
HD WIDENER
HW DWJI %

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE
RI
TAS

SHAKSPERES
DRAMATISKA ARBETEN

ÖFVERSATTA AF

CARL AUGUST HAGBERG

TREDJE BANDET

KONUNG RICHARD DEN ANDRE
KONUNG HENRIK DEN FJÄRDE. FÖRRA DELEN
KONUNG HENRIK DEN FJÄRDE. SENARE DELEN

LUND
C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG

LUND 1907,
BERLINGSKA BOKTRYCKERIET.

KONUNG
RICHARD DEN ANDRE.

PERSONER:

Konung RICHARD *den andre.*

EDMUND AF LANGLEY, *hertig af York.* } *konungens farbröder.*
JOHAN AF GAUNT, *hertig af Lancaster.* }

HENRIK, *med tillnamnet* BOLINGBROKE, *hertig af Hereford, son till Johan af Gaunt, sedermera konung under namn af* HENRIK *den fjärde.*

Hertigen af Aumerle, son till hertigen af York.

MOWBRAY, *hertig af Norfolk.*

Hertigen af Surrey.

Grefven af Salisbury.

Grefve BERKLEY.

BUSHY, }
BAGOT, } *konung Richards tillgifne.*
GREEN, }

Grefven af Northumberland.

HENRIK PERCY, *hans son.*

Lord ROSS.

Lord WILLOUGHBY.

Lord FITZWATER.

Biskopen af Carlisle.

Abboten af Westminster.

Lord-Marskalken och en annan lord.

Sir PIERCE *af Exton.*

Sir STEPHEN SCROOP.

Anföraren för en tropp Walesmän.

Drottningen, konung Richards gemål.

Hertiginnan af Gloster.

Hertiginnan af York.

Tvenne hofdamer hos drottningen.

Lorder, härolder, officerare, soldater, en trädgårdsmästare, en trädgårdsdräng, fångvaktare, en budbärare, en stallknekt, m. fl.

SKÅDEPLATSEN är i åtskilliga trakter af England och Wales.

FÖRSTA AKTEN.

SCEN I. – *London. Ett rum i slottet.*

(Konung Richard med svit; Johan af Gaunt och andra ädlingar)

K. Rich. Johan af Gaunt, årsälle Lancaster,
Har du, till följd utaf din ed och borgen,
Fört hit din son, den djärfve Henrik Hereford,
Att stå till den förmätna högmålsklagan,
Som nyss vår tid oss vägrade att höra,
Mot hertigen af Norfolk, Thomas Mowbray?

Gaunt. Det har jag gjort, min konung.

K. Rich. Så säg mig då: har du på honom märkt,
Om han af groll väckt klagomålen eller,
Som det en redlig undersåte ägnar,
På säker kunskap om förräderi?

Gaunt. Så vidt jag kunnat forska honom ut –
På grund af synbar fara, som han märkt
Ers höghet hota, ej af gammalt groll.

K. Rich. Så förekalla dem. Med blick mot blick
Och rynkad panna mot en rynkad panna,
Vi vilja höra båda tala fritt,
Så väl den kärande som svarande.

(Några af hofmännen gå)

Högt brusa bägge; vildt de sammandrabba,
Som stormen döfva och som blixten snabba.

(Hofmännen återkomma med Bolingbroke och Mowbray)

Bol. Ett långt och lyckligt lif beskäre himlen
Min milde furste, min huldrike konung!

Mowb. Hvar dag förhöje städs en gårdags lycka,
Tills himlen, afundsjuk på jordens lott,
Odödligheten vid er krona fäster.

K. Rich. Haf bägge tack! Men en af er dock smickrar,

Som klarligen det syns utaf er afsikt
Att för förräderi hvarann beskylla. —
Min frände Hereford, hvad andrager du
Mot hertigen af Norfolk, Thomas Mowbray?

Bol. Först, — himlen vare vittne till mitt tal! —
Af undersåtlig tro och huldhet för
Min dyra furstes oskattbara välfärd,
Och fri från allsköns illa framfödt hat,
Jag står som kärande för kungatronen. —
Nu, Thomas Mowbray, jag till dig mig vänder,
Och märk min hälsning väl, ty hvad jag talar
Skall här min arm bevisa eller ock
Min arma själ i himlen svara för.
Du är en högförrädare och niding,
För god att vara det, för ond att lefva.
Ju mer kristallklart himlahvalfvet är,
Dess mera svarta simma molnen där.
Ännu en gång, att dig till hjärtat röra,
Ditt namn — "förrädare" — skall slå ditt öra;
Och, om det täcks min konung, utan flärd
Hvad tungan sagt bekräfta skall mitt svärd.

Mowb. Ej kölden i mitt svar min ifver jäfve;
Ej kvinnokrig — två hvassa tungors käbbel,
Som skria gällt och skymfa mot hvarann,
Kan slita denna tvist emellan oss;
Det blod är varmt, som skall bli kyldt fördenskull.
Så tamt är likväl ej mitt tålamod,
Att platt det skulle tystas ned af detta.
Dock vägrar mig min vördnad för ers höghet
Att vingar ge och sporrar åt mitt tal,
Som ville skena, tills det fört tillbaka
Förrädarnamnet dubbelt i hans hals,
Hans konungsliga blod åsidosatt. —
Men vore icke han min konungs frände,
Så skulle hånfullt jag åt honom spotta,
Ja, kalla honom äretjuf och niding
Och, det att styrka, honom försprång gifva
Och hinna honom dock, om ock till fots,

På evigt isbeklädda alpers tinnar
Och hvilken annan ödemark som helst,
Dit någonsin en Engelsman sig vågat.
Hans falskhet ej emot min trohet duger,
Ty, vid min tro och salighet, — han ljuger.
Bol. Där, bleka niding, kastar jag min stridspant,
Försakar så min konungs frändskap här
Och lägger af mitt blods högborna rätt,
Som fruktan, ej din vördnad, tar till ursäkt.
Om brottets kval dig lämnat styrka nog
Att taga upp min hederspant, så krök dig!
Med den och med allt öfrigt riddarbruk
Vill jag bevisa, arm mot arm, hvad jag
Har talat eller du än värre tänker.
Mobw. Jag tar den upp och svär dig vid det svärd,
Som lade ridderskapet på min skuldra,
Jag står för dig i hvarje ädelt dåd,
I allt som höfves i en riddarkamp.
Ej ur min sadel komme jag med lifvet,
Om namnet niding mig med fog är gifvet!
K. Rich. Hvad har vår frände väl för fel mot Mowbray?
Det måste vara stort, som kan oss gifva
En enda tanke blott på ondt hos honom.
Bol. Se, hvad jag säger, går mitt lif i god för;
De åttatusen nobler, som han uppbar
I form af lån för eders höghets manskap
Behöll han själf för snöda ändamål
Som en förrädare och nedrig skurk.
Jag säger ock och vill med svärd bevisa,
Här eller hvar som helst, till fjärmsta gräns
Som nånsin skymtades af brittiskt öga,
Att allt förräderi, som sjutton år
Sett spinnas hop och stämplas i vårt land,
Från falske Mowbray har sitt första ursprung.
Jag säger vidare, — och vill desslikes
Allt detta på hans usla lif bevisa —
Att han har vållat hertig Glosters död,
Uppeggat hans lättrogna vederparter

Och gjutit ut hans oskuldsrena själ
I blodets strömmar, som likt Abels ropa
Från jordens tungolösa hålor upp
Till mig om hämnd och blodig vedergällning —
Och vid de anors glans jag vårdat väl,
Min arm skall hämnas, eller dö min själ.

K. Rich. Hur skyhögt hans beslut nu svingar sig! —
Thomas af Norfolk, hvad har du att svara?

Mowb. O! vände konungen sitt anlet bort
Och täppe till sitt öra blott en stund,
Tills denna skamfläck för hans blod jag sagt,
Hur Gud och mänskor hata sådan lögnmun.

K. Rich. Mowbray! Oväldig är min domarblick;
Om han min bror, mitt rikes arfving vore,
Som nu han är min faderbroders son,
Vid kungaspirans helgd jag ger mitt löfte,
Att sådan frändskap till vårt helga blod
Ej skulle honom skydda eller leda
Min fasta själ en hårsmån från det rätta;
Han är min undersåte: så är du;
Du äger fri och öppen talan nu.

Mowb. Nå väl då, Bolingbroke!
Så djupt som det till bottnen af ditt hjärta
Är från din falska tungas spets, du ljuger.
Af lånet för Calais tre fjärdedelar
Betalte jag hans höghets krigsmän riktigt,
Behöll väl resten, men med högre tillstånd,
För hvad min konung ännu var mig skyldig
Af ljufva kostnader, alltsen den tid
Jag hämtade från Frankrike hans drottning.
Svälj nu den lögnen ned! — Hvad Gloster angår,
Jag drap ej honom; men till egen skam
Försummade min plikt i detta fall. —
Hvad er beträffar, lord af Lancaster,
Min oväns ädla, vördnadsvärda far,
Jag ställt en gång en snara för ert lif,
Ett brott som hårdt min kvalda själ bedröfvar:
Men, förrän sist jag mottog sakramentet,

Jag biktade min synd och bad er själf
Om tillgift, och jag hoppas att jag fick den.
Det är mitt fel. Hvad mer mig bördas på,
Det härrör af en nidings lömska hat,
En feg, vansläktad högförrädares,
Och därför jag med egen arm mig värjer
Och kastar nu till gensvar ned min pant
På denna trotsiga förrädarns fot,
Att visa mig en redlig riddersman
Uti hans hjärtekamrars bästa blod;
Ju förr dess hellre, efter välbehag,
Sätt ut, o konung, envigskampens dag!

K. Rich. Låt mig er styra, vrede riddersmän,
Och rensa gallan utan åderlåtning.
Jag är ej doktor, men den satsen står,
Att ingrodd ondska skär för djupa sår;
Förgät, förlåt, gör slut och er försona,
Vår doktor säger: blod man måste skona. —
Min onkel, visa er om frid nu mån,
Vi lugna Norfolk, lugna ni er son.

Gaunt. Det kläder gråa hår att stifta frid. —
Min son, släpp panten, Låt det bli därvid.

K. Rich. Och, Norfolk, kasta hans.

Gaunt. Nå, Henrik, nå!
Jag bedt dig en gång, vill ej bedja två.

K. Rich. Så kasta, Norfolk; spjärna ej emot.

Mowb. Jag själf, o kung, mig kastar till din fot,
Du må mitt lif, men ej min skymf begära;
Mitt lif är ditt, men fläckfri riddarära —
Som, död till trots, skall lefva på min graf —
Jag ej till pris åt dunkel smälek gaf.
Vanärad står jag här, förhädd och sårad,
Af giftig pil till hjärtat genombårad,
Och ingen balsam helar, blott hans blod
Som sårat.

K. Rich. Kufvas skall ditt öfvermod,
Gif hit den! — Lejon pantern kan behandla.

Mowb. Åh ja, men dock hans fläckar ej förvandla;

Tag bort min skymf, och jag ger panten här.
Den renaste klenod på jorden är
Ett fläckfritt namn; där det ej finnes mera,
Är mänskan blott ett stoft, en målad lera.
Som inom sjufaldt lås en rik klenod,
Så är i troget bröst ett dristigt mod.
Min ära är mitt lif, de vuxit samman;
Kränks äran, är det slut med lifvets gamman:
Min ära, konung, vill jag fäkta för;
I den jag lefvat och för den jag dör.

K. Rich. Min frände, kasta panten; börja ni.

Bol. För sådan synd mig hålle himlen fri!
Jag skulle stå inför min far med skam,
Med gulblek tiggarfruktan krypa fram
Till denna niding? — Förrn min tunga slår
Min börd, min ära, sådant blodigt sår,
Förr skall min tand i stycken sönderskära
Den fega skvallerskan mot egen ära
Och spotta henne ut, att hon må stanna
Där skammen bor, på bofven Mowbrays panna.

(Gaunt går)

K. Rich. Vi föddes ej att be, men att befalla,
Och då vi nu ej mäktat er försona,
Så möten, ty det gäller edra lif,
I Coventry, på sankt Lamberti dag.
Där slitas skall med lansar och med svärd
Den tvist som växer än, af hatet närd.
Då vi er ej försona fått, vi vilja
Se riddarsvärdet mellan eder skilja. —
Marskalk, dem vederbör, beordra dit,
Att ordning följas må vid denna split.

(De gå)

SCEN II. — *Sammastädes. Ett rum i hertigens af Lancaster palats.*

(Gaunt och hertiginnan af Gloster uppträda)

Gaunt. Ack, min så nära del i Glosters blod
Långt mer än edert klagoskri mig eggar

Att resa mig emot hans bödlar upp.
Men då nu straffet hvilar i de händer,
Som gjort det brott som vi ej kunna straffa,
Hänskjuta vi vår sak till himlens vilja,
Som, när han stunden ser på jorden mogen,
Skall ösa hämndens glöd på syndarns hufvud.

Hert. Är broderskap hos dig ej bättre sporre?
Har kärlek slocknat i ditt gamla blod?
Ni, Edvards söner sju, du själf ibland dem,
Ni voro som sju kalkar af hans blod,
Sju ädla grenar af en enda stam.
Förtorkat har naturen somliga,
Och somliga har ödet huggit af,
Men Thomas, min gemål, mitt lif, min Gloster —
En kalk så ren af Edvards helga blod,
En blomstergren utaf hans kungastam,
Är bräckt och all den ädla saften spilld,
Är huggen ned, och kronan ligger vissnad
För afundshand, för blodig mördaryxa!
Ack, Gaunt! hans blod var ditt; den bädd, det sköte,
Den kraft, den form, som danat dig, har danat
Din bror; och fast du lefver än och andas,
Så är du dräpt i honom: helt och hållet
Du gifver bifall till din faders död,
Då så du ser din arma broder dö,
Som var ett aftryck af din faders lif.
Nämn det ej tålamod, det är förtviflan.
Då så du låter slå ihjäl din broder,
Du visar raka vägen till ditt lif
Och lär din mördare att slakta dig.
Det som är tålamod hos ringa män,
Är kallblek feghet inom ädla bröst.
Hör, Gaunt, du skyddar bäst ditt eget lif,
Om hämnd du kräfver för min Glosters död.

Gaunt. Guds sak det är; ty den som är hans ombud,
Smord i hans åsyn, helgad med hans fullmakt,
Har vållat Glosters död: om det är brott,

Låt himlen hämnas det, j a g kan ej lyfta
En vredgad hand emot hans tjänare.
Hert. O ve, hvar skall jag då min nöd beklaga!
Gaunt. För himlen, änkors tillflykt och försvar.
Hert. Det skall jag ock. Farväl, du gamle Gaunt.
Du går till Coventry att skåda där
Vår frände Herefords kamp mot grymme Mowbray.
O! sitte Glosters mord på Herefords lans-spets
Och tränge djupt i slaktarn Mowbrays bröst!
Men drabbar ofärd ej i första dusten,
Så tynge Mowbrays synder så hans barm,
Att på hans stolta häst de knäcka ryggen
Och vräka ryttarn hufvudstupa ned
På nåd och onåd åt min frände Hereford!
Farväl, o Gaunt; din forna broders maka
Vill nu i sorgens famn sitt lif försaka.
Gaunt. Farväl! Nu går till Coventry min stig;
Oss följe sällhet, både dig och mig!
Hert. Ännu ett ord! — Sorg studsar där den faller,
Ej utaf hålig tomhet, men af tyngd:
Jag tar farväl, förrän det rätt begynns,
Ty sorg ej slutar där hon sluta syns.
Min hälsning till min broder Edmund York.
Se, det är allt. — Men hvarför skynda så?
Fast det är allt, gå ej så snart ändå;
Jag minns väl mer. Bed honom — ja! — men hvad?
Med första hälsa på mig uti Plashy.
Men ack, hvad skall den gode York där se?
Blott tomma våningar och nakna murar
Och obeträdda golf i öde borg?
Hvad välkomst höra utom gråt och sorg?
Så hälsa blott: så långt han ej må gå
Att söka sorg, som bor i hvarje vrå;
O, tröstlös, tröstlös jag till döden går;
Mitt sista afsked ges i denna tår!

(De gå)

SCEN III. — *Gosfordslätten nära Coventry.*
Ett skrank och en tron. Härolder m. m.

(Lord-marskalken och Aumerle uppträda)

Lord-m. Mylord Aumerle, är Henrik Hereford väpnad?
Aum. Från topp till tå, och längtar att få strida.
Lord-m. Och Mowbray, rask och modig, väntar blott
Ett tecken från anklagarens trumpet.
Aum. Nå väl, då stå de stridande tillreds
Och vänta blott på majestätets ankomst.

(Fanfarer. Konung Richard inträder och tager sitt säte på tronen; Gaunt och åtskilliga ädlingar intaga sina platser. En trumpet höres och besvaras af en annan bakom teatern. En härold inkommer och efter honom hertigen af Norfolk, i full rustning)

K. Rich. Marskalk, tillfråga denna riddersmannen,
Hvi hit han kommer, klädd i järn och stål,
Samt hvad han heter; efter sed därnäst
Besvärje han sin saks rättfärdighet.
Lord-m. I Guds och kungens namn, säg, hvem du är
Och hvi du träder fram i riddarrustning,
Mot hvem du kommer, och hvad sak du förer;
Säg sanning, vid din ed, ditt ridderskap,
Så sant dig himlen och ditt mod beskydde.
Mowb. Mitt namn är Thomas Mowbray, Norfolks hertig,
Och fram jag träder, manad af min ed, —
Den Gud förbjude riddersman att bryta! —
Att här försvara att jag trogen är
Gud och min konung och min egen ätt,
Mot Herefords hertig som anklagar mig.
Och genom himlens nåd och denna arm
Jag visa skall, då här mitt lif jag värjer,
Hans lömskhet mot min Gud, min kung och mig! —
Så sant min sak är rättvis, Gud mig hjälpe!

(Han intager sin plats)

(Trumpeter ljuda. En härold inträder; efter honom Bolingbroke, i rustning)

K. Rich. Marskalk, spörj denna riddersman i rustning,
Först hvem han är; så hvarför hit han kommer,

Bepansrad uti denna krigarskrud;
Och formeligen, som vår lag befaller,
Bedyre han sin saks rättfärdighet.
Lord-m. Hvad är ditt namn? Och hvi framträder du
Inför kung Richard inom detta skrank?
Mot hvem framträder du? Hvad är din sak?
Så sant dig himlen hjälpe, tala sanning!
Bol. Henrik af Hereford, Lancaster och Derby
Är jag, som här står färdig inom skranket
Med himlens nåd och egen arm att visa
På Thomas Mowbray, hertigen af Norfolk,
Att feg och lömsk förrädare han är
Mot Gud, mot konung Richard och mot mig.
Så sant min sak är rättvis, Gud mig hjälpe!
Lord-m. Vid dödsstraff ingen människa sig fördriste
Att röra detta skrank, med undantag
Af marskalken och dem som fått det uppdrag
Att ordna detta ridderliga värf.
Bol. Lord marskalk, låt mig kyssa kungens hand
Och böja knä inför hans majestät,
Ty jag och Mowbray likna tvenne män,
Som lofvat lång och tröttsam pilgrimsfärd;
Och låt oss så högtidligt ta farväl
Och kärligt afsked, hvar af sina vänner.
Lord-m. Anklagarn hälsar vördnadsfullt ers höghet
Och ber till afsked kyssa få er hand.
K. Rich. Vi stiga ned och bjuda honom famnen.
Så visst din sak är rättvis, må din lycka,
Min ädle frände, dig med seger smycka!
Farväl, mitt blod! Om det i dag skall strömma,
Så må vi gråta, men all blodshämnd glömma.
Bol. Ej ädelt öga slöse på min graf
En tår, ifall jag dör för Mowbrays glaf!
Så viss som falken ned på sparfven slår,
Så trygg ock jag i kamp mot Mowbray går.
(Till lord-marskalken)
Min ädle lord, jag bjuder er farväl;
Er också, ädle frände lord Aumerle; —

Ej dödssjuk, fast jag kämpar mot min död,
Nej, lätt jag andas, munter, frisk och röd. –
Se, som i gillen man det bästa spar
Till sist, så har jag ock det bästa kvar:

(Till Gaunt)

O du, min hulde upphofsman på jorden,
Hvars ungdomslåga, född på nytt i mig,
Med dubbel kraft mig lyfter opp att räcka
Den seger, som mitt hufvud öfverskyggar:
Gif härdning åt mitt harnesk med din bön,
Stålsätt med din välsignelse min lans-spets,
Att Mowbrays pansar gifver sig som vax
Och namnet John af Gaunt poleras upp
Af sonens oförskräckta riddarmod.

Gaunt. Dig himlen styrke i din goda sak!
Var snabb som blixten i ditt företag,
Och dubbelt dubbla smattre dina hugg,
Bedöfvande som tordön, på hans hjälm,
Den oförsonliges, den dödligt hätskes.
Friskt mod! Lef länge än och lycklig bli!

Bol. Min oskuld och sankt Georg stå mig bi!

(Han intager sin plats)

Mowb. *(Stiger upp)* Hur Gud och ödet kastar än min lott,
Här lefver eller dör sin konung trogen
En rättsint, fast och redlig riddersman:
Med själen mera lätt har ingen fånge
Sitt fängsels kedjor kastat af och tryckt
Sin gyllne, lösa frihet till sitt bröst,
Än nu mitt hjärta, hoppande af glädje,
Skall fira denna blodfest med sin ovän. –
O, store konung, ädle riddersmän,
Jag många sälla år er önskar än.
Som till en fest så glad jag går till striden;
I redligt bröst där saknas aldrig friden.

K. Rich. Farväl, mylord! Där blixtra i ditt öga
Så dristig kraft som hjältedygder höga.
Låt ordna kampen, marskalk, och begynn.

(Konungen och lorderna återvända till sina platser)

Lord-m. Henrik af Hereford, Lancaster och Derby,
Tag mot din lans, och rätten skydde Gud!

Bol. *(Stiger upp)* Stark som ett berg i hopp, jag ropar amen!

Lord-m. *(Till en härold)* Bär denna lans till Thomas, Norfolks hertig.

1 Här. Henrik af Hereford, Lancaster och Derby
Står här för Gud, sin konung och sig själf,
Vid äfventyr att kallas feg och niding,
Om han ej fäller Thomas Mowbray, hertig
Af Norfolk, saker till förräderi
Mot Gud, mot konungen och honom själf,
Och manar honom så till envigskamp.

2 Här. Här ståndar Thomas Mowbray, Norfolks hertig,
Vid äfventyr att kallas feg och niding,
Om han ej värjer sig och visar Henriks
Af Hereford, Lancaster och Derby, falskhet
Mot Gud, mot konungen och honom själf,
Med dristigt mod, af egen drift och håg,
Och väntar blott på tecken att begynna.

Lord-m. Trumpeter, ljuden! Nu till strids, I kämpar!

(Det blåses till anfall)

Håll! Konungen har kastat ned sin staf.

K. Rich. Låt båda lägga från sig lans och hjälm
Och åter vända om till sina platser.

(Till några lorder)

Åt sidan! Kom! Och låt trumpeter skalla,
Då vi förkunna dem hvad vi beslutat. —

(Länge uthållande fanfarer)

(Till de båda kämparne)

Kom närmare!
Och hör hvad vi beslutat med vårt råd!
Att ej vårt rikes jord må blifva fläckad
Med detta dyra blod, som själf hon fostrat;
Och då vårt öga skyr den dystra syn
Af sår, upplöjda af medborgarsvärd,
Och då vi tro att örnbevingadt högmod

Och tankar som till molnen sträfva upp,
Samt afund som fördrager ingen like,
Ha retat er att störa kungens frid,
Som sofver än i landets vagga sött
Med barndomsslumrens lena andedräkt;
Och då den hulda nu förjagas kunde
Ifrån vår gräns af trummors vilda larm,
Af skrällande trumpeters kopparklang
Och skarpa stålets gny och vapenbrak
Samt komma oss i bröders blod att vada, –
Ty lysa vi er bort från land och rike. –
Vår frände Hereford, ni vid lifsstraff ej,
Förrn tio somrar riktat våra fält,
Må hälsa dessa sköna länder åter,
Men vandra fjärran biltog-manna-väg.

Bol. Så ske er vilje! Det en tröst dock är, –
Den sol här värmer lyser äfven där;
Dess gyllne stråle räcker ock till mig,
Förgyller ock den landsförvistes stig.

K. Rich. Din dom, o Norfolk, faller tyngre än;
Det nästan smärtar mig att den förkunna:
De tröga timmars flykt skall ej bestämma
Din landsförvisnings ändelösa gräns;
Vid hot af dödsstraff jag dig förelägger
Ett hopplöst ord: kom aldrig mer igen!

Mowb. En gruflig dom, stormäktigaste konung,
Och ej förväntad från ers höghets läppar!
En bättre lön, ej sådan djup förnedring,
Att kastas ut i vida världens luft,
Har jag förtjänat af ers höghets hand!
Det språk jag lärt i fyratio år,
Mitt modersmål, jag måste lägga af;
Min tungas bruk mig båtar nu ej mer
Än giga eller harpa utan strängar,
Än konstrikt instrument väl inläst eller,
Om äfven öppet, lämnadt i en hand,
Som icke känner greppet att det anslå.
Ni fängslat har min tunga i min mun

Med läpparnas och tändrens dubbla galler,
Och tölpig, känslolös okunnighet
Är den fångvaktare som gör mig sällskap.
Jag är för gammal att en amma smeka,
För gammal att på nytt bli skolepilt.
Hvad är din dom, om ej en mållös död,
Då medfödd luft och språk du mig förbjöd?

K. Rich. Med ömma tal är föga här bevändt;
Din dom är fälld: det ändras ej som händt.

Mowb. Ifrån min hembygds ljus dit bort jag går,
Där ändlös natt bland dystra skuggor rår. *(Vill gå)*

K. Rich. Håll! tag en ed på vägen med! — Nu läggen
På kungasvärdet landsförvista händer
Och svärjen vid den tro I skyllen himlen —
Min del däri är landsförvist med er —
Den ed att hålla, som jag förestafvar:
I skolen ej, så sant er himlen hjälpe,
På eder landsflykt famna varmt hvarandra,
Ej skåda i hvarandras anlete,
Ej skrifva, hälsa, eller eljest lugna
Den storm som växt utaf ert hat här hemma,
Ej heller mötas efter råd och aftal
Att stifta, stämpla, göra ondt mot oss,
Vår stat, vårt land och våra undersåtar.

Bol. Jag svär.

Mowb. Jag svär att hålla detta allt.

Bol. Norfolk, så vidt det höfves för en ovän: —
Om kungen tillstadt, fore redan en
Af våra själar upp i luften, flyktig
Från denna vanskeliga graf af kött,
Som nu vårt kött är flyktigt från vårt land:
Bekänn din skuld, förrn denna jord du lämnar!
Du har så långt att gå, bär icke med dig
Den tunga bördan af en brottslig själ!

Mowb. Nej, Bolingbroke, om sådan skuld jag bär,
Utplånad vare jag ur lifsens bok
Och landsförvist i himlen som på jorden!
Men hvad du är, vet himlen, du och jag,

Och snart det kostar nog din konungs tårar. —
Farväl, min kung! — Jag nu ej vilse far;
Ej hembygd, men en värld jag för mig har. *(Går)*

K. Rich. I dina ögons speglar, ädle farbror,
Jag ser ett krossadt hjärta; denna syn
Från talet af din sons förvisningsår
Ryckt fyra bort. — *(Till Bolingbroke)*
Sex frusna vintrar än;
Välkommen från din väg se'n hem igen!

Bol. Hvad långsträckt tidrymd i ett litet ord!
Se, fyra vintrars tyngd och vårars prakt
Försvinna vid det ord en konung sagt.

Gaunt. Haf tack, o kung, att du för fadrens skull
Förkortat fyra år af sonens landsflykt!
Men föga båtnad skördar jag däraf,
Ty förrn de sex, som än stå honom åter,
Ha växlat månar och fulländat banan,
Är re'n min lampa torr, dess låga matt,
Dess veke slocknad till en ändlös natt;
Min ljusbit då väl redan brunnit ner
Och, dödens blindbock, jag min son ej ser.

K. Rich. Åh, farbror, du ser många år ännu.

Gaunt. Men icke en minut mig skänker du;
Förkorta kan du dagar, plundra nätter,
Men ingen morgonstund du därtill sätter:
Du tiden hjälpa kan att kinden plöja,
Men ingen skrynka tvinga till att dröja.
Ditt ord är mäktigt, om min död du vill;
Till lif? — där räcker ej ditt rike till.

K. Rich. Din son förvistes efter moget råd.
Din tunga ock har gett sin röst därtill;
Hvi mulnar då vid rättvist domslut du?

Gaunt. För tungan sött är ofta surt att smälta.
Ni sporde domarn, domarns var mitt svar,
Ni bad mig icke tala såsom far.
O, om en oskyld, ej min son, det varit,
Långt mera skonsamt hade jag förfarit:
Jag ville undfly allt förtal om våld

Och hellre såg min egen dödsdom fälld:
Jag såg mig om, om ingen ville lasta
Min stora stränghet att min son förkasta,
Men ingen hejdade min brutna röst,
Då jag mig afsvor all min ålders tröst.

K. Rich. *(Till Bolingbroke)* Farväl, min frände!

(Till Gaunt)

Tag farväl också.

Sex år han är förvist; han måste gå.

(Fanfarer. Konung Richard med svit går)

Aum. Farväl, min vän! — Hvad tiden här ej unnar,
Från annan ort ett papper mig förkunnar.

Lord-m. Jag tar ej afsked här, ty jag vill rida
Så långt som landet räcker vid er sida.

Gaunt. O! hvarför snålas du med dina ord
Och säger ej farväl åt dina vänner?

Bol. Jag har för få att taga afsked af er,
Om tungan skall mig göra redlig tjänst
Att andas ut det kval som rinner öfver.

Gaunt. Din sorg är blott att resa bort en tid.

Bol. Då fröjd går bort, så kommer sorg i stället.

Gaunt. Sex vintrar, hvad är det? De gå ju snart.

Bol. För glädjens barn, men sorg gör år af timmar.

Gaunt. Anse det som en resa gjord för ro skull.

Bol. Mitt hjärta suckar, när jag diktar så,
Och finner blott en tvungen pilgrimsfärd.

Gaunt. De sorgeliga fjätens tröga skridt
Betrakta som en folie, där en gång
Du återkomstens ädla sten skall sätta.

Bol. Nej, hellre skall, vid hvarje steg jag tager,
Jag minnas hvilken sträcka mer jag vandrar
Ifrån de ädelstenar, som jag älskar.
Skall jag ej tjäna långa läroår
På fjärran ort och, då till slut jag har
Min frihet, ej ha mer att skryta af
Än att jag var en legosven åt sorgen?

Gaunt. Hvar fläck, som himlens milda blick besöker,
Är för den vise trygg och salig hamn.

Du lära skall din nöd att tänka så:
Det finns ej någon dygd så stor som nöden.
Tänk ej, att kungen dig har landsförvisat,
Nej, kungen du: dess tyngre sitter sorgen,
Ju svagare hon märker att hon bäres.
Gå, säg, att jag dig sändt att äran söka,
Och ej att kungen dig fördrifvit. Antag
Att dödlig farsot hänger på vår himmel
Och du har flyktat till en bättre luft.
Allt hvad ditt hjärta älskar föreställ dig
Där, dit du går, ej i det land du lämnar.
Tag luftens sångarkor för ditt kapell,
Det gräs du trampar för beströdda salar,
Hvar blomma för en fager mö, hvart fjät
Som muntert steg till glädtig dansmusik,
Ty smärtans tand ej biter den så hårdt
Som ler deråt och tar det ej så svårt.

Bol. Ha! Hvem kan hålla eld uti sin hand,
Blott han sig tänker isklädd Caucasus?
Och hvem förslöar hungrens hvassa egg
Med föreställning om en läcker måltid?
Hvem kan gå naken i decembersnön
Vid minnet blott af sommardrömmens glöd?
O nej, vår föreställning om det goda
Ger blott en större känsla af det onda,
Och sorgens tand är värst när blott den når,
Men icke går så djupt att den gör sår.

Gaunt. Kom, son, jag följer dig på väg; vi gå:
Med dina år, din sak, jag dröjde icke så.

Bol. Farväl då, Englands jord, ack sköna jord,
Min amma och min mor, som bär mig än!
Hvarhelst jag vandrar, stolt jag säga kan.
Fastän förvist, en äkta Engelsman! *(De gå)*

ANDRA AKTEN.

Scen I. — *Coventry. Ett rum i konungens slott.*

(Konung Richard, Bagot och Green uppträda; efter dem Aumerle)

K. Rich. Vi märkte nog. — Vår frände af Aumerle,
Hvart följde ni den konungsliga Hereford?
Aum. Den konungsliga Hereford följde jag
Till nästa kungsväg; där jag släppte honom.
K. Rich. Och säkert göts en tåreström till afsked?
Aum. Ej utaf mig; om icke nordanvinden,
Som blåste skarpt i synen på oss, väckte
En slumrad fluss och så tillfälligtvis
Vårt hjärtelösa afsked fick en tår.
K. Rich. Hvad sade då vår frände vid ert afsked?
Aum. Farväl. —
Men som min själ ej tålte att min tunga
Så kränkte detta ord, mig lärde slughet
Att synas som mig kväfde sådan sorg,
Att orden djupt i smärtans graf begrofvos.
Om mitt farväl förmått att lägga hinder
Och år till tiden för hans korta landsflykt,
Han skulle fått en bok, full af farväl,
Men nu han intet enda fick af mig.
K. Rich. Han är vår frände, frände; men, hvem vet,
Om ock, när tiden kallar honom hem,
Vår frände kommer hem till sina vänner?
Vi själfva, Bushy, Bagot här och Green,
Ha märkt hans fjäs för pöbeln: hur han synes
I deras hjärtan vilja dyka ned
Med ödmjuk och förtrolig vänlighet;
Hur höflighet han slösar bort på trälar
Och vinner handtverksmän med smickrets handtverk,
Med låtsadt tålamod för ödets nycker,
Att landsförvisa deras gunst med sig.
Af måste mössan för en ostronkäring;
En åkarlymmel hälsar med: "Guds fred!"
Strax njuter han den mjuka ryggens gärd
Och "Tack, min landsman, tack min goda vän!"

Som hade han på England fullmakt fått
Och vore själf dess närmaste förhoppning.

Green. Han är sin kos och planerna med honom. —
Nu om det uppror som i Irland jäser.
Det fordras raska mått och steg, o konung,
Att bättre tid ej ger dem bättre medel
Till deras vinst och eders höghets skada.

K. Rich. Vi själfva tåga med i denna härnad. —
Och som vårt penningskrin af talrikt hof
Och kunglig gifmildhet har lättnat något,
Vi nödgas pakta bort vårt kungarike;
Intägten deraf skall väl räcka till
I första hand. Men om den ej förslår,
Har rådet hemma blanka papper nog,
Hvari, så snart de sporrat upp en rik,
De föra in hans namn för stora summor
Och sända till oss efter vårt behof,
Ty nu det bär till Irland oförtöfvadt.

(Bushy kommer)

K. Rich. Bushy, hvad nytt?

Bushy. Den gamle Gaunt är farligt sjuk, min kung;
Han blef det hastigt och har skickat ilbud
Att be ers majestät besöka honom.

K. Rich. Hvar ligger han?

Bushy. I Ely-house.

K. Rich. Nå, gifve himlen in i läkarns själ
Att snart förhjälpa gubben till sin graf!
Ty fodret inuti hans penningskrin
Skall ge oss utanplagg åt våra knektar,
Att skyla dem i Irlandskrigen. Kom,
God' herrar! sökom honom samtligen.
Gud gifve, att vi skynda oss för sent. *(Alla gå)*

SCEN II. — *London. Ett rum i Elyhouse.*

(Gaunt ligger på en hvilobädd. Hertigen af York och flere stå omkring)

Gaunt. Säg, kommer kungen? — att min sista pust
Må andas visa råd åt flyktig ungdom.

York. Kvälj ej er själf och möda er ej så;
Förgäfves söka visa råd hans öra.
Gaunt. Ack, men de sista orden förrn man dör,
Likt ande-toner, skaffa ju gehör.
Där tal är kargt, det faller ej på jorden;
Den talar sant, som talar tungt ut orden.
Den snart ej talar mer, han höres mer
Än allt det prat som yra tungor bringa;
Mer än på lifvet, på dess slut man ser;
Sol som går ned och toner som förklinga
Mer än allt annat gå vårt hjärta när,
Ty ljufvast längst det sista ljufva är.
Fast Richard lifvets ord ej velat höra,
Så öppna kanske dödens ord hans öra.
York. Nej, det är stoppadt till af smickrets klang,
Af loford för hans prakt. Här finns tillräckligt
Med kättjefulla visor, hvilkas gift
En ynglings öra jämt är öppet för:
Berättelser om Velsklands flärd och moder,
Hvars seder ständigt än vår tröga apsläkt
I usel härmningslust vill linka efter. —
Hvar kläcker världen någon dårskap ut,
Blott den är ny, — det frågas ej hur ömklig —
Som ej i blinken brummas i hans öra?
För sent är råd. Tro ej att han det hör;
Hans vilja uppror mot förnuftet gör.
Led icke den som vill sig själf förvilla;
Du saknar andedräkt och vill den spilla!
Gaunt. Profetisk anda kommer öfver mig,
Och så i dödens stund jag spår om honom:
Hans vilda lusteld kan ej länge räcka,
Ty våldsam eld förtärer snart sig själf.
Små skurar hålla ut, men störtregn tryter,
I förtid sporrad är i förtid trött;
För glupsk i måltid storknar under målet,
Och flärden, den omätteliga gripen,
Då allt är tärdt, anfaller sist sig själf.
Den stolta kungastol, den krönta ö,

Det majestätets land, krigsgudens tron,
Det andra eden, halfva paradiset,
Den borg naturen byggde åt sig själf
Mot allsköns smitta och mot krigets arm,
Den sälla mänskoätt, den lilla värld,
Den ädelsten i silfverhafvet fattad
Som tjänar till en ringmur och beskydd,
Till fästningsgraf omkring den stolta borgen,
Till värn mot mindre sälla länders afund;
Den goda jord, det rike: detta England, —
Den amma, denna mor åt stora kungar,
Förfärliga i makt, till börden ädla,
Namnkunniga för kristna hjältedater
Och äkta ridderskap så långt från hemmet
Som i de blinda Judars bygd den graf,
Där helga jungfruns son två nätter hvilat:
Det dyra själars dyra, dyra land,
Dyrt för sin ryktbarhet i hela världen,
Utpaktas nu — jag dör, då jag det säger —
Som ett arrendehemman, som ett torp:
Ja, England, bundet in i praktfullt haf,
Hvars klippors rand tillbakaslår hvart anfall
Af afundsjuka, fuktiga Neptun,
Är bundet in i smälek nu, i fläckar
Af bläck och multna pergamenters band;
Det England, som var vant att andra kufva,
Har smädeligen kufvat nu sig själf:
O, tvådde blott mitt lif den skammen af,
Hur salig vore då min nära graf!

(Konung Richard, drottningen, Aumerle, Bushy, Green, Bagot, Ross och Willoughby uppträda)

York. Här kommer kungen, skona dock hans ungdom;
Med fålen rasa ej: han rasar värre.

Drottn. Hur mår vår ädle frände Lancaster?

K. Rich. Friskt mod, min vän! Hur är det gamle Gaunt?

Gaunt. O, hur det namnet passar för min ställning!
Utmagrad heter Gaunt, så må jag heta:
Inom mig sorgen höll sin stränga fasta,

Och den, med sorgen fastar, magrar snart.
Jag länge vakat öfver Englands dödssömn;
För mycken vaka föder magerhet.
På fadersglädjen led jag hungersnöd,
Jag fick ej skåda sonens anletsdrag,
Och därigenom har du magrat ut mig.
För grafven mager, mager som en graf
Hvars tomma blick blott ben till spis beskäres.
K. Rich. Kan väl en sjuk så leka med sitt namn?
Gaunt. Nej, uselheten gycklar med sig själf;
Då du mitt namn vill dräpa uti mig,
Jag gycklar med mitt namn att smickra dig.
K. Rich. Skall den som dör då smickra dem som lefva?
Gaunt. Nej, de som lefva smickra dem som dö.
K. Rich. Du dör och säger dock du smickrar nu.
Gaunt. Åh nej, du dör, fast jag är sjukare än du.
K. Rich. Jag andas frisk och sund och ser dig sjuk.
Gaunt. Ha! skaparn känner att jag ser dig sjuk,
Sjuk af mig själf och af att se dig sjuk;
Din sotsäng är ej mindre än ditt rike;
Där ligger du till namn och rykte sjuk,
Och, oförsigtig sjukling som du är,
Ditt vigda hufvud lämnar du att botas
Af samma läkare, som först dig sårat:
Din krona famnar tusen smickrets ord,
Hon har dock ej mer omfång än ditt hufvud,
Och, innestängd inom så trånga bräddar,
Är din förlust ej mindre än ditt rike.
O! om din stamfar med profetiskt öga
Sett hur hans sonson plundrat sina söner,
Han hade lagt din skymf så långt ifrån dig,
Att du ej nått den — hade satt dig af
Förrn du var tillsatt, du som nu är tillsatt
Blott för att sätta af dig själf en dag. —
Ack, frände, om du vore världens herre,
Det vore skam att pakta England bort!
Men nu är detta land din hela värld,
Är det ej mer än skam att så det skända?

Nu är du Englands bonde, ej dess kung;
Din kungabalk är träl inunder lagen
Och –

K. Rich. Du en svagsint, månadsgalen narr,
Som tröstar på din febers fribrefsrätt
Och djärfs att med din frostiga förmaning
Förblekna våra kinder, jaga bort
Ett vredgadt kungligt blod ifrån sitt hemvist.
Men, vid min tron, mitt höga majestät!
Om ej du var den store Edvards brorson,
Den tunga i ditt hufvud surrar snart
Ditt hufvud surrade från fräcka skuldror.

Gaunt. O, spar mig ej, min broder Edvards son,
För det jag var hans faders, Edvards, son!
Det blodet re'n du, lik en pelikan,
Har tappat ut och rusat dig därmed.
Min broder Gloster, ädla, rena själen,
Den himlen fröjde bland de sälla själar,
Är oss en föresyn, ett giltigt vittne
Att du ej räds att spilla Edvards blod!
Så sluta med min sjukdom ett förbund;
Din hårdhet vare tidens krökta lia,
Som mejar en för länge vissnad blomma.
Lef i din skymf; ej slockne den med dig! –
En gång dig plåge dessa ord från mig! –
Till sängs! Till grafven se'n må ni mig bära. –
Den lefva må som kärlek har och ära! *(Utbäres)*

K. Rich. Och de må dö som pust och krämpor bära;
Du hade båda, båda graf beskära.

York. Ers majestät, tillskrif hans ålderdoms
Och sjukdoms vresighet de hårda orden;
Han älskar er, vid Gud, er håller kär,
Som Henrik Hereford, om han vore här.

K. Rich. Rätt sagdt! Som Hereford! Jag ock älskar så,
Och därvid också det förblifva må.

(Grefven af Northumberland kommer)

North. Min furste, Gaunt förmäler er sin hälsning.

K. Rich. Hvad säger han?

North. Nu har han talat ut;
Hans tunga är ett stränglöst instrument;
Ord, lif och allt är nu förbi för honom.
York. Ack, lide York härnäst en slik förlust!
Arm döden är, men slutar kval och pust.
K. Rich. Fullmoget faller först. Han från oss går;
Hans vandring slutat, vår oss förestår.
Nog härom. – Nu till kriget uti Irland:
Vi måste kväsa de tjurskallarna
Som lefva ormar likt där utom dem
Ej någon annan orm har rätt att lefva.
Då detta stora värf nu kräfver kostnad,
Vi, till vårt bistånd, lägga nu beslag
På silfver, räntor, mynt och husgeråd,
Som Gaunt, vår frände, fordom innehade.
York. Hur länge skall jag tåla? Ack hur länge
Skall ömsint plikt fördraga orättvisan?
Ej Glosters död, ej Herefords landsförvisning,
Ej Gaunts bestraffning, Englands lidna orätt;
Ej arme Bolingbroke, som blef förhindrad
Från sin förmälning, ej min egen smälek
Förvrängde än min kind och vände ej
En enda rynka mot min konungs blick. –
Af ädle Edvards barn jag är den yngste,
Din fader, prins af Wales, var äldst af oss;
I krig var aldrig lejon mera vildt,
I fred var intet tåligt lam så spakt,
Som denna ädla kungason det var.
Hans anletsdrag du har; så såg han ut,
Då han fullvuxen stod med dina år:
Men rynkad panna bjöd han blott åt Fransmän
Och ej åt vänner, och hans ädla hand
Vann själf hvad hon gaf bort, och gaf ej bort
Hvad segersälle fadrens händer vunnit.
Hans hand var ren från fränders blod, men röd
Af deras, som hans eget blod förföljde.
O Richard! York har sorgen mäktigt fattat;
Han aldrig annars gjort jämförelser.

K. Rich. Ha, frände! Hvad är det?

York. O, herre konung,
Förlåt mig — om ni vill; om ej, så vill
Jag ej förlåtas: jag är nöjd ändå —
Ni vill då gripa med en våldsam hand
Den landsförvista Herefords rättigheter?
Är Gaunt ej död? Och lefver icke Hereford?
Var Gaunt ej redlig? Är ej Henrik trogen?
Är ej den förre värd att ha en arfving?
Är ej den senare en värdig son?
Tag Herefords rättigheter bort, tag bort
Från tiden öppet bref och gammal häfd;
Låt ej i morgon följa på i dag,
Var ej du själf, ty huru är du konung,
Om icke genom ärftlighet och tronföljd?
Vid Gud — förbjude han, att jag spår sant —
Om ni gör våld på Herefords rättigheter,
Indrager nådebrefven, dem han har
Att genom fullmakt söka ut sitt län,
Och visar bort den hyllning han er bjuder,
Ni samlar tusen faror på ert hufvud,
Ni mister tusen ädelsinta hjärtan
Och sporrar upp mitt ömma tålamod
Till tankar, dem ej tro och huldhet tänka.

K. Rich. Tänk hvad ni vill; vi taga under händer
Hans silfver, gods och penningar och länder.

York. Jag är ej med. Farväl ändå, min kung.
Hvad följden blir, det få vi se omsider.
Vid onda vägar dock jag ett förstått,
Att deras utgång leder ej till godt. *(Går)*

K. Rich. Gå, Bushy, bort till grefve Wiltshire strax:
Bed honom möta oss i Elyhouse
Och göra saken opp. I morgon tidigt
Det bär åt Irland; det är tid, jag tror.
I vår frånvaro tillförordna vi
Vår frände York till lord regent af England,
Ty han är rättvis och har städs oss älskat.

Kom, vår gemål; i morgon resa vi;
Var munter nu: vår tid är här förbi.
(Fanfarer. Konungen, drottningen, Bushy, Aumerle, Green och Bagot gå)
North. Nå, lorder, hertig Lancaster är död.
Ross. Och lefver ock, ty nu är sonen hertig.
Will. Till namnet blott, men icke just till gagnet.
North. Till båda rikligen, om rätten gällde.
Ross. Mitt hjärta sväller; briste dock af tystnad,
Förr'n lossad tunga lätta får dess börda.
North. Nej, tala ut! Den tale aldrig mer,
Som talar efter dig för att dig skada!
Will. Angår det Hereford, det du ville säga?
Om så det är, käckt ut med det, min vän!
Med glädje hör mitt öra godt om honom.
Ross. Nej, intet godt som jag kan göra honom,
Om ni ej kallar godt att den beklaga,
Som blifvit plundrad på sitt fadersarf.
North. En skam, vid Gud, att sådan orätt tåla
Mot honom, prins af blodet, och mot många
Af ädel ätt i vårt betryckta land.
Ej kungen själf är kung: han skändligt ledes
Af smickrare, och hvad de hviska honom
I örat, blott af hat mot hvar af oss,
Det sätter kungen strängt i verket mot
Vårt lif, mot våra barn och arfvingar.
Ross. Med dryga skatter har han prejat folket
Och mist dess hjärta; adeln har han pliktfällt
För gammalt kif, rent af dess hjärta mist.
Will. Och dagligdags upptänkas nya tillgrepp,
Som tvångslån, skänker och jag vet ej hvad,
Men hvart i Herrans namn tar allt då vägen?
North. Ej krig det slukat, ty han har ej krigat,
Men plottrat bort i skamliga fördrag
Hvad fädren köpt med blodig bardalek:
Han mer förstört i fred, än de i krig.
Ross. Gref Wiltshire har nu riket på arrende.
Will. Och kungen, krämarlikt, har spelt bankrutt.
North. Fördärf och nesa sväfva öfver honom,

Ross. Han har ej pengar till sitt Irlandståg,
Oaktadt en så dryg beskattning, utan
Den landsförviste hertigen skall plundras.
North. Hans ädle anförvandt: — förfallne konung!
Mylords, vi höra huru stormen hviner,
Men söka intet skydd emot dess ilar.
Vi se hur vinden spänner hårdt i seglen
Och stryka ej, men segla tryggt i kvaf.
Ross. Vi se det skeppsbrott som vi måste lida,
Och oundvikelig är faran nu,
Så länge vi vårt skeppsbrotts orsak tåla.
North. Ej så! I själfva dödens tomma öga
Jag spanar lifvets glimt, men djärfs ej säga
Hur nära tröstens budskap är oss redan.
Will. Meddela dina tankar; våra har du.
Ross. Ja, tala dristigt ut, Northumberland.
Vi tre, det är du själf, och hvad du talar
Är här liksom en tanke blott: säg ut!
North. Nå väl! — Jag har fått underrättelse
Från Port le Blanc, en hamn uti Bretagne,
Att Henrik Hereford, Reginald lord Cobham, —
En son af Richard, grefve Arundel, —
Som flyktat nyss från hertig Exeter,
Hans bror, förr Canterburys ärkebiskop,
Sir Thomas Erpingham, Sir Johan Norberry,
Sir Robert Waterton, Frans Quoint, John Ramston,
Utrustade af fursten af Bretagne;
Med åtta krigsskepp och tretusen man
På vägen äro hit i största hast
Och hoppas snart att nå vår norra strand.
De kanske nått den re'n, om ej de velat
Först vänta kungens öfverfart till Irland.
Om då vi vilja skaka af vårt ok,
På nytt befjädra rikets brutna vinge
Och lösa kronan från förpantnings-ockret
Och feja stoftet från vår spiras guld
Och göra majestätet likt sig själft,
Så följen mig på stund till Ravensburg:

Men frukten, bäfven I att göra så, —
Håll munnen blott, så skall jag ensam gå.
Ross. Till häst, till häst! Ej tal om fruktan här!
Will. Står hästen bi, är jag den förste där.

(De gå)

SCEN III. — *London. Ett rum i slottet.*

(Drottningen, Bushy och Bagot uppträda)

Bushy. Alltför bedröfvad är ers majestät.
Ni lofvade, då kungen skildes från er,
Att lägga bort de tärande bekymren
Och bibehålla gladt och muntert lynne.
Drottn. För kungens skull jag sade så; för min skull
Jag kan det ej och vet dock ingen orsak
Att bjuda sådan gäst som smärtan välkomst,
Om ej för det jag sagt en gäst farväl
Så älskad som min Richard. Ändå ser jag
En ofödd sorg, i ödets sköte mognad,
Mig gå till mötes, och min inre aning
Är rädd för intet, sörjer öfver något
Helt säkert värre än min konungs bortfärd.
Bushy. Hvar smärtas väsende har tjugo skuggor,
Som likna smärtan, men ej äro hon;
Med tårar facetteradt, sorgens öga
Förvandlar ett till många föremål,
Likt dessa målningar som rakt fram sedda
Oss visa blott förvirring, men på sned
Bekomma former. Så ers majestät,
Betraktande på sned er konungs resa,
Ser sorgens bilder, dystrare än hon,
Som sedda rätt blott äro skuggor af
Hvad de ej äro. Trefaldt hulda drottning,
Gråt skillnans stund, ty mera ser ni ej,
Och ser ni mer, med sorgens blick ni ser,
Som gråter drömmar där ej verkligt sker.
Drottn. Det kan så vara, men mitt inre säger
Att icke det är så. Hur helst det vare,
Jag kan ej vara annat än bedröfvad,

Så innerligt, så ängsligen bedröfvad,
Att, fast jag tänkande ej tanke tänker,
Ett ängsligt intet mig i kval försänker.

Bushy. Det där är griller blott, min hulda drottning.

Drottn. Säg icke det; ty griller stamma alla
Från fader sorg, så är det ej med mig.
Af intet afladt är min smärtas något,
Af något är det intet, som jag sörjer:
Det är i väntan ännu det jag äger,
Men hvad det är, det vet ej än mitt hjärta;
Det har ej namn, det är en namnlös smärta.

(Green kommer)

Green. Hell, eders majestät! — God dag, god' herrar! —
Jag hoppas kungen ej har seglat af.

Drottn. Hvi hoppas det! Säg hellre: att han har det,
Ty saken kräfver hast och hasten hopp;
Hvi hoppas då, att han ej seglat af?

Green. Att han, vårt hopp, sin här må återkalla
Och bringa till förtviflan oväns hopp,
Som mäktigt fattat fot uti hans land.
Den landsförviste kallat hem sig själf;
Med lyftadt svärd står Bolingbroke helt oskadd
I Ravensburg.

Drottn. Det himlens Gud förbjude!

Green. Det är blott allt för sant! Och ännu värre, -
Northumberland, hans son, den unge Percy,
Ross, Beaumont, Willoughby och alla deras
Manstarka vänner hafva flytt till honom.

Bushy. Och hvarföre utropade ni ej
Northumberland och hela ligan för
Förrädare?

Green. Det gjorde vi, men då
Bröt Worcester af sin staf och lade ned
Sitt marskalksämbete, och hela hofvets
Betjäning flyktade med honom bort
Till Bolingbroke. —

Drottn. Ha, Green! Du är min smärtas jordegumma
Och Bolingbroke min ängslans lede son.

Missfostret är nu framfödt af min själ,
Och jag, än kiknande och nyss förlöst,
Har sällat kval till kval och sorg till sorg.
Bushy. Förtvifla ej, furstinna?
Drottn. Hvilken hindrar?
Jag vill förtvifla, jag vill vara ovän
Med hoppet; hoppet är en smickrare,
En snyltgäst, som vill hålla döden undan,
Då denne mildt vill lossa lifvets band,
Som hoppet dröjer med i sista stunden.

(York kommer)

Green. Här kommer hertigen af York.
Drottn. Med krigets tecken rundt om åldrig skuldra.
O, full af sorgedigra värf hans blick! —
Vid himlen, frände, tala tröstens ord!
York. Jag då beljöge mina egna tankar.
I himlen trösten bor och vi på jorden,
Där intet lefver utom kval och kors.
Att fjärran rädda reste er gemål,
Och andra komma att förstöra hemma:
Och jag är här att understödja landet,
Jag som af ålder matt ej kan mig stödja!
Nu kommer kvalmet efter gästabudet,
Nu pröfvas vännerna som honom smickrat.

(En betjänt kommer)

Bet. Mylord, er son var borta, förr'n jag kom.
York. Var borta? — Godt! — Allt gånge hvart det vill! —
Flydd adeln är, kallsinnig menigheten
Och slår sig, som jag fruktar, snart till Hereford. —
Hör hit!
Gå strax till Plashy, till min syster Gloster;
Bed henne strax mig sända tusen pund. —
Håll, tag den ringen.
Bet. Ack, jag har glömt att säga eders nåd,
Jag var i dag vid förbibarten där —
Men det bedröfvar er att höra resten.
York. Hvad är det, gosse?

Bet. En timma förr'n jag kom, dog hertiginnan.

York. O, gode himmel, hvilken flod af sorger
På en gång sköljer detta sorgens land!
Jag vet nu ingen råd. — Ack, gifve himlen —
Dock icke så att själf jag det förskyllat —
Att kungen fällt mitt hufvud med min broders!
Hvad? Än ej sändt snällseglare till Irland?
Hvar få vi penningar till detta krig?
Kom, syster — frände mente jag; förlåt mig. —

(Till betjänten)

Gå, gosse, skynda hem och skaffa vagnar
Och för åstad de vapen som vi ha —

(Betjänten går)

Ni lorder, gå och mönstra. — Om jag vet,
Hur jag på något sätt de värf skall ordna,
Som kastas utan ordning i min hand,
Så tro mig aldrig mer. I släkt med båda! —
Den ene min behärskare, som ed
Och plikt mig bjuder bistå, och den andre
Min anförvandt, af kungen förorättad,
Den dygd och blod mig bjuda skaffa rätt! —
Men något måste göras. — Kom min fränka;
Jag sörja vill för er. — Gå, mönstra folket
Och möt mig se'n på stund på Berkley-slott.
Jag borde ock till Plashy; —
Om tiden räckte. — Nu är allt på sned,
Och hela världen vändes upp och ned.

(York och drottningen gå)

Bushy. God vinden är för nyheter till Irland,
Men inga fås igen. För oss att värfva
En styrka här så stor som fiendens
Är platt omöjligt.

Green. Dessförutan bor
Vår närhet till vår konungs gunst helt nära
Till deras hat, som icke gynna kungen.

Bag. Och det är pöbeln; deras ynnest ligger
I deras penningpåsar; tömmas de,

Så fyllas uti lika mått med hat
Och dödlig ilska deras hjärtan.
Bushy. Också
Fördömes kungen allmänt för den synden.
Bag. Om domen ligger där, är vår ej bättre,
Ty vi ha alltid varit kungen nära.
Green. Nå väl! Jag söker strax i Bristols borg
Min säkerhet; gref Wiltshire är där redan.
Bushy. Jag följer er, ty ringa tjänst lär pöbeln,
Den ilskna, visa oss, om icke den
Att, hundar likt, oss slita rent i stycken. —
Vill ni gå med?
Bag. Nej, jag till Irland seglar.
Farväl! Om hjärtats aning falskt ej ser,
Vi skiljas här och råkas aldrig mer.
Bushy. Beror på York, om han kan kufva Hereford.
Green. Ack, stackars hertig! Han sig företagit
Att räkna sanden, dricka ut ett haf;
En håller stånd, då tusen falla af.
Bushy. Farväl för evigt är mitt afskedsord.
Green. Vi träffas väl.
Bag. Men ej på denna jord.
(De gå

SCEN IV. — *En ödslig trakt i Glostershire.*

(Bolingbroke och Northumberland uppträda med troppar)

Bol. Hur långt ha vi till Berkley nu, mylord?
North. Tro mig, min ädle lord,
Jag är en främling här i Glosterhire.
En ojämn väg i detta vilda högland
Förlänger milen, gör den lång och tråkig,
Fastän ert sköna tal, likt socker, gjort
Den sura vägen söt och angenäm.
Men jag betänker hvilken ledsam färd
Från Ravensburg till Cotswold det skall vara
För Ross och Willoughby som sakna er,
Hvars sällskap annars skulle tjusat bort
Den tröga resans ledsnad och besvär;

Men deras färd försötmas af det hopp
Att nå en gång den glädje re'n jag äger,
Och hopp om njutning är knappt mindre njutning
Än njutet hopp, och det förkortar vägen
För dem, så väl som den förkortad blifvit
Af hvad jag äger i ert ädla sällskap.
Bol. Af vida mindre värde är mitt sällskap
Än edra goda ord. Hvem kommer där?
(Henrik Percy kommer)
North. Det är min son, den unga Henrik Percy,
Sänd från min broder, Worcester, hvar han vistas. —
Hur mår din farbror, Henrik?
Percy. Ädle herre,
Det tänkte jag få veta här hos er.
North. Hvad? Är han då ej mer hos drottningen?
Percy. Nej, nådig herre, han har lämnat hofvet,
Har brutit marskalkstafven och förskingrat
Allt kungens husfolk.
North. Utaf hvilken orsak?
Det lät ej så, då sist vi taltes vid.
Percy. Han gjorde det, då ni utroptes för
Förrädare. Han gick till Ravensburg
Att bjuda hertig Hereford där sin tjänst,
Och sände mig åt Berkley bort att speja
Hvad styrka York där hunnit samla sig;
Med bud därom jag skall till Ravensburg.
North. Har du väl hertig Hereford glömt, min gosse?
Percy. Nej, herre. Jag kan aldrig glömma bort
Hvad jag ej vetat; och så vidt jag vet,
Jag aldrig i min lefnad honom sett.
North. Lär känna honom; här är hertigen.
Percy. Ers nåd! jag helgar er min ringa tjänst;
Än är den ung och rå och oerfaren,
Men äldre dagar mogna den kanske
Och stadga den till bättre egenskaper.
Bol. Jag tackar, goda Percy; var försäkrad,
Att jag af intet skattar mig så säll
Som af en själ, som minnes trogna vänner;

Och om min lycka med din vänskap mognar,
Den blifva skall din vänskaps lön: mitt hjärta
Förbundet sluter, handen det beseglar.

North. Hur långt ha vi till Berkley? Och hur åflas
Den gode gamle York med sina krigsmän?

Percy. Se, där står slottet bland en klunga trän;
Trehundra mans besättning sägs det hafva.
Där äro York och Berkley jämte Seymour,
För öfrigt ingen alls af rang och värde.

(Ross och Willoughby komma)

North. Se här, lord Ross; lord Willoughby med honom,
Af sporren blodiga, af brådska röda.

Bol. Välkomna, lorder! Än er vänskap följer
En landsförvist förrädare, och all
Min skatt är än blott tack, som, mera rik,
Skall bli er vänskaps och er mödas lön.

Ross. Er åsyn gör oss rika, ädle herre.

Will. Och mer än lönar mödan att den vinna.

Bol. Tack! Ständig tack — den fattiges betalning,
Som, tills min späda lycka nått sin ålder,
Är borgen för min tacksamhet. — Hvem kommer?

(Berkley kommer)

North. Det är lord Berkley, om jag gissar rätt.

Berkl. Lord Hereford, hör; mitt uppdrag är till er.

Bol. Hör ni, mylord, — det är till Lancaster,
Och detta namn jag söker nu i England
Och måste finna det på eder tunga,
Förr'n jag kan svara på hvad helst ni talar.

Berkl. Misstyd mig ej, mylord: ej är min mening
Att skrapa ut ett ord från edra titlar: —
Till er jag kommer, lord af hvad ni vill,
Från detta rikes vördade regent,
Från hertig York, att spörja hvad er eggar
Att draga fördel af vår konungs botfärd
Och skrämma bort med afvog sköld vår frid?

(York kommer med svit)

Bol. Till er behöfs ej svar; hans höghet kommer
I egen hög person. — Min ädle farbror!
(Faller på knä)

York. Låt se ditt hjärtas ödmjukhet och ej
Ditt knäs, hvars vördnad svekfull är och falsk.

Bol. Min nådigaste farbror! —

York. Ah! så! så!
Jag vill ej veta af din "nåd" och "farbror,"
Jag är ej farbror åt förrädare,
Och ordet nåd i oren mun är orent.
Hvi har väl din förvista fot sig vågat
Att röra vid ett grand af fosterjorden?
Och än mer hvi. Hvi vågar du ett härtåg
Så många mil på hennes lugna barm
Att jaga skräck i hennes bleka byar
Med ståten af förakteliga vapen?
Kom du, för det din smorda kung är borta?
Ha! galna pojke! Kungen än är här;
I detta trogna bröst, där bor hans makt.
Om nu jag ägde kvar den ungdomseld,
Som då din tappre fader Gaunt och jag
Vi frälste krigets gud, den svarta prinsen,
Ur många tusen Fransmäns klor; o, då
Hur hastigt skulle denna arm, som nu
Är giktens lifstidsfånge, tukta dig
Och ge behörig aga åt ditt fel!

Bol. Ack, bästa farbror, säg mig då mitt fel,
Af hvilken art och hvari det består?

York. Af allrasämsta art, ett ohöljdt uppror,
Ett afskyvärdt förräderi; du är
Ju biltog man och synes här igen,
Förr'n tiden för din landsflykt är försvunnen,
I trotsigt stål emot din öfverherre!

Bol. Då jag blef biltog, blef blott Hereford biltog,
Då nu jag kommer, kommer Lancaster.
Och, ädle farbror, unna mig den nåd
Att se min oförrätt med rättvist öga.
Ni är min fader, ty jag tror mig se

I er den gamle Gaunt; nå väl, min fader,
Tillåter ni att jag skall dömas till
Ett vildt landtstrykarlif; att arf och län
Frånryckas mig med våld och skänkas bort
Åt slösarpack? — Hvad gagnar mig min börd?
Om han, min frände, konung är af England,
Så måste jag bli hertig Lancaster.
Ni har en son, Aumerle, min ädla släkting;
Om ni dött först och han så blifvit trampad,
Han funnit i sin farbror Gaunt en far,
Som drifvit upp hans fiender till bukt.
Man vägrar mig att söka ut mitt län,
Hvartill mig bref och pergament befogar.
Min faders gods indragas och försäljas,
Och de, som allt, förslösas utan gagn.
Hvad skall jag göra? Jag är undersåte
Och fordrar rätt: sakförare mig vägras,
Och därföre jag munteligen yrkar
Att återfå ett icke tvistigt arf.

North. Den ädle fursten är för hårdt behandlad.

Ross. Ers nåd är den som häfda skall hans rätt.

Will. Med hans förläning har man riktat skurkar.

York. Mylords af England, låt mig säga er, —
Jag själf har känt min frändes lidna orätt
Och sökt, hvad jag förmått, att skaffa rätt;
Men komma hit så här i trotsigt stål,
Ta för sig själf och själf sig hugga väg,
Med orätt skifta rätt, — det går ej an!
Och I som styrken honom häruti,
I gynnen uppror och rebeller ären.

North. Vår hertig svurit, att han tågat hit
För egen rätt; och därtill att förhjälpa
Med helig ed vi alla oss förpliktat.
Den skåde aldrig fröjd som eden bryter!

York. Godt, godt; jag ser hvad dessa vapen båda,
Jag kan ej hjälpa det, jag tillstår det,
Min styrka är för svag och allt i olag;
Men kunde jag, — vid honom som mig skapat,

Jag skulle gripa er och kröka neder
I stoftet för er konungs höga nåd!
Men då jag det ej kan, så vet, att jag
Tar ingen del i striden. Nu farväl,
Så framt ni ej vill taga in i slottet
Och hvila ut därinne öfver natten.

Bol. Ett tillbud, farbror, som vi taga mot.
Men er vi måste vinna att gå med
Till Bristols slott, som nu lär innehafvas
Af Bushys och af Bagots hela liga,
Löfmaskarna i statens örtagård,
Dem jag har svurit dyrt att plocka bort.

York. Jag går kanske; dock än jag mig betänker,
Ty landets lagar jag ej gärna kränker.
Till mig, ej vän, ej ovän, kom, jag ber:
Hvad ej kan ändras, sörjer jag ej mer. *(Alla gå)*

TREDJE AKTEN.

Scen I. — *Ett läger i Wales.*

(Salisbury och en krigshöfding uppträda)

Höfd. Lord Salisbury, vi väntat tio dagar;
Med plats vi hållit våra landsmän samman,
Och intet bud ännu från konungen;
Nu gå vi därför hvar till sitt: farväl!

Sal. En dag ännu, du trogne man af Wales!
Din konung sätter all sin lit till dig.

Höfd. Man tror, att han är död; vi bli ej här.
Hvar lager vissnad är uti vårt land,
Af meteorer hotas stjärnorna;
På jorden stirrar månen blodröd ner,
Gulbleka siare framhviska ve,
Den rike mulnar, tiggartrossen dansar,
Den ena rädd att mista hvad han njuter,
De andra glada att få dela rof;
Det bådar kungars bortgång eller fall. —
Farväl! Förskingrad, flyktad är vår här,
Förvissad re'n att död nu Richard är. *(Går)*

Sal. Ack, Richard! Med den rädda ängslans blick
Jag ser din äras sken, ett stjärnfall likt,
Från himlens hvalf till låga jorden falla!
Din sol i tårar söker västerns tjäll,
Bebådande en dyster, stormig kväll;
Snart dina vänner kysst din oväns fot,
Och vreda ödet går dig rakt emot. *(Går)*

Scen II. — *Bolingbrokes läger vid Bristol.*

(Bolingbroke, York, Northumberland, Percy, Willoughby, Ross; i fonden Bushy och Green såsom fångar. Vakt)

Bol. Kom fram med dessa männer! — Green och Bushy,
Jag vill ej plåga edra själar, då
De snart från edra kroppar måste skiljas.
Att allt för mycket bry ert usla lif,
Det vore kärlekslöst; men för att två
Ert blod ifrån min hand, jag inför mänskor
Vill nämna några skäl till eder död.
En prins, en ädel kung, I hafven missledt,
Till börd och anletsdrag en lycklig herre,
Af er olyckliggjord och grymt förställd;
I edra synduppfyllda stunder ni
En söndring gjort emellan hans gemål
Och honom, lugnet stört i kunglig bädd;
En drottnings rosenkind I fläckat hafven
Med tårar, dem er ondska kallat fram! —
Jag själf, — en furste genom bördens rätt,
I blod min konung nära och i vänskap, —
Tills I förmådden få mig missförstådd, —
Har böjt min hals för edra oförrätter,
Bland fjärran moln bort-andat mina suckar
Och ätit landsförvisnings bittra bröd,
Då I er gödt på mina länderier,
Raserat parker, mina skogar fällt,
Från mina fönster brutit ut mitt vapen,
Ryckt bort mitt valspråk, lämnande ej tecken —
Förutan ryktet och mitt varma blod —
Att visa världen, att jag är en ädling.

Det här och mer och mer än dubbelt detta
Fördömer er till döden. — Lämna dem
I dödens hand till sitt förtjänta straff.

Bushy. Välkomnare är dödens hugg för mig,
Än Bolingbroke för England. Nu, farväl!

Green. Min tröst är den, att himlen tar vår själ
Och straffar orätt dom med afgrunds kval.

Bol. Mylord Northumberland, affärda dem.

(Northumberland går med fångarna och vakten)

Ni, farbror, har ju drottningen hos er?
För himlens skull, låt henne väl bemötas.
Förmäl en vänlig hälsnings ord från mig,
Sörj noga för att hälsningen blir framförd.

York. Jag sände en af mina ädlingar
Med långa bref, som handla om er vänskap.

Bol. Tack, goda farbror! — Nu till blodigt slag
Med Glendower och hans medskyldige!
En stund blott söcken; sedan hvilodag.

(De gå)

Scen III. — *Kusten af Wales. Ett slott på afstånd.*

(Trumpetskall, krigsmusik. Konung Richard, biskopen af Carlisle, Aumerle och soldater)

K. Rich. Ni kallar ju det här Barkloughly slott!

Aum. Ja, konung! — Hur bekommer luften er
Nyss efter skvalpningen af hafvets dyning?

K. Rich. Visst ganska väl; jag gråter utaf glädje
Att trampa än en gång mitt rikes jord. —
O, jord, dig hälsar denna hand, ehuru
Rebeller såra dig med hästars hofvar! —
Som modren, länge skild ifrån sitt barn,
När hon det återser, båd' ler och gråter
Och leker svärmande med sina tårar,
Likså med tårar leende jag smeker
Dig, kära jord, med konungsliga händer.
Föd ej din konungs ovän, hulda jord;
Ditt smek ej muntra må hans röfvarsjäl!
De spindlar, hvilka suga ut ditt gift,

De tröga grodor ligge i hans väg
Besvärliga för den förrädarfot,
Som trampar dig med våldets fräcka steg.
Åt mina fiender bär skarpa nässlor,
Och plocka de en blomma från din barm,
Bevaka den med någon huggorms list,
Hvars dubbla tunga med obotligt styng
Bär döden till din konungs fiender. –
Belen, o lorder, ej en tom besvärjning,
Ty denna jord skall vakna upp till sans
Och dessa stenar ordna sig till leder,
Förr'n deras kung för afvog sköld skall svikta.

Bisk. Haf mod, min kung! Den makt, som gjorde er
Till kung, har makt att därvid er behålla.
De medel himlen ger ni måste nyttja
Och ej förspilla, ty om himlen vill
Och icke vi, försmå vi himlens anbud
Af medel till vår räddning och vårt väl.

Aum. Ers nåd, han menar att vi äro här
För efterlåtna, medan Bolingbroke
Af denna sorglöshet får makt och vänner.

K. Rich. Otröstelige frände, vet du ej,
Att när sig himlens spejaröga döljer
Bak klotet, att en lägre värld belysa,
Då ströfva nidingar och tjufvar kring
Osedda, blodiga, till mord och rån;
Men när på andra sidan jordens glob
Det glödgar österns tallars stolta spetsar,
Då far en eldpil i hvar brottets kula,
Och mord, förräderi och stygga synder
Stå nakna där och bäfva för sig själfva,
När nattens slöja ryckts från deras rygg? –
Så, när den tjufven, mördarn Bolingbroke,
Som nu en tid har svärmat kring i natten,
Då vi hos antipoderna ha vistats,
Ser oss bestiga här vår tron i östern,
Förräderiet rodnar på hans panna
Och härdar icke ut mot dagens blick,

Men bäfvar självförfäradt för sin synd.
Ej allt det vatten som i hafvet fräser
Kan skölja oljan från den smordes hufvud;
Afsätta kan ej dödlig andedräkt
Det sändebud, som valdes ut af Herran;
För hvarje man, som Bolingbroke har tvungit
Att lyfta stålet mot vår gyllne krona,
Gud för sin Richard har i himmelsk sold
En ljusens ängel; strida de, o, då
Skall ondskan falla, rätten skall bestå.

(Salisbury kommer)

Välkommen, lord! Hur nära är er styrka?

Sal. Ej närmare, ej fjärmare, min konung,
Än denna svaga arm. Nöd styrer tungan
Och om förtviflan blott mig bjuder tala.
En dag för sent, jag fruktar, ädle kung,
Har mulnat hvar din sällhets dag på jorden.
O, kalla gårdagen tillbaka, bjud
Att tiden vänder om, och du skall hafva
Tolftusen krigsmän rustade till strids!
I dag, i dag, en dag för sent, har bragt
Dig af med glädje, vänner, lycka, makt;
Din Wales'ska här har ryktet, att du dött,
Skänkt Bolingbroke, fördrifvit och förstrött.

Aum. Haf mod, o kung! Hvi bleknar så ers höghet?

K. Rich. Nu nyss stod blod af tjugutusen män
På kinden segersällt; det flytt i nöden;
Förr'n sådan blodström rinner dit igen,
Ej underligt att jag är blek som döden.
Hvar själ som frälsas vill undvike mig!
Emot min stolthet förer ödet krig.

Aum. Haf mod, o kung! Besinna, hvem ni är.

K. Rich. Jag glömde bort mig själf. Är jag ej kung?
Vak opp, du tröga majestät! Du sofver!
Är kungens namn ej fyrtitusen namn?
Upp, upp, mitt namn; en lumpen undersåte
Vill nå din sol! — Se icke så till jorden,
Ni, kungens gunstlingar! Stå vi ej högt?

Högt sväfve våra tankar! York, vår frände,
Har styrka nog att fylla vårt behof. —
Men hvem är där?

(Scroop kommer)

Scroop. Mer lycka blifva må min konungs lott,
Än min till sorgen stämda röst förkunnar!

K. Rich. Mitt öra öppet är, mitt hjärta redo;
Ditt värsta ord är blott en världslig sorg.
Min trons förlust? Ha! Den var mitt bekymmer;
Är det förlust, att bli bekymret kvitt?
Vill Bolingbroke bli lika stor som vi?
Ej större kan han bli; om Gud han dyrkar,
Jag honom dyrkar ock och är hans like:
Gör folket uppror? Det kan jag ej ändra;
Där brytes ed mot Gud så väl som mig:
Skrik ve, förstöring, fall och nederlag;
Det värsta, döden: han har ock sin dag.

Scroop. Jag gläds att se ers höghet så beväpnad
Att ta sin motgångs tidningar emot.
Liksom en stormig dag i tidig vår,
Då silfverbäckar dränka sina bräddar,
Som hela världen vore smält i tårar,
Så rasar Bolingbroke utom all gräns
Och höljer hela ert förskräckta rike
Med stål och hjärtan hårdare än stål.
Sin kala hjässa gråhårsmän beväpnat
Emot ditt majestät, och gossar söka
Till hårda ljud sin kvinnoröst förvandla
Och häkta späda lemmar in i ovig,
Oböjlig rustnings tyngd emot din krona.
Och dina präster lära spänna bågen
Af dödligt ebenholts emot din stat;
Ja, spinnerskorna föra rostig slända
Emot din tron; sig reser gammal, ung;
Jag kan ej rätt beskrifva det, min kung.

K. Rich. För väl beskrifver du så onda ting.
Säg, hvar är grefve Wiltshire? Hvar är Bagot?
Hvar blef väl Bushy af, och hvar är Green?

Som låtit vådlig ovän mäta få
Vårt rikes gräns med sådan ostörd gång?
Det kostar deras lif, ifall vi segra.
Ha! De ha slutat fred med Bolingbroke!
Scroop. Fred ha de slutat! Ja, i sanning, fred!
K. Rich. O skurkar, kräk, till evig tid fördömda!
Ha, hundar, färdiga att alla smeka!
Huggormar, värmda vid min egen hjärtblod,
Som gjutit dödligt gift uti mitt hjärta!
Tre Judas, hvarje mer än trefaldt Judas!
De? Sluta fred? Må satans härsmakt kriga
Mot deras svarta själ för sådant brott!
Scroop. Jag ser, när kärleken förvandlar art,
Förändras han till dödligaste hat: —
Tag bort förbannelsen från deras själ;
De slutat fred med hufvud, ej med hand.
De, som ni nu förbannat, smakat redan
Det bittraste af dödens skarpa gift
Och hvila nu så sött i djupan grift.
Aum. Ha Bushy, Green och grefve Wiltshire dött?
Scroop. Ja, alla tre i Bristol mist sitt hufvud.
Aum. Och hvar är hertigen, min far, med hären?
K. Rich. Likmycket hvar; blott nämn ej ord om tröst,
Om maskar, graf och grafsten låt oss tala;
Tag stoft till papper och med ögats regn
Skrif sorg på jordens barm; ack, låt oss tala
Om testamente, välja sysslomän: —
Dock nej! — Hvad kunna vi testamentera
Förutan vårt afklädda stoft åt jorden?
Vårt land, vårt lif och allt är Bolingbrokes:
Ej mer än döden vårt vi kunna kalla
Och detta ringa mått förtorkad jord,
Som tjänar våra ben till en beklädnad.
För Guds skull, låt oss sitta ned på marken,
Förtälja sorligt tal om kungars död,
Hur en blef afsatt, en i striden slagen,
En hemsökt af dens vålnad som han afsatt,
Förgiftad en af sin gemål, en dödad

I sömnen, alla, alla mördade!
Ty inuti den krona, tom och hålig,
Som omger kungens dödeliga tinning,
Där håller döden hof; den gycklarn där
Beler hans makt och grinar åt hans ståt,
Ger honom en minut, en liten scen
Att spela kung, bli fruktad, döda med
Sin blick; berusar honom med den tanke,
Som vore detta stoft, som fjättrar anden,
Ogenomtränglig koppar; kommer så
Till slut på spe, och med en liten nål
Han bräcker muren, och — farväl då, kung!
Sätt hatten på och kött och blod ej gäcka
Med gudadyrkan; kasta bort all aktning,
Allt hofskick, seder, bruk och afmätt vördnad:
Ni tagit fel om mig till denna dag;
Jag lefver liksom ni af bröd, har brister
Och känner smärta och behöfver vänner:
På slika villkor underdånig gjord,
Hur kan ni säga mig, att jag är kung?
Bisk. Vis man, o kung, ej sörjer kommen sorg,
Men sörjer för i tid att den ej kommer.
En fruktan, som er egen styrka kväfver,
Ger i er svaghet styrka åt er ovän,
Och så er dårskap kämpar mot er själf. —
Att frukta och bli slagen, finns väl värre?
Ty strid och död är död som död förstör,
Men dödens träl är den med fruktan dör.
Aum. Min far har troppar; efter honom spana,
Och lär en ledamot till kropp att dana.
K. Rich. Ditt tadel träffar. — Jag en domens dag
Med dig, o Bolingbroke, skall växla slag.
Förbi är fruktans frossa. Lätt igen
Man vinner hvad man själf besitter än. —
Säg, Scroop, hvar är vår frände med sin här?
Var mild i tal, fast skum din uppsyn är.
Scroop. Man plägar döma till af molnens skick
Hur dagen blir som unnas oss att skåda;

Så döm ock du af denna dystra blick
Hvad ännu dystrare jag har att båda.
Jag spelar bödel, då jag stund för stund
Fördröjt det värsta, som dock måste sägas: –
Er frände York gör ett med Bolingbroke,
Och alla edra slott i norr ha gett sig,
Och alla riddare i söder rusta
Till hans beskydd.

K. Rich. Du har sagt nog. *(Till Aumerle)*
Förbannad,
O frände, vare du, som vilseförde
Ifrån förtviflans sköna väg min fot!
Hvad säger du väl nu? Hvad tröst är kvar?
Vid himlen! Evigt skall jag hata den
Som hädanefter ber mig fatta tröst! –
Till Flint jag går, till döds att gräma mig;
En kunglig sorgens slaf blir värdig sig.
Den härsmakt jag har kvar är fri, må gå;
Den hopp om gröda har, må jorden så,
Jag intet har: – må ingen tala här;
Beslut är fattadt, råd förgäfves är.

Aum. Ett ord, min konung!

K. Rich. Dubbelt den mig kränker,
Som än med smickrets gift mig såra tänker.
Låt hären skiljas åt och kosan tag
Från Richards natt till Herefords solskensdag. *(De gå)*

SCEN IV. – *Wales. Utanföre fästningen Flint.*

(Troppar med flygande fanor och klingande spel. Bolingbroke, York, Northumberland, m. fl. uppträda)

Bol. Af dessa underrättelser vi finna,
Att Wales'ska här'n är skingrad; Salisbury
Har gått att möta kungen, landad nyss
Med få af sina vänner här på kusten.

North. En skön och härlig nyhet, ädle herre;
Strax här bredvid har Richard gömt sitt hufvud.

York. Det höfdes lord Northumberland att säga

Kung Richard! — Ve den olycksdigra dag,
Då invigd kung skall gömma så sitt hufvud!
North. Ers nåd sig misstar; blott att vara kort,
Jag titeln gick förbi.
York. Det var en tid,
Då han, om så ni varit kort, nog varit
Så kort mot er och kortat af ert hufvud
För det ni är så kort om hufvudet.
Bol. Ett misstag, farbror; kräf ej mer än rättvist.
York. Min frände, tag blott ni ej mer än rättvist,
Att ni ej misstar. Öfver er är himlen!
Bol. Det vet jag, och jag sätter mig ej heller
Emot dess vilja. — Men hvem kommer där?

(Percy kommer)

Nå Henrik, vill ej slottet gifva sig?
Percy. Mylord, det är helt konungsligt bemannadt
Emot ditt intåg.
Bol. Konungsligt? Där är
Väl ingen kung?
Percy. Där är en kung, mylord.
Kung Richard bor inom dess kalk och sten;
Med honom lord Aumerle, lord Salisbury,
Sir Stephen Scroop, och utomdess en präst,
En hög prelat, men hvem, det sades icke.
North. Förmodligen biskopen af Carlisle.
Bol. *(Till Northumberland)* Min ädle lord,
Gå till det gamla slottets grofva refben,
Sänd fredens andedräkt ur malmtrumpeten
I dess förstörda öron och förmäl:
Att Henrik Bolingbroke på sina knän
Begär få kyssa konung Richards hand
Och bjuder läns-plikt samt en hjärtlig hyllning
Åt härskarens person; att hit jag anländt
Att lägga makt och vapen för hans fötter,
Om blott min landsförvisning återkallas
Och fritt mitt gods och land mig återställes;
Om ej, jag nyttja vill min styrkas fördel,
Och fälla sommardammet ned med skurar

Af blod, som regna skall från Britters sår.
Hur långt det är från Bolingbrokes begär,
Att sådan purpurskur skall öfverskölja
Kung Richards rikes grönbeklädda sköte,
Det skall min djupa vördnad ömt bevisa;
Förkunna detta, medan här vi draga
Utöfver fältets bördiga tapet. –

(Northumberland närmar sig tillika med en trumpetare)

Vårt tåg nu gånge fritt från trummors hot,
Att där på slottets nederfallna tinnar
Vårt redliga förslag må kunna höras.
Kung Richard, så mig syns, och jag, vi mötas
Med lika skräck som elementerna,
Som eld och vatten, när med tordönsskräll
De klyfva himlens mulna kind itu. –
Han vare eld – och smidigt vatten jag;
Han blixtre, medan jag till jorden regnar
Min skur; på jorden, ja, men ej på honom.
Gå på, gif akt på konung Richards uppsyn.

(Man blåser till parlamentering; det besvaras inifrån. Fanfarer. På muren framträder konung Richard, omgifven af biskopen af Carlisle, Aumerle, Scroop och Salisbury)

York. Se, se, kung Richard visar sig likt solen,
Som, rodnande förtrytsamt, träder fram
Ur österns flammande portal och ser
Att afundsjuka moln sig skockat samman
Dess ära att förmörka och att fläcka
Dess ljusa bana hän till västerns haf.
Än syns det han är kung; se blott hans öga,
Klart glänsande som örnens, blixtrar fram
Med straffets majestät. O ve! O ve!
Att sådan glans af sorg fördunklad se!

K. Rich. *(Till Northumberland)*

Vi häpna; vi ha stått så länge redan
Och väntat på ditt knäs bestörta böjning,
Ty vi ha trott oss din lagkrönte konung.
Och är det så, hur dristar väl din skara
Förgäta att betala oss sin vördnad?

Är det så ej, så visa oss Guds hand,
Som skiljer oss ifrån vårt fögderi:
Ej hand af kött och ben, som väl vi veta,
Kan gripa om vår spiras helga handtag,
Förutan helgerån och stöld och våldsmakt.
Fastän I tron, att alla, liksom I
Till själn förvända, vändt sig bort från oss
Och vi stå öfvergifna, utan vänner, —
Så veten, att min Herre, Gud allsmäktig,
I sina skyar mönstrar, oss till hjälp,
Härskaror pestilens och deras slag
Skall träffa deras barn, de än ej födda,
Som lyfta upprorshanden mot mitt hufvud
Och hota så min dyra kronas glans! —
Säg Bolingbroke — där tycker jag han står, —
Att hvarje steg han tager på mitt land
Är djupt förräderi. Han kommit hit
Att öppna krigets purpurtestamente;
Men förr'n med frid hans hjässa bär en krona,
Skall tiotusen söners hjässors blod
Vanställa Englands fagra anlete,
Förvandla jungfrubleka fridens hy
Till eldrödt raseri och öfverskölja
Med Englands trogna blod dess markers gräs.

North. Förbjude himlens konung, att vår konung
Med så oborgerliga borgarvapen
Bestormas skall! — Din trefaldt ädle frände,
Din Bolingbroke, dig ödmjukt kysser handen
Och vid den ärofulla grafvård svär,
Som står uppå din stamfars ädla ben,
Vid bägges edert höga kungablod,
Två strömmar flytande från samma källa,
Och vid den tappre Gaunts begrafna hand
Och vid sin egen värdighet och heder,
Vid allt hvad ed och löften innebära:
Att intet annat skäl fört honom hit
Än ärfda rättigheter och hans afsikt
Att bedja er på knä om lejd och frihet. —

Om detta du af kunglig gunst beviljar,
Sin blanka rustning helgar han åt rosten,
Sin prydda häst åt stallet, och sitt hjärta
Ers majestät till trogen tjänst och lydnad.
Han detta svär, så sant han är en furste;
Så sant jag är en adelsman, jag tror det.

K. Rich. Northumberland, säg: detta svarar kungen.
Hans ädle frände här är rätt välkommen,
Och all hans billiga begäran skall
Bli uppfylld utan all motsägelse:
Med all den sköna talekonst du äger
Bär vänlig hälsning till hans milda öra. —

(Till Aumerle)

Ej sant, min frände! Vi förnedra oss
Med sådant ömkligt skick, så fagert tal?
Jag ropar hit Northumberland och sänder
Förrädaren ett fejdebref och dör?

Aum. Nej, dyre kung! Med goda ord blott strid,
När tid ger svärd och vänner, då blir tid.

K. Rich. O Gud! O Gud! Att nånsin denna tunga,
Som lade landsförvisnings hårda dom
På denna stolta man, den skulle taga
Med smek-ord bort! O, vore jag så stor
Som smärtan eller mindre än mitt namn!
O, kunde jag blott glömma hvad jag varit,
Ej minnas hvad jag måste vara nu!
Du sväller, stolta hjärta? Slå då fritt,
Då ovän fritt slår både dig och mig.

Aum. Där är Northumberland från Bolingbroke.

K. Rich. Hvad skall nu kungen? Underkasta sig?
Det måste kungen. Skall han sättas af?
Det låter kungen ske. Skall han förlora
Sitt kunganamn? I Guds namn, låt det fara!
Jag ger min krona för en rosenkrans,
Mitt skimrande palats för enslig cell,
Min rika praktskrud för en tiggartröja,
De konstigt gjorda bordskärl för en trädskål,
Min spira för en pilgrims vandringsstaf,

Mitt folk för helgon skurna uti träd,
Mitt stora rike för en liten graf,
En liten, liten graf, en bortgömd graf. —
Dock nej! — På kungsväg vill jag bli begrafven,
Allfarig väg, der undersåtars fötter
Må stundligt trampa på sin konungs hufvud.
De trampa ju mitt hjärta, fast jag lefver,
Och, en gång jordad, hvi ej då mitt hufvud?
Aumerle, du gråter, medlidsamma frände. —
Till skurar växe de försmådda tårar;
Med dem och våra suckar skola vi
Slå kornet ned och vålla hungersnöd
I detta upprorslystna, vilda land.
Hvad, eller skola vi med sorgen leka
Och kappas om hvem bäst kan fälla tårar?
Så här: — vi droppa dem på samma ställe,
Till dess de gräft i jorden tvänne grafvar
Med inskrift: "dessa grafvar tvenne fränder
Med sina tårar gräft, och ej med händer."
Är sådant ondt ej godt? Godt, godt, jag ser,
Jag talar dårskap, att man åt mig ler.
Högborne furste, lord Northumberland!
Hvad säger konung Bolingbroke? Månn tro
Hans majestät vill låta Richard lefva,
Tills Richard dör och kommer till sin graf?
En skrap med foten! "Ja" mig kungen gaf.

North. Han väntar er på nedre gården, furste,
Om det behagar er att stiga ned.

K. Rich. Ned, ned jag kommer, liksom Faeton,
Ej vuxen mer ett oregerligt spann.

(Northumberland drager sig tillbaka till Bolingbroke)

Den nedre gård — där kungar sig förnedra
Och lyda bofvars bjudning att dem hedra!
På nedre gården? Ned? Stig ned, o kung!
Tjut uggla, vildt! Du lärka, mer ej sjung!

(De gå ned ifrån muren)

Bol. Hvad säger kungen?

North. Sorg och grämelse

Gör honom yr, som vansint man han talar;
Där kommer han.

(Konung Richard och sviten komma ned på teatern)

Bol. Så stanna hvar för sig
Och visa vördnad för hans majestät. *(Knäböjer)*
Min höge furste! –

K. Rich. Frände, ni förnedrar
Ert fursteliga knä, i det ni gör
Den låga jorden stolt, som får det kyssa.
Mitt hjärta värmdes hellre af er kärlek,
Än trötta ögat ser er artighet.
Stig opp, stig opp! Jag vet, ert hjärta stiger
(Pekande på sitt hufvud)
Så högt åtminstone, fast knä't det niger.

Bol. Min höge furste, gif mig blott min län.

K. Rich. Ert län är ert, och jag är er, och allt.

Bol. Var min så vida, nådigaste furste,
Som all min trohet skall er gunst förtjäna.

K. Rich. Ni väl förtjänar! Den förtjänar äga
Som vet den bästa väg att säkrast vinna.
York! gif hit handen. Torka af den tåren;
Ty tårar tvätta, men ej hela såren. –
Jag, frände, är för ung som far åt dig,
Men du är gammal nog att ärfva mig.
Hvad du vill ha, jag ger, och villigt till,
Ty mänskan måste ju hvad nöden vill.
Såleds till London? – Är det icke så?

Bol. Jo, ädle prins!

K. Rich. Hvem djärfs väl neka då!
(Fanfarer; de gå)

Scen V. – *Langley. Hertigens af York trädgård.*

(Drottningen och tvenne hofdamer uppträda)

Drottn. Med hvilka nöjen skola vi försöka
Att drifva bort bekymrens mulna tankar?

1 Hofd. Min fru! slå käglor?

Drottn. Ack, då minns jag ju,

Hur full af ojämnheter världen är,
Och att min lyckas klot går snedt i banan.
1 Hofd. En dans?
Drottn. Min fot kan icke hålla takt
I glädje, då mitt arma hjärta ej
Kan hålla takt i sorg; således ej dansa.
Nej flickor, hitta på ett annat nöje!
1 Hofd. Berätta något?
Drottn. Sorgligt eller muntert?
1. Hofd. Hm! Bäggedera.
Drottn. Ingendera, flicka.
Är ämnet glädje, som mig rentaf fattas,
Påminner det mig blott dessmer om sorg;
Är ämnet sorg, som rentaf kväfver mig,
Det ökar blott med sorg min brist på glädje.
Ty hvad jag har behöfs ej tala om,
Och hvad mig fattas båtar ej att sakna.
1 Hofd. Så sjunger jag.
Drottn. Rätt väl att du har orsak;
Jag såge hellre, att du ville gråta.
1 Hofd. Jag skulle gråta, om det hulpe er.
Drottn. Jag skulle gråta, om det hulpe mig,
Och låna ingen enda tår af dig.
Men tyst! Där kommer trädgårdsfolket. Vänta,
Vi gömma oss i dessa trädens skugga. —
(En trädgårdsmästare och tvenne trädgårdsdrängar inträda)
Min sorg jag håller mot ett knappnålshufvud,
Att talet är om staten. Det plär ske
Vid hvar förändring. Ve bebådar ve.
(Drottningen och hofdamerna gå afsides)
Trädgårdsm. Bind upp de aprikoserna, som hänga
Och trycka ned, likt onda barn, sin far
Med tyngder af sin vilda yppighet,
Och stöd de grenarna som böjt sig ned. —
Gå du, som en rättvisans tjänare,
Hugg hufvu't af för snart uppsprungna kvistar,
Som visa sig för högt uti vår fristat;
Uti vår stat skall allting vara jämlikt. —

Emellertid går jag och rycker upp
Det ogräs, som till ingen nytta suger
Från sunda blomster jordens fruktbarhet.

Den ena trädgårdsdr. Hvarföre här just inom hank och stör
Ta lag och rätt i akt och hof och måtta
Och göra denna parken till ett mönster,
Då allt vårt land, en hafomhägnad trädgård,
Är fullt af ogräs, blommorna förkväfda,
Dess frukttrån icke toppade, dess häckar
Förstörda, rifna upp dess sängar och
Dess hälsosamma örter vimlande
Af maskars mängd?

Trädgårdsm. Gif dig tillfreds, min vän!
Han, som har tålt de allt för bråda vårskott,
Har själf upplefvat löfvens fall till slut;
Det ogräs, som hans breda löf beskärmat,
Som tärde då han trodde att det närde,
Har Bolingbroke ryckt upp med rubb och stubb,
Jag menar grefve Wiltshire, Bushy, Green.

Trädgårdsdr. Hvad? Ä' de döda?

Trädgårdsm. Ja, och Bolingbroke
Har tag i kung förstörare. — Hvad skada
Att icke han sitt land så skött och brukat,
Som vi vår trädgård! Vi i rättan tid
Förstå att åderlåta våra fruktträd,
Att ej, för mäktiga af saft och kraft,
De fräta opp sig blott af öfverflöd:
Om han gjort så med stort och yfvigt folk,
Nog hade de fått bära, han fått njuta
En smakligare frukt. Hvar vattenkvist
Vi hugga bort, att gren som bär må lefva;
Om han gjort så, han sute än kanhända
Uppå den tron, hvars flärd slog öfverända.

Trädgårdsdr. Hvad? Tror ni då, att konungen blir afsatt?

Trädgårdsm. Afmattad är han, afsatt blir han säkert.
Förleden natt så kom ju här ett bref
Ifrån den goda York till en god vän,
Med mörka tidningar.

Drottn. O! Jag förkväfs
Af denna tystnad. — *(Framträder)*
O! du Adams afbild,
Tillsatt att bruka denna jord, hur djärfs
Din sträfva tunga sådant ord förkunna?
Säg, hvilken Eva — hvilken orm — dig ingaf
Ett annat syndafall, af Gud förbannadt?
Hvad säger du? Kung Richard, är han afsatt?
Djärfs du, du, föga bättre än din jord,
Spå sådant stjärnfall? Säg, hvar, när och huru
Du åtkom sådan tidning? Tala, usling!

Trädgårdsm. Förlåt mig, nådig fru; mig gläder föga
Att säga det, men sant är hvad jag säger.
Kung Richard är i Bolingbrokes förvar;
Nu väges deras lycka; er gemål
Har i sin vågskål blott sig själf och se'n
Ett dussin dårskaper helt fjäderlätta;
Den store Bolingbroke har däremot,
Förutan sig, all Englands höga adel;
Med det förut, han väger opp kung Richard.
Res blott till London; allt ni sant skall finna,
Hvad jag berättat känner man och kvinna.

Drottn. Du snabba motgång, alltid lätt på foten,
Angår då din beskickning icke mig?
Är jag den sista som får höra den?
Ha! Du vill hälsa sist på mig, att jag
Må gömma längst din sorg uti mitt bröst! —
Till London, tärnor, nu vår väg skall gå,
Att se dess kung vid sorgen bunden stå.
Ack, blef jag född att med ett sorgligt skick
Vid en triumf förnöja folkets blick? —
O gubbe, hör! För detta smärtans ord
Hvar ympad kvist förvissne på din jord!
(Drottningen och hofdamerna gå)

Trädgårdsm. Ack arma fru, blott du ej värre haft,
Den domen finge gärna gå i kraft. —
På denna sängen fällde hon en tår;
Vigvattnets ört, vinrutan, här jag sår.

Till minne af en drottnings tår jag viger
Den bittra ört, som snart ur mullen stiger. *(De gå)*

FJÄRDE AKTEN.

Scen I. — *London. Westminster-Hall.*

(De andeliga lorderna till höger om tronen, de världsliga lorderna till vänster, menigheten nedanföre. Bolingbroke, Aumerle, Surrey, Northumberland, Percy, Fitzwater, en annan lord, biskopen af Carlisle, abboten af Westminster, hoffolk. I fonden rättsbetjänter med Bagot)

Bol. Låt Bagot komma!
Nu Bagot, säg din mening fritt!
Hvad vet du om den ädle Glosters död?
Hvem öfvertalte kungen? Hvem bedref
Blodskulden mot ett än ej moget lif?

Bag. Framställ då för min åsyn lord Aumerle.

Bol. Träd fram, min frände, se på denna man.

Bag. Mylord Aumerle, jag vet, er djärfva tunga
Försmår att neka hvad hon engång sagt.
Den dödens tid, då Glosters död beslöts,
Jag hört er säga: "Är min arm ej lång,
Som räcka kan från Englands stilla hof
Och till Calais, upp till min farbrors hufvud?"
Bland mycket annat tal vid samma tid
Jag hört er säga, att ni ville ej
För hundratusen kronor se den syn
Att Bolingbroke kom om igen till England,
Som ock hvad vinst för detta land det varit
Om fränden dött.

Aum. I prinsar, ädle lorder!
Hvad skall jag ge till svar åt denna usling?
Skall jag förnedra så min höga stjärna
Att tukta honom som min vederlike?
Jag måste — eller se min ära fläckad
Af falska läppars skändliga förtal. —
Där är min pant, det dödens hand-insegel,
Som stämplar dig till helvete! — Du ljuger,
Det säger jag och vill bevisa med

Ditt hjärteblod, fastän det är för nedrigt
Att få min ridderliga klinga fläcka.

Bol. Låt ligga, Bagot! Tag den icke upp.

Aum. Jag önskar blott, han vore näst den bäste
I denna krets, som så mig förolämpat.

Fitzw. I fall ditt mod behöfver lika börd,
Här är min pant, Aumerle, till pant mot din.
Vid solens ljus, som visar hvar du står,
Jag hört dig säga, och med skryt tillika,
Att du bedref den ädle Glosters död.
Du ljuger sjufaldt, om du nekar det,
Och jag skall stöta lögnen i ditt hjärta,
Där hon blef smidd, och det med denna värjspets.

Aum. Du, fege, vågar ej att se den dagen!

Fitzw. Vid himlen! Denna stund jag ville se den.

Aum. Fitzwater, det till helvete dig dömer.

Percy. Aumerle, du ljög; hans ära är så ren
I detta fall, som du i allt är oren;
Och att du är det, här min pant jag kastar
Att det på dig bevisa ända till
Min sista andedräkt. — Låt se, du vågar!

Aum. Om jag ej vågar, vissne denna hand
Och svinge aldrig mera hämndens glaf
Emot min oväns blanka hjälm!

En lord. Aumerle!
Menedare! Jag svär dig samma ed
Och sporrar dig med fullt så mycket "lögn",
Som skrikas kan i ditt förrädaröra
Från sol till sol; här är min hederspant,
Tag upp den till en envig, om du vågar!

Aum. Är ingen mer? Vid Gud, jag trotsar alla!
Jag har ett tusen lif i samma bröst,
Att stå mot tjugutusen sådana.

Surrey. Mylord Fitzwater, än jag minnes noga
Den dag och stund ni talte med Aumerle.

Fitzw. Ja, det är sant, mylord, ni var tillstädes,
Och ni kan vittna ock att det är sant.

Surrey. Så falskt, vid Gud, som Gud är sanningen.

Fitzw. Du ljuger, Surrey!
Surrey. Ärelösa pojke!
Din lögn skall ligga på mitt svärd så tungt,
Att det skall skaffa hämnd och vedergällning,
Tills du, lögnmakarn, med din lögn skall ligga
I mull'n som far dins hufvudskål så tyst.
Att visa det, är här min hederspant;
Tag upp den till ett envig, om du djärfs!
Fitzw. Du, dåre, sporrar upp en yster fåle!
Om jag djärfs äta, dricka, andas, lefva,
Så djärfs jag möta Surrey i en öcken,
På honom spotta, sägande: du ljuger,
Och ljuger, evigt ljuger! Det är bandet,
Som skall dig binda till min stränga näpst. —
Så sant mig gånge väl i denna värld,
Som än är ny för mig, Aumerle är saker
Till min sannfärdiga beskyllning; äfven
Jag hört den landsförviste Norfolk säga,
Att du, Aumerle, sändt två af dina män
Att mörda hertigen uti Calais.
Aum. En redlig kristen låne mig en pant
Att Norfolk ljuger; här jag kastar den,
Om han får komma hem och stå till svars.
Bol. All denna tvist skall ligga under pant,
Tills Norfolk kallas hem; han hem skall kallas
Och, fast min ovän, sättas in igen
I allt sitt gods och länsrätt. När han kommer,
Skall han bestå sitt envig mot Aumerle.
Bisk. af Carl. Den ärans dag skall intet öga se. —
Mång kamp har landsförviste Norfolk kämpat
För Herrans Krist; på kristlig äras fält
Högt svingat fanan med det kristna kors
Mot kolsvart hedning, Turk och Saracen;
Af krigets mödor mätt, han drog sig undan
Till Välskland — till Venedig; där han gaf
Den sköna jorden sina trötta ben,
Den rena själen åt sin höfding Kristus,
Inunder hvars banér han tjänt så länge.

Bol. Hvad, biskop? Norfolk död?
Bisk. Så sant jag lefver.
Bol. Ledsage mildrik frid hans milda själ
I Abrams sköt! — I lorder, edra tvister
De hvile alla under pant, till dess
Vi er berama mötesdag till kampen.

(York kommer med svit)

York. Jag kommer, store Lancaster, till dig
Från fjäderplockad Richard, som dig väljer
Med villig håg till arfvinge och lägger
Sin höga spira i din kungahand
Till egendom! Bestig hans tron; du leder
I rätt nedstigande din rätt från honom. —
Och lefve Henrik, af sitt namn den fjärde!
Bol. I Guds namn! Jag bestiger kungatronen.
Bisk. O, det förbjude Gud! —
Väl är jag sämst i furstlig krets att tala,
Men mig dock höfves bäst att tala sanning.
Gud gifve, att i denna ädla samling
Blott vore en, nog ädel för att döma
Den ädle Richard rätt; så skulle snart
Hans äkta adel lära honom väl
Att vakta sig för sådan skändlig orätt.
Månn' undersåten döma kan sin konung?
Hvem sitter här, ej Richards undersåte?
En tjuf ej dömes, förr'n han är tillstädes,
Hur uppenbart en hvar kan se hans brott.
Skall då en bild af himlens majestät,
Dess höfding, ombud och befallningsman,
Smord, krönt, rotfästad re'n för många år,
Af undersåtars ringa läppar dömas,
Ej själf tillstädes? Det förbjude Gud,
Att i ett kristligt land upplysta själar
Föröfva sådan svart, förskräcklig gärning!
Jag, undersåt, till undersåtar talar,
Uppväckt af Gud, så dristigt för hans smorda.
Lord Hereford här, den nu I kallen konung,
Förråder nedrigt stolta Herefords konung;

Och krönes han, så profeterar jag
Att Englands blod skall göda Englands jord,
Och fjärran släkt begråta denna synd.
Till Turk och hedning frid skall gå att sofva,
Och krigets storm i detta fridens hem
Förblanda blod med blod och ätt med ätt;
Förstöring, fasa, fruktan, myteri
Här slå sig ned, och detta land bli kalladt
Ett Golgatha, en hufvudskalleplats.
O, reses detta hus mot detta hus,
Det föda skall den sorgligaste tvedräkt,
Som nånsin föll uppå en syndig jord.
Stå mot, förhindra, låt det icke ske,
Att icke barn och barnbarn ropa ve!

North. En skön predikan, bisp! För ert besvär
Vi häkta er som högförrädare.
Er vederbör, mylord af Westminster,
Att till ransakningstiden vårda honom. —
Täcks ni bevilja, lorder, folkets bön?

Bol. För Richard hit, att han i folkets åsyn
Afkläder sig sin makt, så handla vi
Från klander fritt.

York. Jag följer honom hit. *(Går)*

Bol. Ni lorder, som ha blifvit häktade,
Ställ laga borgen för ert svaromål. — *(Till biskopen)*
Rätt klena prof ni visat af er vänskap,
Och klent ha vi oss äfven tillförsett.

(York återkommer med konung Richard; ämbetsmän, som bära kronan och regalierna)

K. Rich. Ack, hvarför kallas jag inför en kung,
Förr'n jag lagt af de konungsliga tankar,
Hvarmed jag härskat? Än jag knappt har lärt
Att smyga, smeka, buga, böja knä: —
Gif sorgen tid att öfva upp mig litet
I ödmjukhet! Jag minns af dessa männer
Hvart anletsdrag. Hvad? Voro de ej mina?
Och ropte de ej fordom "hell!" åt mig,
Som Judas åt sin mästare? Men denne

Bland tolf fann trohet hos de elfva, jag
Ibland tolftusende har ingen, ingen! –
Hell! Lefve kungen! Ingen svarar amen?
Är jag båd' präst och klockare? Godt: Amen!
Hell! Lefve kungen! Kung är jag ej här,
Dock: amen! om jag blott för Gud det är!
Hvad tjänst är jag då kallad hit att göra?

York. Att göra hvad din egen fria vilja,
Af majestätet trött, har föreslagit;
Att öfverlämna här din makt och krona
Åt Henrik Bolingbroke.

K. Rich. Gif kronan hit! – Där, frände, håll i kronan.
Min hand på denna sidan, din på andra!
Guldkronan är nu lik en bråddjup brunn,
Med tvenne ämbar fyllande hvarandra;
Det tomma ständigt dansande i luften,
Det andra, nere, osedt, fullt af vatten;
Det nedre dränkt i tårar, det är jag:
Jag sväljer gråt, du höjes upp i dag.

Bol. Du var ju sinnad att afsäga dig –

K. Rich. Min krona? Ja; men smärtan tillhör mig.
Tag allt mitt rike, all min ära tag,
Men ej min smärta; hennes kung är jag.

Bol. En del af sorgen mig din krona ger.

K. Rich. Din sorg satt opp, men tar min sorg ej ner,
Min sorg är brist på sorg: att sorg försvunnit;
Din sorg är vinst af sorg: att sorg du vunnit:
Den sorg jag gifver, har jag fast jag gifver,
Hon följer kronan och hos mig dock blifver.

Bol. Du är då nöjd att lägga ned din krona?

K. Rich. Ja, nej; – nej, ja; – beror det väl på mig?
Nej, intet nej! Jag lyder under dig.
Gif akt, hur jag mig vill tillintetgöra: –
Jag tager denna börda från mitt hufvud
Och denna tunga spira från min hand
Och kungaväldets stolthet från mitt hjärta!
Med egen tår jag tvättar af min olja,
Med egen hand jag skänker bort min krona,

Med egen mun förnekar helig makt,
Med egen vilja löser ed och plikt.
All pomp och majestät och prakt jag afsvär,
Afträder kronans gods och guld och räntor,
Upphäfver påbud, ordningar och stadgar.
Förlåte Gud hvar ed som bryts mot mig,
Gud styrke hvarje ed som göres dig;
Mig med mitt intet må blott intet störa,
Dig med ditt allt må allt blott lyckliggöra!
Sitt länge högt på tron den Richard gaf!
Snart hvile Richard djupt i mörkan graf!
Hell, konung! Kung var han som ropar: hell!
Hell, konung Henrik, glad och segersäll! —
Hvad vill ni mer?

North. *(Med ett papper)* Ej mer än att ni läser
Den här anklagelsen för svåra brott,
Som ni och edra kreatur föröfvat
Mot statsförfattningen och rikets väl;
Att, när ni biktat dem, en hvar kan se,
Att ni med rätt och skäl har blifvit afsatt.

K. Rich. Ha! Skall jag det? Skall själf jag sprätta opp
Min dårskaps väfnad? Ack, Northumberland,
Om dina brott så stode på register,
Säg, blygdes icke du i sådant sällskap
Att rada upp dem? Ville du se efter,
Du skulle finna där en svårläst punkt,
Som handlar om att ha satt af en konung
Och brutit eders heliga försäkran, —
Och märkt med svart, fördömd i domsens bok. —
Ja — alla I, som stån och sen på mig,
Hur eländet mig kväljer, fastän några
Af er, Pilatus likt, två sina händer,
Utvärtes skrymtande medlidsamhet, —
Pilater! I åt korset mig antvarden,
Och intet vatten tvättar bort er synd.

North. Fort nu, mylord! Läs papperet igenom.

K. Rich. Jag kan ej se, min blick är full af tårar.
Dock bländar mig ej deras sälta så,

Att jag ej ser en hop förrädare;
Ja, om jag vänder blicken mot mig själf,
Så finner jag mig själf förrädare;
Ty jag har själf af själ och hjärta samtyckt
Att kläda af en konungs stolta kropp,
Förnedra prakt och majestät till slaf,
Till träl en drott, och staten själf till bonde.

North. Mylord —

K. Rich. Ej lord för dig, högdragne gäck,
Och ingens lord; jag har ej namn, ej titel, —
Nej, ej det namn, som skänktes mig vid funten,
Är mera mitt; o ve den svåra dag,
Då jag har slitit ut så många vintrar
Och vet ej nu hvad namn jag skall mig ge!
Ack, vore jag en snökung, gjord på spe,
Och stode så för solen Bolingbroke
Och finge smälta bort i vattendroppar! —
Kung, god och mäktig, icke mäkta god!
Är än mitt ord ett gångbart mynt i England,
Låt det befalla hit en spegel strax,
Att jag må se hurdan min uppsyn är,
Se'n den är pank på allt sitt majestät.

Bol. Gå någon bort och hämta hit en spegel.

(En page går)

North. Tills spegeln kommer, läs det här.

K. Rich. Du satan,
Mig plågar förr'n jag är i helvetet.

Bol. Håll, det är nog, mylord Northumberland.

North. Då blifver menigheten ej förnöjd.

K. Rich. Tillräckligt, blott jag ser den rätta boken,
Där alla mina synder stå beskrifna,
Och denna bok — är jag.

(Pagen återkommer med en spegel)

Gif spegeln hit, se, däri vill jag läsa! —
Ej större skrynklor än? Har sorgen piskat
Så många slag uti mitt anlete
Och ej plöjt djupare? — Du smickrarglas,
Likt dem som följde mig i lyckans dag,

Du mig bedrar. Är detta väl den uppsyn,
Som dagligdags inunder högan loft
Höll tiotusen män? Är det den uppsyn,
Uti hvars sol man såg och blinkade?
Är det den uppsyn, som såg upp med dårar,
Tills Bolingbroke tog uppsikten däröfver?
Skör gloria strålar fram i denna uppsyn,
Uppsynen själf är skör som glorian;

(Slår spegeln i golfvet)

Där ligger han i tusen skärfvor krossad. —
Tystlåtne konung, märk den lekens mening, —
Hur snart min sorg förstörde anletsdragen.

Bol. Er smärtas skugga blott förstörde skuggan
Af anletsdragen.

K. Rich. Säg det än en gång!
Min smärtas skugga? Ha! Låt se! — Ja riktigt!
Min rätta sorg, den ligger här inom,
Och detta yttre uttryck af mitt kval
Är blott en skugga af en osedd sorg,
Som sväller tyst i ett marteradt hjärta;
Där bor dess väsende. Haf tack, o konung,
För all din nåd, som ej blott ger mig orsak
Att klaga öfver, utan lär mig huru
Jag klaga skall min sak! Jag ber en bön,
Se'n går jag och besvärar er ej mera.
Beviljas den?

Bol. Låt höra, gode frände!

K. Rich. Ha! "gode frände?" Jag är mer än kung;
När jag var kung, då smickrades jag blott
Af undersåtar: själf nu undersåte,
Jag har en konung nu till smickrare.
Är jag så stor, behöfver jag ej bedja.

Bol. Begär likväl.

K. Rich. Och får jag det?

Bol. Ni får.

K. Rich. Gif mig då lof att gå.

Bol. Hvarthän?

K. Rich. Hvarthän?
Hvarthän ni vill, blott långt ifrån er åsyn.
Bol. Kom någon, foga honom bort till Towern.
K. Rich. Förträffligt fogadt! Fogat ha sig alla
Som stiga så, när de se kungar falla.
(Konung Richard går, åtföljd af några lorder samt vakt)
Bol. Till nästa onsdag hafva vi beramat
Vår kröning; ädle lorder, varen redo.
(Alla gå utom abboten af Westminster, biskopen af Carlisle och Aumerle)
Abb. Ett jämrens skådespel vi här betraktat.
Bisk. Nej, jämren stundar. Än ej födda folk
Skall denna dagen stinga som en dolk.
Aum. I andelige män, kan ingen råda,
Hur riket frälsas ur så blodig våda?
Abb. Förr'n fritt jag härom talar ut min mening,
Ni måste taga sakramentet på
Att icke blott begrafva mina planer,
Men ock att väfva hvad jag lyckats spinna; —
Jag ser hos er en panna full af harm,
Ert hjärta fullt af sorg, af gråt ert öga.
Följ hem med mig till kvälln; ni skall få höra
En plan, som skall en dag vår lycka göra. *(De gå)*

SCEN II. — *London. En gata som leder till Towern.*

(Drottningen och hennes hofdamer uppträda)

Drottn. Här måste han förbi, ty här är vägen
Till Julii Cæsars jämmerbyggda torn,
Uti hvars flintbarm min gemål är dömd
Af stolte Bolingbroke, att fängslig bo.
Här hvila vi, om detta upprorsland
Har någon hvila för sin kungs gemål.
(Konung Richard kommer med vakt)
Men stilla, se! — Nej, hellre icke se
Min fagra ros förvissna! Dock, se dit,
Att ni af ömkan smälta må till dagg
Och friska honom opp med trogna tärar. —
Ha! Du, en minnesvård, där Troja stod,
Du ärans bild, o du, kung Richards graf,

Och ej kung Richard! Sköna hviloställe,
Hvi bor den vilda, vreda sorg hos dig,
Då glädjen blifvit kastad ut på gatan?

K. Rich. Förbind dig ej med sorgen, sköna kvinna,
Gör icke det, du skyndar på mitt slut,
Men lär dig, hulda själ, att tänka så:
Vårt förra tillstånd var en lycklig dröm,
Vi vaknat upp och se i värkligheten
Blott detta: jag gått in fostbrödralag
Med nöden; han och jag oss nu förenat
Till död-dag. Dig till Frankrike begif
Och gå där in i något ordenshus.
Vår fromhet söke i en bättre värld
Den krona här försvann i synd och flärd.

Drottn. Hvad? Är min Richard så till själ som kropp
Förvandlad och förstörd? Har Bolingbroke
Afsatt din hjärna, gömt sig i ditt hjärta? —
I döden spänner lejonet sin klo
Och sårar jorden, om ej annat, vred
Att vara öfverväldigad; och du
Vill som ett barn ta agan fromt emot,
Vill kyssa riset, krypa lågt för våldet
Och är dock lejonet, är djurens konung?

K. Rich. Rätt! Djurens konung! Om ej djur de varit,
Jag vore än en fredsäll kung bland mänskor.
Min fordna drottning, res till Frankrike,
Tänk mig som död och att du vid min sotsäng
Får här mitt sista, sorgliga farväl.
I långa vinternätter sitt vid härden
Hos gammalt kärnfolk, som berätta sagor
Om olycksdigra tider, längst förflutna;
Och förr'n du ber god natt, att löna sagan,
Berätta du mitt ömkansvärda fall
Och sänd ditt sällskap gråtande till sängs.
Ty, ack! De döda bränder skola lystra
Till rörda tungans dystra sorgeton
Och medlidsamma gråta elden ut

Och sörja, dels i aska, dels i kolsvart,
Att lagkrönt konung blifvit stött från tronen.

(Northumberland kommer med svit)

North. Mylord, nu Bolingbroke har ändrat håg;
Ni skall till Pomfret, icke mer till Tower. —
För er, min fru, är anstalt redan fogad;
Ni måste resa strax till Frankrike.

K. Rich. Northumberland, du stege, hvaruppå
Den stolte Bolingbroke besteg min tron,
Den tid är icke många timmars väg
Från detta nu, då syndens mogna böld
Skall brista af förruttnelse; du tror,
Att gåfve han dig hälften af sitt rike,
Det är för litet, då till allt du hulpit;
Och han skall tro, att du, som känner vägen
Till laglöst kungavälde, nog lär känna,
Vid minsta kny, en annan väg att vräka
Från laglös tron kung Henrik hufvudstupa. —
De ondas kärlek vändes snart i fruktan,
Och fruktan snart i hat, och hatet föder
Än ett, än bägge, fara eller död.

North. Mitt hufvud drabbe skulden, därmed punkt.
Tag afsked och skils åt; ni strax skall skiljas.

K. Rich. Ha! Dubbel skillnad! Onde män! I sliten
En dubbel vigsel: mellan mig och kronan,
Och sedan mellan mig och min gemål.
Låt mig bortkyssa eden oss emellan! —
Dock nej; ty med en kyss den blef ju svuren. —
Skilj oss Northumberland; mot norden jag,
Där frossa, krämpor, köld besvära luften;
Till Frankrike min maka, därifrån
Hon kom, en Maj af skönhet och behag,
Och jagas hem likt en Decemberdag.

Drottn. Vi måste skiljas åt? O höjd af smärta!

K. Rich. Ja, hand från hand, och hjärta ifrån hjärta.

Drottn. Låt kungen följa mig; förvis oss båda.

North. Så där kan kärlek, men ej klokhet råda.

Drottn. Nå väl! Dit han går, dit vill jag ock gå.

K. Rich. En blir då sorgen, fast vi äro två.
Begråt mig där, jag dig begråter här;
Väl bättre när, än när och dock ej när.
Och mätom hvar sin väg med suckars tal.

Drottn. Ack, längsta väg får då det längsta kval!

K. Rich. Om jag för hvarje steg två suckar gifver,
Min väg, som kortast är, ju längre blifver.
Kom, den till sorgen friat, skynda må;
Som äkta folk blir tiden lång ändå.
En enda kyss förstumma må vår smärta;
Så mitt jag ger, och så jag tar ditt hjärta.

(Kysser drottningen)

Drottn. Gif mitt igen! Jag ej fördrar den smärta,
Att först förvara, döda se'n ditt hjärta.

(Kysser kungen tillbaka)

Se så! Nu har du mitt! Nu kan du gå,
Att snart jag med en suck det döda må.

K. Rich. Nej! Smek gör sorgen vurmig. Ej förhala!
Farväl! Det öfriga må smärtan tala. *(De gå)*

FEMTE AKTEN.

SCEN I. — *London. Ett rum i hertigens af York palats.*

(York och hertiginnan af York uppträda)

Hert. Mylord, ni lofvade förtälja mera
Om våra fränders intåg hit till London,
Då gråten afbröt er berättelse.

York. Hvar slöt jag?

Hert. Vid det ömkeliga stället,
Där plumpa händer vräkte ned från fönstren
Båd' smuts och sopor på kung Richards hufvud.

York. Och, som jag sade, hertig Bolingbroke
Uppå en vild, otålig, yster fåle —
Som tycktes känna väl hugstore ryttarn —
Red fram i långsamt, men högtidligt skridt,
Och alla ropte: "hell dig Bolingbroke!"
Ni skulle trott, att själfva fönstren talte,
Så många ögons förvett, ungt och gammalt,

Sköt ned på honom fikna blickars regn.
Ni skulle trott, att hvarje vägg, behängd
Med bjärta bilder, gifvit till ett anskri:
"Krist signe dig! Välkommen Bolingbroke!"
Han vände sig till höger och till vänster
Med blottadt hufvud, lägre än hans fåles,
Och svarade: "Jag tackar er, I landsmän!"
Och så det gick beständigt, steg för steg.

Hert. Ack, stackars Richard! Hvar var han väl då?

York. Som på en skådeplats allt folkets ögon,
När gynnad konstnär träder af från scenen,
Sig vända trögt till den som kommer efter
Och vänta sig ett tråkigt prat af honom,
Så blängde de, ja ännu mer föraktligt
På Richard; ingen tunga ropte "lefve!"
Till välkomsthälsning ingen mun sig upplät,
Men stoft man föste på hans helga hufvud.
Det skakade han af så mild i sorgen, —
På kinden stridde tårarna och löjet,
En kamp emellan sorg och tålamod, —
Att, om ej Gud för någon högre afsikt
Hvart hjärta härdat, visst det smält i grund
Och själfva grymheten beklagat honom.
Men himlen har sin hand i allt det där;
Vår vilja böjs af den som högre är.
Vi svurit Bolingbroke; hans bud och makt
Jag lyder, som jag svurit har och sagt.

(Aumerle kommer)

Hert. Där är min son Aumerle.

York. Aumerle det var,
Men det är slut, ty han var Richards vän,
Och nu, min fru, ni kalle honom Rutland;
Jag är i parlamentet borgen för
Hans tro och länsplikt mot den nya kungen.

Hert. Välkommen! Hvilka äro nu de blommor,
Som pryda nya vårens gröna sköte?

Aum. Jag vet det ej, ers nåd; det bryr mig föga,
Om jag är ingen eller en af dem.

York. Bete dig så i vårens första fläkt,
Att förr'n du blommar, icke du är knäckt. —
Hvad nytt från Oxford? Hålls där än tornerspel?
Aum. Jag tror det.
York. Du dig ämnat dit, jag vet.
Aum. Om himlen vill, har jag mig ämnat dit.
York. Hvad hänger där för ett sigill ur barmen?
Du bleknar? Låt mig se det papperet.
Aum. Mylord, ett lappri!
York. Hit med lapprit då!
Jag vill bli lydd; låt se det papperet!
Aum. Jag ber ers höghet ömt, förlåt mig det;
Det är en sak af ganska ringa vikt,
Som jag likväl har skäl att vilja dölja.
York. Som jag likväl har skäl att vilja se.
Jag fruktar, jag är rädd —
Hert. Hvad kan ni frukta?
Det är ju ett fördrag, som han har ingått,
Hur han skall vara utklädd på maskraden.
York. Fördrag? Ja med sig själf? Hvad gör han med
Ett slikt fördrag; du är en toka, hustru. —
Låt se ditt papper, pojke!
Aum. Förlåt, jag ber. Jag kan ej visa det.
York. Jag vill bli lydd; låt se det, säger jag.
(Rycker papperet från honom och läser)
Förräderi! Gement förräderi!
Skurk, slaf, förrädare!
Hert. Hvad nu, mylord?
York. Är någon där? Hollah! *(En betjänt kommer)*
Låt sadla hästen!
Gud sig förbarme! Hvilken sammansvärjning!
Hert. Ha! Hvad är det, mylord!
York. Hit mina stöflar! Sadla hästen strax!
Nu, vid min ära, vid mitt lif, min trohet,
Jag skall ge an den skurken. *(Betjänten går)*
Hert. Hvad står på?
York. Tig stilla, galna kvinna!
Hert. Jag tiger ej. Hvad är det här, min son?

Aum. Min goda mor, var lugn; det är ej annat,
Än hvad mitt arma lif skall svara för.
Hert. Ditt lif skall svara för!
(Betjänten kommer med ett par stöflar)
York. Kom hit med stöflarna! Jag skall till kungen.
Hert. Slå till, Aumerle! — Du är förstenad, gosse. —
(Till betjänten)
Bort, skurk; kom aldrig mer för mina ögon!
York. Kom hit med mina stöflar, säger jag!
Hert. Men York, betänk! Hvad är det du vill göra?
Vill du de dinas felsteg icke dölja?
Ha vi fler söner eller fler att hoppas?
Är fruktens tid ej längesen förbi?
Du tar min son ifrån min ålderdom?
Beröfvar mig en moders ljufva namn?
Är han ej lik dig? Är han ej ditt blod?
York. Förryckta, galna kvinna!
Vill denna dunkla mordplan du förborga?
Ha icke tolf anammat sakramentet
Och växlat skriftliga förbindelser
Att mörda konungen i Oxford?
Hert. Han
Skall ej bli med. Vi honom här behålla;
Hvad gör det honom då?
York. Förryckta kvinna!
Om han min son än vore tjuge gånger,
Jag gåfve honom an.
Hert. Om så du våndats
Som jag för honom, annat sade du;
Men jag förstår dig; du misstänker mig
För trolöshet emot din äkta säng
Och menar, att han icke är din son.
Min make, bästa York, tänk icke så;
Han är så lik dig, som en man kan vara,
Och ej lik mig, ej någon i min släkt;
Jag älskar honom dock.
York. Bort, yra kvinna! *(Går)*
Hert. Aumerle, följ efter, vräk dig på hans häst

Och sporra, fläng, var förr än han hos kungen
Och bed om tillgift förr än han dig anger.
Ej långt skall jag bli efter; fast till åren,
Jag tror mig rida lika fort som York,
Och aldrig skall jag stiga upp från marken,
Förr'n Bolingbroke förlåtit dig. — Åstad!
Med hast! *(De gå)*

SCEN II. — *Windsor. Ett rum i slottet.*

(Bolingbroke, såsom konung; Percy och flere lorder uppträda)

Bol. Har någon här hört af min vilda son?
Jag nu ej honom sett på fullt tre månar;
Är plåga till för oss, så är det han.
Jag önska vill, mylords, han måtte finnas;
Låt göra rund kring värdshusen i London.
Ty där, så sägs det, stryker han omkring
Med supkamrater, öfvergifna sällar,
Just sådana som stå på trånga vägar
Och piska vakter, plundra resande;
Och han, en ung, lättsinnig, kvinlig pojke,
Sin ära sätter i att understödja
Det stygga packet.

Percy. Ers nåd, för tvenne dar se'n såg jag prinsen
Och talte då om festerna i Oxford.

Bol. Hvad svarte då den göken?

Percy. Jo, han sade,
Han ville gå och snappa sig en handske
Ifrån den villigaste glädjeflicka
Och bära till ett minne och för den
Den bästa ryttare ur sadeln lyfta.

Bol. Så fräck, som öfverdådig! Men jag ser
I båda dock en skymt af bättre hopp,
Som åldrens dag kan drifva fram till mognad. —
Hvem kommer?

(Aumerle träder hastigt in)

Aum. Hvar är kungen?

Bol. Hvad betyder,
Vår frände, denna vilda, skygga blick?

Aum. Ers majestät! Jag ber ers majestät
Att tala få ett ord med er allena.
Bol. Gå bort och lämna oss en stund allena!
(De öfriga gå)
Hvad är väl nu på färde med vår frände?
Aum. *(Knäböjer)* Mitt knä för evigt växe fast vid jorden,
Min tunga låde fast vid gommens hvalf,
Om jag står upp och talar utan tillgift.
Bol. Var brottet uppsåt eller var det gärning?
Om uppsåt blott, hur svart jag det må finna,
Jag dig förlåter att dig framgent vinna.
Aum. Tillåt mig då att vrida nyckeln om,
Att ingen kommer förr'n jag talt till slut.
Bol. Som du begär.
(Aumerle stänger dörren)
York. *(Utanför)* Min konung, vakta dig och se dig för;
Du har in hos dig en förrädare!
Bol. *(Drar svärdet)*
Skurk, jag skall lära dig!
Aum. Upplyft ej handen
Till hämnd; af mig du intet har att frukta.
York. *(Utanför)* Lås opp, du blindt förvägne, säkre konung!
Skall jag af kärlek dig i synen häda?
Lås opp, ty annars bryter jag mig in.
(Bolingbroke öppnar; York störtar in)
Bol. Hvad är på färde? Tala, frände! Hvad?
Drag andan; säg hur nära faran är,
Att vi må väpna oss att möta henne.
York. Läs denna skrift, den skall förkunna dig
Hvad än att skildra ångst förhindrar mig.
Aum. När du det läser, minns ditt löfte nyss;
Jag ångrar mig, läs icke där mitt namn,
Mitt hjärta är ej ense med min hand.
York. Det var det förrän handen skref, din skurk.
Jag slet den skriften ur förrädarns barm;
Ej kärlek, fruktan blott, hans ånger aflar.

Förgät barmhärtigheten, kung, ty den
Skall bli en orm, som stinger dig i hjärtat.

Bol. O, hvilket grymt och djärft och blodigt anslag! —
Du trogne fader till en trolös son,
Ogrumlade och klara silfverkälla,
Från hvilken denna ström i dy och gyttja
Har vändt sitt lopp och grumlat ner sig själf!
Din goda bölja är förvänd till ond,
Men detta svall af godhet sköljer bort
En dödlig fläck från din förförda son.

York. Så skall min dygd bli stödet åt hans last,
Och han min ära med sin skam förspilla,
Som slösarn spiller girig faders guld.
Min ära lefver, om hans smälek dör;
Om icke, den min äras lif förstör;
Hans lif, min död! Om han benådad blifver,
Förrädarn lif och trohet död du gifver.

Hert. *(Utanför)* O konung, hör! För Guds skull släpp mig in!

Bol. Hvem skriker där så gällt om att bli hörd!

Hert. *(Utanför)* Din gamla fränka. Konung, det är jag
Förbarma dig och slut ej till din dörr
För tiggarns rop som aldrig tiggde förr.

Bol. Vårt spel ej får med allvar mer behandlas;
Till tiggerskan och kungen det förvandlas. —
Min fruktansvärde frände, öppna där;
För dina synder är din moder här.

York. Om du förlåter hvem som helst dig beder,
Din flathet mer bekymmer dig bereder.
Vill du bli frisk, skär bort det döda kött;
Om det får sitta, blir alltsamman dödt.

(Hertiginnan kommer)

Hert. O konung, tro ej denna hårda man;
Den själf sig hatar, aldrig älska kan.

York. Hvad vill du här? Skall ännu, galna kvinna,
En niding vid ditt bröst sin näring finna?

Hert. Var stilla, bästa York! Hör, kung, blott mig!

(Knäböjer)

Bol. Stig upp, min faster!

Hert. Nej, jag beder dig.
På dessa knän för evigt ligger jag
Och skall ej skymta någon glädjens dag,
Förr'n du ger glädje, ger den tröst mig blott
Att du mitt barn förlåter allt sitt brott.

Aum. *(Knäböjer)* I hennes bön jag dignar för din fot.

York. *(Knäböjer)* Och jag på trogna knän gör bön emot.
Det går ej väl, om här du djärfs benåda.

Hert. Ber han på allvar? På hans anlet skåda!
Ej tår i ögat, skämt är blott hans röst;
Hans bön går från hans mun, vår från vårt bröst.
Han ber så matt, han vill ej bönhörd bli;
Af hjärta, själ och håg, så bedja vi:
Hans trötta ben stå gärna upp, må tro,
Här hvila våra knän tills fast do gro.
Hans bön är full af skrymtans falska sken,
Vår brinner af en låga skär och ren.
Vår bön ber öfver hans, så gif oss då
Den lön, som trogna böner måste få!

Bol. Stig upp, min faster!

Hert. Säg mig ej: stig upp,
Men först förlåt och sedan säg: stig upp!
Om jag dig lärde tala som din amma,
Blef nåd det första ord du skulle stamma.
Ej förr än nu jag åtrått har ett ord;
Säg nåd, och hur, det lär ditt hjärta ju?
Kort ordet är, men sötare än honung,
Som ordet nåd, så höfves ord ej konung.

York. Säg det på Franska, kung: pardonnez-moi.

Hert. Du vill då lära nåden onåd? Ha!
Du stränge make, du hårdsinte man,
Som ordet själft mot ordet väpna kan! —
Säg nåd; på modersmål det heter så;
Det franska slisk vi ej förstå oss på.
Ditt öga talar; låt mig mer få höra,
Plantera i ditt hjärta in ditt öra,

Att, när vår bön och klagan genomskära,
Ditt hjärta då det ordet nåd må lära.
Bol. Stig upp, stig upp!
Hert. Jag ber ej att få stå,
Men nåd är all den nåd jag önskar få.
Bol. Nåd ger jag honom; så mig, Gud, benåda!
Hert. Ack sälla knäfall, lyckligt för oss båda!
Men jag är rädd; — jag darrar: — en gång till!
Två gånger sagdt blott ett betyda vill,
Men styrker detta ett.
Bol. Af all min själ
Förlåter jag.
Hert. En Gud du är likväl!
Bol. Men hvad abboten och vår kära svåger
Och andra af det vackra bandet angår: —
Fördärf skall som en jakthund dem i hälen!
Hjälp till, min frände, att förfoga troppar
Till Oxford eller hvar de vara må;
De ha ej långt igen, det svär jag på;
Blott spåret finns, nog skall jag räfven få.
Farväl, min farbror! — Frände, ack farväl!
Var trogen nu; er mor har bedit väl.
Hert. Kom, gamle son! Gud gifve dig ny själ! *(De gå)*

Scen III.

(Exton och en betjänt uppträda)

Ext. Gaf du ej akt till hvad som kungen talte?
"Har jag då ingen vän, som kan mig frälsa
Från denna fruktan uti människohamn?"
Säg, var det icke så?
Bet. Så var hans ord.
Ext. "Har jag då ingen vän?" så var hans ord.
Och sade det två gånger, och två gånger
Med synbar vikt. Ej sant?
Bet. Han gjorde det.
Ext. Och då han talte, såg han skarpt på mig,
Som sade han: om du blott vore den,
Som skilde denna skräck ifrån mitt hjärta;

Han mente Richard. Jag är kungen trogen;
Till Pomfret nu! Hans ovän snart är mogen.

SCEN IV. — *Fängelset i Pomfret.*

(Konung Richard uppträder)

K. Rich. Jag går och grubblar på hur jag må kunna
Förlikna detta fängelse med världen;
Men efter världen är så rik på folk
Och här är ingen, ingen mer än jag,
Jag kan ej; — men jag skall utgrunda det.
Min hjärna skall bli hustru åt min själ,
Min själ bli fader, och af dessa två
En släkt af ätterika tankar födas,
Som skall befolka denna lilla värld,
Ostadiga som världens människor,
Ty ingen tanka är förnöjd. De bättre,
Ja, tankar om Guds rike, blandas ofta
Med tvifvelsmål och sätta ju Guds ord
Emot Guds ord:
Som: "Låter barnen komma!" Däremot:
"Det är så svårt att ingå i Guds rike
Som för kameln igenom synålsögat."
De ärelystna tankar spinna hop
Mirakler, som: hur dessa svaga naglar,
Må genom denna hårda världs stenrefben,
Igenom fängselburen, bryta väg;
Då ej de kunna, dö de i sitt högmod.
Den som går ut på sinneslugn, sig smickrar
Att han ej är den förste lyckans slaf,
Och ej den siste; likt en narr till skälm
Som, knäppt i stocken, skyler skammen därmed,
Att många suttit där och skola sitta,
Och i den tanken skapar sig en tröst
Och bär sitt eget straff på deras rygg,
Som före honom lida måst detsamma.
Så spelar jag allena många roller,
Men ingen nöjd. Ibland så är jag kung;
Då vållar uppror, att jag önskar mig

En tiggarstaf; så får jag den: men snart
Den grymma nöd mig lär, att kung var bättre;
Då blir jag kung igen; men snart jag finner
Min krona från mig ryckt af Bolingbroke;
Strax är jag intet; — men hvad helst jag är,
Ej jag, ej någon människa på jorden
Med något nöjes, förrän han blir nöjd,
Då han till intet blifver. — Hvad? Musik! *(Musik)*
Hm! Hm! Håll takt. — Hur bitter ljuf musik
Kan bli, då takt och tidsmått uraktlåtas!
Så är det ock i mänskans lifsmusik.
Och här jag har ett öra läckert nog
Att tadla saknadt tidsmått på en sträng,
Men för min egen tid, mitt rikes samklang,
Jag hade intet öra, intet sinne.
Min tid förstördes, nu förstör hon mig,
Ty hon mig nu förvandlat till sitt slag-ur;
Minuter äro tankarna, som knäppa
Med suckar tidens slag för mina ögon,
Den tafla, hvarpå jämt mitt finger pekar
Som visare och torkar tårar bort.
Det ljud, som säger högt hvad klockan är,
Är jämrens rop, som slår på hjärtats malm.
Så suckar, tårar, jämmerrop förkunna
Sekund, minut och timma; — men min tid
I sporrstreck går för Bolingbrokes triumf,
Och jag står som en narr och håller hammarn! —
Musik, hör opp! — Den kan mig galen göra;
Ty fast den hulpit galningar till sans,
På mig det syns att den gör kloka galna.
Dock väl det hjärta, som mig unnar detta
Sitt vänskapstecken! Vänskap är för Richard
En sällan röjd klenod i hatets värld.

(En stallknekt inträder)

Stallk. Hell, höge furste!

K. Rich. Hell dig, ädle pär!
Säg, hvem den drygaste af oss två är.
Hvem är du? Hvarför kommer du till mig,

Dit ingen mänska kommer, blott den hund,
Som lifnär sorgen med det bröd han bär mig.
Stallk. Jag var en ringa stallknekt, kung, då du
Var kung; och på min resa nu mot York
Med mycket bråk jag slutligen fått tillstånd
Att se min forna herres anlete.
O! hur det skar mig in i själn att se
På Londons gator, själfva kröningsdagen,
När Bolingbroke han red på barbaresken,
Den häst som du så ofta ridit på,
Den häst som jag så troget pysslat om!
K. Rich. Red han på den? Ack, säg mig, hedersvän,
Hur gick han under honom?
Stallk. Så stolt, som han försmådde jordens grund.
K. Rich. Så stolt att Bolingbroke satt på hans rygg! —
Det kräket åt dock bröd ur denna hand.
Och yfdes af en klapp af kungahanden! —
Men snafvade han ej? Föll ej till marken —
Ty högmod går för fall — och bröt så halsen
På denna stolte, som tog in hans rygg?
Förlåt mig häst! Hvi bannar jag väl dig?
Du, skapad för att kufvad bli af mänskan,
Blef född att bära. Jag är intet lastdjur
Och bär likväl en börda, likt en åsna,
Försläpas grymt af flackarn Bolingbroke.

(Fångvaktaren inkommer med ett fat)

Fångv. Ge rum, kamrat; mer får du ej bli här.
K. Rich. Begif dig hädan, om jag är dig kär.
Stallk. Hvad tungan dolt, i hjärtat jag dock bär.
(Går)
Fångv. Se så! Behagar ni, så lägg nu för.
K. Rich. Först smaka på det, som ni alltid gör.
Fångv. Sir Exton det förbjudit; jag ej vågar
Det smaka mer. Han kom från kungen nu.
K. Rich. Till helvete båd' Lancaster och du!
Mitt tålamod har dufnat; det är slut. *(Slår fångvaktaren)*
Fångv. Hjälp, hjälp, hjälp!

(Exton kommer med beväpnade)

K. Rich. Ha! Hvad nu? Hvad menar döden
Med denna vilda stormning? Skurk, din hand
Mig lämnar verktyg till din död.

(Han fråntager den ene svärdet och dödar honom)

Fyll du, du ock, en plats i helvetet!

(Han dödar en annan. Exton nedstöter honom)

Den hand i outsläcklig eld skall brinna,
Som slog mig! – Exton, ve! Din bödelshand
Med kungens blod har fläckat kungens land.
Upp, upp, min själ! Din himmelsfärd nu gör;
Det usla stoftet dignar här och dör. *(Dör)*

Ext. Så mycket mannamod, som kungligt blod,
Jag spillt. O! vore blott min gärning god!
Hvad satan nyss som godt mig föregifvit,
Han visar nu i mörksens bok beskrifvit.
Till kung som lefver döda kungen bär; –
Tag bort de andra och begraf dem här. *(De gå)*

Scen V. – *Windsor. Ett rum i slottet.*

(Fanfarer. Bolingbroke och York komma)

Bol. Vår bäste farbror York, vår sista nyhet
Var den, att upprorsstiftarne bränt opp
Och plundrat Cicester i Glostershire;
Vet Gud, om man dem fångat eller dödat.

(Northumberland kommer)

Välkommen lord! Hvad nytt?

North. Jag önskar först
Din tron all sällhet. Därnäst denna nyhet:
Jag har till London några hufvu'n sändt,
Af Salisbury och Spencer, Blunt och Kent;
Vid deras gripande hur allt gick till,
Dig detta papper snart upplysa vill.

(Öfverlämnar ett papper)

Bol. Tack, ädle Percy! Du skall få en lön
Ditt värde värdig, som din trohet skön.

(Fitzwater kommer)

Fitzw. Ers nåd! Från Oxford har jag sändt till London
Sir Bennet Seely's, jämte Brocas' hufvud,

Två af de farliga förrädares,
Som dig i Oxford blodigt mord beredt.

Bol. Fitzwater, din förtjänst ej ur mitt minne går,
Och att värdera den jag väl förstår.

(Percy kommer med biskopen af Carlisle)

Percy. Upprorsanföraren, Westminsters abbot,
Af samvetsagg och bittra minnen kvald,
Antvardat har åt grafven sina ben;
Men Carlisle står här tätt invid min sida
Din stränga dom, o konung, att förbida.

Bol. Carlisle, så hör min dom och din försoning!
Välj dig till fristad någon helig boning,
Mer än du har, och lef förnöjd din tid;
Och om med frid du lefver, dö med frid!
Ty fast min afundsman du alltid varit,
Stor dygd och ära jag hos dig förfarit.

(Exton kommer, åtföljd af tjänare, som bära en likkista)

Ext. O, store kung, i denna kista gömmes
Din fruktan andelös; härinne bo
Din farligaste oväns ben i ro;
Jag här dig bringar Richard af Bourdeaux.

Bol. Jag ej dig tackar, Exton; du har då
En skamfläck satt med olycksalig hand
På detta hufvud och på ärans land?

Ext. Du gaf mig själf, o kung, ett ord däröfver!

Bol. Den älskar icke gift, som gift behöfver!
Och jag ej dig. Föll äfven så mitt ord,
Jag hatar mördarn, älskande hans mord.
Ditt eget samvetskval må dig belöna;
Af mig du intet ynnestprof skall röna.
Som Kain smyg bland nattens skuggor fram,
Och ingen sol belyse mer din skam! —
Tro mig, mylords, det nedslår allt mitt mod,
Min lyckas träd att vattnadt se med blod;
Kom, sörj med mig, ty bittert må jag klaga,
Kom, sorgens svarta skrud vi på oss draga!

Och se'n jag tågar till det helga land,
Att aftvå detta blod ifrån min hand. —
I sorgligt tåg nu hedra med en tår
Min sorg och den för tidigt fallnes bår.

(Alla gå)

ANMÄRKNINGAR.

KONUNG RICHARD DEN ANDRE.

Då öfversättaren för ett par år sedan företog sig tolkningen af detta sorgespel, förut tolkadt af Thomander, lade han till en början med flit undan den Thomanderska öfversättningen. Då första akten var öfversatt, anställde han en jämförelse och fann, att flera verser å rad blifvit nästan ordagrant lika med Thomanders, en naturlig följd af Engelskans och Svenskans nära frändskap med hvarandra och däraf följande likhet i ord och konstruktion; men han fann äfven, att Thomanders öfversättning på flera ställen hade företräde i uttryckets kraft och korthet. Under sådana omständigheter ansåg han samvetsgrannast vara, både mot doktor Thomander och allmänheten, att icke allenast, där sådant tarfvades, rätta sin redan gjorda öfversättning efter hans, utan ock att vid öfversättningen af de återstående akterna begagna ledning af den Thomanderska, med hvilken det icke är lätt att täfla. Så har denna bearbetning af sorgespelet Richard den andre uppstått: öfversättaren är nöjd, om hans tillgöranden, samt de genom dem uppkomna olikheter, icke äro försämringar af en förut befintlig, förträfflig öfversättning, i synnerhet som han står i förbindelse till doktor Thomander för den benägenhet, med hvilken denne tillåtit honom att begagna sitt förarbete. Öfversättaren har ingenstädes funnit anledning att återgifva originalets mening annorlunda, än doktor Thomander gjort.

Sid. 6. Jag hämtade från Frankrike hans drottning. År 1396 blef kung Richard, genom ärkebiskopen i

Canterbury, i Paris förlofvad med den sexåriga prinsessan Isabella. Vid denna förlofningsfest slösade Richard bort 300,000 mark. Shakspere låter här barnet Isabella redan vara fullvuxen och drottning.

Sid 10. Blott tomma våningar och nakna murar. Jmfr noten till Hamlet sid. 70. Tapeterna flyttades som annat bohag.

Sid. 16. På kungasvärdet. Jmfr noten till Hamlet sid. 27.

Sid. 19. Beströdda salar. Man brukade beströ salsgolfven med säf, likasom man nu för tiden granrisar eller löfvar.

Sid. 21. Talrikt hof. Richard den andre var ytterst slösaktig och praktälskande. Endast i köket voro dagligen trehundrade personer sysselsatta. Därföre måste han äfven pakta bort sitt land "som ett arrendehemman," (sid. 23). Förpaktaren var grefven af Wiltshire, Richards förnämsta gunstling.

Sid. 25. Din hårdhet vare tidens krökta lia. Enligt Johnsons läsart:

And thy undkindness be time's crooked edge.

Sid. 26. Ej någon annan orm har rätt att lefva. Enligt legenden befriade St. Patrick Irland från alla giftiga kräk.

Sid. 31. Bröt Worcester af sin staf. En symbolisk handling, genom hvilken marskalken entledigade alla under hans uppsikt stående tjänstemän.

Sid. 32. Plashy. En stad i Essex, tillhörig hertiginnan af Gloster.

Sid. 41. Mot Glendower och hans medskyldige. Originalets vers

To fight with Glendower and his complices,

är utmönstrad af Theobald; Thomander har också utelämnat den. Öfversättaren har trott sig kunna återupptaga den, dels på Malones auktoritet, dels af det skäl att Shakspere icke så sällan brukar inskjuta en orimmad vers emellan två rimmade till och med i slutet af en replik eller scen.

Sid. 41. De spindlar, hvilka suga ut ditt gift.

Spindlar, grodor och paddor ansågos vara giftiga. Flera allusioner på denna folktro förekomma i Richard den tredje.

Sid. 57. Skall jag förnedra så min höga stjärna? Aumerle menar den stjärna, den konstellation, under hvilken han var född.

Sid. 66. Till Julii Cæsars jämmerbyggda torn. Enligt sagan var Towern byggd af Julius Cæsar.

Sid. 69. Ni skulle trott, att hvarje vägg, m. m. En allusion på den tidens transparenter vid kungliga personers intåg och andra högtidligheter.

Sid. 70. Ni kalle honom Rutland. Hertigen af Aumerle miste sitt hertigdöme, men fick behålla sitt grefskap Rutland. Hertigarne af Surrey och Exeter blefvo på samma sätt grefvar af Kent och Huntingdon. Dessa tre herrar ställde till det sid. 71 och 72 omtalade tornerspelet i Oxford, där Bolingbroke skulle mördas.

Sid. 73. Har någon här hört af min vilda son? En anakronism; Bolingbrokes son Henrik, sedermera konung Henrik den femte, var då detta passerade endast tolf år gammal.

Sid. 75. Tiggerskan och kungen. På en ballad med titel *The king and beggar* eller *king Cophetua and the beggar maid* alluderar Shakspere mycket ofta.

Sid. 77. Abboten och vår kära svåger. Med abboten menas abboten af Westminster; svågern var grefven af Huntingdon, gift med Bolingbrokes syster lady Elisabeth.

Sid. 79. Och jag står som en narr och håller hammarn. *Jack o' the clock* kallades den figuren, som på gamla ur håller slaghammaren; på ett dylikt i Lunds domkyrka äro lifvet och döden föreställda; den förra slår kvarterna, den senare timmarna.

KONUNG

HENRIK DEN FJÄRDE.

FÖRRA DELEN.

PERSONER:

Konung HENRIK *den fjärde.*
HENRIK, *prins af Wales,* } *konungens söner.*
Prins JOHAN *af Lancaster,* }
Grefven af Westmoreland, } *konungens vänner.*
Sire WALTER BLUNT, }
THOMAS PERCY, *grefve af Worcester.*
HENRIK PERCY, *grefve af Northumberland.*
HENRIK PERCY, *med tillnamnet Hetsporr, hans son.*
EDMUND MORTIMER, *grefve af March.*
SCROOP, *ärkebiskop af York.*
ARCHIBALD, *grefve af Douglas.*
OWEN GLENDOWER.
Sir RICHARD VERNON.
Sir JOHN FALSTAFF.
POINS.
GADSHILL.
PETO.
BARDOLPH.
Lady PERCY, *den unga Percys gemål, Mortimers syster.*
Lady MORTIMER, *Glendowers dotter, gift med Mortimer.*
Madam RAPP, *värdshusvärdinna i Eastcheap.*

Lorder, ämbetsmän, en sheriff, kypare, uppassare, två formän, resande, svit m. fl.

SKÅDEPLATSEN är i England.

FÖRSTA AKTEN.

SCEN I. — *London. Ett rum i slottet.*

(Konung Henrik, Westmoreland, Sir Walter Blunt och flere uppträda)

K. Henr. Så skakade af sorg som vi och tärda,
Vi låta bortskrämd fred dock pusta ut
Och andas brutna ljud om nya strider,
Som skola börjas snart på fjärran strand.
Ej mer en törstig fosterjords Erinnys
Med egna söners blod sin mun skall färga,
Ej mer det skarpa kriget fälten rista
Och oväns marsch de späda blomster knäcka
Med järnskodd hof. De mordiskt lystna ögon
Som, meteorer likt på mulen himmel, —
Af samma ursprung, samma väsen alla, —
Nyss möttes i ett ilsket handgemäng,
Och borgarkrigets vilda slaktande
Nu skola par om par i sköna leder
Gå alla samma stråt, ej kämpa mer
Mot bundsförvandter, släktingar och vänner.
Ej krigets egg, lik knifven utan slida,
Skall såra mer sin herre. Därför, vänner,
Vi vilja ända till den helga grafven —
Hvars krigare vi äro och hvars kors,
Det heliga, vi fästat på vår skuldra —
En engelsk härsmakt sända ut att strida,
Hvars armar skaptes re'n i moderlifvet
Till hedningsjakt i dessa helga ängder,
Där Herrans fötter, de välsignade,
Som till vår frälsning naglades vid korset,
För fjorton sekler sedan vandrade.
Dock, vårt beslut årsgammalt redan är,

Det båtar ej att säga er: "vi gå;"
Det var ej målet för vårt möte. Säg mig,
Ni ädle frände, grefve Westmoreland,
Hvad man beslutade i går i rådet
Till främjande af detta helga värf.

West. Min konung; denna brådska tog man hett,
Och många kostnads-öfverslag man gjorde
Förliden afton re'n; då kom där motigt
Ett bud från Wales, med tunga budskap lastadt;
Det värsta, att den ädle Mortimer,
Som förde folk från Herfordshire till striden
Emot den oregerlige Glendower,
Var gripen utaf samma hårda Wales-man
Och tusen af hans krigsfolk slaktade.
På deras döda kroppar öfvades
En sådan djuriskt onaturlig stympning
Utaf de Wales'ska kvinnorna, att ingen
Kan därom tala ens och icke rodna.

K. Henr. Så afbröts då af denna upprorstidning
All fråga om vårt tåg till helga landet?

Westm. Ja, både den och flere till, ers höghet,
Ty ändå mera ovälkomna budskap
Från norden bragtes oss, och så de lödo:
På korsets helga dag den tappre Hetsporr,
Sir Henrik Percy, och stolts Archibald,
Den evigt tappre, stridserfarne Skotten,
Vid Holmedon tillsamman drabbade.
Där hade de en het och blodig timma —
Som man på grund af deras kanonad
Och annat desso likt berättade —;
Ty den som budet bragte steg till häst,
När drabbningen som hetast var, och visste
Om hur den månde slutas ingenting.

K. Henr. Här är en kär och oförtruten vän,
Sir Walter Blunt, nyss stigen af sin häst,
Neddammad utaf hvarje jordfläcks stoft
Emellan Holmedon och denna borg.
Han bragt oss glada och välkomna bud:

I grund är grefven utaf Douglas slagen;
Sir Walter tiotusen tappra Skottar
Och två och tjugo riddersmän på fältet
Såg ligga i sin blod. Och Hetsporr tog
Till fånga Mordake, grefven utaf Fife,
Den äldsta sonen till den slagna Douglas,
Samt grefvarna af Athol och Menteith,
Murray och Angus. Säg, är detta icke
Ett präktigt rof, en ädel vinning? Ha!
Säg, är det icke, frände?
Westm. Jo, i sanning.
En seger för en prins att skryta af.
K. Henr. Nu gör du mig bedröfvad, väcker upp
Min afunds-synd mot lord Northumberland,
Som fader är till sådan härlig son,
En son, hvars lof på ryktets tunga bor,
Det rakaste bland ungträd uti skogen,
Den ljufva lyckans älskling och dess stolthet,
I det jag, skådande på Hetsporrs rykte,
Ser sus och dus och skamlig vandel fläcka
Min Henriks panna. Ack, om så befunnes,
Att någon älfva, trippande i natten,
I lindan hade bortbytt våra barn,
Och kallat hans Plantagenet, mitt Percy!
Då finge jag hans Henrik och han min.
Men bort med honom ur mitt sinne! Frände,
Hvad säger ni om unga Percys stolthet?
De fångar, dem på denna färd han tagit,
Han själf behåller, låtande mig veta,
Att ingen mer jag får än grefve Mordake.
Westm. Det har han lärt utaf sin farbror Worcester,
Som städs för er en olycksstjärna var;
Och därför kråmar han sig så och reser
Sin ungdoms borst emot er värdighet.
K. Henr. Men jag för sådant honom kräft till ansvar,
Och därför måste än en tid vi dröja
Med helga löftet till Jerusalem.
På nästa Onsdag, frände, hålla vi

I Windsor råd, säg det till lorderna;
Kom likväl snart tillbaka själf till oss,
Ty mer att säga är och mer att göra,
Än jag för vrede hinner säga ut.

Westm. Det skall jag göra, eders majestät.

Scen II. — *London. Ett annat rum i slottet.*

(Henrik, prins af Wales, och Falstaff uppträda)

Falst. Nå, Hinke, hvad tid på dagen är det, min gosse?

P. Henr. Du har blifvit så tjockhufvad af att dricka gammalt sekt, af att knäppa opp för magen efter maten och ta din middagslur på en bänk, att du har glömt att egenteligt fråga efter det, som du egenteligen vill veta. Hvad fan har du att göra med tiden på dagen? Om timmarna vore sektmuggar, minuterna kapuner, slagklockorna kopplerskors tungor, siffertaflorna skyltar på jungfruhus, och den välsignade solen själf en vacker eldfängd slyna i eldfärgadt taft, då vore det inte så svårt att begripa, hvarför du är så ytterst angelägen om att fråga efter tiden på dagen.

Falst. Sannerligen, den gången slog du hufvudet på spiken, Hinke. Ty vi som knipa penningpungar, vi gå efter, månen och sjustjärnorna, men icke efter Foebus, — "den vandrande riddaren skön." Och hör nu, du hjärtans toker, när du en gång blir kung — så sant Gud hjälpe din nåde — majestät skulle jag säga, ty af nåden blir du aldrig delaktig.

P. Henr. Hvad? Ingen nåd?

Falst. Nej, minsann; icke så mycket en gång, som kunde förslå till bordsbön till ett förloradt ägg.

P. Henr. Nå, än se'n då? Sjung ut, sjung ut.

Falst. Hjärtandes, du min söta toker, då du blir kung, så låt icke oss, som äro den dyrkade nattens kammarherrar, kallas kammar-dyrkare på Herrans ljusa dag; låt oss heta Dianas skogvaktare, skymningens kavaljerer, månens sötungar och låt folket säga om oss, att vi äro folk med god styrsel på oss, då vi såsom hafvet låta styra oss utaf

vår ädla och kyska härskarinna Luna, under hvars beskydd vi — stjäla.

P. Henr. Du talar bra, och det håller också streck; ty vår lycka, vi som äro månens folk, har sin ebb och flod som hafvet, emedan den såsom hafvet styres af månen. Till exempel: en guldbörs, knipen med rummel och bång måndagsnatt och bortspenderad med rummel och sång tisdagsmorgon; tagen med svärjande: "pengar eller lifvet!" och bortslösad under skrikande: "pass opp, kypare!" Den ena gången så låg ebb som nedersta pinnen på en stege; den andra gången så hög flod som toppen gå en galge.

Falst. Vid Gud, du talar sant, min gosse. — Men är inte värdinnan min på näringen en riktigt söt människa?

P. Henr. Som honung från Hybla, min gubbe lilla. Och är inte en buffelläderssjacka en rätt söt persedel och som håller se'n?

Falst. Hvad nu, hvad nu, din narraktiga toker? Hvad menar du med dina pikar och glosor? Hvad fan har jag att göra med en buffelläderssjacka?

P. Henr. Och hvad tusan har jag att göra med värdinnan min på näringen?

Falst. Jo, du har gjort opp med henne, du, och det inte så sällan heller.

P. Henr. Ropade jag nånsin in dig för att betala din andel?

Falst. Nej, den rättvisan vill jag göra dig; där gjorde du alltid fullt skäl för dig.

P. Henr. Ja, både där och annorstädes så mycket pungen tålte; räckte det inte till, så nyttjade jag min kredit.

Falst. Ja, och nyttjade den så, att om det icke vore att presumera att du vore presumtiv arfvinge — men hör nu, du lilla hjärtans toker, skall det få stå galgar kvar i England, då du blir kung? Skall manhaftigheten, så som nu sker, få hundfilas af gamla pappa lagens rostiga kapson? Häng ingen tjuf, du, då du blir kung!

P. Henr. Nej, det skall du få göra.

Falst. Får jag det? Hejsan, hvad jag skall bli för en duktig domare!

P. Henr. Du dömer redan på tok; jag menar, att du skall få visa ditt mästerskap med att hänga tjufvar och så bli en mästerlig mästerman.

Falst. Godt, Hinke, godt; och på sätt och vis passar det också till mitt humör, lika bra som att uppvakta vid hofvet, det skall jag säga dig.

P. Henr. För att söka befordran?

Falst. Ja, för att söka befordran; mästermans-rockar äro alltid väl fordrade. Tusan, jag är så melankolisk som en gammal katt eller en tilltufsad björn.

P. Henr. Eller som ett gammalt lejon eller en älskares luta.

Falst. Ja, eller som en brummande säckpipa från Lincolnshire.

P. Henr. Eller som en hare eller ett melankoliskt träsk, hvad säger du om det?

Falst. Du har så osmakliga liknelser och är sannerligen den påhittigaste, sakramenskade — söta unga prins. — Men hör nu, Hinke, plåga mig inte mer med det som fåfängeligt är. Gud gifve, att du och jag visste hvar man kunde få köpa sig en slump godt namn och rykte. En gammal rådsherre skurfvade mig här om dagen på gatan för er skull, min herre; men jag låtsade inte om honom: och ändå talade han rätt visliga; men jag frågade icke efter honom: och ändå talade han visliga, och det midt på gatan.

P. Henr. Det gjorde du rätt i; ty "visheten låter höra sig på gatorna, och ingen aktar thertill."

Falst. Ack, hvad du är förbannadt bibelsprängd! Du är verkligen i stånd att förföra ett helgon. Du har kommit mig mycken förargelse åstad, Hinke, — Gud förlåte dig det! Innan jag kände dig, Hinke, var jag så oskyldig som det barn, som föddes i går, och nu är jag, som sanningen skall fram, inte stort bättre än ett af världenes barn. Jag måste höra opp med det här lefvernet och skall så göra också. Vid Gud, om jag icke det gör, vill jag vara en skurk! Jag vill inte fara till helvetet för någon konungasons skull i hela kristenheten.

P. Henr. Hvar skall man knipa sig en penningpung i morgon, Hans?

Falst. Hvar du vill, min gosse, jag är med; och är jag inte det, så kalla mig en skurk och hundsfottera mig.

P. Henr. Jag ser att det går bra med din omvändelse; från böner till tjufknep!

(Poins kommer på afstånd)

Falst. Nå nå, Hinke, det är mitt kall, Hinke; det är ingen synd att arbeta i sitt kall. — Poins! — Nu få vi veta, om Gadshill har vädrat opp något åt oss. Ack, om människorna blefve saliga efter förtjänst, hvad hål i helvetet vore hett nog åt honom? Det är den allsmäktigaste kanalje, som någonsin ropat "halt" till en hederlig karl.

P. Henr. God morgon, Edvard!

Poins. God morgon, kära Hinke! Hvad säger munsjör Samvete? Hvad säger sir John Sekt-och-socker? Hans, hur kommer djäfvulen och du öfverens om din själ, som du sålde honom förleden Långfredag för ett glas madera och låret af en kall kapun?

P. Henr. Sir John håller sitt ord, och fan får sin vara; ty John var ännu aldrig någon ordspråksbrytare, han ger djäfvulen hvad djäfvulen tillhörer.

Poins. Då blir du fördömd, för det att du håller hvad du lofvat djäfvulen.

P. Henr. Annars hade han blifvit det, för det att han lurat djäfvulen.

Poins. Men gossar, gossar, i morgon bittida klockan fyra till Gadshill! Där gå pilgrimer till Canterbury med rika skänker, och köpmän rida till London med späckade penningpungar. Jag har masker åt er alla; hästar har ni själfva. Gadshill ligger i natt i Rochester. Jag har beställt kvällsvard till i morgon afton i Eastcheap; vi kunna göra det så säkert som sofva. Om ni vill följa med, så skall jag stoppa edra penningpungar fulla med kronor; vill ni inte, så stanna hemma och låt hänga er.

Falst. Hör nu, Edvard, om jag blir hemma och icke går med, så skall jag låta hänga er, för det att ni går åstad.

Poins. Såå, du plumphuggare!

Falst. Hinke, vill du vara med?

P. Henr. Hvem? Jag plundra? Jag stjäla? Nej, minsann jag det gör!

Falst. Det är hvarken heder, mannamod eller godt kamratskap i dig; du härstammar icke af kungligt blod, om du icke vågar gripa efter ett par kronor.

P. Henr. Nå väl då; en gång i mitt lif vill jag vara en galning.

Falst. Nå, det var förnuftigt taladt.

P. Henr. Nej, det må gå hur det vill; jag stannar hemma.

Falst. Vid Gud, då blir jag högförrädare, när du blir kung!

P. Henr. Det frågar jag litet efter.

Poins. Sir John, jag ber dig, lämna prinsen och mig allena; jag vill förelägga honom sådana skäl för detta äfventyr, att han skall följa med.

Falst. Godt; måtte du hafva öfvertalandets ande och han lärgirighetens öron, så att hvad du säger må beveka honom, och hvad han hör må blifva trodt; då skall den sannskyldige prinsen, för rolighets skull, bli en falsk tjuf; ty tidens stackars missbruk tarfva uppmuntran. Farväl! Jag möter i Eastcheap.

P. Henr. Farväl, du sena vår; farväl, du Novembersommar! *(Falstaff går)*

Poins. Nå, min snälla, söta socker-prins, rid med oss i morgon. Jag har ett upptåg i sinnet, som jag icke kan utföra ensam. Falstaff, Bardolph, Peto och Gadshill skola plundra det här folket, som vi redan ha i kikaren. Ni och jag skola icke vara med; men då de fått sitt byte, — om icke ni och jag då plundra dem, så hugg detta hufvud från mina skuldror.

P. Henr. Men huru skola vi bli dem kvitt, då vi gifva oss utaf?

Poins. Hå, vi gifva oss utaf antingen tidigare eller senare än de och sätta ut åt dem en mötesplats, där det står i vårt eget skön att icke infinna oss. Då skola de våga

äfventyret på egen hand, men knappast hinna fullborda detsamma, förrän vi äro öfver dem.

P. Henr. Ja, men det är troligt, att de skola känna igen oss på våra hästar, våra kläder och mångfaldiga andra saker och ting.

Poins. Jo pytt! Våra hästar skola de icke få syn på; dem binder jag i skogen. Våra masker skola vi byta om, sedan vi väl blifvit dem kvitt; och dessutom, ser du, har jag med mig enkom öfverdrag af kanfas att maskera våra vanliga ytterkläder med.

P. Henr. Men jag fruktar, att de bli oss för hårda att nappas med.

Poins. Åh nej! Två af dem äro så äkta pultroner, som de där någonsin tagit till harvärjan. Och den tredje, – om han fäktar längre, än han anser rådligt vara, så vill jag afsvärja mig vapnens bruk. Det bästa i hela detta upptåg skall bli att höra hvilka obegripliga lögner den här feta skurken skall förtälja oss, då vi råkas vid kvällsvarden: huru han har fäktat minst med trettio; hvad parader, hvad stötar, hvad lifsfaror han utstått; och i vederläggningen af allt detta ligger just det fina.

P Henr. Godt, jag följer med dig. Förse oss med allt som kan behöfvas och möt mig i morgon kväll i Eastcheap. Jag vill supera där. Farväl!

Poins. Farväl, min prins! *(Poins går)*

P. Henr. Er känner jag och vill en liten tid
Ert vilda lättingslefverne beskärma.
Dock härutinnan vill jag härma solen,
Som låter usla giftbemängda moln
Bortskymma hennes skönhetsglans för världen,
På det att, när det faller henne in
Sig själf att vara, hon, den saknade,
En desto större undran måtte väcka
Frambrytande igenom stygga dunster,
I hvilkas kvalm hon tycktes nyss förkväfd.
Om hvarje dag i året vore helg,
Så vore nöje lika tungt som möda;
Men helg som sällan kommer är välkommen,

Och intet gläder så som sällsynthet.
Så skall, då jag min råhet kastar af
Och gäld betalar, fast jag aldrig lofvat,
Jag lika mycket svika folkets väntan,
Som jag är bättre än hvad själf jag sagt.
Som glänsande metall på dunkel grund
Min bättring öfver mina fel skall glittra
Och vinna högre skönhet, fleras ålit,
Än utan folium den hade vunnit.
Så vänder mina fel jag mig till vinst,
Gör allt till godo, när man tror det minst. *(Går)*

SCEN III. — *Ett annat rum i slottet.*

(Konung Henrik, Northumberland, Worcester, Percy, Sir Walter Blunt och flere uppträda)

K. Henr. För kyligt och för fogligt var mitt blod,
Det lät ej reta sig af denna smälek.
Det märkte ni; ni satte också foten
Uppå mitt tålamod, men lita på
Att mer jag framgent vara vill jag själf,
Mäktig och fruktad, än mitt lynne följa,
Som lent som oljan, mjukt som dunet var
Och därför ock förlorade den hyllning,
Som stolta själar blott den stolte gifva.

Worc. Vårt hus, min prins, ej har förtjänat just
Att bli ett föremål för maktens gissel,
Densamma makt som våra egna armar
Till sådan stät förhulpit.

North. Nådig herre, —

K. Henr. Bort, Worcester, bort med dig! Jag skådar hot
Och trotsighet uti din blick. Min herre,
Er hållning är för djärf och pockande,
Och majestätet lider ej att skåda
En skymt af knot på undersåtens panna.
Ni har ert afsked. När i råd och dåd
Vi er behöfva, skall det sägas till! *(Worcester går)*
Ni ville tala.

North. Ja, ers majestät!

De fångar Percy tog vid Holmedon,
Och dem man utkräft i ers höghets namn,
Ej blefvo, säger han, er nekade
Så tvärt, som man ers majestät berättat;
Men afund eller missförstånd är skulden
Till detta fel, och icke alls min son.

Percy. Min kung!
Jag aldrig några fångar vägrat er.
Dock minns jag, att när slaktningen var slut
Och jag af kamp och ilska glödande
Mig stödde matt och flämtande mot svärdet,
Där kom en viss hans nåd så fin och sprättig,
Frisk som en brudgum, rakad nyss om kinden,
Som liknade ett mejadt åkerfält.
Han som en bod-mamsell var parfymerad
Och höll emellan fingret och sin tumme
Svampdosan, hvilken under näsans tipp
Han ideligen stack och drog tillbaka,
Men näsan nös uti förargelse,
När han härnäst kom stickandes igen.
Han ideligen log och snackade,
Och når soldater buro liken bort,
Han kallade dem oförskämda lymlar,
Som buro stygga och malpropra lik
Emellan vinden och hans adels-näsa.
Med mången helgdagsfras och fröken-term
Han sporde mig; bland annat kräfde han
Uppå ers höghets vägnar fångarna.
Mig gjorde kylan uti såren smärta,
Mig plågade hans papegojeprat;
Af smärta gramse och på karl'n förargad,
Jag snäsigt svarade, jag vet ej hvad;
Ja eller nej. — Jag kunde blifva tokig
Att se hans glitter, lukta hans parfym
Och höra sådant kammarfröken-pjoller
Om krut och kulor, — Gud han sig förbarme! —
Han lärde mig, att spermaceti vore
Mot inre skador riktigt suveränt,

Och sade mig, att synd och skam det är
Att man ur jordens milda sköte skall
Salpeter-styggtyg gräfva opp, som lömskt
Så mången välväxt, hygglig karl fördärfvat;
Och vore ej de där kanonerna,
Så skulle också han soldat ha blifvit.
På detta dumma, meningslösa prat
Jag vårdslöst svarade, som jag berättat.
Jag er besvär, låt ej hvad han har skvallrat
Stå fram som giltigt klagomål emellan
Min trohet och ers höga majestät.

Blunt. Min gode kung, om saken rätt betraktas,
Så må, hvad helst ock Henrik Percy sagt
Till sådan man och på ett sådant ställe
Och sådan tid med mer som därtill hör,
På goda grunder dö och aldrig uppstå
Till någon sorts förfång och men för Percy,
Helst nu han återkallar hvad han sagt.

K. Henr. Och likväl vägrar han oss fångarna! —
Förstås med villkor och med förbehåll,
Att vi med egen kostnad lösa ut
Den galningen, hans svåger Mortimer,
Som, vid min själ, med uppsåt har förrådt
De lif, dem han i striden skulle föra
Emot den trolska djäfvulen Glendower,
Hvars dotter, som vi höra, grefve March
Nyss gift sig med. Skall jag min kista tömma
Och lösa ut förrädare åt mig?
Jag köpa uppror, mäkla mig till fred
Med dem, som redan sina lif förverkat?
Nej, han må dö af svält på kala bergen,
Ty jag skall aldrig anse den för vän,
Hvars tunga beder mig ett öre kosta
På lösen för rebellen Mortimer.

Percy. Rebellen Mortimer.
Han svek er aldrig, nådigaste konung;
Krigslyckan honom svek. Att det bevisa,
Därtill behöfs en enda tunga blott

För alla blodsår, dessa öppna munnar,
Dem han på Severns sköna strand sig fick,
Då man mot man och arm mot arm han stod
Och kämpade det mesta af en timma
I trotsig bardalek mot båld Glendower.
Tre gånger hämtade de andan, drucko
Tre gånger, på beting, ur snabba Severn,
Som skrämd af deras blodigt vilda blickar
Dök, full af fasa, mellan vass som skälfde
Och gömde krusigt hufvud djupt i sanden
Af dessa bålda kämpar blodbestänkt.
Ej nånsin färgade en listig falskhet
Med slika djupa dödssår sina dåd,
Ej heller kunde Mortimer, den ädle,
Så många hugg frivilligt taga mot.
Låt bli att kalla honom för rebell!

K. Henr. Du ljuger, Percy, du beljuger honom!
Han aldrig kamp bestod emot Glendower.
Nej hör!
Så gärna kunde han mot själfva satan,
Som mot Glendower, slåss på tu man hand.
Säg, skäms du ej? Jag tål ej hädanefter
Att du ett enda ord om honom talar.
Låt genast sända dina fångar hit!
Ty annars skall du få med mig att göra
Mylord Northumberland, ni tillstånd har
Att med er son från mig aflägsna er. — *(Till Percy)*
Sänd dina fångar hit, jag råder dig.

(Konungen, Blunt, m. fl. gå)

Percy. Om själfva satan röte efter dem,
Han fick dem ej. — Jag skyndar efter kungen
Och säger det; jag skall mitt hjärta lätta,
Om ock det skulle kosta mig mitt hufvud.

North. Hvad nu? Af vrede drucken? Hejda dig!
Din farbror kommer.

(Worcester kommer tillbaka)

Percy. Ej ett enda ord
Om Mortimer! För tusan, just om honom

Jag tala vill och hjälpa honom också,
Om ock jag skulle bli fördömd på kuppen.
För honom vill jag mina ådror tömma
Och gjuta droppvis ut mitt hjärteblod;
Men lyftas skall förtrampad Mortimer
Så högt i luften, som den glömska kungen,
Den otacksamma, ruttna Bolingbroke.

North. (*Till Worcester*) Se, broder, kungen gjort er brorson tokig.

Worc. Hvem tände denna eld, när jag var gången?

Percy. Han ville mina fångar ha, kantänka!
Och då jag kräfde lösen än en gång
För svåger min, så bleknade hans kind;
Han slungade en dödens blick på mig
Och skalf vid blotta namnet Mortimer.

Worc. Jag klandrar honom ej; han blef ju nämnd
Till kronprins utaf salig konung Richard.

North. Det blef han; själf jag hörde nämningen.
Den skedde, när den stackars konung Richard —
Förlåt oss, Gud, allt ondt vi honom gjort! —
Begaf sig uti härnaden mot Irland.
Knappt kom han därifrån, förrän han blef
Först afsatt, sedan mördad strax därpå.

Worc. Och än i dag af vida världens mun
Vi lida hån och smälek för hans död.

Percy. Jag ber er, tyst! Säg, nämnde konung Richard
Min svåger Edmund Mortimer till kronprins?

North. Ja visst! Det hörde jag med egna öron.

Percy. Då klandrar jag ej just hans frände, kungen,
Som önskar honom död på kala bergen.
Men kan ni tåla, — ni, som satte kronan
På denna otacksamma mannens hufvud
Och fick för hans skull på ert goda namn
Ett lönmords snöda skamfläck, — kan ni tåla,
Att hela världen skall förbanna er
Som usla medel och handtlangare,
Som rep och stegar, ja, som bödelsknektar?
Förlåt mig, att så djupt jag stiger ned

Och visar er den rang och värdighet,
Som denna sluga kung har unnat er!
Skall man, o blygd, i våra tider säga
Och skall i framtids krönikor man läsa,
Att män af eder makt och eder adel
Förpantat sig åt orättfärdig sak —
Som, Gud förlåte er, ni båda gjort —
Och ryckt den sköna rosen Richard upp
Och satt det törnet Bolingbroke i stället?
Och skall till yttermera blygd det sägas,
Att skam till tack och hån ni fick af den,
För hvilken ni har denna smälek lidit?
Nej, ännu är det tid att köpa åter
Er landsförvista heder och förvärfva
På nytt igen ert goda namn och rykte
Och taga hämnd af denna stolta kung,
Som hånat er och grubblar dag och natt
På sättet att er gälda all sin skuld
Med blodig penning — med er egen död.
Och därför, säger jag —

Worc. Var tyst, min frände;
Nu skall en hemlig bok för er jag öppna
Och läsa för er vredes snabba fattning
Om farliga, om oerhörda ting,
Så farliga, så oförväget djärfva,
Som det att vandra öfver fors som brusar
På bräcklig lans som gungar under foten.

Percy. Om den går af, god natt! — Sjunk eller simma!
Sänd farlighet från öster och till väster,
Blott äran korsar den från norr till söder,
Och låt dem slåss! O, blodet svallar högre,
När lejon hetsas, än när hare jagas!

North. Inbillningen om väldiga bedrifter
Ur tålamodets gränser honom jagar.

Percy. Vid Gud! det vore lätt att hoppa upp
Och rycka ärans glans från bleklagd måne;
Ja, lätt att dyka ned i hafvets djup,
Där intet sänklod bottnat än, och draga

En drunknad ära upp vid lockarna,
Om endast den som räddat henne finge
All hennes härlighet, men ej rival.
Fy, fy! de där kamraterna, det följet!

Worc. Han föreställer sig en värld af bilder,
Men ej den form som framför allt är viktig. –
Min frände, låt mig säga er ett ord!
Percy. Förlåt mig!
Worc. Nå, de ädla Skottarna,
Som du har tagit, –
Percy. Dem behåller jag.
Vid Gud han skall ej få en enda Skotte,
Om ock en Skotte kunde göra'n salig;
Nej, jag behåller dem, det svär jag på.
Worc. Du far åstad och vill ej höra mig;
Du kan ju få behålla dina fångar.
Percy. Det gör jag; därmed punkt. – Han sade mig,
Han ville ej utlösa Mortimer;
Förbjöd min tunga nämna Mortimer;
Men jag skall hitta honom, där han sofver,
Och ropa i hans öra: Mortimer!
Ja,
En stare skall han få till skänks af mig,
Som jämt och samt skall skrika Mortimer
Och hålla så hans harm i jämn motion.
Worc. Ett ord, min frände; hör mig!
Percy. All annan sträfvan afsvär jag högtidligt,
Blott icke den att pina Bolingbroke
Och den där skojarn, prinsen utaf Wales,
Om fadren icke vore sonen gramse
Och gärna såge, att det gick till fanders,
Jag ville lägga gift uti hans öl.
Worc. Farväl, min frände! Jag med er vill tala,
När bättre lust ni har att höra på.
North. Ha, hvilken narr, som väsnas likt en broms
Och bryter ut i sådan kvinno-ilska!
Du hör ej alls hvad annat folk dig säger.
Percy. Ja, ser ni, ris mig piska, nässlor bränna

Och myror sticka, när jag talas hör
Om Bolingbroke, den falska klipparen.
På Richards tid — hur heter nu det stället? —
För fan! — det ligger uti Glostershire, —
Där hertigen, den narrn, hans farbror bodde,
Hans farbror York; där först jag böjde knä
För denna smilar-kungen, Bolingbroke,
Då ni med honom kom från Ravensburg.

North. I Berkley-castle.

Percy. Ja, så hette det.
Hu hvilket lass af sockersöta ord
Han gaf mig där och viskade på svansen!
"Om denna späda lycka växer till" —
Och "bästa Henrik Percy" — "min kusin!"
Kusinandet åt fanders! — Gud förlåte! —
Säg, farbror, hvad ni vill, nu har jag slutat.

Worc. Om du ej talt till punkt, gå på igen;
Vi ha ej brådtom.

Percy. Nej, nu är det slut.

Worc. Nå, än ett ord om skottska fångarna.
Gif dem förutan lösen genast fria;
Begagna Douglas' son att värfva folk
Åt dig i Skottland: många skäl, dem jag
Dig skriftligen skall gifva, dig försäkra
Att det beviljas lätt. — *(Till Northumberland)*
Men ni, mylord,
Skall, medan Percy så i Skottland verkar,
Er smyga hemligt uti hjärtat in
På den där ädle, älskade prelaten,
På ärkebiskopen.

Percy. Af York, helt säkert?

Worc. Fullkomligt riktigt; han som ej kan glömma
Sin broders död i Bristol, biskop Scroop.
Jag nämner icke detta alls på måfå
Som något möjligt blott; jag vet med visshet,
Att allt är väl begrundadt och beramadt,
Och väntar blott att skåda få en skymt
Af den tillfällighet, som verkar utbrott.

Percy. Nu har jag nys om allt! Det skall gå bra!
North. Du släpper jämt ditt koppel lös i förtid.
Percy. Åh, detta anslag var en ståtlig sak!
Och Skottlands härsmakt se'n och Yorks förenad
Med Mortimers, — galant!
Worc. Så skall det ske.
Percy. I sanning, oförlikneligt planeradt.
Worc. Och inga småskäl bjuda oss att skynda;
Om våra hufvuden vi vilja rädda,
Vi måste sätta hufvudet i vädret,
Ty hur beskedligt än vi oss bete,
Vet kungen dock hvad han är skyldig oss
Och tror, att vi oss missbelåtna tro,
Till dess han passar på och ger oss respass.
Ni ser ju redan, hur han börjar på
Att undandraga oss sin nådeblik.
Percy. Ja visst, ja visst! vi taga hämnd på honom!
Worc. Farväl, min frände; gå nu icke längre,
Än jag med bref skall styra edra fjät.
Då tiden mogen blir, — det blir den snart —
Jag smyger till Glendower och Mortimer,
Där du och Douglas och vår hela härsmakt —
Så skall jag ställa hop — tillsamman komma;
Då skola vi med starka armar famna
Den lycka, som ur handen nu oss halkar.
North. Farväl, min goda broder; jag är säker
Att det skall lyckas väl.
Percy. Farväl, min farbror.
Låt tiden blifva kort, tills hugg och slag
Och jämmerrop oss ge en munter dag! *(De gå)*

ANDRA AKTEN.

Scen I. — *Rochester. En värdshus-gård.*

(En forman kommer med en lykta i handen)

Form. Hejsan! Om icke klockan redan är fyra på dagen, så vill jag låta hänga mig. Karlavagnen står midt öfver den nya skorstenen, och än är icke vår häst påpackad. — Hör hit, stalldräng!

Stalld. *(Innanföre)* Strax, strax.

Form. Kära Thomas, jämka mig Blackens sadel tillrätta och stick en ulltapp eller par under knappen; den arma kraken är bruten, så det just är otäckt.

(En annan forman kommer)

2 Form. Ärterna och bönorna här ä' unkna som fan och det är vigaste sättet att skaffa de arma kreaturen mask. Här i huset går allt bakfram, sedan Robert, stalldrängen, dog.

1 Form. Stackars karl! han hade aldrig en glad dag, sedan priset på hafren steg. Det blef hans död.

2 Form. Jag tror, att det inte på hela vägen till London finns något gemenare hus med loppor i; jag är som en rödspätta öfver hela kroppen.

1 Form. Som en rödspätta? Tusan plåtar, ingen kung i hela kristenheten kan vara bättre biten, än jag blifvit sedan första hanegället!

2 Form. Ja, de vill ju icke ens bestå oss en potta, utan vi får låta't gå i spisen, och en sådan där kammarväta kläcker loppor så tjockt som fisk-rom.

1 Form. Hör hit, stalldräng! ut med dig, för fan i våld, ut med dig!

2 Form. Jag har en rökt skinka och två bundtar ingefära, som jag skall lämna utaf i Charing-cross.

1 Form. Pina, död, kalkonerna i min korg ha svultit rakt ihjäl. — Stalldräng — fan i dig! har du inte ögon i skallen? Hör du inte? Om det icke är en lika god gärning som att ta sig en klunk, att spräcka skallen på dig, så vill jag vara en kanalje. Kom, för knäfveln i våld! Har du ingen heder i kroppen på dig?

(Gadshill kommer)

Gadsh. God morgon, formän! Hvad är klockan?

1. Form. Jag tror, hon är tu.

Gadsh. Var beskedlig och låna mig din lykta; jag skall se efter min vallack i stallet.

1 Form. Sakta, vackert! Jag känner också ett knep så godt som två, lit' på det.

Gadsh. Vill du inte låna mig din då?

2 Form. Såå? När skall det bli af, tror du? — "Låna mig din lykta," sad' han. Knäfveln heller, förr vill jag se dig hängd.

Gadsh. Nå, forman, hur dags tänker du vara i London?

2 Form. Tids nog för att gå till sängs vid ljus, hör du. — Kom, granne, låt oss väcka herrarna; de vill gärna ha ressällskap; ty de ha mycken packning med sig.

(Formännen gå)

Gadsh. Pass opp, kypare!

Kyp. *(Innanföre)* "Rappa tag," sad' ficktjufven.

Gadsh. Det passar lika bra som "rappa tag," sad' kyparen; ty du är icke olikare en ficktjuf, än den som ger anvisningen är olik den som sätter den i verket; det är du, som ställer till.

(Kyparen kommer)

Kyp. God morgon, herr Gadshill. Det håller streck hvad jag sad' er i går aftons. Här är en landtjunkare från vildmarkerna i Kent, som för med sig trehundra mark i guld. Jag hörde honom själf säga det i går aftons vid kvällsvarden till en af sitt sällskap, en sorts kontrollör, som också har en hel hop packning med sig, Gud vet hvad. De äro redan uppe och ha beställt förlorade ägg; de ge sig genast utaf.

Gadsh. Hör du, om de icke råka ihop med St. Niklas brödraskap, så skall du få ta nacken af mig.

Kyp. Stor tack, den vill jag inte ha; den kan du gömma åt mästermannen, ty jag vet, att du tjänar St. Niklas så troget, som nånsin en kanalje kan.

Gadsh. Hvad pratar du om mästerman? Skall jag hänga, så kommer jag att göra två galgar feta; ty skall jag hänga, så skall gamla sir John hänga, han också, och du vet, att han inte är något benrangel. Pah! det finns ännu flere Trojaner till, som du inte drömmer om, folk, som för roskull behaga göra professionen den äran, och som, om man skulle titta oss en smula i korten, för sin egen kredits skull nog skulle ställa allt till rätta igen. Jag har icke gemenskap med fot-landtstrykare, långpåkar och sexöre-knipare; icke med sådana där galna, mustascherade, rödnäsiga

ölburkar, utan med välborna och välaktade, borgmästare och storfolk, folk, som kan tiga med hvad de vet, sådana som hellre hugga till än tala, hellre tala än dricka och hellre dricka än bedja. Men nu ljög jag, ty de dyrka ideligen sin skyddspatronessa, staten, eller rättare, de dyrka henne icke, utan dyrka sig in i henne och skinna henne, så att det nog syns att de sko sig.

Kyp. Hvad? göra de sig skor af statens skinn? Månntro det håller vätan ute i dåligt väglag?

Gadsh. Ja vasserra; rättvisan förstår sig på smörjan. — Vi stjäla som i en fast borg, tvärsäkra; vi hafva recept på osynlighets-gräs, man tar oss icke där man släpper oss.

Kyp. Jag tror, min själ, att ni mer har att tacka mörkret, än osynlighets-gräset, för det att ni går fria.

Gadsh. Gif mig din hand; du skall ha din andel i vinsten, så sant jag är en ärlig man.

Kyp. Nej, låt mig hellre få den, så sant du är en falsk tjuf.

Gadsh. Gå på, du! Homo är ett gemensamt namn för alla människor. — Säg till stalldrängen, att han leder ut min vallack ur stallet. Farväl, din svinpäls. *(De gå)*

Scen II. — *Landsvägen vid Gadshill.*

(Prins Henrik och Poins uppträda. Peto och Bardolph på afstånd)

Poins. Kom, göm er, göm er! Jag har skaffat undan Falstaffs häst och han fräser och frasar som en uppstärkt sammets-stuf.

P. Henr. Håll dig undan!

(Falstaff kommer)

Falst. Poins! Poins! fan anfäkta dig, Poins!

P. Henr. Tig, din smäckfeta skurk! Hvad håller du för ett förbannadt väsen?

Falst. Hvar är Poins, Hinke?

P. Henr. Han gick uppföre berget där; jag skall leta rätt på honom. *(Han låtsar söka efter Poins)*

Falst. Det är ju förbannadt, att jag nödvändigt skall röfva i kompani med den tjufven. Den kanaljen har skaffat undan min häst och bundit honom, jag vet icke hvar.

Om jag bara går fyra kvadratfot längre till fots, så spricker jag. Nå nå, jag hoppas väl ändå, allt detta oaktadt, att få dö en hederlig död, så framt jag slipper hänga för det att jag slår ihjäl den skurken. I hela två och tjugo år har jag dageligen och stundeligen svurit på att aldrig umgås med honom, och ändå är jag likasom fasthäxad i den kanaljens sällskap. Om den rackarn icke har gifvit mig något in för att hålla utaf honom, så vill jag låta hänga mig. Ja, så lär det ha gått till; jag har fått en trolldryck. Poins, Hinke! – Knäfveln regera er båda två! – Bardolph! Peto! Jag vill svälta ihjäl, om jag röfvar ett enda steg vidare. Om det inte vore en så god gärning som att ta sig en klunk, att bli hederlig karl och öfverge de här skurkarna, så vill jag vara den största spetsbof, som någonsin tuggat med tänder. Åtta alnar ojämn mark är så godt som half-fjärde tjog mil för mig, om jag skall spatsera; och de stenhjärtade kanaljerna veta det rätt väl. Det är ju också fan, att den ena tjufven icke skall vara ärlig mot den andra. – Fan anfäkta er allesamman! Ge mig min häst, edra kanaljer, ge mig min häst eller åt fanders med er!

P. Henr. Tig, din isterbuk! Ned med dig, och lägg örat till marken och lyss efter, om du inte kan höra någon resande komma.

Falst. Har ni häfstänger då att lyfta mig upp med igen? Pina, död! Jag vill inte spatsera med mitt eget kött ett lika långt stycke till för alla pengar i din fars skattkammare. Hvad tusan skall det tjäna till att så där rida på mig.

P. Henr. Du ljuger; nu är du inte beriden, du är oberiden.

Falst. Var beskedlig, söta prins Henrik, och skaffa mig reda på min häst; kära konungason!

P. Henr. Skäms, din lymmel! Tror du, att jag är din stalldräng?

Falst. Gå du och häng dig i din egen kronprinsliga strumpebandsorden! Blir jag ertappad, så skall jag stämma er för det här, jag. Och låter jag inte göra visor om er alla till svinaktiga melodier, så låt en bägare sekt bli för-

gift för mig. När ett skämt går så långt, — och till fots på köpet — det är otäckt.

(Gadshill inträder)

Gadsh. Stå!

Falst. Det gör jag ju mot min vilja.

Poins. Åh, det är vår spårhund; jag känner igen rösten.

(Bardolph kommer)

Bard. Hvad nytt?

Gadsh. Förkläd er, förkläd er! Maskerna på! Det kommer pengar för kungens räkning utför backen där; de gå till kungens skattkammare.

Falst. Du ljuger, din skurk; de gå till kungens vinkällare.

Gadsh. De räcka till att hjälpa oss allesamman —

Falst. I galgen.

P. Henr. Mina herrar, ni fyra skall anfalla dem i det trånga passet. Poins och jag skola ställa oss längre ned; om de komma undan ert anfall, så råka de ut för oss.

Peto. Hur många kunna de vara?

Gadsh. En åtta, tio stycken.

Falst. För tusan! Bara de icke plundra oss!

P. Henr. Hvad? du en kruka, sir John Isterbuk?

Falst. Nå, nå, jag är väl icke din stamfar John af Gaunt, men ingen kruka heller, Hinke.

P. Henr. Godt; det är just det man skall få se nu.

Poins. Hör, Hans, din häst står bakom häcken; då du behöfver honom, kan du ta honom där. Farväl och stå dig som en karl.

Falst. Nu kan jag inte prygla honom, om det också gällde galgen.

P. Henr. Edvard, hvar har du våra kostymer?

Poins. Här, tätt bredvid; göm er.

(Prins Henrik och Poins gå)

Falst. Nå, mina herrar; lycka träffar man, säger jag; en och hvar till sin syssla!

(Resande komma)

1 Res. Kom, granne. Gossen kan leda våra hästar

utföre backen; vi kunna spatsera ett stycke och räta ut våra ben.

Röfv. Halt!

De res. Herre Jesus, hjälp oss!

Falst. Hugg till! Ned med dem! Skär struparna af de kanaljerna! Ha, sådan förbannad ohyra! Sådana fläsklunsar! De hata oss unga karlar; ned med dem, slå dem!

1 Res. O, det är ute med oss och de våra för evigt!

Falst. Åt fanders med er, ni tjockmagade kanaljer! Är det ute med er? Nej, ni feta lurkar; bara man hade allt hvad ni äger här! Bort med er, ni fläskskinkor! Hvad nu, edra hundsfottar? Ungt folk vill också lefva. Är ni bisittare i stora nämnden, säger ni? Vi skall, besitta mig, bisätta er, vi.

(Falstaff och de öfrige drifva ut de resande; prins Henrik och Poins komma tillbaka)

P. Henr. Tjufvarna ha bundit de hederliga karlarna. Kunde nu du och jag plundra tjufvarna och lusteliga ge oss af till London, så vore det ett samtalsämne för en vecka, ett skrattämne för en månad och ett lustigt puts i evighet.

Poins. Undan! Jag hör dem komma!

(Röfvarena komma tillbaka)

Falst. Kom, god' herrar, låt oss dela, och så till häst, innan dagen gryr. Om icke prinsen och Poins äro två ärkepultroner, så finns ingen rätt och billighet mer. Det är icke mer mannamod i den där Poins, än i en anka.

P. Henr. *(Rusar på dem)* Pengarna hit!

Poins. Skurkar!

(Under det att de hålla på att dela, angriper prinsen och Poins dem. Falstaff och de öfriga taga till flykten efter att hafva växlat ett hugg eller par och lämna bytet i sticket)

P. Henr. Lätt vunnet! — Nu till häst med fröjd och gamman.
De äro skingrade och så förskrämda,
Att visst den ena springer för den andra
Och tror sig ha polis i hälarna.
Kom, Edvard. Falstaff svettar sig till döds

Och späckar, hvar han går, den magra jorden.
Om blott jag kunde bärga mig för skratt,
Jag skulle säga det var synd om honom.
Poins. Så den skurken vrålade! *(De gå)*

Scen III. — *Warkworth. Ett rum i slottet.*

(Percy uppträder, läsande ett bref)

Percy. "Men hvad mig själf beträffar, mylord, så skulle jag mycket gärna vilja vara med på grund af den kärlek jag hyser för ert hus." — "Han skulle mycket gärna" — hvarför gör han det då icke? "På grund af den kärlek han hyser för vårt hus," — däraf syns att han älskar sin egen lada högre, än han älskar vårt hus. Vidare. "Ert företag är farligt." — Ja, det är säkert, det är farligt att få snufva, att sofva, att dricka; men jag skall säga er, mylord Narr, att på nässlan fara plockar man blomman säkerhet. "Ert företag är farligt; de vänner, dem ni uppräknat, äro icke att lita på; tiden är illa vald och hela er plan för lätt för att kunna uppväga ett så mäktigt motstånd." — Såå, säger ni det? På den saken svarar jag, att ni är en enfaldig, feg stackare, och ljuger, gör ni. Ett sådant dumhufvud! Vid Gud, vår plan är en så god plan, som någonsin blifvit uppgjord; våra vänner pålitliga och ståndaktiga; en god plan, goda vänner och de bästa förhoppningar; en förträfflig plan, mycket goda vänner. — En sådan is-pigg till karl! Själfva biskopen af York gillar vår plan och hela tillställningen. Tunnor tusan! Vore jag bara hos den skurken, kunde jag spräcka skallen på honom med hans hustrus solfjäder. Är icke min far med, och min farbror och jag själf? Lord Edmund Mortimer, ärkebiskopen af York och Owen Glendower? Och på köpet Douglas? Har jag icke bref från dem alla på att de skola möta mig beväpnade den nionde i nästa månad? Och hafva icke några af dem redan brutit upp? En sådan otrogen skurk! En sådan hedning! Ha, nu skulle ni få se, att han utaf pur uppriktig bäfvan och hjärtängslan ger sig af till kungen och lägger hela vårt förehafvande i dagen. O, jag kunde klyfva mig själf i två delar och låta den ena hundfila den

andra, för det att jag velat förmå en sådan skummad mjölkbunke till en så ärofull bragd! Anfäkta honom! Låt honom skvallra för kungen. Vi äro redo; jag bryter upp i kväll.

(Lady Percy kommer)

Nå, Karin, inom två timmar reser jag ifrån dig.

L. Percy. O, min gemål, hvi är du så allena?
Hvad har jag gjort, att tvenne veckor redan
Jag varit bannlyst från min Henriks bädd?
Säg, hulda make, hvad som dig beröfvar
Din matlust, munterhet och gyllne sömn?
Hvi fäster du på marken dina blickar
Och far så ofta upp, då du är ensam?
Hvi har du mist ditt friska blod i kinden,
Skänkt bort min rikedom och rätt till dig
Åt hålögdt grubbel och förhatligt svårmod?
Hos dig jag vakat, då du slumrat in,
Och hört dig mumla ord om järnhårdt krig;
Du manade din ystra gångare,
Du ropte "friskt framåt!" Du talade
Om utfall, återtåg, löpgrafvar, tält,
Om pallisader, bröstvärn, bastioner,
Om mörsare, kanoner och kartescher,
Om fångars lösen, slagna krigare
Och allt som hör till häftig bardalek.
Din ande var i krig så inbegripen
Och rörde upp dig så uti din sömn,
Att svetten stod i pärlor på din panna
Som bubblorna uppå en upprörd ström.
Och i ditt anlet sågs en väldig ryckning,
Som när en mänska tvärt drar åt sig andan,
När svårt står på. O, hvad betyder sådant?
Min make har ett farligt värf för händer,
Och jag skall veta det, om han mig älskar.

Percy. Hör hit! Har Will rest af med sitt paket?

(En tjänare kommer)

Tjän. Ja, nådig herre, för en timma sedan.

Percy. Har Butler skaffat hästar från sheriffen?

Tjän. En enda blott; helt nyss han kom med den.
Percy. Af hvad för ras? Stubb-örig skymmel visst?
Tjän. Ja, nådig herre.
Percy. Den skymmeln, som en tron för mig skall skymla.
Jag sitter genast upp; o espérance!
Låt Butler leda honom upp i parken! *(Tjänaren går)*
L. Percy. Men hör, mylord.
Percy. Hvad säger du, min fru?
L. Percy. Hvad för dig nu så hastigt bort?
Percy. Min häst,
Min söta vän, min häst.
L. Percy. Åh, fy skäm ut dig!
En vessla har ej fullt så många nycker,
Som du är plågad af. I sanning, Henrik,
Den saken skall jag veta, vill jag veta.
Jag räds, att Mortimer i farten är
Med sina anspråk och har manat dig
Att understödja dem; men om du går —
Percy. Så långt till fots, så blir jag trött, min söta.
L. Percy. Se så, din papegoja, svara nu,
Men rakt på saken som jag frågar efter.
Jag bryter af lillfingret på dig, Henrik,
Om ej du säger rena sanningen.
Percy. Bort, bort, din toka!
Min älskade? — Jag älskar dig ej alls,
Jag bryr mig icke om dig. Ej är tid
Till lek med dockor eller strid med läppar;
Det gäller knäckta näsor, spräckta kronor,
Kling klang, kontant! För tusan, fram med hästen! —
Hvad sad' du, Karin! Ville du mig något?
L. Percy. Du älskar mig då ej? Ack, säg mig, Henrik? —
Godt, låt då bli; om ej du älskar mig,
Jag älskar ej mig själf. Du älskar icke?
Ack, säg mig, om du skämtar eller ej?
Percy. Kom, vill du se mig rida?
Då jag i sadeln kommit, skall jag svärja
Att jag dig älskar gränslöst. Hör du, Karin,
Du får ej hädanefter fråga mig,

Hvarthän jag går, ej heller resonera.
Dit jag skall gå, dit går jag; kort och godt,
Jag måste bort i kväll, min söta Karin.
Klok är du, likväl icke klokare
Än Henrik Percys fru; — ståndaktig ock,
Men dock en kvinna; ingen kvinna tiger
Så bra som du, ty jag är säker på
Att du ej talar om hvad du ej vet
Och så till vida tror jag dig, min Karin.

L. Percy. Men icke vidare?

Percy. Nej, därmed punkt. Men hör du, Karin lilla,
Dit nu jag reser, reser ock min fru;
Jag reser af i dag, i morgon du. —
Säg, är du nu förnöjd?

L. Percy. Jag är väl tvungen. *(De gå)*

SCEN IV. — *Eastcheap. Ett rum i värdshuset Vildsvinshufvudet.*

(Prins Henrik och Poins uppträda)

P. Henr. Hör du, Edvard, kom ut ur den där flottiga kammaren och hjälp mig skratta en smula.

Poins. Hvar har du varit, Hinke?

P. Henr. Jag har varit ihop med tre eller fyra oxmicklar bland tre eller fyra tjog oxhufvuden. Jag har spelat på nedlåtandets djupaste kontrabas. Hör du, jag har druckit brorskål med ett koppel kypare och kan tilltala dem alla med deras förnamn: — Tom, Dick och Frans. De svära redan på sin salighet, att fastän jag bara är prins af Wales, så är jag ändå en kung i höflighet, och säga mig rent ut, att jag icke är någon högfärdig Hans narr som Falstaff, men en lustig ture, en galant gosse, en bra pojke, — ja, vid Gud, så kallade de mig; och när jag blir kung i England, skola alla raska gossar i Eastcheap stå till min tjänst. Att dricka duktigt heter på deras språk: "färga karmosin," och drar man andan, då man tappar af sig en smula, så ropa de "nå, låt det gå!" — Med ett ord, jag har gjort så stora framsteg på en fjärdedels timma, att jag i all min dar kan dricka hvilken kittelflickare som helst till på hans eget språk. Hör du, Edvard, du har gått miste om mycken ära,

för det att du icke var med mig i denna batalj. — Men, söta Edvard, — och för att göra ditt namn ännu sötare vill jag ge dig den här runstycks-sockerstruten, som just nyss stacks mig i handen af en kyparepojke, som i all sin lifstid aldrig sagt annat än "åtta skilling och sex pence," och "välkommen" med den gälla tillsatsen — "strax, herre, strax! Ett stop muskat åt herrarna i Halfmånen," eller så bortåt, — hör nu, Edvard, för att fördrifva tiden tills Falstaff kommer, — göm dig i en af sidokamrarna, så skall jag emellertid fråga min lilla kyparpojke, hvarför han gaf mig socker; ropa du bara ideligen "Frans," så skall hela hans konversation med mig icke komma att bestå i annat än "strax." Undan med dig nu, så skall du få se hur det går till.

Poins. Frans!

P. Henr. Förträffligt.

Poins. Frans! *(Poins går)*

(Frans kommer in)

Fr. Strax, herre, strax! Titta åt, om det behöfs något i Granatäpplet, Ralph!

P. Henr. Kom hit, Frans!

Fr. Nådig herre!

P. Henr. Hur lång tjänstetid har du kvar, Frans?

Fr. Fem år, minsann, och så länge som till —

Poins. *(Innanför)* Frans!

Fr. Strax, herre, strax.

P. Henr. Fem år! Det är minsann länge nog, det, att gå och klinka med tennstop. Hör, Frans, skulle du ha mod i bröstet till att spela pultron mot ditt kontrakt och ta till fötterna och springa ifrån alltihop?

Fr. Herre Gud, herre! jag kan svära på alla biblar i England, att jag kunde ha hjärta till —

Poins. *(Innanför)* Frans!

Fr. Strax, herre, strax.

P. Henr. Hur gammal är du, Frans?

Fr. Låt mig se, — till nästa Michaeli blir jag —

Poins. *(Innanför)* Frans!

Fr. Strax, herre! — Var så god och vänta ett ögonblick, nådig herre!

P. Henr. Men hör nu, Frans; det där sockret, som du gaf mig, — det var väl för ett runstycke, eller hur?

Fr. Herre Gud, herre! jag skulle velat, att det hade varit för två.

P. Henr. Jag skall ge dig tusen pund för det; kräf mig när du vill, så skall du få.

Poins. *(Innanför)* Frans!

Fr. Strax, strax!

P. Henr. Strax, Frans? Nej, Frans: men i morgon, Frans, eller om Torsdag, Frans: eller, sannerligen, Frans, när du behagar. — Men, Frans, —

Fr. Nådig herre!

P. Henr. Skulle du inte ha lust att plundra den där karlen med läderjackan, kristallknapparna, stubbade håret, agatringen, svartbruna strumporna, reggarns-strumpebanden, hala tungan, spanska pungen?

Fr. Herre Gud, herre! hvem menar ni?

P. Henr. Nå, så är då ert bruna muskat-vin det bästa ni har att bjuda på; ty ser du, Frans, din hvita linnejacka börjar bli smutsig; värre går det inte till i Barbariet.

Fr. Hvad, herre?

Poins. *(Innanför)* Frans!

P. Henr. Skynda dig, slyngel! Hör du inte, att folk ropar på dig?

(Båda ropa på Frans; han står förvirrad och vet icke hvart han skall vända sig; kyparen kommer)

Kyp. Hvad nu? Står du still och hör på ett sådant ropande? Se om gästerna därinne! — *(Frans går)* Nådige herre, gamla sir John och ett halft dussin till stå utanföre dörren. Får jag släppa in dem?

P. Henr. Låt dem först vänta en liten stund och öppna sedan dörren. *(Kyparen går)* Poins!

(Poins kommer tillbaka)

Poins. Strax, herre, strax!

P. Henr. Hör du! Falstaff och de andra tjufvarna stå utanföre; ska' vi göra oss lustiga?

Poins. Så lustiga som gräshoppor, min gosse. Men,

hör du, hvad hvar det för ett fiffigt parti drift, som du gjorde opp med den där kyparpojken? Hvad skall det bli utaf?

P. Henr. Jag är nu fallen för all munterhet, som någonsin varit munterhet allt ifrån den gamla hedersmannen Adams dagar ända till den närvarande midnatts-tolf-timmans öfvermaga ålder. *(Frans kommer igen med vin)* Hvad är klockan, Frans?

Fr. Strax, herre, strax!

P. Henr. Att alltid den där kamraten skall ha färre ord tillhands än en papegoja och ändock vara af kvinna född! Hans verksamhet är — trappa upp och trappa ned, hans vältalighet en räknings-stump. Ännu är jag icke sinnad som Percy, nordens Hetsporr, som slår ihjäl en sex eller sju dussin Skottar till frukost, tvättar sina händer och säger till sin hustru: — "Fy, sådant trankilt lif! Jag har ingenting att göra." — "Ack, min söta Henrik," säger hon, "hur många har du slagit ihjäl i dag?" "Vattna min skymmel," säger han, och svarar sedan en timma efteråt: "en fjortón stycken, bara lappri! bara lappri!" — Hör du, ropa nu in Falstaff; jag skall spela Percy, och den förbannade isterbuken skall föreställa fru Mortimer, hans hustru. Gutår! sad' fyllbulten. Ropa in det refbensspjället, ropa in den talglunsen.

(Falstaff kommer med Gadshill, Bardolph och Peto)

Poins. Välkommen, Hans; hvar har du varit?

Falst. Fan anfäkta alla pultroner, säger jag, och knäfveln dem regera! Ja och amen! — Ge mig ett glas sekt, pojke. — Hellre än att lefva längre på det här viset vill jag sticka strumpor och stoppa dem och sticka vid dem på köpet. Fan anfäkta alla pultroner! — Ge mig ett glas sekt, din kanalje! — Finns det då ingen dygd mer på jorden?

(Han dricker)

P. Henr. Har du aldrig sett Titan kyssa en smörklimp? den ömhjärtade Titan, som smälte vid sin sons ljufva berättelse. Om du det har gjort, så se nu på den där lunsen.

Falst. Din skurk, det är ju kalk i det här vinet. Det finns icke annat än kanaljeri i människan, den syndarn.

Men en pultron är ändå sämre än ett glas sekt med kalk i; en eländig pultron. — Gå nu din väg, gamla Hans! Dö, när du vill! Om mannamod, äkta mannamod, icke är försvunnet från jordens anlete, så vill jag vara en urlakad sill. Det finns icke tre raska karlar ohängda i England, och en af dem är fet och börjar bli gammal. Gud nåde oss! Världen är ond, säger jag. Om jag ändå vore en väfvare! Då kunde jag sjunga psalmer och tåcke där — fan anfäkta alla pultroner, säger jag än en gång!

P. Henr. Hvad nu, ullsäck? Hvad brummar du om?

Falst. En konungason! Om jag inte piskar dig ut ur ditt konungarike med en trävärja och drifver dina undersåtar framför mig som en skock vildgäss, så vill jag aldrig mer i min dar bära ett hårstrå i ansigtet. — Ni, prins af Wales?

P. Henr. Nå, din förbannade rult, hvad står på?

Falst. Är du inte en pultron? svara mig på det! — Och Poins se'n?

P. Henr. Anfäkta dig, din isterbuk! Kallar du mig pultron, så ränner jag värjan igenom dig.

Falst. Jag kalla dig pultron! Förr vill jag se dig fördömd, än jag kallar dig pultron. Men tusen pund ville jag ge, om jag kunde springa så bra som du. Du är inte sned i skulderbladen, du; du frågar inte efter, hvem som ser dig på ryggtaflan. Kallar du det att hålla dina vänner ryggen fri? Fan i sådant ryggande! Tag hit den som har lust att se mig i synen. — Ge mig ett glas sekt! — Jag är en skälm, om jag har smakat en tår i dag.

P. Henr. Ack, din spetsbof! du har knappt hunnit torka dig om munnen, sedan du drack sist.

Falst. Det kommer på ett ut. Fan anfäkta alla pultroner, säger jag ändå. *(Han dricker)*

P. Henr. Hvad är på färde?

Falst. Hvad är på färde? — Fyra utaf oss här ha knipit tusen pund på morgonkvisten.

P. Henr. Hvar ä' de, Hans? hvar ä' de?

Falst. Hvar ä' de? Tagna ifrån oss ä' de. Det var hundra mot oss fyra stackare.

P. Henr. Hvad säger du, karl, hundra?

Falst. Jag är en kanalje, om jag inte var i handgemäng med ett dussin af dem i hela två timmar. Det var ett underverk, att jag kom undan med lifvet. Åtta värjstyng fick jag igenom jackan och fyra igenom byxorna. Min sköld är huggen sönder och samman, min värja hackad som en såg, ecce signum. Jag har aldrig stått mig styfvare i alla min dar; men det halp icke det minsta. Fan anfäkta alla pultroner! — Fråga de här karlarna. Om de säga mer eller mindre än sanningen, så äro de skurkar och mörksens barn.

P. Henr. Tala, god' herrar; hur gick det till?

Gadsh. Vi fyra anföllo ett dussin ungefär —

Falst. Minst sexton, min prins.

Gadsh. Och bundo dem.

Peto. Nej, nej, bundna blefvo de icke.

Falst. Din skurk, bundna blefvo de hvar eviga en; jag vill vara en jude, en ebraisk jude, om det inte gick så till.

Gadsh. Då vi höllo på att dela rofvet, öfverföllo oss en sex eller sju karlar, friskt folk —

Falst. Och löste banden på de andra, och så kom hela tutten.

P. Henr. Hvad? slogs ni med dem allesamman?

Falst. Allesamman? Jag vet inte hvad du kallar allesamman; men om jag inte slogs med femtio af dem, så vill jag vara en knippa rädisor; om det icke var två eller tre och femtio ikring stackars gamla Hans, så är jag icke någon tvåbenad varelse.

Poins. Gud bevare oss! Ni måtte väl icke ha slagit ihjäl några af dem.

Falst. Det är så dags att säga "Gud bevare oss" nu. Två utaf dem har jag pepprat; två utaf dem, det är jag säker på, har jag gifvit respass, två skurkar i kanfasrockar. Jag skall säga dig något, Hinke; — ljuger jag för dig, så spotta mig i synen och kalla mig en häst. Du känner min gamla parad; — så här låg min klinga, och så här föll jag ut. Nu röko fyra kanaljer i kanfas-rockar på mig —

P. Henr. Hvad, fyra? Nyss sad' du ju två, bara.

Falst. Fyra, Hinke, fyra sad' jag.

Poins. Ja, ja, han sad' fyra.

Falst. Och de där fyra gjorde allesamman front emot mig och rusade på mig med all makt. Utan vidare krus tog jag emot alla deras sju värjspetsar med min sköld, — så här.

P. Henr. Sju? Nyss var det ju bara fyra.

Falst. I kanfas.

Poins. Ja, fyra i kanfas-rockar.

Falst. Sju, vid detta värjfäste, eller vill jag vara en skurk.

P. Henr. Kära du, låt honom hållas; vi få väl fler snart.

Falst. Nå, hör du hvad jag säger, Hinke?

P. Henr. Ja, och märker ord också, Hans.

Falst. Gör det, ty det är värdt att höra på. De där nio i kanfas-rockarna, som jag talte om —

P. Henr. Sååå! redan två till?

Falst. Då jag huggit sönder knapparna —

P. Henr. Så föllo deras byxor ned.

Falst. Så började de att maka åt sig. Men jag efter dem med hand och fot, och i en huj gaf jag sju af de elfva så mycket de behöfde.

P. Henr. Vidunderligt! Elfva kanfas-karlar kläckta ur två!

Falst. Men, som alltid fan är lös, så kom tre förbannade grönklädda kanaljer och rusade på mig bakifrån; — ty det var så mörkt, Hinke, att man icke kunde se handen för ögonen.

P. Henr. Dessa lögner likna den fader, som dem aflat, — tjocka som berg, grofva och påtagliga. Du din tjockhufvade isterbuk, din trindskallade narr, din förbannade, otäcka, flottiga talgluns. —

Falst. Hvad, är du galen? är du galen? Är inte sanning rena sanningen?

P. Henr. Hur kunde du se, att de där karlarna voro grönklädda, då det var så mörkt, att du inte kunde se han-

den för ögonen? Låt höra dina skäl; hvad svarar du på det?

Poins. Nå, dina skäl, Hans, dina skäl.

Falst. Hvad? Vill ni tvinga mig? Nej om jag också skulle springa gatulopp och lida alla världens marter — med tvång säger jag er ingenting. Jag låta tvinga mig att säga mina skäl! Nej, om det också vore så tjockt med skäl som grå katten, så låter jag ändå inte tvinga mig att ge skäl åt någon käft, jag.

P. Henr. Jag vill inte längre ha den här synden på mitt samvete. Den här sanguiniska pultronen, den här sängbottens-fördärfvaren, den här hästrygg-knäckaren, det här ofantliga fläsk-berget —

Falst. Tig, du magermann, du ål-skinn, du torkade kalf-tunga, du oxrumpa, du stockfisk — uff, om andedräkten bara räckte till att utsäga allt hvad jag liknar dig vid! — du skräddar-aln, du knif-slida, du stråkfordral, du eländiga stek-spett —

P. Henr. Godt; andas nu en smula och gå så på igen; och när du inte står ut med dina gemena liknelser, så hör bara ett enda ord.

Poins. Gif akt, Hans!

P. Henr. Vi två sågo er fyra anfalla andra fyra; ni band dem och bemästrade er deras egendom. — Märk nu, hur simpla sanningen skall slå er till marken. — Då anföllo vi två er fyra och skrämde, kort och godt, ifrån er ert byte; det är i våra händer, ja, vi kunna visa er det här i huset. — Och du, Falstaff, du forslade undan din tjocka lekamen så nätt och behändigt, och råmade om pardon ideligen sprang och råmade så bra som jag nånsin hört någon oxkalf råma. Hvad är du för en ynkrygg, som hackar din värja så där och säger se'n, att det har skett i strid! Hvad knep, hvad påhitt, hvad kryphål kan du nu hitta på, för att komma undan denna öppna, påtagliga smälek?

Poins. Se så, låt oss höra, Hans; hvad knep har du nu att komma med?

Falst. Vid Gud, jag kände er lika så väl, som den som har gjort er. Hör nu bara, mina herrar! Gick det an för

mig att slå ihjäl den presumtiva tronarfvingen? Skulle jag vända mina vapen emot den sannskyldiga prinsen? Du vet ju, att jag är så tapper som Hercules; men instinkten, ser du! Lejonet rör icke en sannskyldig prins. Instinkten är en sak af stor betydelse; jag var en pultron af instinkt. Jag får i all min dar bättre tankar både om mig och dig; om mig som ett tappert lejon, och om dig som en sannskyldig prins. — Kära hjärtandes, gossar, jag är så glad att ni har pengarna. — Värdinna, dörrarna igen! Vaka i natt, bedja i morgon! Raska gossar, duktiga pojkar, guldhjärtan, — alla namn på godt kamratskap skall ni ha. Hej, ska' vi göra oss lustiga? Ska' vi spela en komedi extempore?

P. Henr. Det är jag med om; — och innehållet skall bli hur du tog till benen.

Falst. Ack, inte mer om det, Hinke, om du håller af mig!

(Madam Rapp kommer)

M. Rapp. Allernådigaste prins, —

P. Henr. Allernådigaste fru värdinna, hvad är på färde? Hvad har du att säga mig?

M. Rapp. Ack, ers nåd, en viktig person från hofvet står utanföre och vill tala med er; han säger, att han kommer från er far.

P. Henr. Ge honom då så mycket, att han blir fullviktig man, och skicka honom tillbåks till min mor.

Falst. Hvad är det för en sorts karl?

M. Rapp. En gammal man.

Falst. Skall värdigheten klifva ur sängen midt i natten? — Skall jag affärda honom?

P. Henr. Ja, gör det, Hans.

Falst. Jag skall minsann ge honom skjuts. *(Går)*

P. Henr. Nå, god' herrar! Vid vår fru, ni fäktade tappert. Så gjorde ni, Peto, och så gjorde ni, Bardolph; ni är också lejon, ni tog till benen utaf instinkt; ni ville inte komma er hand vid den sannskyldiga prinsen. — Fy!

Bard. Ja, jag sprang när jag såg de andra springa.

P. Henr. Säg mig nu uppriktigt, hur blef Falstaffs värja så där hackad?

Peto. Hå, han hackade den med sin dolk och sad' att han ville svärja sig fan i våld, bara han kunde få er att tro, att det hade skett i strid, och öfvertalade oss att göra likaledes.

Bard. Ja, och att påta oss i näsan med skafgräs, för att få den att blöda, och att sedan stryka på våra kläder och svära på att det var blod af hederligt folk. Jag gjorde hvad jag icke gjort på sju år, jag rodnade, då jag hörde hans fördömda påhitt.

P. Henr. Ack, du skurk, du stal ett glas sekt för aderton år sedan och blef gripen på färsk gärning, och allt sedan har du rodnat extempore. Du hade eld och svärd med dig, och ändå sprang du din väg; var det också utaf instinkt?

Bard. Min prins, ser ni dessa meteorer? Ser ni dessa glödande dunster?

P. Henr. Det gör jag.

Bard. Hvad tror ni, att de betyda?

P. Henr. Heta lefrar och kalla penningpungar.

Bard. Galla, min prins, om man tar saken rätt.

P. Henr. Nej, om man tar den rätt, galge.

(Falstaff kommer tillbaka)

Där kommer magra Hans, där kommer ben- och- skinn. — Nå, min allrakäraste vadd och stoppning, hur länge är det sedan du såg ditt eget knä?

Falst. Mitt eget knä? Då jag var vid dina år, Hinke, var jag knappt så tjock om lifvet som en örnklo; jag kunde hafva krupit igenom ringen på en åldermans tumme; fan anfäkta all jämmer och suckan! Sådant blåser upp en karl som en bubbla. — Nu är knäfveln lös; sir John Bracy har varit här, skickad utaf din far; i morgon bittida måste du till hofvet. Den där tokiga karlen norrifrån, Percy, och han där ifrån Wales, som gaf Amaimon en bastonad och gjorde Lucifer till hanrej och tog tro och huldhetsed af satan på ett Wales'skt korsgevär, — hvad fan heter han nu igen?

Poins. Åh, Glendower.

Falst. Owen, Owen, just han; — och hans måg Mortimer och gamla Northumberland och den modiga, alla Skottars Skotte, Douglas, som rider i flygande fläng uppföre klippor, tvärbranta som en vägg.

P. Henr. Han som rider i fullt galopp och skjuter sparfven i flykten med sin pistol?

Falst. Träffadt!

P. Henr.. Men han träffade aldrig sparfven.

Falst. Godt, den skurken har hjärtat på rätta stället; han ger sig inte på flykten.

P. Henr. Hvad är du då för en skurk, som prisar honom för hans flygande fläng!

Falst. Till häst, du spefogel: men till fots viker han ej en fotbredd.

P. Henr. Åh jo, Hans, af instinkt.

Falst. Åh ja, det medger jag, af instinkt. — Godt, han är också med, och en viss Mordake och vid pass tusen blåmössor dessutom. Worcester har stulit sig af nattetid; din fars skägg har blifvit hvitt af dessa nyheter. Nu kan man köpa land för lika godt köp som rutten makrill.

P. Henr. Åh ja, om det blir en het Juni och det här borgerliga krakelet kommer att fortfara, så ser det ut som om vi skulle komma att köpa jungfrudomar som man köper skosöm, efter hundradet.

Falst. Det har du minsann rätt i, min gosse. Vi få nog en god trafik med den varan. — Men säg mig, Hinke, är du inte förbannadt rädd? Du är tronarfvinge: tror du, att hela världen kan leta ut åt dig tre sådana fiender till, som den djäfvulen Douglas, den busen Percy och den satan Glendower? Är du inte förbannadt rädd? Kryper det inte i ådrorna på dig?

P. Henr. Inte det ringaste; det felas mig en smula af din instinkt.

Falst. Men en knäfla lexa lär du få dig i morgon, då du kommer till din far; om du håller af mig, så bered dig på ett svar.

P. Henr. Låtsa som du vore min far och förhör mig öfver mitt lefverne.

Falst. Får jag det? — Topp! Den här stolen skall vara min tron, den här dolken min spira, och den här kudden min krona.

P. Henr. Din tron är en trästol, din gyllne spira en blydolk, och din rika, dyrbara krona en eländig flintskallig krona!

Falst. Nå väl; om icke nådens eld är helt och hållet utslocknad i dig, så skall du nu bli rörd. — Ge mig ett glas sekt för att göra mina ögon röda med, så att det ser ut som om jag hade gråtit. Ty jag måste tala med passion, och jag vill göra det på konung Cambyses' manér.

P. Henr. Välan, jag böjer knä.

Falst. Och jag börjar mitt tal: — Aflägsna dig, du rikets adel!

M. Rapp. Det var, min själ, en kapital rolighet!

Falst. Gråt ej, min drottning; tårar båta föga.

M. Rapp. Ack, du min Gud och skapare, så reputerligt han bär sig åt!

Falst. För Guds skull, lorder, fören ut min drottning,
Ty tårar täppa hennes ögons slussar!

M. Rapp. Ack, så rart! Han härmar de där luderkomedianterna så bra, som man nånsin vill se.

Falst. Tyst, kära fru ölkanna, tyst, kära fru tankställare! — Henrik, jag undrar icke allenast öfver huru du fördrifver din tid, utan också öfver det sällskap du söker; ty fastän surkullorna växa tätare, ju mer man trampar på dem, så sliter man dock ut ungdomen fortare, ju mer man stormar på den. Att du är min son, det är mig dels din moders ord, dels min egen förmodan en borgen för; men framför allt är det en sakramentskad blinkning i ditt öga och ett fånigt hängande med din underläpp, som gör mig säker. Om du nu är min son — ditåt pekar det — om du nu är min son, hvarföre låter du då folk peka finger åt dig? Skall himmelens välsignade sol bli en pojke, som skolkar ur skolan och går och plockar hallon? En fråga, som aldrig borde sättas i fråga. Skall Englands son vara tjuf och knipa penningpungar? En fråga, som väl borde sättas i fråga. Det finns något, Henrik, som du ofta hört talas om och som

många i vårt land känna under namn af beck; det där becket smetar ifrån sig, efter hvad gamla skriftställare förtälja, och så gör också det sällskap, som du umgås med; ty, Henrik, nu talar jag icke med dig i fyllan, utan i tårar, icke i lust, utan i nöd, icke med simpelt tal, utan med sorg och kval: — och ändå är det en dygdig man, som jag ofta sett i ditt sällskap, men jag vet icke hvad han heter.

P. Henr. Hvad är det för en sorts karl, om jag törs fråga ers majestät?

Falst. En riktigt ståtlig karl och med godt hull, liflig blick, intagande ögon och en högst ädel hållning; han kan vara så där några och femti, ja, det kan minsann hända att han inte är så långt från sexti-talet; nu kommer jag i håg hvad han heter: Falstaff. Om den mannen skulle vara begifven på liderlighet, så har jag orätt, ty jag ser dygd i hans blickar, Henrik. Om man nu kan känna trädet på frukten liksom frukten på trädet, så — det säger jag bestämdt — dygd är det i den där Falstaff. Håll dig till honom och kör bort de öfriga. —. Säg mig nu, din odåga, hvar har du varit hela den här månaden?

P. Henr. Talar du som en kung? — Tag nu min roll, så skall jag spela min faders.

Falst. Afsätta mig? Om du gör det hälften så gravitetiskt och majestätiskt både i ord och handling, så häng mig opp vid benen som en kaninunge eller som en hare hos en vildtmånglare.

P. Henr. Nå väl, här sitter jag.

Falst. Och här står jag: — dömen nu, god' herrar.

P. Henr. Nå, Henrik, hvar kommer du ifrån?

Falst. Från Eastcheap, ers majestät.

P. Henr. Jag hör icke annat än svåra klagomål emot dig.

Falst. Pina död, nådige herre, de äro falska! — Den unga prinsen skall minsann inte bli er så lätt att tas med, han!

P. Henr. Svärjer du, gudlösa pojke? Kom aldrig mer för mina ögon. Du är väldeliga bortkommen från nådenes väg: det är en djäfvul som regerar dig i skepnad af en fet,

gammal man; en tunna till karl är ditt sällskap. Hvarför umgås du med den där lustighets-rulten, det där bestialitets-tråget, den där pussiga vattusots-lunsen, det där ofantliga sekt-fastaget, den där våmb-uppstoppade kappsäcken, den där stekta krönings-oxen med puddingen i buken, den där ärevördiga synder, den där gråhåriga orättfärdigheten, den där fader kopplare, den där bedagade fåfängligheten? Hvartill duger han utom till att smaka på sekt och dricka det? När är han snygg och renlig, utom när han skär före en kapun och äter den? Hvaruti är han kunnig utom i list? Hvaruti listig utom i skurkstreck? Hvaruti skurkaktig utom i all ting? Hvaruti hederlig utom i ingenting?

Falst. Ers nåd täcktes uttrycka sig tydligare; hvem menar ers nåd?

P. Henr. Den nedriga, afskyvärda ungdomsförföraren Falstaff, den gamla hvitskäggiga satan.

Falst. Nådige herre, den mannen känner jag.

P. Henr. Ja, jag vet, att du gör det.

Falst. Men säger jag, att jag känner mer ondt om honom än jag känner om mig själf, så säger jag mer än jag vet. Att han är gammal, — gudnås så visst — det bevittnar hans hvita hår; men att han är — respekt till sägandes — en flickjägare, det förnekar jag helt och hållet. Om sekt med socker i är en synd, så Gud nåde alla syndare! Om det att vara gammal och lustig är en synd, så är mången gammal värdshusvärd bland mina bekanta förtappad; om man är värd att hatas för det att man är fet, så äro Faraos magra kor värda att älskas. Nej, min nådigaste herre, förvisa Peto, förvisa Bardolph, förvisa Poins; men den söta Hans Falstaff, den rara Hans Falstaff, den ärliga Hans Falstaff, den tappra Hans Falstaff, och så mycket mera den tappra, som han är den gamla Hans Falstaff — förvisa icke honom ur din Henriks sällskap; att förvisa tjocka Hans är att förvisa hela världen.

P. Henr. Det vill jag, det gör jag.

(Det knackar på dörren; madam Rapp, Frans och Bardolph gå. Bardolph springer in igen)

Bard. Ack, min prins, min prins! Sheriffen står med en ofantlig vakt utanför dörren.

Falst. Ut med dig, din skurk! Spela stycket till slut. Jag har mycket att säga för den där Falstaffs räkning.

(Madam Rapp kommer hastigt in)

M. Rapp. Herre Jesus! Min prins, min prins! —

Falst. Hollah! Hollah! Fan rider på en fiolstråke! Hvad är på färde?

M. Rapp. Sheriffen och hela vakten stå för dörren; de vilja göra husvisitation. Skall jag släppa dem in?

Falst. Hör du, Hinke: kalla aldrig ett äkta guldstycke falskt mynt; du är verkeligen tokig, fastän det inte syns på dig.

P. Henr. Och du är af naturen en pultron utan instinkt.

Falst. Jag gendrifver din propositio major; vill du gendrifva sheriffen, så är det bra; hvarom icke, släpp honom in. Om jag icke tar mig så bra ut på en rackar-kärra som trots någon, så fan i våld med min upptuktelse! Jag hoppas, att det går lika kvickt att strypa mig med snara som någon annan.

P. Henr. Gå, göm dig bakom tapeten; de öfriga kunna gå upp. Nå, mina herrar, ett ärligt ansigte och ett godt samvete!

Falst. Bådadera har jag haft, men nu är det förbi med dem, och därföre vill jag gömma mig.

P. Henr. Kalla in sheriffen.

(Alla gå utom prinsen och Poins)

(Sheriffen kommer in med en forman)

P. Henr. Nå, herr sheriff, hvad vill ni ha af mig!

Sher. Er tillgift först och främst. Med hojt och skri
Visst folk man har till detta hus förföljt.

P. Henr. Hvad är det då för folk?

Sher. En mycket ökänd är, min nådig herre, —
En stor och fetlagd karl.

Form. Så fet som smör.

P. Henr. Den mannen, tro mig, finns ej mera här;
Jag själf har nyss i ärnden skickat honom.

Sheriff, jag lofvar dig vid hedersord,
Att jag i morgon middag honom skickar
Att stå för dig och hvarje man till ansvar
För allt som honom läggas kan till last.
Nu låt mig bedja er att lämna huset.

Sher. På stund, min prins. Två herrar här förlorat
Vid denna plundringen trehundra mark.

P. Henr. Kan vara. Har han plundrat dessa herrar,
Så skall han stå till svars; och nu, farväl!

Sher. God natt, min nådig herre!

P. Henr. Jag tror, det är god morgon, eller hur?

Sher. Ja, klockan är så där mot tu, min prins.

(Sheriffen och formannen gå)

P. Henr. Den där flottiga slyngeln är så ökänd som Paulskyrkan. Ropa fram honom.

Poins. Falstaff! — Djupt insomnad bakom tapeten och snarkar som en häst.

P. Henr. Hör bara hur tungt han drar efter andan. Sök igenom hans fickor. *(Poins söker igenom dem)* Hvad hittade du där?

Poins. Bara papper, min prins.

P. Henr. Låt oss se hvad det är; läs.

Poins. *(Läser)*

Item en kapun " " "	2 Shillings,	2 pence.	
Item sås " " " "	—	4	—
Item fyra stop sekt "	5 —	8	—
Item anjovis och sekt efter kvällsvarden	2	6	—
Item bröd " " " " " " "	—	$^1/_2$	—

P. Henr. Sådant vidunder! blott för en half pence bröd till en sådan odräglig mängd sekt! — Hittar du mer, så göm det; vi skola läsa det vid lägligare tillfälle: låt honom sofva där, tills det dagas. Jag skall till hofvet i morgon; vi skola alla i fält, och du skall få en hederlig post. Jag skall skaffa den där feta lurken en syssla vid fotfolket, och jag vet att en marsch på ett par hundra fot skall bli hans död. Penningarne skola blifva återbetalade med ränta.

Kom till mig i morgon i god tid; och nu god morgon, Poins.

Poins. God morgon, min goda prins. *(De gå)*

TREDJE AKTEN.

Scen I. — *Bangor. Ett rum hos archidiaconus.*

(Percy, Worcester, Mortimer och Glendower)

Mort. Rätt goda löften; säkert är vårt anhang,
Och lyckligt hopp bekröner värfvets början.
Percy. Lord Mortimer och frände Glendower,
Sitt ned, jag ber.
Och farbror Worcester: — förbannelse!
Jag har ju kartan glömt.
Glend. Nej, den är här.
Min frände Percy, sätt dig, sätt dig, Hetsporr,
Ty vid det namnet bleknar Lancaster,
Så ofta han det nämner, drar en suck
Och önskar dig i himmelriket in.
Percy. Och er i helvetet, så snart han hör
Owen Glendower nämnas.
Glend. Det gör han rätt uti; ty när jag föddes,
Var himlens panna full af eld-gestalter
Och facklors brand; när jag till världen kom,
Skalf hela vida jordens rund och grundval
Som en pultron.
Percy. Det skulle den ha gjort,
Om blott er moders katta hade ynglat
Och aldrig ni till världen kommit fram.
Glend. Jag säger: jorden skalf, när jag vardt född.
Percy. Då var ej jorden utaf mitt humör,
Såframt ni tror, att den var rädd för er.
Glend. I flammor himlen stod, och jorden skalf.
Percy. Då skalf väl jordens rund för himlens flammor,
Men ej af skräck för det att ni blef född.
Naturen stundom illa mår och lättas
Af vilda utbrott; jorden, hafvande,
Plär ofta pinas af en sorts kolik,

Som kommer sig af väder, innestängda
I hennes sköte. När de vilja ut,
Då skälfver hon, den hedersgumman; murar
Och mossbeväxta torn då ramla; jorden,
Vår gamla farmor, skalf af sådan sjuka,
Då ni blef född.

Glend. Min frände, ej af många
Jag tålte sådant käbbel. Låt mig säga
Ännu engång, – att då jag kom till världen,
Var himlens panna full af eld-gestalter;
Från bergen gettren sprungo, fänaden
Med ängslans skrän kring skrämda marker lopp.
Allt förebådade min framtids storhet,
Och sedan har min hela lefnad visat,
Att jag ej hör till hvardagsmänskors antal.
Hvar finns den man, inhägnad af det haf,
Som brusar rundt kring England, Skottland, Wales,
Som kallar mig för skolpilt, gaf mig läxa?
Hvar finns väl den, af kvinna född, som kan
På vetenskapens branta stig mig följa
Och hålla steg med mig i forsknings djup?

Percy. Jag tror, att ingen talar bättre Wales'ska. –
Nu vill jag spisa middag.

Mort. Tyst, frände Percy! Ni gör honom galen.

Glend. Jag andar mana kan ur afgrundsdjupet.

Percy. Det kan jag ock; det kan ju hvem som helst,
Men om de komma är en annan fråga.

Glend. Jag kan dig lära att betvinga satan.

Percy. Och jag, min bästa frände, kan dig lära
Att komma djäfvulen på skam med sanning;
Säg sanning blott, så skrämmer du hin onde. –
Om du kan mana fan, så mana hit'en,
Ty jag har makt, det svär jag på, att skrämma
Hin onde bort igen. – I all din dar
Håll dig till sanningen, så skäms hin onde.

Mort. Nå, nå,
Nu kan det vara slut med detta prat.

Glend. Tre gånger Bolingbroke mig spetsen bjudit;

Tre gånger har från stränderna af Wye
Och sandig Severn jag hemskjutsat honom
Af storm och regn tilltygad, blott och bar.
Percy. Hvad, utan stöflar? och i elakt väder?
Hur slapp han frossan då i satans namn?
Glend. Nog! — Här är kartan. Skola nu vår rätt
Vi trefaldt dela, som det är beramadt.
Mort. Archidiaconus har delning uppgjort
I trenne lotter, alla lika stora.
England från Trent och Severn ända hit
I syd och ost har blifvit mig beskärdt.
Allt västligt, — Wales på andra sidan Severn
Och allt det rika landet där i trakten —
Glendowers blir; och ditt, min ädle frände,
Det öfriga som ligger norr om Trent.
Tre lika lydande kontrakter finnas,
Och när vi dem bekräftat med signet —
Det kan i afton ske — så skynda vi
I morgon, frände Percy, ni och jag,
Och ni, mylord af Worcester, för att möta
Er fader och de skottska tropparna
I Shrewsbury, som oss är föreskrifvet.
Min far Glendower är ej färdig än,
Och icke hafva vi hans hjälp af nöden
På fjorton dagar än. — *(Till Glendower)*
Och innan dess
Kan ni väl hafva hunnit sammankalla
Vasaller, vänner, ädlingar och grannar.
Glend. På mindre tid jag är hos er tillbaka
Och har uti mitt sällskap edra fruar,
Dem nu ni måste stjäla er ifrån,
Ty världen skulle blifva dränkt i tårar,
Om ni och edra hustrur toge afsked.
Percy. Jag tycker, att min andel norr från Burton
Är ej så stor som någon utaf edra.
Se där hur floden kommer slingrande
Och skär ifrån mig af mitt bästa land
Ett halfmåns-formigt hörn, ett väldigt stycke.

Här vill jag låta dämma floden opp;
Den silfverklara Trent skall rinna här
I nygjord flodbädd rakt och jämt och vackert;
Han skall ej bukta sig så starkt i krok
Och röfva bort från mig så härlig jordmån.

Glend. Ej bukta sig? Han skall; ni ser, han gör det.

Mort. Ja visst, men se
Hvad lopp han tager här och buktar sig
Med lika fördel åt den andra sidan,
Bortskärande från landet midt emot
Jämt lika mycket, som från er han tagit.

Worc. Med föga kostnad gör man här en gräfning
Och vinner denna udden emot norr;
Då kommer han att rinna rakt och jämt.

Percy. Så skall det bli; det kan ej kosta stort.

Glend. Men så vill icke jag.

Percy. Ni vill ej det?

Glend. Jag förbehåller mig –

Percy. Hvem nekar mig?

Glend. Jo, det gör jag.

Percy. Nå tala då, mylord,
Så jag er ej begriper; tala Wales'ska.

Glend. Jag talar Engelska så bra som ni,
Ty jag uppfostrad blef vid Englands hof;
Där sjöng jag såsom yngling vid min harpa
Mång engelsk visa ljufligen òch gaf
Åt språket prydnad med mitt strängaspel,
En konst som ännu ingen sett hos er.

Percy. Det fröjdar mig minsann af själ och hjärta.
Jag ville hellre jama som en katt
Än vara sådan där rimsmidare.
Jag hellre hör en mässings-stake skuras
Och hur ett hjul emot sin axel gnäller;
Det skulle icke gnissla så gement
Som poesi'n, den pjollriga; den liknar
En styfbent kamp, som tvingas till att trafva.

Glend. Nå väl, ni skall få leda Trent åt sidan.

Percy. Det bryr jag mig ej om. Tredubbel sträcka

Jag gärna gaf åt hvilken vän som helst.
Men gäller det kontrakter, kan jag gräla
Om niondelen af ett hufvudhår, –
Är skriften färdig? Bryta vi ej upp?
Glend. Klart skiner månen; gif er af i kväll;
Jag skall påskynda skrifvarn och tillika
Bereda edra hustrur på ett afsked.
Jag fruktar, att min dotter tokig blir,
Så häftigt älskar hon sin Mortimer. *(Går)*
Mort. Fy, Percy, så ni retas med min far!
Percy. Hvad skall jag göra? Han förargar mig
Med allt sitt prat om mullvad och om myra,
Om drömmarn Merlin och hans profetior
Och om en drake och en fen-lös fisk,
Om ving-klippt grip och korp som fäller fjäder
Och katt i språng och lejon som sig hvilar
Och mera sådant dumt abracadabra,
Som kan mig göra tokig. – Häromafton
Han uppehöll mig minst i nio timmar,
Uppräknade vid namn de djäflar alla,
Som tjäna honom: hm! och ha! jag svarte,
Men hörde icke på. Ack, så odräglig
Han är som styfbent häst och ondsint hustru,
Ja, värre än en spis som röker in.
Jag lefde hällre i en väderkvarn
På ost och hvitlök, än vid läckra rätter
Uti det skönsta lustslott här i världen
Jag ville höra på hans myckna prat.
Mort. Han är i sanning dock en ärans man
Med stor beläsenhet och djupt förfaren
I hemlig svartkonst, tapper som ett lejon,
Oändligt vänsäll, ynnestrik och gifmild
Som Perus grufvor. Vet ni hvad, min frände?
Han hyser mycken aktning för ert lynne.
Ja, till och med betvingar sin natur,
Då ni förargar honom; ja, det gör han.
Men, lita på, den man är än ej född,
Som utan att få smaka näpst och fara

Så hade frestat hans humör som ni;
Dock ber jag er, försök det ej för ofta.

Worc. Ni är för tadelsjuk, min bästa frände,
Och har tillräckligt, sedan ni kom hit,
Försökt att reta hans otålighet.
Mylord, det felet skall ni lägga af:
Låt vara att det stundom är en yttring
Af storsint hug och dristigt mannamod —
Och det är allt som länder er till ursäkt —
Dock är det oftast prof på lynnets råhet,
Vettlöshet, högfärd, oregerlighet,
Förmätenhet och inbilsk egenkärlek.
Det minsta utaf dessa fel beröfvar
En ädling folkets hjärtan, sätter fläck
På hvarje dygd, som han kan ha för öfrigt,
Och plundrar dem på deras rätta pris.

Percy. Ni läxar bra; Gud signe fina seder! —
Här komma våra hustrur; tagom afsked.

(Glendower kommer tillbaka med lady Percy och lady Mortimer)

Mort. Det är ju riktigt rasande förargligt:
Min hustru kan ej tala Engelska,
Och jag kan icke tala Wales'ska heller.

Glend. Min dotter gråter, vill ej från dig skiljas,
Hon också vill bli knekt och gå i fält.

Mort. Min fader, säg, att hon med faster Percy
Skall komma efter snart, af er ledsagad.

(Glendower talar med sin dotter på Wales'ska; hon svarar på samma språk)

Hon är förtviflad; hvilken envis slinka,
Som icke låter tala med sig alls!

(Lady Mortimer talar Wales'ska till Mortimer)

Mort. Ja, jag förstår din blick; den sköna Wales'ska,
Som regnar ned från dessa svällda himlar,
Jag känner allt för väl; om ej jag blygdes,
Jag skulle svara dig på samma språk.

(Lady Mortimer talar

Jag fattar dina kyssar, mina du,
Det kan man kalla ett begripligt samtal.

Så, älskade, jag går hos dig i skola,
Till dess jag lärt ditt språk, ty Wales'skan flyter
Ifrån din mun så ljuft som högstämd sång,
I sommarns löfhvalf af en fager drottning
Med tjusfull harmoni till lutan sjungen.

Glend. Om så du svärmar, blir hon riktigt tokig.

(Lady Mortimer talar åter)

Mort. Ack, utaf detta allt förstår jag intet.

Glend. Hon beder dig
Att lägga dig på golfvets mjuka halm
Och hvila hufvudet i hennes sköte,
Så sjunger hon den sång som dig behagar
Och kröner sömnens gud på dina ögon,
Förtrollande ditt blod med tjusfull dvala
I sådan strid emellan sömn och vaka,
Som striden är emellan natt och dag
En timma förr, än himlens stolta spann
Begynner gyllne färd ur österns port.

Mort. Ack, gärna lyssnar jag till hennes sång;
Emellertid blir vårt kontrakt väl färdigt.

Glend. Gör det;
Musiken, som skall spela nu för er,
Väl tusen mil från oss i luften sväfvar,
Dock är den genast här; sitt ned och hör.

Percy. Kom, Karin, du förstår dig på ligg, du. – Kom, kom, så skall jag lägga hufvudet i ditt sköte!

L. Percy. Du vildgås!

(Glendower talar några ord på Wales'ska, och musiken låter höra sig)

Percy. Nu märker jag, att fan begriper Wales'ska,
Och undrar ej på hans besatta infall.
Vid Gud, han är en duktig musikant!

L. Percy. Då borde du visst vara musikalisk, ty du är hel och hållen full af besatta infall; ligg still, din skälm, och hör på hur lady Mortimer sjunger Wales'ska.

Percy. Jag hörde hellre min tik Lady tjuta på Irländska.

L. Percy. Vill du, att jag skall slå ett hål i hufvudet på dig?

Percy. Nej.

L. Percy. Nå, så ligg stilla då.

Percy. Det kan jag icke; det är kvinnfolks-göra.

L. Percy. Gud hjälpe dig då!

Percy. Till den Wales'ska fruns säng?

L. Percy. Hvad nu?

Percy. Tyst! hon sjunger. *(Lady Mortimer sjunger en Wales'sk sång)* Hör du, Karin, du skall också sjunga en visa.

L. Percy. Det gör jag min själ inte.

Percy. "Det gör du min själ inte!" – Mitt hjärta lilla, du svär som en sockerbagarfru. "Det gör jag min själ inte" och "så sant som jag lefver," och "så sant som Gud mig hjälpe" och "så visst som solen skiner" –
Det där är strunt till eder allihop
Och låter som du kommit från en bondby;
Svärj som en nådig fru – som ock du är –
En riktig kötted, låt det där "min själ"
Och slika pepparkaks-protester nyttjas
Af sammetsbårder och af söndags-herrskap.
Sjung nu!

L. Percy. Jag vill ej sjunga.

Percy. Det är närmaste vägen att bli skräddare eller att dressera domherrar. Bara kontrakterna blifvit färdiga, ger jag mig utaf inom två timmar. Kom med mig nu, om du vill.

(Går)

Glend. Kom, kom, lord Mortimer; ni är så trög,
Som Percy ifrig är och glödande.
Kontraktet färdigt och signetet på!
Och så till häst på stund.

Mort. Af hjärtat gärna!

(De gå)

Scen II. – *London. Ett rum i slottet.*

(Konung Henrik inträder med prinsen af Wales och lorder)

K. Henr. I lorder, prinsen utaf Wales och jag
Ett enskildt samtal önska; lämnen oss,
Men varen strax till hands, då jag er kallar.

(Lorderna gå)

Jag vet ej, om det så är Herrans vilja,
Att för missgärningar, som jag har gjort,
Han i sitt dolda råd en hämndens gissel
Utaf mitt eget blod mig har beredt;
Alltnog, ditt hela lif och lefverne
Mig kommer till att tro, att du är utsedd
Till hämndens heta tuktoris åt mig
För mina synder. Säg, hur kunde annars
Så tygellösa och gemena lustar,
Så usla, råa, liderliga bragder,
Så tomma nöjen och så dåligt sällskap,
Som det du valt och ympat in dig i,
Förenas med din höga börd och hålla
Jämnvigten mot ditt fursteliga hjärta?

P. Henr. Ers majestät! Jag önskade, jag kunde
Från hvarje synd så visst befria mig,
Som jag kan visa att jag ej är skyldig
Till månget fel, som jag bär skulden för.
Dock beder jag om mildring så till vida
Att, när jag mången lögn har vederlagt —
Ty lögner trugas in i kungars öron
Af örontasslare och lismare —
Jag må för något sant, hvari min ungdom
Har vildt och oregerligt uppfört sig,
Er tillgift få, i det jag underdånigt
För er ödmjukar mig.

K. Henr. Dig Gud förlåte!
Dock undrar jag på dina böjelser,
Som sträcka vingen himmelsvidt ifrån
Den ban, där alla dina fäder flugit.
För råhet miste du din plats i rådet,
Den nu din yngre bror har tagit in;
En främling är du snart för allas hjärtan
Vid hofvet och bland prinsarna af blodet;
Hvad tiden väntat sig af dig och hoppats
Är nu förbi, och en och hvar sig spår
I andanom ditt snara fall. Om jag
Så slösat med min furstliga person,

Så drifvit kring bland kreti och bland pleti,
Så bjudit ut mig uti dåligt sällskap,
Då hade samma mening, som till kronan
Förhjälpte mig, förblifvit huld och trogen
Mot innehafvaren och lämnat mig
I landsflykts mörker, obemärkt likt den
Som icke är ej heller blifver något.
Jag sällan viste mig, men gick jag ut,
Så blef jag liksom en komet beundrad.
"Se, barn, där går han" sade somliga,
Och andra "hvar och hvem är Bolingbroke?"
Så stal jag bort all hyllning ifrån himlen
Och klädde mig i sådan ödmjukhet,
Att vänsäll trohet jag ur allas hjärtan
Och jubelskri ur allas munnar drog
Midt för den krönta kungens egna ögon.
Så höll jag min person i ständig friskhet;
Man såg på mig, som på en altarskrud,
Med häpen andakt; sällan i min prakt
Jag trädde upp, men, när det gällde, ståtligt;
Det var en högtid, när jag viste mig.
Den fjäsken, kungen, trippade ikring
Med sina narrar, lifliga som blånor,
Som tändas lätt och fladdra till och slockna.
Han spädde ut sin höghet, blandade
Sin kunglighet med narrars kaprioler,
Prisgaf sitt stora namn åt deras hån,
Nedlät sig, tvärt emot sin värdighet,
Till grin bland pojkar, gaf sig själf till spillo
Åt hvarje skägglös tok som ville gäckas,
Blef sällskapsbror med gator och med gränder
Och tog af populariteten städja.
Af folkets ögon slukad dagligdags,
Han väckte äckel snart; det blef för mycket,
Ty litet sött och litet sött därtill
Blir mycket sött och allt för sött till slut.
Så blef han, när han skulle fram att skådas,
Liksom en gök i Juni månad, hörd,

Men icke aktad, sedd, men blott af ögon,
Som mattade af sina hvardags-syner
Ej mäkta blicka upp så skarpt som tarfvas
Då man skall se på majestätets sol,
Då sällan den mot häpna ögon strålar;
Man däsig var och gäspig, nästan sof
Midt för hans näsa, gjorde samma miner,
Som vresig man emot sin ovän gör;
Så mätt och ledsen var man vid hans åsyn.
På samma punkt, min Henrik, står du nu,
Ty du har mist din fursteliga höghet
I dåligt sällskap; ej ett öga finns
Som ej har ledsnat vid så simpel syn,
Förutan mitt, som dock ej sett dig nog;
Det gör hvad jag ej ville att det gjorde,
Det gör sig blindt med dårlig ömhets flod.

P. Henr. Jag framgent skall, min nådigaste konung,
Mig taga mer i akt.

K. Henr. För allt i världen!
Som du i denna stund, var Richard då,
När jag från Frankland kom till Ravensburg,
Och just som jag var då, är Percy nu;
Nu, vid min spira och min salighet!
Han vida mera makt i staten har
Än du, som blott är ärftlighetens skugga;
Ty utan rätt, ja, utan sken af rätt
Han fyller rikets fält med pansarskrudar
Och bjuder spets mot tigerns skarpa käkar
Och för, ej mer än du sin ålder skyldig,
De gamla lorder, heliga prelater,
Till blodig drabbning och till vapenbrak.
Hvad oförgänglig ära vann han icke
Emot den bålde Douglas, hvars bedrifter,
Hvars heta stormningar och stora rykte
Borttagit krigarärans företräden
Och bragdens fursterang från alla krigsmän
I alla riken, som bekänna Kristum?
Tre gånger Hetsporr, detta hjältebarn,

En Mars i linda, slagit uti grund
Den store Douglas, fångat honom en gång,
Släppt honom lös, gjort honom till sin vän,
På det han måtte fylla krigets gap
Och skaka tronens frid och säkerhet.
Hvad svarar du på det? Percy, Northumberland,
Mylord af York och Mortimer och Douglas
Med uppror umgås, äro re'n i vapen;
Men hvarför säger jag dig denna nyhet?
Hvi talar jag med dig om fiender,
Då du bland dem den närmste är och värste?
Du, som — så lär det gå — af usel feghet,
Låg töjelse och egensinnig nyck,
Mot mig skall fäkta uti Percys sold
Och följa som en hund hans hälar ödmjukt,
På det att man må se hur djupt du sjunkit.

P. Henr. Tro icke det; så skall det ej befinnas.
Gud nåde dem, som hafva så från mig
Ers höga nådes goda tankar vändt!
Allt detta skall jag en gång vedergälla
På Percys hufvud och i bragdrik kväll
Med stolthet säga er: "jag är er son."
Då skall jag vara klädd i lutter blod
Och bära för mitt anlet blodig mask,
Som, då den aftvås, tager skammen med sig.
Och det skall ske den dag, — ju förr dess hellre —
Då detta barn af äran och berömmet,
Den tappre, vidtberömde, riddarn Hetsporr,
Och er förskjutna Henrik drabba samman.
O, vore hvarje gloria på hans hjälm
En legion och på min egen hjässa
Min skam fördubblad! Ty den tid skall komma,
Då jag skall tvinga denna nordens yngling
Att byta ut sin ära mot min skam.
Percy är blott min fogde, gode konung,
Som samlar bragder hop på mina vägnar;
Jag honom skall så strängt till ansvar kalla,
Att han skall ge mig all sin gloria,

Ja, sista skärfven af sin lefnads heder,
Jag annars sliter krafvet ur hans hjärta.
I Gud den högstes namn jag lofvar detta,
Och låter mig vår herre det fullborda,
Så ber jag er, min kung, att det må bli
En läkdom åt min vildhets gamla sår;
Om ej, så plånar döden ut all skuld,
Och hellre dör jag hundra tusen dödar
Än bryter minsta grand af detta löfte.

K. Henr. Det dödar hundra tusende rebeller. —
Befäl och fullmakt skall du få därtill.

(Blunt kommer)

Nå, gode Blunt, din blick är full af brådska.

Blunt. Så ock det ärnde, som jag kommer i.
Lord Mortimer af Skottland låter veta,
Att Douglas och rebellerna från England
I Shrewsbury, den elfte, samlades:
En här så väldig och så fruktansvärd, —
Om man på alla sidor håller ord —
Som nånsin uppror gjort i något rike.

K. Henr. Lord Westmoreland i dag har brutit upp
Och John af Lancaster, min son, med honom,
Ty detta bud fem dagar gammalt är.
Du, Henrik, bryter upp på nästa Onsdag,
Jag själf marscherar nästa Torsdag af.
Vår mötesplats är Bridgnorth; Henrik, du
Går genom Glostershire; på tolfte dagen
Bör sannolikt och efter all beräkning
Vår hufvudstyrka stå i Bridgnorth samlad.
Fullt opp att göra är; vi få ej dröja,
Ty söl och uppskof oväns krafter höja. *(De gå)*

SCEN III. — *Eastcheap. Ett rum i värdshuset Vildsvinshufvudet.*

(Falstaff och Bardolph uppträda)

Falst. Bardolph, har jag icke fallit af otäckt sedan den där sista affären? Förtvinar jag icke? Krymper jag icke ihop? Ack, skinnet hänger ju ikring mig som nattröjan på en gammal kärng; jag är så skrumpen som ett stekt äpple.

Ja, jag vill omvända mig, och det gesvindt, medan jag ännu är vid någorlunda hull; innan kort tappar jag helt och hållet modet, och då har jag inga krafter till omvändelse. Om jag icke har glömt hvad insidan af en kyrka är gjord af, så vill jag vara ett pepparkorn, en bryggarehäst. Insidan af en kyrka! — Sällskap, dåligt sällskap har gjort min ruin.

Bard. Sir John, ni är vid så dåligt humör, ni kan aldrig lefva länge.

Falst. Ja, där ha vi det: — se så, sjung en liderlig visa för mig; muntra opp mig. Jag hade så dygdiga fallenheter, som nånsin en adelsman behöfver ha: bra dygdig var jag, svor litet, rafflade aldrig mer än sju gånger i veckan, gick aldrig på jungfruhus mer än en gång i kvartalet, — kvarten, skulle jag säga, — betalade de pengar jag lånat tre eller fyra gånger, lefde hyggligt och inom tillbörliga gränser, och nu lefver jag högst oordentligt, utom alla gränser.

Bard. Nå nå, sir John, ni är ju också så fet att ni nödvändigt måste vara utom alla gränser, utom alla resonliga gränser, sir John.

Falst. Förbättra du din fysionomi, så skall jag förbättra mitt lefverne. Du är vårt amiralskepp, du för lanternan i aktern — i n ä s a n, skulle jag säga. Du är riddaren af den brinnande lampan.

Bard. Nå, sir John, mitt ansikte gör er icke något ondt.

Falst. Nej, det kan jag svära på. Jag gör lika godt bruk af ditt ansikte, som mången ann af en dödskalle eller ett memento mori. Jag kan aldrig se din fysionomi utan att tänka på helvetets eld och den rika mannen i purpurkläder; ty där ligger han i sina granna kläder och brinner evinnerliga. Om du hade det allraminsta dygd i dig, så skulle jag svärja vid ditt ansikte, och min ed skulle lyda så här: "vid denna låga, som är en Herrans ängel"; men du är helt och hållet till spillo gifven, och vore icke ditt anlete skinande, så vore du ett barn af det yttersta mörkret. Då du härom natten sprang för att taga fast min häst, om

jag icke då tänkte, att du var en lyktgubbe eller en eldkula, så står det icke till att få köpa något för pengar. Ack, du är en beständig fackeldans, ett evinnerligt fyrverkeri! Du har visst sparat mig tusen mark i facklor och vaxljus, när jag vandrade med dig i mörkret från krog till krog; men om jag betänker all den sekt, som jag har bestått dig, så kunde jag hafva haft ljus för lika godt köp hos den dyraste ljushandlare i Europa. Jag har underhållit din salamander där med eld i hela två och tretti år; himmelen vedergälle mig för det!

Bard. Guds död! Jag skulle önska, att mitt ansikte sutte i din mage.

Falst. Gud bevare mig! då finge jag visst halsbränna.

(Madam Rapp kommer)

Nå, fru krafs-i-spånbacke, har ni ännu icke tagit reda på hvem som bestulit mina fickor?

M. Rapp. Hvad nu, sir John! Hvad tänker ni på, sir John? Tror ni, att jag hyser tjufvar? Jag har sökt, jag har ransakat — detsamma har min man gjort — karl för karl, pojke för pojke, dräng för dräng. Icke tiondedelen af ett hår har någonsin kommit bort i mitt hus.

Falst. Ni ljuger, värdinna! Bardolph har blifvit vackert rakad här och förlorat månget hår, och jag kan svära på att mina fickor blifvit bestulna. Se så, ni är ett kvinnfolk, ni.

M. Rapp. Hvem? Jag? Understå sig bara! Så har ingen kallat mig förr i mitt eget hus.

Falst. Se så, jag känner er till punkt och pricka!

M. Rapp. Nej, sir John, ni känner mig inte, sir John. Ni är skyldig mig pengar, sir John, och nu söker ni gräl för att bedraga mig på dem. Jag har köpt er ett dussin skjortor åt er lekamen.

Falst. Säckväf, gemen säckväf! Dem har jag skänkt bort till bagarhustrur och de ha gjort siktar af dem.

M. Rapp. Nå, så sant jag är ett kvinnfolk, var det icke hollandslärft till åtta shillings alnen! Dessutom är ni skyldig pengar här, sir John, för mat och dryckesvaror och kontanta lån, fyra och tjugo pund.

Falst. Han där har också fått sin andel; låt honom betala.

M. Rapp. Han! Ack, han är utfattig, han har ingenting.

Falst. Hvad? Han utfattig? Se på hans fysionomi! Hvad kallar ni rik? Låt mynta hans kopparnäsa, låt mynta hans kinder; jag betalar icke ett runstycke. Hvad? Tror ni, att jag är någon narr för er? Skall jag icke få ta mig en lur i mitt härberge, utan att man skall plundra mina fickor? Jag har förlorat en sigillring, som tillhört min farfar; den var värd fyrtio mark.

M. Rapp. Herre jemini! Jag har hört prinsen säga honom otaliga gånger, att den ringen var af koppar.

Falst. Hvad nu? Prinsen är en narr, en karl som sviker i dryckjom; och hade jag honom här, skulle jag prygla honom som en hund, om han det sade.

(Prins Henrik och Poins komma inmarscherande; Falstaff går emot prinsen, som blåser på sin kommando-staf som på en flöjt)

Falst. Hvad nu min gosse? Blåser vinden från det hållet? Skola vi alla marschera?

Bard. Ja, två och två som fångarna till Newgate.

M. Rapp. Nådige herre, jag ber er, hör mig.

P. Henr. Hvad säger du, madam Rapp? Hur mår din man? Jag håller af honom, han är en ärlig karl.

M. Rapp. Nådige herre, hör mig!

Falst. Jag ber dig, låt henne gå och hör på mig.

P. Henr. Hvad vill du, Hans?

Falst. Häromafton somnade jag in bakom tapeten här och fick mina fickor plundrade. Det här huset har blifvit ett liderligt hus; det stjäls ur fickorna.

P. Henr. Hvad har du då förlorat, Hans?

Falst. Skulle du tro det, Hinke? Tre eller fyra obligationer på fyratio pund hvardera och en sigillring som tillhört min farfar.

P. Henr. En strunt, knappt värd åtta öre.

M. Rapp. Det sad' jag honom också, nådig herre; och jag sad', att jag hade hört ers nåd säga så; och nådige

herre, han talar högst gement om er, han, den okäftiga karlen; han sad', att han skulle prygla er.

P. Henr. Hvad? Det tror jag knappt.

M. Rapp. Det är hvarken tro, heder eller kvinnoära i mig, om han icke det gjorde.

Falst. Det är inte mer tro i dig än i ett stufvadt sviskon, inte mer heder i dig än i en jagad räf, och hvad kvinnoäran beträffar, så är jungfru Mariana en dygdesam matrona mot dig. Du ditt stycke, du!

M. Rapp. Hvad för ett stycke? Hvad för ett stycke?

Falst. Hvad för ett stycke? Jo, ett stycke att läsa böner öfver.

M. Rapp. Jag är inte något stycke att läsa böner öfver, det skall du veta, du. Jag är en ärlig mans hustru, och — ditt ridderskap å sido — du är en skurk, som kallar mig så.

Falst. Din kvinnoära å sido — du är ett kreatur, om du påstår annat.

M. Rapp. Hvad för ett kreatur, du din skurk?

Falst. Hvad för ett kreatur? Hå, en utter.

P. Henr. En utter, sir John? hvarföre just en utter.

Falst. Hvarföre? Hon är hvarken fisk eller kött; man vet aldrig rätt hur man skall ta henne.

M. Rapp. Du är en obillig människa, om du säger så; du så väl som en och hvar vet, hur man skall ta mig, du din kanalje!

P. Henr. Du har rätt, värdinna; han förtalar dig riktigt groft.

M. Rapp. Detsamma gör han med er, nådig herre; han sad' häromdagen, att ni var skyldig honom tusen pund.

P. Henr. Hvad nu? Är jag skyldig dig tusen pund?

Falst. Tusen pund, Hinke? En million! Din vänskap är värd en million, och du är skyldig mig din vänskap.

M. Rapp. Ja, nådig herre, han kallade er för narr och sad', att han skulle prygla er.

Falst. Har jag sagt det, Bardolph?

Bard. Ja, sir John, det har ni verkeligen sagt.

Falst. Ja, om han sad', att min ring var af koppar.

P. Henr. Jag säger, att den är af koppar; understår du dig nu att stå vid dina ord.

Falst. Kära Hinke, du vet, att jag understår mig, så till vida som du blott är en karl; men så till vida som du är prins, fruktar jag dig som jag fruktar en lejonunges rytande.

P. Henr. Hvarför icke som lejonet själf?

Falst. Kungen själf skall man frukta som lejonet. Tror du, att jag skulle frukta dig som jag fruktar din far? Nej, om jag det gör, så beder jag Gud, att min gördel måtte brista.

P. Henr. O, óm den det gjorde, huru skulle icke dina tarmar ramla ned kring knäna på dig! Men det finns icke rum hvarken för tro, heder eller ära i din lekamen; den är helt och hållet fullproppad med tarmar och innanmäte. Beskylla en hederlig kvinna för ficktjufnad! Åh, din liderliga, oförskämda, flunsiga kanalje! Om det fanns något annat i din ficka än krogräkningar, kopplare promemorier och en stackars liten runstycks-sockersmula att smörja strupen med; om dina fickor voro riktade med något annat än detta otäck-tyg, så vill jag vara en skurk. Och ändå håller du i dig och vill icke taga dina ord tillbaka: — skäms du icke?

Falst. Hör nu, Hinke: du vet ju, att Adam föll i oskyldighetens tillstånd; hvad skall då den stackars Hans Falstaff göra i dessa syndiga tider? Du ser, att jag har mer kött och blod än andra människor och därföre också mer skröplighet. — Du bekänner således, att du har bestulit mina fickor?

P. Henr. Så ser det ut af hela historien.

Falst. Värdinna, jag förlåter dig. Gå och laga frukost i ordning, älska din man, se upp med ditt tjänstefolk och passa väl opp dina gäster; du skall finna mig medgörlig i allt som är honett och resonabelt; du ser att jag är blidkad. — Hvad nu? Se så, gå nu. *(Madam Rapp går)* Nå, Hinke, hvad nytt från hofvet? Stråtröfveriet, min gosse — hur är det tillrättaställdt?

P. Henr. Ack, min kära biffstek, jag är ju alltid din skyddsängel! — Penningarna äro återbetalta.

Falst. Jag tycker inte om den där återbetalningen, det är dubbelt besvär.

P. Henr. Jag är nu god vän med min far igen och kan göra hvad jag vill.

Falst. Plundra då framför allt skattkammaren, och det utan att tvätta händerna först.

Bard. Gör det, nådig herre.

P. Henr. Jag har skaffat dig en plats vid fotfolket, Hans!

Falst. Vid kavalleriet hade varit bättre. — Hvar skall jag få rätt på någon som stjäl bra? Ack, om jag hade mig en mästertjuf, två och tjugo år gammal eller så ungefär! Jag är rasande utblottad. — Nå, Gud vare lof för de här rebellerna! De göra ingen något ondt utom hederligt folk. Jag lofvar dem, jag prisar dem!

P. Henr. Bardolph!

Bard. Nådig herre!

P. Henr. Bär detta brefvet till min bror, prins John
Af Lancaster; till Westmoreland det andra.
Gå, Poins! till häst, till häst! ty du och jag
Ha tretti mil att rida före middag. —
Hans!
Möt mig i morgon uti Temple-Hall
Mot klockan tu på eftermiddagen;
Där skall du få din syssla samt bekomma
Så penningar som order om mundering.
I brand är England! Percy högt nu gäller,
Oss eller dem till marken ödet fäller.

(Prinsen, Poins och Bardolph gå)

Falst. Bra sagdt! Galant! — Min frukost, hedersgumma! —
O, vore detta värdshus dock min trumma. *(Går)*

FJÄRDE AKTEN.

Scen I. — *Rebellernas läger vid Shrewsbury.*

(Percy, Worcester och Douglas uppträda)

Percy. Bra sagdt, du tappre Skotte! Om ej sanning

I denna fina tid för smicker ansågs,
Så skulle Douglas sådant vitsord få,
Att ingen krigsman, präglad nu för tiden,
Kring världens rund så skulle gå och gälla.
Vid Gud, jag kan ej smickra! Jag föraktar
De hala tungor; men en högre rang
Uti min vänskap ingen har än ni;
Tag mig på orden, pröfva mig, mylord.

Dougl. Du ärans konung är. — På denna jord
Så väldig man ej andas, att jag ej
Djärfs trotsa honom.

Percy. Bra! Det gör ni rätt i.

(En budbärare kommer med ett bref)

Hvad har du där för bref? — Jag kan blott tacka.

Budb. Ifrån er fader kommer detta bref.

Percy. Från honom bref? — Hvi kommer han ej själf?

Budb. Han kan ej komma; han är illa sjuk.

Percy. För fan! hur har han tid att vara sjuk
I denna bråda tid? Hvem för hans troppar?
Hvem kommenderar dem på marschen hit?

Budb. Hans bref, ej jag, hans tankar bär, mylord.

Worc. Jag ber dig, säg mig, ligger han till sängs?

Bud. Han legat fyra dagar förr'n jag reste,
Och samma dag jag reste fruktades
Af läkarena mycket för hans lif.

Worc. Om tiden ändock hunnit blifva frisk,
Förr'n han af sjukdom hade blifvit hemsökt!
Ej var hans hälsa mera värd än nu.

Percy. Nu sjuk! nu matt! hans sjuklighet förpestar
Det bästa hjärteblodet i vårt värf
Och smittar hit, ja, ända till vårt läger. —
Han skrifver här, att sjukdom i hans inre —
Att ej han kunde genom bud så hastigt
Församla sina vänner; oråd voro
Att lägga ned så stort och farligt värf
I någon annans hand än i hans egen. —
Och likväl ger han oss det djärfva rådet
Att med vår lilla skara rycka fram

Och pröfva lyckan, om den är oss gunstig.
"Nu duger ej" – så skrifver han – "att söla,
Ty kungen känner alla våra planer
Till punkt och pricka." – Nå, hvad sägs om det?

Worc. Er faders sjukdom äfven oss förlamar.

Percy. Ett dödligt hugg, en lem är skild från kroppen: –
Dock nej! Hans bortovaro ej så farlig
I själfva verket är. Månn' rätt det vore
Att åt ett enda tärningkast förtro
Vår hela välfärd? Våga sådan skatt
På ögonblickets slump och falska nycker?
Det dugde ej; ty däri såge vi
Vårt sista hopp till själfva bottnen blottadt
Och själfva slutet, allrasista skymten
Af all vår lycka.

Dougl. Ja, det gjorde vi;
Nu hafva vi dock något till att vänta.
Vi kunna lefva friskt och slösa tappert
På framtids hopp. –
Det bor en tillflykts tröst för oss däri.

Percy. En samlingsplats, ett hem att flykta till,
Om djäfvul eller ofärd bliga snedt
På våra värf, som äro jungfrur än.

Worc. Jag såge hellre, att er fader kommit.
Vårt företags beskaffenhet och färg
Tål ingen splittring. Ty nog tänker mången,
Som icke vet hvi Percy saknas här,
Att klokhet, undersåtlig plikt och misshag
Med våra tilltag håller grefven hemma.
Betänk, att sådant kan se misstänkt ut
Och skrämma upprors flod till ebb igen
Och väcka tvifvel om vår sak är rättvis;
Ty vi, som anfallsvis till väga gå,
Må hålla oss från skarpsynt pröfning fjärran
Och täppa alla titthål, alla springor,
Där kallt förnuft på oss kan stå och kika.
Ers fars frånvaro lyfter täckelset

Och visar den okunnige en skräck,
Ej anad ens förut.

Percy. Ni går för långt;
Hans bortovaro snarare oss gagnar.
Den ger en glans, en vida större aktning,
En högre djärfhet åt vårt stora värf,
Än om han vore här; det är ju klart,
Att om vi mäkta skaka kungariket
Hans hjälp förutan, skola med hans hjälp
Snart nog vi vända upp och ned på det. —
Än allt går väl; hvarenda lem är sund.

Dougl. Så väl som man kan önska sig; i Skottland
Man känner icke alls det ordet fruktan.

(Sir Richard Vernon kommer)

Percy. Min frände Vernon! hjärtligen välkommen!

Vern. Gud gifve, att mitt bud var välkomst värdt!
Lord Westmoreland med åttatusen man
Marscherar hit; med honom är prins Johan.

Percy. Ej värre? Vidare!

Vern. Jag sport dessutom,
Att kungen själf i egen hög person
Ryckt ut och ärnar sig helt skyndsamt hit
Med stark och mäkta väldig krigstillrustning.

Percy. Välkommen också han! Hvar är hans son
Den tokiga lättfotingen prins Henrik,
Och hans parti, som skuffat världen undan
Och gifvit den sin skjuts?

Vern. I rustning alla
Och svajande som fjädrad struts i blåst,
Vingflaxande som örnar när de badat,
Guldglittrande som kyrkans helgonbilder,
Så fulla utaf lif som rosig Maj
Och ståteliga som midsommarsolen,
Som getter yra och som tjurar vilda.
Jag såg ung Henrik med sin stormhatt på,
Stålskenorna kring låren, härligt väpnad,
Lik fotbevingad Hermes ta ett språng
Och svinga sig så lätt i sadeln opp,

Som om en ängel fallit ned från molnen
Att tumla om med eldig Pegasus
Och tjusa världen med sin ryttarkonst.

Percy. Håll upp, håll upp! Långt mer än sol i Mars
Ditt loftal ammar feber. Låt dem komma!
De komma såsom offer i sin skrud:
I rök och dam åt eldögd krigsgudinna
De skola blödande och varma offras.
Uppå sitt altar pansrad Mars skall sitta
Till öronen i blod; mig bränner hågen,
Då denna rika fångst oss är så nära
Och än ej vår. Hör hit! Led fram min häst!
Han skall mig bära likasom en åskvigg
Mot bröstet fram på prinsen utaf Wales;
Henrik mot Henrik, häst mot häst skall ljunga,
Och döden en af oss ur sadeln slunga.
O, vore Glendower här!

Vern. Än mera nytt.
I Worcester hörde jag, då jag red fram,
Att ej på fjorton dagar än han kunde
Sin härsmakt samla.

Dougl. Denna var den värsta
Af alla nyheter jag ännu hört.

Worc. Ja, vid min själ, den låter iskallt nog!

Percy. Hur högt kan kungens hela makt beräknas?

Vern. Till trettitusen.

Percy. Låt den vara fyr'ti.
Min fader och Glendower ä' borta båda;
Dock skall vår makt för dagens lycka råda.
Kom nu till mönstring; sedan — allesamman,
Ty domedag är när, dö, dö med gamman!

Dougl. Ej dö, lord Percy. På ett halft års tid
Jag tänker ej på död och fall i strid. *(De gå)*

Scen II. — *Landsväg i grannskapet af Coventry.*

(Falstaff och Bardolph komma)

Falst. Bardolph, gå förut till Coventry och fyll på åt

mig en butelj sekt. Våra soldater skola marschera igenom; vi skola ha nattkvarter i Sutton-Colfield.

Bard. Vill ni ge mig pengar, kapten!

Falst. Lägg ut, lägg ut.

Bard. Buteljen kostar en ängel.

Falst. Om den det gör, så håll till godo; om den också kostade tjugo, så håll till godo, jag ansvarar för prägeln. Befall min löjtnant Peto att möta mig vid ändan af staden.

Bard. Det skall jag göra, kapten; farväl! *(Går)*

Falst. Om jag icke skäms för mina soldater, så vill jag vara en lutfisk. Jag har missbrukat kungens vårfvarebref förbannadt. På etthundradefemtio soldater har jag vigilerat ihop trehundrade och några pund. Jag pressar inga andra än behållet folk, rika bondknösar; skaffar mig reda på förlofvade ungkarlar, som det redan har lyst två gånger för, sådant där spis-vrå-sällskap som lika så gärna hör fan själf som trumman, sådana där som äro räddare för smällen af en bössa än ett en gång träffadt fjäderfä är. Jag pressar inga andra än sådana där morsgrisar med hjärtan i bröstet knappt så stora som ett knappnålshufvud, och de ha köpt sig fria från tjänsten; och nu består hela mitt kompani af fänrikar, korporaler, löjtnanter, underhuggare, uslingar så trasiga som Lazarus på målade tapeter, där den rika mannens hundar sleka hans sår; och sådana som aldrig i sin dar varit soldater, utan bortkörda, dåliga betjänter, yngre söner till yngre bröder, sturska kypare och försvarslösa stalldrängar, korteligen all sådan ohyra som växer i lugna tider och under långvarig fred, tio gånger otäckare trasiga än en gammal lappad fana. Se, sådana karlar har jag nu att fylla deras nummer som köpt sig fria från tjänsten, så att man skulle kunna tro att jag hade etthundradefemtio trasexemplar af den förlorade sonen, nyss komna från svinvaktandet och drafätandet. Det mötte mig en lustig kurre på vägen och sad' mig, att jag visst hade tömt alla galgar i landet och pressat kadaverna. Intet dödligt öga har sett sådana fågelskrämmor. Jag marscherar icke med dem genom Coventry, det är visst och sant; de kanaljerna marschera ju så bredbenta, som om de hade blacken på

också fick jag verkeligen de flesta af dem ur fängelserna. Det finns bara half-annan skjorta i hela mitt kompani, och den halfva skjortan består af två sammantrocklade servetter, trädda öfver axlarna som en häroldskåpa utan ärmar; och skjortan är — om sanningen skall fram — stulen från min värd i St. Albans eller den rödnäsiga krögaren i Daintry. Men det är sak samma; de skola få linne tillräckligt på hvarenda gärdesgård.

(Prins Henrik och Westmoreland komma)

P. Henr. Hur står det till, tjocka Hans? Hur står det till, din rult?

Falst. Nej, se Henrik! Hur står det till med dig, du tokiga kurre? Hvad fan gör du i Warwickshire? — Min bästa lord Westmoreland, jag ber ödmjukast om förlåtelse; jag trodde, att hans härlighet längesedan var i Shrewsbury.

Westm. I sanning, sir John, det är hög tid att jag vore där och ni med; men mina troppar äro redan där. Kungen, det kan jag säga er, väntar på oss alla; vi måste marschera hela natten.

Falst. Tyst! var inte rädd för mig; jag passar så bra på som en katt som skall åstad och stjäla grädda.

P. Henr. Ja, det tror jag, när det gäller att stjäla grädda; du har stulit så mycket, att du redan blifvit en smörklimp. Men säg mig, Hans, hvems folk är det, som kommer där bakefter?

Falst. Mitt, Hinke, mitt.

P. Henr. Jag har aldrig sett så eländiga ynkryggar.

Falst. Tyst, tyst! Goda nog att slå ihjäl; kanonföda, kanonföda! De komma att fylla en graf så bra som de som äro mycket bättre. Ack, min vän, dödliga människor, dödliga människor!

Westm. Men, sir John, mig tyckes likväl att de se allt för arma och utsvultna ut, allt för paltiga.

Falst. Hvad fattigdomen beträffar, så vet jag minsann inte hvar de ha fått den ifrån; och hvad utsvultenheten angår — den ha de icke lärt af mig, det är säkert.

P. Henr. Nej, det kan jag svära på, så vida du icke

kallar tre fingers späck på refbenen utsvultenhet. Men skynda dig nu; Percy är redan i fält.

Falst. Hvad? Har kungen redan slagit läger?

Westm. Ja, sir John, och jag fruktar, att vi dröja för länge.

Falst. Godt!
Den sista till striden, den första till festen
Är dåliga krigarn och hungriga gästen. *(De gå)*

SCEN III. — *Rebellernas läger vid Shrewsbury.*

(Pery, Worcester, Douglas och Vernon uppträda)

Percy. I kväll vi slåss med honom.
Worc. Går ej an.
Percy. Då ger ni honom fördel.
Vern. Ej det minsta.
Percy. Hvad säger ni? Han väntar ju förstärkning.
Vern. Vi också.
Percy. Hans är säker, vår är oviss.
Worc. Tag skäl, min frände; håll er still i kväll.
Vern. Gör det, mylord.
Dougl. Ni råder icke bra;
Ni säger så af skräck och hjärtans kyla.
Vern. Douglas, låt bli att smäda! Vid mitt lif —
Och jag det djärfs bekräfta med mitt lif, —
Om sann och verklig ära kallar mig,
Dagtingar jag ej mer med veklig fruktan
Än ni, min herre, eller någon skotte;
I morgon skall man skåda hvem af oss
I striden viker.
Dougl. Nej, i kväll!
Vern. Må ske!
Percy. Ja, ja, i kväll!
Vern. Nej, nej, det går ej an! —
Jag undrar på att ni, så krigserfarna,
Ej inse hindren, som baklänges draga
Vårt hela företag. Det felas än
En ryttarskara från min frände Vernon,
Och Worcesters rytteri kom först i dag.

Nu slumrar deras eld och kraft, och modet
Af bråk och släp är matt; hvarenda häst
Blott hälften är af hälften af sig själf.

Percy. Så äro äfven fiendernas hästar
I allmänhet utsläpade af marscher;
De bästa utaf våra hvilat ut.

Worc. Men kungens antal större är än vårt.
För Guds skull, frände, dröj, tills alla kommit!

(Trumpeter blåsa till underhandling)

(Sir Walter Blunt kommer)

Blunt. Med nådigt anbud kommer jag från kungen,
Så framt gehör och aktning mig förunnas.

Percy. Sir Walter Blunt, välkommen! Gifve Gud,
Ni delte våra tankar! Många vänner
Ni har bland oss, och dessa vänner just
Afundas er förtjänst och goda namn,
För det ni icke hör till vårt parti,
Men står emot oss som en fiende.

Blunt. Förbjude Gud, jag stode annorlunda,
Så länge som, från tro och huldhet fjärran,
I resen upp er emot Herrans smorda!
Dock, till mitt värf! Mig kungen sändt att spörja,
Hvad klagomål I hafven och hvad skäl
Att mana fram ur borgarfridens sköte
Så vild fiendtlighet, uppviglande
Hans trogna land till oförvägen grymhet.
Har kungen nånsin edra tjänster glömt, —
Dem han bekänner ganska många vara —
Så fram med klagomålen! Ögonblickligt
I skolen få med ränta edra kraf
Och full förlåtelse för er och dem,
Som ni förledt och viglat opp till detta.

Percy. Hans majestät är god; han vet dock väl
När han skall lofva och när han skall hålla.
Min fader och min farbror och jag själf
Gaf honom samma krona, som han bär.
Och då han knappt med sex och tjugo man,
I mänskors aktning sjuk och arm och usel,

En stackars bortglömd flykting, smög till hemmet,
Välkomnade min far på stranden honom;
Och då vid Gud han hörde honom svärja,
Att blott som hertig Lancaster han kom
Att söka länsrätt och att frid begära
Med undergifvet tal och oskulds tårar, —
Då svor af godhet och miskundsamhet
Min fader honom hjälp och höll sitt ord.
När rikets lorder och baroner sporde,
Att lord Northumberland var honom huld,
De kommo, små och stora, krusande
I byar och i städer till hans möte,
Uppvaktade vid broar och i pass,
Nedlade skänker, svuro trohet, gåfvo
Till pager sina söner, följde honom
Tätt i hans hälar uti gyllne svärmar.
Strax steg han — storhet känner snart sig själf —
En smula högre än den ed han svor,
Då arm och hjälplös han vid Ravensburg
På nakna stranden stod inför min far.
Och nu, kantänka, är han för reformer
Af vissa lagbud, några stränga stadgar,
Som ligga allt för tungt på allmänheten,
Gör larm om missbruk, tyckes gråta öfver
Sitt lands betryck; och med ett sådant anlet,
En sådan mask af rätt och lag, han vann
Hvartenda hjärta, som han fiskat efter.
Det var ej nog. Så högg han hufvudet
Af alla gunstlingar, dem kungen lämnat
Uti sin stad och ställe kvar, när själf
Han gick att föra kriget uti Irland.

Blunt. Ej för att höra detta kom jag hit.

Percy. Nå väl, till saken då!
Han kort därefter satte kungen af
Och tog så genast lifvet utaf honom;
Knappt var det gjordt, förr'n han tog skatt af riket
Och lät, hvad värre var, sin frände March,
Som är, om en och hvar bekomme sitt,

Hans rätta kung, inspärras uti Wales
Och där försmäkta utan att bli utlöst;
Gaf skymf till lön för mina sköna segrar
Och sökte snärja mig med argan list,
Fördref min farbror från sitt rådsbord, sände
I raseri min fader ifrån hofvet,
Bröt ed på ed och våld på våld begick
Och tvang oss så vår säkerhet att söka
I denna krigshär samt att smått ransaka
Hans rätt till kronan, den vi likväl finna
För mycket tvistig att i längden räcka.

Blunt. Skall jag till kungen bringa detta svar?

Percy. Nej, nej, sir Blunt! Vi skola rådslå först.
Gå ni till kungen och betinga där
Full säkerhet och lejd för sändebud,
Så skall i morgon bittida min farbror
Frambära vårt beslut; och så farväl!

Blunt. Ni borde taga nåd och vänskap mot.

Percy. Det kan väl hända.

Blunt. Gifve Gud så vore!

(De gå.

SCEN IV. — *York. Ett rum i ärkebiskopens hus.*

(Ärkebiskopen af York och en adelsman uppträda)

Ärkeb. Sir Michael, skynda er! Med vingad hast
Till lord-marskalken detta bref ni bäre
Och detta till min frände Scroop; de andra
Till vederbörande. Om blott ni visste
Hur angelägna dessa brefven äro,
Ni skulla skynda er.

Adelsm. Min nådig herre,
Jag anar deras innehåll.

Ärkeb. Väl möjligt. —
I morgon är en dag, sir Michael,
På hvilken tio tusen mänskors lycka
Skall profvet stå. I Shrewsbury skall kungen —
Så är det mig med säkerhet berättadt —
Med stor och hastigt sammandragen krigshär

Lord Henrik möta; och jag fruktar, sir, —
Dels har Northumberland nu sjuknat in,
Hvars styrka var i hela laget främst,
Dels saknas Owen Glendower, som också var
En kraftig sena, som de räknat på,
Och kommer ej, af profetior skrämd —
Jag fruktar, Percys makt är allt för svag
Att genast våga sig i kamp med kungen.

Adelsm. Var lugn, ers nåd; lord Douglas är ju där
Och Mortimer.

Ärkeb. Nej, icke Mortimer.

Adelsm. Men där är Mordake, Vernon, Henrik Percy
Och grefven utaf Worcester samt en här
Af bålda stridsmän, tappra ädlingar.

Ärkeb. Så är det; dock har kungen dragit samman
All hjältekraft som finns i hela landet;
Prinsen af Wales, prins John af Lancaster,
Den ädle Westmoreland, den tappre Blunt
Och många deras likar, ärans män,
Högt aktade och stora krigare.

Adelsm. Var lugn, mylord. De skola motstånd finna.

Ärkeb. Jag hoppas det; likväl är fruktan nödig;
Det värsta måste förekommas; skynda!
Ty segrar ej lord Percy, ärnar kungen
Påhälsa oss förrän sin här han skingrar,
Ty han har kunskap om vår sammansvärjning,
Och klokast är att rusta sig mot honom.
Fördenskull skynda; flera bref jag måste
Till andra vänner skrifva; nu farväl!

(De gå bort åt olika sidor)

FEMTE AKTEN.

SCEN I. — *Konungens läger vid Shrewsbury.*

(Konung Henrik uppträder, åtföljd af prins Henrik, prins Johan af Lancaster, sir Walter Blunt och sir John Falstaff)

K. Henr. Hur blodig solen tittar fram utöfver
Skogsbacken där! Af hennes sjuklighet
Är dagen blek.

P. Henr. Och sunnanvinden är
Trumpeten, som förkunnar hennes håg
Och med sitt hemska hvinande i löfven
Oss bådar storm och olycksdiger dag.
K. Henr. Det passar bra för dem som tappa slaget,
Ty intet tyckes hemskt för dem som vinna.

(En trumpet höres. Worcester och Vernon komma)

Hvad nu, lord Worcester! – Det är icke bra,
Att nj och jag hvarannan möta så,
Som nu vi mötas. Ni vår tillit svikit;
Vi måste lämna fridens mjuka kläder
Och klämma gammal kropp i hårda stålet.
Det är ej bra, mylord, det är ej bra.
Hvad svarar ni? Vill ni ej lösa upp
Det afskyvärda krigets vilda knut
Och röra er uti den lydnads krets,
Där skönt ni lyste med naturlig glans,
Och icke vara någon meteor,
Ett gräsligt underting, ett olyckstecken,
Som bådar ofärd åt en ofödd tid?
Worc. Hör mig, min prins!
För egen del jag vore nog belåten
Att egna resten af min lefnads afton
Åt hvilostunder; ty – jag det bedyrar –
Jag har ej denna tvedräkts-dagen sökt.
K. Henr. Ni har ej sökt den? Huru kom den då?
Falst. Upproret låg i hans väg, och han hittade det.
P. Henr. Tyst, pudding, tyst!
Worc. Det har behagat er att vända bort
Från mig och allt vårt hus er nådes blickar,
Dock måste jag erinra er, mylord:
Vi voro edra första, bästa vänner.
För er skull sönderbröt jag ämbets-stafven
I Richards tid och reste dag och natt
Att möta er och kyssa er på handen,
Då ni i rang och värdighet på långt när
Ej var så stark och gällande som jag.
Det var jag själf, min broder och hans son,

Som förde hem er, trotsande med djärfhet
En tid af faror full. Då svor ni på —
Och ni den eden svor i Doncaster —
Att intet anslag ni mot staten hade
Och kräfde intet annat än er länsrätt,
Gaunts herregods som hertig Lancaster;
Ty svuro vi er hjälp. Men innan kort
Hällregnade det lycka på ert hufvud,
Och sådan flod af höghet föll på er —
Dels hjälpte vi, dels var ej kungen hemma,
Dels led ni orätt af en lättsint tid
Och tycktes hafva lidit oförskylldt;
Dessutom hölls af motvind kungen borta
Så länge i sitt olyckskrig i Irland,
Att hela England trodde honom död —
Nu tog ur denna svärm af lyckans tillbud
Ni läglighet att genast blifva ombedd
Att gripa högsta makten med er hand,
Förgat den ed ni svor i Doncaster
Och gjorde så med oss, som uppfödt er,
Som gökens unge, grym och otacksam,
Med sparfven gör; ni blef tyrann i boet,
Tillväxte så af maten som ni fick,
Att ej vår kärlek ens sig vågade
För nära er af fruktan att bli slukad;
Ni tvang oss att med snabba vingen flyga
Långt ur er åsyn och vår räddning söka
I sammandragandet af denna krigshär.
Nu stå vi er emot med samma medel
Som själf ni sammansmidt emot er själf
Med kränkande behandling, hotfull uppsyn
Och brytande af all den tro och lofven,
Som ni oss svor i edra yngre dagar.

K. Henr. Allt detta har ni hopsatt punkt för punkt
Och ropat ut på torg, läst upp i kyrkor,
På det att upprors klädning måtte prydas
Med någon fager färg, som kittlar ögat
På vankelmodingar och missnöjd tross,

Som skubba sig och gapa, då de spörja,
Att något hullerombuller är på färde.
Ej hade nånsin uppror någon brist
På sådan vattenfärg att måla med,
Ej heller brist på dystra tiggarhopar,
Som trängta efter blindt allarm och mord.

P. Henr. I båda våra härar mången själ
Skall dyrt betala denna stridighet,
När sammandrabbning sker. Förtälj er brorson,
Att prinsen utaf Wales med hela världen
Instämmer uti Henrik Percys lof;
Ja, vid mitt hopp! — hans sista företag
Afräknadt dock, — jag tror ej, att det finns
En adelsman så rask i vida världen,
Så karsk och kry, så tapper och så ung,
Så djärf och båld och ägnad just att pryda
Vårt tidehvarf med sina ädla bragder.
Jag själf — det må jag säga till min skam —
Har varit lat i ridderskap och så
Bedömer han mig ock, som jag har sport.
Dock, vare sagdt inför min kung och far: —
Jag låter honom gärna ha sin fördel
Utaf sitt stora namn och hjälterykte
Och vill, — så sparas blod å båda sidor —
Med honom pröfva lyckan i ett envig.

K. Henr. Och, Prins af Wales, vi våga dig i dusten.
Fastän mång tusende betänkligheter
Förbjuda det. — Nej, bästa Worcester, nej,
Vi älska högt vårt folk, ja, äfven dem
Som gå missledda i din frändes spår,
Och om de vilja taga nåd emot,
Skall han och de och ni och en och hvar
Bli vän med mig igen och jag med honom.
Säg eder frände det och gif mig svar
Hvad han vill göra; ger han icke med sig,
Så står oss våld och bister tuktan bi;
De göra nog sin tjänst. Gå nu din väg,

Vi vilja ej med svar besväras nu;
Vi tala mildt, betänk det visligen.

(Worcester och Vernon gå)

P. Henr. Det tages ej emot, så sant jag lefver!
Hetsporr och Douglas, båda två tillsamman,
En väpnad värld nog trotsa, om det gäller.

K. Henr. Enhvar, som har befäl, till sitt nu skynde!
Så snart de svarat, gripa vi dem an.
Så sant vår sak är rättvis, Gud oss skydde!

(Konung Henrik, Blunt och prins Johan gå)

Falst. Hinke, om du skulle se mig ligga i kull i bataljen, så ställ dig grensle öfver mig, så här: det är en väntjänst.

P. Henr. Ingen annan än en koloss kan göra dig den väntjänsten. Läs dina böner och farväl.

Falst. Ack, om det vore sängdags, Hinke, och allt stode väl till!

P. Henr. Åh, du är Gud en död skyldig!

(Prins Henrik går)

Falst. Jag är icke uppsagd än: jag har icke lust att betala honom före förfallodagen. Hvad behöfver jag stå så där tillreds, när ingen kräfver mig? Nå, nå, må göra! Det är äran, som upplifvar mig att gå på. Ja, men om äran nu aflifvar mig, i det jag går på? Hur går det då? Kan äran sätta fast ett ben igen? Nej. Eller en arm? Nej. Eller ta bort svedan ur ett sår? Nej. Äran förstår sig således icke på kirurgi? Nej. Hvad är ära? Ett ord. Hvad är det i det där ordet ära? Hvad är den där äran för slag? Luft. Jo, det är en hygglig räkning! — Hvem har den? Han som dog i Onsdags. Kan han ta på den? Nej. Hör han den då? Nej. Den är således alldeles omärkelig? Ja, för den döde. Men lefver den icke bland de lefvande? Nej. Hvarför icke det? Förtalet tillåter det icke; därföre bryr jag mig icke om den. Äran är bara ett sköldemärke på grafven, och så slutar min katekes. *(Går)*

Scen II. — *Rebellernas läger.*

(Worcester och Vernon uppträda)

Worc. Nej, nej, sir Richard, aldrig bör min brorson
Om kungens milda tillbud kunskap få.

Vern. Det bör han dock!

Worc. Då är det slut med oss.
Det är ej möjligt, är ej tänkbart ens,
Att kungen med sin vänskap håller ord.
Han skall oss misstro jämt och passa på
Och straffa detta brott vid andra felsteg.
Misstankan skall med ögon öfversållas,
Ty uppror är ej bättre trodt, än räfven,
Som, huru tam och instängd han må vara,
Dock har sitt släktes vilda art i blodet.
Se glad, se sorgsen ut — det blir detsamma —
Misstydas skola städse våra blickar,
Och likt slakt-oxen skola vi behandlas,
Ju bättre född, dess närmare till döden.
Min brorsons felsteg lätt kan glömmas bort,
Hans ursäkt är ett hetsigt ungdomsblod,
Han har ett fribref blott uti sitt tillnamn
Vildhjärnan Hetsporr", styrd af galna nycker;
Hans alla synder falla på mitt hufvud
Och på hans fars; — vi hafva fostrat honom,
Från oss till honom är fördärfvet kommet,
Och vi, som allt förskyllt, för allt få plikta. —
Nej, bästa frände, gif för ingen del
Om kungens tillbud Henrik någon kunskap.

Vern. Säg hvad ni vill, jag skall bejaka det.
Där kommer han.

(Percy och Douglas komma; officerare och soldater följa dem)

Percy. Min farbror återkommen! — Sätt i frihet
Lord Westmoreland. — Hvad nytt, min bästa farbror?

Worc. Att kungen genast bjuder er batalj.

Dougl. Låt Westmoreland utmana honom då.

Percy. Lord Douglas, gå ni själf; säg honom det.

Dougl. Det skall jag visst, och det af hjärtat gärna.

(Går)

Worc. Det finns ej minsta spår till nåd hos kungen.

Percy. Ni bad väl ej därom? Det Gud förbjude!

Worc. Med saktmod våra klagomål jag androg,
Så ock hans mened; han den öfverskylde,
Försvärjande, att han sig ej försvurit.
Han kallar oss förrädare, rebeller
Och vill med stolta vapen uppå oss
Sin hämndlust släcka.

(Douglas kommer tillbaka)

Dougl. Upp, till vapen genast,
I riddersmän! Ty djärf utmaning har
Jag slungat in i halsen på kung Henrik,
Och Westmoreland, hans gisslan, bar den fram;
Snart griper han oss an, det slår ej fel.

Worc. Prinsen af Wales uppträdde inför kungen
Och manade till envig dig, min frände.

Percy. Om tvisten dock på våra hjässor låge,
Och ingen annan flämtade i dag
Än jag och Henrik Monmouth! Säg mig, säg mig,
Hur klang hans maning? Lät den som förakt?

Vern. Nej, vid min själ! Jag aldrig i mitt lif
Utmaning hört så blygsamt föras fram,
Så fromt en bror ej manat ut en bror
Till ädelt riddarspel och vapenlek.
Han gaf er allt hvad mannen skyller mannen,
Besmyckade ert lof med furstlig tunga,
Förtäljde som en krönika ert rykte
Och satt er städse högre än sitt pris,
Vanprisande sitt pris, jämfördt med er;
Och — hvilket klädde honom väl som prins —
Han talte om sig själf med blygselrodnad,
Tillrättavisande sin ungdoms lättja
Med sådant oförlikneligt behag,
Som vore han en dubbel anda mäktig:
Att både gifva och att taga lärdom.
Där höll han upp; men låt mig säga världen —
Om denna dagens agg han öfverlefver,

Har England aldrig ägt så ljufligt hopp,
Så mycket misskändt för lättfärdighet.

Percy. Jag tror, min frände, att ni är förälskad
Uti hans dårskap. Aldrig har jag hört,
Att någon prins så vildt som han har lefvat.
Han vare hur han vill, — men innan kvällen
Skall jag med krigararmar hälsa honom,
Så han skall krympa hop för mina famntag.
Till vapen fort! Soldater, bröder, vänner,
Betänken själfva bättre dagens plikter,
Än jag, som ej har tungans gåfva fått,
Kan hetsa upp ert blod med fagert tal.

(En budbärare kommer)

Budb. Mylord, här är ett bref till er.

Percy. Nu kan jag icke läsa det. —
I ädle herrar, lifvets tid är kort;
Att slösa den på strunt, det går för långsamt,
Om lifvet ock på visarspetsen hängde
Och toge slut, när nästa timma kommer.
Vi trampa kungar ned, ifall vi lefva,
Och dö vi, — härlig död att dö med furstar!
Det är en samvetssak, — ett svärd är skönt,
Så snart man drager det för rättvis sak.

(En annan budbärare kommer)

Budb. Gif akt, mylord! Med stormsteg nalkas kungen.

Percy. Tack vare honom, som bröt af mitt tal,
Ty tal är ej min sak. — Jag säger blott:
Gör en och hvar sitt bästa; här jag drager
Ett svärd, hvars härdning jag vill fläcka ned
Uti det bästa blod, som jag får fatt
I denna skräck-dags heta bardalek.
Nu "esperance och Percy!" — Framåt marsch!
Låt alla krigets instrumenter dåna!
Vid den musiken famna vi hvarann;
Ty, himmel emot jord! — ett sådant famntag
Gör mången här af oss för sista gången.

(Trumpeter; de omfamna hvarandra och gå)

SCEN III. — *Slätt vid Shrewsbury.*

(Utfall och handgemäng. Härskri. Douglas och Blunt komma från motsatta sidor)

Blunt. Hvad heter du, du, som i striden så
Genskjuter mig? Hvad söker du för ära
Uppå mitt hufvud?
Dougl. Vet, mitt namn är Douglas,
Och jag förföljer dig i striden så,
För det man sagt mig, att du är en kung.
Blunt. Man sagt dig sant.
Dougl. Lord Stafford har i dag
Fått dyrt umgälla att han liknat dig,
Ty detta svärd har honom fällt, kung Henrik,
Uti ditt ställe; så det går med dig,
Om du ej genast ger dig fången här.
Blunt. Jag brukar icke ge mig, stolta Skotte!
Här råkar du en kung, som hämnas skall
Lord Staffords död.

(De fäkta; Blunt faller. Percy kommer)

Percy. O Douglas, om du så vid Holmedon fäktat,
Ej hade jag besegrat någon Skotte.
Dougl. Allt slut! Triumf! Här ligger kungen slagen.
Percy. Hvar?
Dougl. Här.
Percy. Den, Douglas! Nej, jag känner detta anlet;
En tapper riddersman, Hans namn var Blunt,
I lika rustning klädd som kungen själf.
Dougl. En narr går med din själ, hvarhelst den går;
En lånad titel har du köpt för dyrt.
Hvi sade du mig, att du var en kung?
Percy. I kungens rock marscherar mycket folk.
Dougl. Nå, vid mitt svärd!
Då vill jag döda kungens alla rockar;
Hans garderob jag mördar bit för bit,
Till dess jag hittar kungen.
Percy. Hugg och slag!
Bra stå sig våra krigare i dag. *(De gå)*

(Nytt härskri. Falstaff kommer)

Falst. I London gick jag tämligen fri för tillskott och förskott, men här vankas det skott af annat slag. Här brukas inga karfstockar; man karfvar folk direkte i skallen. — Tyst! hvem är du? Sir Walter Blunt. — Där har du din ära; det är ingen fåfänglighet det, kantänka! Jag är så het som smält bly, och likaså tung; Gud bevare mig för bly i kroppen! Jag behöfver icke mer tyngd än mina egna inelfvor. — Jag har fört mina trashankar dit, där de blifvit pepprade. Det är bara tre utaf mina hundrafemtio kvar i lifvet, och de duga icke till annat i all sin dar än att stå vid stadsporten och tigga. Men hvem kommer där?

(Prins Henrik kommer)

P. Henr. Hvi står du fåfäng här? Tag hit ditt svärd.
Mång ädling ligger redan stel och kall
Inunder öfvermodig oväns hästfot,
Ohämnad än. Tag hit ditt svärd, jag ber dig.

Falst. Ack, kära Hinke, låt mig hämta andan en smula! Turken Gregorius gjorde aldrig sådana hjältebragder, som jag har gjort i dag. Jag har gifvit Percy sin beskärda del; han är i säkerhet.

P. Henr. Det är han nog, och lefver dig att döda.
Jag ber dig, Falstaff, låna mig ditt svärd.

Falst. Nej, inför Gud, Hinke! Om Percy är i lifvet, så får du icke mitt svärd; men tag min pistol, om du vill.

P. Henr. Tag hit den. Sitter den i hölstret där?

Falst. Ja Hinke; det är hett, det är hett; där har du något att ge sekteriskt folk.

(Falstaff tager fram en butelj sekt ur hölstret)

P. Henr. Hvad! är det tid att skämta nu och leka?

(Kastar buteljen till honom och går)

Falst. Godt, om Percy är i lifvet, så skall han få en svår pers med mig. Kommer han i vägen för mig — nå ja; kommer han icke, och jag med vett och vilja kommer i vägen för honom, skall han få göra kalopps af mig. Jag tycker inte om en sådan der blek-nosig ära, som sir Walter har. Tacka vill jag lifvet! Får jag behålla det, så

är det bra; hvarom icke, kommer äran oförhappandes och därmed punkt.

(Går)

Scen IV. — *En annan del af valplatsen.*

(Härskri. Anfall. Kungen kommer med prins Henrik, prins Johan och Westmoreland)

K. Henr. Jag ber dig, Henrik,
Gå, lämna striden; allt för starkt du blöder. —
Prins John af Lancaster, gör honom sällskap.

P. Joh. Min kung, jag går ej, förr'n jag blöder själf.

P. Henr. Jag ber ers majestät, tag in er plats,
Ty saknas ni, oroas edra vänner.

K. Henr. Det vill jag göra.
Lord Westmoreland, led prinsen till sitt tält.

Westm. Följ mig, min prins, jag leder er till tältet.

P. Henr. Jag blifva ledd! Er hjälp jag ej behöfver.
Förbjude Gud, att för en liten skråma
En prins af Wales från sådant slagfält rymde,
Där blodstänkt adel trampas djupt i stoftet
Och slaktande rebeller triumfera!

P. Joh. För länge hvila vi; — kom, Westmoreland,
Ty här går pliktens väg; för Guds skull, kom!

(Prins Johan och Westmoreland gå)

P. Henr. Vid himlen, Lancaster, du mig bedragit;
Jag trodde ej, att sådant mod du hade.
Förr höll jag af dig som en broder, John,
Nu vördar jag dig som min egen själ.

K. Henr. Jag såg hur han Lord Percy spetsen bjöd
Med dristigare hållning, än jag trodde
Den späda krigarn om.

P. Henr. O, denna gosse
Oss alla eldar upp! *(Prins Henrik går*

(Vapengny. Douglas kommer)

Dougl. Ännu en kung!
De växa upp som hydra-hufvuden.
Jag Douglas är, en skräck för alla dem

Som bära dessa färger. — Hvem är du,
Som tagit på dig skepnad af en kung?
K. Henr. Jo, kungen själf, som grämer sig däröfver,
Att du så många af hans skuggor mött,
Men ej den rätta kungen. Tvenne söner
Jag har, som söka efter dig och Percy.
Dock, då du lyckligtvis har råkat på mig,
Vill jag dig gripa an. — Försvara dig!
Dougl. Jag räds, att äfven du en skuggbild är;
Dock för du dig i sanning som en kung.
Men, hvem du ock må vara, — du är min,
Och så jag dig besegrar.

(De fäkta. Kungen är i fara; prins Henrik kommer)

P. Henr. Usla Skotte,
Håll upp ditt hufvud, eller skall du aldrig
Det lyfta mera! Blunts och Shirleys andar
Och Staffords, alla bo de i min arm.
Prinsen af Wales är den som hotar dig,
Han lofvar aldrig, utan att han håller.

(De fäkta; Douglas flyr)

Friskt mod, min kung! hur mår ers majestät?
Sir Nicholas Gawsey skickat efter hjälp
Och så har Clifton; jag till Clifton ilar.
K. Henr. Håll, hvila dig en stund!
Du har dig återköpt förlorad aktning
Och något mån dig visat om mitt lif,
Enär så ädel hjälp du mig beskärt.
P. Henr. O Gud, hur mycken orätt de mig gjort
Som sagt, att jag har lurat på er död!
Om så det varit, kunde jag ju lämnat
Den fräcka Douglas fria händer nyss;
Han hade lika fort gjort slut på er
Som alla gifter uti vida världen
Och spart er son förräderiets möda.
K. Henr. Drag du till Clifton, jag till Gawsey skyndar.

(Konung Henrik går)

(Percy kommer)

Percy. Ser jag ej orätt, är du Henrik Monmouth.

P. Henr. Så sagdt, som ville jag mitt namn förneka.
Percy. Mitt namn är Henrik Percy.
P. Henr. Godt! Då ser jag
En mycket djärf rebell, som heter så.
Jag prinsen är af Wales, men tro ej, Percy,
Att framgent du med mig skall äran dela.
Två stjärnor ej i samma ban sig röra,
Ett England kan ej lida tvenne herrar,
En Henrik Percy och en prins af Wales.
Percy. Nej aldrig, Henrik; ty den timma kommit,
Då en af oss skall dö; och gifve Gud,
Ditt rykte vore nu så stort som mitt!
P. Henr. Jag gör det större, förr'n jag skiljs från dig,
Och all den ära på din hjälmhatt blomstrar
Jag plocka vill till krans ikring mitt hufvud.
Percy. Jag gitter ej ditt skräfvel längre höra.
(De fäkta)

(Falstaff kommer)

Falst. Bra sagdt, Hinke! gå på Hinke. — Här är inte frågan om någon barnlek, det kan ni lita på.

(Douglas kommer. Han fäktar med Falstaff, som faller ikull som han vore död. Douglas går. Percy blir sårad och faller)

Percy. O Henrik, du beröfvat mig min ungdom!
Ett bräckligt lifs förlust mig grämer mindre,
Än att från mig du vunnit ärans glans;
Det sårar tanken mer, än svärdet kroppen. —
Dock, tanken är ju lifvets slaf, och lifvet
Är tidens narr, och tiden, som bevakar
All världens lopp, skall taga slut en gång.
O, profetera kunde jag, om ej
Den kalla dödens murkna hand mig låge
Uppå min mun; — nej, Percy, du är stoft,
En spis för — *(Han dör)*
P. Henr. För maskar, tappre Percy!
Farväl, du hjälte! — Äregirighet,
Du är ej stadigt väfd, du krymper mycket!
Då denna kropp i sig en ande hade,
Ett kungarike var för trångt för den;

Nu äro tvenne steg af sämsta jord
Rum nog. På denna jord, där död du ligger,
Ej lefver ädling båldare än du.
Om du för pris och hyllning vore känslig,
Jag skulle dig så varmt mitt nit ej visa;
Dock, låt mig med mitt skärp ditt anlet hölja,
Själf skall på dina vägnar jag mig tacka
För denna sista, ömma hederstjänst.
Farväl, och tag din ära med till himlen;
Din smälek sofve djupt med dig i grafven,
Men blifve aldrig på din grafsten nämnd!

(Ser Falstaff liggande på jorden)

Hvad, gamla vän? Behöll ej allt ditt kött
En smula lif? Du stackars Hans, farväl!
Långt bättre man jag mindre hade saknat.
O, bittert skulle din förlust mig smärtat,
Om fåfäng ro mig låge nu om hjärtat!
Så fetlagdt vildt ej döden fällt i dag,
Fast månget högdjur fallit för hans slag; —
Med din begrafning skall jag icke bida,
Ligg intilldess i blod vid Percys sida. *(Går)*

Falst. *(Reser sig långsamt upp)* Begrafning! Om du begrafver mig i dag, så skall jag ge dig lof att salta in mig och äta upp mig på köpet i morgon. — Det var, ta mig tusan, hög tid att jag maskerade mig, annars hade den där hetlefrade skottska busen gjort mig kaputt. Maskera mig? Det var lögn; jag är ingen skråpuk. Att dö, är att vara en skråpuk, ty den döde är blott skråpuken af en människa och har icke en människas lif. Men att maskera sig som döden, när man därigenom räddar lifvet, det är icke att vara någon skråpuk det, utan det är att vara en sann och fullkomlig afbild af det verkeliga lifvet. — Den bättre delen af tapperhet är försiktighet, och med den bättre delen har jag räddat mitt lif. — Anfäkta mig, är jag icke rädd för den där tänd-eld-i-krut Percy, fastän han är död! Tänk om också han är maskerad och reser på sig! Jag är rädd, att han skulle bli den bastantaste skråpuken. Därföre vill jag ge honom hvad han kan tarfva; ja, jag skall

svärja på att jag har dödat honom. Hvarför skulle inte han kunna stå upp igen så väl som jag? Ingenting kan vederlägga mig utom ögon, och här ser mig ingen. Se så, min gosse, där har du dig till yttermera visso ett hugg i låret; nu kan du komma med mig.

(Han sårar Percy och tager honom på ryggen)

(Prins Henrik kommer tillbaka med prins Johan)

P. Henr. Ja, broder, tappert har i blod du läskat
Ditt jungfruliga svärd.

P. Joh. Tyst, hvem är det?
Du sad' ju, att den feta karl'n var död?

P. Henr. Ja visst; ty död och andelös och blodig
Han låg på marken. –
Säg, är du än i lifvet? eller bländar
En fantasi vår syn? Jag ber dig, tala!
Vi tro ej våra ögon; låt oss höra! –
Du är ej hvad du synes.

Falst. Nej; det är säkert; jag är ingen dubbel-människa. Men är jag icke Hans Falstaff, så vill jag vara Hans Narr. Där har ni Percy. *(Han kastar liket ned på marken)* Om din far vill göra mig någon hedersbevisning, så är det bra; hvarom icke, kan han döda den nästa Percy själf. Jag funderar på att bli antingen grefve eller hertig, det skall jag säga er.

P. Henr. Åh, Percy dödade jag ju själf och såg dig ligga död.

Falst. Såå, gjorde du det? Herre min Gud, hvad den här världen är fallen för lögn! – jag medger, att jag låg omkull och icke kunde draga andan. Så var det med honom också. Men i samma ögonblick reste vi oss båda två och fäktade en god timma efter Shrewsburys torn-ur. Tror man mig, så är det bra; hvarom icke, må synden falla på deras hufvuden, som borde belöna tapperheten. Jag vill dö på att jag gaf honom det där hugget i låret; om karlen vore vid lif och förnekade det, så skulle han få ett stycke af mitt svärd i halsen på sig.

P. Joh. Jag aldrig hört så sällsam saga förr.

P. Henr. Du aldrig hört så sällsam karl, bror John. –

Kom, tag din packning ståtligt på din rygg;
För min del, — kan en lögn dig skaffa gunst,
Skall jag förgylla den så godt jag kan.

(Det blåses till återtåg)

Till återtåg man blåser; vi ha segrat.
Nu gå vi upp på fältets höjd att se
Bland våra vänner hvem är död, hvem lefver.

(Prins Henrik och prins Johan gå)

Falst. Nu går jag efter lön, som det heter. Gud löne den som lönar mig! Om jag nu blir en stor man, så vill jag bli mindre; ty jag skall laxera, låta bli sekten och lefva hyggligt, som en adelsman bör göra.

(Han bär ut liket)

Scen V. — *En annan del af valplatsen.*

(Klang af trumpeter. Konung Henrik uppträder med prins Henrik, prins Johan, Westmoreland och flere. Worcester och Vernon följa som fångar)

K. Henr. Så blifva jämt rebeller tuktade. —
Illsluge Worcester, sände vi ej nåd,
Förlåtelse och vänskap till er alla?
Och sådant tillbud kunde du förvränga,
Missbrukande din frändes hela tillit?
Tre riddersmän af våra som ha stupat,
En ädel grefve, många fler dessutom,
I denna stund än skulle hafva lefvat,
Om som en kristen du ett ärligt budskap
Emellan våra härar ärligt burit.

Worc. Till sådant tvangs jag för att själf mig rädda,
Och jag mottager utan knot mitt öde,
Enär det oundvikeligt mig drabbar.

K. Henr. Till döden Worcester går och Vernon äfven;
De andras straffdom vill jag tänka på.

(Worcester och Vernon föras ut under bevakning)

Hur står det till på fältet?

P. Henr. Den ädle Skotten Douglas — då han såg
Krigslyckan vara sig fullkomligt afvog,
Den ädle Percy dräpt och allt sitt folk

På språng af ångest — flyddo själf med resten
Och blef i fallet från en brant så krossad,
Att han blef kvar och greps. Uti mitt tält
Är Douglas nu och jag besvär ers nåd,
Gif honom i mitt våld.

K. Henr. Af allt mitt hjärta.

P. Henr. Åt dig, min broder John af Lancaster,
Jag uppdrar detta ädelmodets värf:
Gå du till Douglas och befria honom;
Han gånge utan lösen hvart han vill.
Hans mod i dag, på våra hjälmar visadt,
Har lärt oss hur man tapper bragd bör hedra,
Ja, midt i barmen på en fiende.

K. Henr. Nu återstår det blott vår här att dela. —
Du, John, och ni, lord Westmoreland, med hast
Till York framrycka skola för att hejda
Northumberland och ärkebiskop Scroop
Som, efter hvad vi hört, sig ifrigt rusta.
Jag själf och du, son Henrik, gå till Wales
Att fäkta med Glendower och grefve March.
Ej uppror här skall riktigt taga lag,
Om en gång till det får ett sådant slag;
När början tagit an så skön gestalt,
Låt oss ej sluta, förr'n vi vunnit allt! *(De gå)*

ANMÄRKNINGAR.

KONUNG HENRIK DEN FJÄRDE.
FÖRRA DELEN.

Sid. 4. Hetsporr, *(Hotspur)* kallades den unga Henrik Percy, för det att han nästan ständigt satt till häst och sporrade och aldrig hade någon ro hemma, när det var någon ofrid på färde.

Sid. 6. Foebus, "den vandrande riddaren skön." Orden äro lånade ur en gammal ballad om solens riddare, hjälten i en spansk roman med titel *El donzel del Febo.* Cervantes omnämner ofta denna riddare i Don Quixote.

— Den dyrkade nattens kammarherrar. Detta ställe har öfversättaren nödgats behandla något fritt, för att kunna ersätta originalets komiska ordlek, som beror på ljudlikheter i orden *night* och *knight* samt *beauty* och *booty.* Originalets ord äro: *Let not us, that are squires of the nights body, be call'd thieves of de day's beauty.* Falstaff vill ha vackrare namn på tjuf än det vanliga.

Sid. 7. En buffellädersjacka. Exekutions-betjänter buro buffellädersjackor; en sådan jacka var *a robe of durance,* en jacka som höll bra; men *durance* betyder äfven fängelse. Prinsen alluderar på att Falstaff, som stod i ganska stor skuld hos den "söta människan," snart nog kunde bli bysatt. — Läsaren gifve akt på hur Falstaff söker sondera prinsen, på hvars beskydd han icke tyckes vara alldeles säker.

Sid. 8. Befordran. Shakspere leker här med den

dubbla bemärkelsen af ordet *suits*. Jmfr noten till Coriolanus sid. 19.

Sid. 8. Visheten låter höra sig. En citation ur ordspråksboken 1, 20, 24.

Sid. 10. Novembersommar. En allusion på Falstaffs ålderdom förenad med ungdomliga böjelser.

Sid. 14. Den galningen, hans svåger Mortimer. Enligt Steevens förblandar Shakspere i detta skådespel två herrar Mortimer: den ena var Edmund Mortimer, grefve af March, den andra sir Edmund Mortimer. Det är grefven af March som menas, ehuruväl Shakspere på olika ställen olika uppgifver hans släktskap med Percyska huset.

Sid. 22. St. Niklas brödraskap. St. Niklas var äfven tjufvarnas skyddspatron. Jmfr Walter Scotts Ivanhoe.

— Trojaner. En eufemism för att beteckna skälmar, tjufvar. Uttrycket förekommer ett par gånger i *Love's labour's lost*.

Sid. 23. *Homo* är ett gemensamt namn m. m. En citation ur en gammal grammatika. Jmfr noten till Mycket väsen för ingenting, sid. 50.

Sid. 27. Percy uppträder, läsande ett bref. Brefvet var ifrån lord George Dunbar i Skottland.

Sid. 29. *Espérance!* Percyska familjens valspråk.

— Åh, fy skäm ut dig! Lady Percy blir stött däröfver att hennes man uttryckt sig så tvetydigt, att hon ej rätt vet, om han kallat henne eller hästen för "sin söta vän."

Sid. 31. Halfmånen. De enskilda värdshuskamrarna hade på Shaksperes tid dylika namn. Längre fram talas om Granatäpplet, Delfinkammaren o. s. v.

Sid. 32. Skulle du inte ha lust m. m. Prinsen beskrifver här kyparens husbonde.

— Nå så är då ert bruna muskatvin m. m. Prinsen talar med flit osammanhängande, för att förbrylla kyparen.

Sid. 33. Har du aldrig sett Titan m. m. Falstaff svettades som en smörklimp i solen. Förmodligen alluderas här också på sagan om Faëton.

Sid. 33. Det är kalk i det här vinet. Man brukade lägga kalk i vinet, för att det skulle hålla sig bättre.

Sid. 34. Då kunde jag sjunga psalmer. Många calvinistiska familjer flydde från Flandern till England, för att undgå hertigens af Alba förföljelser. De upprättade väfverier och yllefabriker i England samt sjöngo psalmer under det de arbetade.

Sid. 39. Du hade eld och svärd med dig. Prinsen alluderar på Bardolphs röda näsa.

Sid. 41. Din tron är en trästol m. m. Enligt Farmer böra icke dessa ord tagas såsom ställda till Falstaff, utan såsom en apostrof af prinsen till sin frånvarande far.

— På konung Cambyses manér. Jmfr noten till Midsommarnattsdrömmen, sid. 9.

Sid. 44. Fan rider på en fiolstråke. Det engelska ordspråket *the devil rides upon a fiddlestick* motsvaras väl egenteligen af det svenska fan är lös, men öfversättaren finner den engelska vändningen mera komisk och har därföre bibehållit den.

Sid. 50. Med allt sitt prat om mullvad och om myra. En gammal profetia om en af Gud förbannad mullvad (konung Henrik), som skulle dödas af en drake (Mortimer), ett lejon (Glendower) och en varg (Percy) lär, enligt Holinshed, hafva föranledt Glendowers uppror.

Sid. 52. Som högstämd sång m. m. Denna tirad lär, enligt Malone, vara en artighet åt drottning Elisabet, som gärna spelade luta.

Sid. 53. Svärj som en nådig fru. Att svärja duktigt hörde till goda tonen. Drottning Elisabet lär härutinnan hafva gifvit exempel.

— Det är närmaste vägen att bli skräddare. Skräddareskrået var på Shakspeares tid ansedt för att vara musikaliskt.

Sid. 58. Lord Mortimer af Skottland. Denne Mortimer, som var en af konungens vänner, är icke att förblanda med Glendowers måg.

Sid. 59. En gång i kvartalet, — kvarten skulle jag säga. Denna fintliga tolkning är lånad af Foersom.

Sid. 60. Fru Krafs-i-spånbacke. *Dame Partlet* är hönans namn i den engelska sagan om *Reynard the Fox.*

Sid. 62. Ett stufvadt sviskon. Stufvade sviskon fingos gratis på sådana lägenheter som madam Rapps och ansågos för att vara en sorts preservativ. Detta lär dock icke alltid hafva slagit in; derpå alluderar Falstaff.

— Jungfru Mariana var en till kvinnfolk utklädd karl, som föreställde Robin Hoods älskarinna vid majfesterna.

Sid. 70. De skola få linne tillräckligt m. m. Man brukade bleka linne på gärdesgårdshäckarna.

Sid. 79. För er skull sönderbröt jag ämbetsstafven. Jmfr Richard den andre s. 31.

Sid. 81. Ställ dig grensle öfver mig. D. v. s. ställ dig grensle öfver mig och försvara mig. Detta sättet att värja *(bestride)* en i striden fallen vän omtalar Shakspere ofta.

Sid. 84. Turken Gregorius. Falstaff förenar som god protestant Turken och påfven (Gregorius den sjunde) till en person. Warburton.

Sid. 87. Lifvet är tidens narr. Lifvet föreställdes i den gamla farcen *"death's dance"* som en narr, som förföljdes och tillfångatogs af tiden eller döden.

Sid. 89. Jag är ingen dubbelmänniska. Läsaren erinre sig att Falstaff bär Percy på ryggen.

KONUNG

HENRIK DEN FJÄRDE.

SENARE DELEN.

PERSONER:

Konung HENRIK *den fjärde.*

HENRIK, *prins af Wales, sedermera konung* HENRIK *den femte,* — *konungens söner.*

THOMAS, *hertig af Clarence,* — *konungens söner.*

Prins JOHAN *af Lancaster,* — *konungens söner.*

Prins HUMPHREY *af Glocester,* — *konungens söner.*

Grefven af WARWICK, — *konungens anhängare.*

Grefven af Westmoreland, — *konungens anhängare.*

GOWER, — *konungens anhängare.*

HARCOURT, — *konungens anhängare.*

Lord-öfverdomaren i konungens högsta domstol.

En ämbetsman i lord-öfverdomarens svit.

Grefven af NORTHUMBERLAND, — *konungens fiender.*

SCROOP, *ärkebiskop af York,* — *konungens fiender.*

Lord MOWBRAY, — *konungens fiender.*

Lord HASTINGS, — *konungens fiender.*

Lord BARDOLPH, — *konungens fiender.*

Sir JOHN COLEVILE, — *konungens fiender.*

TRAVERS *och* MORTON, *Northumberlands betjänter.*

FALSTAFF.

BARDOLPH.

PISTOL.

En page.

POINS *och* PETO, *i prins Henriks sällskap.*

SIMPEL *och* TYST, *fredsdomare på landet.*

DAVID, *Simpels betjänt.*

MÖGLIG, SKUGGA, VÅRTA, SKRAL *och* OXKALF, *rekryter.*

KLO *och* SNARA, *rättsbetjänter.*

En portvaktare.

Lady NORTHUMBERLAND.

Lady PERCY.

Madam RAPP.

DORTA SLITLAKAN.

Lorder, svit, officerare, soldater, budbärare, kypare, m. fl.

SKÅDEPLATSEN är i England.

PROLOG.

Warkworth. Utanför Northumberlands borg.

(Ryktet inkommer, fullmåladt med tungor)

Ryktet. Nu öppnen öronen; hvem stänger till
Sin hörsel-port, när gälla ryktet talar?
Från östern ända till den trötta västern,
Med vinden till min skjutshäst, jag förkunnar
Hvar handling som på detta jordklot börjas.
På mina tungor rider jämt förtalet,
Och jag uttalar det på alla språk,
Fullstoppande med lögner mänskors öron.
Om frid jag talar, när det lömska grollet,
Doldt under vänligt smil, lönmördar världen.
Ej någon ann' än jag, än Ryktet, kan
Uppsätta härar, ropa i gevär
När året, svullet utaf annat ondt,
Tros gå med barn af den tyrannen kriget,
Fast ingenting på färde är. En pipa,
Af groll och gissningar och afund blåst,
Är ryktet och så lätt att spela på,
Att detta plumpa djur med tusen hufvu'n,
Den vankelmodiga, kiflystna mängden
Kan spela på den. Dock, hvad lönar det
Min välbekanta kropp att dissekera
Inför mitt husfolk? Hvad vill ryktet här?
Jag springer framför konung Henriks seger,
Han som på blodigt fält vid Shrewsbury
Har slagit unga Hetsporr och hans troppar,
Ett väldigt upprors flamma släckande
I upprorsmännens blod. Men hvarför stå
Och tala sanning strax? Det är min plikt

Att sprida ut, att Henrik Monmouth föll
Inunder Hetsporrs klingas vredesmod,
Och att för Douglas raseri kung Henrik
Sitt smorda hufvud sänkt så djupt som döden.
Det har från småstad jag till småstad utspridt
Emellan kungafältet Shrewsbury
Och detta gamla murkna gråstens-ruckel,
Där Hetsporrs far, Northumberland den gamle,
Nu dödssjuk ligger. Matta ilbud komma,
Men ingen något annat har att säga,
Än hvad han redan lärt af mig förut.
Falsk tröst de bringa nu från ryktets munnar;
Så svårt är ej sant ondt, det man förkunnar.

FÖRSTA AKTEN.

Scen I. — *Sammastädes.*

(En portvaktare står utanför porten. Lord Bardolph kommer)

Bard. Hör hit! Hvem vaktar porten? — Hvar är grefven?
Portv. Hvem får jag hälsa från?
Bard. Säg du till grefven,
Att uppå honom här lord Bardolph väntar.
Portv. Hans härlighet spatserar i sin trädgård;
Om blott hans nåd på dörren täckes knacka,
Så svarar han väl själf.

(Northumberland kommer)

Bard. Här kommer grefven.
North. Hvad nytt, lord Bardolph? Hvar minut kan nu
En fader bli åt stora händelser.
Vild är nu tiden; tvedräkt som en häst,
Uppstillad allt för starkt, har slitit sig
Och springer allt omkull.
Bard. Min ädle grefve,
Från Shrewsbury jag bringar säkert budskap.
North. Gud gifve, godt!
Bard. Så godt som man kan önska.
Kung Henrik dödligt sårad är; lord Percy,
Er segersälle son, på stället har

Prins Henrik huggit ned. För Douglas hand
Två herrar Blunt ha stupat; Lancaster
Och Westmoreland och Stafford flytt från fältet.
Prins Henriks feta svin sir John, det vraket,
Är Hetsporrs fånge. O, en sådan dag,
Så tappert genomkämpad, härligt vunnen,
Har icke blifvit sedd till världens prydnad
Allt sedan Cæsars lyckosamma bragder.
North. Hvar komma dessa tidender ifrån?
Ni såg valplatsen? Kom från Shrewsbury?
Bard. Jag talade med en som kom därfrån.
Det var en man af stånd och fläckfritt rykte;
Han påstod dristigt, att han talte sanning.
North. Här kommer Travers, som jag skickade
I Tisdags för att höra efter nytt.
Bard. Mylord, jag honom red förbi på vägen.
Och han är ej försedd med större visshet,
Än den han möjligtvis mig eftersäger.
(Travers kommer)
North. Nå, Travers, hvad för godt har du att säga?
Trav. Sir John Umfrevile sände mig tillbaka
Med glada bud. Han bättre var beriden
Och red förbi mig. Därpå kom i sporrstreck
En ädling nästan andelös af brådska.
Hans häst var blodig; bredvid mig han höll
Och lät den pusta ut. Han frågade
Hvar vägen gick till Chester, och af honom
Jag sporde efter nytt från Shrewsbury.
Upproret, sad' han, hade lyckats illa,
Samt att ung Percys sporre vore kall —
Gaf så sin snabba fåle lösa tyglar
Och högg, framlutad, sporrarna så djupt
Uti sin arma kamp som flämtade,
Att kringlorna ej syntes, flängde af
Och tycktes sluka vägen i sin fart;
Jag fick ej mer besked.
North. Ha! — Än en gång!
Sad' han, att Percys sporre blifvit kall,

Att Hetsporr Kallsporr var? Att illa gått
Rebellerna?
Bard. Mylord, det må jag säga: —
Om ej er son är dagens segerherre,
Vill för en silketofs jag skänka bort
Mitt baroni: det där är bara prat.
North. Hur kunde då den ädling, som på vägen
Red om min tjänare, så noga gifva
Besked om vår förlust?
Bard. Hvem, han? Det var
En fegsint stackare, som hade stulit
Den häst han red på; vid mitt lif, han talte
På måfå blott! Där kommer mera nytt.

(Morton kommer)

North. Ett titelblad är denna mannens panna;
Den bådar innehåll af tragisk art.
Så ser en hafsstrand ut, där härskar-floden
Har lämnat spår utaf sitt tyranni. —
Säg, Morton, kommer du från Shrewsbury?
Mort. Jag lopp från Shrewsbury, min ädle lord,
Där bister död tog på sin värsta mask
Och skrämde oss.
North. Hur mår min son och bror?
Du darrar, och det hvita på din kind
Förtäljer budskap bättre än din tunga.
Just sådan man, så matt, så andelös,
Så mörk, så död i blick, så tärd af kval,
Drog undan Priams sänggardin vid midnatt
Och ville säga: Troja står i brand;
Men Priam förr fann eld, än han fann ord,
Och jag min Percys död, förr'n du förtäljt den.
Du ville säga: "så och så bestod
Er son sin kamp, och så och så er bror;
Så stred den ädle Douglas," — täppande
Med deras höga dåd mitt fikna öra;
Dock, — att till slut det stoppa till fullkomligt, —
Du har en suck, som blåser bort ditt loftal
Och slutar: "broder, son och alla döda!"

Mort. Än lefver Douglas och er broder ock;
Men ack, mylord, er son –
North. Ja, han är död.
Se huru snabb i tungan aning är!
Den som blott fruktar hvad han ej vill veta
I andras ögon läsa kan med instinkt,
Att hvad han fruktat skett. – Nej, tala, Morton,
Förtälj din grefve, att hans aning ljuger;
Jag vill det taga som en ljuflig skymf,
Dig göra rik för det du så mig kränkt.
Mort. Mylord, ni är för stor att tvista med;
Er aning är för sann, för viss er fruktan.
North. Trots detta, säg dock ej, att Percy stupat.
En sällsam bikt jag läser i ditt öga;
Du skakar hufvudet, du räds, du skyr
Att tala sanning. Är han död, så säg;
Den mun ej syndar, som hans död förkunnar.
Synd öfvar den som ljuger på den döde,
Ej den som säger, att en död ej lefver. –
Dock, första bringaren af olycksbud
En tacklös syssla sköter, och hans tunga
Doft lommar efter liksom sorgeklockan,
Som ringde efter hädanfaren vän.
Bard. Mylord, jag kan ej tro, er son är död.
Mort. Det gör mig ondt, att jag skall tvinga er
Att tro hvad jag till himlen önskade
Mig aldrig hafva sett; men detta öga
Såg honom blodig, matt och flämtande
Svagt återgälda hugg åt Henrik Monmouth,
Hvars snabba vredesmod till marken slog
Den aldrig skrämda Percy, så att han
Med lifvet aldrig mer sprang upp igen.
Kort sagdt, hans död – hvars tappra själ göt eld
Uti den sämsta bondlurk i hans läger –
Tog, knappt förkunnad, eld och hetta bort
Ifrån det bästa mannamod i hären,
Ty hans metall stålsatte hans parti
Och, när den veknat, sönko allesamman

Hopvikna som ett bly så tungt och slött.
Och som det ting, som i sig själf är tungt,
Med största snabbhet flyger, när det tvingas,
Så gaf vårt folk, af Hetsporrs mistning tunga,
Med skräcken sådan fart åt denna tyngd,
Att pil ej snabbare till målet flyger,
Än våra knektar till sin räddnings mål
Från fältet sprungo. Då blef grefve Worcester
För snart en fånge; på den vilda Skotten,
Blodstänkta Douglas, hvars sträfsamma svärd
Tre gånger huggit ned en konungs skenbild,
Gaf modet tappt; han prydde deras skam,
Som vände ryggen till, och blef i flykten,
Af skräck kullfallen, fången. Summan är,
Att kungen segrat har och skickat ut
En hurtig här att möta er, mylord,
Den föres af den unga Lancaster
Och Westmoreland: det är hvad nytt jag vet.
North. Nog får jag tid att sörja öfver detta.
I gift bor läkedom, och denna nyhet,
Som, om jag varit frisk, mig lagt på sjuksäng,
Gör nu, då jag är sjuk, mig nästan frisk;
Och, som den man, hvars febermatta lemmar
Som svaga gångjärn digna under kroppen,
Blir vild af yrseln, störtar som en blixt
Ur väktarns armar — likså får min kropp,
Af plågor kväst och nu af plågor rasvill,
Tredubbel styrka. — Bort, du svaga krycka!
En pansarhandske nu med fjäll af stål
Omhölje denna hand! Sjukmössa, bort!
Du är för yppigt värn åt detta hufvud,
Som segermätta kungar måtta efter.
Nu järn kring pannan. Och må sedan komma
Den värsta stund, som tid och hat kan bringa
Till trots mot rasande Northumberland!
Må himlen kyssa jorden! Må naturen
Lössläppa syndaflod! Låt ordning dö!
Må världen mer en skådeplats ej vara,

Där tråkigt groll framsläpar långa scener!
Nej, må en enda Kains-anda härska
I alla bröst och hvarje hjärta hetsas
På blodspår, tills den grymma scenen ändas
Och mörkret blir dödgräfvarn åt de döda.

Trav. Så häftig vrede skadar er, mylord.

Bard. Skilj visdom ej ifrån er ära, grefve.

Mort. Vet, alla edra vänners lif bero
På eder hälsa; ger ni den till spillo
Åt stormig vrede, måste den gå under.
Ni hade ju beräknat krigets utgång
Och uppsummerat alla möjligheter,
Förrän ni sade: "låt oss bjuda spetsen."
Det var ju att förmoda, att er son
Där hugg det vankades ock kunde stupa;
Ni visste, att han gick på farors spång,
Som snarare plär brista än den bär,
Ni visste, att hans kropp mottaglig var
För hugg och skott, och att hans djärfva ande
Till farans värsta tummel honom dref;
Dock sade ni "gå på!", och ingen varning,
Hur stark den måtte vara, kunde hämma
En styfsint föresats. Hvad har då timat,
Hvad har det djärfva företaget alstrat,
Mer än att det som borde ske har skett?

Bard. Vi alla, som haft del i nederlaget,
Vårt vågspel kände på så farlig sjö,
Där, tio emot ett, det gällde lifvet.
Dock drogo vi åstad, ty hopp om vinst
Förkväfde tanken på hvar möjlig fara;
Ja, fastän slagna, än en gång däran!
Kom! Allt på spel vi sätta: lif och gods!

Mort. Det är på högsta tiden; ädla lord,
Jag hört som säkert och jag talar sanning, —
Den ädle biskopen af York är redo
Med väl utrustad här; han är en man,
Som kan sitt folk med dubbel borgen fäs'a.
Er ädle son, mylord, blott förde kroppar,

Blott skuggor, bilder utaf män, till striden,
Ty blotta ordet uppror satte skillnad
Emellan deras kroppars värf och själen;
De slogos, som när folk dekokter dricker,
Mod prut och äckel; endast deras vapen
Vi hade på vår sida, själ och ande
Frös in, när detta ordet uppror nämndes,
Som fisk i dam. Men ärkebiskopen
Skall göra upprors sak till religion;
Han anses för att vara from och helig,
Man honom följa skall med kropp och själ;
Han skall sitt värf med konung Richards blod,
Från Pomfrets murar skrapadt, styrka ge,
Sin träta och sin sak från himlen leda,
Kungöra att han värjer blodigt land,
Som flämtar under Bolingbrokes förtryck,
Och hög och låg skall hoptals följa honom.

North. Det visste jag förut; dock, sant att tala,
Det var af sorgen plånadt ur min själ.
Kom med mig in och säg mig en och hvar
Den bästa väg till räddning och till hämnd.
Upp, värfva vänner, här får icke töfvas,
Ty mera nu än nånsin de behöfvas. *(De gå)*

SCEN II. — *London. En gata.*

(Sir John Falstaff kommer med sin page, som bär hans svärd och sköld)

Falst. Nå, du långskank där, hvad säger doktorn om min urin?

Pag. Hå, han sad', att urinen i och för sig var en god och hälsosam urin; men den personen, hvilken den tillhörde, måtte hafva flere sjukdomar än han visste utaf.

Falst. Folk utaf alla sorter sätta en ära uti att pika mig. Hjärnan på den der narraktigt hopknådade lerklimpen, som kallas människa, är icke i stånd att hitta på något mer som duger att skratta åt, än hvad jag hittar på, eller hvad som hittas på om mig. Jag är icke allenast själf kvick, utan också orsaken till att kvickhet kommer

fram hos andra. Jag vandrar här framföre dig likasom en so, som har ätit upp hela gris-kullen utom en. Om prinsen har satt dig i min tjänst för någon annan orsak än för att sticka af emot mig, så har jag orätt. Du din sakramenskade alruna, du passar bättre att bäras på min mössa än att följa mig i hälarna. Aldrig nånsin har någon sådan der agat-krumilur passat upp mig förr än nu; men jag skall infatta dig hvarken i guld eller silfver, utan i usla kläder och skicka dig tillbaka igen som en juvel till din herre, den der juvenis, prinsen din herre, som ligger i process med gåsungarna. Förr växer det skägg i flata handen på mig, än han får något på sin haka; och ändå sticker han icke under stol med att säga, att hans ansikte är ett krono-ansikte. Vår herre kan ge det sin fulländning, när han behagar; ännu är där icke ett hår förloradt. Han må gärna låta det gälla för ett krono-ansikte, ty en barberare skall aldrig kunna förtjäna sex öre med att skafva det; och ändå gal han, som om han redan varit karla-karl, medan ännu hans far var ungkarl. Han kan behålla sin nåd för sig själf, men min har han totalt förlorat, det kan jag försäkra honom. Hvad sad' mäster Dumbleton om sidentyget till min korta kappa och mina vidbyxor?

Pag. Hå, han sad', att ni skulle skaffa honom en bättre borgensman än Bardolph; han ville icke antaga hans namn och ert, han gillade icke säkerheten.

Falst. Förbannad vare han så som den rike mannen! Måtte hans tunga låda ännu värre vid hans gom! En sådan satans Achitophel! en sådan skurkaktig det-försäkrar-jag-er-kanalje! Ha en adelsman i händerna och ändå fordra säkerhet! De förbannade flintskallarna gå nu för tiden icke med annat än höga klackar och nyckelknippor vid bältet; och om någon inlåter sig med dem i ett honett lån, så göra de ändå påstående om säkerhet. Man kunde lika gärna få stoppa råttgift i munnen på mig, som bjuda till att stoppa den full med säkerhet. Jag trodde, att han skulle skicka mig två och tjugo alnar sidentyg, så sant jag är en rättskaffens riddare, och så skickar han mig säkerhet! Godt, han må sofva i säkerhet, ty han har ymnighetshornet, och

hans hustrus lättfärdighet skiner därigenom. Och ändå kan han icke se, fastän han har sin egen horn-lykta att lysa sig med. Hvar är Bardolph?

Pag. Han har rest till Smithfield för att köpa ers välborenhet en häst.

Falst. Jag köpte honom i St. Pauls-kyrkan, och han vill köpa mig en häst i Smithfield. Kunde jag nu bara få mig en hustru från gatan, så vore jag betjänad, beriden och behustrad.

(Lord-öfverdomaren kommer, åtföljd af en rättsbetjänt)

Pag. Herre, där kommer den adelsmannen, som häktade prinsen, för det att han slog honom för Bardolphs skull.

Falst. Håll dig stilla; jag vill inte se honom.

Lord-ö. Hvem är det som går där?

Rättsb. Falstaff, ers nåd.

Lord-ö. Han som var under ransakning för stråtröfveri?

Rättsb. Just han, mylord. Men sedan dess har han slagits bra vid Shrewsbury och går nu, som jag hör, med något uppdrag till prins John af Lancaster.

Lord-ö. Hvad, till York? Ropa honom tillbaka.

Rättsb. Sir John Falstaff!

Falst. Pojke, säg honom, att jag är döf.

Pag. Ni får lof att tala högre; min herre är döf.

Lord-ö. Ja, det är jag säker på att han är, när han skall höra något godt. — Gå, tag honom i armen, jag måste tala med honom.

Rättsb. Sir John, —

Falst. Hvad? En så ung räkel och tigga! Finns det då icke krig till? Finns det ingen sysselsättning? Är icke kungen i brist på undersåtar? Behöfva icke rebellerna soldater? Fastän det är en skam att vara på någon annan sida än den ena, så är det dock ännu värre skam att tigga än att vara på den värsta sidan, om den också skulle vara värre, än namnet uppror förmår uttrycka.

Rättsb. Ni misstar er på mig, herre.

Falst. Hur så? Sad' jag, att ni var en hederlig karl? Mitt ridderskap och min soldatära å sido, — det hade varit lögn i min hals, om jag det sagt.

Rättsb. Sätt då ert ridderskap och er soldatära å sido, min gunstig herre, och tillåt mig att säga er, att ni ljuger i er hals, om ni säger, att jag är något annat än hederlig karl.

Falst. Jag tillåta dig att säga mig det? Jag skulle sätta det åsido, som är sammanväxt med mig! Om du får någon sorts tillåtelse af mig, så häng mig; och tillåter du dig något själf, så är det du som skall hänga. Du uppsynings-snasker, bort med dig, marsch!

Rättsb. Mylord vill tala med er.

Lord-ö. Sir John Falstaff, ett ord!

Falst. Bästa mylord! — Gud gifve ers härlighet en fröjdefull dag! Det gläder mig att se ers härlighet ute; jag har hört sägas, att ers härlighet var sjuk; jag hoppas, att ers härlighet har fått lof att gå ut! Ers härlighet har visst icke helt och hållet passerat sin ungdomsålder, men har ändå en sorts os af ålderdom, en smula bismak af tidens sälta, och därföre beder jag ers härlighet allra ödmjukast, att ers härlighet täcktes hafva vederbörlig omvårdnad om sin hälsa.

Lord-ö. Sir John, jag skickade efter er före er afmarsch till Shrewsbury.

Falst. Med ers härlighets tillåtelse, — jag hör, att hans majestät har kommit något melankolisk ifrån Wales.

Lord-ö. Jag talar icke om hans majestät. — Ni ville icke komma, då jag skickade efter er.

Falst. Och dessutom hör jag, att hans höghet återigen fått ett anfall af den där förbannade apoplexien.

Lord-ö. Nå, himlen förhjälpe honom till hälsan igen! — Jag ber, låt mig få tala med er.

Falst. Den där apoplexien är, efter mina funderingar, en sorts lethargi, med ers härlighets tillåtelse, en sorts sömn i blodet, ett förbannadt sus och kittlande.

Lord-ö. Hvad står ni där och pratar! Låt den vara hvad den vill.

Falst. Den leder sitt ursprung från mycket bekymmer, från studerande och oordningar uti hjärnan. Jag har läst

om orsakerna till dess verkningar hos Galenus; det er en sorts döfhet.

Lord-ö. Jag tror, att ni har fått ett anfall af den sjukan, ty ni hör icke hvad jag säger.

Falst. Mycket väl, mylord, mycket väl. Det är snarare, med er tillåtelse, den skröpligheten som kallas icke höra på, den sjukan som heter icke vara uppmärksam, som jag är behäftad med.

Lord-ö. Att sätta er i kurran skulle kanske hjälpa upp edra örons uppmärksamhet, och jag skulle kunna slå mig på att bli er läkare.

Falst. Jag är så fattig som Hiob, mylord, men icke så tålmodig. Ers härlighet kan ordinera arrest-pulver åt mig med afseende på min fattigdom, men huruvida jag skulle vara så tålmodig patient, att jag följde edra recepter, därom kunde de vise hafva ett gran af en skrupel, eller till och med en hel skrupel.

Lord-ö. Jag skickade efter er för att tala med er, då ni var anklagad för saker, som gingo å lif.

Falst. Jag fick just då en varning af min i landt-tjänstens lagar erfarna advokat och kom icke.

Lord-ö. Nå nå, sir John, en sanning är det, att ni lefver i stor vanära.

Falst. Den som spänner mitt bälte ikring sig kan icke lefva i mindre.

Lord-ö. Ni har smått om medel, men ni lefver rundeligen.

Falst. Jag skulle önska, att det vore tvärtom: att jag hade mig lite smått och inte vore så fyrkantig.

Lord-ö. Ni har missledt den unga prinsen.

Falst. Den unga prinsen har missledt mig; jag är mannen med den stora magen, och han är min hund.

Lord-ö. Nå väl; jag vill icke gärna upprifva ett nyläkt sår. Ert uppförande den där dagen vid Shrewsbury har en smula förgyllt er nattbragd vid Gadshill. Ni kan tacka de oroliga tiderna för att ni så trankilt kommit ifrån den affären.

Falst. Mylord?

Lord-ö. Men såsom nu allt är godt igen, så låt det så förblifva. Väck icke björnen som sofver.

Falst. Att väcka en björn är lika styggt som att lukta en räf.

Lord-ö. Nå! Ni är som ett ljus, hvars bästa del brunnit ned.

Falst. Ett tjockt högtidsljus, mylord; bara talg. Men om jag också skulle hafva sagt v a x, så kunde jag hänvisa på min mage och säga: "är det vax, det?"

Lord-ö. Hvartenda hvitt hår i ert ansikte borde lära er att iakttaga tukt och allvar.

Falst. Tukta kalfvar? Tukta kalfvar?

Lord-ö. Ni följer den unga prinsen öfverallt som hans onda ängel.

Falst. Nej, det gör jag inte, mylord. En ond ängel är icke fullviktig; men jag hoppas, att en och hvar, som ser mig, skall taga emot mig utan att väga mig. Likväl tillstår jag, att jag i vissa afseenden har svårt att komma i omlopp. Dygden har så litet anseende i dessa krämaretider, att sann tapperhet gifvit sig till björnförare. Skarpsinnighet har blifvit krögare och slösar sitt behändiga förstånd på att skrifva ut räkningar. Alla andra gåfvor, som tillhöra människan, äro, såsom denna tidens ondska tillskapar dem, ej värda ett krusbär. Ni, som är gamla, taga icke i betraktande hvad vi, unga karlar, duga till; ni mäter våra lefrars hetta efter er gallas bitterhet; och vi, som ännu stå vid vår ungdoms förtroppar, vi äro också, det tillstår jag, riktiga klippare.

Lord-ö. Sätter ni ännu ert namn på ungdomens lista, ni, som med alla ålderdomens runor är antecknad såsom gammal? Har ni icke ett drypande öga, en torr hand, en gul kind, ett hvitt skägg, inkrympande vador och utsvällande buk? Är icke er röst hes, er andedräkt kort, er haka tvåfaldig, ert förstånd enfaldigt och hvarenda bit på er fördärfvad af ålderdom? Och ändå kallar ni er ung? Fy, fy, fy, sir John.

Falst. Mylord, jag blef född ungefär klockan tre på eftermiddagen, med ett hvitt hufvud och en smula trind

mage. Hvad min röst betsäffar — den har jag fördärfvat med att gala och sjunga i kyrkan. Att vidare bevisa att jag är ung har jag icke lust till; sanningen är att jag endast är gammal i omdöme och förstånd; och den som vill göra kaprioler med mig om tusen mark, han kan gärna låna mig pengarna och taga sig i akt. — Hvad den örfilen beträffar, som prinsen gaf er, så gaf han er den som en rå prins, och ni tog emot den som en förnuftig lord. Jag har gifvit honom en skrapa för det, och det unga lejonet gör bot och bättring; visserligen icke i säck och asko, men i gammalt sekt och nytt siden.

Lord-ö. Gud gifve prinsen en bättre sällskapsbroder!

Falst. Gud gifve sällskapsbrodern en bättre prins! Jag kan inte bli honom kvitt.

Lord-ö. Godt; kungen har skilt er och prins Henrik åt. Jag har hört, att ni är kommenderad med prins John af Lancaster emot ärkebiskopen och grefven af Northumberland.

Falst. Joo, det har jag att tacka ert lilla fiffiga förstånd för. Men bedjen nu vackert, I alle, som sitten där hemma och kyssen mylady Frid, att våra krigshärar icke må drabba samman på en varm dag; ty, vid Gud, jag tar icke mer än två skjortor med mig, och jag har inte lust att svettas orimligt. Om det blir en het dag, och jag svingar någonting annat än min butelj, så vill jag aldrig spotta hvitt mer. Ingen enda farlig affär kan komma stickandes, utan att man skall köra före med mig. Nå nå, jag kan icke räcka evigt heller; men det har alltid varit ett nationaldrag hos våra Engelsmän, — ha de något godt, så skall det fram i hvardagslag. Om ni nödvändigt skall påstå, att jag är en gammal man, så kunde ni låta mig få vara i ro. Gifve Gud, att mitt namn icke vore en sådan skräck för fienden som det är! Jag ville hellre frätas till döds af rost, än skuras till smulor af evinnerlig motion.

Lord-ö. Nå väl, lef rättskaffens, lef rättskaffens! Och Gud välsigne ert förehafvande.

Falst. Skulle inte mylord kunna låna mig tusen pund till min utrustning?

Lord-ö. Icke ett öre, icke ett öre. Slantarna bränna er, och ni är icke tålmodig nog. – Farväl; hälsa till min frände Westmoreland.

(Lord-öfverdomen och rättsbetjänten gå)

Falst. Om jag det gör, så ge mig en näsknäpp med en pålkran. – Människan kan lika litet skilja ålderdom från snikenhet, som hon kan hindra unga kroppar från liderlighet. Men gikten pinar den ena, och pocker af lösaktighet anfäkta de andra; och så komma båda åldrarna mina förbannelser i förväg. – Pojke!

Pag. Hvad befalls?

Falst. Hur mycket pengar är det i min pung?

Pag. Sju åttastyfversstycken och två vittnar.

Falst. Jag är icke i stånd att hitta på något läkemedel emot den här börs-lungsoten; att låna och låna drar bara ut på tiden, men sjukdomen är obotlig. – Gå, bär detta bref till lord Lancaster, detta till prinsen, detta till grefven af Westmoreland och det här till gamla madam Ursula, som jag hvar vecka lofvat att gifta mig med, allt sedan jag varseblef det första hvita håret på min haka. Skynda dig; du vet hvar du skall träffa mig. *(Pagen går.)* Må pocker anamma den här gikten, eller gikten anamma de här pockerna, ty det ena eller det andra huserar som fan i min stortå. Det gör just ingenting, om jag haltar; jag har kampanjerna att skylla på, och jag får så mycket resonablare pension. Ett godt hufvud kan begagna allt; jag skall göra skröpligheter räntebärande. *(Går)*

SCEN III. – *York. Ett rum i ärkebiskopens palats.*

(Ärkebiskopen af York uppträder tillika med lorderna Hastings, Mowbray och Bardolph)

Ärkeb. Nu kännen I vår sak och våra medel,
Och, ädle vänner, sägen öppet nu
En hvar sin mening om hur saken står;
Lord-marskalk, yttra ni er mening först.

Mowb. Anledningen jag gillar till vårt härtåg,
Men ville gärna veta säkrare,
Hur vi, med våra medel, månde gå

Med vederbörligt djärf och trotsig panna
Kung Henriks makt och väldighet emot.

Hast. Vår mönsterrulla redan stigit har
Till fem och tjugo tusen utvaldt folk.
Och rikligt lefver hoppet om förstärkning
På store grefven af Northumberland,
Hvars barm af oförrätter glödhet är.

Bard. Således är nu frågan den, lord Hastings,
Om denna här af fem och tjugo tusen
Kan utan lord Northumberland förslå.

Hast. Med honom säkert.

Bard. Ja, se det är knuten;
Men äro vi för svaga utan honom,
Så böra vi ej våga oss för långt,
Förrän vi ha hans hjälp tillhands och nära,
Ty vid ett anslag med så blodigt anlet
Bör gissning, väntan och förhoppningar
På oviss hjälp ej hafva ord i laget.

Ärkeb. Lord Bardolph, mycket sant! Ty sådant gjorde
Den unga Hetsporrs fall vid Shrewsbury.

Bard. Ja visst, mylord, han styrkte sig med hopp
Och lefde af ett lofvadt bistånds väder,
Inbillande sig själf en härsmakt ha,
Som dock blef mindre än hans minsta tanke.
Så förde han af fantasier uppblåst,
En galning lik, mot döden sina troppar
Och störtade sig blindvis i fördärf.

Hast. Förlåt mig; aldrig har det skadat någon
Att hopp och sannolikhet öfverväga.

Bard. Jo, så som kriget nu beskaffadt är; —
Vårt företag, som redan är i gång,
I hoppet lefver, liksom fruktträd blomma
Vid tidig vår; att man kan hoppas frukt
Är ej så säkert, som att man bör rädas
Att frosten kan fördärfva blommorna.
Om vi en byggnad vilja föra opp,
Bese vi platsen först, uppgöra ritning
Och, när vi se hur huset skall se ut,

Då öfverslå vi arbetskostnaden;
Och finna vi den öfvergå förmågan,
Hvad göra vi, om ej på nytt en ritning
Med färre rum; kanhända vi till slut
Ej bygga alls. Långt mera böra vi
Vid sådant storverk — rifva ned ett rike
Och sätta upp ett nytt — betrakta noga
Vår byggnadsplats och själfva ritningen,
Förena oss om säker grund samt fråga
Byggmästare, beräkna våra medel
Om de förslå till sådant företag
Och kunna väga opp vår motpart; annars
Utrusta vi oss blott på papperet
Med namn på karlar uti karlars ställe,
Likt den som gör en ritning till ett hus,
Det han ej mäktar bygga; hälften färdigt
Han lämnar det och ger halfskapadt gods
Liksom en naken slaf åt molnens tårar,
Ett rof åt bistra vintrens tyranni.

Hast. Om ock vårt hopp, hvars födsel lyckligt bådas,
Kom dödfödt fram och här vi redan hade
Den allrasista man vi kunna vänta,
Jag tror oss dock tillräckligt starka vara
Att, som vi äro, mäta oss med kungen.

Bard. Hvad? Har han endast fem och tjugo tusen?

Hast. Mot oss ej fler: nej, knappast det, lord Bardolph.
Hans här består i dessa bistra tider
Af trenne skaror: en mot Frankrike,
En mot Glendower; en tredje skall kanhända
Mot oss dra ut. Så är den svaga kungen
Tredelad, och hans penningkistor klinga
Blott tomhet och ihålig fattigdom.

Ärkeb. Att han sin spridda styrka skulle samla
Och draga ut mot oss med all sin härsmakt
Är aldrig att befara.

Hast. Gör han det,
Så har han icke ryggen skyddad. Fransmän

Och Walos-män skola nafsa i hans hälar. —
Nej, frukta aldrig det!

Bard. Hvem tror man då
Skall föra an hans troppar emot oss?

Hast. Prins Lancaster och Grefve Westmoreland;
Han själf och Henrik Monmouth gå mot Wales.
Men hvem han satt emot Fransoserna,
Vet jag ej säkert.

Ärkeb. Låt oss bryta opp
Och högt förkunna skälet till vår fejd.
Utaf sitt eget val är staten sjuk
Och känner äckel, öfvermätt af kärlek.
Ett vacklande och farligt boningshus
Har den som bygger uppå hopens hjärta.
Du galna hop! hur slog du icke himlen
Med gäll välsignelse för Bolingbroke,
Förrän du honom fick dithän du ville?
Nu, då han just är utstyrd dig i lag,
Är du så full af honom, glupska djur,
Att själf du retar dig att utspy honom.
Så, så, gemena hund, du kräkte upp
Ur frossarsvalget konungsliga Richard
Och vill nu äta dina döda spyor
Och går och tjuter efter dem. Hvad är
I dessa tider väl att lita på?
De, som då Richard lefde gärna sett
Att han var död, sig i hans graf förälskat.
Du, som vrok stoft uppå hans sköna hufvud,
När, suckande, igenom stolta London
Han följde en förgudad Bolingbroke,
Nu skriker: "jord, gif oss den kungen åter
Och tag den här!" Förvända mänskosinne!
Hvad komma skall och varit har är godt,
Men hvad som är du städse har försmått.

Mowb. Nå, mönstra vi vår här att framåt gå?

Hast. Vi äro tidens folk; hon bjuder så.

(De gå)

ANDRA AKTEN.

SCEN I. — *London. En gata.*

(Madam Rapp kommer med Klo och hans dräng. Efter dem kommer Snara)

M. Rapp. Herr Klo, har ni stämningen i ordning?

Klo. Ja, det har jag.

M. Rapp. Hvar är ert biträde? Är det en handfast huggare? Kan han ta sin karl i kragen?

Klo. Hör hit, du! Hvar är Snara?

M. Rapp. Ack, herre Gud, den goda herr Snara!

Snara. Här, här!

Klo. Snara, vi skola häkta sir John Falstaff.

M. Rapp. Ja, kära herr Snara, jag har stämt honom och alltihop.

Snara. Det kan komma att kosta några af oss lifvet; han sticks.

M. Rapp. Herre hjärtandes! akta er bara; han stack mig i mitt eget hus, och det riktigt svinaktigt. Minsann han frågar det ringaste efter hvad skada han gör, när han har pliten framme; han stöter till som själfva fan och skonar hvarken man, kvinna eller barn.

Klo. Om jag bara får riktigt tag i honom, så frågar jag inte efter hans stötar.

M. Rapp. Inte jag heller; jag skall hjälpa er.

Klo. Bara jag först får honom fatt, bara jag får ett grabba-tag. —

M. Rapp. Jag är ruinerad, om han kommer undan; jag försäkrar, att han just är abnorm att ta på krita! Kära herr Klo, håll honom bra fast! Kära herr Snara, låt honom inte slippa undan! Han kommer kontenerligt till Pastej-hörnet, för att — respekt till sägandes — köpa en sadel, och i dag är han individerad till middag på Leopard-hufvudet vid Lombardgatan hos herr Glatt, sidenkrämaren. Jag ber er, eftersom stämningen redan är uttagen och hela min lilla lägenhet så öppen och känd af hela världen, — låt honom bli ställd till ansvar. Hundra mark — det är för stor skuld att vara skyldig ett stackars kvinnfolk, som

hvarken har huld eller skyld; det är mera, än jag kan bära; men jag har burit, och burit, och burit, och har blifvit pudrad och pudrad från den ena dagen till den andra, så det just är en skam att tänka på. Tåcke där är inte honett; ett stackars kvinnfolk är väl ingen packåsna eller något kreatur heller, som skall kanka och dras med alla karlslokar.

(Falstaff kommer med sin page och Bardolph)

Där kommer han, och den förbannade karbunkelnäsan Bardolph med honom. Gör er plikt, herr Klo och herr Snara; gör mig, gör mig, gör mig — er plikt, säger jag!

Falst. Hvad nu? Hvems märr har stupat? Hvad står på?

Klo. Sir John jag häktar er på madam Rapps stämning.

Falst. Undan, drumlar! Drag, Bardolph! Hugg nacken af den kanaljen; vräk det ludret i rännstenen!

M. Rapp. Vräka mig i rännstenen! Jag skall vräka dig i rännstenen, jag. Såå, du vill det? Du vill det, du din bastardiska kanalje! — Mord! Mord! Ack din sirapistiska bof! Vill du slå ihjäl Guds och konungens tjänare? Ack, du manna-dråpliga kanalje! Du är manna-dråplig både på karlar och kvinnfolk.

Falst. Kör undan dem, Bardolph!

Klo. Hjälp, hjälp!

M. Rapp. Godt folk, skaffa hit en liten hjälp eller två. — Såå, du vill det, vill det, vill det? Gör det, din kanalje, gör det, du galgfågel!

Falst. Ur vägen, du köksbjörn! du trashank! du svinpäls! Jag skall ge er ett nyp i katastrofen, jag.

(Lord-öfverdomaren kommer med svit)

Lord-ö. Hvad är på färde? Håll er stilla där!

M. Rapp. Bästa nådig herre, stå på mitt bästa! Jag ber er, håll med mig!

Lord-ö. Hvad nu, sir John! Hvad, står ni här och grälar?
Säg, anstår det ert stånd, er tid, ert uppdrag?
På väg till York ni redan borde vara. —
Släpp honom, karl. Släpp honom, säger jag.

M. Rapp. Ack, högvördigste herr lord, jag är, med ers nåds tillåtelse, en fattig änka från Eastcheap, och han är häktad på min stämning.

Lord-ö. För hvilken summa?

M. Rapp. För hela subberten, mylord; allt hvad jag äger och har. Han har ätit mig ut ur hus och hem. Han har stoppat hela min subb-sistans i sin tjocka mage där. — Men något skall jag ha ut igen, eller också skall jag rida dig hvar natt som maran.

Falst. Jag tror, att jag lika gärna kunde rida maran, bara jag väl kunde komma upp.

Lord-ö. Hur kommer det här till, sir John? Fy, hvilken hederlig karl kan uthärda en sådan storm af skällsord? Skäms ni icke att tvinga en stackars änka till så hårda mått och steg för att få sitt igen?

Falst. Hvad är det då för en ofantlig summa jag är dig skyldig?

M. Rapp. Jo, för knäfveln — om du vore en hederlig karl — dig själf och pengar till. Du svor på min förgyllda silfverpokal, då du satt i min delfin-kammare vid runda bordet, vid stenkolsbrasan, Onsdagen i pingstveckan, då prinsen slog ett hål i hufvudet på dig, för det att du liknade hans far vid en klockare i Windsor: då svor du mig till, där jag satt och tvättade ditt sår, att du skulle äkta mig och göra mig till nådig-fru-din-hustru. Kan du neka det? Kom icke mor Tarmkär, slaktarens hustru, in i detsamma och kallade mig mor Rapp? Kom hon icke för att låna ett mått vinättika, och talte hon icke om att hon hade ett duktigt fat krabbor? Hvarpå du fick lust att äta några; hvarpå jag sad' dig, att det inte var bra för ett färskt sår? Och bad du mig icke, när hon hade gått ned utföre trapporna, att jag inte skulle vara så familjärisk med sådant där patrask? Och sad' du mig icke, att man innan kort skulle kalla mig fru? Och kysste du mig icke och bad mig skaffa dig tretti skilling? Nu får du svärja dig fri på bibeln; neka för det, om du kan.

Falst. Mylord, hon är inte riktigt klok, den stackars människan; hon säger ifrån den ena ändan af staden till den

andra, att hennes äldsta son är lik er; hon har varit i goda omständigheter, och sanningen är, att fattigdomen har gjort henne litet vriden. Men hvad de här tokiga rättsbetjänterna beträffar, så anhåller jag, att de måtte gifva mig upprättelse.

Lord-ö. Sir John, sir John! Jag är noga bekant med ert sätt att göra det krokigt, som är rakt. Ingen förhärdad uppsyn, icke heller den störtflod af ord, som med mer än oförskämd fräckhet strömmar ur er, kan afhålla mig från att bedöma saken efter rätt och billighet; jag märker, att ni har missbrukat denna kvinnans medgörliga lynne och fått henne att betjäna er både med börs och person.

M. Rapp. Det har sin riktighet, mylord, –

Lord-ö. Var så god och tig. – Betala nu hvad ni är henne skyldig, och afbörda er den dålighet ni med henne bedrifvit. Det ena kan ni göra med klingande mynt, det andra med äkta ånger.

Falst. Mylord, de här snubborna kan jag icke emottaga utan att svara. En ädel dristighet kallar ni oförskämd fräckhet; men kröker man på ryggen och säger ingenting, – då är man ett dygdemönster. Nej, mylord, med all min underdåniga respekt för er, – er ödmjuka tjänare vill jag inte bli. Det säger jag er; jag fordrar befrielse från de här rättsbetjänterna, såsom den där är stadd i angelägna ärenden i konungens tjänst.

Lord-ö. Ni talar, som om ni hade fullmakt att göra det ondt är, men gör nu hvad ert goda namn och rykte kräfver, och ställ den stackars kvinnan tillfreds.

Falst. Kom hit värdinna! ***(Tager henne afsides)***

(Gower kommer)

Lord-ö. Nå, herr Gower, hvad nytt?

Gow. Kungen, mylord! och Henrik, prins af Wales,
Snart äro här; mer säger detta bref.

Falst. Så sant jag är adelsman –

M. Rapp. Ja, det har ni sagt en gång förr.

Falst. Så sant jag är adelsman; – se så, inte mer om det där nu!

M. Rapp. Vid denna himmelska mark, som jag tram-

par på, — då får jag lof att pantsätta både mitt silfver och tapeterna i matrummen!

Falst. Glas, glas, är det bästa man kan dricka ur; och hvad dina väggar beträffar — ett litet helt simpelt kuckel, eller historien om den förlorade sonen, eller en tysk vildsvinsjakt i vattenfärger är mer värd än tusen sådana där sparrlakan och malätna tapeter. Laga, att det blir tio pund, om du kan. Om du bara inte hade dina nycker, så vore du den bästa flicka i England. Se så, tvätta dig nu i synen och tag tillbaka stämningen. Inte skall du ha sådana där konster med mig; känner du mig inte? Se så, se så, jag vet, att du har blifvit tubbad till det här.

M. Rapp. Kära sir John, låt det få bli vid tjugo nobler. Jag pantsätter inte gärna mitt silfver, det är visst och sant, det.

Falst. Nå, så får det bli därvid; jag får göra mig andra utvägar. Du är och förblir en toka.

M. Rapp. Nå nå, ni skall få det, om jag också skall sätta min kofta i pant. Jag hoppas, att ni kommer till aftonmåltiden. Ni tänker ju betala mig allt på en gång?

Falst. Vill jag lefva? — *(Till Bardolph)* Följ med henne, följ med henne! Häng dig fast, häng dig fast!

M. Rapp. Vill ni, att jag skall bjuda Dorta Slitlakan till kvällsvards-sällskap åt er?

Falst. Icke ett ord mer! Ja, hon kan komma.

(Madam Rapp, Bardolph, rättsbetjänterna och pagen gå)

Lord-ö. Jag har hört bättre nyheter.

Falst. Hvad för nyheter, bästa mylord?

Lord-ö. Hvar låg kungen förleden natt?

Gow. I Basingstoke, mylord.

Falst. Jag hoppas, att allt står bra till, mylord? Hur låta nyheterna, mylord?

Lord-ö. Komma alla hans troppar tillbaka?

Gow. Nej, femtonhundra man, femhundra hästar
Ryckt ut till prinsen utaf Lancaster
Emot Northumberland och biskopen.

Falst. Kommer kungen tillbaka från Wales, min ädle lord?

Lord-ö. Ni skall få bref af mig på ögonblicket; Kom nu och följ mig åt, min bästa Gower.

Falst. Mylord!

Lord-ö. Hvad står på?

Falst. Herr Gower, får jag den äran att bjuda er på middag?

Gow. Jag måste uppvakta min nådige herre här. Nej, jag tackar, bästa sir John.

Lord-ö. Sir John, ni sölar för länge här; ni skall ju värfva manskap i de grefskap, som ni marscherar igenom.

Falst. Behagar ni supera med mig, herr Gower?

Lord-ö. Hvilken narraktig skolmästare har lärt er sådana fasoner, sir John?

Falst. Herr Gower, om de icke passa mig, så var den en narr, som lärde mig dem. — Det är just det fina i fäktningen, mylord; puff för puff, och så skiljas åt vackert.

Lord-ö. Nå, Herren upplyse dig! du är en stor narr.

(De gå)

Scen II. — *London. En annan gata.*

(Prins Henrik och Poins komma)

P. Henr. Tro mig, jag är ofantligt trött.

Poins. Har det kommit därhän? Jag trodde, att trötthet aldrig vågade angripa någon af så ädelt blod.

P. Henr. Mig angriper den emellertid, ehuruväl min höghet rodnar för att tillstå det. Är det icke en smula simpelt af mig att längta efter svagdricka?

Poins. En prins borde verkeligen icke hafva studerat så ytligt, att han ens kan tänka på en svag komposition.

P. Henr. Min aptit måste således, efter all sannolikhet, icke vara af furstlig härkomst, ty nu tänker jag minsann på det arma kreaturet svagdricka. Men, sanningen att säga, dessa ödmjuka betraktelser göra mig verkeligen min höghet motbjudande. Hvilken skam är det icke för mig att komma ihåg ditt namn? Eller att känna igen ditt ansikte i morgon? Eller att taga notis om hur många par silkesstrumpor du har; n. b. det där som du har på och det där för detta persikofärgade. Eller att hålla räkning på dina

skjortor; n. b. en till öfverflöd och en till bruk. – Men det vet värden på bollhuset bättre än jag; ty det är låg ebb i ditt linneförråd, när du där icke står med säll-trädet; och det har du icke gjort på länge, emedan återstoden af dina Nederländer ha tagit sig för att äta upp din holländska lärftsegendom. Och Gud vet, om de som ligga och skrika i ditt linnes ruiner komma att ärfva hans rike. Men barnmorskorna säga, att ungarna icke rå för'et; folkökningen tilltar, och släktskaperna styrkas väldeligen.

Poins. Hur illa passar det sig icke att, efter ett så svårt arbete, prata sådan strunt! Säg mig, huru många hyggliga unga prinsar skulle göra det, om deras fäder vore så sjuka, som er far för det närvarande är?

P. Henr. Skall jag säga dig en sak, Poins?

Poins. Ja, men det skall vara något riktigt uppbyggligt.

P. Henr. Tillräckligt godt för kvickhufvuden, som icke äro klyftigare än du.

Poins. Gå på. Jag står puffen emot det där, som ni ärnar komma fram med.

P. Henr. Nå väl, det säger jag – att det icke passar sig för mig att vara bedröfvad nu, då min far är sjuk, ehuruväl jag kunde säga dig – såsom till en person, som det faller mig in att, i brist af bättre, kalla för vän – att jag kunde vara bedröfvad, ja, riktigt på allvar bedröfvad.

Poins. Svårligen vid ett sådant tillfälle.

P. Henr. Vid denna hand! Du tror, att jag står lika djupt inskrifven i djäfvulens bok, som du och Falstaff, för hjärtlöshet och hårdnackenhet. Det skall slutet utvisa. Men jag säger dig – mitt hjärta blöder invärtes öfver att min far är så sjuk; och det, att jag umgås med så dåligt folk som du, har med skäl beröfvat mig all utvärtes sorg.

Poins. Skälet?

P. Henr. Hvad skulle du tänka om mig, ifall jag grät.

Poins. Jag skulle tänka, att du vore en högfurstlig skrymtare.

P. Henr. Det skulle en och hvar tänka, och du är en lycklig karl, som tänker som en och hvar tänker. Ingen

människa i hela världen har tankar, som hålla allmänna landsvägen bättre än dina. Hvarenda människa skulle hålla mig för en skrymtare, det är säkert. Och hvad förmår din högtärade tanke att tänka så?

Poins. Hå, för det att ni har varit så vidlyftig och så insyltad med Falstaff.

P. Henr. Och med dig.

Poins. Vid solens ljus! om mig talar man intet annat än godt; det kan jag höra med mina egna öron. Det värsta man kan säga om mig är, att jag är en yngre broder och att jag är tämligen flink i näfvarna; och de två sakerna, det erkänner jag, kan jag icke hjälpa. Se, där kommer Bardolph.

P. Henr. Och pojken, som jag gaf åt Falstaff. Då han fick honom af mig, var pojken en kristen människa; och se nu, om icke den feta skurken har omskapat honom till en apa.

(Bardolph och pagen komma)

Bard. Guds fred, min prins!

P. Henr. Likaledes, högvälborne Bardolph!

Bard. *(Till pagen)* Se så, din dygdesamma åsna, din blyga narr, skall du rodna? Hvarför rodnar du? Hvad har du blifvit för en jungfrulig krigsman? Är det så rasande farligt att ta jungfrudomen af ett krus öl?

Pag. Nådige herre, han stod just nyss bakom ett rödt gallerfönster och ropade på mig, och jag kunde icke urskilja någon del af hans ansikte från fönstret. Till slut fick jag reda på hans ögon, och jag trodde att han hade gjort två hål i krögarmors nya understubb och kikade genom dem.

P. Henr. Har icke pojken förkofrat sig?

Bard. Bort med dig, din förbannade tvåbenade kanin! Bort!

Pag. Bort med dig, din sakramentskade Altheas dröm, bort!

P. Henr. Förklara oss det, pojke; hvad för en dröm?

Pag. Hå, nådig herre, Althea drömde, att hon nedkom med en eldsvåda, och därföre kallar jag honom hennes dröm.

P. Henr. En god uttolkning är sin krona värd! — Se där har du, pojke. *(Ger honom penningar)*

Poins. Ack, om denna sköna blomma kunde bevaras för mask! — Godt! där har du sex pence till preservativ.

Bard. Om ni icke lagar, att han blir hängd i sällskap med er, så sker det galgen orätt.

P. Henr. Nå, hur står det till med din herre, Bardolph?

Bard. Bra, nådig herre. Han hörde, att ers höghet skulle komma till staden; här är ett bref till er.

P. Henr. Öfverlämnadt, som sig bör. — Och hur mår munsjör Mårtens-gås, er herre.

Bard. I lekamlig måtto väl, herre.

Poins. Ja, visst behöfver hans odödeliga del läkare-hjälp, men det rör honom icke. Om den också är sjuk, så dör den dock ej.

P. Henr. Jag tillåter den där köttlunsen att vara så förtrolig med mig som min hund, och han försvarar sin plats; ty ser ni, hur han skrifver.

Poins. *(Läser)* "John Falstaff, riddare," — ja, det skall en och hvar ha till lifs lika ofta, som han har tillfälle att nämna sig. Alldeles som de som äro släkt med kungen; de kunna aldrig sticka sig i fingret, utan att säga: "där spilles kungligt blod." — "Hvad skall det betyda?" frågar då någon som icke har lust att begripa; svaret sitter lika löst som mössan på den som vill låna pengar: "Jag är en fattig släktinge till kungen, min herre."

P. Henr. Ja, med oss vilja de alltid vara släkt, om de också skulle leda släkten ända ifrån Japhet. — Men brefvet!

Poins. "Sir John Falstaff, riddare, till konungasonen, den närmaste efter fadren, Henrik, prins af Wales, salutem." — Ha ha, det där är en attest!

P. Henr. Tyst!

Poins. "Jag vill härma den ryktbara Romaren i att vara kort;" — han menar säkert kort-andad, andtäppt. — — "Jag anbefaller mig hos dig, jag anbefaller dig och jag lämnar dig. Var icke för mycket förtrolig med Poins, ty han missbrukar din gunst så mycket, att han svär på att

du skall gifta dig med hans syster Lena. Gör bot och bättring på lediga stunder, så godt du kan, och så farväl.

> Din, vid ja och nej, — det vill säga allt efter som du behandlar honom — Hans Falstaff för mina goda vänner; John för mina bröder och systrar, och sir John för hela Europa."

Min prins, jag vill doppa det här brefvet i sekt och tvinga honom att äta upp det.

P. Henr. Det vore att tvinga honom att taga sina ord uti sig igen. Men bemöter du mig så, Edvard? Skall jag gifta mig med din syster?

Poins. Måtte flickan aldrig råka sämre ut! Men det har jag aldrig sagt.

P. Henr. På det här viset spela vi narrar med tiden, och de vises andar sitta i molnen och göra spe utaf oss. — Är er herre här i London?

Bard. Ja, min prins.

P. Henr. Hvar superar han? Göder sig den gamla galten på sin gamla stiga?

Bard. På gamla stället, nådig herre; i Eastcheap.

P. Henr. Hvad sällskap har han?

Pag. Ephesier, nådig herre, af gamla bekännelsen.

P. Henr. Har han kvinnfolk med sig vid bordet?

Pag. Ingen, nådig herre, utom gamla madam Rapp och mamsell Dorta Slitlakan.

P. Henr. Hvad är det för en hedning?

Pag. Ett hyggligt fruntimmer, och släkt med min herre.

P. Henr. Lika nära släkt som prestgårdskvigan med herregårdstjuren. — Edvard, skola vi stjäla oss på dem vid supén?

Poins. Jag är er skugga, min prins, jag följer er.

P. Henr. Hör du, pojke, och du, Bardolph! Icke ett ord till er herre om att jag redan är kommen till staden! — Där har ni för att ni skall tiga.

Bard. Jag har ingen tunga, nådig herre.

Pag. Hvad mig beträffar, — jag skall styra min.

P. Henr. Farväl med er, gå nu! *(Bardolph och pagen gå)* Den där Dorta Slitlakan måtte vara en allmän landsväg?

Poins. Det kan ni lita på; så allmän som vägen emellan St. Albans och London.

P. Henr. Huru skola vi i kväll få se Falstaff riktigt i sitt element utan att han ser oss?

Poins. Vi taga ett par läderjackor på oss och förkläden, och så passa vi upp honom vid bordet som kypare.

P. Henr. Från en Gud till en oxe? Det är att djupt förnedra sig; men så gjorde Jupiter. Från en prins till en kypare? Det är att lumpet förvandla sig; men det skall jag göra. Ty skall man göra något tokigt, så skall det göras med besked. Följ mig, Edvard. *(De gå)*

SCEN III. — *Warkworth. Utanför borgen.*

(Northumberland uppträder med lady Northumberland och lady Percy)

North. Jag ber er, hulda vif och kära dotter,
Låt mina vilda bragder gå sin gång;
Antagen icke denna tidens miner,
I blifven då besvärliga som den.

L. North. Jag gifver med mig, skall ej tala mer;
Gör som du vill, din visdom lede dig.

North. Ack, hulda vif, min ära står i pant,
Jag måste gå, den kan ej räddas annars.

L. Percy. Men gå för Guds skull ej i detta krig!
En gång förut ert ord ni brutit, fader,
Då ni det mer förpliktad var än nu;
Då eder Percy, ack, min hjärtans kär,
Mot norden sände mången längtans blick
Om ej hans fader syntes till — förgäfves!
Hvem tvingade er då att stanna hemma?
Två miste där sin ära, far och son.
Er ära — måtte himlen den bestråla!
Hans — ack, den sken så skönt på honom ner
Som solen från det blå. — Vid denna glans
Uppväcktes hela Englands ridderskap
Till hjältebragder. Han den spegel var,
Vid hvilken adlig ungdom prydde sig.
Lam hette den som icke gick som han;
Han stammade — och detta lyte blef,

Emedan han det hade, hjältars språk;
Ty de som kunde tala rent och klart
Sin tungas färdighet till missbruk vände
Att honom likna. Så, i tal och gång,
I lefnadssätt, i fallenhet för nöjen,
I krigskonst och i blodets muntra nycker
Han var en spegel, förebild och lag
För en och hvar. Och honom, detta under,
Bland män gudomlig, — honom öfvergaf ni!
Ni vek från honom, som ej vek för någon?
Så fick han skåda krigets bistra Gud
I ojämn strid och tvangs att hålla stånd,
Där intet utom namnet Hetsporrs klang
Stridskraftigt var. — Så öfvergaf ni honom!
O gör, o gör hans ande ej den orätt
Att hålla edert löfte mera noga
Mot andra än mot honom! Låt dem vara!
Nog stå sig biskopen och lord-marskalken;
Om Henrik hälften haft af deras härsmakt,
Jag skulle hängt i dag vid Hetsporrs hals
Och talt om Monmouths graf.

North. Förbannelse!
Du plundrar mig på mod, min vackra dotter,
Med nyfödd jämmer öfver gamla fel. —
Jag måste gå att möta fara där;
Den söker annars upp mig annorstädes,
Där jag är mindre rustad.

L. North. Fly till Skottland,
Tills adeln och de väpnade bland folket
En smula pröfvat ha hvad de förmå!

L. Percy. Om de på kungen vinna, slut er till dem
Liksom ett refben utaf stål, och stärk
Än mera deras styrka. — Men, för Guds skull,
Låt dem försöka först; så gjorde Percy;
Man tillät honom det; så blef jag änka,
Och aldrig skall jag hinna lefva nog
Att med mitt öga regna öfver minnet,

Så att det gror och spirar himmelshögt
Till hågkomst af min ädle man och herre.

North. Kom, följ mig in! Mitt sinne liknar floden,
Som stannar, då den stigit till sin höjd,
Och ej åt någotdera hållet rinner.
Jag gärna ville träffa biskopen,
Men tusen skäl mig hålla nu tillbaka.
Jag går till Skottland och vill dröja där,
Tills tidens kraf vill åter se mig här. *(De gå)*

SCEN IV. — *London. Ett rum i värdshuset Vildsvinshufvudet i Eastcheap.*

(Två kypare komma in)

1 Kyp. Hvad fan kommer du där med för slag? Arma riddare? Du vet ju, att sir John icke kan tåla arma riddare.

2 Kyp. För tusan, du har rätt. Prinsen lät en gång sätta fram åt honom ett fat arma riddare och sad' honom, att där låg fem exemplar till af sir John; därpå tog prinsen af sig hatten och sad': "Jag rekommenderar mig hos dessa sex torra, runda, gamla utmärglade riddare." Det förargade honom ända in i själen; men det har han nu glömt.

1 Kyp. Nå, så duka nu och sätt fram dem och se till om du kan få rätt på mäster Snoks birfilare; mamsell Slitlakan ville gärna höra litet musik. Kvicka tankar! — Rummet, där de superade, är för hett; de komma strax.

2 Kyp. Hör nu, — prinsen och herr Poins äro här på ögonblicket; de vill taga på sig ett par af våra jackor och förkläden, och sir John får icke veta utaf det; Bardolph har kommit med budet.

1 Kyp. Tusan, här kommer att gå lustigt till; det lär bli ett reputerligt kolorum.

2 Kyp. Jag skall se åt, om jag kan få rätt på Snok.

(Madam Rapp och Dorta Slitlakan komma)

M. Rapp. Se så, lilla hjärtekornet, nu tyckes mig just att du är uti ett exellent godt templament; lilla puls-ungen slår så rart och galant, som någonsin ett hjärta kan önska; och din kulör, det försäkrar jag, är så röd som trots

någon ros. Men för mycket sekt har du verkeligen druckit, och det vinet söker så rasande och parfymerar blodet, innan man vet ordet af. — Nå, hur mår du nu?

Dorta. Bättre än nyss. — Uff!

M. Rapp. Nå, det kan låta höra sig; ett friskt hjärta är guld värdt. Se, där kommer sir John.

(Falstaff kommer sjungande)

Falst. "Och det var Arthur i sitt hof," —
Slå ut pottan —
"Han var en kung så båld." *(Kyparen går)*
Nå, hur står det till, mamsell Dorta?

M. Rapp. Hon har en dåndimp; ja, min själ har hon så!

Falst. Så är det med alla utaf hennes profession; få de inte dimpa, så dåna de.

Dorta. Ni otäcka luns! Är det all tröst ni ger mig?

Falst. Det är ni, som åstadkommer pussiga lunsar, mamsell Dorta.

Dorta. Är det jag, som gör det? Det är frosseri och sjukdomar som gör det, men inte jag.

Falst. Om kocken hjälper till att göra frosseriet, så hjälper ni till att göra sjukdomarna, Dorta. Det är utaf er vi få'et, Dorta, det är utaf er vi få'et; medge det, min lilla dygd, medge det.

Dorta. Ja visst! våra kedjor och våra juveler.

Falst. Edra rubiner, karbunklar och guldur, ja — ty den som fäktar tappert, han kommer halt ur leken, som du vet; han kommer ur breschen med lansen tappert sträckt, och därpå tappert till fältskären; han rusar tappert mot krut-kammare, som —

Dorta. Åt fanders med er, ni otäcka piggsvin, åt fanders med er!

M. Rapp. Ja, så är det jämt och ständigt! Ni två kan aldrig råkas utan att komma i krakel. Ni är båda två så rheumatiska mot hvarandra som ett par rostade brödskiffvor; ingendera vill lämpa sig efter den andras konfirmiteter. Kära hjärtandes! Den ena skall lämpa sig, och det skall du göra, Dorta, ty du är det svagare kärilet, som man säger, det tommare kärilet.

Dorta. Kan ett svagt, tomt käril lämpa sig efter ett sådant der ofantligt, fullt oxhufvud? Han har en hel skeppsladdning Bourdeaux i sig; ni har aldrig sett någon skuta tätare stufvad. – Se så, Hans, låt oss vara goda vänner; du går i krig nu, och om jag nånsin får se dig mer eller ej, det frågar ingen själ efter.

(Kyparen kommer tillbaka)

Kyp. Herre! Fänrik Pistol är där nere och vill tala med er.

Dorta. Åt fanders med honom, den förbannade skojaren! Låt honom inte komma hit; maken att vara ful i truten finns icke i hela England.

M. Rapp. Om han håller skoj, så får han inte komma in; nej, minsann han det får! Jag får lof att lefva med mina grannar, jag tål inga skojare; jag har så godt namn och rykte som hvemsomhelst. Stäng igen dörren, det kommer ingen skojare in här; jag har inte dragits med världen så här länge för att ha skoj nu. Stäng igen dörren, säger jag.

Falst. Hör du inte, värdinna? –

M. Rapp. Kära sir John, lugna er; det kommer ingen skojare in här.

Falst. Hör du inte? Det är min fänrik.

M. Rapp. Lirum larum, sir John, säg mig inte det! Er skojarfänrik kommer icke öfver min tröskel. Jag var uppkallad till herr Lungsot, ståthållaren, här om dagen, och som han sad till mig – det var icke längre sedan än i Onsdags – "grannas-mor Rapp," sad' han, – herr Stumm, vår pastor, var också inne – "grannas-mor Rapp," sad' han, "tag bara emot hyggligt folk; ty," sad' han, "ni har elakt rykte om er:" och hvarföre han sad' så, det vet jag nog; "ty," sad' han, "ni är en ärlig hustru, och man har goda tankar om er; se er därföre väl före hvad folk ni tar emot; tag inte emot något skojar-sällskap," sad' han. – Nej, här kommer ingen skojare in. – Ni skulle ha korsat er, om ni hade hört hvad han sad'. – Nej, jag tål inga skojare.

Falst. Han är icke någon skojare, värdinna; han är en beskedlig man, som länsar folk en smula; han låter

smeka sig lika stilla och beskedligt som en vindthunds-valp. Han skojar icke en gång med en kalkonhöna, om hennes fjädrar på något vis skulle sätta sig till motvärn. — Ropa hit honom, kypare.

M. Rapp. En man som länsar, sad' ni? Jag stänger inte mitt hus för någon hederlig karl, och inte för någon länsman heller. Men jag tycker icke om något skoj. Jag mår minsann riktigt illa, bara jag hör någon säga: — "skojare." Känn, mina herrar, hur jag darrar; ja, ser ni bara, var det icke som jag sad'?

Dorta. Ja, ni darrar verkligen.

M. Rapp. Om jag det gör? Jo, det kan ni lita på, och det som ett asplöf till; jag står inte ut med några skojare.

(Pistol, Bardolph och pagen komma)

Pist. Guds fred, sir John!

Falst. Välkommen, fänrik Pistol. Se här, Pistol! jag laddar dig med ett glas sekt; smäll nu af på min värdinna.

Pist. Jag skall smälla af på henne med två kulor.

Falst. Hon är pistol-säker; henne kommer du knappast åt.

M. Rapp. Se så! jag vill hvarken ha pistoler eller kulor i mig; jag dricker inte mer än jag tål för att göra någon själ till viljes, jag.

Pist. Nu till er, mamsell Dorta; jag smäller af på er.

Dorta. Smälla af på mig! Ni borde veta hut, ni sluskiga karl-slok! Hvad nu? En sådan eländig kanalje till trashank, som knappt har skjortan på kroppen! Bort, ni mögliga karribel, bort! Jag är en läckerbit för er herre.

Pist. Jag känner er, mamsell Dorta.

Dorta. Bort, ni ficktjufs-kanalje! Ni otäcka långfinger, bort! Vid detta vin, jag stöter min knif i er mögliga käft, om ni fingrerar hit! Drag åt fanders, ni ölburk, ni utpankerade plump-huggare, ni! — Hur länge har ni känt mig, gunstig god junker? — Nej, ser man bara! Två galoner på axeln! Hvar har man knipit sig dem?

Pist. Jag skall mörda er halskrage för det här, jag.

Falst. Nej håll, Pistol! Du får inte ladda ur dig här; smäll dig af ur vårt sällskap, Pistol.

M. Rapp. Nej, kära kapten Pistol, inte här, söta kapten!

Dorta. Kapten! Du vedervärdiga, förbannade lufver, skäms du inte att låta kalla dig kapten? Om kaptenerna hade mitt humör, så skulle de bestå er ett kok stryk för det att ni antager deras namn, innan ni har förtjänat det. Ni en kapten, ni usling! Och hvarföre? För det att ni har slitit sönder kragen för en stackars flicka på ett jungfruhus? Han en kapten! Åt fanders med honom, den kanaljen! Han lefver på mögliga, stufvade sviskon och skåpgamla bakelser. Kapten! Sådana där skurkar vilja göra namnet kapten lika förhatligt som uttrycket "idka rörelsen," hvilket var ett förträffligt rart uttryck, innan det blef så där vrängdt; kaptenerna borde själfva se opp med sådant där.

Bard. Jag ber dig, gå ned, kära fänrik.

Falst. Hör nu bara, mamsell Dorta.

Pist. Ingalunda. Jag skall säga dig något, korporal Bardolph: — Jag kunde just slita sönder henne, — jag skall ha hämnd på henne.

Pag. Jag ber dig, gå ned.

Pist. Först vill jag se henne fördömd, — till Plutos förbannade sjö, till det helvetiska djupet, med Erebus och därtill otäcka kval. — Håll, krok och lina, säger jag! — Ned, ned med er, ni hundar! ned, skurkar! "Är ej Irene här?"

M. Rapp. Kära kapten Pissel, var trankil! Det är minsann mycket sent på kvällen. Jag ber er, modellera er vrede.

Pist. Förträffliga humörer! Skola krakar
Och Asiens skinkmärrar, ben och skinn,
Som knappast orka tretti mil om dagen,
Med Kannibal jämföras och med Cæsar
Och med trojanska Greker. Nej, fördöm dem
Med konung Cerberus! Låt molnen vråla!
Säg, skall man osams bli för sådan strunt?

M. Rapp. Det där är min själ bittra ord, kapten!

Bard. Gå, kära fänrik, annars blir det snart krakel utaf.

Pist. Låt mänskor dö som fä! Strö kronor ut
Som knappnålsbref! Är ej Irene här?

M. Rapp. På min heder, kapten; det finns ingen flicka här, som heter så. Kära hjärtandes! Tror ni, att jag skulle hålla henne undan, om hon funnes. För Guds skull, var trankil!

Pist. Nå, ät då och bli fet, Calipolis!
Kom hit med sekt!
Si fortuna me tormenta, sperato me contenta. —
Vi frukta icke glatta laget: — fyr!
Sekt hit! Ligg där, mitt lilla hjärtegryn!

(Lägger bort sin värja)

Är allting redan slut? Finns ej et cetera!

Falst. Pistol, nu vill jag vara i fred.

Pist. Söta riddare, jag kysser din näfve. Hejsan! vi ha sett sjustjärnan!

Dorta. Kasta honom utföre trapporna; jag kan icke uthärda en sådan gormer till karl.

Pist. Kasta honom utföre trapporna? Likasom man inte hade sett sådana der fölungar förr?

Falst. Bardolph, vräk honom på dörren som när man singlar kronvägg. Om han ingenting annat gör än pratar strunt och ingenting, så gör han ingenting här.

Bard. Se så! Utföre trapporna med dig!

Pist. Hvad? Skall det vankas kött-sår? strömma blod —

(Han fattar sin värja)

Då, söf mig in, o död! Gör slut på jämmerdalen!
Låt djupa, gapande och hemska blodsår
Sno upp de systrar tre! Kom, Atropos, kom hit!

M. Rapp. Det här blir en hygglig historia.

Falst. Tag hit min värja, pojke.

Dorta. Jag ber dig, Hans, jag ber dig, drag icke!

Falst. Utföre trapporna med dig!

(Han drager värjan och kör ut Pistol)

M. Rapp. Jo, det är snyggt rumor! Hellre afsvärjer jag mig den här näringen, än jag lefver i sådana här kontinerliga altreringar. Här blir det mord utaf, det kan ni lita på. — Ack, ack, stick edra bara plitar in! stick edra bara plitar in! *(Pistol och Bardolph gå)*

Dorta. Jag ber dig, Hans, var still! Nu är den skur-

ken sin väg. — Ack, du sakramenskade lilla tappra kanalje, du!

M. Rapp. Ni blef väl icke sårad i nedandelarna? Jag tyckte, att han gjorde en förfärlig stöt åt er mage till.

(Bardolph kommer tillbaka)

Falst. Har ni vräkt ut honom?

Bard. Ja, herre. Den lymmeln är full. Ni har sårat honom i axeln, herre.

Falst. Den lymmeln! Trotsa mig!

Dorta. Ack, du din lilla söta rackare! Åck, din stackars markatta, så du svettas! Kom, låt mig torka ditt ansikte; — se så, kom nu, lilla sötnosen! — Ack, din rackare, så jag håller af dig! Du är så tapper som Hector af Troja, värd fem Agamemnoner, och tio gånger bättre än de nio hjältarna. — Ack din kanalje!

Falst. En sådan förbannad fähund! Jag skall prella den lymmeln i ett sängtäcke.

Dorta. Gör det, om du har hjärta därtill. Om du det gör, så skall jag pyssla om dig emellan ett par lakan.

(Musikanter komma in)

Pag. Här är musiken herre.

Falst. Låt dem spela. — Spela, godt folk! — Sätt dig i mitt knä, Dorta. Den eländiga storskrytaren! Den skurken snodde sig undan som en kvicksilfver-pärla.

Dorta. Ja visst, och du var honom i hack och häl som en domkyrka. Du sakramenskade lilla söta julgris, när skall du hålla upp med att slåss om dagarna och bråka om nätterna och börja att putsa opp din gamla lekamen för himmelriket?

(Prins Henrik och Poins uppträda i bakgrunden, förklädda till kypare)

Falst. Tyst, kära Dorta. Tala inte som en dödskalle; påminn mig icke om min ändalykt.

Dorta. Hör nu, hur är den där prinsen beskaffad?

Falst. En beskedlig, enfaldig, ung karl. Han skulle ha passat bra till taffeltäckare, han skulle ha skurit limper bra.

Dorta. Poins skall vara ett godt hufvud.

Falst. Han ett godt hufvud. Åt fanders med den ba-

bianen! Hans hufvud är så tjockt som Tewksbury-senap; det är icke mera förstånd i honom än i en trädkloss.

Dorta. Hvarföre håller prinsen så mycket af honom då?

Falst. För det att båda två ha lika smala ben, och för det att Poins spelar trissa bra, och äter hafs-ål och fenkål, och dricker glögg medan den brinner, och rider träd-märr med tjufpojkar, och springer öfver bord och bänkar, och svär med behag, och har stöflar så släta och blanka som om de vore målade på en skomakareskylt, och förorsakar aldrig gräl genom att skvallra om snygga historietter. Han kan dessutom flera sådana där lindansarekonster, som förråda ett svagt hufvud och en vig kropp, och därföre umgås prinsen med honom, ty prinsen är själf en dito dito. Om man vägde båda två, skulle vågen slå för ett hårstrå i endera skålen.

P. Henr. Borde man inte skära öronen utaf den där trinda rultkanaljen?

Poins. Låt oss piska upp honom midt för hans slinkas näsa.

P. Henr. Nej se bara, om icke den skrumpna gubben låter klå sig i hufvudet som en papegoja!

Poins. Är det icke besynnerligt, att begärelsen i så många år kan öfverlefva förmågan?

Falst. Kyss mig, Dorta.

P. Henr. Saturnus och Venus i konjunktion detta år! Hvad säger almanackan om det?

Poins. Se bara, står icke den flammande triangeln, hans dräng, och kuttrar med sin herres gamla register, hans kladd, hans promemoria?

Falst. Du ger mig rara pussar.

Dorta. Ja visst, jag kysser dig af ett genomtroget hjärta.

Falst. Jag är gammal, jag är gammal.

Dorta. Jag håller mer af dig än hela tutten unga pojkslokar.

Falst. Hvad för tyg vill du ha dig en kjortel af? Jag får pengar om Torsdag; du skall få dig en mössa i mor-

gon. — En munter visa nu! Det blir sent, det är tid att vi lägga oss. — Du glömmer mig väl, då jag är borta?

Dorta. Om du så talar, får du mig min själ att gråta. Pass på om jag nånsin kläder mig hygglig, förrän du kommer tillbaka. Det skall tiden utvisa.

Falst. Hit med sekt, Frans!

P. Henr. och Poins. *(Komma fram)* Strax, herre, strax.

Falst. Ha! En oäkta son till kungen! — Och är du icke Poins, hans bror?

P. Henr. Nå, du jordklot utaf syndiga länder, hvad för du för ett lefverne?

Falst. Bättre lefverne än du; jag är en adelsman, du en kypare.

P. Henr. Ganska riktigt, herre; och nu kommer jag för att kypra blodet på dig en smula.

M. Rapp. Ack, Herren bevare din rara nåde? Hjärtinnerligen välkommen till London! — Nå, Herren välsigne ditt fagra anlete! Herre jemini! Har ni kommit tillbaka från Wales?

Falst. *(Lägger sin hand på Dorta)* Du förbannade, tokiga konunga-materie, — vid detta lättfärdiga kött och förskämda blod, du är välkommen!

Dorta. Hvad nu, din tjocka narr? Vet du inte hut?

Poins. Nådig herre, han drifver er ut ur er hämnd och vänder allt i skämt, om ni låter hettan gå öfver.

P. Henr. Du, ditt förbannade talgmagasin, du! Hur oanständigt talade du icke just nyss om mig inför denna ärbara, dygdesamma, honetta fröken?

M. Rapp. Gud signe ert goda hjärtelag! Ja, det är hon, min själ.

Falst. Hörde du hvad jag sad'?

P. Henr. Ja; och du kände igen mig så som du kände igen mig, då du sprang din väg vid Gadshill; du visste, att jag stod bakom dig, och du talade så med flit för att pröfva mitt tålamod.

Falst. Nej, nej, nej, så var det inte. Jag trodde icke, att du kunde höra mig.

P. Henr. Jag skall då tvinga dig att bekänna din upp-

såtliga förolämpning, och sedan vet jag nog hur jag skall behandla dig.

Falst. Ingen förolämpning, Hinke! På min ära! Ingen förolämpning!

P. Henr. Inte det? Att smäda mig och kalla mig — taffeltäckare och limpskärare, eller hvad det var för slag!

Falst. Ingen förolämpning, Hinke!

Poins. Ingen förolämpning?

Falst. Ingen förolämpning alls, Edvard; hederliga Edvard, ingen alls! Jag smädade honom inför de ogudaktiga, på det att de ogudaktiga icke måtte förälska sig i honom. och därutinnan handlade jag som en omsorgsfull vän och trogen undersåte, och din far är mig därföre tack skyldig. Ingen förolämpning, Hinke, — ingen, Edvard, ingen alls! — Nej, gossar, ingen alls!

P. Henr. Se nu bara, om icke pur fruktan och lutter feghet kommer dig att förolämpa denna dygdesamma fröken, för att ställa dig in med oss igen! Är hon bland de ogudaktiga? Eller är gossen här bland de ogudaktiga? Eller den hederlige Bardolph, hvars nitälskan brinner i hans näso, bland de ogudaktiga?

Poins. Svara, du murkna stubbe, svara!

Falst. Den lede fienden har oåterkalleligen inregistrerat Bardolph, och hans ansikte är Lucifers kammarkök, i hvilket han icke gör annat än steker ölbultar. Hvad pojken beträffar, så vakar en god ängel öfver honom, men fan har ändå öfvertaget.

P. Henr. Och hvad fruntimmerna beträffar, —

Falst. Hvad den ena utaf dem beträffar, — hon är redan i helvetet och har sin sveda, den arma själen! Hvad den andra beträffar, — henne är jag skyldig pengar, och om hon därföre är fördömd, vet jag icke.

M. Rapp. Nej, det är jag minsann inte.

Falst. Nej, det tror jag inte heller; jag tror, att du är kvitt där vid lag. Men du har en annan nota på dig; du håller allmänheten kött tillhanda tvärtemot förordningen, och för den saken lär du väl komma att ligga i tandagnisslan.

M. Rapp. Så göra alla, som hålla näring; en liten skinka eller två i fastan, hvad betyder det?

P. Henr. Ni, fröken, –

Dorta. Hvad säger ers nåd?

Falst. Hans nåd säger något som hans kött uppreser sig emot.

M. Rapp. Hvem knackar så hårdt på dörren? Se efter, Frans!

(Peto kommer)

P. Henr. Nå, Peto, hvad nytt?

Peto. Er fader kungen är i Westminster;
Väl tjugo bud, uttröttade och matta,
Från norden kommit, och på vägen hit
Red jag väl om ett dussin höfdingar,
Barhufvade och svettiga, som slogo
På värdshusportarna och frågade
Hvarenda en, om ej sir John var där.

P. Henr. Vid himlen, Poins, jag blyges just att så
Den ädla tiden fåfängt slösa bort,
När upprors storm, lik sunnanvinden dräktig
Med svarta dunster, börjar på att smälta
Och droppa ned på hufvu'n utan hjälmar.
Tag svärd och kappa hit! – Falstaff, god natt!

(Prins Henrik, Poins, Peto och Bardolph gå)

Falst. Nu kommer just den läckraste biten af natten, och vi måste bort utan att få smaka den. *(Det knackar på dörren)* Än flere knackningar?

(Bardolph kommer tillbaka)

Hvad nu? Hvad står på?

Bard. Ni måste till hofvet, min herre, och det genast. Ett dussin kaptener stå utanföre och vänta på er.

Falst. *(Till pagen)* Betala musikanterna, pojke! – Farväl, värdinna, – farväl Dorta! – Nu ser ni, mina söta kvinnfolk, huru män af förtjänst äro eftersökta; den som icke duger till något får sofva på sitt öra, när man väcker på mannen med förmåga. Farväl, kära kvinnfolk! – Om jag icke får kurirskjuts, hälsar jag på er än en gång, innan jag ger mig utaf.

Dorta. Jag kan icke tala, — hjärtat sitter mig just i halsgropen — se så, söta Hans, var rädd om dig.

Falst. Farväl, farväl!

(Falstaff och Bardolph gå)

M. Rapp. Ja, farväl med dig! Jag har känt dig i hela nio och tjugo år, om jag lefver tills det blir gröna ärter igen; men en hederligare och trofastare karl — ja, ja, farväl med dig!

Bard. *(Utanför)* Mamsell Slitlakan!

M. Rapp. Hvad står på?

Bard. Säg till mamsell Slitlakan, att hon kommer till min herre.

M. Rapp. Spring, Dorta, spring! spring, kära Dorta!

(De gå)

TREDJE AKTEN.

Scen I. — *Ett rum i slottet.*

(Konung Henrik kommer in i nattkläder, åtföljd af en page)

K. Henr. Gå, kalla hit gref Surrey och gref Warwick;
Men förr'n de komma, må de genomläsa
Och väl begrunda dessa brefven; skynda!

(Pagen går)

Huru många tusen fattighjon i riket
Som sofva nu i ro! Sömn, hulda sömn,
Naturens amma, huru har jag skrämt dig,
Att du ej mer vill tynga ned mitt öga
Och doppa mina sinnen i din dvala?
Hvi ligger du i rökig stuga hellre
Och sträcker dig på hårda bänkarna,
Af flugors surrande till slummer vyssad,
Än i de stores doftande gemak,
Där under praktbetyngda baldakiner
Du söfves in vid ljuflig melodi?
Du tröge gud, hvi ligger du i skarnet
Hos fattig man och flyr från kunglig bädd
Som från en vakt-kur, där det slås allarm?
Förseglar du på mastens topp, som sviktar,
Skeppsgossens ögon, vaggar du hans hjärna

Uppå de vilda dyningarnas gängor,
När stormen hälsar på och hugger tag
I nacken på den vilda böljan, krusar
Dess jättehufvud och upphänger den
Med höga gallskrik i de hala tågen,
Så själfva döden däraf kunde vakna?
Sömn, du är partisk! Du din hvila skänker
Åt lungvåt jungman i så farlig stund;
Och i den fridaste, mest stilla natt,
Då alla medel frestas att dig locka,
Du kan den neka åt en kung! Nå väl,
Du ringa man, du lyckliga, ligg stilla;
Det hufvud, som bär kronan, ligger illa.

(Warwick och Surrey komma)

Warw. Ers majestät, vi önska er god morgon!
K. Henr. Är morgon redan?
Warw. Klockan slagit ett.
K. Henr. Nå väl, god morgon, mina ädla herrar!
Ni har väl läst de bref, som jag er sändt?
Warw. Det hafva vi, ers majestät.
K. Henr. Då vet ni, hur vårt kungarikes kropp
Besmittad är, och hvilken otäck sjukdom,
Och huru farlig, häftar vid dess hjärta.
Warw. Än är det blott opasslighet i kroppen,
Som kan förhjälpas till sin förra styrka
Med goda råd och litet medicin. —
Mylord Northumberland skall snart bli afkyld.
K. Henr. Gud! den som finge läsa ödets bok
Och skåda huru tidens hvälfningar
Bergshöjder jämna och hur fasta landet,
Utledset vid sin täthet, smälter bort
I öppet haf! Och se, en annan gång,
Strandgördeln rundt kring oceanen bli
Neptuni höft för vid! hur slumpen gäckas,
Och slumpen fyller evig växlings bägar
Med ljuft, — med ledt! O, fick man skåda detta, —
Så lycklig finns ej yngling ens, att ej,
Om han fick skåda huru allt går till,

Hvad faror svunnit och hvad motgång stundar,
Han slog den boken hop, satt sig att dö! —
Knapp tio år ha flytt,
Se'n Richard och Northumberland förtroligt
Hvarannan gästade, och två år efter
Slogos de hätskt; det är blott åtta år,
Se'n denne Percy var mitt hjärta närmast
Och sträfvade för mig som för en bror
Och lade lif och kärlek mig till fota,
Ja, trotsade kung Richard midt i synen,
Och det för min skull. Hvem af er var med —
Ni, frände Nevil, om jag ej minns orätt —
När Richard, med sitt öga dränkt i tårar,
Då skymfad hårdt utaf Northumberland,
De orden fällde, som nu slagit in?
"Northumberland, du stege, medelst hvilken
Min frände Bolingbroke min tron bestiger." —
Dit stod min tanke ej, det vete Gud,
Men nöden böjde riket då så djupt,
Att jag och höghet tvungos till att kyssas. —
"Den tid skall komma," lade Richard till,
"Den tid, då syndens böld, till mognad hunnen,
Går i förruttnelse;" — och fortfor så
Och spådde dessa tiders lägenhet,
Samt att vår vänskap skulle taga slut.

Warw. Allt mänskolif har sin historia,
Afspeglande förgången tids natur;
Gif akt på den, så kan du profetera
Och träffa nära nog de hufvudsaker,
Som än till lif ej kommit, men i frö
Och svag begynnelse sin rikdom gömma;
Slikt blir hvad tiden sedan kläcker fram;
Och ledd af dess nödvändiga gestalt,
Kung Richard kunde bilda säker aning
Att stora grefven af Northumberland,
Som då var falsk mot honom, skulle växa
Ur samma frö till ännu större falskhet,

Som ej i annan jordmån kunde rotas
Än just i er.
K. Henr. Om sådant sker nödvändigt,
Så låt oss då det möta som nödvändigt,
Ja, blotta ordet manar oss därtill. –
Man sagt, att bispen och Northumberland
Ha femti tusen man. –
Warw. Det är ej möjligt.
Ryktet fördubblar så som röst och eko
Det antal, som man fruktar. – Täcks ers höghet
Nu söka hvila! Vid mitt lif, min kung,
Den härsmakt, som ni redan skickat ut,
Skall utan möda fånga detta byte!
Att ännu mer er trösta: jag har sport
Från säkra källor, att Glendower är död.
Ers majestät mått illa tvenne veckor,
Och detta nattvak skall nödvändigt öka
Er sjuklighet.
K. Henr. Jag följa vill ert råd;
Och vore blott inbördeskriget slut,
Till Kristi graf, mylords, vi droge ut. *(De gå)*

Scen II. – *Gårdsplan framför fredsdomaren Simpels hus i Glostershire.*

(Simpel kommer och möter Tyst. Möglig, Skugga, Vårta, Skral, Oxkalf samt betjänter i bakgrunden)

Simp. Nej se, nej se, nej se! Gif mig er hand, herre; gif mig er hand, herre! Så bittida uppe, kors i alla dagar! Nå, hur står det till, min kära kusin Tyst?

Tyst. God morgon, kära kusin Simpel!

Simp. Och hur står det till med lilla kusin, er äkta hälft? Och med er söta dotter, och min, min guddotter Elna?

Tyst. Ack, den svartstaren, kusin Simpel!

Simp. Nu må jag väl kunna ge mig knäfveln på att kusin Vilhelm har blifvit en duktig studiosus. Han är väl i Oxford än, eller hur?

Tyst. Joo, det är jag, som får bestå fiolerna.

Simp. Då skall han väl in i ett af kollegierna snart; jag var i Clemenskollegium i min dar, och där talar man väl ännu om den tosingen Simpel.

Tyst. Den tiden kallades ni den lustiga Simpel, kusin.

Simp. Ja, för tusan; jag kallades hvad som helst, och kunde göra hvad som helst, jag, och det flink floribus. Där var jag och lilla John Öre från Staffordshire, och svarta Göran Kahl och Frans Gnageben och Wille Squel, en huggare från Cotswold, — visa mig, om det funnits fyra sådana slagskämpar i alla kollegierna sedan dess! Och för er kan jag säga det, — vi visste hvar slinkorna fanns och hade alltid de bästa af dem på våra fem finger. Då var Hans Falstaff, nu sir John, bara pojken och page hos Thomas Mowbray, hertig af Norfolk.

Tyst. Samma sir John, kusin, som väntas hit på värfning?

Simp. Samma sir John, samma en! Jag såg honom slå ett hål i hufvudet på Skogan midt i porten till kollegiet, då han var en liten fnask, knappt så här hög. Och precist samma dag slogs jag med en viss Simson Stockfisk, en frukthandlare, bakom Grays kollegium. Ack, så tokigt man har lefvat i sin dar! Och nu se, huru många af mina gamla bekanta äro döda!

Tyst. Vi ska' alla den vägen gå, kusin!

Simp. Visst och sant, ja, visst och sant! Mycket säkert, mycket säkert! Döden, som psalmisten säger, är viss för alla, alla ska' vi dö. Hur mycket kostar ett par goda oxar på Stamfords marknad?

Tyst. Jag var minsann inte där, kusin.

Simp. Döden är viss. — Är gamla Dubbel, er landsman, i lifvet än?

Tyst. Död är han.

Simp. Död! — Se, se! — Han kunde sköta sin båge, han, — och död! — Han sköt något till vägs fint, han! — John af Gaunt höll mycket af honom och höll mycket pengar på honom. Död! Han träffade pricken på tvåhundrafyrtio steg och surrade af en lätt pil sina tvåhundraåttio

till nittio, så att det just gjorde en karl godt i hjärtat att se på. — Hvad gälla tackorna tjoget, nu?

Tyst. Allt som de ä' till; ett tjog goda tackor kostar väl sina tio pund.

Simp. Och gamla Dubbel som är död!

(Bardolph och en till komma)

Tyst. Här komma två af sir John Falstaffs tjänare, tror jag.

Bard. God morgon, högädle herrar! Var så god och säg mig, hvem af er är fredsdomaren Simpel.

Simp. Jag är Robert Simpel, min herre, en fattig landtjunkare här i grefskapet och en af kungens fredsdomare. Hvad kan jag vara er till tjänst med?

Bard. Min kapten rekommenderar sig hos er, min kapten, sir John Falstaff, en ståtlig kavaljer, vid himlen, och en högst ridderlig anförare.

Simp. Jag tackar för hälsningen. Jag känner honom som en duktig huggare till karl. Hur mår den gode riddaren? Hur mår nådig frun, hans hustru, om jag får lof att fråga?

Bard. Förlåt mig; en soldat är bättre ackommoderad utan hustru.

Simp. Bra sagdt, minsann! ja, besitta mig, riktigt bra sagdt! "Bättre ackommoderad!" Det är bra, ja, besitta mig, är det icke! Goda fraser äro visserligen, och hafva så städse varit, att i högsta måtto rekommendera. "Ackommoderad!" — det kommer af accommodo; mycket bra, en god fras.

Bard. Förlåt mig, min herre; ordet har jag hört. Fras kallar ni det? För knäfveln! jag vet inte hvad fras är, men jag vill försvara mitt ord med mitt svärd, och bevisa att det är ett soldatord, och ett ord af oförlikneligt god effekt. Ackommoderad: det vill säga, när man är, som man säger, ackommoderad; eller när man är — har så ställdt för sig, — att man kan sägas vara ackommoderad; och det är en förträfflig sak.

(Falstaff kommer)

Simp. Alldeles riktigt! — Se, där kommer vår goda sir John. Gif mig er hand, gif mig er välborenhets söta

hand! Sannerligen, ni ser riktigt rask ut och bär edra år mycket bra; välkommen, bästa sir John.

Falst. Det fägnar mig att se er vid hälsan, bästa herr Robert Simpel. — Herr Rummel, om jag icke bedrar mig?

Simp. Nej, sir John; det är min kusin Tyst, min kollega.

Falst. Kära herr Tyst, ert namn passar bra för en fridens man.

Tyst. Välkommen, högädle herre!

Falst. Fy fan hvad det är hett! — Nå, god herrar, har ni skaffat mig ett dussin kapitala karlar?

Simp. Ja visst ha vi det gjort! Var så god och sitt ned.

Falst. Åh, låt mig få se dem!

Simp. Hvar är rullan? Hvar är rullan? Hvar är rullan? — Låt mig se, låt mig se! Se så, se så. Jo, så var det: — Rolf Möglig! — Alltefter som jag ropar upp, skall de komma; så skall det vara. — Låt mig se; hvar är Möglig?

Mögl. Här, med förlof.

Simp. Hvad tycker ni, sir John? En styflemmad karl, ung, stark och kommen af folk.

Falst. Heter du Möglig?

Mögl. Ja, med förlof.

Falst. Då är det hög tid att du begagnas.

Simp. Ha, ha, ha! Oförlikneligt, minsann! Saker, som icke begagnas, ligga och mögla. Mycket särdeles bra! — Det var minsann bra sagdt, sir John, mycket bra sagdt!

Falst. *(Till Simpel)* Sätt en prick för honom.

Mögl. Jag är nog prickad förut; ni kunde just låta mig få vara i fred. Gamla gumman därhemma är nu strandsatt på karl, som står för hennes hushåll och släparbete; ni behöfde inte pricka mig; det finns andra, som bättre passa till att marschera än jag.

Falst. Se så; tig, Möglig! du skall åstad, Möglig; det är hög tid att du förbrukas.

Mögl. Förbrukas!

Simp. Tig, karl, tig! Undan med dig! Vet du inte hvar

du är? — Nu till de andra, sir John. — Låt se: Simon Skugga!

Falst. Ja, för tusan! Den vill jag ha att sitta i. Den karln blir utan tvifvel en kallblodig soldat.

Simp. Hvar är Skugga?

Skugga. Här är jag.

Falst. Skugga, hvems son är du?

Skugga. Min moders son, herre.

Falst. Din moders son! Det tror jag nog; och din faders skugga. På det viset är sonen af kvinnan skuggan af mannen, ja, så är det ofta: men icke mycket af fadrens kraft.

Simp. Tycker ni om honom, sir John?

Falst. Skugga är bra om sommaren; sätt en prick för honom; ty vi ha en hop skuggor att fylla mönsterrullan med.

Simp. Thomas Vårta!

Falst. Hvar är han?

Vårta. Här är jag.

Falst. Heter du Vårta?

Vårta. Ja, herre.

Falst. Du är en mycket sönderklådd Vårta.

Simp. Skall jag pricka honom, sir John?

Falst. Det vore öfverflödigt; han har sitt pick och pack i utbygget på ryggen, och hela rucklet står på knappnålar; pricka honom icke mer.

Simp. Ha, ha, ha! — Ni förstår er på'et, herre, ni förstår er på'et, det måste man bekänna! — Frans Skral!

Skral. Här är jag.

Falst. Hvad är din födkrok, Skral?

Skral. Jag är fruntimmersskräddare, herre.

Simp. Skall jag sätta prick för honom, herre?

Falst. Ja, gör det! Hade han rit karlskräddare, så kunde han ha prickat er. Lofvar du mig att sticka så många hål i fiendens linie, som du har stuckit i en underkjol?

Skral. Jag skall göra mitt bästa, herre; mer kan man inte begära.

Falst. Bra sagdt, kära fruntimmersskräddare! Bra sagdt, modiga Skral! Du kommer att bli så tapper som den förbittrade dufvan eller den allra hjältemodigaste råtta. — Pricka fruntimmersskräddaren bra, herr Simpel, duktigt herr Simpel!

Skral. Det hade varit bra, om Vårta fått gå med.

Falst. Det hade varit bra, om du varit karlskräddare; då hade du kunnat lappa ihop honom och satt honom i stånd att gå. Jag kan icke sätta den till simpel soldat, som är anförare för så många tusende. Låt nöja dig med det, allraväldigaste Skral.

Skral. Jag nöjer mig med det, herre.

Falst. Jag är dig förbunden, ärevördige Skral. — Hvem är nu i ordningen?

Simp. Petter Oxkalf från Bete.

Falst. För tusan, låt oss se Oxkalf!

Oxk. Här är jag.

Falst. Vid Gud, en bastant karl! Pricka Oxkalf, tills han råmar en gång till.

Oxk. Ack, herre Gud, söta herr kapten!

Falst. Hvad? råmar du, innan du blifvit prickad?

Oxk. Herre Gud, herre! jag är en sjuk stackare.

Falst. Hvad sjuka har du?

Oxk. En förbannad snufva, herre, en hosta, herre, som jag fick genom klockringning i kungens ärenden på hans kröningsdag, herre.

Falst. Nå, du skall få gå i fält i nattrock; snufvan skall vi nog kurera, och jag skall taga sådana mått och steg, att dina vänner ska' ringa för dig. — Var det alla, det?

Simp. Här äro två öfver antalet kallade; ni har icke mer än fyra att få här. — Får jag nu be er komma in och äta middag med mig?

Falst. Ja, dricka med er vill jag, men på maten har jag inte tid att vänta. Det fägnar mig att se er — uppriktigt sagdt, herr Simpel.

Simp. Ack, sir John, kommer ni ännu ihåg hur vi tillbragte hela natten i väderkvarnen vid St. George's-fields?

Falst. Inte mer om den saken, kära herr Simpel, inte mer om den saken!

Simp. Ha! det var en munter natt. Månntro Hanna Nattarbete lefver än?

Falst. Hon lefver, herr Simpel.

Simp. Mig kunde hon aldrig med.

Falst. Aldrig, aldrig; hon brukade alltid säga, att herr Simpel kunde hon icke tåla.

Simp. Jag kunde, besitta mig, förarga henne ända in i själen. Hon var slinka den tiden. Har hon bibehållit sig bra?

Falst. Gammal, gammal, herr Simpel!

Simp. Ja, gammal måtte hon vara; hon kan icke annat vara än gammal, ja visst är hon gammal. Hon hade redan Robert Nattarbete med gamla Nattarbete, innan jag kom i Clemens-kollegium.

Tyst. Det är nu fem och femti år sedan.

Simp. Ha, kusin Tyst, du skulle ha sett hvad denna riddaren och jag ha sett! Ha, sir John, har jag inte rätt?

Falst. Vi ha hört klockorna pingla midnattstid, herr Simpel.

Simp. Det ha vi, det ha vi, det ha vi, ja, visst tusan ha vi det, sir John! Vår lösen var: "Hej, gossar!" — Kom, låt oss gå till bords, kom, låt oss gå till bords. — Ack, så man har lefvat i sin dar! — Kom, kom.

(Falstaff, Simpel och Tyst gå)

Oxk. Kära herr korperat Bardolph, statt mig bi som en vän; här har ni fyra tio-shillings-Henrikar i franska kronor för er räkning. Sannerligen, herre, jag lät lika gärna hänga mig, som jag marscherar. Och likväl, hvad mig själf beträffar, herre, frågar jag icke efter'et; men snarare för det att jag inte har riktigt lust, och hvad mig själf beträffar, har stor håg att stanna kvar hos mina vänner; annars, herre, frågar jag icke stort efter'et, hvad mig själf beträffar.

Bard. Se så; gå till sides.

Mögl. Och kära herr korporal kapten, för gamla gummans skull, statt mig bi som en vän. Hon har ingen käft

som ser om sig, när jag är borta, och hon är gammal och kan inte hjälpa sig själf. Ni skall få fyrtio, herre.

Bard. Se så, gå till sides.

Skral. Jag frågar, min själ, inte efter'et; — man kan inte dö mer än en gång; — vi ä' Gud en död skyldiga; — jag är inte den som vill vara lågsinnad; — är det mitt öde att dö, så är det bra; hvarom icke, är det också bra; ingen är för god att tjäna sin kung; och hvad utgång det än må ta — den som dör i år är kvitt för nästa år.

Bard. Bra sagdt; du är en duktig karl.

Skral. Jag är minsann inte den som vill vara lågsinnad.

(Falstaff och Simpel komma tillbaka)

Falst. Nå, säg mig nu, hvilka karlar jag skall ha.

Simp. Fyra; hvilka ni vill.

Bard. Ett ord, herre. — Jag har tre pund af Möglig och Oxkalf, om de slippa.

Falst. Ja så, det är bra.

Simp. Nå, sir John, hvilka fyra vill ni ha?

Falst. Välj ni för mig.

Simp. Hå, — Möglig, Oxkalf, Skral och Skugga.

Falst. Möglig och Oxkalf! — Hvad er beträffar, Möglig, ni stannar kvar hemma; ni är öfverårig; och hvad er beträffar, Oxkalf, — ni får stå på tillväxt; jag vill icke ha någon af er.

Simp. Sir John, sir John, gör icke er själf orätt; de äro edra styfvaste karlar, och jag ville gärna att ni finge de bästa.

Falst. Vill ni, herr Simpel, lära mig hur jag skall välja min karl? Frågar jag efter lemmar, senor, kroppsbyggnad och bastant utseende på en karl? Nej, mod i bröstet skall det vara, herr Simpel! — Här är nu Vårta till exempel: ni ser hur ruskig han ser ut, men han skall minsann ladda och skjuta så flinkt, som en tenngjutares hammare går och vigilera kvickare än en bryggaredräng, som hänger ämbaret på hinken. Och den här smalnosiga karlen Skugga, — tag hit den karlen; på honom har fienden ingenting att skjuta efter; fienden kunde lika gärna sikta efter eggen på en

pennknif. Och i en reträtt, — hur ledigt skall icke den här Skral, fruntimmersskräddaren, kila sin väg? Nej, gif mig lagom stort folk och laga, att jag slipper de där obäkliga! Sätt en musköt i handen på Vårta, Bardolph.

Bard. Där har du Vårta! Högerom marsch! Så, så, så.

Falst. Visa nu, hur du bär dig åt med geväret. Så; — mycket bra! — Se så, — mycket bra! — Utomordentligt bra! — En sådan där liten mager, gammal, torr och flintskallig skytt är just i min smak. — Bravo, Vårta, bravo! Du är en reputerlig fnasker; se, där har du dig en sexstyfver.

Simp. Han är ännu icke mästare i handtverket, han bär sig inte rätt åt. Jag kommer ihåg på Mile-end-ängen, då jag var i Clemenskollegium, — jag spelte då sir Dagonet i pjesen Arthur — där var en liten vigilant karl och han handterade sin musköt så här; än snodde han sig så, och än snodde han sig så, och än var han här, och än var han där: piff, paff, sad' han, och puff, sad' han, och så var han sin väg igen, och så kom han tillbaks igen: maken till karl får jag aldrig se.

Falst. De här karlarna komma nog att bli bra, herr Simpel. — Gud bevare er, herr Tyst! jag vill icke vara mångordig med er. Farväl, mina herrar, båda två! Jag tackar er, jag måste rida än ett dussin mil i kväll. — Bardolph, gif soldaterna munderingar.

Simp. Sir John, himlen välsigne er och gynne edra förehafvanden och sände oss fred! Gör mig ett besök, då ni kommer tillbaka; låt oss förnya vår gamla bekantskap; det skulle kunna hända sig, att jag följde med er till hofvet.

Falst. Det såge jag gärna att ni gjorde, herr Simpel.

Simp. Topp! sagdt är sagdt. Farväl.

(Simpel och Tyst gå)

Falst. Farväl med er, härliga herrar! — Marsch, Bardolph, bort med karlarna! *(Bardolph går med rekryterna)* Då jag kommer tillbaka, skall jag lägga vantarna på de där fredsdomarena; det är en simpel sak att lura den där Simpel. Herre Gud, så vi, gammalt folk, är fallna för den synden ljuga! Den här fredsdomaren, som är bara ben och

skinn, har icke gjort annat än pratat för mig om sin ungdoms galenskaper och de bragder han gjort i Turnbullstreet; och hvart tredje ord var en lögn, ackuratare utbetalad till åhöraren, än tributen till Turken. Jag kommer ihåg honom på Clemenskollegium, och då såg han ut som en gubbe, som man täljer af en ostkant, sedan man slutat äta. Då han var naken, såg han precist ut som en klufven rättika, på hvilken man med en knif skurit ut ett vanskapligt ansikte. Han var så eländig, att den som var svagsynt hvarken kunde se buk eller bak på honom. Han var en riktig hungrens genius, men så brunstig som en markatta, och slinkorna kallade honom — alruna. Han kom alltid på efterkälken med moderna och sjöng för snuskiga kvinnspersoner de melodier, som han hört hvisslas utaf forbönder, och svor på att de voro hans egna fantasier eller serenader. Och nu har den åsnan blifvit egendomsherre och pratar så förtroligt om John af Gaunt, som hade han druckit brorskål med honom; och jag kan svära på att han aldrig sett honom mer än en gång, på tornerbanan; och då slog Gaunt ett hål i hufvudet på honom, för det att han trängde sig in bland marskalkens folk. Jag såg det och sad' till John af Gaunt, att han så gärna kunde slå sin egen skugga, ty man kunde gärna ha stoppat herr Simpel med rubb och stubb i ett ålskinn; i ett fodral till en hoboja kunde han bekvämligen svänga sig som i den rymligaste herregård, och nu har han hus och fä. Godt, om jag kommer tillbaka, skall jag göra närmare bekantskap med honom, och det skall hålla hårdt, om han icke skall bli mig en dubbel de vises sten. Om den lilla mörten är ett bete för den stora gäddan, så ser jag i naturens lagar ingenting, som förbjuder mig att nafsa efter honom. Kommer tid, kommer råd, och därmed väl. *(Går.)*

FJÄRDE AKTEN.

Scen I. — *En skog i Yorkshire.*

(Ärkebiskopen af York kommer med Mowbray, Hastings och flere)

Ärkeb. Hvad heter denna skog?

Hast. Gualtree-skogen, ers högvördighet.

Ärkeb. Här stanna vi och skicka män i förväg
Att forska ut, hur stark vår ovän är.
Hast. Vi hafva redan skickat.
Ärkeb. Det var bra. —
Nu, mina bröder i det stora värfvet,
Vill jag förkunna er, att jag har fått
Nyss skrifvet bref från lord Northumberland;
Dess kalla innehåll och mening är,
Att gärna själf han ville komma, följd
Af härsmakt värd hans rang, men ej han mäktat
Sig värfva någon sådan; därföre
Han gått till Skottland för att mogna där
Sin lyckas brodd. Han slutar ömt med böner,
Att edra anslag måtte utstå faran
Och fiendernas fruktansvärda möte.
Mowb. Vårt hopp på honom faller då i mark
Och går i stycken.

(En budbärare kommer)

Hast. Nå, hvad är på färde?
Budb. Väster om skogen, knappt en mil härifrån,
I ståtlig ordning kommer fienden.
Att döma efter härens vidd och djuplek,
De kunna vara trettitusen nästan.
Mowb. Precist som vi beräknat deras styrka.
Låt oss gå på och möta dem på fältet.

(Westmoreland kommer)

Ärkeb. Hvad ståtligt rustad höfding kommer där?
Mowb. Jag tror, att det är grefve Westmoreland.
Westm. En vänlig hälsning från vår general,
Prins Johan, hertig utaf Lancaster.
Ärkeb. Förtälj oss vänligt nu, lord Westmoreland;
I hvilken afsikt kommer ni?
Westm. Mylord,
Jag ställer då förnämligast mitt tal
Till ers högvördighet. Om, likt sig själf,
Med låga pöbelhopar uppror kommit,
Fördt af en blodig ungdom, prydt med ilska
Och värnadt utaf tiggarpack och pojkar;

Om djäfvulskt uppror, säger jag, trädt fram
Uti sin egen, sanna, rätta form,
Ni helge fader och ni ädle lorder,
Ni skulle icke varit här att pryda
Ett blodigt upprors afskyvärda skepnad
Med eder ära. Ni, herr ärkebiskop,
Hvars stol på samhällsfridens grundval hvilar,
Hvars skägg af fridens silfverhand är färgadt,
Hvars lärdom och hvars bokvett friden fostrat,
Hvars hvita dräkt är sinnebild af oskuld
Och dufvosinne och välsignad frid —
Hvi öfversätter ni er själf så illa
Från fridens språk, så rikt på ljuflighet,
Till krigets vilda, råa tungomål,
Förvandlar bok till glaf och bläck till blod,
Till lans er penna och er gudaröst
Till krigets gälla, skrällande trumpet?

Ärkeb. Hvi jag desslikes gör? — det var ju frågan;
Kort är mitt svar: — vi äro sjuka alla.
Ett kräsligt och vällustigt lefverne
Har kastat oss uti en hetsig feber,
Vi måste åderlåtas; konung Richard
Af samma sjukdom smittad blef och dog.
Men, min högädle lord af Westmoreland,
Jag gifver mig ej ut för läkare,
Ej heller vill jag som en fridens ovän
Intränga mig i krigsmäns vilda skaror;
Jag snarare en liten stund mig visar
Som bistert krig, på det jag måtte bota
Hvart kräsligt sinne, sjukt utaf sin medgång,
Och rensa den förstoppning, som begynner
Lifsådran hämma. Tydligare sagdt:
Jag vägt på noggrann våg, hvad ondt kan vållas
Utaf vårt krig och hvad vi själfva lida,
Och ser att våra klagopunkter äro
Långt tyngre än hvad orätt vi begått.
Vi se hvad riktning tidens böljor taga
Och äro ryckta ur vårt djupa lugn

Utaf tillfällighetens vilda strömdrag
Och hafva alla våra klagomål
Till läglig tid uppsatta punkt för punkt.
Vi långt för detta visat dem för kungen,
Men kunde aldrig vinna audiens;
Då man oss kränkte och vi ville klaga,
Blef tillgång nekad oss till hans person,
Och det af samma män som kränkt oss mest.
Ej faran blott från nyss förflutna dagar,
Hvars grymma minne skrifvet står på jorden
Med blod ej stelnadt än, men tidens tecken,
Förnyade hvartenda ögonblick,
Ha räckt oss detta svärd som ej oss anstår,
Ej för att bryta fridens minsta kvist,
Men för att stifta här en verklig frid,
Frid ej till namnet blott, men ock till gagnet.

Westm. När blef rättvisa nånsin er förnekad?
Hvari har konungen missfirmat er?
Hvem är den pärm som blifvit mot er hetsad,
Att ni har vågat trycka himlens stämpel
På upprors bok, den blodiga och vrånga,
Samt viga in rebellens skarpa svärd?

Ärkeb. Allas vår broder, allmänt väl, det kräfver;
Dessutom har jag enskild tvist att föra:
En köttslig bror har blifvit grymt behandlad.

Westm. Här tarfvas ingen sådan bot; ej heller
Tillkom den er, om ock den tarfvades.

Mowb. Jo honom endels, samt oss allesamman,
Som känna såren ifrån fordom svida
Och låta denna tidens lägenhet
Den orättvisa, tunga handen lägga
Uppå vår ära.

Westm. Käraste lord Mowbray,
Döm tiden så, som tidens nödtvång kräfver,
Och ni skall säkert säga: det är tiden
Och icke kungen som er orätt gör.
Hvad er beträffar, kan jag dock ej finna,
Att nånsin kungen eller tiden gifvit

En tumsbredd grund åt er att bygga opp
En klagan på. Säg, blef ni icke insatt
I hertigens af Norfolk hela länsrätt,
Er ridderliga ärorika faders?

Mowb. Hvad feltes då uti min faders ära,
Som borde lifvas upp i mig ånyo?
Hos kungen stod han väl, men kungen tvangs
Af statens skick att landsförvisa honom;
Och då, när Henrik Bolingbroke och han, —
Kappraka uti sadeln, hingstarna
För sporren gnäggande och modiga,
Sträckt lans och fälldt visir, eldsblickarna
Tvärs genom hjälmens galler sprakande,
Och gäll trumpet dem blåste hop till dust —
Då, då, när intet mera kunde hålla
Min far från hjärtat på den Bolingbroke,
O, när då kungen vrok sin staf till marken,
Hans eget lif uppå den stafven hängde!
Då vrok han ned sig själf och alla dem,
Som genom domstol eller svärdsegg sedan
Gått till fördärfvet under Bolingbroke.

Westm. Mylord, nu vet ni icke hvad ni säger:
Gref Hereford ansågs då för tiden vara
Den modigaste riddersman i England;
Ho vet, hvem lyckan hade gynnat då?
Om ock er far där hade vunnit seger,
Ej hade han ur Coventry sig räddat,
Ty hela landet med gemensam röst
Skrek hat mot honom; allas bön och kärlek
Till Hereford vändes, älsklingen, som blef
Välsignad mer och hyllad mer än kungen.
Dock, detta är en utflykt från mitt ämne —
Här kommer jag från prinsen generalen
Att höra eder klagan och förkunna,
Att själf hans höghet vill åhöra er;
Där man befinner att I hafven rätt,
Där skall det ske er rätt och allt förglömmas,
Som minsta grand påminna kan om groll.

Mowb. Han tvang oss att aftvinga sådant tillbud;
Det där är politik, men icke vänskap.

Westm. Mowbray, att tänka så är öfvermod,
Hans tillbud nådens är, men icke fruktans.
Se själf! där ligger vår armé helt nära
Och, vid min ära, allt för tillitsfull
Att hysa ens det minsta grand af fruktan.
Vår här har flera stora namn än er,
Vår krigare är mer i vapen öfvad,
Vår rustning lika stark, vår sak den bästa,
Och däraf följer att vårt mod är godt;
Säg ej, att detta tillbud vanns med tvång.

Mowb. Om jag får råda, underhandlas ej.

Westm. Det visar endast, att er sak är sjuk;
Ett ruttet sår tål icke vid att röras.

Hast. Är då prins Johans fullmakt oinskränkt,
Har han sin faders makt och myndighet
Att höra och att fast besluta öfver
De villkor, som vi kunna stanna vid?

Westm. Det ligger ju i namnet general, —
Jag undrar, att ni gör så simpel fråga.

Ärkeb. Tag detta papper då, lord Westmoreland;
Det innehåller alla klagomålen.
Blir hvarje särskild punkt beviljad oss,
Blir hvarje medlem, både när och fjärran,
Som införlifvat sig uti vår sak,
I laga form till alla delar frikänd
Samt hvad vi kräfva genast satt i verket
Och, som sig höfves, rätt oss tillförsäkradt,
Så sjunka vi inom vår lydnads flodbädd,
Vår makt i fridens armar fängslande.

Westm. Jag visar prinsen detta. Låt oss sedan
I båda våra härars åsyn mötas;
Där skiljas vi i frid — det gifve Gud —
Ty annars måste vi till svärden vädja;
De skola döma.

Ärkeb. Som ni vill, mylord.

(Westmoreland går)

Mowb. Det något är uti mitt bröst som säger,
Att ej den fred vi oss betinga hålles.
Hast. Har ingen fara; skaffa vi oss fred
På så vidsträckta och bestämda villkor,
Som dem vi yrka på i vårt fördrag,
Så skall vår fred stå fast som hälleberget.
Mowb. Ja visst, men vår värdering skall bli sådan,
Att hvarje simpel, falskt uttolkad sak,
Ja, hvarje tomt, småaktigt, uselt svepskäl
Hos kungen skall ha smak af detta uppror.
Ja, vore vi så trogna som martyrer,
Vi skola dock mot sådan stormvind kastas,
Att själfva kornet flyga skall som agn
Och ingen skillnad bli på godt och ondt.
Ärkeb. Nej, nej, mylord; märk detta: – kungen tröttnat
Vid dessa lumpna små angifvelser.
Ett groll, som dödas, väcker två till lif
Hos efterkommande, det har han funnit,
Och därför torkar han sin tafla ren,
Består sitt minne inga skvallrare,
Som repa upp och pränta in ånyo
Hvad han har lidit. Han till fullo känner,
Att ej han rensa kan sitt land från ogräs
Hvar gång misstankarna ha lust därtill.
Hans ovän är så hopgrodd med hans vän,
Att, när han rycker på en oväns rötter,
Han lätt kan rycka så, att vännen lossnar.
Så är vårt land en trotsig hustru likt,
Som retat honom att försöka slåss;
När han vill slå, hon räcker fram sitt barn
Och binder agan fast vid samma arm,
Som redan lyftad var till hugg och slag.
Hast. Dessutom har han sina ris förslitit
På förra upprorsmännen, så att nu
Han inga tukto-verktyg har tillhands;
Hans styrka är ett lejon utan klor,
Som hotar, men ej klöser.
Ärkeb. Mycket sant. –

Och tro mig därför, värdaste lord marskalk,
Om vår försoning rätt tillvägabringas,
Så skall vår fred, armpipan lik som hopläks,
Bli starkare för det den blifvit bruten.

Mowb. Må vara! — Grefve Westmoreland där kommer

(Westmoreland kommer tillbaka)

Westm. Hans höghet nalkas. Täcks ni möta honom
Midt mellan begge härarna, mylord?

Mowb. Ers nåd af York, bryt upp i Herrans namn.

Ärkeb. Låt hälsa prinsen först; — mylord, vi komma.

(De gå)

SCEN II. — *En annan del af skogen.*

(Från ena sidan kommer Mowbray, ärkebiskopen, Hastings med flera; från den andra prins Johan, Westmoreland, officerare och svit)

P. Joh. Ni är välkommen hit, min frände Mowbray! —
God dag, min vördige herr ärkebiskop; —
Hell er, lord Hastings, hell er allesamman! —
Mylord af York, långt bättre såg det ut,
När eder hjord, vid klocko-ljud församlad,
Omgaf er i en ring och hörde fromt
Den helga texten utaf er förklaras
Än nu, då, klädd i järn, ni muntrar opp
En svärm rebeller med er trummas skräll,
Förvandlar ord till svärd och lif till död.
Den man, som sitter i en konungs hjärta
Och mognar i solskenet af hans gunst, —
Om han missbruka vill en konungs skydd,
Ack, huru mycket ondt kan han ej göra
Uti den maktens skugga! Så, lord biskop,
Det är med er. Hvem har ej hört berättas,
Hur djupt ni inträngt i Guds helga ord?
Ni är för oss en talman i hans råd,
För oss ett genljud af vår Herres röst,
Den rätta medlaren och tolken mellan
De ljufva himlars nåd och salighet
Och våra synder. Måste man ej tro,
Att ni missbrukar edert helga kall,

Beagnar himlens nåd och majestät,
Som falska gunstlingar sin furstes namn,
Till ärelösa dåd? Ni viglat upp,
Med hyckladt nit för Gud, emot min far,
Som i Guds ställe är, hans undersåtar
Och både mot vår Herres frid och hans
Hit sammanskockat dem.

Ärkeb. Prins Lancaster,
Jag går ej här emot er faders frid,
Men, som jag redan sagt lord Westmoreland,
Det tidens ofrid är och allmän fara
Som pressar oss i denna vilda form
Till självförsvar. Jag redan sändt ers höghet
Hvar särskild punkt af våra klagomål;
Man visat bort dem med förakt från hofvet,
Och så blef denna krigets hydra född,
Hvars grymma blick till sömns man nog kan tjusa,
Om man beviljar hvad med fog vi önska;
Och då skall lydnad, botad för sitt vanvett,
Sig sträcka tamt för majestätets fot.

Mowb. Om ej, så pröfva vi vår lycka genast
Till sista man.

Hast. Och stupa vi i striden,
Så finnas de som fylla våra led;
Om de misslyckas, komma andra efter,
Och så skall ofärd jämt ur ofärd födas
Och arfving efter arfving stöda fejden,
Så länge far har son i Britters land.

P. Joh. Ni räcker ej, ni räcker ej, lord Hastings,
Att pejla botten på en eftervärld.

Westm. Ers höghet täcktes svara dem bestämdt,
Hur vidt ni gillar deras fredsförslag.

P. Joh. Jag gillar och beviljar alltihop
Och svär, så sant jag är af kungablod,
Min faders vilja har man missförstått,
Och en och annan bland hans vänner har
För våldsamt med hans ord och makt spenderat. —
Mylord, upprättelse skall genast fås,

Ja, vid min själ! Om ni är nöjd därmed,
Så skingra edra troppar hvar till sitt,
Som våra vi. Emellan båda lägren
Vi tömma vänskapsskål och växla famntag,
På det att allas ögon må till hemmet
Förnyad frids och vänskaps tecken bära.
Ärkeb. Jag litar på ert fursteliga ord.
P. Joh. Jag ger er det och håller hvad jag lofvat
Och dricker nu er till, ers vördighet.
Hast. *(Till en officer)* Kapten! förkunna genast vår armé
Fridsbudet; låt dem få sin sold och gå.
Jag vet, att det skall gläda dem: var snabb!
(Kaptenen går)
Ärkeb. Er skål, min ädle lord af Westmoreland!
Westm. Gutår, herr biskop! Visste ni hvad möda
Jag haft att denna fred tillvägabringa,
Ni drack med fröjd; hur kär jag håller er,
Det skall med tiden klarare sig visa.
Ärkeb. Jag tviflar ej på er.
Westm. Det fägnar mig. —
Jag dricker på er sundhet, frände Mowbray!
Mowb. I rättan tid tillönskar ni mig sundhet,
Ty plötsligt känner jag mig nu må illa.
Ärkeb. När ondt står på, man alltid munter är,
Men svårmod bådar godt som är på färde.
Westm. Var munter nu; att ni af sorg blef slagen
Bebådar ju ett godt för morgondagen.
Ärkeb. Jag känner mig just riktigt lätt om hjärtat.
Mowb. Dess värre, om er egen regel gäller.
(Glädjerop utanför)
P. Joh. Fridsordet är förkunnadt; hör hvad jubel!
Mowb. Det hade låtit härligt — efter seger.
Ärkeb. En fred är ock en art eröfring, Mowbray,
Ty båda parterna betvingas ädelt,
Men ingendera tappar.
P. Joh. Gå, mylord,
Och hemförlofva också vår armé. *(Westmoreland går)*
Mylord, om så er täcks, låt tropparna

Gå här förbi, på det vi måtte se.
De män vi skulle kämpa mot.

Ärkeb. Lord Hastings,
Låt dem gå här förbi, förrän de skiljas. *(Hastings går)*

P. Joh. Vi lära bo ihop i natt, god herrar. —

(Westmoreland kommer tillbaka)

Nå frände, hvarför står vår krigshär stilla?

Westm. Befälet, som af er fått stillståndsorder,
Vill icke gå, förrän de hört er tala.

P. Joh. De känna sina plikter.

(Hastings kommer tillbaka)

Hast. Mylord, vår här är allaredan skingrad.
Som unga tjurar, lossade ur oket,
Mot ost, väst, nord och syd de styra kursen,
Ja, rusa likt skolgossar, som fått lof,
Enhvar till sina bygder och sin lekplats.

Westm. God tidning, Hastings; därför skall jag ock
Dig arrestera, högförrädare! —
Och er, lord ärkebiskop, er, lord Mowbray, —
Jag häktar båda två för högmålsbrott.

Mowb. Är det att handla rätt och hederligt?

Westm. Är uppror hederligt?

Ärkeb. Då bryter ni
Er tro och lofven?

P. Joh. Ni har ingen fått;
Jag lofvade att hvad ni klagat öfver
Afhjälpas skulle, och, vid tro och heder,
Det skall jag hålla kristeligt och ärligt;
Men ni, rebeller, — smaka nu den lön,
Som höfves afvog sköld och slika bragder!
Enfaldigt var det att ni drog er glaf,
Dumt fördes den, och dumt den lades af. —
Förfölj den spridda här'n vid trummors slag;
Ej vi, men himlen, stridt för oss i dag. —
En stupstock blir förrädarns lön till slut,
Den sista kudden där han andas ut. *(De gå)*

SCEN III. — *En annan del af skogen.*

(Vapengny. Anfall. Falstaff kommer; Colevile möter honom från motsatt sida)

Falst. Hvad är ert namn, min herre? Af hvad stånd är ni och hvar är er bostad, om jag får lof att fråga?

Col. Jag är riddare, min herre, och mitt namn är Colevile af dalen.

Falst. Nå väl, Colevile är ert namn, riddare är ni till rangen, och er bostad är dalen. Colevile skall städse ert namn blifva, förrädare er rang och fängelset er bostad, — en bostad som skall bli djup nog, och så kommer ni alltid att bli Colevile af dalen.

Col. Är icke ni sir John Falstaff?

Falst. Jag är lika bra karl som han, hvem jag också må vara. Ger ni er, min herre, eller skall jag svettas för er skull. Kommer jag att svettas, så blir det dina vänners tårar, som gråta öfver din död. Uppväck därföre fruktan och bäfvan i dig och ödmjuka dig inför min nåd.

Col. Jag tror, att ni är sir John Falstaff, och i den tron ger jag mig.

Falst. Jag har en hel skola af tungor i min mage här, och ingen enda af dem alla säger något annat ord än mitt namn. Om jag bara hade en litet rimligare mage, så vore jag helt simpelt den vigilantaste karl i Europa. Min mage, min mage, min mage gör utaf med mig. — Här kommer vår general.

(Prins Johan, Westmoreland m. fl. komma)

P. Joh. Nu hettan är förbi; förfölj ej längre! —
Tillbakakalla tropparna, min frände. —

(Westmoreland går)

Hvar har ni varit hela tiden, Falstaff?
När allting är förbi, då kommer ni. —
Ert söl och edra konster skall en dag,
Det svär jag, knäcka ryggen på en galge.

Falst. Det skulle göra mig ondt, min prins, om det icke ginge så; jag har ännu aldrig annat sport, än att skrapor och ovett var tapperhetens lön. Tror ni, att jag är en svala, en pil eller en rännkula? Har jag, när jag motio-

nerar min stackars, gamla kropp, tankens hastighet? Jag har ilat hit med den allra-ytterligaste möjlighets hårs-mån; jag har sprängt nio tjog skjutshästar och några till. Och här har jag, så nedsmutsad som jag är af resan, med min rena och obefläckade tapperhet tillfångatagit sir John Colevile af dalen, en högst ursinnig riddare och tapper fiende. Men, hvad betyder det? Han såg mig och gaf sig, så att jag med rätta kan säga som den der kroknäsiga karlen i Rom: jag kom, såg och vann.

P. Joh. Det var mer höflighet af honom, än förtjänst af er.

Falst. Det vet jag just icke! här är han, och här öfverlämnar jag honom åt er, och jag ber ers höghet, låt det bokföras med det öfriga af denna dagens bedrifter; annars skall det, vid Gud, komma i en enkom ballad med mitt eget porträtt öfverst och Colevile som kysser min fot. Om jag blir tvungen till sådana mått och steg, och ni allesamman icke se ut som förgyllda kopparslantar emot mig, och jag, i ryktets klara sky, icke fördunklar er lika mycket, som fullmånen fördunklar firmamentets små eldkol, som se ut som knappnålshufvuden emot honom, så tro aldrig mer på en adelsmans ord. Låt mig därföre rätt vederfaras, och låt förtjänsten stiga.

P. Joh. Din är för tung att stiga.

Falst. Så låt den stråla då.

P. Joh. Din är för tjock till att stråla.

Falst. Låt den då göra hvad som helst, ers höghet, bara det gagnar mig; ni kan kalla det hvad ni vill.

P. Joh. Ditt namn är Colevile?

Col. Ja, nådig herre.

P. Joh. Du är en vidt beryktad upprorsman.

Falst. Och en vidt beryktad, trogen undersåte knep honom.

Col. Min prins jag är hvad mina förmän äro,
Som fört mig hit; om jag fått styra dem,
Så hade de långt dyrare er blifvit.

Falst. Jag känner icke till hvad pris de sålde sig, men

du skänkte rakt bort dig som en beskedlig karl, och det tackar jag dig för.

(Westmoreland kommer tillbaka)

P. Joh. Nå, har ni slutat med förföljandet?
Westm. Reträtt är gjord; afrättandet är slut.
P. Joh. Sänd Colevile och hans kamrater af
Till York att där afrättas ofördröjligt: —
Ni, Blunt, för honom dit med sträng bevakning.

(Några gå med Colevile)

Nu skynda vi till hofvet, gode herrar,
Jag hör att konungen är illa sjuk
Vårt budskap skall gå framför oss till kungen, —
Bär fram det, frände, för att trösta honom —
Vi följa efter er med lagom brådska.

Falst. Nådige herre, låt mig få marschera igenom Glostershire. Och när ni kommer till hofvet, bete er som min nådige herre och gif mig ett godt vittnesbörd.

P. Joh. Farväl, sir John: jag, i min ställning, ger
Er bättre vitsord, än ni har förtjänat. *(Går)*

Falst. Det vore väl, om ni hade så pass mycket förstånd; det vore bättre än att ha ert hertigdöme. — Den där kallblodiga nykterhetspojken håller minsann icke af mig; också kan ingen människa få honom att skratta! — men det är icke att undra på; han dricker inte vin. Det blir aldrig något bevändt med sådana der gudnådliga pojkar; den tunna drycken och de många fiskrätterna kyla så ut deras blod, att de få en slags maskulin bleksot; gifta de sig, så kunna de aldrig åstadkomma annat än flickebarn. I allmänhet taget äro de narrar och mesar, — och det skulle väl en och annan utaf oss också bli, om vi icke fyrade på en smula. Ett godt sherry-vin har en tvåfaldig verkan i sig. Det stiger i hjärnan på en, uttorkar där alla narraktiga, dumma och råa dunster som omringa den, gör den så läraktig, pigg, påhittig, full af behändiga, eldiga och ljufliga bilder, som, när de öfverlämnas åt rösten, åt tungan, hvilket är deras födelse, bli de allra förträffligaste kvickheter. — Den andra egenskapen hos den där förträffliga sherry'n är att den värmer opp blodet, som förut var kallt och

tjockt och gjorde lefvern hvit och blek, hvilket är ett kännetecken på klenmodighet och kujoneri; men sherry'n uppvärmer det och sätter det i omlopp inifrån utåt. Den illuminerar ansiktet, hvilket, likasom en vårdkas, kallar hela det öfriga lilla konungariket, människan, i gevär; och genast komma alla lifskraftens småborgare och lifsandarnas beväringsgossar sättandes och låta mönstra sig af sin kapten, hjärtat, som, stort och uppsvälldt af ett sådant tillopp, gör hvad hjältebragder som helst; och all den tapperheten kommer af sherry'n, så att krigareskicklighet är ingenting utan vin; det är d e t som sätter i gång; och lärdom är bara en guldhög, bevakad utaf en djäfvul, ända till dess vinet promoverar den till doktor och ger den sin tillåtelse att praktisera! Häraf kommer sig att prins Henrik är tapper. Ty det kalla blod som han naturligen ärft af sin far, det har han, likasom en mager, ofruktbar och torr jordmån, gödslat, ansat och skött med ett berömligt bemödande att dricka duktigt och duktiga portioner mustig sherry, så att han blifvit mycket hetsig och tapper. Om jag hade tusen söner, den första mänskliga grundsats jag skulle lära dem vore att afsvärja alla klena drycker och hålla sig till vin. *(Bardolph kommer)* Nå Bardolph?

Bard. Hela arméen är hemförlofvad; en och hvar har gått till sitt.

Falst. Låt dem gå. Jag går igenom Glostershire, och där gör jag en visit hos herr Robert Simpel, esquire. Jag har redan mjukat upp honom emellan tumme och pekfinger, och innan kort förseglar jag med honom. — Kom med.

(De gå)

Scen IV. — *Westminster. Ett rum i slottet.*

(Konung Henrik kommer, åtföljd af prins Humphrey, Warwick och flere)

K. Henr. Mylords, om himlen ger ett lyckligt slut
På denna tvist, som blöder vid vår dörr,
Så föra vi till högre strid vår ungdom
Och draga ej ett svärd som ej är helgadt;
Vår flotta är tillreds, vår härsmakt samlad,
Riksföreståndare förordnade,

Och allt i ordning, så som vi det önska;
Oss felas endast kroppslig kraft samt ro,
Till dess de där rebellerna i landet
Sig böja under öfverhetens ok.

Warw. Snart skall ers majestät i båda fallen
Sin önskan nå.

K. Henr. Humphrey, min son af Gloster,
Hvar är din broder, prinsen?

P. Humph. Min kung, jag tror han gått på jakt till Windsor.

K. Henr. Med hvem?

P. Humph. Det vet jag ej.

K. Henr. Är ej hans bror,
Prins Thomas utaf Clarence, i hans sällskap?

P. Humph. Nej, nådig herre, han är här tillstädes.

Clar. Hvad vill min far och herre?

K. Henr. Ej annat än din välgång, Thomas af Clarence.
Hvi är du icke hos din broder, prinsen?
Han älskar dig, men du försummar honom;
Du har en bättre plats uti hans hjärta
Än alla bröderna; behåll den, Thomas,
Då kan du göra många ädla tjänster
Som medlare, när jag är död, emellan
Hans majestät och dina andra bröder.
Släpp honom ej, förslöa ej hans vänskap,
Förlora ej din fördel af hans gunst
Med visad köld och liknöjdhet mot honom,
Ty han är huld, om aktning honom visas;
En tår han har för lidandet, en hand
Som dagen öppen för barmhärtighet,
Men om man retar honom, är han flinta,
Så nyckfull som en vinter och så våldsam
Som blåst med hagelskur, när morgon gryr.
Gif därför noga akt uppå hans lynne;
Hans fel du klandra må, men gör det vördsamt,
När du hans blod till munterhet ser böjdt;
Men är han vred, släpp efter, lämna svängrum,
Tills hans passioner, som en strandad hvalfisk,

Ha tröttat ut sig själfva. Lär det, Thomas,
Så skall du bli ett hägn för dina vänner,
En guldring, som infattar dina bröder,
Så att gemensamt blodsbands käril aldrig,
Om ock man hällde tvedräkts gift däri, —
Hvad utan tvifvel tiden nog lär göra —
Skall blifva läck, — om giftet också sprängde
Så starkt som aconitum eller krut.

Clar. All möjlig huldhet skall jag honom ägna.

K. Henr. Hvi är du ej med honom uti Windsor?

Clar. Han är ej där; han spisar uti London.

K. Henr. Uti hvad sällskap, kan du säga det?

Clar. Med Poins och andra sina umgängsvänner.

K. Henr. I bästa jordmån trifves ogräs bäst;
Och han, min ungdoms ädla afbild, är
Kringväxt af sådant. Därför sträcker sig
Min sorg långt bort om andra sidan grafven;
Mitt hjärta gråter blod, när fantasien
En bild mig skapar af de vilda dagar,
De ruttna tider, dem I skolen skåda,
När djupt i mina fäders grift jag slumrar.
Ty när hans koller mer ej har kapson,
När vilda lustar sitta vid hans rådsbord,
När makt och onda seder komma samman,
O huru blixtsnabbt skall hans lidelse
Ej flyga midt i faran och fördärfvet!

Warw. Min nådigaste konung,
Ni tar på honom helt och hållet vilse;
Prinsen studerar blott sitt sällskap som
Ett främlings-språk; om man vill lära det,
Man måste både skåda och förnimma
De fula orden; och när det är gjordt,
Det vet ers nåd, blir följden ingen annan,
Än att man känner dem och hatar dem.
Så skall ock prinsen i en framtid kasta
Sitt forna sällskap bort som plumpa uttryck,
Och minnet utaf dem skall bli den måttstock,

Med hvilken andras lefverne han mäter,
Förvandlande förflutet ondt till vinning.

K. Henr. Dock ser man sällan biet öfvergifva
Det honungsbo det byggt sig i ett as. —
Hvem kommer där? Lord Westmoreland?

(Westmoreland kommer)

Westm. Hell er, min konung! Måtte nyfödd lycka
Sig para med den lycka jag förkunnar!
Er son, prins Johan, kysser edra händer;
Hastings och Mowbray, biskop Scroop och alla
Åt lagens tuktan äro lämnade.
Bar klinga finns ej mer i upprors hand,
Men öfverallt gror fridens oljokvist.
Det sätt, på hvilket denna bragd blef utförd,
Kan här vid lägligare tid ni läsa
Till punkt och pricka, som det skett och händt.

K. Henr. O Westmoreland, du är en sommarns fågel,
Som städs besjunger uti vinterns fotspår
Den dag som gryr. — Där kommer mera nytt.

(Harcourt kommer)

Harc. Gud skydde er för fiender, min konung,
Och den som trotsar er, han falle så
Som de, om hvilkas fall jag nu förkunnar!
Northumberland och Bardolph i förening
Med våldig här af Engelsmän och Skottar
Ä' slagna af sheriffen af Yorkshire.
Hur denna fäktning skett och i hvad ordning,
Förtäljer detta bref omständeligt.

K. Henr. Hvi skall så härlig tidning sjuk mig göra?
Har lyckan aldrig båda händer fulla,
Men skrifver sköna ord med otäck stil?
Den intet har att äta ger hon matlust,
Så gör hon med den fattige; den rike
Betager hon vid kräsligt bord aptiten,
Att han ej njuta kan sitt öfverflöd.
Nu borde jag åt denna nyhet fröjdas,

Men synen sviker mig, min hjärna svindlar, –
O ve! kom, stöd mig, jag mår mycket illa.

(Konungen svimmar)

P. Humph. Haf tröst, min kung!
Clar. Ack, konungslige fader!
Westm. Min ädle furste, muntra er, se opp!
Warw. Lugn, prinsar! Dessa anfall pläga ju
Rätt ofta komma på hans majestät.
Gå bort, gif honom luft, så blir han bättre.

Clar. Nej, nej, han står ej ut med dessa kval;
Evinnerliga sorger och bekymmer
Ha gnagt och slitit själens ringmur så,
Att lifvet blickar ut och vill igenom.

P. Humph. Mig folket skrämt; arfvingar utan fäder
Och gräsliga missfoster har man skådat;
Årstiderna förvandla sed, liksom
Om året funnit några månader
Insomnade och hoppat öfver dem.

Clar. Tre gånger utan ebb har Themsen flödat,
Och gubbar, tidens joller-häfder, säga
Att så det skedde liten tid förrän
Vår store stamfar Edvard dog på sjuksäng.
Warw. Tyst, tala ej så högt! Han kommer sig.
P. Humph. Visst blifver detta slaganfall hans död.
K. Henr. Jag ber er, lyft mig upp och bär mig in
Uti ett annat rum; men sakta, sakta!
(De bära kungen djupare in i rummet och lägga honom på en säng)
Ack, goda vänner, bullra icke här,
Så framt ej någon öm och vänlig hand
Musik vill hviska åt min trötta ande.
Warw. Befall musiken in i nästa rum.
K. Henr. Lägg hit min krona på min hufvudgärd.
Clar. Hålögd han är; han mycket sig förvandlat.
Warw. Tyst, tyst!

(Prins Henrik kommer)

P. Henr. Har någon sett min broder Clarence?
Clar. Här är jag, broder, nedtyngd utaf sorg.

P. Henr. Hvad nu! Regn inom hus, men ej därute!
Hur står det till med kungen?
P. Humph. Ytterst illa.
P. Henr. Har han ej glädjebudet hört? förtälj det.
P. Humph. Han starkt förvandlad blef, då han det hörde.
P. Henr. Om han är sjuk af glädje,
Blir han nog bättre utan läkemedel.
Warw. Tyst, tyst, mylords; — ers höghet, tala sakta;
Er fader, kungen, tyckes vilja sofva.
Clar. Låt oss gå in uti det andra rummet.
Warw. Min prins, behagar ni oss sällskap göra?
P. Henr. Nej jag hos kungen sitta vill och vaka.
(Alla gå utom prins Henrik)
Hvi ligger kronan på hans hufvudgärd,
När så orolig sängkamrat hon är?
O, glittrande bekymmer, gyllne sorg,
Som håller så på gafvel slumrens portar
Mång sömnlös natt! — Och sofva nu med henne!
Men ej så sundt, så ljufligt ej, så sött
Som den med grofva klutar kring sin panna
Storsnarkar hela natten. Majestät,
Du klämmer den som bär dig, och du är
Ett ståtligt pansar lik i sommarhettan,
Det skyddar, men det bränns. En fjäder ligger
Vid andedräktens port, den rör sig ej;
Om andlös han ej var, flög lätta dunet
På stund sin väg. — Min kung, min hulde far,
Den sömnen den är sund; det är en sömn,
Som har från denna gyllne ringen skilt
Så mången engelsk kung. Min skuld till dig
Är blodsbands djupa sorg och heta tårar,
Dem kärlek och natur och sonlig ömhet
Dig, hulda fader, rikligt skola gälda;
Din skuld till mig är denna härskarkrona,
Som går till mig, i rang och blod din närmste.
(Han sätter kronan på sitt hufvud)
Se, här hon sitter; — himlen henne skydde! —
Lägg nu uti en enda jättearm

All världens kraft, den rycker icke från mig
Anboren ära. Som till mig från dig,
Skall till de mina kronan gå från mig. *(Går)*
K. Henr. Ha, Warwick! Gloster! Clarence!

(Warwick och de öfriga återkomma)

Clar. Ropar kungen?
Warw. Hvad vill ers majestät? Hur mår ers höghet?
K. Henr. Mylords, hvi lämnen I mig så allena?
Clar. Vi lämnade min broder, prinsen, kvar;
Han åtog sig att vaka öfver er.
K. Henr. Prinsen af Wales? Hvar är han? Kalla honom;
Han är ej här.
Warw. Den dörren öppen är; han ditåt gått.
P. Humph. Han gick ej genom rummet, där vi voro.
K. Henr. Hvar är min krona? Hvem har tagit den
Ifrån min kudde?
Warw. Då vi gingo ut,
Låg kronan ännu kvar, min konung.
K. Henr. Prinsen
Har tagit bort den; – gå, sök honom upp. –
Har han så brådt om, att han tror min sömn
Är ock min död? –
Sök honom Warwick; banna honom hit. –

(Warwick går)

Den bragden med min sjukdom sig förenar
Att göra slut på mig. – Se, söner, hvad I ären!
Hur snabbt naturen börjar uppror göra,
När guld i hugen leker!
De fäderna, de ömma dårarna,
Med grubbel bräckt sin sömn, med sorg sin hjärna,
Med arbet sina ben;
De hafva dragit hop och staplat upp
Med svett och möda guldets snöda hopar;
De hafva sökt med idfull hug att bilda
I ridderskap och lärdom sina söner,
Och sist,
När, biet likt som skattar hvarje blomma

På ljuflig must,
Med våra ben fullpackade med var
Och munnen full med honung vi till kupan
Begifva oss, — då slaktas vi som bien
För vårt besvär! O, sådant smakar bittert
Och ökar kvalen på en faders dödssång! —

(Warwick kommer tillbaka)

Nå, hvar är han, som ej har tid att vänta,
Tills sjukdomen, hans vän, gjort slut på mig?
Warw. Min kung, jag prinsen fann i nästa rum
Med ljuflig kind i milda tårar badad;
En sorg så djup stod målad i hans anlet,
Att själfva tyranniet, som frossar blod,
Vid sådan syn sin mordknif skulle sköljt
I milda ögondaggen. — Här han kommer.
K. Henr. Men hvarför tog han då min krona bort?

(Prins Henrik kommer tillbaka)

Där kommer han. — Kom, Henrik, hit till mig. —
Aflägsnen er och lämnen oss allena.

(Clarence, prins Humphrey och de öfriga gå)

P. Henr. Ej trodde jag mig mer er röst få höra.
K. Henr. Din önskan, Henrik, var den tankens fader;
Jag dröjer allt för länge, tycker du.
Är du så hungrig efter tomma tronen,
Att du dig måste pryda med min ära,
Förrän din timma mognat? Unga dåre!
En storhet söker du, som skall dig krossa.
Blott litet tålamod! Den vind, som håller
Min höghets moln från fall, är nu så svag,
Att snart det regnar ned. Min dag är mulen.
Du stulit det, som inom några timmar
Skall syndlöst varda ditt; och i min dödsstund
Du har signetet tryckt på min förväntan.
Ditt lif har visat att du mig ej älskat,
Du vill att jag skall dö därom förvissad.
Du gömt i dina tankar tusen dolkar,
Dem du har slipat på ditt hårda hjärta
Till dödsstöt mot min sista halfva timma.

Kan du ej dragas med mig halfva timman,
Så gå din väg och gräf, du själf, min graf;
Låt muntra klockor i ditt öra ringa,
Att du är krönt, men ej att jag är död,
Och hvarje tår som skulle fukta liket
Bli balsamdroppa till din smörjelse;
Begraf mig endast uti stoft och glömska,
Gif det som gaf dig lif åt maskarna;
Sätt af dem jag satt till, bryt mina stadgar
Ty nu är tid att gäcka alla former, —
Henrik den femte lefve! — Dårskap, upp!
Ned, kungavärdighet! I vise män
I kungarådet, packen eder undan!
Men samlens hit till Englands kungahof
Från alla håll och kanter, flärdens apor!
Nu, grannfolk, rensa från er all er drägg,
Har ni en gök som super, svär och dansar
Till ljusan dag, stjäl, mördar och bedrifver
De äldsta synder på det yngsta sätt, —
Hell er, han skall ej mer förfång er göra!
England hans skuld belöna skall med guld
Och skänka honom rang och makt och ära;
Den femte Henrik skall från tuktad fräckhet
Nosgrimman taga, och den vilda hunden
Sin tand i allt hvad oskuld heter läska.
Du arma England, sjukt af tvedräkts hugg!
När mot din odygd ej min omsorg halp,
Hur skall det gå, när odygd blir din omsorg?
O, du skall bli en ödemark igen,
Bebodd af vargar, dina äldsta åbor!

P. Henr. *(Knäböjer)* Förlåt mig, o min kung! Om icke tårar
Med sina våta hinder kväft min röst,
Jag hade hejdat denna hårda näpst,
Förr'n ni med sorg den yttrat och jag hört
Så vidt utaf dess lopp. Där är er krona,
Och han som kronan bär i evigheter
Den skydde länge! — Om jag åtrår henne

Mer än er ära och er ryktbarhet,
Må aldrig jag stå upp från denna hyllning,
Den jag af hjärtats innersta er ägnar
Med böjda knän och underdånig åtbörd!
Gud är mitt vittne, då jag kom hit in
Och fann er utan andedräkt, hur iskallt
Det for mig genom hjärtat! Om jag skrymtar,
O, låt mig dö så vild och rå jag är
Och aldrig hinna visa häpen värld
Den ädla bättring jag mig föresatt.
Jag kom, såg om er, trodde ni var död, —
Och nästan död jag blef utaf den tanken; —
Då sade jag till kronan, bannande,
Som om hon haft förstånd: "Den sorg du medför
Har tärt och lefvat på min faders krafter,
Och därför är du sämst, du fina guld;
Ett annat, mindre fint, är mera dyrbart
När det som läkdomsdryck bevarar lifvet,
Men du, så fint, så rikt på glans och ära,
Din ägare har uppfrätt." Så, min konung,
Jag bannades, tog henne på mitt hufvud
För att med henne, liksom med en niding,
Som midt för mina ögon dräpt min far,
En äkta blodsarfvinges kamp bestå.
Men om hon smittade mitt blod med fröjd
Och tände upp till högfärd mina tankar,
Om någon skymt af inbilsk upprorsanda
Med minsta känsla af välkomnande
Gick hennes makt inbjudande till mötes,
Afhålle henne Gud från mig för evigt
Och göre mig till uslaste vasall,
Som full af skräck för henne böjer knä!

K. Henr. O, min son!
Dig himlen böd att taga henne bort,
På det att jag dig högre måtte älska,
Då du så klokt försvarade din sak.
Kom hit, min Henrik, sätt dig vid min säng
Och hör — det tror jag visst — det sista råd

Som jag skall andas ut: Gud vet, min son,
På hvilken smygväg, hvilka krumma stigar,
Jag denna krona vann; själf vet jag bäst,
Hur tryckande hon satt på denna hjässa.
Till dig hon går i arf med bättre ro,
Med bättre aktning, bättre rättighet,
Ty hvarje fläck, som lådde henne vid,
Med mig i grafven går. På mig hon satt
Liksom ett äretecken, våldsamt gripet,
Och många lefde att mig förevita
Att jag med deras bistånd henne vunnit.
Så växte dagligt split och blodig fejd
Till skenbar freds förfång. Att jag med fara
Har denna vilda skräck bestått, det ser du;
Ty min regering blott en scen har varit
Af sådant innehåll. Men nu förändrar
Min död förhållandet; hvad jag förvärfvat
Hemfaller nu långt skönare till dig,
När lagligt du den gyllne kransen ärfver.
Men står du också säkrare än jag,
Så står du likväl ej tillräckligt fast,
Enär missnöjet är så friskt och grönt;
Och alla mina vänner, dem du måste
Till dina vänner göra, hafva nyss
Blott tänderna och gaddarna förlorat.
Jag steg igenom deras arga konster
Och kunde lätt mig spå, att snart de skulle
Mig störta med sin makt; att hindra sådant,
Jag några drap och hade nu i sinnet
Att föra resten till det helga landet,
På det att icke de i lugn och ro
För djupt i mina planer skulle titta.
Tänk därför, Henrik, på att sysselsätta
De yra sinnena med utländsk fejd,
På det att striden, flyttad hemifrån,
Må plåna minnet ut af forna dagar.
Jag ville säga mera, men min lunga
Är så förtärd, att talets kraft mig sviker.

Hur jag min krona vann må Gud förlåta!
Må hennes arf i frid och ro dig båta!

P. Henr. Min nådigaste kung,
Ni vann, ni bar, ni värjde, – gaf mig den,
Och så är min besittning rätt och laglig.
Jag skall, hur stor än mödan måtte vara,
Mot hela världen rättsligt den försvara.

(Prins Johan af Lancaster, Warwick, lorder och flera komma)

K. Henr. Se där, se där, min John af Lancaster!

P. Joh. Frid, lycka, hälsa åt min kung och far!

K. Henr. Du bringar frid och lycka, kära John,
Men hälsan, – ack, den har på ungdoms-vingar
Bortflugit ifrån denna murkna stam.
Knappt ser jag dig, förr'n det är slut med mig. –
Hvar är mylord af Warwick?

P. Henr. Grefve Warwick!

K. Henr. Tillkommer något särskildt namn det rum,
Där jag för första gången svimmade?

Warw. Jerusalem det kallas, ädle konung.

K. Henr. Gud vare lof! – Där skall mitt lif jag ända.
Man spådde mig för många år tillbaka,
Att i Jerusalem jag skulle dö;
Jag trodde det betydde helga landet. –
Bär mig dit in – det blir mitt sista hem,
Och Henrik dör i sitt Jerusalem. *(De gå)*

FEMTE AKTEN.

Scen I. – *Glostershire. Ett rum i Simpels hus.*

(Simpel, Falstaff, Bardolph och pagen komma)

Simp. Nej, ta mig tusan ni får resa er väg i kväll, herre! – Nå, David, hvar håller du hus?

Falst. Ni får ursäkta mig, herr Simpel.

Simp. Jag ursäktar er inte; ni blir inte ursäktad; inga ursäkter antagas; ingen ursäkt hjälper; ni blir inte ursäktad. – David!

(David kommer)

Dav. Här är jag.

Simp. David, David, David, – låt mig se, David; låt

mig se: — jo, så var det: Wilhelm, kocken, — säg till, att han kommer hit. — Sir John, ni blir inte ursäktad.

Dav. Ja, så står det till; — den där stämningen kan inte sättas i verkställighet; hur var det nu igen? — Skall vreten sås med hvete?

Simp. Med rödt hvete, David. — Men hvad Wilhelm, kocken, beträffar, — finns det då inga ungdufvor?

Dav. Jo herre. — Här är nu smedens räkning för hästskor och plogbillar.

Simp. Nå, så räkna ihop och betala. — Sir John, ni blir inte ursäktad.

Dav. Och så behöfs nödvändigt en ny kedja på brunnsämbaret. — Hör nu, herre, tänker ni hålla inne något af Wilhelms lön för den där säcken, som han tappade här om dagen på Hinkley marknad?

Simp. Den får han ersätta. — Några dufvor, David, ett par kortbenta höns, en fårbog och annat smått och godt hvad det kan vara, — säg det åt Wilhelm, kocken.

Dav. Blir krigsmannen kvar här hela kvällen, herre?

Simp. Ja, David. Jag vill vara artig emot honom: en vän vid hofvet är bättre än en slant i pungen. Var artig mot hans folk, David, ty de ä' stora kanaljer och svärta en på baken.

Dav. Icke värre än de själfva ä' svärtade; de ha rasande smutsigt linne.

Simp. Kvickt sagdt, David. — Gå nu till dina sysslor, David.

Dav. Kära herre, var så god och håll med William Visor af Woncot emot Clemens Perkel från Berget.

Simp. Det är många klagomål emot den där Visor, David; den där Visor är en stor kanalje, efter hvad jag vet.

Dav. Ja, jag medger ers välborenhet, att han är en kanalje; men Gud förbjude, att en kanalje icke skulle ha något medhåll för en god väns skull. En hederlig karl kan tala för sig själf, men det kan inte en kanalje. Jag har tjänt ers välborenhet troget hela åtta åren; och om jag icke en eller två gånger i kvartalet kan hjälpa en kanalje tillrätta emot en hederlig karl, så har jag just icke stor

kredit hos ers välborenhet. Den kanaljen är min redlige vän, herre, och därföre ber jag ers välborenhet – tag honom under armarna.

Simp. Se så; det skall honom intet ondt vederfaras. Kvicka dig, David. – *(David går)* Hvar är ni, sir John? Se så, af med stöflarna! Gif mig er hand, herr Bardolph!

Bard. Det fägnar mig att se ers välborenhet.

Simp. Jag tackar dig af allt mitt hjärta, bästa herr Bardolph. *(Till pagen)* Välkommen, du repurterliga gosse! Kom, sir John. *(Simpel går)*

Falst. Jag kommer strax efter, bästa herr Robert Simpel. – Bardolph, se efter hästarna. *(Bardolph och pagen gå)* Om jag vore sågad i små bitar, skulle det kunna bli fyra dussin sådana där skäggiga eremit-käppar utaf mig som herr Simpel. Det är underbart att se det ömsesidiga sammanhanget emellan hans drängars själar och hans; drängarna se på honom och bära sig åt som dumma fredsdomare; han umgås med dem och förvandlas till en fredsdomarelik dräng. Deras själar äro genom dagliga umgänget så samman-kopulerade, att de hålla enigt ihop i flock så tätt som vildgäss. Hade jag en ansökan hos herr Simpel, så skulle jag sätta hans folk i humör med att göra dem uppmärksamma på huru lika de äro sin herre; hade jag en sådan hos hans drängar, så skulle jag pudra i herr Simpel, att ingen kunde bättre hålla styr på sitt tjänstfolk. Det är säkert, att både klokt uppförande och dumt beteende smitta, liksom sjukdomar, från den ena till den andra; därföre bör man se sig för med hvem man umgås. Jag skall ur den här Simpel hämta ämne nog att hålla prins Henrik i oupphörligt skratt så länge som sex moder räcka – på den tiden kan jag hinna vädja två gånger, innan utmätning sker – och han skall skratta utan intervaller. Det är inte småsmulor hvad en lögn med en liten kötted och ett skämt med en allvarsam uppsyn kunna uträtta på en karl, som aldrig känt något ondt i ryggen. Åh! ni skall få se honom skratta, så att han skall se ut i synen som en genomvåt kappa, som blifvit slängd i ett hörn.

Simp. *(Innanför)* Sir John!

Falst. Jag kommer, herr Simpel; jag kommer, herr Simpel! *(Går)*

SCEN II. — *Westminster. Ett rum i slottet.*

(Warwick och Lord-öfverdomaren komma)

Warw. Lord-öfverdomare, hvart gäller resan?
Lord-ö. Hur står det till med kungen?
Warw. Mycket väl;
Nu äro alla hans bekymmer slut.
Lord-ö. Ej död likväl?
Warw. Han gått all världens väg;
I vanlig mening lefver han ej mer.
Lord-ö. Ack, om jag hade fått min konung följa!
Den tjänst jag troget honom gjort i lifvet
Har blottställt mig för allsköns kränkning nu.
Warw. Den unge kungen håller icke af er.
Lord-ö. Jag vet, att han ej gör det; jag mig väpnar
Att gå den nya tidens skick till mötes;
Den kan ej blicka mot mig bistrare,
Än fantasien mig redan förespeglat.

(Prins Johan, prins Humphrey, Clarence, Westmoreland med flera komma)

Warw. Den döda Henriks ätt här sorgsen nalkas;
O, vore dock den lefvande kung Henrik
Så sinnad som den sämsta bland de tre!
Hur mången ädling höll sig då ej kvar,
Som får för låga själar stryka segel!
Lord-ö. Ack, ack, jag räds, att allt går öfveranda!
P. Joh. God morgon, frände Warwick.
P. Hump. och Clar. God morgon, frände.
P. Joh. Vi stå här, som vi hade glömt att tala.
Warw. Det ha vi ej; men talets innehåll
För sorligt är att tåla många ord.
P. Joh. Frid vare honom, som oss sorgsna gjort!
Lord-ö. Frid vare oss; må sorgen ej bli större!
P. Humph. Ja, bästa lord, en vän har ni förlorat;
Ni har ej lånat detta sorgens anlet,
Det svär jag på; det är minsann ert eget.

P. Joh. Fast ingen vet hvad nåd han har att vänta,
Så bidar dock den största kölden er;
Det gör mig ondt; så borde det ej vara.

Clar. Nu får ni tala vackert med sir Falstaff,
Och det går rakt emot ert lynnes strömdrag.

Lord-ö. I prinsar, hvad jag gjort, jag gjort med ära
Och ledd af oförvillad plikt och heder,
Och aldrig skall man se mig gå och tigga
Med neslig förödmjukelse om nåd.
Om redlighet och oskuld ej mig hjälpa,
Så går jag till min döda kung och herre
Och säger hvem som skickat mig till honom.

Warw. Där kommer prinsen.

(Konung Henrik den femte kommer)

Lord-ö. God morgon! Skydde Gud ers majestät!

Kon. Ej denna nya praktskrud, majestätet,
Sig faller så bekväm, som I förmenen. —
Bröder, er sorg med någon skräck är blandad,
Men här är Englands, icke Turkens hof.
Ej Amurath en Amurath här följer,
Men Henrik Henrik. Sörjen, kära bröder,
Ty, sannerligen, sorgen kläder er;
Den ger åt er ett sådant kungligt skick,
Att samma djupa sorg jag själf vill bära
Och det i hjärtat. Sörjen, kära bröder,
Men tagen icke sorgen närmre dock
Än som en börda lagd uppå oss alla.
Jag skall, vid Gud, det kan ni lita på,
Er fader blifva och er broder ock!
Skänk mig er kärlek, jag tar edra sorger.
Begråten Henriks död; jag gör det själf.
Dock Henrik lefver, tårar skall han byta
I lika många timmar utaf fröjd.

P. Joh. och de öfr. Det hoppas vi utaf ers majestät.

Kon. Ni ser så främmande på mig; *(till lord-öfverdomaren)* ni mest.
Ni tror helt visst, att jag ej älskar er.

Lord-ö. Om rätt jag dömes, är jag säker på
Att ej min kung har skäl att hata mig.
Kon. Ej det?
Hur kan en prins med mina höga anspråk
Den stora skymf, ni vållat mig, förglömma?
Hvad! banna, näpsa, hårdt i häkte sätta
Kronprinsen utaf England? Säg, hvad tycks?
Kan det i Lethe sköljas af och glömmas?

Lord-ö. Då var jag i er faders stad och ställe,
I min person låg bilden af hans makt;
Och när vid skipandet utaf hans lag
Jag skötte mina värf för allmänt väl,
Behagade ers höghet glömma bort
Min ämbetsmakt och lagens majestät,
Afbilden af den kung jag föreställde,
Och slog mig där jag satt som domare.
För denna förolämpning mot er far
Jag djärft begagnade min myndighet
Och tog er i förvar; om det var orätt,
Så önska själf, då nu ni kronan bär,
Att få en son, som gäckar edra stadgar,
Som rycker domarn ned från helga sätet,
Som knuffar lagen kull, förslöar svärdet,
Som värnar eder säkerhet och frid;
Ja mer: som sparkar ned er höga bild
Och hånar er i edra ämbetsmän!
Rådfråga edra konungsliga tankar,
Tänk själf, att ni är far och har en son;
Hör själf er värdighet så djupt förnedras,
Se lagens helga skräck så fräckt bespottas,
Märk själf hur djupt ni hånas af en son;
Tänk sedan mig, som er sakförare,
Å edra vägnar tysta mildt er son.
Besinna detta kallt och döm mig sedan
Och säg mig, kungligt som en kung det ägnar,
Hvad jag har gjort som ej mitt ämbete,
Mig själf och konungen, min herre, anstod?
Kon. Rätt dömdt, ni domare, och väl betänkt!

Bär därför framgent både svärd och vågskål;
Och måtte jämt och samt er ära växa,
Till dess en son af mig ni skåda får,
Som kränker er och lyder er som jag.
Då skall en gång jag säga som min far:
"Hur lycklig jag, som har en man så djärf,
Att han min egen son med lagen näpser!
Ja, lycklig ock, som har en sådan son,
Som lämnar så sin egen furstehöghet
I lagens hand." — Ni tog mig i förvar,
Och därför ger jag ock i ert förvar
Det rena svärd, som hittills ni har burit,
Med detta varningsord: att ni det brukar
Med samma djärfhet och rättfärdighet
Som fordom emot mig. Där är min hand;
Ni skall en fader blifva för min ungdom,
Hvad ni mig hviskar skall jag högt förkunna,
Och jag skall villigt förödmjuka mig
Inför er mångförfarenhet och visdom. —
Jag ber er, prinsar alla, tron mitt ord:
Vildt har min fader gått i grafven ned,
Ty mina lidelser hos honom ligga;
Än lefver dock i mig hans andes allvar,
Som gäcka skall hvad världen väntat sig,
Förinta profetior, plåna ut
De ruttna meningar, som efter skenet
Mig ha beskrifvit. Blodets ström i mig
Har öfverdådigt haft sin dårskaps flodtid;
Nu vänder strömmen, ebben går tillbaka
Och blandar sig med stolta oceanen
Samt rinner fram i stilla majestät. —
Nu kalla vi vårt parlament tillsamman
Och välja till vårt råd så ädla män,
Att denna stora rikskropp må befinnas
Jämngod i rang med dem som styras bäst;
Fred — krig — ja, båda två må gärna komma,
Vi veta då att reda oss med dem; —

(Till öfverdomaren)

Ni, fader, skall i rådet sitta främst. —
När kröningen är slut, vi skola kalla,
Som nyss jag sade, hela staten samman,
Och ger Guds nåd min goda vilja framgång,
Skall ingen prins och ingen pär det finnas,
Som skall ha skäl att säga: "himmel, tag
Ifrån kung Henriks sälla lif en dag!" *(De gå)*

SCEN III. — *Glostershire. Trädgården vid Simpels hus.*

(Falstaff, Simpel, Tyst, Bardolph, pagen och David komma)

Simp. Nej, ni skall se min trädgård! Där skall vi sätta oss i en löfsal och äta årsgammal pipping, som jag själf har ympat, samt en tallrik sockergryn och så vidare. — Kom nu, kusin Tyst; — och sedan till sängs.

Falst. Här bor ni, min själ, mycket bra, ja riktigt ståteligt.

Simp. Uselt, uselt, uselt! Tiggare allesamman, tiggare allesamman, sir John: — åh ja, luften är rätt bra. — Duka, David, duka David; bravo David.

Falst. Den där David är er nyttig till hvarjehanda; han är både betjänt åt er och förtjänt af er.

Simp. En galant drummel, en galant drummel, en mycket galant drummel, sir John. — För tusan, jag har druckit för mycket sekt vid bordet, — en galant drummel. Sitt ner nu, sitt ner nu; se så, kusin.

Tyst. Må gjordt, sa'n! — nu skall vi — *(Sjunger)*

"Ta för oss och äta och smörja vårt krås
Och prisa vår Gud för det goda som fås,
När flickor ä' dyra, men kött oss bestås
Och krokskank af lustiga turar slås,
Så lustelig,
Och idelig, idelig lustelig!"

Falst. Det kan man kalla ett muntert hjärta! Bästa herr Simpel, därför dricker jag er skål och det på ögonblicket.

Simp. Slå i vin åt herr Bardolph, David.

Dav. Sitt ner, söta herre; *(Han placerar Bardolph och pagen vid ett annat bord)* Jag kommer strax till er igen; — sitt

ner, söta herre. — Herr page, kära herr page, sitt ner: prosit! Hvad som felas i mat, skall bli ersatt i dryck. Men ni måste hålla till godo; det är väl undt. *(Går)*

Simp. Var lustig, herr Bardolph; — och ni, min lilla soldat där, var lustig.

Tyst. *(Sjunger)*

"Hej lustigt, hej lustigt, fast hustrun är grå
Ty kvinnfolk ä' hamptroll båd' stora och små,
Men lustigt slås på där som gubbarna rå.
Välkommen, du lustiga fastlagstid!
Hej lustigt, hej lustigt" m. m.

Falst. Jag hade aldrig trott, att herr Tyst var en så liflig karl.

Tyst. Hvem? Jag? Jag har väl varit lustig en eller par gånger förut.

(David kommer tillbaka)

Dav. Där är en tallrik renetter åt er.

(Han sätter dem för Bardolph)

Simp. David!

Dav. Ers välborenhet! — *(Till Bardolph)* Jag kommer strax till er igen; skall det vara ett glas vin?

Tyst. *(Sjunger)*

"Ett glas med starkt och kostligt vin,
Töm det för allrakärestan min;
Och ett muntert hjärta lefver länge."

Falst. Bra sagdt, herr Tyst.

Tyst. Och lustiga ska' vi vara. — Nu kommer den ljufligaste biten utaf natten.

Falst. Gutår, herr Tyst; jag önskar er en lång lifstid.

Tyst. "Fyll mitt glas, jag dricker ur,
Om ock det vore en mil till botten."

Simp. Hederliga Bardolph, välkommen. Om det felas dig någonting och du inte säger till, så är det ditt eget fel. *(Till pagen)* Välkommen, din lilla finurliga skälm; mycket, mycket välkommen! — En skål för herr Bardolph och alla kavaljerer i London.

Dav. Jag hoppas få se London en gång innan jag dör.

Bard. Om jag finge se er där, David, —

Simp. Tusan plåtar! Då bröt ni väl halsen utaf en kvartflaska tillsamman; ha, gjorde ni inte det, herr Bardolph?

Bard. Jo, herre, i dubbelmått.

Simp. Tack skall du ha. — Den skälmen skall nog haka sig fast vid dig, det kan du lita på. Han släpper dig icke; han är utaf rätta sorten.

Bard. Och jag skall haka mig fast vid honom, herre.

Simp. Du talar som en kung. — Tag för er och var lustiga! — *(Det knackar på dörren)* Se åt, hvem som är på dörren där! Hej, hvem knackar! *(David går)*

Falst. *(Till Tyst som tömmer en full bägare)* Se så, nu har ni svarat på skålen.

Tyst. *(Sjunger)* "Svara på skålen
Och dubba mig vid bålen:
Samingo."

Är det inte så?

Falst. Så är det.

Tyst. Är det så? Nå, så säg då, att en gammal man också kan göra något.

(David kommer tillbaka)

Dav. Med ers välborenhets tillåtelse, det är en Pistol där ute, som kommer med nyheter från hofvet.

Falst. Från hofvet? Låt honom komma in. *(Pistol kommer)* Nå, Pistol?

Pist. Gud bevare er, sir John!

Falst. Hvad för en vind har blåst dig hit, Pistol?

Pist. Icke den onda vinden, som blåser hvarjom och enom till förfång. — Kära riddare, du är nu en af de största män i riket.

Tyst. Ja, det tror jag min själ han är; undantagandes farbror Puff i Barson.

Pist. Puff?

Puff i din trut, du sämsta bland pultroner!
Sir John, jag är din vän och din Pistol,
Och hufvudstupa har jag ridit hit
Och bringar tidender och sälla fröjder
Och gyllne tid och ovärderligt nytt.

Falst. Var då beskedlig och förkunna dem som en människa af denna världen.

Pist. Åt helvete med världen och dess barn!
Om Afrika och gyllne fröjd jag talar.

Falst. Hvad nytt, du skurk ifrån Assyrien?
Låt kung Kophetua få veta det.

Tyst. (*Sjunger*) "Och Robin Hood, Scarlet och John."

Pist. Skall hundpatrask få trotsa Helicon?
Skall ljufligt budskap snäsas?
Lägg då, Pistol, i furiers sköt ditt hufvud.

Simp. Min värde herre; jag förstår mig icke på edra fasoner.

Pist. Nå, så jämra er för den saken då!

Simp. Förlåt mig, min herre; om ni kommer med nyheter från hofvet, så bör ni, efter hvad jag kan begripa, göra ett utaf två: antingen tala om dem eller behålla dem för er själf. Jag står under kungen i en viss auktoritet, min herre.

Pist. Hvem är din konung, du slunkfurius? Säg, eller dö!

Simp. Kung Henrik.

Pist. Den fjärde eller femte?

Simp. Henrik den fjärde.

Pist. Åt fanders då med din auktoritet!
Sir John, ditt lilla lam är konung nu.
Den femte Henrik heter han. Ren sanning!
Ljuger Pistol, låt honom få en näsknäpp
Som fordomdags den skräflande Spanjoren.

Falst. Hvad? är den gamla kungen död?

Pist. Som spik i vägg; hvad jag har sagt är rätt.

Falst. Skynda, Bardolph, sadla min häst! — herr Robert Simpel, välj hvad ämbete du vill i landet, det är ditt. — Pistol, jag skall ladda dig till mynningen med värdigheter.

Bard. O! fröjdefulla dag! — Jag vill icke byta bort min lycka emot ett adelskap.

Pist. Nå? bringar jag goda nyheter, eller hur?

Falst. Bär herr Tyst till sängs. — Herr Simpel, my-

lord Simpel, du må vara hvad du vill, jag är lyckans förvaltare. Drag på dig dina stöflar; vi skall rida hela natten. — Och du, söta Pistol! — Skynda dig, Bardolph. *(Bardolph går)* Kom, Pistol, berätta mig mer nytt och fundera desslikes ut något godt åt dig själf. — Stöflar, stöflar, herr Simpel! Jag vet, att den unga kungen är sjuk utaf längtan efter mig. Låt oss ta hästar utaf hvem som helst; Englands lagar lystra på mitt kommando. Lyckliga de som varit mina vänner, men ve lord-öfverdomaren!

Pist. Må stygga gamar hacka på hans lungor:
"Hvar är mitt forna lif?" så säger man:
Jo här, minsann. Välkomna, glada dagar! *(De gå)*

SCEN IV. — *London. En gata.*

(Stadsvakter komma släpandes med madam Rapp och Dorta Slitlakan)

M. Rapp. Nej, din fördömda kanalje! Det vore väl om jag dog på kuppen; då blef du hängd. Du har vridit min axel ur led.

1 Stadsv. Rättens tjänare ha öfverlämnat henne åt mig, och hon skall få ett duktigt risbadstugu-traktamente, det svarar jag för. Där ha nyligen en eller två personer blifvit ihjälslagna för hennes skull.

Dorta. Gripomenes, gripomenes, du ljuger! Kom bara, så skall jag säga dig något, du förbannade kanalje med tarm-fysionomien. Om det barnet, som jag nu går med, förolyckas, så vore det dig bättre, att du hade slagit din egen mor, du din bleknosiga spetsbof!

M. Rapp. Ack herre Gud, om sir John vore här! Han skulle ha gjort den här dagen till en blodig dag för somliga. Men jag ber Gud, att hennes lifsfrukt måtte förolyckas!

Stadsv. Om den det gör, så får ni ert dussin kuddar fullt igen; ni har bara elfva nu. Se så, ni måste marschera med mig båda två, ty den karlen är död, som ni och Pistol pryglade upp i kompani.

Dorta. Jag skall säga dig något, du din skrala figur där! Jag skall skaffa dig ett duktigt kok stryk för det här, du skurk till blårock! Du otäcka, utsvultna tukthus-kamrer!

Om du inte får smörj, så vill jag aldrig mer bära korta kjortlar.

Stadsv. Se så, du vandrande ridderska, kom nu!

M. Rapp. Ack, att rätt och lag så skall få förtrycka våld och välbehag! Nå, nå, på lidande följer lisa.

Dorta. Kom, du skurk, kom; för mig till en fredsdomare.

M. Rapp. Ja kom, du utsvultna blodhund!

Dorta. Farbror Död! Farbror Benrangel!

M. Rapp. Du skelett, du!

Dorta. Kom nu, du magerman; kom, du ynkrygg!

Stadsv. Se så, se så! *(De gå)*

Scen V. — *En offentlig plats i grannskapet af Westminster-abbey.*

(Två kammartjänare komma och strö löfkvistar på marken)

1 Kammart. Löfva tätare, löfva tätare.

2 Kammart. Trumpeterna ha två gånger blåst.

1 Kammart. Klockan hinner bli tu, innan de komma tillbaka från kröningen. Skynda, skynda!

(Falstaff, Simpel, Pistol, Bardolph och pagen komma)

Falst. Ställ er här bredvid mig, herr Simpel; jag skall laga, att kungen visar er en nåd. Jag skall blinka åt honom, när han kommer förbi; se bara på hur han skall göra miner åt mig igen.

Pist. Gud välsigne dina lungor, goda riddare.

Falst. Kom hit, Pistol, ställ dig bakom mig! *(Till Simpel)* Ack, om jag hade haft tid att låta göra nya livréer! Jag skulle på den affären ha spenderat de tusen pund, som jag lånade af er. Men det gör ingenting; den här simpla utrustningen gör bättre verkan; den utvisar huru ifrig jag var att få se honom.

Simp. Ja visst!

Falst. Den utvisar min innerliga tillgifvenhet.

Simp. Ja visst!

Falst. Min underdånighet.

Simp. Ja visst, ja visst, ja visst!

Falst. Att rida så där dag och natt och icke tänka på, icke komma ihåg, icke ge mig tid att byta om!

Simp. Det är visst och sant.

Falst. Utan stå där, nedsmutsad af resan och svettande af begär att se honom; tänkande på ingenting annat, öfverlämnande allt annat åt glömskan; likasom man icke hade annat att göra, än bara se på honom.

Pist. Det är semper idem, ty absque hoc nihil est; det är allt i allom.

Simp. Ja, visserligen.

Pist. Jag tänder upp din ädla harm, sir John,
Och gör dig rasande.
Ditt ädla hjärtas Helena, din Dorta,
I giftigt fängelse och häkte sitter;
Dit blef hon vräkt
Af näfvar mycket smutsiga och grofva. —
Väck hämnden upp ur dunkelt djup med vild Alectos orm;
Ty Dorta sitter inne, hon. — Pistol har aldrig ljugit.

Falst. Jag skall befria henne.

(Glädjerop och fanfarer utanför)

Pist. Där ryter hafvet och trumpeten skräller.

(Konungen kommer med sin svit; i sviten är lord-öfverdomaren)

Falst. Heil konung Hinke! konungsliga Hinke!

Pist. Beskydde himlen dig, du ryktets kunga-ymp!

Falst. Gud signe dig, min rara gosse!

Kon. Mylord, tilltala den fåfänga mannen!

Lord-ö. Säg, är ni klok och vet ni hvad ni säger?

Falst. Min kung! min Zeus! min skatt! till dig jag talar.

Kon. Jag känner dig ej, gamle. Tag din bönbok.
Ej passa hvita hår en narr och gäck!
Jag drömde länge om en sådan man,
Så gödd, så gammal och så ogudaktig.
Nu är jag vaken och min dröm föraktar.
Gör kroppen mindre och väx till i nåd,
Låt bli att frossa; vet, att grafven gapar
Tre gånger vidare för dig än andra. —
Kom icke fram med något tokigt infall,
Tro ej jag är densamma som jag var,
Ty himlen vet, och det skall världen spörja,

Att jag har drifvit bort mitt förra själf,
Så gör jag också med mitt forna sällskap.
Men spör du, att jag är som jag har varit,
Så kom igen och du skall bli som förr
Min lärare och fostrare i odygd;
Till dess förbjuder jag vid lifsstraff dig
Samt alla öfriga, som mig ha missledt,
Att nalkas vår person på tio mil.
Lifsuppehälle skall jag er bestå,
På det att nöd ej må till synd er tvinga;
Så snart vi höra att ni bättrat er,
Vi vilja, jämlikt kraft och duglighet,
Befordra er. — Mylord, ni sörjer för
Att hvad vi sagt tillbörligen blir verkställdt. —
Nu framåt! *(Konungen går med sin svit)*

Falst. Herr Simpel, jag är skyldig er tusen pund.

Simp. Visst är ni det, sir John. För all del, laga att jag får dem hem med mig igen.

Falst. Det lär svårligen gå för sig, herr Simpel. Ni skall inte vara ledsen öfver det här; jag blir nog efterskickad i hemlighet; han får lof att ställa sig så för syns skull, ser ni. Frukta icke för er befordran; jag är ändå alltid den, som skall göra er stor.

Simp. Hur det skall gå till, kan jag inte begripa, så framt ni icke ger mig er jacka och stoppar upp mig med halm. Jag ber er, bästa sir John, låt mig få femhundra af mina tusen.

Falst. Min herre, jag är inte den som bryter mitt ord. Bry er inte om det där som ni hörde nyss; han bara ställde sig så.

Simp. Men i den ställningen är jag rädd att ni får förblifva till döddagar, sir John.

Falst. Bry er inte om några ställningar, ni. Kom nu med mig till bords. Kom, löjtnant Pistol, kom, Bardolph! — Jag blir nog efterskickad innan kvällen.

(Prins Johan, lord-öfverdomaren, rättsbetjänter, m. fl. komma)

Lord-ö. Sätt genast sir John Falstaff i arrest;
Låt hela kotteriet göra sällskap.

Falst. Mylord, Mylord. –

Lord-ö. Nu har jag icke tid: en annan gång. –
För bort dem!

Pist. Si fortuna me tormenta, spero me contenta!

(Falstaff, Simpel, Pistol, Bardolph, pagen och rättsbetjänterna gå)

P. Joh. Jag gillar denna kungens ädla handling.
Hans mening är att ge sitt forna sällskap
Fullt opp hvad de behöfva allesamman,
Men han förvisat alla, tills det spörjs
Att deras vandel hyggligare blifvit.

Lord-ö. Så är det.

P. Joh. Sitt parlament har kungen sammankallat.

Lord-ö. Det har han.

P. Joh. Jag håller vad att innan årets slut
Vårt borgarsvärd med hemfödd eld dras ut
I Frankrike; en fågel sjungit så,
Och den musiken lyddes kungen på. –
Kom, vill ni med? *(De gå)*

ANMÄRKNINGAR.

KONUNG HENRIK DEN FJÄRDE.
SENARE DELEN.

Sid. 7. Som ringde efter hädanfaren vän. Öfversättaren följer Malone, som antager att *departing* här brukas i stället för *departed*.

Sid. 11. Agatkrumilur. Shakspere talar ofta om små figurer af agat, eller små agater infattade i ringar. Jmfr Romeo och Julia. I, 4.

– Hans ansikte är ett kronoansikte. En allusion på myntet krona. Man brukar skafva mynt, menar Falstaff, men att skafva prins Henriks kronoansikte lönar sig icke för barberaren, ty där fins ingenting att ta.

Sid. 12. Jag köpte honom i St. Paulskyrkan. – I St. Paulskyrkan spatserade emellan 11–12 f. m. och 3–6 e. m. allehanda folk och däribland skälmar och industririddare. Ett gammalt engelskt ordspråk säger: "Den som går till Westminster för att få en hustru, till St. Pauls för att få en dräng, eller till Smithfield för att få en häst, han får en h–a, en kanalje och en skinkmärr."

– Lordöfverdomaren. Han hette sir William Gascoigne, en rättrådig och oförfärad man, som häktade prins Henrik, för det att denne förolämpat honom med hugg och slag. Jmfr Falstaffs komiska replik sid. 16, och följande med den sköna dialogen emellan konung Henrik den femte och lordöfverdomaren i femte akten, andra scenen.

Sid. 14. Jag är mannen med den stora magen, och han är min hund. En allusion på blinda personer

som läto leda sig af hundar. Falstaff kunde icke se långt framför sig för sin stora mages skull.

Sid. 15. Tukta kalfvar. Detta ställe kan icke ordagrant återgifvas. Öfversättaren har endast antydt, att Falstaff återigen hör illa och förvrider de sista orden af lordöfverdomarens tilltal.

— En ond ängel är icke fullviktig. Falstaff vrider bort meningen och tar ordet ängel i bemärkelse af mynt. Jmfr sid. 69 samt noten till konung Johan sid. 28.

Sid. 19. En mot Frankrike. Franska troppar hade landstigit för att hjälpa Glendower.

Sid. 22. Ack, du mannadråpliga kanalje! I originalet säger Mrs. Quickly *"honey-seed rogue"* i stället för *"homicide rogue."* Öfversättaren har användt ordet manna i stället för honung.

Sid. 28. Ett rödt gallerfönster. Ett rödt galler framför fönstret betecknade ett näringsställe.

— Althea drömde. Pagen förväxlar Althea och Hecuba.

Sid. 30. Ephesier. Förmodligen en finare benämning på rumlare.

Sid. 33. Arma riddare. I originalet *Apple-John,* en sorts äpple, som kan gömmas i två år, men blir mycket skrynkligt. Schlegel har här användt uttrycket "arme Ritter" och öfversättaren har följt honom, emedan en rätt med samma namn äfven brukas i Sverige. — Ordagrant kan detta ställe icke öfversättas.

Sid. 36. En man som länsar, sad' ni? Jag stänger m. m. I originalet är en lek med ordet *cheater,* (bedragare, falsk spelare) som i dagligt tal eller på skämt uttalades nära nog lika med ordet *escheator* (fiskal).

— Hvar har man knipit sig dem? Ordet *much* i originalet har blifvit förklaradt på mångahanda sätt. Den bästa förklaringen är den senast af Hunter gifna: att det icke är partikeln *much,* utan ett substantivum, besläktadt med *miche,* (stjäla). På denna åsikt, bekräftad med citation ur en med Shakspere samtidig skriftställare, sir

Thomas Palmer, har öfversättaren grundat sin tolkning. Jmfr Hunter Vol. II, sid. 56.

Sid. 37. Först vill jag se henne fördömd m. m. En gång för alla må anmärkas, att Pistols språk är parodiskt lånadt ur bombastiska skådespel som *"The battle of Alcazar,"* *"The Turkish Mahomet and Hyren the fair Greek"* m. fl. "Nå, ät då och bli fet" (sid. 38) är parodi på ett ställe i den förstnämnda pjesen, där Muley Mahomet med svärdspetsen bjuder sin hustru lejonkött.

Sid. 39. De nio hjältarna. Med dessa får läsaren göra närmare bekantskap i *Love's labour's lost* (Kärt besvär förgäfves), som kommer att intagas i sjette delen af denna öfversättning.

Sid. 40. Den flammande triangeln. *Trigonum igneum,* en astrologisk term, som på detta ställe betecknar den rödnäsiga Bardolph, som undertiden gör sin *cour* för Madam Rapp.

Sid. 42. Du håller allmänheten kött tillhanda. Läsaren erinre sig hvad Engelsmännen menar med *flesh-monger.*

Sid. 45. De hala tågen. Öfversättaren läser *shrowds,* icke *clouds.* Att Shakspere mycket ofta talar om stormen, som kastar vågorna mot skyn, är icke något bevis för att han äfven på detta ställe borde så göra. Läsarten *shrowds* är mycket naturligare och ligger närmare för handen.

Sid. 48. En huggare från Cotswold. D. v. s. en slagskämpe. I Cotswold höllos kämpalekar.

Sid. 51. Vi ha en hop skuggor att fylla mönsterrullorna med. D. v. s. karlar, som mutat sig fria, stå i rullan, men icke finnas till i själfva verket.

Sid. 52. Jag kan inte sätta den till simpel soldat m. m. Den skarpsynte Falstaff märker, att rekryten har inkvartering i kläderna.

Sid. 54. Jag har tre pund. Räkningen går icke riktigt ihop, af det skäl att Bardolph stoppat en del af mutorna i sin egen ficka.

Sid. 55. Mile-end-ängen. Ett exercisfält.

— Dagonet var konung Arthurs vapendragare.

Sid. 56. En dubbel de vises sten. Med de vises sten kunde man göra guld.

Sid. 66. Är det att handla rätt och hederligt? Så torde äfven en och annan läsare fråga. Att Shakspere icke här på något sätt uttrycker sitt ogillande har blifvit klandradt, men man har icke besinnat, att Shakspere låter historien, i hela dess objektiva majestät, döma. Slutdomen ligger i Richard den tredje.

Sid. 70. Jag har redan mjukat upp honom m. m. Allusion på bruket att försegla med vax.

Sid. 79. Då sade jag till kronan m. m. Här låter Shakspere prinsen skildra de känslor, som betogo honom, då han aflägsnat sig med kronan till det rum, där Warwick fann honom "med ljuflig kind i milda tårar badad."

— När det som läkdomsdryck bevarar lifvet. Shaksperes samtid trodde på guldtinkturens kraft att förlänga lifvet.

Sid. 88. Nej, ni skall se min trädgård. Efter middagsmåltiden, som på landet serverades klockan elfva, uppdukades desserten vanligtvis i trädgården, då väderleken så tillät.

Sid. 89. Kavaljerer. Ett namn på lustiga och vidlyftiga herrar. Så kallade sig sedermera konung Karls anhängare i motsats mot de surmulna puritanerna. Jmfr W. Scott.

Sid. 90. Samingo. Förkortning af San Domingo, *sanctus Dominicus,* enligt Tollet dryckesbrödernas skyddspatron.

— Farbror Puff i Barson. Man har trott, att med denna Puff någon verklig person varit menad, lika som det är mycken anledning att, på grund af ett ställe i Muntra fruarna i Windsor, förmoda det Shakspere i fredsdomaren Simpels person parodierat sir Thomas Lucy, densamme som häktade Shakspere för vildttjufnad. Jmfr Nathan Drake sid. 200 i Baudrys upplaga.

Sid. 91. "Och Robin Hood," m. m. Början till en gammal visa.

Sid. 92. Hvar är mitt forna lif? Också ett stycke ur en visa. De visor, dem Tyst sjunger, voro också gamla bekanta för Shaksperes samtida.

Sid. 92. Gripomenes. I originalet *Nut-hook*, som betyder en person som stjäl linne och dylikt med en stång försedd med hake på ändan; samma ord betecknar äfven i det äldre språket en man som kniper folk, en polisbetjänt. Öfversättaren påminner sig hafva sett ordet gripomenes nyttjadt på samma sätt antingen af Bellman eller Hallman och har därför upptagit detsamma.

— Om den det gör, så får ni ert dussin kuddar fullt igen. Dorta har stoppat upp sig med en af madam Rapps kuddar, för att göra sig intressant.

Sid. 94. Kom icke fram med något tokigt infall. Ett mycket fint drag. Kungen har själf sagt ett infall, i det han alluderat på Falstaffs korpulens, men hejdar sig i känsla af sin värdighet, samt i minnet af att Falstaff aldrig lämnar något tillfälle obegagnadt att skämta.

Sid. 95. Herr Simpel, jag är skyldig er tusen pund. Detta Falstaffs infall har med skäl blifvit föremål för mycken beundran. Den, som önskar närmare förklaring så väl på denna replik som på hela Falstaffs karakter, hänvisas till Studier och Kritiker årgången 1845 n:s 11—13.

Om någon läsare skulle stöta sig vid de Falstaffska scenerna samt vid det oförtäckta språk som i dem föres, så torde böra anmärkas att Shakspere, långt ifrån att vara någon läsning för barn, snarare är en författare, som sätter en manlig och väl uppöfvad omdömesförmågas hela skärpa på prof. Dessa den stora skaldens geniala burlesker samt hans odödliga sir John, som med skäl kallar sig "sir John för hela Europa," äro af tidehvarfvets största tänkare och skalder beundrade som oförlikneliga mästerstycken. Och de förtjäna det, icke allenast för sin natursanning och lif, utan för den storsinnade humor, af hvilken de äro ett uttryck. Utan denna humor vore icke de härliga taflor, i hvilka det visas hur

"Allt mänskolif har sin historia,
Afspeglande förgången tids natur;
Gif akt på dem, så kan du profetera,"

så friska, verkliga och evärdeliga som de äro. Utrymmet har nekat öfversättaren att särskildt påpeka alla de skönhe-

ter, vare sig patetiska eller komiska, som i de båda skådespelen Henrik den fjärde förekomma; anmärkningarna skulle då hafva växt till en liten bok för sig. En enda sådan reflexion som madam Rapps (sid. 44) om den trofasta Falstaff, hvilken hon hade "känt i hela nio och tjugo år, om hon lefver tills det blir gröna ärter igen," eller en sådan karakter som fredsdomaren Tyst, som, då han är nykter, aldrig kan vara gravitetisk och tyst nog, men då han är beskänkt, aldrig kan hålla munnen, eller en sådan person som den skrala herr Simpel, som aldrig kan glömma "hur han lefvat i sin dar," kunde hvar för sig gifva anledning till flera sidors kommentarier. Öfversättaren nödgas endast anmärka, att han icke, hvarken i det patetiska eller komiska, vågat gå in på någon uteslutande mildringsprincip; den världshistoriska skaldens minne kräfver den aktning, att man så vidt som möjligt låter honom vara den han är.

SHAKSPERES
DRAMATISKA ARBETEN

ÖFVERSATTA AF

CARL AUGUST HAGBERG

FJÄRDE BANDET

KONUNG HENRIK DEN FEMTE

KONUNG HENRIK DEN SJETTE. FÖRSTA DELEN

KONUNG HENRIK DEN SJETTE. ANDRA DELEN

LUND
C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG

LUND 1908
BERLINGSKA BOKTRYCKERIET

KONUNG
HENRIK DEN FEMTE.

PERSONER:

Konung HENRIK *den femte.*
Hertigen af GLOSTER, *Hertigen af* BEDFORD, } *konungens bröder.*
Hertigen af EXETER, *konungens onkel.*
Hertigen af YORK, *konungens kusin.*
Grefven af SALISBURY.
Grefven af WESTMORELAND.
Grefven af WARWICK.
Ärkebiskopen af CANTERBURY.
Biskopen af ELY.
Grefven af CAMBRIDGE, *Lord* SCROOP, *Sir* THOMAS GREY, } *sammansvurne mot konungen.*
Sir THOMAS ERPINGHAM, GOWER, FLUELLEN, MACMORRIS, JAMY, } *officerare i konung* HENRIKS *krigshär.*
BATES, COURT, WILLIAMS, *soldater i densamma.*
NYM, BARDOLPH *och* PISTOL, *fordom i Falstaffs tjänst, nu soldater i samma krigshär. En tjänstegosse, som passar upp dem.*
KARL *den sjette, konung i Frankrike.*
LOUIS, *Dauphin.*
Hertigen af BURGUND. *Hertigen af* ORLEANS.
Hertigen af BOURBON. KONNETABELN *af Frankrike.*
RAMBURES *och* GRANDPRÉ, *franska adelsmän.*
KOMMENDANTEN *i Harfleur.*
MONTJOYE, *en fransk härold.*
Sändebud till konungen af England.
ISABELLA, *drottning i Frankrike.*
KATHARINA, KARLS *och* ISABELLAS *dotter.*
ALICE, *prinsessan* KATHARINAS *hoffröken.*
Madam RAPP, PISTOLS *hustru.*

Herrar och damer, officerare, fransyska och engelska soldater, sändebud och svit.

SCENEN är till en början i England, men sedermera oafbrutet i Frankrike.

CHORUS.

Tag hit en flamme-sångmö, som kan stiga
Till diktens mest stjärnklara himlar opp!
Till scen ett rike! Prinsar till att spela
Och kungar att se på det stolta dramat!
Då skulle hjälten Henrik lik sig själf
Som Mars uppträda, och uti hans spår
Eld, svärd och hunger, kopplade som hundar,
Om arbet tigga. Men förlåten, ädle,
Den matta hvardags-ande, som har vågat
På dessa ringa bräder ställa fram
Ett sådant storverk! Rymmer denna lada
Det vida franska riket? Kan man stoppa
I detta O af träd de hjälmar blott,
Som skrämde luftens rymd vid Agincourt?
Förlåten! Ty en liten krokig siffra
Kan ofta vittna om en million,
Och låten oss, den stora summans nollor,
Få mäktigt verka på er fantasi;
Inbillen er, att dessa väggars gördel
Omfattar tvenne bålda monarkier,
Två grannar, hvilkas högtuppburna pannor
Det trånga, djupa hafvet skiljer åt.
Uppfyllen med er tanke hvad oss brister,
I tusen delar splittren hvar person,
Och bilden så med fantasien härar.
Då vi om hästar tala, skåden själfva
De stolta hofvar hur de prägla jorden.
Nu skall er tanke smycka våra kungar,
Dem föra hit och dit, ta språng i tiden
Och fängsla många års tilldragelser
Uti ett timglas. Låten mig få vara

Den chorus, som skall häfderna förklara.
Jag ber er som prolog: sen ej på fel,
Men hören mildt och dömen mildt vår spel.

FÖRSTA AKTEN.

SCEN I. — *London. Ett förmak i kungliga slottet.*

(Ärkebiskopen af Canterbury och biskopen af Ely uppträda)

Cant. Det säger jag, mylord, -- just samma bill
Bedrifves nu, som på det elfte året
Af salig konungens regering var
Hardt nära att gå fram emot vår vilja,
Men tidens vilda strider hindrade
Att frågan vidare å bane kom.

Ely. Men hur, mylord, skall nu man hindra den?

Cant. Det tål att tänka på; går den igenom,
Går bästa hälften af vårt gods förloradt:
Allt världsligt land, som fromme män till kyrkan
Testamenterat, röfva de ifrån oss.
Så här man räknat ut: med dessa gods
Kan man till kungens heder underhålla
Väl femton grefvar, tusen riddare,
Sextusen och tvåhundra goda svenner;
Till hjälp åt sjuka och åt ålderstigna,
De arma själar som nött ut sin kropp,
Etthundra rikt utstyrda fattighus,
Och utomdess till kungens egen kassa
Ettusen pund om året: så är billen.

Ely. Det kan man kalla dricka skål i botten.

Cant. Ja, till och med att svälja bägaren.

Ely. Hur förekomma detta?

Cant. Kungen är
Full utaf nåd och mild rättsinnighet.

Ely. Och trogen vän utaf den helga kyrkan.

Cant. Hans ungdoms framfart lofvade ej det.
Men knappt låg andelös hans faders kropp,
Förr'n Henriks vildhet tycktes död med den,
Ja, till och med i samma ögonblick

Kom bättre eftertanka som en ängel
Och dref den gamla Adam ut ur honom
Och gjorde hans lekamen till ett eden,
Der endast himla-andar gästa nu.
Så fort blef aldrig någon lärling utlärd,
Med sådan häftig ström och strida vågor
Bortsköljdes aldrig fel af bättrings flod,
Ej heller kördes envishetens hydra,
Så hastigt nånsin och med ens på dörren
Som af vår kung.

Ely. För oss hvad lycklig ändring!

Cant. Hör honom tala blott om gudaläran;
Med djup beundran och af hjärtats grund
Ni skulle önska kungen vore biskop;
Hör honom orda öfver statsbestyr,
Och ni skall tro han endast slikt studerat;
Lyss till hans tal om krig, och ni skall höra
En gräslig slaktning i musik förvandlad;
Led honom in på en politisk fråga.
Och han skall lösa upp hvar gordisk knut
Lätt som sitt strumpeband. Ja, när han talar,
Då tiger den vildbasarn luften still,
Och stum beundran lurar i hvart öra
Att stjäla honungen ifrån hans läppar,
Så att det praktiska af lifvets konst
Just tycks ha fostrat upp hans teorier.
Ett under att hans nåd sig så förkofrat,
När all hans håg låg åt fåfänglighet
Och allt hans sällskap olärdt var och rått
Och tiden slösades i sus och dus
Och intet spår till flit hos honom märktes,
Ej heller minsta återhåll och skygghet
För dåligt folk och illa kända ställen.

Ely. Det växer ofta smultron under nässlor,
Och sunda bären trifvas bäst och mogna
I bredd med frukter utaf sämre sort;
Så gömde prinsen under vildhets slöja
Sin eftertanke, och den växte också

Likt sommargräset starkast nattetid;
Man ser det ej, men starkt det blir och frodigt.

Cant. Ja visst; ty underverkens tid är slut,
Och derför måste man en orsak spana
Till allt som bringas fram.

Ely. Men hör, mylord,
Hur skola vi förmildra denna billen
Från underhuset? Är hans majestät
För eller mot.

Cant. Han synes obestämd.
Dock tycks han mera vara böjd för oss
Än gynna våra fienders förslag:
Ty jag har gjort hans majestät ett tillbud —
Uppå vårt andeliga kyrkomöte
Och i betraktande af tidens kraf,
Dem vidt och bredt jag utlagt för hans höghet, —
Hvad Frankland angår, att tillvägabringa
En större skatt, än nånsin kleresi't
På en gång åt hans fäder utbetalat.

Ely. Hur tycktes honom detta tillbud anstå?

Cant. Hans majestät helt nådigt tog det upp;
Dock hade han ej tid att höra på —
Fastän jag märkte, att han gärna ville —
Utvecklingen utaf sin klara rätt,
I kraft af börd, till vissa hertigdömen,
Men först och främst till franska kungakronan,
Härledd ifrån hans ättefader Edvard.

Ely. Men hvilket hinder bröt ert samtal af?

Cant. Det franska sändebudet, som just då
Begärde företräde; nu jag tror,
Att timman inne är: hon är ju fyra?

Ely. Ja.

Cant. Då gå vi in att höra ambassaden,
Fastän jag redan gissar hvad den gäller,
Förr än Fransosen talat ens ett ord.

Ely. Jag följer er och längtar att få höra. *(De gå)*

SCEN II. — *En audienssal i slottet.*

(Konung Henrik, Gloster, Bedford, Exeter, Warwick, Westmoreland och svit)

K. Henr. Hvar är hans vördighet lord Canterbury?
Exet. Han är ej här.
K. Henr. Låt kalla honom, onkel.
Westm. Min konung, skall gesandten föras in?
K. Henr. Ej än; först vill jag fatta mitt beslut
I viktig sak, som ligger mig om hjärtat,
Angående så Frankrike som oss.

(Ärkebiskopen af Canterbury och biskopen af Ely uppträda)

Cant. Gud och hans änglar tage i sitt hägn
Er helga kunga-tron och låte er
Den länge pryda!
K. Henr. Godt, vi tacka er.
Min lärde herre, fortfar nu, jag ber;
Tyd oss, med stöd af rätt och samvete,
Om, efter salisk lag i Frankrike,
Vi hindras eller ej uti vårt anspråk.
Förbjude Gud, att ni, min trogne lord,
Er lärdom skulle vrida eller vränga
Och slugt er kloka själ med list betunga
För att förfäkta ett vanskapligt anspråk,
Som ej bär sannings färg uti sin födsel.
Ty himlen vet, hur mången, helbrägd nu,
Skall gjuta ut sitt blod för att bekräfta
Det som ers vördighet skall mana till.
Gif akt uppå hur själf ni er förpantar,
Hur krigets svärd ni väcker ur sin slummer!
Vid himlens Gud, vi varna er, gif akt!
Ty aldrig stredo tvenne slika riken
Förutan mycken blodsutgjutelse,
Och hvarje minsta droppe skuldlöst blod
Utropar ack och ve utöfver honom,
Hvars vrånga händer hvässte svärdens egg
Till sådant våld på korta mänskolifvet.

Så lyder vår besvärjning; tala nu,
Vi höra, märka, tro af allt vårt hjärta,
Att hvad ni talar tvagits i ert samvet
Så rent, som arfsynd tvås i dopets flod.
Cant. Hör då, min dyre konung och I pärer,
Som skyllen lif och blod och nit och trohet
Åt denna tron; — ej något är i vägen
För eders höghets rätt till franska kronan,
Om ej hvad de från Pharamond citera: —
"In terram Salicam mulieres ne succedant,"
Ej saliskt land i arf till kvinna går.
Men saliskt land — det tolka Fransmän orätt
Med Frankrike och orätt Pharamond
Som stiftare till denna lag mot kvinnor.
Dock vittna deras egna lärde ärligt,
Att detta Sale-land i Tyskland ligger
Emellan Sales flod och Elbens flod,
Där Karl den store, då han Saxen kufvat,
En koloni af Franker lemnade
Som af förakt för tyska kvinnorna,
Som förde mindre ärbart lefverne,
Den lagen stiftade, att ingen kvinna
Fick taga något saliskt land i arf,
Och detta land vid Elben och vid Sale
Är än i dag i Tyskland kalladt — Meissen;
Häraf är klart, att icke salisk lag
Blef stiftad för det franska kungariket,
Ej heller ägde Fransmän Sale-landet
Förr'n fyrahundraett-och-tjugo år
Se'n konung Pharamond aflidit, han
Som orätt påstås hafva stiftat lagen.
Han dog år fyrahundratjugosex
Från Kristi börd, och Karl den store slog
De Saxare och satte Franker in
Vid Sales strand år åttahundrafem.
Än vidare förtälja deras lärde,
Att kung Pipin, som satte Childerik af,
Påstod sin rätt till franska kungakronan

Som all-arfvinge, ledande sin börd
Ifrån Blithilda, konung Clothars dotter.
Hugo Capet dessutom, som tog kronan
Från Karl af Lothringen, den siste mannen
Af Karl den stores äkta hus och stam,
För att med sken af rätt sitt anspråk pryda, —
Fast i sig själf det ruttet var och uselt —
Påstod sin arfsrätt ifrån fru Lingare,
Som dotter var till Karl den skallige,
En son af kejsar Ludvig, hvilken Ludvig
Var Karl den stores son. Äfven kung Ludvig,
Capets, den usurpatorns, ende arfving,
Bar ej med samvetsfrid den franska kronan,
Förr'n man ådagalagt att Isabella,
Hans farmor, uti rätt nedstigande
Härstammade ifrån fru Ermengard,
En dotter utaf Karl af Lothringen.
På detta sätt blef Karl den stores släkt
På nytt förenad med den franska kronan;
Och det så klart som sommarsolen är,
Att så Pepins som Hugos rättighet
Och Ludvigs lugnande sig ensamt grunda
På kvinnoliniens rättighet till kronan.
Så göra Franklands kungar än i dag,
Fastän de åberopa salisk lag
För att ers höghets anspråk utestänga,
Och skyla sig långt hellre i ett nät
Än öppet blotta på hvad smygväg de
Från er och edra fäder kronan röfvat.

K. Henr. Kan jag med rätt och fredadt samvet
Fullfölja detta anspråk?

Cant. Stränge herre,
Må denna synden falla på mitt hufvud!
Ty det i fjärde Mose bok står skrifvet:
"När sonen dör, skall dottren arfvet taga."
Stå på er rätt, min nådigaste konung,
Låt blodig flagg för vinden svaja ut,
Se upp till edra ståteliga fäder;

Gå till er store stamfars graf, min kung,
Hans rätt är er; besvärj hans hjältevålnad
Och eder onkel Edvards, svarta prinsens,
Som förde upp i Frankrike ett sorgspel,
När all dess härsmakt han till marken slog,
I det hans store fader stod på kullen
Och smålog, då han såg sin lejonunge
Med franska adelns hjärteblod sig mätta.
De stolta Britterna, som kunde trotsa
Med halfva styrkan hela franska ståten,
Då andra hälften stod bredvid och log
Helt overksam, en kall åskådare!

Ely. Väck minnet upp af dessa store döde,
Förnya deras dåd med väldig arm;
Som arfving sitter ni på deras tron;
Det blod och mod, som gjorde deras ära,
I edra ådror rinner; store konung,
Ni står uti majblomman af er ungdom,
För stora dåd och hjältebragder mogen.

Exet. Och edra kunga-bröder, jordens herrar,
Sig alla vänta att ni träder upp
Liksom de forna lejon af er ätt.

Westm. De veta, att ni har så makt som mod;
Det har ni också; ingen engelsk kung
Haft adel mera rik och folk mer troget,
Hvars hjärtan lämnat kropparna i England
Och ligga re'n i tält på franska jorden.

Cant. Låt deras kroppar följa med, min kung,
Och vinn er rätt med blod och eld och svärd.
Till hjälp åt er vi skola skaffa hop
Af kyrkans medel sådan väldig summa,
Som kleresiet aldrig på en gång
Till någon utaf edra fäder gäldat.

K. Henr. Ej blott mot Fransmän måste vi oss väpna,
Vi måste ock bereda oss på motvärn
Mot Skottarna, som säkert passa på
Och falla öfver oss.

Cant. Min dyre konung,
Vår gränsbevakning nog tillräcklig är
Att sätta upp en förmur, som kan värna
Det inre landet emot dessa tjufband.
K. Henr. Här är ej fråga om snapphanar blott;
Vi frukta hela Skottlands hufvudstyrka,
Som städse var oss en orolig granne;
Ty ni skall veta, att min ättefader
Drog aldrig ut i krig mot Frankrike,
Att icke Skotten strax kom rusandes
Mot hans värnlösa rike som en störtflod
Med fulla rågan af sin hela styrka,
Grep heta grepp in i det öde landet,
Belade slott och städer strängt med härsmakt,
Så att vårt England, tomt på allt försvar,
Skalf utaf skräck för sådan elak granne.
Cant. Min konung, skräcken större var än skadan;
Hör hur vår ö sig själf exempel ger:
Då hela hennes ridderskap var borta
Och hon sin adel sörjde som en änka,
Hon ej allenast tappert själf sig värjde,
Men tog och slog i bojor skottska kungen
Som en lösdrifvare: hon sände honom
Till Frankrike att höja Edvards rykte
Med fångna konungar och rikta häfden
Med ära så, som hafvets djup är lastadt
Med sjunkna vrak och tallös rikedom.
Westm. En gammal sägen yttrar dock med fog: —
"Om du Frankrike vill slå,
Skall till Skottland först du gå."
Ty flyger Englands örn blott ut på rof,
Så smyger sig till dess värnlösa bo
Den vesslan Skotten lömskt och suger ut
Dess kungaägg samt gör som råttan gör
Då katten icke är tillstäds, fördärfvar
Och skämmer bort långt mer, än hon kan äta.
Exet. Och därför borde katten blifva hemma:
Ett sådant nödtvång vore dock förbannadt,

Då lås och bom vi ha för våra lador
Och nätta fällor för småtjufvarna.
När väpnad arm mot våra grannar fäktar,
Då värjer hufvudet sig nog här hemma,
Ty en regering, hög och låg och lägre
Samt väl fördelad, håller tonen dock
Och samlar sig till en harmonisk enhet
Liksom musik.
Cant. Sant; därför delar himlen
Olika kall åt människorna ut
Och sätter arbetsdrift i evig gång,
Hvars mål dock ytterst är och blifver: lydnad.
Så göra honungsbien, kreatur
Som af naturlig instinkt lära oss
Hur ett befolkadt kungarike ordnas.
En konung hafva de och ämbetsmän
Af flera grader; några utaf dem
Som höfdingar i hemmet hålla tukt;
Andra som köpmän draga ut på handel,
Andra som krigsmän, väpnade med gaddar,
Gå ut att plundra sommarns sammetsknoppar
Och bringa rofvet hem i munter marsch
Till furstetältet och sin kejsare,
Som, trägen i sitt majestät, betraktar
Hur guld-loft under surr och sång de mura.
Där knådar idogt borgerskap sin honung,
Och fattigt arbetsfolk i trängseln stretar
Med sina bördor vid den trånga porten;
En bister domare med buttert surr
Åt bleka bödlar lemnar ut den lata,
Gäsp-sjuka drönaren. Häraf jag slutar,
Att många ting, harmoniska i sig,
På mycket skilda sätt dock kunna verka,
Som många pilar från olika håll
Dock träffa samma mål;
Som många gator mötas i en stad,
Som många streck uti ett sol-urs midt; —
Så kunna tusen id, en gång i fart,

Ett enda mål dock nå och allting lyckas
Förutan men. Till Frankrike, min konung!
I fyra parter dela sköna England;
Tag blott en fjärdedel till Frankrike,
Och hela Gallien för er skall darra.
Om med tredubbel makt vi ej här hemma
Vår egen dörr för hundar kunna värja,
Så må vi piskas och vårt folk förlora
Sitt namn för tapperhet och politik.

K. Henr. Låt sändebuden ifrån Dauphin komma.

(En af sviten går. Konungen bestiger tronen)

Vi fattat vårt beslut; och med Guds hjälp
Och er, min styrkas ridderliga senor, —
Blir Frankrike blott vårt, vi tukta det,
Om ej, så slå vi det i tusen stycken.
Vi vilja sitta där och sträcka spiran
Med makt utöfver vida Frankrike
Och dess helt konungsliga hertigdömen.
Sker icke det, så må vårt stoft man vräka
I simpel urna utan graf och minne,
Och talar icke häfden högt och fritt
Om våra bragder, må vår graf bli stum
Som Turk med tungan skuren ur sin hals
Och ingen inskrift ristas däruppå.

(De fransyska sändebuden uppträda)

Vi äro redo att förnimma nu
Vår frände Dauphins välbehag; vi höra,
Att hälsningen är hans och icke kungens.

Sändeb. Behagar nu ers höghet ge oss tillstånd
Att öppet tala ut vårt uppdrag, eller
Skall Dauphins mening och vår ambassad
På långt håll blott påpekas utaf oss?

K. Henr. Ej en tyrann, en kristen kung vi äro,
Hvars lidelse af nåden så är kufvad,
Som någon brottsling fjättrad i vårt fångtorn.
Säg därför fritt, med ärlig öppenhet,
Hvad Dauphin vill.

Sändeb. Nå väl, i korthet så:
Ers höghet nyss har sändt till Frankrike
Och anspråk gjort på vissa hertigdömen
I kraft utaf er store åttefaders,
Edvard den tredjes, rätt; till svar på detta
Genmäler nu min herre prinsen så:
"Att ni för starkt än luktar af er ungdom,
Han ber er tänka på att ingenting
I Frankrike med kaprioler vinnes;
Man rumlar sig ej där till hertigdömen.
Han sänder därför, hvad er bättre passar,
En skatt i denna tunna med det vilkor
Att aldrig mer ni låter höra af er
Med hertigdömena." Så säger Dauphin.
K. Henr. Hvad skatt, min onkel?
Exet. Fjäderbollar, herre.
K. Henr. Det fägnar oss, att Dauphin med oss skämtar.
Tack för hans gåfva och för ert besvär.
Då vi till dessa bollar sällträd funnit,
Vi vilja, med Guds hjälp, i Frankrike
Ett bollspel börja med hans faders krona.
Säg honom, att han gifvit sig i spel
Med den som skrämmer alla franska hofven
Med sina lyror. Vi förstå hans mening;
Han förebrår oss våra vilda dagar,
Men vet ej hur vi vändt oss dem till gagn.
Ej stort vi skattat Englands arma tron,
Och därför ha vi fjärmat oss från den
Och lefvat vildt, ty så är världens gång
Att man är muntrast då man ej är hemma.
Säg Dauphin, att jag känner nog min rang,
Vet ock att vara kung och hissa seglen,
Min storhets segel, då jag står en gång
Och skådar kring mig från den franska tronen.
Ty har jag lagt mitt majestät å sido
Och trälat som en dagakarl; men där
Vill jag uppresa mig i all min ära,
Så alla franska ögon skola bländas

Och Dauphin själf bli solblind, då han ser oss.
Säg nu den muntra prinsen, att hans hån
Förvandlat bollarna till stycke-kulor,
Och tungt hans själ skall kväljas af den dödshämd
Som flyger ut med dem. Ty detta hån
Skall ifrån många sinom tusen änkor
Bort-håna deras män och håna söner
Från sina mödrar, håna borgar ned;
Ja, mången ännu icke aflad son
Skall högt förbanna detta Dauphins hån! —
Dock detta allt än står i Herrans hand,
Till honom vädjar jag, och i hans namn
Säg ni till Dauphin, att jag nog skall komma
Och hämna mig så godt jag kan och lyfta
Rättfärdig arm uti en helig sak.
Gå nu er väg i frid och säg åt Dauphin,
Att sådant luktar utaf dåligt spe,
När tusen gråta och när inga le.
Nu gif dem säker lejd! Farväl med er.

(Sändebuden gå)

Exet. Det var en lustig ambassad, den där.
K. Henr. Vi tro, att han som sändt den rodna skall.

(Stiger ned från tronen)

Nu, lorder, spillen ingen lycklig timma,
Som kan vårt krigståg främja; blott e n tanke
Vi hafva nu, och det är Frankrike —
Förutan den på Gud, som städs går främst. —
Församlen hastigt allt hvad nödigt är
Till detta krig; betänken allting noga
Som kan med vislig hast ge flera fjädrar
I våra vingar; hjälper Gud, som förr,
Vi tukta Dauphin vid hans faders dörr.
Anstränge nu sin tanke en och hvar,
Att denna ädla bragd må blifva snar.

(Alla gå)

ANDRA AKTEN.

(Chorus uppträder)

Chorus. All Englands ungdom nu i lågor är
Och silkesmjuka flärden lagd på hyllan;
Nu trifves vapensmeden; ärans håg
Regerar ensam uti hvarje hjärta.
Man säljer ängar för att köpa hästar
Och följa alla kristna kungars spegel
Med vingad häl som engelska Merkurer.
I luften sitter väntan nu och gömmer
Sitt svärd, från fästet ända ut på spetsen
Med kejsar-,kunga-,grefve-kronor höljdt,
Utlofvade åt Henrik och hans kämpar.
Fransmännen, varnade af säker kunskap
Om dessa gräsliga tillrustningar,
Af ångest skälfva och försöka gäcka
Med bleklagd politik vårt Englands värf.
O England, bild utaf din inre storhet,
En liten kropp med väldigt hjärta i,
Hvad mäktade ej du när äran böd,
Om alla dina söner vore äkta!
Men se ditt fel! I dig har Frankrike
Ett näste tomma hjärtan letat upp
Och fyller dem med falska kronor nu.
Tre bofvar, Richard, grefve utaf Cambridge,
Henrik, lord Scroop af Masham, och den tredje,
Sir Thomas Grey ifrån Northumberland,
Ha för det franska guldet — skuld, ej guld, —
Försvurit sig med skrämda Frankrike.
För deras hand skall denna kunga-kung —
Så framt det lömska helvet håller ord —
Dö, förr'n han går ombord. Uti Southampton
Med tålamod blott dröjen! Liden villigt
Afståndets missbruk, som vi tvingas till.
Betald är summan, nidingarna ense;
Från London konungen har rest, och scenen
Är flyttad nu, I ädle, till Southampton.
Där står teatern nu, där sitten I.

Fram och tillbaka ifrån Frankrike
Vi tryggt er föra samt besvärja sundet
Att vara mildt mot er. Det är ett fel,
Om någon sjösjuk blir utaf vårt spel.
Först när på scenen kungen träder opp,
Begynns uti Southampton tingens lopp.

SCEN I. — *London. En gata i Eastcheap.*

(Nym och Bardolph möta hvarandra)

Bard. Välkommen, korporal Nym!

Nym. God morgon, löjtnant Bardolph.

Bard. Hör på, är ni och fänrik Pistol goda vänner än?

Nym. Jag, för min del, bryr mig icke om den saken; jag säger inte mycket jag; men när tiden är inne, lär det väl bli stryk utaf; men det må gå hur det kan. Fäkta är inte min sak, men jag skall blunda och hålla korsgeväret framför mig: det är en simpel maskin, men hvad gör det? Man kan steka ost på den, och den kan tåla köld så bra som trots någon annan karls svärd kan, och det är just det komika i saken.

Bard. Jag vill bestå en frukost för att göra er till goda vänner, och vi skall alla tre gå som såta bröder till Frankrike. Låt det bli därvid, kära korporal Nym.

Nym. Min själ vill icke jag lefva så länge jag kan, det är det vissa i saken; och när jag inte kan lefva längre, vill jag ta mig ut så godt jag kan. Det är min tröst, och det är katastrofen i saken.

Bard. Det är säkert nu, att han är gift med Lena Rapp; och säkert är det, att hon gjorde er orätt, ty ni var ordentligt förlofvad med henne.

Nym. Jag vet inte riktigt hur det var; det må gå hur det kan. Folk kan sofva och undertiden ha sina strupar i behåll, men somliga säga att knifvar ha egg. Det må gå hur det kan. Fastän tålamodet är en skinkmärr, så kankar det väl ändå i väg. Allting har en ända, och korfven har två. Nej, jag vet inte riktigt hur det var.

(Pistol och madam Rapp komma)

Bard. Här kommer fänrik Pistol och hans hustru: —

kära korporal, håll er stilla nu. — Nå hur står det till, traktör Pistol.

Pist. Hundracka! Djärfs du kalla mig traktör?
Vid denna hand! jag skyr en sådan titel;
Min Lena skall ej hålla värdshus mer.

M. Rapp. Nej, inte länge åtminstone; ty vi kan inte hålla mat och husrum åt en tolf a fjorton fröknar, som lefva honnettemang af nålstygn, utan att man strax skall tro, att vi hålla jungfruhus. *(Nym drar sin värja)* Herre hjärtandes, tar han icke genast till pliten! Herre jemini! där är korporal Nym med sin — nu skall vi se, att det blir uppsåtligt äktenskapsbrott och mord utaf! Kära löjtnant Bardolph, — kära korporal, kom inte stickandes med någonting här!

Nym. Pah!

Pist. Pah! du din isländska hund! din spetsöriga Islands-racka!

M. Rapp. Kära korporal Nym, visa att du är karl nu och stick ditt svärd i skidan.

Nym. Vill ni smussla er undan? Jag vill ha er solus. *(Sticker värjan i skidan)*

Pist. Solus, du ärkehund? gemena huggorm!
Solus i din fysionomi, den rara,
Solus uti din käft och i din hals,
I din gemena lunga, ja i magen
Och, ändå värre, i din stygga trut.
Jag kör ditt solus in i dina tarmar;
Jag kan ta eld, ty spänd Pistolen är
Och bäst det är, så blixtrar det och smäller.

Nym. Jag är ingen Barbason, ni kan inte besvärja mig. Jag har just humör att ge er ett ärligt kok stryk. Om ni bär er gement åt emot mig, Pistol, så skall jag skura er med min värja, så godt jag kan, på en hygglig fason. Om ni ville gå afsides, skulle jag pipa er i tarmarna en smula, på en hygglig fason, så godt jag kan; och det är just det komika i saken.

Pist. Du fega skrytare! fördömda skurk!
Din graf re'n gapar, döden vill dig sluka;
Drag ut! *(Pistol och Nym draga värjorna)*

Bard. Hör nu, hör hvad jag säger: den som hugger det första hugget, honom kör jag värjan tvärs igenom kroppen, så sant som jag är en soldat. *(Drar värjan)*

Pist. En ed af väldig makt, och raseri skall hejdas.
Kom, gif mig näfven, gif mig hit din framtass;
Ditt mod är mäkta stort.

Nym. Jag skall en vacker dag skära halsen utaf dig på en hygglig fason, det är det komika i saken.

Pist. Hvad? coupe le gorge? Jag trotsar dig ånyo.
Du hund från Creta, vill du åt min hustru?
Nej, gå på lazarettet, gå och hämta
Ur neslig svältkurs-skrubb det stygga ludret
Af Cressidas familj, jag menar henne
Som nämns Slitlakan; henne kan du äkta.
Min quondam Rapp, den makalösa kvinnan,
Behåller jag, och — pauca, därmed punkt.

(En gosse kommer in)

Gossen. Kära traktör Pistol, ni får lof att komma till min herre, — och ni med, värdinna; — han är mycket sjuk och vill till sängs. — Kära Bardolph, stick din näsa emellan hans lakan och gör tjänst som sängvärmare; han är min själ mycket illa däran.

Bard. Bort med dig, din kanalje!

M. Rapp. Minsann blir icke han en fet pudding åt kråkorna endera dagen; kungen har krossat hans hjärta. — Kära man, kom hem genast.

(Madam Rapp och gossen gå)

Bard. Se så, låt mig nu göra er till vänner igen. Vi skall ju till Frankrike tillsamman; hvad fan skall vi bära knifvar för att skära halsarna af hvarandra med?

Pist. Låt floder svämma, svultna djäflar tjuta!

Nym. Vill ni betala mig de åtta skillingar, som jag vann utaf er på vad?

Pist. En usel slaf betalar!

Nym. Men nu vill jag ha mina pengar, det är det komika i saken.

Pist. Manhaftighet skall fälla dom: stöt till!

Bard. Vid detta svärd, den som ger den första stöten, honom stöter jag ned. Vid detta svärd, det gör jag.

Pist. Svärd är en ed, och eder måste gälla.

Bard. Korporal Nym, vill du vara god vän, så var god vän; vill du icke, så var ovän med mig också. Se så, stick in din värja.

Nym. Får jag då mina åtta skilling, som jag vann af er på vad?

Pist. En nobel skall du få och det kontant;
Dessutom skall jag dig bestå en klunk,
Som broderskap och vänskap skall bekräfta.
Jag bor hos Nym, och Nym skall bo hos mig;
Är det ej rätt? — Ty marketentare
Jag skall i lägret bli och samla pengar.

Nym. Får jag min nobel då?

Pist. Kontant betalning uti jämna pengar.

Nym. Det var bra; det är det komika i saken.

(Madam Rapp kommer tillbaka)

M. Rapp. Så sant ni ä' af kvinnor födda, kom genast in till sir John. Ack, den arma själen! han skälfver så utaf en brinnande qvotidians-tertian, att det just är ömkeligt att åse. Söta själar, kom till honom!

Nym. Kungen har utgjutit dåliga humörer på honom, det är det sanna i saken.

Pist. Nym, du har talat sanningen;
Hans hjärta krossadt är och repareradt.

Nym. Kungen är en god kung; men man får ta saken som man kan; han har sina ryck och sina humörer.

Pist. Kom, låt oss kondolera riddar John
Och lefva som lamungar med hvarandra. *(De gå)*

Scen II. — *Southampton. Rådsalen.*

(Exeter, Bedford och Westmoreland uppträda)

Bedf. Vid Gud, hans nåde litar allt för djärft
På dessa nidingar.

Exet. De skola snart
Bli häktade.

Westm. Hur smidigt de sig ställa!

Liksom om trohet satt i deras hjärtan,
Bekrönt af undersåtligt nit och tro.

Bedf. Kung Henrik känner alla deras anslag
Uppå en väg, som de ej drömt om ens.

Exet. Men att den man, som var hans sängkamrat,
Och som med kunglig gunst han öfverhopat, —
Att han för utländskt guld så skulle sälja
Sin konungs lif till mord och nidingsverk!

(Fanfarer. Konung Henrik, Scroop, Cambridge, Grey, lorder och svit uppträda)

K. Henr. Nu gynnar vinden oss; vi gå om bord.
Mylord af Cambridge, — bästa lord af Masham —
Och ni, herr riddare — er tanka sägen:
Tron I ej, att den makt vi föra med oss
Skall bryta väg igenom franska hären
Och så fullborda och i verket sätta
Den sak, för hvilken vi den bådat upp?

Scroop. Helt visst, min kung, om hvar man gör sitt bästa.

K. Henr. Vi tvifla ej på det; vi tro, att icke
Vi föra ut med oss ett enda hjärta,
Som ej harmoniskt stämmer in med vårt;
Ej heller att vi lämna något hemma,
Som icke önskar våra vapen seger.

Camb. Aldrig var konung fruktad mer och älskad
Än eders höghet; ingen undersåte
Har minsta omak eller grämelse
Inunder eder spiras milda skugga.

Grey. Ja, till och med er faders fiender
Sin galla dränkt i honung och er tjäna
Med hjärtan utaf idel tro och nit.

K. Henr. Vi hafva också skäl till tacksamhet;
Och förr vår egen hand vi skola glömma
Än vedergällningen för nit och trohet,
Allt efter deras värde och förtjänst.

Scroop. Så tjänsten skall med stålsatt sena sträfva
Och mödan friska upp sig själf med hopp
Att ideligt ers majestät få tjäna.

K. Henr. Det hoppas vi. — Min onkel Exeter,
Släpp ut den man, som häktades i går
För hån mot vår person, ty vi besinna
Att öfvermått af vin upphetsat honom;
Då han sig sansat, honom vi förlåta.
Scroop. Ni nådig är, men gör er allt för säker;
Låt straffa honom, herre, ty exemplet,
Om han får onäpst gå, kan locka flera.
K. Henr. O, låt oss ändock vara nådig nu!
Camb. Det kan ers höghet, fast ni honom straffar.
Grey. Stor nåd det är att skänka honom lifvet,
När först han blifvit tuktad allvarsamt.
K. Henr. Ack, edert allt för stora nit för mig
Gör tunga böner mot den arma stackarn!
Får man ej blunda för ett litet fel,
Beganget uti ruset, huru skarpt
Skall man då blicka, när ett högmålsbrott
Väl tuggadt, sväljdt och smält framför oss står? —
Vi släppa lös den mannen, fastän Cambridge
Och Scroop och Grey, uti sin dyra omsorg
Och ömma aktsamhet om vår person,
Bestraffning yrka. Nu till franska saken.
Hvar äro de som fingo fullmakt nyss?
Camb. En utaf dem är jag, min kung.
Ni böd mig att begära den i dag.
Scroop. Så böd ni äfven mig, min prins.
Grey. Och mig, ers majestät.
K. Henr. Där har ni er, gref Richard utaf Cambridge, —
Där er, lord Scroop af Masham, och sir Grey
Utaf Northumberland, — där har ni er: —
Läs nu; och se, att jag ert värde känner. —
Mylord af Westmoreland och onkel Exeter,
Vi gå om bord i natt. — Hvad, mina herrar?
Hvad står på dessa papper, som så tappar
Allt blod utaf er? — Hur de växla färg!
Hvar kind är hvit som papper. — Säg, hvad står där,
Som så har jagat den pultronen blodet
Från edra kinder?

Camb. Jag mitt brott bekänner
Och underkastar mig ers höghets nåd.
Grey och Scroop. Till hvilken vi oss alla vända.
K. Henr. Den nåd, som nyss var lefvande i oss,
I hafven själfve mördat med ert råd.
O blygens! vågen ej om nåd att tala,
Ty edra egna skäl nu drabba er
Liksom en hund som sargar egen herre. —
Sen här, I prinsar och I ädle pärer,
Vårt Englands afskum! Grefven utaf Cambridge, —
I veten, hur vår kärlek villig var
Att honom pryda och förse med allt
Som hörde till hans ära; denna man
Lättsinnigt har för några lätta kronor
Sig sammansvurit med de franskes arglist
Att mörda oss i Hampton här. — Detsamma
Har denne riddaren, som icke mindre
Oss är förbunden, svurit ock. — Men o,
Hvad skall jag säga dig, lord Scroop, du grymme,
Du vilda, otacksamma kreatur!
Du nyckeln bar till alla mina rådslag,
Du kände själfva bottnen i min själ,
Du kunde hafva myntat mig till guld,
Om för din vinning du mig velat fresta!
Säg, är det möjligt, att en utländsk hyra
Förmått ur dig en enda gnista ondt,
Som skadade mitt minsta finger, locka?
Det så otroligt är, att, fast dess sanning
Står här så klart som svart på hvitt, mitt öga
Knappt kan den se. Förräderi och mord
Städs hålla hop som tvänne djäflar spända
I samma ok, väl sammanrotade,
Och verka i en simpel sak så plumpt,
Att ej förvåning skriar då den ser dem.
Du däremot har gjort förvåningen
Till sällskap åt förräderi och mord;
Och hvem som helst den sluga djäfvul var,
Som så förvändt din hug, — enhälligt har han

I helvetet fått pris som mäster-djäfvul.
De andra djäflar, som till svek förföra,
Utsira dock fördömelsen med glitter,
Med falska färger och med sköna former,
Ett lån ifrån det fromma hyckleriet;
Men den som bildat dig, böd dig stå upp,
Gaf intet skäl hvi du förråda skulle,
Men dubbade dig blott med nidings namn.
Om denne demon, som dig så bedrog,
Med lejonsteg kring hela världen ginge,
Han vände nog till hälvetet tillbaka
Och sade Legio: – "jag aldrig vinner
En själ så lätt som denna Engelsmans."
Ack, huru du med misstro har förgiftat
Min ljufva tillit! Säg, hvem tycktes trogen?
Du tycktes det. Hvem lärd och allvarsam?
Du tycktes det. Hvem utaf adlig börd?
Du tycktes det. Hvem from och andaktsfull?
Du tycktes det. Hvem tarfvelig och måttlig,
Fri från all lidelse i fröjd och vrede,
Ståndaktig, herre öfver kött och blod,
Prydd utaf blygsamhetens alla dygder,
Ej litande på ögat utan öra
Och tröstande på pröfvad tro allenast?
Så ren och luttrad tycktes du mig vara;
Nu har en fläck du lämnat efter dig,
Som kan den ädlaste bland männer göra
Tvetydig. Jag vill gråta öfver dig,
Ty detta brott af dig just tycks mig vara
Det andra syndafallet. – Klar är saken,
Nu häkten dem att stå för lag till ansvar;
Gud sig miskunde öfver deras ränker!

Exet. Jag häktar dig för högförräderi, du som dig kallar Richard, grefve af Cambridge.

Jag häktar dig för högförräderi, du som dig kallar Henrik, lord Scroop af Masham.

Jag häktar dig för högförräderi, du som dig kallar Thomas Grey, riddare af Northumberland.

Scroop. Gud rättvist har vårt anslag uppenbarat.
Mitt brott mig smärtar mera än min död;
Jag ber ers höghet att mig det förlåta,
Fastän med lifvet för mitt dåd jag pliktar.
Camb. Mig har det franska guldet ej förfört,
Fastän jag lät det verka som ett skäl
Att snabbare min afsikt föra ut.
Tack vare Gud, att jag blef förekommen!
Jag i mitt kval skall hjärtligt däråt fröjdas
Och bedja Gud och er förlåta mig.
Grey. Mer gladdes aldrig trogen undersåte
Åt lömskt förräderi, som blifvit upptäckt,
Än jag i denna stund mig gläder själf,
Att ej ett gräsligt brott i verket gick.
Förlåt mitt brott, men ej min kropp, o konung!
K. Henr. Gud sig förbarme! hören nu er dom:
I hafven mot vår kungliga person
Er sammansvurit och förbundit er
Med fienden samt ur hans kassakistor
Mottagit guld, handpengar på vår död.
Ni ville sälja eder kung till mordet,
Hans prinsar och hans ädlingar till träldom,
Hans hela folk till hån och till förtryck
Och riket till förhärjning och elände.
För vår person vi söka ingen hämnd,
Men så vårt rikes välfärd oss bekymrar,
Hvars fall ni sökte, att till landets lagar
Vi öfverlämna er. Gå nu er väg,
Ni arma syndare, att döden dö.
Må en barmhärtig Gud er gifva styrka
Att smaka den samt en uppriktig ånger
För alla edra svåra brott! — För bort dem.
(De sammansvurna bortföras af vakten)
Mylords, till Frankrike! Vårt företag
Blir lika ärorikt för er som oss.
Vi tvifla icke på ett lyckligt krig;
Då Gud så nådigt har i ljuset bragt
Det lömska svek, som lurat på vår väg

Att hejda oss, så tvifla vi ej på
Att hvarje stötesten är röjd ur vägen.
Framåt, I käre landsmän! Låt oss lämna
Vår makt uti Guds hand och sätta verket
I rörelse på stund. Nu gladt till sjös!
Fälttecknen svaja; ej i England bara,
Jag ock i Frankrike vill konung vara.

SCEN III. — *London. Madam Rapps hus i Eastcheap.*

(Pistol, madam Rapp, Nym, Bardolph och gossen uppträda)

M. Rapp. Jag ber dig, min sockersöta man, låt mig få följa dig till Staines.

Pist. Nej, ty mitt tappra hjärta jämrar sig. —
Bardolph, var käck! — Nym, öppna skrytets åder!
Res modets borst, du pojke! Död är Falstaff,
Vi måste öfver honom jämra oss.

Bard. Ack, om jag vore hos honom, hvarhelst han må vara, i himmelen eller i helvetet!

M. Rapp. Nej, i helvetet är han inte, det är säkert; han är i Arthurs sköt, om någonsin en människa kommit i Arthurs sköt. Han fick en så vacker ändalykt och gick hädan så stilla som ett barn i kristnings-kläder. Han skildes hädan presist mellan tolf och ett, just midt emellan ebb och flod; ty när jag såg honom fumla med lakanen och plocka halmstrå och småle mot sina fingerändar, då visste jag att det inte kunde gå mer än på ett vis; ty hans näsa var så hvass som en skrifpenna, och han pratade om grön äng. Hur står det till, sir John? sad' jag; kära hjärtandes, var vid godt mod! Och så ropade han Gud, Gud, Gud! en tre eller fyra gånger. För att nu trösta honom sad' jag, att han inte skulle tänka på Gud; jag hoppades, att han icke behöfde plåga sig med några sådana tankar än. Och så bad han mig lägga mera kläder på sina fötter; jag stack min hand in i sängen och kände på dem, och de voro så kalla som sten; sedan kände jag på hans knän och så allt högre och högre opp, och alltihop var kallt som en sten.

Nym. Det sägs, att han skrek öfver sekt.

M. Rapp. Ja, det gjorde han.

Bard. Och öfver kvinnfolk.

M. Rapp. Nej, det gjorde han inte.

Goss. Jo, det gjorde han; och sad', att de voro rosenbefängda djäflar.

M. Rapp. Ja, rosor kunde han aldrig lida; det var en färg som han inte tyckte om.

Goss. Han sad' en gång, att fan skulle ta honom för kvinnfolks skull.

M. Rapp Ja, på sätt och vis handskades han också med kvinnfolk; men då var han rheumatisk och talade om den babyloniska skökan.

Goss. Kommer ni inte ihåg, att han såg en loppa sitta på Bardolphs näsa, och att han sad' att det var en svart själ, som stektes i helvetets eld?

Bard. Nå nå, nu är det bränslet slut, som underhöll den elden; det är all den rikedom jag förvärfvat i hans tjänst.

Nym. Skola vi ge oss utaf? Kungen har säkert redan lämnat Southampton.

Pist. Kom då! Min gumma, gif mig dina läppar.
Se efter hus och fä och löst och fast:
Se upp! "Drick och betala" lösen vare;
Ingen kredit!
En ed är strå, och tro och heder våfflor,
Och "hållfast" är den bästa hund, min höna.
Låt derföre caveto ge dig råd.
Gå, torka ögonpärlorna. – Kamrater,
Till Frankrike! liksom hästiglar, gossar,
Att suga, suga rena klara blodet!

Goss. Men det skall vara en ohelsosam föda, säger man.

Pist. Rör hennes ljufva mun och så marschera.

Bard. Farväl, traktörska! *(Kysser henne)*

Nym. Jag kan inte kyssa, det är det komika i saken; men farväl!

Pist. Sköt väl ditt hushåll och håll tätt, jag dig befaller!

M. Rapp. Farväl! Adjö! *(De gå)*

Scen IV. — *Frankrike. En sal i konungens slott.*

(Konung Karl med svit, Dauphin, hertigen af Burgund, Konnetabeln och flera uppträda)

K. Karl. Så rycker Englands hela krigsmakt mot oss,
Och mer än vanlig omsorg fordras nu
Att gifva kungligt svar på deras anfall.
Nu rycke hertigarna af Bretagne,
Berry och Orleans och Brabant ut,
Och ni, prins Dauphin, med all möjlig hast,
Att ge på nytt åt våra borgar styrka
Med tappra män och allsköns starka värn.
Ty England kommer rusandes så vildt,
Som hafvets böljor sugas af en hvirfvel.
Nu höfves oss så stor försiktighet
Som fruktan lär oss af de färska prof,
Dem olycksdigert och föraktadt England
På våra fält oss lämnat.

Dauph. Höge fader!
Rätt är det att mot ovän vi oss väpna,
Ty icke själfva freden ens får söfva
Ett rike så, — om också ej det spörjes
Det minsta tal om tvister eller örlig —
Att icke mönstring, rustning och beväring
Besörjas, vårdas och förstärkas skulle,
Som vore verkeligen krig i fråga.
Och därför må vi alla draga ut
Att syna rikets alla svaga punkter;
Och låt oss utan sken af skräck det göra,
Som om vi hade hört att England blott
Sig rustade till mohrisk dans i Pingst,
Ty så fåfängligt är det nu regeradt,
Dess spira så fantastiskt buren af
En vild, okunnig, dum och kollrig ungdom,
Att ej respekt det har.

Konn. Tyst, tyst, prins Dauphin!
Ni mycket er bedrar på denne konung;
Ers nåde må gesandterna blott fråga, —

Med hvilken höghet deras bud han hörde,
Hur väl med ädelt råd han är försedd,
Hur lugn i svar och likväl hur förfärlig
Han är uti en fast beslutsamhet, —
Och ni skall finna, att hans förra vildhet
Var blott utsidan af en romersk Brutus,
Som höljer klokhet under dårskaps mantel,
Lik odlarn som den rot med gödsel täcker,
Som fortast växa skall och läckrast blifva.

Dauph. Herr konnetabel, nej, det är ej så,
Men att vi tro så vara skadar ej;
Vid allt försvar det klokast är att anse
Sin ovän mäktigare, än han synes;
Så fylles måttet uti vårt försvar,
Som annars, om vi kargt det mäta ut,
Likt gnidaren bortskämmer hela rocken
Blott för att spara in en lapp.

K. Karl. Nå väl!
Vi tro, att konung Henrik mäktig är;
I prinsar, rusten eder starkt mot honom.
Hans fäder hafva frossat på vårt hull,
Och han är född af samma mördar-ätt,
Som hemsökt oss i våra egna hem.
Det vittnar vår högst minnesvärda smälek,
Då Cressy's slaktning till vår ofärd slogs
Och alla våra prinsar blefvo fångar
Åt detta svarta namnet, svarta prinsen,
Edvard af Wales, hvars far emellertid,
Hög som ett berg, sig ställde på ett berg
Högt upp i luften, krönt af gyllne solen,
Och såg sin hjälteson — och log därvid —
Hur han naturens verk i stycken slet
Och stympade de herrliga beläten,
Dem Gud och franska fäder hade skapat
På hela tjugo år. Han är en kvist
Af denna segerstam, och låt oss frukta
Hans ödes makt och hans anborna styrka.

(En budbärare uppträder)

Budb. Gesandter ifrån Henrik, kung af England,
Begära företräde hos ers höghet.

K. Karl. Vi vilja genast höra dem; för in dem.

(Budbäraren och några lorder gå)

Ni ser, att hett det jagas här, god' vänner.

Dauph. Vänd om och hejda dem, ty fega hundar
Ju skälla mest, när villebrådet flyr.
Min gode kung, håll Engelsmännen kort
Och låt dem veta hvilken monarki
Ni härskar öfver; ej självkärlek är
En så eländig syn som självförakt.

(Lorderna återkomma med Exeter och hans svit)

K. Karl. Ifrån vår broder England?

Exet. Ja, från honom,
Och så han helsar eders majestät.
Han fordrar uti Guds allsmäktig namn,
Att ni afkläder er och lägger bort
En lånad höghet, som af himlens gunst,
Naturens lag och folkrätt honom tillhör
Och hans arfvingar, nämligen den krona
Och all den vida herrlighet som hör
I kraft af häfd och tiders stadganden
Till franska kronan. Och — att ni må veta,
Att detta kraf ej vrångvist är och lumpet,
Framletadt ur ett mask-frätt fordomtima,
Ej heller släpadt fram ur glömskans stoft —
Han sänder detta märkeliga stamträd,
I hvarje gren klart och bevisande,
Samt ber er skåda på hans ättartal;
Och finner ni, att rakt han stammar ned
Ifrån den störste bland hans store fäder,
Edvard den tredje, bjuder han er afstå
Ert rike och er krona, orätt fångna
Från honom, deras borne ägare.

K. Karl. Och hvad blir följden annars?

Exet. Blodigt tvång.
Ty gömmer ni ock kronan i ert hjärta,

Han där nog letar upp den; därföre
Han kommer nu uti en väldig stormvind
Med tordön och med jordskalf som en Zeus—
Ty hjälper icke fog, så hjälper tvång —
Och bjuder er vid Guds barmhärtighet
Att afstå kronan och de arma själar,
Mot hvilka krigets snåla käftar gapa,
Förskoning unna: på ert hufvud falle
De faderlösas skri och änkors tårar,
De slagnes blod och kvalda jungfrurs jämmer
För fäder, männer och trolofvade,
Som skola slukas uti denna fejd.
Det är hans kraf, hans hotan och mitt uppdrag,
Så vida Dauphin icke är tillstädes,
Till hvilken jag en särskild hälsning har.

K. Karl. Hvad oss beträffar, saken vi betänka;
I morgon skall ni föra fullt besked
Till brodren England.

Dauph. Och hvad Dauphin angår,
Så står han här; hvad sänder England honom?

Exet. Hån, trots, missaktning och förakt! Ja, allt
Som icke är den höge sändarn skickligt
Att komma med — det aktar han er värd.
Hör nu min konungs ord: om ej er fader
Till fullo alla fordringar beviljar
Och så försötmar edert bittra hån,
Så skall han ställa er så hett till svars,
Att alla hvalf och grottor uti Frankland
Er banna skola och tillbakasända
Ert gäckeri med skräll af hans kanoner.

Dauph. Säg att, om ock min fader vänligt svarar,
Så är det mot min vilja: ingenting,
Blott fejd med England, önskar jag, och därför
Jag honom gaf Pariserbollarna,
Som anstå bäst hans ungdom och hans dårskap.

Exet. Och därför skall Pariser-Louvren darra,
Var den ock drottning bland Europas hof;
Och lita på att ni skall skillnad finna —

Hvad ock vi Engelsmän med undran funnit —
Emellan hvad hans ungdom lofvade
Och hvad han håller nu. Till minsta gran
Han väger tiden nu; det skall ni läsa
I edra egna nederlag, om här,
I Frankrike han dröjer kvar.

K. Karl. I morgon
Skall ni vår mening få till fullo veta.

Exet. Gif oss besked på stund, att ej vår konung
Själf kommer hit och frågar hvi man dröjer,
Ty han har allaredan fot i landet.

K. Karl. Ni snart affärdas skall med goda villkor;
En natt har ej tillräckligt anderum
Att saker utaf sådan vikt besvara. *(De gå)*

TREDJE AKTEN.

(Chorus uppträder)

Chorus. Så flyger snabb på fantasiens vinge
Vår scen med icke mindre fart än tankens.
Tron, att I kungen sett vid Hamptons brygga
Väl rustad skeppa in sitt kungadöme
Och sett hans stolta flotta hur den svalkar
Den unga Foebi kind med silkesvimplar.
Med fantasien leken; sen i den
Skeppsgossar klättra uti rår och vanter
Och hören pipans hvissling ge signaler
Bland skri och stoj: se linneseglen, svällda
Utaf en smygande osynlig vind,
Dra tunga kölars plogar genom hafvet,
Högbröstade mot vågens svall. O tron blott,
Att I på stranden stån och sen en stad
Lätt öfver flyktig bölja dansande;
Så majestätiskt styr hans örlogsflotta
Sin kurs emot Harfleur; o följen, följen!
Låt tanken gripa tag i flottans roder
Och lämnen England, som en midnatt tyst,
Af gubbar, barn och gamla gummor vaktadt,
Hvars märg dels är förbi, dels än ej kommen.

Ty hvem är den, hvars kind har fått ett fjun,
Som ej till Frankrike vill följa denna
Utvalda blomma af allt ridderskap?
Nu friska tankar! Skåden en belägring
Och sen kanonerna på sina kärror
Med djupa dödssvalg gapa mot Harfleur.
Från Frankrike nu kommer budet åter
Och säger Henrik, att den franska kungen
Vill honom ge sin dotter Katharina
Och uti brudskatt några hertigdömen,
Små och eländiga: — det gillas icke.
Konstapeln rör den djäfvulska kanonen
Med luntan kvickt; och allt som framför står

(Vapengny och kanonskott)

Nedbrakar flux. Må ej er godhet delas,
Men fyllen i med tanken hvad som felas.

Scen I. — *Frankrike. Framför Harfleur.*

(Vapengny. Konung Henrik, Exeter, Bedford, Gloster och soldater med stormstegar)

K. Henr. Till storms ännu en gång, till storms, god' vänner.
Må annars våra lik betäcka muren!
I fredstid pryder intet så en man
Som blygsam ödmjukhet och stillsam fromhet,
Men blåser krigets storm uti vårt öra,
Då liknen tigern; spännen edra senor
Och manen blodet fram och höljen öfver
En mild natur med bistert raseri.
Åt edert öga gifven fasans blick
Och låt den speja genom pannans skottglugg
Liksom en malmkanon. Låt ögonbrynet
Så skräckfullt skugga den som klipphvalf hänger
Och sviktar öfver skakad grundval, sköljd
Af oceanens vilda bränningar.
Skär tänder, spärra upp näsborrarna,
Håll andan! spänn lifskrafterna så högt
Som spännas kan! Upp, Englands ädlingar,

I söner utaf hjältefäder, fäder
Af hvilka en och hvar en Alexander
Har fäktat ifrån morgon och till kväll
På dessa fält och stuckit svärd i skidan,
Först när där intet mera fanns att hugga.
Vanären icke edra mödrar; visen
Att deras männer voro edra fäder!
Åt folk af gröfre blod nu varen mönster,
Lär dem att kriga! — Och, I gode landtmän,
Hvars lemmar uti England frodats, visen
Att engelsk mat har must, och låt oss svärja
Att ni förtjänt er föda; jag vill tro det,
Ty ingen finns bland er så låg och usel,
Att han ej har en ädel glans i ögat.
Jakthundar likt jag ser er stå i koppel
Och streta att bli lösa; jakten går;
Följ nu ert mod; till storms och ropen alla
Gud för kung Henrik! England, och Sankt Georg!

SCEN II. — *Sammastädes.*

(Troppar marschera öfver skådeplatsen; därpå komma Nym, Bardolph, Pistol och gossen)

Bard. Gå på, gå på, gå på! Till storms mot breschen, till storms!

Nym. Halt! kära löjtnant. De där puffarna äro allt för heta, och jag för min del har inte något lif i reserv; det är det komika i saken att det går för hett till, och det är just koralen af saken.

Pist. Ja visst, koralen! ty humörer hagla;
Puff här, puff där, och Guds vasaller stupa.
Och sköld och svärd
I blodig färd
Odödligt rykte vinna.

Bard. Ack, om jag sutte på en krog i London: Jag ville gifva hela min ryktbarhet för ett stop öl och säkerhet.

Pist. Jag ock:
Om önskningar här hjälpte mig,

Ej ifver skulle felas mig,
Men strax jag sprang dithän.

Goss. Så kärligt,
Men icke så ärligt
Som fågel sjunger på kvist.

(Fluellen kommer)

Fluell. Guds plod! — Till storms mot prescherna, ni skurkar! Upp mot prescherna, säger jag!

(Drifver dem framåt)

Pist. Var nådig, store man, mot stoftets barn!
Kväf vreden, kväf din ridderliga vrede!
Kväf vreden, store hjälte! Söta unge,
Kväf vreden och var mild, min sockersnut!

Nym. Det där är vackra humörer! — Men den där äran gör dåligt humör.

(Nym, Pistol och Bardolph gå. Fluellen följer dem)

Goss. Så ung jag är, har jag likväl anställt mina betraktelser öfver de här tre storskräflarna. Jag är tjänstgosse åt dem alla tre, men om alla tre skulle tjäna mig, kunde de ingen karl-tjänst göra mig, ty tre sådana narrar utgöra icke en karl. Hvad Bardolph beträffar, — han har en hvit lefver och ett rödt ansikte, hvarföre han nog ser stinnt ut, men fäktar icke. Hvad Pistol beträffar — han har en tunga som en rak-knif, men ett slött svärd, hvarföre han också skär till i orden, men håller svärdet i skidan. Hvad Nym beträffar — han har hört, att fåordiga män äro de tappraste, och derföre skäms han att läsa sina böner för det att man icke skall tro att han är en pultron; men hans få dåliga ord äro parade med lika få goda gärningar, ty han har aldrig stött någon människa för hufvudet utom sig själf, och det var emot en pump en gång då han var drucken. De stjäla allt hvad de komma öfver och det kalla de — "göra affärer." Bardolph stal ett citterfodral, bar det hela tolf mil och sålde det för tre styfver. Nym och Bardolph äro såta stallbröder i tjufveri; i Calais stulo de en eldgaffel, hvarutaf jag väl kan begripa hvarföre de gaffla så mycket. De ville göra mig lika förtrogen med folks fickor som deras handskar och näsdukar; men

att taga något ur en annans ficka och sticka i min, det är jag för mycket karl till, ty det är riktigt orätt taget och stucket. Jag får lof att öfverge dem och söka bättre tjänst; min svaga mage står icke ut med deras skurkaktighet, och därföre måste jag ge öfver den. *(Gossen går)*

(Fluellen kommer tillbaka; strax därefter Gower)

Gow. Kapten Fluellen, ni skall strax komma till minorna; hertigen af Gloster vill tala med er.

Fluell. Till minorna? Säg ni hertigen, att det just inte är så godt att komma till minorna: ty ser ni, minorna äro icke ackorderande med krigsdisciplinerna; konkaviteten därutaf är icke tillräcklig; ty, ser ni, fienden — som ni vidare kan utlägga för hertigen, ser ni, — har gräft sig fyra alnar under kontraminorna. Jössus! Jag tror, att han vill spränga oss alla i luften, om där inte plir pättre direktioner.

Gow. Hertigen af Gloster, som har ledningen af belägringen sig anförtrodd, låter helt och hållet styra sig utaf en Irländare, en mycket tapper herre, minsann.

Fluell. Det är kapten Macmorris, eller hur?

Gow. Jag tror det är han.

Fluell. Jössus, han är den största åsna i världen! Det vill jag pevisa honom midt i synen; han har inte mer direktioner i krigets sanna discipliner, ser ni, de romerska disciplinerna, än en hundvalp.

(Macmorris och Jamy uppträda på afstånd)

Gow. Där kommer han och den skottska kaptenen Jamy med honom.

Fluell. Kapten Jamy är en underpart pra herre, det är säkert, och utaf stor färdighet och kunskap i de gamla krigen, efter min särskilda kunskap om hans direktioner. Jössus, han skulle kunna försvara sitt argument så väl som någon krigsman i världen, hvad disciplinen i Romarnes forna krig peträffar.

Jam. Jag säger go' da', kapten Fluellen.

Fluell. Gud signe ers välporenhet, pästa kapten Jamy.

Gow. Hvad nu, kapten Macmorris? har ni lämnat minorna? Ha skansgräfvarne uppgifvit arbetet?

Macm. Vid Krischtus, d'ä illa gjordt. Arbetet, d'ä

öfvergifvet och trumpeten blåscher reträtt. Vid min hand jag schvär, och vid min faders själ, arbetet d'ä illa gjordt; d'ä' öfvergifvet. Jag schkulle ha schprängt schtaden i luften, så sant mig Krischtus hjälpe, på en timma! Åh, d'ä' illa gjordt, d'ä' illa gjordt; vid min hand, d'ä' illa gjordt!

Fluell. Kapten Macmorris, jag pesvär er nu att ni vill pevärdiga mig, ser ni, med några små disputatser med er, dels rörande eller anpelangande krigets discipliner, de romerska krigens, på argumentationens väg, ser ni, och vänlig kommunikations, dels för att pestyrka mening, dels till pestyrkelse, ser ni, af mina åsigter såsom anpelangande direktionen af den militäriska disciplinen: det är hufvudpunkten.

Jam. De ska' bli mycke rart, ja gu', mina go'a kaptener bå'a två; å ja' ska', med permission, patta på tillfället å lägga mej i; ja gu' ska' ja' så!

Macm. Det är inte tid att dischkurera nu, så sant hjälpe mig Krischtus! Dagen är het, och vädret, och kriget, och kungen, och prinscharna; det är inte tid att dischkurera! Schtaden är belägrad, och trumpeten kallar oss till schtorms; och vi prata och, vid Krischtus, göra ingenting; det är schkam för oss alla. Gud hjälpe mig, är det icke schkam att schtå schtilla; det är schkam, vid min hand! och där är schtrupar att skära af och arbete som schkall göras, men där är ingenting gjordt, så sant som Krischtus mig hjälpe!

Jam. Vid sakramentet, förrän de här mina ögon ta sej en lur, vill ja' göra go' tjänst, eller också ligga i jolen, ja, eller gå i döden. Å ja' vill betala igen så tappert ja' kan, det ska' jag visst, det ä' ändan på visan. För tusan, ja' ville så gärna ha hört en dispetation mellan er bå'a.

Fluell. Kapten Macmorris! Jag tror, ser ni, med all respekt, att där inte ä' många af er nation —

Macm. Af min nation? Hva' ä' min nation? Är en schkurk och en bastard och en rackare och en kanalje? Hva' ä' min nation? Hvem talar om min nation?

Fluell. Ser ni, om ni tar saken annorlunda än den är menad, kapten Macmorris, så skulle jag möjligtvis tro, att

ni inte pemötte mig med den artighet som ni förnuftigtvis porde pemöta mig med, ser ni, varandes jag lika pra karl som ni, påde i krigets discipliner och hvad min födsels härkomst och öfriga partikulariteter anpelangar.

Macm. Jag känner er inte för att vara en så bra karl som jag; så sant mig Krischtus hjälpe vill jag icke schkåra hufvudet af er!

Gow. Mina herrar, ni missförstår hvarandra.

Jam. Uj, det är ett fult fel.

(Det blåses till parlamentering)

Gow. Staden blåser till parlamentering.

Fluell. Kapten Macmorris, då en gång mer pättre läglighet är att requirera, ser ni, vill jag taga mig den friheten att säga er, att jag förstår krigets discipliner, och därmed punktum. *(De gå)*

Scen III. — *Sammastädes.*

(Kommendanten och några borgare på muren; de engelska tropparna nedanföre. Konung Henrik uppträder med sin svit)

K. Henr. Hvad har nu stadens kommendant beslutat?
För sista gången unna vi er samtal;
Anropen därföre vår bästa nåd.
Om ej, — likt folk som yfves att förstöras, —
Oss till det värsta reten; ty så sant
Jag är soldat, — ett namn som bäst mig anstår —
Om än en gång mitt batteri får spela,
Jag släpper ej Harfleur, det halfförstörda,
Förr'n i sin aska det begrafvet ligger.
Jag stänger alla nådens portar till;
Mordlysten krigsman, rå och hård i hjärtat,
Och med ett samvete som helvet rymligt,
Skall rasa fritt med blodbestänkta händer
Och meja edra friska jungfrur af
Och edra fagra spenabarn som gräs.
Hvad gör det mig, om ogudaktigt krig,
I flammor prydt, likt djäflars öfverste,
Med sudladt anlete all illbragd öfvar
Som bunden är vid plundring och förhärjning?

Hvad gör det mig, om själfve I förskyllen
Att edra rena jungfrur falla i
Den brunstiga och starka våldtäkts armar?
Hvad betsel kan väl hålla lössläppt fräckhet,
Som utför backen far i vildt galopp?
Jag lika fåfängt slösar min befallning
På vild soldat, i plundrings yrsel stadd,
Som om jag Leviatan order gaf
Att gå i land. I män utaf Harfleur,
Förskonen eder stad och edert folk,
Ty ännu har jag knekten i mitt våld;
Än fläktar nådens svala vind och skingrar
Pestsmittan i de vämjeliga molnen
Mord, våld och plundring: annars skåden I
Hur blind och blodig knekt på ögonblicket
Med grofva händer sudlar lockarna
På edra döttrar, kväfda utaf gallskrik;
Hur edra fäder dras vid silfverskäggen
Och hvita hufvu'n krossas emot muren,
Hur edra nakna barn på pikar spetsas,
Samt mödrar spränga med förtviflans skri
Skyhöga molnen så som Juda kvinnor
För grym Herodes och hans bödlars hetsjakt.
Hvad? viljen I gå fria och er gifva?
Säg, eller värja er och slagne blifva?

Komm. I dag är det förbi med vår förhoppning;
Dauphin, af hvilken vi undsättning väntat,
Har svarat, att hans troppar icke mäkta
Så svår belägring häfva. Store konung,
Vi lämna åt din milda nåd vår stad
Och våra lif; träd in i våra portar
Och styr och ställ med oss som ni behagar,
Vi kunna icke mer försvara oss.

K. Henr. Upp då med porten! — Onkel Exeter,
Ryck in uti Harfleur och stanna där;
Befäst det starkt emot Fransoserna
Och visa nåd mot alla. Jag, min onkel, —
Ty vintren nalkas nu och sjukdom växer

Uti min här — går till Calais tillbaka.
I natt jag gästar i Harfleur hos er;
I morgon strax jag mig på marsch beger. *(De gå)*

SCEN IV. — *Rouen. Ett rum i slottet.*

(Katharina och Alice uppträda)

Kath. Alice, tu as été en Angleterre, et tu parles bien la langue du pais?

Alice. Un peu, madame.

Kath. Je te prie, enseignez la moi; il faut, que j'apprenne à parler. Comment appellez vouz la main en Anglois?

Alice. La main? Elle est appellée de hand.

Kath. De hand. Et les doigts?

Alice. Les doigts? Ma foi, j'ai oublié les doigts, mais je m'en souviendrai. Les doigts? Je pense, qu'ils sont appellés de fingres; oui de fingres.

Kath. La main, de hand, les doigts, de fingres. Je pense, que je suis bonne écolière; j'ai gagné deux mots d'Anglois assez vîte. Comment appellez vous les onglés?

Alice. Les ongles? On les appelle de nails.

Kath. De nails. Ecoutez! dites moi, si je parle bien: de hand, de fingres, de nails.

Alice. C'est bien dit, madame, c'est du fort bon Anglois.

Kath. Dites moi en Anglois, le bras.

Alice. De arm, madam.

Kath. Et le coude?

Alice. De elbow.

Kath. Je me fais la répétition de tous les mots que vous m'avez appris dès à présent.

Alice. C'est trop difficile, madame, comme je pense.

Kath. Excusez moi, Alice; écoutez: de hand, de fingres, de nails, de arm, de bilbow.

Alice. De elbow, madame.

Kath. O seigneur Dieu, je l'oublie: de elbow. Comment appellez vous le cou?

Alice. De neck, madame.

Kath. De neck; et le menton?

Alice. De chin.

Kath. De sin. Le cou, de neck; le menton, de sin.

Alice. Oui. Sauf votre honneur, en vérité, vous prononcez les mots aussi juste, que les natifs d'Angleterre.

Kath. Je ne doute point, que je n'apprendrai par la grace de Dieu, et en peu te temps.

Alice. N'avez vous pas déja oublié ce que je vous ai enseignée?

Kath. Non, je le vous reciterai promptement. De hand, de fingres, de mails, –

Alice. De nails, madame.

Kath. De nails, de arme, de ilbow, –

Alice. Sauf votre honneur, de elbow.

Kath. C'est ce que je dis: de elbow, de neck et de sin. Comment appellez vous le pied et la robe?

Alice. De foot, madame; et de con.

Kath. De foot et de con? O seigneur Dieu! Ce sont des mots d'un son mauvais, corrompu, grossier et impudique, et dont les dames d'honneur ne sauraient se servir; je ne voudrais prononcer ces mots devant les seigneurs de France pour tout le monde. Il faut de foot et de con néanmoins. Je reciterai encore une fois ma leçon ensemble: de hand, de fingres, de nails, de arm, de elbow, de neck, de sin, de foot, de con.

Alice. Exellent, madame!

Kath. C'est assez pour une fois: allons nous en à dîner. *(De gå)*

Scen V. – *Ett annat rum i slottet.*

(Konung Karl inträder, följd af Dauphin, hertigen af Bourbon, Konnetabeln af Frankrike med flere)

K. Karl. Man vet, att han passerat floden Some.

Konn. Och om vi ej med honom fäkta nu,
Må vi ej längre bo i Frankrike,
Men lämna alltihop och ge vårt vinland
Åt ett barbariskt folk.

Dauph. O Dieu vivant!
Skall då ett par af våra kvistar, dräggen

Af våra fäders lustar, våra ympar,
Insatta i en vild oädel stam,
Med sådan fart mot himlen spira upp
Och se med hån på sina ympare?

Bourb. Normander, blott normandiska bastarder!
Mort de ma vie! om oanfäktade
De få gå fram, jag säljer hertigdömet
Och köper mig ett skralt och smutsigt torp
På Albions klipp-ö, den mångkantiga.

Konn. Dieu des batailles! Hvar fingo de sin eld?
Är deras luft ej fuktig, rå och sömnig,
Lyst liksom på förakt af bleka solen,
Som mördar deras frukt med skumma blickar?
Kan deras sudna vatten, detta kornmäsk,
Ett sörp för sprängda hästar, koka upp
Till tapper hetta deras kalla blod?
Och skall vårt kvicka blod, af vinet eldadt,
Se fruset ut? Nej, vid vårt lands beröm,
Lås oss ej hänga likt istappar på
Vårt hustak, när ett mera fruset folk
Utsvettas liflig ungdoms varma droppar
På våra rika marker, som allenast
För sina herrars skull må kallas arma!

Dauph. Vid tro och heder! alla franska damer
Utskämma oss och säga oss uppriktigt,
Att all vår eld är utbränd; nu de vilja
Åt Englands ungdom sina kroppar gifva
Till lusta, för att fylla Frankrike
Med krigiska bastarder än en gång.

Bourb. De bedja oss att bli dansmästare
I tripp och traf i England, sägande
Att äran sitter uti våra hälar,
Och att vi äro snälla i att springa.

K. Karl. Hvar är härolden Montjoye? Sänden honom
Att hälsa England med vårt skarpa trots. —
Upp prinsar! Och, med mod af äran eggadt,
Mer skarpt än edra svärd, upp, och till kamp!
Charles de la Bret, vårt rikes konnetabel,

I herrar Orleans, Bourbon och Berry,
Alencon, Brabant, Bar, och ni Burgund,
Jacques Chatillon, Rambures, Vaudemont,
Beaumont, Grandpré, Roussi och Fauconberg,
Foix, Lestrale, Bouciqualt och Charolois;
I store prinsar, hertiger, baroner,
Herrar och riddare, nu gören skål
För edra län och aftvån denna skam
Och hejden Henrik England, som nu stryker
Igenom Frankrike med fanor, stänkta
Med blod ifrån Harfleur: nedstörten er
Uppå hans här, som smälta drifvor störta
I dalen ned, hvars låga tjänstehjon
Den höga alpen spottar fradga på.
Fall öfver honom — ni har styrka nog —
Och för uppå en kärra honom fången
Hit till Rouen.

Konn. Så höfves det den store!
Förargligt, att hans här så liten är,
Hans folk så sjukt och utsvält under marschen!
Ty jag är viss att, blott han ser vår härsmakt,
Hans hjärta skall i fruktans pölar falla
Och bjuda lösen uti bragders ställe.

K. Karl. Påskynda Montjoye, herr konnetabel;
Låt honom säga, att vi vilja veta
Hvad lösen England villigt bjuder på. —
Ni, Dauphin, stannar i Rouen hos oss.

Dauph. O nej! jag ber ers majestät.

K. Karl. Gif er till tåls, ty ni hos oss skall stanna.
Upp, konnetabel och I prinsar alla.
Förtälj oss smart att Englands skaror falla! *(De gå)*

Scen VI. — *Det engelska lägret i Picardie.*

(Gower och Fluellen uppträda)

Gow. Hur står det till, kapten Fluellen? Kommer ni från bryggan?

Fluell. Jag försäkrar er, att det har plifvit riktigt förträffligt tjänstgjordt vid pryggan.

Gow. Är hertigen af Exeter oskadd?

Fluell. Hertigen af Exeter är så hjältemodig som Agamemnon, och en man som jag älskar och ärar af hela min själ, och mitt hjärta, och min plikt, och mitt lif, och mina lifsmedel, och mina yttersta krafter. Han är icke, Gud ske lof och tack, det ringaste plesserad alls, men han försvarar pryggan högst hjältemodigt med förträfflig disciplin. Det är en fänrik där vid pryggan, — jag tror, vid mitt pästa samvete, han är så tapper som Marcus Antonius; och han är en man af intet anseende i världen, men jag såg honom göra duktig tjänst.

Gow. Hvad heter han?

Fluell. Han heter fänrik Pistol.

Gow. Jag känner honom icke.

(Pistol kommer)

Fluell. Känner ni honom icke? Där kommer karlen.

Pist. Kapten, jag ber dig, visa mig en ynnest:
Dig hertig Exeter är högst bevågen.

Fluell. Ja, Gud ske lof! Och jag har också förtjänat någon gunst af honom.

Pist. Bardolph, en krigsman, stark och frisk i hjärtat,
Med dristigt mod, har af det grymma ödet
Och yra lyckans gräsligt falska surrhjul,
Den blinda guddom,
Som står uppå en sten som rastlöst rullar —

Fluell. Med er tillåtelse, fänrik Pistol! Fortuna afpildas plind med pindel för sina ögon, för att antyda för er att lyckan är plind: ytterligare afpildas hon också med ett hjul för att antyda för er — hvilket är moralen i saken — att hon är omväxlande och ostadig och ombytlighet och vankelmodigheter: och hennes fot, ser ni, är fästad på en kulformig sten, som rullar och rullar; sannerligen har icke poeten gjort en så högst förträfflig peskrifning på Fortuna: Fortuna, ser ni, är en förträfflig moral.

Pist. Hon Bardolphs ovän är, ser grymt på honom;
Han stulit en monstrans och skall nu hängas.
Förbannad död!
Låt galgen sluka hundar, men ej folk,

Och må ej hampan snörpa till hans luftrör;
Men Exeter har honom dömt till döden,
Och det för en monstrans!
Gå nu och tala, hertigen dig hör;
Och låt ej Bardolphs lifstråd skäras af
Med styfvers-repets egg och nedrig skam.
Bed för hans lif, kapten; jag vedergäller dig.

Fluell. Fänrik Pistol, jag förstår till en del er mening.

Pist. Nå väl, så fröjda dig däråt.

Fluell. Visserligen, fänrik, det är ingenting att fröjda sig åt; ty ser ni, om han vore min egen pror, så ville jag pedja hertigen att pehandla honom efter sitt goda välpehag och låta expediera honom, ty disciplinerna måste handhafvas.

Pist. Så dö och blif fördömd! Och figo för din vänskap!

Fluell. Det är pra!

Pist. Det spanska fikonet!

(Pistol går)

Fluell. Det är mycket pra!

Gow. Åh, det är en förbannadt genompiskad skälm; nu erinrar jag mig honom; en kopplare, en ficktjuf!

Fluell. Jag försäkrar er, att han vid pryggan yttrade så tappra ord, som man någonsin kan få se på en sommardag. Men det är mycket pra; hvad han har sagt till mig, det är pra, det lofvar jag er, när läglig tid kommer.

Gow. Åh, det är en drummel, en narr, en skälm, som då och då går med i fält för att vid sin hemkomst till London hofvera med soldatmanér. Och sådana karlar slå ikring sig med stora fältherrars namn, och de lära sig utantill hvar det har gått hett till; — vid den och den skansen, vid den och den breschen, vid den och den eskorten; hvem som redde sig tappert, hvem som blef skjuten, hvem som stod med skammen, och hvad påståenden fienden gjorde; allt detta kunna de perfekt i krigs-termer, som de stufva upp med nymodiga svordomar. Och hvad effekt ett skägg på generals-fason samt en gräslig lägermundering gör emellan rykande bålar och ölrusiga hufvuden, det är underbart att tänka på! Men ni måste lära er att känna dessa vår tids skamfläckar, ty annars kan ni blifva rasande lurad.

Fluell. Jag skall säga er något, kapten Gower: — Jag märker nog, att han icke är den man som han gärna ville inpilla världen att han är; om jag finner ett hål på hans rock, så skall jag säga min mening. *(Trummor höras)* Hör ni? Kungen kommer, och jag måste tala med honom om pryggan.

(Konung Henrik, Gloster och soldater uppträda)

Fluell. Gud välsigne eders majestät!

K. Henr. Nå, Fluellen, kommer du från bryggan?

Fluell. Ja, till ers majestäts tjänst. Hertigen af Exeter har riktigt tappert försvarat pryggan. Fransoserna ha gifvit sig af, ser ni, och där är raska och mycket tappra pedrifter. För tusan, fienden var nära att få pryggan i pesittning, men han blef tvungen att retirera, och hertigen af Exeter är mästare af pryggan; jag kan säga ers majestät, att hertigen är en pra tapper man.

K. Henr. Hur mycket folk har ni förlorat, Fluellen?

Fluell. Fiendens förlust har varit mycket stor, ja ansenligt stor; men jag tror, min själ, att hertigen icke förlorat en enda man utom en, som troligen plir hängd för det han plundrat en kyrka, en viss Pardolph, om ers majestät känner den karlen. Hans ansigte är para karpunklar och finnar och pockor och eldflammor; och hans läppar plåsa honom i näsan, och den är liksom ett eldkol, ipland plå och ipland röd; men hans näsa är expedierad, och hans eld är släckt.

K. Henr. Vi vilja hafva alla sådana förbrytare så expedierade, och vi gifva uttryckelig befallning att, på vår marsch igenom landet, ingenting får utpressas från byarna, ingenting tagas som icke betalas, ingen Fransman förolämpas eller bemötas med skymfeliga tillmälen; ty då mildhet och grymhet spela om ett kungarike, vinner snarast den som spelar beskedligast.

(Fanfarer. Montjoye uppträder)

Montj. Ni ser på min dräkt hvem jag är.

K. Henr. Godt, jag ser det; hvad har du att förtälja?

Montj. Min konungs vilja.

K. Henr. Låt höra den.

Montj. Så säger min konung: — säg du åt Henrik af England, att fastän det ser ut som vi vore döda, så sofva vi blott; försiktighet är en bättre soldat än öfverdåd. Säg honom, att vi kunde hafva slagit honom tillbaka vid Harfleur, men att vi icke ansågo lämpeligt att krossa en oförrätt förr än den blifvit fullmogen; — nu är vår tur kommen att tala, och vår röst är befallande! England skall ångra sin dårskap, se sin svaghet och beundra vårt tålamod. Bjud honom därföre tänka på sin lösepenning, hvilken måste beräknas efter de förluster vi hafva lidit, de undersåtar vi hafva förlorat och den smälek vi utstått; att gälda allt detta fullviktigt skulle nedtrycka hans litenhet. För att godtgöra våra förluster är hans skattkammare allt för fattig; för att vedergälla vårt utgjutna blod är hela hans kungarikes beväring allt för svag till antalet; och hvad vår smälek beträffar, — hans egen person, knäböjande för våra fötter, vore blott en svag och usel upprättelse. Lägg härtill — en utmaning, och säg honom till slut, att han förrådt sitt folk, öfver hvilket domen redan är afsagd. Så vidt min konung och herre; sådant är mitt uppdrag.

K. Henr. Hvad är ditt namn? Ditt ämbete jag känner.

Montj. Montjoye.

K. Henr. Du gör din tjänst rätt bra; gå till din kung,
Säg att jag nu ej söker honom opp,
Men ville till Calais helst retirera
I frid och ro; ty, sanningen att säga, —
Fast det ej just är klokt att så sig blotta
Inför en slug och gynnad fiende —
Mitt folk är högst försvagadt utaf sjukdom
Och smälter hop; de få jag än har kvar
Knappt duga mer än lika många Fransmän;
Men om de vore friska, hör du härold,
Så skulle tvenne Fransmän kunna gå
På ett par ben af deras: — Gud förlåte
Att så jag skryter! — Denna franska luften
Har blåst den synden i mig: jag mig ångrar.
Gå därför, säg din herre, jag är här;
Min lösepenning är min svaga kropp,

Min krigshär blott en svag och sjuklig fältvakt:
Säg honom dock att, med Guds hjälp, jag kommer,
Om Frankrike med än en granne till
Af samma kraft ock stode i vår väg.
Där för din möda, Montjoye! Gå, säg
Din herre, att han noga sig betänker.
Står väg oss öppen, gå vi; hindras vi,
Så färga vi med edert röda blod
Er mörka jord: nu, Montjoye, farväl!
Utaf vårt svar är hufvudsumman denna:
Som nu vi äro, ej vi söka strid,
Ej heller sky vi den som nu vi äro,
Gå, säg din konung det.

Montj. Det skall jag göra. Tack, ers majestät!

(Montjoye går)

Glost. De måtte väl ej nu oss öfverfalla.

K. Henr. Vi stå i Guds, men ej i deras hand.
Till bryggan! Nu det lider emot natten;
På andra sidan floden slå vi läger
Och låta dem i morgon bryta upp.

SCEN VII. — *Franska lägret vid Agincourt.*

(Konnetabeln, Rambures, hertigen af Orleans, Dauphin och flera uppträda)

Konn. Pah! jag har den bästa rustning i världen. — Om det ändå vore dager!

Orl. Ni har en förträfflig rustning, men låt också min häst rättvisa vederfaras.

Konn. Det är den bästa häst i Europa.

Orl. Kan det då aldrig bli morgon?

Dauph. Min prins af Orleans och herr stor-konnetabel, ni talar om häst och rustning, —

Orl. Ni är så väl försedd med bådadera som någon prins i världen.

Dauph. Så lång denna natten är! — Jag vill icke byta bort min häst mot någon, som går på fyra fötter. Ah ça! Han studsar ifrån marken, som vore han stoppad med tagel; le cheval volant, Pegasus, qui a les narines de

feu! Då jag rider honom, svätvar jag i luften som en falk, han trafvar i luften, det sjunger i jorden då han rör den; det sämsta hornet i hans hof är mera musikaliskt än Hermes' pipa.

Orl. Han är muskotfärgad.

Dauph. Och het som ingefära. Han är ett kreatur för Perseus; han är idel luft och eld, och de tröga elementerna jord och vatten synas icke till på honom, utom när han står stilla som en droppe, då ryttaren stiger upp på honom. Det kan man kalla en häst! Alla andra kampar äro fäkreatur emot honom.

Konn. I sanning, min prins, han är en absolut förträfflig häst.

Dauph. Han är en prins för alla gångare; hans gnäggning är såsom en monarks befallning, och hans hållning kräfver hyllning.

Orl. Nu nog om den saken, frände.

Dauph. Nej, den människa har icke något förstånd, som ej, från det att lärkan stiger upp och tills lammen fösas in, kan variera ett värdigt beröm öfver min gångare; det är ett tema så flödande som hafvet; förvandla sanden i hafvet till vältaliga tungor, och min häst skall gifva dem allesamman fullt opp att göra. Det är ett ämne för en monark att tala om, och för en monarks monark att rida på, och för hela världen, både känd och okänd, att undra på med åsidosättande af alla andra bestyr. Jag skref en gång en sonett till hans beröm, och började så här: O, du naturens under, —

Orl. Jag har hört en sonett som började så, men den var till en älskarinna.

Dauph. Det var säkert en imitation af den, som jag skref till min springare, ty min häst är min älskarinna.

Orl. Er älskarinna bär lätt.

Dauph. Ja mig; och det är just dygden på en bra och enkom älskarinna.

Konn. Ma foi! Häromdagen tycktes mig att er älskarinna ruskade om ryggen på er besatt.

Dauph. Kanhända var det er, som gjorde så.

Konn. Min var icke uppbetslad.

Dauph. Ah! då var hon säkert gammal och saktmodig, och ni hade visst dragit edra franska vidbyxor af er och red i samma sorts byxor som Bergskottarna nyttja.

Konn. Ni förstår er bra på ridkonsten.

Dauph. Låt då varna er af mig; de som rida så, och icke rida försiktigt, kunna rida sig i putten; jag hade då hellre min häst till älskarinna.

Konn. Och jag såge lika gärna, att min älskarinna vore en märr.

Dauph. Jag säger dig, konnetabel, att min älskarinna nyttjar sitt eget hår.

Konn. Det kunde jag lika sannfärdigt skryta öfver, om min älskarinna vore en so.

Dauph. Le chien est retourné à son propre vomissement, et la truie lavée au bourbier; du begagnar dig af hvad som helst.

Konn. Men icke utaf min häst till älskarinna, eller af något ordspråk, som passar så litet till saken.

Ramb. Herr konnetabel, den rustning, som jag såg i ert tält i natt, är det solar eller stjärnor på den?

Konn. Stjärnor.

Dauph. Några af dem torde falla i morgon, hoppas jag.

Konn. Och ändock skall min himmel ej lida någon brist.

Dauph. Det kan väl vara, ty ni har många fler än ni borde ha; det vore mer heder för er, om några vore borta.

Konn. Alldeles som det förhåller sig med ert beröm öfver er häst; han skulle trafva lika bra, om något utaf ert skryt vore vräkt ur sadeln.

Dauph. Jag önskade att jag vore i stånd att gifva honom så mycket beröm som han orkade bära! Blir det då aldrig dager? I morgon skall jag trafva en mil, och min väg skall gå öfver engelska näsor.

Konn. Det vill jag icke säga, ty jag fruktar att vägen skulle göra mig lång näsa; men jag önskar att det vore morgon, ty jag hade god lust att hugga Engelsmännen i lufven.

Ramb. Hvem vill våga ett slag i brädet med mig om tjugo engelska fångar.

Konn. Ni kan själf bli slagen ur brädet, innan ni får dem.

Dauph. Det är midnatt, jag går och väpnar mig.

(Går)

Orl. Dauphin längtar efter morgonen.

Ramb. Han längtar efter att äta upp Engelsmännen.

Konn. Han kan gärna äta upp alla dem han dödar.

Orl. Vid min dames hvita hand, han är en tapper prins.

Konn. Svärj vid hennes fot, så att hon kan trampa ut eden.

Orl. Han är, helt simpelt, den verksammaste herre i Frankrike.

Konn. Att ha något för sig är att vara verksam, och han har alltid något för sig.

Orl. Han har aldrig gjort någon något förnär, det jag vet.

Konn. Det kommer han heller icke att göra i morgon; det goda namnet kommer han alltid att behålla.

Orl. Jag vet, att han är tapper.

Konn. Det har någon sagt mig, som känner honom bättre än ni.

Orl. Hvem var det?

Konn. Kors, det har han själf sagt mig; och han sad' mig, att han icke brydde sig om hvem som fick veta det.

Orl. Det behöfver han heller icke; det är ingen fördold dygd hos honom.

Konn. Jo, det är den minsann; ingen människa har någonsin sett den, utom hans lakej; hans tapperhet är en falk med kappa öfver ögat, och när den tittar fram, flaxar den genast sin väg.

Orl. "Illvilja har aldrig något godt att säga."

Konn. Ett annat ordspråk säger: "vänskapen smickrar."

Orl. Det ordspråket vedergäller jag med: "låt själfva fan rätt vederfaras."

Konn. Väl användt; er vän är då djäfvulen. Men jag ger det ordspråket en stjärn-smäll med: "det ger jag tusan djäflar."

Orl. Ni är starkare i ordspråk; men — "en narrs pilar äro snart skjutna."

Konn. Den gången sköt ni bom.

Orl. Det är icke första gången ni är en dumbom.

(En budbärare kommer)

Budb. Herr stor-konnetabel, Engelsmännen ligga blott femtonhundra steg från ert tält.

Konn. Hvem har uppmätt fältet?

Budb. Hans nåd Grandpré.

Konn. En tapper och mycket erfaren herre. — Om det vore dager ändå! — Ack, den stackars Henrik af England! Han längtar icke efter dagningen, som vi göra.

Orl. Hvad det ändå är för en enfaldig stackare, den där kungen af England, som med sitt tjockskalliga följe ger sig så där ut på det hala!

Konn. Om Engelsmännen hade det ringaste förnuft, så skulle de springa sin väg.

Orl. Det är just det som felas dem; ty om deras hufvuden hade någon sorts intellektuell rustning, så kunde de aldrig bära så tunga stormhattar.

Ramb. Den där ön England uppföder mycket tappra kreatur; deras doggar äro oförlikneligt modiga.

Orl. Enfaldiga hundar! som blindt springa i käftarna på en rysk björn och få sina hufvuden krossade som ruttna äpplen. Ni kan lika gärna säga, att det är en tapper loppa, som äter sin frukost på ett lejons nos.

Konn. Precist, precist; och det folket sympatiserar med doggarna i att rusa morskt och oförväget på, men sitt förstånd lämna de kvar hemma hos sina hustrur. Gif dem endast duktiga stycken oxkött och järn och stål, så äta de som vargar och fäkta som djäflar.

Orl. Ja, men nu är det förbannadt klent med de der Engelsmännernas oxkött.

Konn. Då skola vi nog i morgon få se, att de blott hafva aptit på att äta, men icke på att slåss. Nu är det tid att väpna sig; kom låt oss börja med det.

Orl. Nu är hon två; men förr'n hon tio slagit,
Har hvar af oss etthundra Britter tagit. *(Alla gå)*

FJÄRDE AKTEN.

(Chorus uppträder)

Chorus. Nu bilden föreställning om en tid,
Då sakta mummel och ett närsynt mörker
Uppfyller hela vida världens rymd.
Igenom nattens svarta sköte går
Från läger och till läger stilla sorl;
Fältvakten på sin post kan nästan höra
Hur gent emot en annan fältvakt hviskar.
Mot vakteld svarar vakteld; tvärs igenom
Den bleka flamman ser den ena linien
Den andras bruna anlet: häst mot häst
Med gäll och trotsig gnäggning genomborrar
Den tröga nattens öra; tält från tält
Gå vapensmeder riddarne tillhanda,
Med flitig hammar nitande på stålet
Som klingar dystert om hvad tima skall.
Nu tuppen gal i byn, och klockor ropa
En sömnig morgons tredje timmas namn.
Stolt af sitt antal, säker på sin sak,
Den öfvermodiga Fransosen rafflar
Om Engelsmännen, dem han djupt föraktar,
Och bannar nattens fjät, den krymplingen,
Som lik en häxa linkar fram så trögt.
De stackars Britterna, till döden dömda,
Liksom slaktoffer tåligt sitta still
Hos vaken flamma, troget grundande
På dagens fara; deras dystra miner,
Infallna kinder och förslitna kläder
Framställa dem för månens stela blickar
Som bleka gastar. — Ack! men den som ser
Den lilla hopens konungsliga herre,
Som går från vakt till vakt, från tält till tält,
Han ropar: "pris och ära på hans hufvud!"
Ty fram han går och all sin här beskådar
Och hälsar mildt på en och hvar "god morgon"
Och kallar dem för bröder, vänner, landsmän.
Uppå hans kunga-anlet syns ej spår till

Att en förfärlig här omringat honom;
Han ej en enda punkt af röda kinden
Har offrat åt en genomvakad natt;
Frisk ser han ut och underkufvar matthet
Med munter blick och ljufligt majestät,
Så att hvar usling, blek och ängslig nyss,
Utaf hans milda blickar hämtar tröst.
Med oinskränkt gifmildhet, solen lik,
Hans rika öga strålar ner på alla
Och smälter fruktans is. — Så hög som låg,
Sen här hur pass ovärdig pensel tecknar
En skuggbild utaf Henrik uti natten.
Nu flyger scenen till valplatsen hän
Där vi — erbarmligt! — namnet Agincourt
Med två tre rostiga och brutna klingor
Vanhelga i en nästan löjlig strid.
Nu sätten er och skåden: i sitt minne
Enhvar en urbild till vår skenbild finne.

(Går)

SCEN I. — *Det engelska lägret vid Agincourt.*

(Konung Henrik, Bedford och Gloster)

K. Henr. Stor är vår fara, Gloster, det är sant,
Men desto större bör vårt mod ock vara. —
God morgon, broder Bedford. — Gud allsmäktig!
Det bor en själ af godt i onda ting,
Om mänskan blott kan leta rätt på den.
En elak granne lär oss arla vakna,
Och det ger både rikedom och hälsa;
Han är oss ett utvärtes samvete,
Som manar och predikar för oss alla
Att vi på döden måste oss bereda.
Så kunna vi af ogräs honung samla
Och nyttja själfva satan som moral.

(Erpingham kommer)

God morgon, gamle Thomas Erpingham!
Mjuk kudde vore för ditt hvita hufvud
Långt bättre än den hårda franska torfvan.

Erp. Åh nej, den bädden tycks mig bättre vara;
Då säger jag: jag ligger som en kung.
K. Henr. Godt är det när exemplet lär oss älska
Vår vedermöda; anden lättad blir:
Och lifvas sinnet upp, så stiga säkert
Organerna, som varit döda nyss,
Ur grafvens kvalm och röra sig på nytt
Kvickt som en orm som krupit utur skinnet.
Sir Thomas, låna mig din kappa. — Bröder,
Min hälsning fören fram till lägrets prinsar,
Jag hälsar dem god morgon; bed dem strax
Infinna sig till samling i mitt tält.
Glost. Det skola vi, min kung.

(Gloster och Bedford gå)

Erp. Skall jag er följa,
Min dyre kung?
K. Henr. Nej, gode riddersman;
Med mina bröder gå till Englands lorder;
Jag vill en stund rådpläga med min barm
Och önskar helst att ensam vara då.
Erp. Dig himlens Gud välsigne, ädle Henrik!

(Erpingham går)

K. Henr. Dig signe Gud, du gamle hedersman!
Du talar fröjdefullt.

(Pistol kommer)

Pist. Qui va là?
K. Henr. God vän.
Pist. Gif mig besked! är du en officer,
Säg, eller en gemen och låg soldat?
K. Henr. Jag är kompani-officer.
Pist. Säg, släpar du på väldig lans?
K. Henr. Precist. Hvem är ni?
Pist. En adelsman så god som kejsaren.
K. Henr. Då är du ju förnämare än kungen.
Pist. En söt och duktig pojke kungen är,
En lustig ture och en ryktets ympkvist,
Af ärlig härkomst och med kraftig näfve.
Hans gamla sko jag kysser, och af hjärtat

Jag håller af den söta skojaren.
Hvad är ditt namn?

K. Henr. Henrik le Roi.

Pist. Roi! ett Cornwallskt namn: är du af Cornwallsk ätt?

K. Henr. Nej, jag är en Wales-man.

Pist. Känner du Fluellen?

K. Henr. Ja.

Pist. Säg honom då, att jag hans lök vill svänga
Ikring hans skalle på sankt Davids dag.

K. Henr. Bär då icke er dolk på er mössa den dagen, på det att han icke måtte svänga den ikring er.

Pist. Är du hans vän?

K. Henr. Ja, och hans släktinge på köpet.

Pist. Då ger jag dig ett figo.

K. Henr. Tack skall ni ha! Gud vare med er.

Pist. Mitt namn är kalladt Pistol.

K. Henr. Det passar bra till er morskhet.

(Fluellen och Gower komma in från olika sidor)

Gow. Kapten Fluellen!

Fluell. Så, i Jössu namn, tala inte så högt! Det är den största förundring i helaste världen, när de äkta och gamla krigs-prerogativerna och lagarna icke tagas i akt. Om ni para ville göra er det pesväret att examinera den store Pompeji krig, så skulle ni finna, det ansvarar jag er för, att det inte är något tissel-tassel eller slidder-sladder i Pompeji läger; jag ansvarar er för att ni skall finna krigets ceremonier, och dess försiktighetsmått, och dess former, och dess nykterhet, och dess peskedlighet vara helt annorlunda.

Gow. Hå, fienden är högljudd; vi ha ju hört honom hela natten.

Fluell. Om fienden är en åsna och en narr och en storskräfla, tycker ni att det passar sig att vi också, ser ni, skulle vara en åsna och en narr och en storskräfla? Jag frågar er på ert samvete.

Gow. Jag skall tala saktare.

Fluell. Jag peder er och jag pesvär er att göra det.

(Gower och Fluellen gå)

K. Henr. Om ock fasonen är en smula gammal,
Så är dock denna Wales-man käck och vaksam.

(Bates, Court och Williams komma)

Court. Broder John Bates, är det icke morgonen som gryr där?

Bat. Det tror jag; men vi hafva icke stor orsak att längta efter dagens annalkande.

Will. Där borta se vi dagens begynnelse, men jag tror att vi aldrig skola se dess slut. — Hvem där?

K. Henr. God vän.

Will. Under hvilken höfding tjänar ni?

K. Henr. Under sir Thomas Erpingham.

Will. En god, gammal anförare, och en mycket vänlig herre; säg mig, hvad tänker han om vår ställning?

K. Henr. Alldeles som folk som strandat på en sandbank och vänta att bli bortsköljda af nästa flod.

Bat. Har han icke sagt kungen sina tankar.

K. Henr. Nej; och det bör han heller icke göra. Ty — det kan jag väl säga er — jag tror, att kungen är blott en människa som jag; violen luktar för honom så som den luktar för mig; himlahvalfvet ser så ut för honom som för mig; alla hans sinnen äro så beskaffade som andra människors; ceremonierna å sido, — i sin nakenhet är han blott en människa, och, fastän hans känslor taga en högre flykt än våra, så sänka de sig dock med samma ving-slag, då de sänka sig. Därföre, när han ser något skäl till fruktan, såsom vi göra, — smakar utan tvifvel hans fruktan på samma sätt som vår. Dock borde förnuftigtvis ingen människa oroa honom med något sken af fruktan, på det att han icke, genom att röja den, måtte göra sin krigshär modfälld.

Bat. Utvärtes må han visa så mycket mod han vill, men jag tror, så kallt det också är i natt, att han gärna skulle vilja sitta i Themsen till halsen; och där skulle jag vilja att han sutte, och jag med honom, kosta hvad det kosta vill, endast vi vore väl härifrån.

K. Henr. Nu skall jag minsann efter bästa samvete

säga hvad jag tänker om kungen; jag tror icke, att han skulle önska sig vara på något annat ställe än där han är.

Bat. Då ville jag att han vore här mol allena, så kunde han vara säker på att bli utlöst, och mången stackars karls lif vore räddadt.

K. Henr. Åh nej, ni vill honom icke så illa, att ni skulle önska att han vore här mol allena, fastän ni säger så för att känna andra på pulsen. Jag tycker, att jag aldrig kunde dö någorstädes så förnöjd som i kungens sällskap, då hans sak är rättvis och hans strid ärofull.

Will. Det är mer än vi veta.

Bat. Ja, eller mer än vi äro befogade att spörja efter, ty vi veta tillräckligt, när vi veta att vi äro kungens undersåtar. Om hans sak är dålig, så aftvås all vår skuld genom vår lydnad mot kungen.

Will. Men om saken icke är god, så har kungen själf en tung räkenskap att aflägga, när alla de ben och armar och hufvuden, som huggas af i en batalj, förena sig igen på den yttersta dagen och ropa alla: — vi dogo där och där; några svärjande, några ropande på fältskären, några jämrande öfver sina hustrur, som de lämna efter sig i armod, några öfver sina obetalta skulder, några öfver sina ouppfostrade barn. Jag räds att de äro få, som dö saligt i en batalj, ty huru kunna de kristeligen bestyra om någonting, då blod är deras enda tanke? Om nu dessa människor icke dö saligt, så är det en ful historia för kungen, som fört dem dit; ty att icke lyda honom, det vore emot allt undersåtligt skick och ordning.

K. Henr. Om således en son, som utaf sin fader skickas ut i handel, förolyckas på hafvet som en syndare, så borde, efter er mening, hans syndaskuld falla på fadren, som skickade honom; eller om en tjänare, som på sin husbondes befallning fortskaffar en summa penningar, blir öfverfallen af röfvare och dör i många oförsonade orättfärdigheter, så kan ni kalla husbondens handtering för upphofsman till tjänarens fördömelse; — men så är nu icke fallet; kungen är ej förpliktad att svara för hvar och en särskild af sina soldater, huru han lyktar sitt lif; ej heller fadren för sin

son, ej heller husbonden för sin tjänare; ty de vilja icke att de skola dö, fastän de vilja att de skola göra sin tjänst. Dessutom finns det ingen kung, hans sak må vara så fläckfri som helst, som om det kommer till svärdets afgörande, kan utkämpa sin sak med alldeles fläckfria soldater. Några hafva måhända på sitt samvete en blodskuld, begången med öfverläggning och af berådt mod; några hafva bedragit jungfrur med brutna, trolösa löften; några göra kriget till sitt bålverk, då de förut hafva blodbestänkt fredens hvita barm med plundring och rån. Om nu sådana människor hafva gäckat lagen och undgått sitt naturliga straff, så hafva de inga vingar att flyga undan Gud med, fastän de kunna lista sig undan människor. Kriget är Guds bödel, kriget är Guds hämnd; och därföre straffas nu människorna i konungens nuvarande strid för hvad de förut brutit emot konungens lagar; där de fruktade döden, där bärgade de lifvet, och där de gjorde sig säkra, där förgingos de. Om de nu dö oberedda, så är kungen icke mer skyldig till deras fördömelse, än han förut var skyldig till den ogudaktighet, för hvilken de nu hemsökas. Hvarje undersåtes plikt tillhör konungen, men hvarje undersåtes själ tillhör honom själf. Därföre borde hvarje soldat i kriget göra så som hvarje sjuk man på sotsängen, aftvå hvartenda stoftkorn från sitt samvete, och om han dör på det sättet, är döden honom en vinning; dör han icke, så är den tid välsignelserikt använd, på hvilken en sådan förberedelse blifvit vunnen, och för den som kommer undan med lifvet vore det ingen synd att tänka, att, då han gjort Gud ett sådant frivilligt tillbud, Gud låter honom öfverlefva den dagen för att se hans storhet och lära andra huru de skola bereda sig.

Will. Det är visst och sant, att hvar man som dör i ondo, öfver hans hufvud kommer hans egen ondska, och kungen har intet ansvar.

Bat. Jag önskar icke, att han skall ansvara för mig, och likväl har jag föresatt mig att fäkta manhaftigt för honom.

K. Henr. Jag har själf hört kungen säga, att han icke vill låta utlösa sig.

Will. Ja, så sad' han för att få oss att slåss med friskt mod; men då våra strupar äro afskurna, kan han låta lösa ut sig, och vi äro icke slugare för det.

K. Henr. Om jag lefver och ser det, vill jag aldrig mer tro hvad han säger.

Will. För tusan! det var att riktigt sätta honom i klämman. Det är ett farligt rofbösse-skott, som en enskild fattig stackares missnöje kan lossa af mot en monark! Ni kan lika gärna fresta på att förvandla solen till is med att fläkta den i ansiktet med en påfågels-fjäder. Ni vill aldrig mer tro hvad han säger? Det kan man riktigt kalla att prata tok!

K. Henr. Er tillrättavisning är en smula för grof. Jag skulle bli ond på er, om tiden vore läglig därtill.

Will. Låt oss slåss, ifall ni blir vid lif.

K. Henr. Må göra!

Will. Hur skall jag känna igen dig?

K. Henr. Gif mig något till underpant, så skall jag bära det på min mössa; om du då någonsin vågar känna igen din pant, så skall det nog bli slagsmål af.

Will. Här är min handske; gif mig nu en af dina.

K. Henr. Se där!

Will. Den skall jag också bära på min mössa; om du någonsin, sedan morgondagen är förbi, kommer till mig och säger: "det där är min handske," så skall du, vid denna hand, få ett slag på örat.

K. Henr. Om jag upplefver det, så skall jag nog säga till.

Will. Du låter nog lika gärna hänga dig.

K. Henr. Godt! jag skall göra det, om jag också råkade på dig i kungens sällskap.

Will. Håll ord; farväl!

Bat. Var vänner, ni engelska narrar, var vänner! Vi ha franskt gräl nog; gör opp den räkningen först, om ni kan.

K. Henr. I sanning, Fransmännen kunna hålla tjugo franska kronor emot en, att de skola slå oss, ty de bära dem på sina skuldror. Men det är icke något förräderi af

en Engelsman att klippa franska kronor, och i morgon skall kungen själf bli en sådan klippare. *(Soldaterna gå)*

Skyll allt på kungen! Lif och själ och skulder,
Hustrur och barn och alla våra synder
På kungen lägga vi; – han allt skall bära.
Du hårda ställning, höghets tvillingbroder,
Som utsatt är för hvarje dåres prat,
Hvars själ ej mer än egen smärta känner!
Hur mycken fröjd får ej en konung sakna,
Som njuts af enskild man?
Och hvad har kungen, som ej denne har,
Förutan ståten blott, den tomma ståten?
Och säg, hvad är du då, du afgud ståt?
Hvad är du för slags guddom, du som lider
Mer jordisk nöd än dina dyrkare?
Hvad är din inkomst? Hvilka dina räntor?
Låt mig få se hvad du är värd, o ståt!
Hvad bor det för en själ i denna dyrkan?
Är du väl annat än en rang, en titel
Som skapar fruktan uti andra mänskor
När du som fruktas dock är mindre lycklig
Än de som frukta?
Hvad bjudes dig för läskedryck i stället
För hyllnings sötma, om ej smickrets gift?
Blif sjuk, du stora storhet, och befall
Din ståt att komma för att bota dig!
Tror du, att feberglöden skall gå öfver,
Om smickret blåser ut sin grannlåt på dig?
Går den sin väg för djupa bugningar?
Står, när du bjuder tiggarn böja knä,
Dess hälsa dig till buds? Nej, stolta dröm,
Som med en konungs ro så listigt spelar!
Själf är jag kung och känner dig och vet
Att ej det spiran är, ej smörjelsen,
Ej svärdet, äpplet eller kungakronan,
Ej manteln, virkad in med guld och pärlor,
Ej titeln, som framför en kung hofverar,
Ej tronens kudde eller praktens flod,

Som slår mot denna världens höga strand, —
Nej, hela denna oerhörda ståt
Kan icke, om den läggs i kunga-säng,
Så ljufligt slumra som den arma slafven,
Som med sin mage fylld, men sinnet ledigt,
Sig lägger, mätt af vedermödans bröd;
Ser aldrig gräslig natt, det helvets barn,
Men, från det sol går upp till sol går ned,
Svettas i Foebi blick och hela natten
Sött sofver i Elysium; står upp
När dagen gryr och hjälper Hyperion,
Som en lakej, att stiga upp på hästen,
Och följer året så i evigt lopp
Med fördelaktig möda till sin graf.
Och vore icke ståten till, så skulle
En sådan stackare, som rullar fram
Sin dag i släp och tråk, sin natt i sömn,
Ta höger hand och fördel från en konung.
En medlem utaf landets frid, en slaf,
Får njuta den; hans tjocka hjärna vet ej
Hur kungen vakar för att skydda friden,
Hvars timmar äro bonden mest till fromma.

(Erpingham uppträder)

Erp. Min prins, er adel saknat er och letar
Bekymrad efter er i hela lägret.

K. Henr. Du gode, gamle riddare, församla
Dem allesamman i mitt tält, där jag
Skall vara före dig.

Erp. Som ni befaller. *(Går)*

K. Henr. Du härars Gud! nu stålsätt mina kämpar:
O! slå dem ej med skräck; tag från dem nu
All räkenkonst, om fiendernas antal
Tar modet ur dem! — Ej i dag, o Herre,
O, ej i dag, på den missgärning tänk,
Som banade min fader väg till kronan!
Jag Richards lik ånyo jordat har
Och ägnat det fler ångrens bittra tårar,
Än mördarn tvang det gjuta droppar blod.

Femhundra fattiga jag underhåller,
Som tvenne gånger hvarje dag om året
Mot himlen lyfta sina vissna händer,
Om tillgift bedjande för denna blodskuld;
Jag två kapell har byggt, där präster sjunga
Högtidligt dystert för kung Richards själ;
Mer vill jag göra, fastän allt som står
I min förmåga ingenting är värdt,
När ångren allt för sent om tillgift ropar.

(Gloster uppträder)

Glost. Min konung!

K. Henr. Min broder Glosters stämma! Ja, jag känner
Ditt ärnde och skall genast följa dig! *(De gå)*

SCEN II. — *Det franska lägret.*

(Dauphin, Orleans, Rambures och flere uppträda)

Orl. Af solens sken förgyllas våra vapen;
Upp, mina herrar!

Dauph. Montez à cheval! Min häst! Valet! lacquai!

Orl. Du tappra mod!

Dauph. Via! — les eaux et la terre —

Orl. Rien plus? l'air et le feu —

Dauph. Ciel! frände Orleans!

(Konnetabeln uppträder)

Nå, min herr konnetabel!

Konn. Hör, min prins,
Hur våra hästar gnägga efter strid.

Dauph. Nå väl, sitt upp, hugg sporren in i länden,
Att blodet sprutar varmt i Brittens ögon
Och släcker dem med öfverflödigt mod.
Ha!

Ramb. Hvad? skall han gråta våra hästars blod?
Hur skall man då få se hans egna tårar?

(En budbärare kommer)

Budb. Slagfärdig Britten står, I franska pärer!

Konn. Till häst, I tappre prinsar! Strax till häst!
Sen blott den arma, hunger-tärda hopen,
Och eder glans skall suga själen ur dem,

Så hylsan blott af människa står kvar.
Ej våra händer fyllest få att göra;
Nog blod ej finns i deras sjuka ådror
Att sätta fläck på alla blanka sablar,
Som franska kämpar draga ut i dag
Och sticka in igen när vildt dem felas.
Låt oss blott blåsa på dem! Ångan af
Vår tapperhet skall vräka dem ikull.
Det lider ingen tvifvel, mina herrar,
Att trossen där och våra bönders hop,
Som utan gagn och fördel svärma kring
Slagtordningen, ju kunde vara nog
Att rensa fältet ifrån slikt patrask,
Om också vi på sluttningen af berget
Helt stilla stode för att blott se på;
Men det förbjuder äran. Nå än sedan?
Låt oss blott liten, liten smula göra,
Och allt är gjordt. Låt blott trumpeten ljuda
Och ge signal att sitta upp; vår traf
Skall själfva marken så i grund förskräcka,
Att England segna skall och vapen sträcka.

(Grandpré uppträder)

Grandp. Hvi dröjen I så länge, franska pärer?
De ö-kadavren, rädda nu om skinnet,
Misskläda fult det klara morgonfältet;
Likt trasigt skynke hänga deras fanor,
Och franska luften rister dem med hån.
Den stolta Mars, bankrutt i tiggarhären,
Matt kikar genom rostiga visir;
Ljusknektar lika, sitta ryttarne
Med dankar i sin hand, och deras kampar,
Slokörade, knappt äro ben och skinn;
I deras matta ögon klibbar slemmet,
I deras bleka nosar ligger betslet
Orörligt, smutsadt utaf gräsets tuggor;
Och deras bödlar, fräcka kråkor, svärma
Otåligt kring dem, väntande sin timma.
Beskrifning kan med ord det lif ej måla,

Som härskar i en sådan här, där lifvet
Så liflöst är som det bär syn för sagen.
Konn. De sina böner läst och vänta döden.
Dauph. Säg, skola vi dem sända mat och kläder
Och gifva deras usla krakar foder
Och sedan slåss med dem?
Konn. Jag väntar blott
På mitt banér; nu framåt raskt på fältet!
Från en trumpet jag vill dess flagga taga
Och nyttja i en hast. Fram, fram i striden!
Högt solen står, försummen icke tiden! *(De gå)*

Scen III. — *Det engelska lägret.*

(Engelskt krigsfolk; Gloster, Bedford, Exeter, Salisbury och Westmoreland)

Glost. Hvar är kung Henrik?
Bedf. Han ridit ut att deras här beskåda.
Westm. De hafva hela sextitusen man.
Exet. Jämt fem mot en, och därtill alla friska.
Salisb. Gud, statt oss bi! en gräslig öfvermakt!
Guds fred, I prinsar! Till min post jag går.
Om ej vi mötas förr än uti himlen,
Farväl med fröjd, min ädle lord af Bedford, —
Mylord af Gloster och lord Exeter —
Och ni, kusin, — farväl, I krigsmän alle!
Bedf. Farväl, min Salisbury! dig följe lyckan!
Exet. Farväl, min gode lord; slåss käckt i dag;
Dock, jag dig orätt gör som manar dig,
Ty du är född af äkta hjältestammen.
(Salisbury går)
Bedf. Han är så full af tapperhet som godhet,
I båda furstlig.
(Konung Henrik uppträder)
Westm. Ack, om här nu vore
Blott tiotusen af de män i England,
Som intet arbet ha?
K. Henr. Hvem önskar så?
Min frände Westmoreland? — Nej, bästa frände!

Om döden korat oss, vi äro fyllest
Förlust för landet; om oss lifvet unnas,
Ju färre män, dess större lott af ära.
Guds vilja ske! — Nej, önska icke hit
En enda man, jag ber dig, Westmoreland!
Vid Zeus, jag är ej lysten efter guld,
Det bryr mig ej hvem på min räkning lefver,
Ej heller hvem som sliter mina kläder;
Ej slika yttre ting mig bo i hågen.
Men är det synd att vara ärelysten,
Är jag den störste syndare på jorden.
Nej, önska ej en enda man från England;
Vid Gud, ej för mitt bästa hopp jag vill
Så mycket ära dela med mig som
Belöper sig på en man till i hären!
Nej, önska ej en enda hit, min frände;
Låt hellre ropa ut kring hela hären
Att den, som ej har lust att fäkta nu,
Får gå sin väg; han strax skall få sitt pass
Och kronor i sin pung till resepengar;
Vi vilja icke dö ihop med den
Som fruktar för att dö i lag med oss.
I dag det är Sankt Crispiani dag.
Den som i dag med lifvet kommer undan
Skall stå på tå när denna dagen nämnes
Och räta sig vid namnet Crispian.
Den som till kvällen lefver och blir gammal
Skall hvarje år en helgdagsafton fira
Och säga: "Crispian det är i morgon,"
Och stryka ärmen upp och visa ärren
Och säga: "dem fick jag på Crispian."
Glömsk gubben är; han annat allt skall glömma,
Men komma väl ihåg, och det med tillägg,
Hvad hjältebragder han den dagen gjorde.
Då skola våra namn, så välbekanta
Som hvardagsord, — kung Henrik, Exeter,
Warwick och Talbot, Salisbury och Gloster, —
Vid fyllda bägrar friskt i minnet lefva.

För sonen gubben sagan skall förtälja,
Och Crispiani dag ej går förbi,
Från denna dag och intill världens ända,
Att icke oss man kommer håg därvid,
Vi få, vi lyckligt få, vi bröder alla;
Ty den i dag med mig sitt blod förspiller,
Skall bli min bror; hur ringa han än vore,
Skall denna dag dock gifva honom adel,
Och herrarna i England, nu till sängs,
Förbanna skola att de här ej voro,
Och hålla munnen snällt, när någon talar
Som stred med oss på Crispiani dag.

(Salisbury kommer)

Salisb. Ers majestät, gör nu i hast er färdig;
Fransmännen hafva ståtligt ställt sig upp
Och gripa oss i ögonblicket an.
K. Henr. Allt redo är, om blott vårt mod är redo.
Westm. Må den förgås, hvars mod nu blifver efter.
K. Henr. Du önskar ej mer hjälp från England, frände?
Westm. O, gifve Gud, att ni och jag allena
Utfäkta kunde denna strid, min kung,
Förutan mera hjälp.
K. Henr. Se så, min frände,
Nu har du önskat bort femtusen män:
Det tycks mig bättre än oss önska en. —
Enhvar till sitt! Gud vare med er alla!

(Trumpeter. Montjoye uppträder)

Montj. Ännu en gång jag spörjer dig, kung Henrik,
Om du vill underhandla om din lösen,
Förr än ditt vissa nederlag är gjordt:
Ty, sannerlig, så nära står du hvirfveln,
Att du nedslukas måste. Medlidsam
Uppmanar dig dessutom konnetabeln,
Att du till ånger må ditt folk beveka,
På det att deras själar må i frid
Och salig ro från dessa fälten skiljas,
Där deras kroppar, — arma stackare! —
Förruttna skola.

K. Henr. Hvem har sändt dig nu?
Montj. Frankrikes konnetabel.
K. Henr. Jag ber dig, bär mitt förra svar tillbaka;
Bjud dem att först förgöra mig och sedan
Försälja mina ben. Du gode Gud!
Hvi skall oss stackare man håna så?
Den man, som fordom sålde björnens skinn
Förr'n björn var fälld, blef dödad på den jakten.
Helt säkert skall en hop af våra kroppar
Naturlig graf här finna, uppå hvilken,
Det är min lit, i koppar lefva skall
Om denna dagens verk ett vittnesbörd;
Och de som lämna hjältebenen här
Och dö som män, — om ock af er i dynga
Nedgräfna djupt, — i ryktet skola lefva,
Och solen skall dem hälsa på och draga
Till himlen deras ära rykande;
Men deras stoft skall eder luft förskämma,
Och stanken sprida pest i Frankrike.
Märk spänstigheten nu i Brittens kraft:
Själf död, lik kulan som mot gräs-vall studsar,
Den rusar upp till nytt fördärf och mord,
Sin ansats tagande i själfva döden.
Låt mig nu tala stolt; — säg konnetabeln:
Vi äro krigsmän blott för söcknedagar;
Vårt glitter och vårt guld är nu besudladt
Af våta marscher på en tröttsam mark;
En enda fjäderstump ej fins i hären —
Vi ämna icke ta till flykten, ser ni —
Och tiden har oss mindre snygga gjort,
Men rent, det vete Gud, är hvarje hjärta;
Och mina stackars karlar säga mig,
Att innan kvälln de nog få nya kläder,
Om ej, så draga de af franska krigsmän
De granna rockar öfver hufvudet
Och köra dem ur tjänst. Om så de göra, —
Jag hoppas det till Gud, — så är min lösen
Uppburen snart. Spar, härold, nu din möda;

Kom, kära vän, ej mer att lösen kräfva;
De skola ingen annan få, det svär jag,
Än dessa mina lemmar; få de dem
Så som jag ämnar lämna dem på platsen,
Så skola de ej vara värda stort.
Säg konnetabeln det.

Montj. Det skall jag, konung Henrik. Nu, lef väl;
Du hör ej nånsin mer en härolds röst. *(Går)*

K. Henr. Jag fruktar, att ännu en gång du kommer
I ärende om lösen.

(Hertigen af York uppträder)

York. Underdånigst,
På mina knän jag ber ers majestät
Att främst få föra tropparna i striden.

K. Henr. Ja, tappre York! Till anfall nu och slag! –
Styr striden, Gud, allt efter ditt behag! *(Alla gå)*

Scen IV. – *Valplatsen.*

(Vapengny. Anfall. En fransk soldat, Pistol och tjänstegossen uppträda)

Pist. Gif dig, din hund!

Fr. sold. *Je pense, que vous êtes un gentilhomme de bonn qualité.*

Pist. Kallar du mig kalité? – Konstruera mig: är du en adelsman? Hvad är ditt namn? diskutera den saken!

Fr. sold. O seigneur Dieu!

Pist. O, senjör Djö är väl en adelsman?
Betänk mitt ord, o senjör Djö, och märk:
Du springer öfver klingan, senjör Djö,
Om du ej, o senjör, vill gifva mig
En duktig lösen.

Fr. sold. *O, prenez misericorde! ayez pitié de moi!*

Pist. Piss-je ej hjälper dig, du mer skall ge;
Ty jag vill draga lungan ur din hals
I droppar utaf purpurblod.

Fr. sold. *Est il impossible d'échapper la force de ton bras?*

Pist. Bra säger du, din hund!

Du din fördömda löpska stenget, du,
Du skall betala bra.

Fr. sold. *O pardonnez moi?*

Pist. Par donnor, hvad? du menar väl par tunnor?
Pojke, kom hit och fråga denna slafven
På franska hvad han heter!

Goss. *Ecoutez: comment vous appellez vous?*

Fr. sold. *Monsieur le Fer.*

Goss. Han säger, att han heter herr Fer.

Pist. Herr Fer; ja, jag skall färga honom och härja honom och snärja honom: — diskurera honom det på Franska.

Goss. Jag vet icke hvad det heter på Franska, att färja och härja och snärja.

Pist. Bed honom redo vara, ty jag vill
Hans strupe skära af.

Fr. sold. *Que dit-il, monsieur?*

Goss. *Il m'ordonne de vous dire, que vous vous teniez prêt, car ce soldat ici est disposé tout à l'heure à vous couper la gorge.*

Pist. *Oui, couper gorge, par ma foi,* du slaf!
Om du ej kronor, blanka kronor, ger,
Skall detta svärd dig göra till kalops.

Fr. sold. *O, je vous supplie pour l'amour de dieu, pardonnez moi! Je suis gentil-homme d'une bonne maison: épargnez ma vie, et je vous donnerai deux cents écus.*

Pist. Hvad säger han?

Goss. Han ber er att skänka honom lifvet; han är en adelsman af ett godt hus och vill i lösen ge er tvåhundra kronor.

Pist. Säg honom, att min vrede skall sig lägga,
Samt att jag vill hans kronor ta emot.

Fr. sold. *Petit monsieur, que dit-il?*

Goss. *Quoique ce soit contre son serment, de donner quartier à aucun prisonnier, néanmoins, pour les écus que vous lui avez promis, il est content de vous mettre en liberté.*

Fr. sold. *Sur mes genoux je vous rends mille remercimens, et je m'estime heureux d'être tombé entre les mains d'un che-*

valier, qui est je pense le seigneur de l'Angleterre le plus distingué pour sa valeur.

Pist. Förklara det för mig, pojke.

Goss. Han tackar er på sina knän tusenfaldt, och han skattar sig lycklig att hafva fallit i händerna på — som han tror — den tappraste, hjältemodigaste och högädlaste herre i England.

Pist. Så sant jag suger blod, nu vill jag vara
Barmhärtig; följ mig, hund! *(Går)*

Goss. *Suivez le grand capitaine.* *(Franska soldaten går)* Jag har aldrig hört en så full stämma komma ur ett så tomt hjärta, men ordspråket är sant: "tom tunna har starkaste ljudet". Bardolph och Nym hade tio gånger mera mod än denna vrålande djäfvulen, på hvilken hvem som helst kan skära naglarna med en trädolk; likväl äro båda hängda; och så skulle han också bli, om han tordes dristeliga stjäla något. Jag får lof att stanna med trosspojkarna vid bagaget; Fransoserna kunde göra god fångst, om de visste hur där stod till; bevakningen består bara af pojkar.

Scen V. — *En annan del af valplatsen.*

(Vapengny. Dauphin, Orleans, Bourbon, Konnetabeln, Rambures och flera uppträda)

Konn. O Diable!

Orl. O Seigneur! La journée est perdue, tout
est perdu!

Dauph. Mort de ma vie! allt är förloradt, allt!
Förakt och evig blygd med hån sig lägrat
I våra fjäderbuskar. — O méchante fortune! —
Spring ej er väg!

Konn. Hvad? Alla våra leder äro sprängda.

Dauph. Fördömda smälek! — Låt oss mörda oss
Är det de uslingar vi spelte om?

Orl. Är det den kung vi kräfde lösen af?

Bourb. Skam, evig skam, och annat ej än skam!
Kom, låt oss dö: ännu en gång tillbaka!
Och den som ej vill följa Bourbon nu,
Låt honom stå med mössan i sin hand

Likt kopplaren och vakta kammardörren,
När af en slaf, ej bättre än min hund,
Den fagraste utaf hans döttrar skändas.
Konn. Oordning, som oss stjälpt, nu hjälpe oss!
Kom, låt oss hoptals våga våra lif
Mot dessa Britter, eller dö med ära!
Orl. Vi äro många nog ännu i fältet
Att kväfva Britterna uti vår trängsel,
Om blott vi kunde hålla minsta ordning.
Bourb. Fan i all ordning! gör mig vägen trång!
Om lifvet ej blir kort, blir skammen lång. *(De gå)*

Scen VI. — *En annan del af valplatsen.*

(Vapengny. Konung Henrik med krigsfolk, Exeter och flere)

K. Henr. Det gjorde vi som karlar, tappra landsmän,
Men än är allt ej gjordt; de hålla stånd.
Exet. Mylord af York er hälsar, majestät.
K. Henr. Säg, lefver han, min onkel? Trenne gånger
Inom en timma såg jag honom falla
Och trenne gånger resa sig och fäkta;
Från hjälm till sporre var han idel blod.
Exet. Ja, i den skruden ligger han, den tappre,
Och pryder fältet; tätt vid blodig sida,
Stallbroder i hans ärorika sår,
Den ädle grefve Suffolk också ligger.
Först Suffolk dog; och York, helt sönderhuggen,
Till honom kom, där i sin blod han låg,
Tog honom uti skägget, kysste såren,
Som blodigt gapade uti hans anlet,
Och ropade: — "Nej vänta, frände Suffolk!
Min själ med din vill sällskap ha till himlen;
Ack, vänta, ljufva själ, på min och flyg
Med famn mot famn, som vi ha hållit samman
På detta ärans fält i ridderskap!"
Vid dessa ord jag kom; "friskt mod" jag sade:
Han log emot mig, räckte mig sin hand,
Tryckte den matt och sade: "dyre lord,
Förmäl min tjänst och hälsning till min konung."

Nu vände han sig, slog sin arm, som blödde,
Kring Suffolks hals och kysste på hans läppar.
Så, dödens brudgum, tryckte han med blod
Signetet på en ädelt slutad vänskap.
Det var så vackert, var så ljuft, det aftvang
Mig dessa droppar, som jag ville hejda;
Men jag var ej så mycket karl, att ej
Min mor kom hel och hållen i mitt öga;
Jag måste gråta.

K. Henr. Jag dig icke klandrar,
Ty då jag detta hör, jag måste kämpa
Med dimmigt öga, annars droppar det. —
Men tyst! hvad är det där för nytt tumult?
Fransosen har sin sprängda styrka samlat: —
Låt hvar soldat nedhugga sina fångar;
Gif ut de orderna. *(De gå)*

Scen VII. — *En annan del af valplatsen.*

(Vapengny. Fluellen och Gower uppträda)

Fluell. Att slå ihjäl pojkarna och pagaget! Det är uttryckeligen emot krigslagarna; det är ett så förpannadt stycke kanaljeri, förstår ni, som nånsin kan höras af i världen. Jag frågar er på samvete, är det icke så.

Gow. Visserligen; de ha icke lämnat en enda pojke vid lif; och det är just de fega skurkarna, som sprungo ur bataljen, som gjort detta blodbad; dessutom hafva de brännt upp och släpat bort allt som fanns i kungens tält, hvarföre också kungen, som rätt och billigt var, har låtit hvar och en soldat skära strupen af sin fånge. O, det är en ståtlig kung!

Fluell. Ja, han plef född i Monmouth, kapten Gower. Hur är namnet på den staden, där Alexander den tjocke var född?

Gow. Alexander den store.

Fluell. Hå, jag per er, är inte tjock stor? Den tjocke eller den store, eller den mäktige, eller den väldige, eller den storsinte är alltihop ett och samma, fastän frasen är en smula variation.

Gow. Jag tror, att Alexander den store var född i Macedonien; hans far hette Philip af Macedonien, så vidt jag vet.

Fluell. Jag tror det var i Macedonien som Alexander plef född. Jag säger er, kapten, — om ni vill se på världskartorna, så lofvar jag att ni, i komparationerna emellan Macedonien och Monmouth, skall finna att situationerna, ser ni, äro lika i påda. Där är en flod i Macedonien, och där är likaledes ytterligare en flod i Monmouth; den i Monmouth heter Wye, men jag har tappat port ur min hjärna hvad den andra floden heter; men det petyder ingenting, de ä så lika som mitt finger är likt mitt finger, och det är lax i påda. Om ni ger akt på Alexanders piografi noga, så passar sig Henriks af Monmouth piografi mycket pra efteråt, ty det är figurer i all ting. Alexander, det vet Gud och det vet ni, har i sitt raseri, och sin ursinnighet, och sin vrede, och sin ilska, och sitt humör, och sina misshagligheter, och sina förargelser, och då han på köpet hade tagit sig något till pästa, i sitt ölsinne och sin förpittrelse, ser ni, mördat sin pästa vän, Clytus.

Gow. Däruti liknar vår kung honom icke; han har aldrig mördat någon af sina vänner.

Fluell. Det är icke peskedligt gjordt, förstår ni, att taga perättelsen ur min mun, innan den är pragt till ända och slutad. Jag talar plott i dess figurer och komparationer. Likasom Alexander drap sin vän Clytus emellan skål och vägg, likaledes har Henrik Monmouth på nykter maga och i full pesinning kört port den feta riddaren med den stora puk-pindelen; han var full med lustigheter och tokroligheter och fiffigheter och puts; jag har glömt hans namn.

Gow. Sir John Falstaff.

Fluell. Just han; det föds pra folk i Monmouth, det skall jag säga er.

Gow. Här kommer hans majestät.

(Vapengny. Konung Henrik med en del af de engelska tropparna, Warwick, Gloster, Exeter och flere uppträda)

K. Henr. Vred var jag ej, förr'n nu, alltsen jag kom
Till Frankrike. Tag, härold, en trumpet,

Rid upp till ryttarne på kullen där;
Om de vill slåss med oss, så bed dem komma,
Om icke, ge sig af; jag tål ej se dem.
Men om de vilja göra intetdera,
Så komma vi till dem och sopa bort dem,
Så fort som fordom stenar slungades
Från en assyrisk slunga; alla fångar,
Som nu vi hafva, skola mista nacken,
Och ingen enda man af dem vi ta
Skall få pardon: — förkunna det för dem.

(Montjoye kommer)

Exet. Den franska härolden är här, min kung.
Glost. Hans blick mer ödmjuk är, än nyss den var.
K. Henr. Ha! hvad är det, du härold, mins du ej,
Att dessa lemmar jag till lösen erböd?
Säg, kommer du ännu en gång och talar
Om lösepenningar?
Montj. Nej, store konung.
Jag kommer att den gunst och nåd begära,
Att vi må vandra öfver detta blodfält
Och räkna våra lik och dem begrafva
Samt skilja adeln från gemene man;
Ty många våra prinsar — ack och ve! —
I legoknektars blod nu ligga dränkta;
Så dränker ock vår pöbel grofva lemmar
I prinsars blod; och deras hästar vada
Till hasorna i blod och spjärna vildt
Med väpnad hof på sina döda herrar
Och döda dem på nytt. Låt, store kung,
Oss få i frid kring fältet gå och ordna
De döda kropparna.
K. Henr. Uppriktigt, härold,
Jag vet ej, om vi segrat eller icke;
Ty många än af edra ryttare
På fältet svärma kring.
Montj. Er tillhör segren.
K. Henr. Pris vare Gud, och ej vår kraft för det! —
Hvad heter borgen där, här tätt invid?

Montj. Det heter Agincourt.

K. Henr. Då kalles detta:
Slaget vid Agincourt, som fäktades
På Sankt Crispini Crispiani dag.

Fluell. Er farfader, ärorik i åminnelse, med ers majestäts tillåtelse, och er grand-onkel Edvard, den svarta prinsen af Wales, som jag har läst i krönikorna, fäktade en mycket pra patalj här i Frankrike.

K. Henr. Det gjorde de, Fluellen.

Fluell. Ers majestät har mycket rätt; om ers majestät erinrar sig det, så slogos Wales-männen pra i en trädgård, der det växte lök, och puro lök på sina Monmouth-mössor, hvilket, som ers majestät vet, ännu i dag är ett hedersamt fälttecken, och jag tror att ers majestät ej försmår att pära lök på sankt Davids dag.

K. Henr. Jag bär den som ett minnets äretecken;
Ni vet jag är från Wales, min goda landsman.

Fluell. Allt vatten i floden Wye kan icke skölja ers majestäts wales'ka plod ur er kropp, det svarar jag för; Gud välsigne det och pevare det, så länge det pehagar hans nåd och ers majestät desslikes.

K. Henr. Haf tack, min goda landsman.

Fluell. Vid Jössus, jag är ers majestäts landsman, och pryr mig inte om hvem som vet det; jag vill pekänna det för hela världen: jag pehöfver inte skämmas för ers majestät, Gud vare lof, så länge ers majestät är en hederlig karl.

K. Henr. Gud låte mig förblifva så! — Härolder,
Ledsagen honom; gif mig noga uppgift
Hur många döda blifvit uppå platsen
I båda härarna. — För hit den karlen.

(Pekar på Williams. Montjoye och flera gå)

Exet. Soldat, du skall komma fram till kungen.

K. Henr. Soldat, hvarföre bär du den handsken på din mössa?

Will. Med ers majestäts tillåtelse, det är en underpant af en som jag skulle slåss med, om han ännu är i lifvet.

K. Henr. En Engelsman?

Will. Med ers majestäts tillåtelse, en skurk, som sko-

jade med mig förleden natt; om han lefver och nånsin vågar fordra den här handsken tillbaka, så har jag svurit på att hugga honom på örat: eller om jag får se min handske på hans mössa, — och han svor så sant han var en soldat, att han skulle bära den, om han blef vid lif — så skall jag hugga tag i den, så han känner det.

K. Henr. Hvad säger ni, kapten Fluellen? Är det rätt, att den här soldaten håller sin ed?

Fluell. Han är en pultron och en hundsfott annars, med ers majestäts tillåtelse, efter mitt samvete.

K. Henr. Men det kunde hända, att hans motståndare vore en högförnäm adelsman, alldeles fritagen från att emottaga en sådan karls utmaning.

Fluell. Om han också vore utaf så gammal adel som fan och Lucifer och Pelsepup själf, så är det nödvändigt, ser ers nåd, att han håller sitt löfte och sin ed; håller han icke den, ser ni nu, så är hans reputation en sådan hundsfott och narr, som någonsin med sina svarta skor trampat på vår Herres landbacke, efter mitt samvete, ser ni.

K. Henr. Håll då ditt ord, min gosse, om du råkar karlen.

Will. Det skall jag göra, min kung, så sant jag lefver.

K. Henr. Under hvem tjänar du?

Will. Under kapten Gower, min kung.

Fluell. Gower är en pra kapten och har pra kunskap och litteratur i krigsväsendet.

K. Henr. Kalla honom hit till mig, soldat!

Will. Det skall jag göra, min kung. *(Går)*

K. Henr. Se här, Fluellen: bär du detta till minne af mig, och fäst det på din mössa. Då Alençon och jag lågo på marken samman, slet jag denna handske från hans hjälm; om någon fordrar den tillbaka, så är det en vän till Alençon och en fiende till vår person; om du råkar på någon sådan, så tag fatt honom, om du håller af mig.

Fluell. Ers majestät pevisar mig en så stor ära, som någon undersåtes hjärta kan pegära. Jag vill gärna se den människa, som plott går på två pen och som skulle finna sig förolämpad genom denna handsken, det är allt; men jag

ville gärna se det en gång, och gifve Gud nådeligen, att jag finge se det.

K. Henr. Känner du Gower?

Fluell. Han är min pästa vän, med er tillåtelse.

K. Henr. Jag ber dig, gå efter honom och för honom till mitt tält.

Fluell. Jag skall gå efter honom. *(Går)*

K. Henr. Mylord af Warwick och min broder Gloster;
Följ tätt i hälarna uppå Fluellen.
Den handsken, som han fick af mig till skänks,
Inbringar honom visst ett slag på örat;
Den är soldatens; efter aftal skulle
Jag själf den bära. Följ du honom, Warwick!
Slår nu soldaten honom, — och jag tror,
Att nog den plumpa karlen håller ord —
Så kunde plötslig ofärd deraf tima;
Den der Fluellen är en modig karl
Och, när han vredgad blir, så het som krut
Och möter ögonblicklig skymf med skymf;
Följ och se till, att de hvarann ej skada. —
Min onkel Exeter, ni går med mig.

SCEN VIII. — *Utanför konung Henriks tält.*

(Gower och Williams uppträda)

Will. Tro mig, det är för att slå er till riddare, kapten.

(Fluellen kommer)

Fluell. Guds vilja och pehag, kapten! Jag per er nu att strax komma till kungen: där väntar er måhända mer godt, än det är i er kunskap att drömma om.

Will. Herre, känner ni den här handsken?

Fluell. Känna handsken? jag vet, att den handsken är en handske.

Will. Jag känner den där och fordrar den tillbaka så här. *(Ger honom en örfil)*

Fluell. Guds plod! En så förpannad förrädare som någon i vida världen, eller i Frankrike eller i England.

Gow. Hvad gör du, din skurk?

Will. Tror ni, att jag ej håller min ed?

Fluell. Undan, kapten Gower! Jag skall ge förräderiet sin petalning med rapp, det försäkrar jag er.

Will. Jag är ingen förrädare.

Fluell. Det är lögn i din hals. — Jag uppmanar er i hans majestäts namn att gripa honom. Han är en utaf hertigens af Alençon vänner.

(Warwick och Gloster uppträda)

Warw. Nå nå, nå nå! Hvad står på?

Fluell. Mylord af Warwick, här är, Gud vare lof, ett högst förgiftigt förräderi kommet i dagen, ser ni, ett förräderi så godt som man kan önska sig på en sommardag. — Här är hans majestät.

(Konung Henrik och Exeter uppträda)

K. Henr. Hvad nu? Hvad står på?

Fluell. Min kung, här är en skurk och en förrädare som, ser ers nåde, har slagit den handsken från min mössa, som ers majestät tog af Alençons hjälm.

Will. Ers majestät, det var min handske, här är maken; och han, åt hvilken jag gaf den i utbyte, lofvade mig att bära den på sin mössa; jag lofvade att hugga honom på örat, om han det gjorde; nu mötte jag den här karlen mod min handske på sin mössa, och jag har hållit ord.

Fluell. Nu hör ers majestät, med all respekt för ers majestäts manhaftighet, hvad det är för en förpannad, usel, gemen och lusig spetsbof; jag hoppas, att ers majestät vill pära mig det vittnespörd, och den porgen och det pedyrande, att det här är Alençons handske, som ers majestät gifvit mig, och det efter ert pästa samvete.

K. Henr. Gif mig din handske, soldat; se här är maken. Det var m i g som du lofvade att slå, och du har gifvit mig rätt hvassa pikar.

Fluell. Med ers majestäts tillåtelse, låt hans nacke få petala laget, om det fins några militäriska lagar till i världen.

K. Henr. Hur kan du skaffa mig upprättelse?

Will. Alla oförrätter, min kung, komma från hjärtat; men det kom aldrig någon ifrån m i t t, som kunde förolämpa ers majestät.

K. Henr. Det var oss själf, som du förolämpade.

Will. Ers majestät kom icke i sin egen gestalt; ni såg mig ut att endast vara en simpel karl; mörkret, edra kläder och ert nedlåtande bära därom vittne; och hvad ers höghet led under den skepelsen, det anhåller jag om måtte skrifvas på er räkning och icke på min. Hade ni varit den som jag tog er för, så hade jag ej begått något fel: förlåt mig därför, nådigaste konung.

K. Henr. Fyll denna handsken här med kronor, onkel;
Gif honom den; — kamrat, tag vara på den
Och bär den dig till heders på din mössa
Tills jag den återfordrar. — Ni kapten,
Ni måste nu försona er med honom.

Fluell. Vid denna dagens ljus, den karlen har minsann mod i pröstet! Se där har ni tolf pence, och jag per er, var gudfruktig och håll er ifrån gräl och krakel och spektakel och okäftighet, — det skall pekomma er myeket pättre, det försäkrar jag er.

Will. Jag vill inte ha edra pengar.

Fluell. Det är utaf godt hjärta. Jag skall säga er, att pengarna kunde vara pra att lappa edra skor för. Se så; hvarför skall ni vara så plyg? Edra skor äro inte af pästa sorten; skillingen är riktig, det försäkrar jag er; är den icke det, så skall jag växla den åt er.

(En engelsk härold uppträder)

K. Henr. Nå, äro nu de döda räknade?

Härol. Här listan är på Fransmän som ha stupat.

K. Henr. Hvad fångar utaf rang, min bästa onkel?

Exet. En kungens brorson, Karl af Orleans,
Johan af Bourbon och herr Bouciqualt;
Af andra herrar, riddare, baroner
Och väpnare väl femtonhundrade,
Gemene man ej räknade.

K. Henr. Af listan
Jag ser, att tiotusen Fransmän stupat;
Af dessa äro hundratjugosex
Prinsar och ädlingar som fört banér.
Af knapar, riddare och adelsmän

Ha åttatusen fyrahundra stupat.
Femhundra utaf desse först i går
Man slog till riddare. Blott sextonhundra
Utaf de tiotusende som stupat
Var simpelt folk — de andra voro prinsar,
Baroner, herrar, riddare och knapar
Samt andra ädlingar af börd och rang.
Förnämst bland dem som stupat äro desse:
Charles de la Bret, Frankrikes konnetabel,
Riksamiralen Jacques de Chatillon,
Fält-öfversten för skyttarna Rambures,
Stormästaren af Frankrike, den tappre
Guischard Dauphin, Jean, hertig Alençon,
Anton af Brabant, bror till hertigen
Utaf Burgund samt Edvard, duc de Bar;
Af tappra grefvar: Roussi och Grandpré,
Foix och Fauconberg, Beaumont och Marle,
Lestrale och Vaudemont.
Det var ett kungligt sällskap uti döden! —
Hvar är nu listan på de döda Britter?

(Härolden öfverlämnar ett annat papper)

Edvard, hertig af York, mylord af Suffolk,
Sir Richard Ketly, Davy Gam, esquire:
För resten ingen utaf börd; af truppen
Blott tjugofem. O Gud, din arm var här!
Ej oss, men blott din arm tillskrifva vi
Allt hvad som skett. — När såg man, utan krigslist
I öppet slag och ärligt spel i striden,
Så liten och så stor manspillan ske
På ena och på andra sidan? — Gud,
Dig ensamt äran tillhör!

Exet. Underbart!

K. Henr. Kom, låt oss gå i procession till byn;
Dö skall enhvar — förkunnes det i hären —
Som skryter nu och Gud beröfvar äran,
Som hans allena är.

Fluell. Är det icke tillåtet, med er majestäts tillåtelse, att perätta huru många som stupat?

K. Henr. Åh jo, kapten; blott ödmjukt vi bekänna,
Att Herren för oss kämpat har.

Fluell. Ja, på mitt samvete, det var mycket pra som han gjorde.

K. Henr. Nu till tacksägelse och Gudstjänst!
Vi sjunga der non nobis och te Deum;
De döda skola kristligen begrafvas;
Så till Calais och våra fäders jord;
Från Frankland ej mer lycklig färd var spord. *(De gå)*

FEMTE AKTEN.

(Chorus uppträder)

Chorus. Tillåt att häfderna jag tyder ut
För den som dem ej läst; men den som läst dem
Jag beder ödmjukt om en ursäkt för
Tid, tal och tingens sanna gång, som ej
Uti sin lifliga och rätta storhet
Här visas kunna. Nu vi föra kungen
Fram till Calais. Där är han; skåden honom
Och lyften honom lätt på tankens vinge
Tvärs öfver hafvet. Sen hur Englands strand
Omgärdar floden nu med män och kvinnor
Och gossar, som med gälla hurrarop
Högt öfverrösta basen ifrån hafvet,
Som lik en ståtlig marskalk framför kungen
Tycks bana vägen. Låt nu honom landa
Och tåga så högtidligt af till London.
Så snabb är tanken, att man allaredan
Kan tänka honom vara på Blackheath,
Där lorder bedja honom låta bära
Sitt brutna svärd och hjälmen, full af bulor,
Framför sig genom staden: han det afslår,
Fri från allt fåfängt skryt och egenkärlek,
Och gifver ståt, troféer, segertecken
Ifrån sig till sin Gud. Men skåden nu,
I tankens verkstad och dess raska smedja,
Hur London gjuter ut sitt borgerskap!
Lord mayor'n med sina bröder, högtids-klädda,

Som senatorerna i gamla Rom
Med svärmar utaf plebs i sina hälar,
Gå Cæsar, segervinnaren till mötes;
Som om — stor är ej liknelsen, men kär —
Vår dyra härskarinnas höfding nu —
Som nog han gör — från Irland vore kommen
Med uppror spetsadt på sitt goda svärd.
Hur mången skulle icke ila då
Ur denna fridens stad att honom hälsa?
Långt flera och med större skäl det gjorde,
Då Henrik kom. — Nu är han uti London; —
Då ännu Fransmäns jämmerklagan manar
Vårt Englands kung att dröja hemma kvar,
Och kejsarn kommer att för Frankrike
Om fredsslut mäkla; — öfverhoppas måste
Allt hvad som vidare tilldrager sig,
Tills Henrik vänder om till Frankrike.
Dit må vi föra honom; mellantiden
Jag spelat har och påmint er, att den
Re'n är förbi; låt vår förkortning gälla
Och edra ögon följa tankens fart
Till Frankrike tillbaka och det snart. *(Går)*

SCEN I. — *Frankrike. En engelsk vaktpostering.*

(Fluellen och Gower uppträda)

Gow. Ja, det är rätt; men hvarföre bär ni er lök i dag? Sankt Davids dag är förbi.

Fluell. Det finns anledningar och orsaker hvi och hvarföre i all ting. Jag skall säga er, som min vän, kapten Gower; den där förpannade skorfviga, lusiga storskräflan Pistol, — som ni och ni själf och hela världen vet vara ingenting pättre än en karl, ser ni, utan all förtjänst, — han kom till mig och pragte mig pröd och salt i går, ser ni, och pad mig äta upp min lök: det var på ett ställe, där jag icke kunde pörja något gräl med honom; men jag tager mig dristigheten på att pära den på min mössa tills jag råkar honom igen, och då skall jag säga honom en smula af mina pegärelser.

(Pistol kommer)

Gow. Se, där kommer han pösande som en kalkontupp.

Fluell. Jag pryr mig litet om hans pösande och hans kalkontuppar. — Guds fred, fänrik Pistol! Ni skorfviga, lusiga kanalje, Guds fred!

Pist. Ha! är du Bedlam? Trängtar du, Trojan,
Att jag skall veckla Parca's dödsväf hop?
Bort! Löklukt kväljer mig.

Fluell. Jag peder er hjärteligen, ni skorfviga, lusiga kanalje, efter mina pegärelser och mina ansökningar, att ni äter upp, ser ni, den här löken: just därföre, ser ni, att ni icke tycker om den, och edra pöjelser och er appetit och edra matsmältningar icke riktigt passa ihop med den, just därföre per jag er att ni ville äta upp den.

Pist. Ej för Cadvallader med alla sina getter!

Fluell. Där har ni er en get. *(Slår honom)* Vill ni vara så god, ni skorfviga kanalje, och äta upp den?

Pist. Dö skall du, nedriga Trojan!

Fluell. Det har ni alldeles rätt uti, ni skorfviga kanalje, när det är så Guds pehag; emellertid per jag er lefva och förtära edra viktualier; se, där har ni sås till löken. *(Slår honom ännu en gång)* Ni kallade mig i går för "herrn af perget," men jag skall i dag göra er till herre af "pita i gräset." Jag per er, pörja på; kan ni rynka näsan öfver lök, så kan ni också äta lök.

Gow. Nog, kapten, ni har helt och hållet förbluffat honom.

Fluell. Han skall äta ett stycke af min lök, säger jag, eller också skall jag pulta hans skalle i fyra hela dagar. — Nå pit, jag per er; det är hälsosamt för edra friska sår och er plodiga tuppkam.

Pist. Skall jag bita?

Fluell. Ja visserliga, och utom all tvifvel, och utom all fråga, och utan krus och komplimenter.

Pist. Vid denna lök, jag gräsligt skall mig hämna;
Jag äter och jag äter och jag svärjer.

Fluell. Var så god och ät. Vill ni ha litet mer sås till löken? Det är inte nog lök för att svärja vid.

Pist. Håll upp att slå; du ser ju, att jag äter.

Fluell. Välpekommet, ni skorfviga skälm, af allt mitt hjärta! Nej, var så god och kasta inte port något! Skalet är pra för er pultade tuppkam. När ni en annan gång får se lök, så per jag er, gör narr af den; och därmed slut.

Pist. Godt.

Fluell. Ja, lök är godt: — Håll, se där har ni er en styfver att laga er skalle för.

Pist. Mig, en styfver!

Fluell. Ja visserligen och i sanning, ni skall taga emot den; annars har jag i min ficka ännu en lök, som ni skall äta opp.

Pist. Jag styfvern tar som handsöl på min hämnd!

Fluell. Om jag är skyldig er något, så skall jag petala er det i stryk; ni skall pli en trädhandlare och inte köpa annat af mig än påk-olja. Gud vare med er och pevare er och pote er skalle! *(Går)*

Pist. Det här skall väcka hela helvetet.

Gow. Gå, gå! ni är en falsk och feg kanalje. Vill ni drifva gäck med en gammal sedvana, som är ursprungen ur en ärorik anledning och bäres som ett minnesvärdt segertecken af fordomdags tapperhet, och vågar icke med gärningar bekräfta ett enda af edra ord? Jag har två eller tre gånger sett er gäcka och pika den ädla herrn. Ni trodde, för det att han icke kan tala Engelska på riktig fason, att han därföre inte kunde handtera en engelsk påk. Ni ser, att det går för sig. Låt nu hädanefter en wales'k tuktan lära er ett hederligt engelskt uppförande. Farväl! *(Går)*

Pist. Månn' lyckan spelar ondsint hustru med mig?
Min Dortha, har jag hört, har dött på kurhus
Af franska sjukan,
Och så är det förbi med den kurtisen.
Jag gammal blir; från mina trötta lemmar
Bortpryglas äran. Jag vill börja koppla
Och slå mig smått på fynd i andras fickor.
Till England stjäl jag mig att stjäla där;
På dessa skråmor vill jag lägga plåster,

Och svärja dyrt för en och hvar i nejden,
Att jag dem fick uti den franska fejden. *(Går)*

SCEN II. — *Troyes i Champagne.*

(Från den ena sidan komma konung Henrik, Bedford, Gloster, Exeter, Warwick, Westmoreland och andra lorder; från den andra konung Karl, drottning Isabella, prinsessan Katharina, herrar och damer m. fl. samt hertigen af Burgund och hans svit)

K. Henr. Frid vare denna krets som sluter frid!
Er, broder Frankrike, och er, min syster,
Hälsa och fröjd! — Allt godt som önskas kan
Åt er, min sköna fränka Katharina!
Och — som en gren och lem af detta rike,
Af hvilken detta möte blef beramadt —
Vi bjuda er vår hälsning, prins Burgund;
Hell, franska prinsar och I pärer alle!
K. Karl. Högt gläder oss att edert anlet skåda,
Min värde broder England; var välkommen!
Så ock I Englands prinsar allesamman.
Isab. Så lyckligt vare slutet, broder England,
På denna glada dag och vänskapsmöte,
Som nu vi fröjdas att ert öga skåda,
Ert öga, hvilket hittills mot de Fransmän,
Som kommit i dess väg, har slungat ut
Mordpilar, giftiga som basiliskens.
Vi hoppas nu, att dessa blickars gift
Sin kraft förlorat och att denna dag
Allt kif och groll förvandla skall i kärlek.
K. Henr. Vi kommit hit att därtill säga amen.
Isab. Jag hälsar er, I Englands prinsar alla!
Burg. Min tro och huldhet lika åt er båda,
I store konungar! Att jag har sträfvat
Med all min makt, all klokskap och förmåga
Att bringa edra höga majestäter
Till denna kungliga förliknings-domstol,
Det veta edra majestäter bäst.
Då nu min tjänst har så till vida lyckats,
Att kungaöga emot kungaöga

Ni sett hvarann, så vare det mig unnadt
Att inför detta kungamöte fråga,
Hvad stötesten och hinder är i vägen
Att ej den nakna, sönderhuggna friden,
Den ljufva amman åt all rikedom,
All konst och alla fröjdefulla id,
Får uti världens bördigaste lustgård,
Vårt Frankrike, sitt sköna anlet lyfta?
Ack, längese'n ur Frankrike hon drefs!
Vår landthushållning ligger uti högar,
Bortruttnande af landets egen fetma.
Vår drufva, hjärtats milda fröjdarinna,
Oputsad dör: de jämna häckarna,
Likt fångar vildt med hår och skägg bevuxna,
Bli borstigt yfviga; på fäladen
Ha odört, klint och annat otäckt ogräs
Inrotat sig; förrostad plogbilln är,
Som skulle sådan vildhet rota ut.
Den släta äng, som fordom ljufligt födde
Guldstänkt oxlägga, pimpinella, klöfver,
Nu lefver utan tukt i brist af lia
Och blir uti sin lättja hafvande,
Men föder tistlar och kardborrar blott
Och mister både fägringen och nyttan.
Och liksom vinberg, åker, äng och häck,
Urartande, till vildhet växa ut,
Så vi och våra hus och våra barn
Ha glömt och lära ej, af brist på tid,
Det vett som annars skulle pryda landet;
Vi växa upp som vildar, — likt soldaten,
Som intet annat tänker på än blod —
Till svordom, ilskna blickar, fräck beklädnad
Och allt som tyckes onaturligt vara.
Att bringa detta i sitt förra skick,
Ni kommit hit; och jag vill bedja er
Att nu få veta, hvi den milda freden
Ej får fördrifva dessa olycksvanor
Och oss välsigna med sitt forna hägn.

K. Henr. Om, hertig af Burgund, ni önskar fred,
Hvars saknad gifver växt åt allt det onda
Som ni har nämnt, så må ni köpa den
Med att bevilja hvad vi billigt fordrat.
Hvar särskild punkt af vårt påstående,
I korthet skrifven, har ni i er hand.

Burg. Hans majestät dem hört, men än ej gifvit
Sitt svar på dem.

K. Henr. Nå väl, den fred ni yrkat
Beror uppå hans svar.

K. Karl. Högst flyktigt blott
Jag ögnat på artiklarna. Behagar
Ers nåd utnämna några af sitt råd
Att än en gång med oss och nogare
Dem genomgå, så vilja vi på stunden
Bestämdt vårt bifall eller afslag gifva.

K. Henr. Välan, min broder. – Onkel Exeter
Och broder Clarence, – och du broder Gloster,
Warwick och Huntington, – gån, följen kungen
Och tagen fullmakt med er att bekräfta,
Utvidga eller ändra hvad er visdom
Bäst finner vara för vår värdighet.
Hvadhelst vi fordrat eller icke fordrat; –
Och vi gå in på det. – Min sköna syster,
Går ni med kungen, eller väntar här?

Isab. Min gode broder, jag vill gå med honom;
Kanhända kvinnans röst kan stifta godt,
Då allt för strängt man yrkar på sin rätt.

K. Henr. Låt dock vår fränka Katharina stanna;
Hon är vår första fordran och står främst
Bland alla fredsartiklarna i rang.

Isab. Hon stanne gärna kvar.

(Alla gå utom konung Henrik, Katharina och hennes hoffröken)

K. Henr. Du sköna, allraskönaste Kathrina!
Ack, lär en krigare de ord, som kunna
En kvinnas öra vinna och befrämja
I hennes ädla hjärta kärleks sak!

Kath. Ers majestät göra narr af mig: jag kan inte tala ert England.

K. Henr. Sköna Katharina! om ni vill älska mig grundeligt med ert franska hjärta, så skall det vara mig en fröjd att höra er bekänna det på er brutna Engelska. Håller du af mig, Karin?

Kath. *Pardonnez moi,* jag inte förstå hvad det är — 'åller af.

K. Henr. Änglarna hålla utaf dig, Karin, och du är så god som en ängel.

Kath. *Que dit-il? que je suis semblable aux anges?*

Alice. *Oui, vraiment, sauf votre grace, ainsi il dit.*

K. Henr. Så sade jag, sköna Kathrina, och jag rodnar icke att säga det om igen.

Kath. *O bon Dieu! les langues des hommes sont pleines des tromperies.*

K. Henr. Hvad säger hon, min söta? Att karlarnas tungor äro fulla af bedrägeri?

Alice. *Oui;* att tungorna af karlarna vara full af bedrägeri; det är prinsessan.

K. Henr. Prinsessan är den bästa Engelskan af båda. I sanning, Karin, mitt frieri är jämt opp så att du begriper mig. Det gläder mig, att du icke kan tala bättre Engelska, ty, om du det kunde, så skulle du i mig finna en så simpel kung, att du skulle tro, att jag hade sålt mitt hemman för att köpa min krona. Jag förstår mig inte på att tala finurligt i kärlek, utan säger rakt ut — "jag älskar dig;" och om du pinar mig vidare än med att bara fråga: "gör ni det verkeligen?" så är jag ur koncepterna. Svara mig nu! gör det! Ett handslag, och så är den saken klappad och klar. Hvad säger ni, fröken?

Kath. *Sauf votre honneur,* jag förstår bra.

K. Henr. För tusan, om ni ville ha mig att skrifva vers eller dansa för er skull, Karin, så vore det förbi med mig. För det första förstår jag mig hvarken på rim eller meter, och för det andra kan jag inte turerna, fastän jag annars är en försvarlig ture, om det gäller. Om jag kunde vinna en dam med höga luftsprång, eller med att svinga

mig upp i sadeln i full rustning, så skulle jag, vare det sagdt med ursäkt för mitt skryt, gesvindt hoppa i brudsäng. Eller om jag fick boxas för min älskade, eller tumla min häst henne till ära, så skulle jag gå på som en slaktare och hänga fast vid hästen som en markatta. Men, vid Gud, jag kan inte se gudnådelig ut, jag kan inte pusta ut min vältalighet och förstår mig alls icke på att bedyra: bara rättframma eder, som jag aldrig begagnar utan då jag är tvungen, men aldrig låter tvinga mig att bryta. Om du kan älska en karl utaf det humöret, Karin, hvars ansikte icke är värdt att blifva solbrändt, och som aldrig ser i sin spegel af kärlek till något som han där ser, så låt ditt öga laga till honom åt dig. Jag talar med dig på soldatmaner; kan du älska mig för det, så tag mig; hvarom icke, — om jag skulle säga dig att jag dör, så sade jag sannt; men om jag skulle säga att jag dog af kärlek till dig, så ljög jag, och likväl älskar jag dig verkeligen. För allt i världen, kära Karin, tag en karl som är rätt fram och trogen som guld, ty han skall alltid låta dig din rätt vederfaras, för det att han icke har den gåfvan att fria på andra håll; ty de der junkrarna som prata i oändlighet och som rimma sig in i fruntimmers gunst, de resonera sig också alltid ut igen. Ha! en talare är blott en sladdrare, ett rim är blott en visstump. Ett duktigt ben faller af, en rak rygg blir krokig, ett svart skägg blir hvitt, ett krusigt hufvud blir skalligt, ett fagert anlete blir skrynkligt, ett klart öga blir skumt, men ett godt hjärta, Karin, det är solen och månen; eller rättare, det är solen och icke månen; ty det skiner klart och växlar aldrig, men blifver stadigt i sitt lopp. Om du vill hafva ett sådant ett, så tag mig; ja, tag mig, tag en soldat, tag en kung. Hvad säger du nu om min kärlek? Tala, min vackra, och tala vackert, jag ber dig.

Kath. Skall det vara möjligt, att jag kunna älska den fiende af Frankrike?

K. Henr. Nej, Karin, det är icke möjligt, att ni skulle kunna älska Frankrikes fiende; men om ni älskar mig, så älskar ni Frankrikes vän; ty jag älskar Frankrike så högt, att jag icke vill släppa ur händerna en enda fransk by, jag

vill hafva det helt och hållet; och, Karin, då Frankrike är mitt och jag är din, då är Frankrike ditt och du är min.

Kath. Jag inte veta hvad det vill säga.

K. Henr. Inte det, Karin? Nå, så vill jag säga dig det på Franska, som säkerligen skall hänga så fast vid min tunga, som en nygift hustru hänger fast vid sin mans hals; det är inte så lätt att få henne lös. *Quand j'ai la posses, sion de France, et quand vous avez la possesssion de moi,* — hur var det nu igen? Sankt Dionysius statt mig bi! — *donc votre est France, et vous êtes mienne.* Det är lika lätt för mig, Karin, att eröfra hela konungariket, som att tala lika så mycket Franska till. Aldrig mera skall jag prata Franska med dig, om icke för att få dig att skratta åt mig.

Kath. Sauf votre honneur, le Francois que vous parlez est meilleur que l'Anglois lequel je parle.

K. Henr. Nej, säg inte det, Karin. Men då du talar mitt språk och jag talar ditt, båda riktigt duktigt oriktigt, så må man tillstå att det kommer på ett ut. Men, Karin förstår du så mycket Engelska? Kan du älska mig?

Kath. Vet inte hur jag skall säga.

K. Henr. Kan någon af dina grannar säga det, Karin, så vill jag fråga dem. Se så, jag vet att du älskar mig: och i kväll, då du kommer in i din sängkammare, skall du nog examinera den här fröken om mig; och jag vet, Karin, att du för henne skall nedsätta de gåfvor hos mig, som du dock af hjärtat älskar. Men, kära Karin, var barmhärtig då du gör narr utaf mig, så mycket hellre, sköna prinsessa, som jag älskar dig grymt. Om du någonsin blir min, Karin, — och jag har en saliggörande tro i mig, som säger mig att du skall bli det — så tager jag dig med rappa tag, och du skall därföre också bli en duktig soldatföderska. Tror du inte, att du och jag, så där emellan Sankt Dionysii dag och Sankt Georgs, skulle kunna få ihop en pojke, hälften Fransos och hälften Engelsman, som skall gå till Konstantinopel och nappa turken i skägget? Hvad säger du, min sköna lilja?

Kath. Jag icke veta det.

K. Henr. Nej, veta kan man inte än, men lofva kan

man; lofva mig bara nu, Karin, att du vill göra ditt bästa för din franska andel i en sådan pojke; och hvad min engelska halfpart beträffar, så har du en konungs och en ungersvens hedersord. Hur svarar du nu, *la plus belle Catharine du monde, mon très chère et divine déesse?*

Kath. Ers *majesté* 'afva *fausse* Franska nog, för att bedraga den mest *sage demoiselle,* som vara *en France.*

K. Henr. Nej, tvi vare min falska Franska! Vid min ära, på ren Engelska, jag älskar dig, Karin; jag vågar icke svärja vid samma ära att du älskar mig, och likväl börjar mitt blod att smickra mig med att du så gör trots mitt stackars ansikte, som icke har något intagande. Fan i min faders äregirighet! Han tänkte bara på borgerliga krig, då han aflade mig; derföre kom jag till världen med ett sådant barskt utseende med en sådan järnfysionomi, att jag skrämmer fruntimmer, då jag kommer åstad för att fria. Men tro mig, Karin, ju äldre jag blir, dess bättre kommer jag att se ut; min tröst är att åldern, som så illa bevarar skönheten, icke mera kan göra mitt ansikte någon skada; tar du mig, så tar du mig i mitt sämsta tillstånd, och ju längre du drages med mig, dess bättre skall jag bli. Säg mig därföre, skönaste Kathrina, vill du ha mig? Lägg af din jungfruliga rodnad, tillstå ditt hjärtas tankar med en kejsarinnas blick; tag mig i handen och säg: Henrik af England, jag är din! och du skall knappt hafva välsignat mitt öra med dessa ord, förr än jag säger dig ljudeligen: — England är ditt, Irland är ditt, Frankrike är ditt, och Henrik Plantagenet är din; och om han, — jag säger honom det midt i synen — om han icke är karl att vara jämngod med den bästa konung, så skall du ändå befinna honom vara konung öfver karla-folk. Välan, gif mig ditt svar i bruten musik, ty din röst är musik och din Engelska bruten. Derföre, du världens drottning Kathrîna, låt din själ bryta ut på bruten Engelska; vill du ha mig?

Kath. Det är allt som det skall behaga den *roi mon père.*

K. Henr. Ack, det skall behaga honom väl, Karin; det skall behaga honom, Karin!

Kath. Så det också mig skall behaga.

K. Henr. På den saken kysser jag er hand och kallar er min drottning.

Kath. Laissez, mon seigneur, laissez, laissez! ma foi, je ne veux point, que vous abbaissiez votre grandeur en baisant la main de votre indigne servante; excusez moi, je vous supplie, mon très puissant seigneur.

K. Henr. Då kysser jag dig på munnen, Karin.

Kath. Ce n'est pas la coutume de France, de baiser les dames et demoiselles avant leur nôces.

K. Henr. Fröken uttolkerska, hvad säger hon?

Alice. Att det icke passa sig *pour les* damer i Frankrike, — jag kunna inte säga hvad *baiser* är på Engelska.

K. Henr. Att kyssa.

Alice. Ers majestät *entendre* bättre *que moi.*

K. Henr. Det passar sig icke för flickor i Frankrike att kyssas förr än de äro gifta, ville hon säga?

Alice. Oui, vraiment.

K. Henr. O, Karin, småaktiga vanor buga sig för mäktiga konungar. Kära Karin! Du och jag vi låta icke fängsla oss af den svaga bojan: hvad som passar sig eller ej; det är vi som bestämma hvad som passar sig, Karin; och den frihet, som medföljer vårt stånd, stoppar munnen till på alla klaffare, så som jag nu gör med din, för det att du vill upprätthålla ditt lands pena fasoner och nekar mig en kyss. Se så, var nu stilla och beskedlig! *(Kysser henne)* Du har trollkraft i dina läppar, Karin! Det är mera vältalighet i dina läppars honung än i alla det franska rådets tungor, och de skulle förr öfvertala Henrik af England än en allmän böneskrift af monarker. — Här kommer er fader.

(Konung Karl och Isabella, Burgund, Bedford, Gloster, Exeter, Westmoreland och andra franska och engelska herrar uppträda)

Burg. Gud bevare ers majestät! Min kungliga frände, lär ni vår prinsessa Engelska?

K. Henr. Min bästa frände, jag skulle vilja lära henne huru högeligen jag älskar henne, och det är god Engelska.

Burg. Är hon icke läraktig?

K. Henr. Vårt språk är hårdt, frände, och mitt sinnelag är icke mildt; så att jag, som hvarken är beväpnad

med smickrets röst eller hjärta, icke förmår så besvärja fram kärlekens ande hos henne, att den uppenbarar sig i sin rätta skepnad.

Burg. Ursäkta det fria i mitt skämt, om jag svarar er på den saken! Om ni vill besvärja fram kärleken hos henne, så skall det ske i en cirkel; och skall man besvärja fram kärleken hos henne i dess rätta skepnad, så måste den visa sig naken och blind. Kan ni nu klandra henne för det att hon, som är en ungmö, ännu rosenfärgad af blygsamhetens ungfruliga purpur, icke kan lida att se en naken, blind gosse midt för sina ögon blott och bar som hon är? Min prins, det vore verkeligen ett allt för hårdt villkor för en flicka att gå in på.

K. Henr. Likväl blunda de och gifva efter, allt som kärleken går blindt på.

Burg. Då äro de ursäktade, min prins, om de icke se hvad de göra.

K. Henr. Bästa prins, lär då er fränka att samtycka till ett blunda.

Burg. Jag skall visa henne hur det går till att blunda och samtycka, om ni blott vill lära henne att förstå min mening; ty flickor, väl solade och varmt hållna, äro, likasom septemberflugor, blinda, fastän de hafva ögonen i behåll; och då låta de till och med handtera sig, fastän de förr knappt tålte att man såg på dem.

K. Henr. Tillämpningen är den, att jag får trygga mig vid tiden och en het sommar; men då skall jag ändock till slut fånga flugan, er fränka, och blind skall hon vara.

Burg. Som kärleken är, min prins, innan den älskar.

K. Henr. Ja det är den; och en och annan af er torde tacka kärleken för min blindhet, som icke kan se så mången skön fransk stad för en skön fransk flicka, som står i vägen för mig.

K. Karl. Jo, min prins, ni ser dem i perspektiv, städerna förvandlade till en flicka; ty de äro alla omgjordade med jungfruliga ringmurar, hvilka kriget ännu aldrig genomträngt.

K. Henr. Får jag Karin till hustru?

K. Karl. Om ni så behagar.

K. Henr. Då är jag belåten. Blott de jungfruliga städerna, om hvilka ni talar, komma att utgöra hennes medfölje, så skall den flicka, som stod i vägen för mina önskningar, visa mig vägen till min vilja.

K. Karl. Vi hafva bifallit alla billiga fordringar.

K. Henr. Är det så, I lorder af England?

Westm. Ja, kungen har beviljat alla punkter:
Sin dotter först, och sedan allt som följer,
I enlighet med hvad vi kräft bestämdt.

Exet. Blott detta har han än ej undertecknat: — där ers majestät begär, att konungen af Frankrike, då han får anledning att skriftligen hos er om någonting anhålla, skall titulera ers höghet efter detta formulär på Franska: *Notre très cher fils Henry, roi, d'Angleterre, héritier de France;* och på latin: *Præclarissimus filius noster Henricus, rex Angliæ et hæres Franciæ.*

K. Karl. Ej har jag nekat detta så, min broder,
Att jag det ej beviljar, om ni yrkar.

K. Henr. Jag ber er då, i frids och kärleks namn,
Låt den artikeln följa med de andra,
Och gif mig så till äkta eder dotter.

K. Karl. Tag henne, son! Uppväck af hennes blod
Barnbarn åt mig, att Frankrike och England,
De tvenne fiender hvars kuster bleknat
Af hat och afund åt hvarandras lycka,
Sitt groll må sluta; må vår ljufva frid
Plantera uti deras sköna barm
Godt grannskap och en kristlig enighet,
Och aldrig kriget lägga blodig hand
Emellan Engelsmäns och Fransmäns land.

Alla. Amen!

K. Henr. Välkommen, Karin! Varen vittnen alla,
Att här jag kysser henne som min drottning.

Isab. Gud, du som äktenskapet stiftat har,
Bind deras hjärtan, deras riken samman!
Som man och hustru, tu men likväl ett,
Så vare deras riken sammanvigda,

Att aldrig svartsjuk håg och onda tungor,
Som ofta störa helig äkta säng,
Sig tränga må emellan dessa riken
Att skilja hvad som nu ett kött är vordet.
Fransman och Britt, och Britt och Fransman blifve
Som bröder nu! Det himlens herre gifve!

Alla. Amen!

K. Henr. Nu ställa vi till bröllop; — bröllopsdagen,
Mylord Burgund, vi tage ed af er
Och alla pärerna att friden trygga. —
Min ed åt Karin, — hennes ed åt mig,
Må de oss gagna nu och evigligt! *(De gå)*

(Chorus uppträder)

Chorus. Så långt med mattad penna skalden har,
Af ämnet böjd, omdiktat forna skrifter;
Trångt i hans dikt bor månget hjältepar,
Och stympat har han väldiga bedrifter.
Kort tid, men klart, den Englands sol, han brann,
Och lyckan smidde svärdet åt hans händer;
Han åt sin son en kungakrona vann
I skönsta paradis bland jordens länder.
Den sjette Henrik, krönt i vaggan re'n,
Som fransk och engelsk kung, det arfvet tager;
Men där som många råda följer men:
För honom England blodig skjorta drager.
Det har ni ofta skådat här vid lag; —
Må nu vårt stycke vinna ert behag! *(De gå)*

ANMÅRKNINGAR.

KONUNG HENRIK DEN FEMTE.

Sid. 3. Lada. Originalet har *cockpit*, tuppfäktningsbana. Öfversättaren har endast fästat sig vid Shaksperes afsikt att ursäkta teaterns dåliga beskaffenhet och små resurser.

Sid. 5. Med sådan häftig ström m. m. Enligt Johnson en allusion på Hercules bekanta storverk då han rensade Augiæ stall.

Sid. 10. Svarta prinsen. I slaget vid Cressy (1346) lämnades prins Edvard, efter färgen på sin rustning den svarta prinsen kallad, af sin far ensam med sitt folk i striden mot Fransmännen, på det att äran af segern måtte tillfalla prinsen ensam. Prinsen vann slaget, under det att fadren, som icke förde sina troppar i striden, lugnt betraktade kampen från en väderkvarn. Prinsen var emellertid i stor fara och höll en gång på att blifva omringad af fienden.

Sid. 13. Och ingen inskrift ristas däruppå. Originalets ord *not worship'd with a waxen epitaph,* eller, som andra läsa, *paper epitaph,* hafva gifvit anledning till många olika meningar bland kommentatorerna. Öfversättaren har återgifvit den påtagliga meningen i originalet utan att fästa sig vid den tvifvelaktiga läsarten.

Sid. 16. Liden villigt m. m. Öfversättaren läser *well digets,* icke *we'll digets.* Stället är för öfrigt mycket dunkelt och underkastadt flere tydningar.

Sid. 18. Du din Isländska hund. På Henrik den femtes tid hade Engelsmännen fiskerier i Norge och på Island, hvarifrån hundar infördes till England.

Sid. 18. Barbason. Namn på en ond ande.

Sid. 19. Af Cressidas familj, d. v. s. en sköka. Jmfr Skådespelet Troilus och Cressida.

Sid. 25. Förlåt mitt brott, men ej min kropp, o konung! Parry, som hade konspirerat emot drottning Elisabeth, skref, sedan hans brottslighet blifvit upptäckt, till henne: "*a culpa, but not a poena absolve me, most dear lady.*" På dessa ord lär Shakspere här alludera.

Sid. 26. Han är i Arthurs sköt. Madam Rapp menar Abrahams sköt, men torde vara mer hemma i balladlitteraturen än i bibeln. Att beskrifningen på Falstaffs sista stunder är mästerlig, är måhända en öfverflödig anmärkning.

Sid. 27. Hållfast är den bästa hund. Enligt ordspråket: "Skryt är en bra hund, men Hållfast är bättre."

Sid. 37. Hvem talar om min nation? Det är den snarstickna Irländaren som talar. Macmorris är Irländare, Jamy Skotte och Fluellen Wallisare; en och hvar talar sin dialekt och har sina egenheter, men alla tre sluta sig ikring den hjältemodiga konungen af England. Det ligger mycken poesi i denna fiktion.

Sid. 40. *Alice, tu a été en Angleterre,* m. m. Man har velat frånkänna Shakspere denna på fransyska affattade scen, men utan allt skäl. Shakspere drifver, så snart han kan få någon anledning, litet gäck med grannarna på andra sidan kanalen, och denna scen, huru grofkornig den än må vara i vissa uttryck, är dock i det hela tagen ett litet mästerstycke af fin ironi.

Sid. 45. *Figo,* — det spanska fikonet. Allusion på Spanjorernas vana att mörda folk med förgiftade fikon.

— Skägg på generalsfason. Olika stånd brukade olika fason på skägg; krigarn klippte skägget i form af en spade eller stilett *(spade-beard, stiletto-beard).*

Sid. 47. Ditt ämbete jag känner. Nämligen på häroldskåpan.

Sid. 50. Samma sorts byxor som Bergskottarna nyttja. Detta är fritt öfversatt för att göra meningen begripligare; originalet har: *like a Kerne of Ireland, your French hose off and in your strait trossers.*

Sid. 53. Nu bilden föreställning om en tid, m. m. Denna lifliga beskrifning på natten före slaget vid Agincourt har med skäl blifvit beundrad. Mindre än saken förtjänat har man dock fästat sig vid den fina takt, med hvilken Shakspere i detta skådespel anbragt sin Chorus. Shakspere insåg, att ämnet icke kunde i strängaste mening dramatiskt behandlas, och därföre inlade han i dessa prologer framför hvar akt det episka element som han icke med fog kunde inväfva i dialogen.

Sid. 64. Ljusknektar lika, m. m. Man brukade stakar af malm, som föreställde harnesk-klädda män med båda armarna utsträckta; i händerna sattes ljusen.

Sid. 66. I dag det är sankt Crispiani dag. Slaget vid Agincourt stod på Crispiani dag (d. 25 Oktober) 1415. Detta konung Henriks tal är särdeles vackert, likasom flera i detta skådespel. Öfversättaren begagnar tillfället att fästa läsarens uppmärksamhet på konungens monolog "skyll allt på kungen" (sid. 61), samt på hans svar till franska härolden (sid. 68). Exeters beskrifning på Yorks och Suffolks död (sid. 73) bör ej heller förbises.

Sid. 73. Alexander den tjocke. Originalets komika ordlek *Alexander the pig* har öfversättaren icke kunnat återgifva.

Sid. 78. Följ och se till, att de hvarann ej skada. Prins Henriks muntra och goda lynne samt fallenhet för småputs sitter ännu kvar hos konungen och är det som företrädesvis utmärker honom framför annars närsläktade hjältekarakterer. Shakspere glömmer sig icke.

Sid. 83. Vår dyra härskarinnas höfding. Här menas grefven af Essex, som 1559 blef skickad till Irland för att betvinga upproret derstädes.

— Kejsarn. Kejsar Sigismund.

Sid. 84. Ej för Cadvallader med alla sina getter. Getabock var ett öknamn på Wallisarne, i hvilkas hembygd en myckenhet getter uppföddes.

Sid. 87. Min Dortha. Öfversättaren har följt den äldre läsarten.

Sid. 88. Du sköna, allraskönaste Kathrina! Det

sätt, på hvilket Shakspere låter konung Henrik fria till prinsessan Katharina, har blifvit mycket klandradt af Johnson, som rätt ofta har det missödet att med sitt klander träffa de originellaste ställena i Shakspere. Ett sådant är den ifrågavarande frieriscenen. Man kan med skäl säga, att konung Henrik, som här friar med svärd i hand, framför sitt ärende som en karl, om han också icke nyttjar de allravaldaste uttryck. Det hela är dock utfördt med mycken sanning och naturfrisk poesi. Öfversättaren fäster blott läsarens uppmärksamhet på konungens manliga ord: (sid. 94) "om jag skulle säga dig att jag dör" m. m. samt på den fina vändning prinsessan ger samtalet då hon svarar: "skall det vara möjligt" m. m.

Sid. 91. Nappa Turken i skägget. En anakronism; Konstantinopel togs af Turkarna först ett-och-tretti år efter Henrik den femtes död.

Sid. 94. Ni ser dem i perspektiv, m. m. Allusion på målningar som, sedda från olika håll, gifva olika bilder.

KONUNG
HENRIK DEN SJETTE.
FÖRSTA DELEN.

PERSONER:

Konung HENRIK *den sjette.*

Hertigen af GLOSTER, *konungens farbror och protektor.*

Hertigen af BEDFORD, *konungens farbror och regent i Frankrike.*

THOMAS BEAUFORT, *hertig af Exeter, konungens grand-onkel.*

HENRIK BEAUFORT, *konungens grand-onkel, biskop af Winchester, sedermera kardinal.*

JOHAN BEAUFORT, *grefve af Somerset, sedermera hertig.*

RICHARD PLANTAGENET, *äldsta sonen af den afrättade grefven af* CAMBRIDGE, *sedermera hertig af* YORK.

Grefven af WARWICK. *Grefven af* SALISBURY. *Grefven af* SUFFOLK.

Lord TALBOT, *sedermera grefve af Schrewsbury.*

JOHAN TALBOT, *hans son.*

EDMUND MORTIMER, *grefve af March.*

Mortimers fångvaktare.

En advokat.

Sir JOHN FASTOLFE. *Sir* WILLIAM LUCY.

Sir WILLIAM GLANSDALE. *Sir* THOMAS GARGRAVE.

Lord mayor'n af LONDON. WOODVILLE, *kommendant på Towern.*

VERNON, *af den hvita rosen eller* YORKS *parti.*

BASSET, *af den röda rosen eller Lancasters parti.*

KARL, *Dauphin, sedermera konung af Frankrike.*

REIGNIER, *hertig af Anjou, titulärkonung af Neapel.*

Hertigen af BURGUND. *Hertigen af* ALENÇON.

Ståthållaren i Paris. Bastarden af Orleans.

Bösse-mästaren i Orleans och hans son.

Generalen öfver de franska tropparna i Bordeaux.

En fransk sergeant. En portvaktare.

En gammal herde, fader till la Pucelle.

MARGARETHA, REIGNIERS *dotter, sedermera gift med konung* HENRIK.

Grefvinnan af AUVERGNE.

JEANNE D'ARC, *kallad la Pucelle.*

Onda andar, som uppenbara sig för la Pucelle, lorder, väktare i Towern, härolder, officerare, soldater, budbärare, svit m. m.

SCENEN är dels i England, dels i Frankrike.

FÖRSTA AKTEN.

Scen I. — *Westminster-Abbey.*

(Sorgmarsch. Man ser Henrik den femtes lik på en paradsäng, omgifven af hertigarna af Bedford, Gloster och Exeter, grefven af Warwick, biskopen af Winchester, härolder, m. fl.)

Bedf. Svep himlarna i svart, gör dag till natt!
Kometer, staters hvälfning bådande,
Slån edra klara svansar högt i skyn
Och gisslen så de onda upprorsstjärnor,
Som gifvit bifall till kung Henriks död!
Han var för stor att kunna länge lefva!
Ej England nånsin mist så härlig kung.

Glost. Ej England före honom haft en kung.
Han hade kraft, han värdig var att härska;
Hans klingas strålar gjorde mänskor blinda,
Hans armar spändes vidt som drakevingar,
Hans öga gnistrande af vredens eld
Förbländade och slog hans ovän mer
Än middagssolens eldstygn midt i pannan.
Hvi talar jag? Här räcka ord ej till:
Han lyfte ej sin hand, om ej till seger.

Exet. I svart vi sörja; hvarför ej i blod?
Henrik är död och lefver mer ej opp.
Vi göra nu ikring hans kista vakt
Och fira dödens skändeliga seger
Med denna ståtliga högtidlighet,
Likt fångar vid triumfvagn länkade.
Hvad? Skola onda stjärnor vi förbanna,
Som svekfullt vräkt vår ära öfverända?
Hvad? Eller tro, att dessa sluga Franker

Som trollmän och besvärjare förgjort
Den femte Henrik, som de bäfvat för?
Winch. Han var en kung af kungars kung välsignad.
För Frankerna blir icke domedagen
Så fasansfull, som dem hans åsyn var.
För härars Gud han kämpade i striden,
Och kyrkans förbön honom seger gaf.
Glost. Hvad? Kyrkan? Hade präster icke bedit,
Så hade ej så snart hans lifstråd brustit;
I eder smak en kvinlig prins är bäst,
Den som en skolepilt I kunnen aga.
Winch. Vår smak må vara hur som helst, lord Gloster;
Du är protektor, prins och land att styra.
Din fru är stolt; hon håller dig i tukt,
Långt mer än Gud och fromma klerker mäkta.
Glost. Tig med din fromhet, ty du älskar köttet
Och går på hela året ej i kyrkan,
Om icke för att bedja mot din ovän.
Bedf. Håll upp med detta kif och lugna er!
Vi gå till altaret. — Härolder, följen! —
Ej guld vi offra där, men våra vapen;
Död Henrik är, nu båta vapen föga. —
Du eftervärld, dig vänta år af jämmer,
Då dibarn suga gråt från modersögon,
Och England amma skall med salta tårar,
Och endast kvinnor lefva kvar att kvida. —
Du femte Henrik, jag din ande manar:
Styrk detta rike, värna det från split
Och strid mot himlens alla onda stjärnor!
Långt mera ärorikt din själ skall tindra
Än Julius Cæsar eller Berenice.

(En budbärare kommer)

Budb. Hell eder, hedervärda lorder alla!
Från Frankrike jag bringar dyster tidning
Om nederlag och blodbad och förlust.
Guienne, Champagne, Rheims, Orleans, Rouen,
Paris, Guisors, Poitiers — allt är förloradt!
Bedf. Hvad säger du här vid kung Henriks lik?

Tyst, tyst! Om slika olycksfall han hör,
Så spränger han blykistan, rusar opp.

Glost. Paris förloradt? Har Rouen sig gifvit?
Om Henrik kunde väckas från de döda,
Så dog han än en gång vid denna nyhet.

Exet. Hur gick det till? Hvem har oss så förrådt?

Budb. Förrådt? O, nej! Blott brist på folk och pengar.
Ibland soldaterna man mumlar så:
Att i partier här I skiljen er,
Och att i stället för att dra i fält
I kifven här om edra generaler.
En vill ha långsamt krig med ringa kostnad
En annan flyga snabbt, men saknar vingar,
En tredje tror att, utan allsköns kostnad,
Med fagra ord man kunde vinna frid.
Vak upp, vak upp, du Englands ridderskap,
Låt tröghet ej en nyfödd ära söfva!
Utur ert vapen liljorna man plockat,
Från Englands sköld är hälften huggen af.

Exet. Om våra tårar feltes här vid liket,
Så skulle de vid dessa budskap strömma.

Bedf. Mig angå de, mig, Frankrikes regent.
Mitt pansar hit! jag slåss för Frankrike. —
Fort bort med denna sorgens slemma dräkt!
Med sår, men ej med ögon, Fransmän skola
Sitt återbörjade elände gråta.

(En annan budbärare kommer)

2 Budb. Se dessa olycksdigra bref, mylords.
Från England Frankrike sig fullt befriat,
Så när som på ett par småstäder blott.
Karl, Dauphin, är i Rheims till konung krönt,
Bastarden har med honom sig förenat;
Reignier af Anjou tager hans parti,
Och hertig Alençon till honom flyr.

Exet. Ha! Dauphin konung? Alla fly till honom!
Hvart skola vi från denna smälek flyga?

Glost. Vi skola flyga fienden i strupen.
Om du ger tappt, så står jag på mig, Bedford.

Bedf. Hvi tviflar du uppå min ifver, Gloster?
I mina tankar har en här jag mönstrat,
Af hvilken redan Frankrike är kufvadt.

(En tredje budbärare kommer)

3 Budb. I ädle herrar, — att den sorg föröka,
Hvarmed I fukten nu kung Henriks lik, —
Jag kommer bådande en gräslig fäktning
Emellan bålde Talbot och de franske.

Winch. I hvilken Talbot segrat, eller hur?

3 Budb. O nej, i hvilken Talbot blef besegrad!
Jag vill omständligt saken er förtälja.
Den tionde Augusti, då vår hjälte
Drog sig tillbaka ifrån Orleans
Och hade knappt sextusen man i hären,
Blef han af tre och tjugutusen Fransmän
Omringad och från alla sidor ansatt.
Han hade icke tid att ordna folket,
Ej pikar framför skyttarna att sätta,
Men måtte uti hast från gärdesgårdar
Af hvassa störar göra sig en spetsgård,
Att hejda franska rytteriets choc.
I mer än trenne timmar räckte striden,
Och tappre Talbot gjorde underverk
Med spjut och lans, långt öfver mänskotanke.
Han sände hundratals till helvetet;
Allt vek, och hit och dit och öfverallt
Han högg ikring sig som en rasande.
"Det är hin hårde," ropte Frankerna;
Af häpnad full stod hären rundt omkring,
Och då hans krigsfolk såg hans hjälteanda,
Så ropte allesamman "lefve Talbot,"
Och störtade sig midt i slagets hjärta.
Nu hade de till fullo vunnit slaget,
Om ej sir Fastolfe hade spelt pultron.
Han efterst i förtruppen var placerad,

För att dem följa och dem understödja,
Men flydde utan svärdshugg som en niding.
Då blef ett allmänt nederlag och blodbad,
Kringrända voro de af Frankerna;
Att vinna Dauphins gunst, en feg Wallon
Stack Talbot uti ryggen med en lans,
Den Talbot, som ej hela Frankrike
Med all sin styrka tordes se i synen.

Bedf. Är Talbot dräpt? Då vill jag själf mig dräpa,
För det jag lefver här i makligt prål,
Då sådan tapper höfding, öfvergifven,
Åt fega fiender förrådes så.

3 Budb. O nej, han lefver, men tillfångatagen;
Lord Scales med honom och lord Hungerford:
Dräpt eller fången hela resten är.

Bedf. Hans lösen ingen ann' än jag betalar.
Jag Dauphin hufvudstupa drar från tronen,
Hans krona blifve Talbots lösepenning;
Jag fyra franska lorder ger i byte
För en af våra; nu farväl, god' herrar!
Jag skall i Frankrike en lusteld göra
För att vår helge Georgs högtid fira.
Jag tiotusen krigsmän med mig tager
Och fasta landet uti blodblad tvager.

3 Budb. Gör det, ty Orleans är hårdt belägradt,
Och Englands här är vorden matt och svag;
Gref Salisbury behöfver nu förstärkning
Och kan från myteri knappt hindra folket,
Som skall mot sådan öfvermakt bestå.

Exet. Tänk på den ed ni svurit Henrik, lorder:
Att platt förgöra Dauphin eller ock
Till lydnad bringa honom under oket.

Bedf. Jag har ej glömt den; nu jag afsked tager
Och går att genast rusta mig i ordning. *(Går)*

Glost. Jag går till Towern uti största hast
För att kanoner och förråder mönstra;
Se'n ropar jag ung Henrik ut till kung. *(Går)*

Exet. Till Eltham jag, där unge kungen är;
Till guvernör för honom är jag utsedd
Och vill där vaka för hans säkerhet.
Winch. En hvar sitt göromål och ämbet har;
Jag ledig är, åt mig är intet sparadt;
Dock vill jag ej det femte hjulet vara.
Från Eltham vill jag skicka konungen
Och själf vid statens roder sätta mig.

(Går. Ett förhänge faller för fonden)

Scen II. — *Frankrike. Framför Orleans.*

(Karl med sina troppar; Alençon, Reignier m. fl.)

Karl. Som Martis rätta lopp på himlahvalfvet
Än okändt är, så är det ock på jorden.
Nyss sken han vänligt öfver Engelsmännen,
Nu ha vi segrat och mot oss han ler.
Nämn mig en viktig stad, den vi ej ha?
För roskull här vid Orleans vi ligga;
Utsvultna Britter, bleka såsom gastar,
Svagt oss belägra månadtligt en timma.
Alenç. De sakna sina soppor och sin biffstek;
Om, likt mulåsnor, man ej stillar upp dem
Och binder hafresäcken under nosen,
Så se de klena ut som dränkta möss.
Reign. Upphäf belägringen! Hvi söla här?
Den fruktansvärda Talbot är ju fången;
Den galne Salisbury står ensam åter,
Och han må gärna spricka utaf ilska,
Ty han har hvarken pengar eller folk.
Karl. Slå larm! Slå larm! Vi rusa dem på lifvet!
Vi fäkta för de slagne Fransmäns ära!
Jag den förlåter som mig döden ger,
Om han en fotbredd mig ur striden ser. *(De gå)*

(Vapenbrak. Anfall. Återtåg. Karl kommer tillbaka med Alençon, Reignier och flere)

Karl. Nej, såg man maken? Sådant folk jag har!
Kanaljer! Hundar! Ej jag hade flytt,
Om midt bland fienden de mig ej lämnat.

Reign. Salisbury slaktar som en rasande;
Han slåss som vore han vid lifvet ledsen.
De andra lorderna, likt svultna lejon,
Framrusade som för att äta opp oss.

Alenç. Froissard, vår landsman, har förtäljt, att England
Uppfödde idel Olivers och Rolands,
Den tid då tredje Edvard satt på tronen.
Det kan man nu med mera sanning påstå,
Ty Goliather och Simsoner blott
Det sänder nu till strid. En emot tio!
Skinntorra räklar! Hvilken skulle tro,
Att sådant mod och dristighet de hade?

Karl. Kom, brytom opp! De äro galningar,
Och hungern gör dem endast ytter värre.
Jag känner dem af gammalt; förr de gnaga
Med sina tänder murarna till grus,
Än de få lust belägringen att häfva.

Reign. Jag tror, att deras armar gå med urverk,
Då jämt och samt de hugga och gå på;
Ty annars kunde de ej hålla ut.
För min del vill jag lämna dem i fred.

Alenç. Må göra!

(Bastarden af Orleans uppträder)

Bast. Hvar är prins Dauphin? Nytt jag bringar honom.

Karl. Bastard af Orleans, trefaldt välkommen!

Bast. Mig tycks er blick är mörk och kinden blek;
Har eder sista ofärd vållat detta?
Fäll icke modet, hjälpen står för dörren:
Jag för en helig jungfru med mig hit,
Som af en uppenbarelse från himlen
Utkorad är belägringen att häfva
Och jaga Britten ut ur Frankrike.
Hon gåfvan har af djup profetisk anda,
Som öfvergår de nio Roms Sibyllors;
Hvad skett och hvad skall ske, det ser hon klart.
Får jag nu kalla henne? Tro mitt ord,
Ty det är visst och sant och ofelbart.

Karl. Gå, kalla henne: *(Bastarden går)*
Hennes konst att pröfva,
Tag du som Dauphin, Reignier, min plats;
Spörj henne barskt, gif henne stränga blickar; –
Så pröfva vi hvad klokskap hon besitter.
(Karl undandöljer sig bland sviten)
(La Pucelle, Bastarden och flere komma)

Reign. Skön jungfru, du vill göra underverk?

Puc. Reignier, du tänker att bedraga mig?
Säg, hvar är Dauphin? – Kom ur gömslan fram;
Fast jag ej sett dig, känner jag dig väl.
Förskräcks ej, ingenting är doldt för mig,
Jag vill i löndom enskildt med dig tala. –
Gån bort, I herrar; lämnen oss allena.

Reign. Den första dusten tappert hon bestod.

Puc. Dauphin, jag är en fåraherdes dotter,
Mitt vett i ingen lärdom öfvadt är.
Gud och vår fru det har i nåd behagat
Att med sitt ljus mitt ringa stånd bestråla.
Se, då jag vaktade de späda lamm
Och böd min kind åt solens glöd, så täcktes
Guds moder uppenbara sig för mig,
Och böd mig, majestätisk till att åse,
Att öfverge min låga kallelse
Och rädda från fördärf mitt fosterland;
Hon lofvade sin hjälp och lycklig utgång,
Där hon förklarad kom i himmelsk glans.
Och då jag svart och solbränd var förut,
Kringgöt hon mig med dessa klara strålar
Och skapte så den skönhet, som ni ser.
Spörj mig hvadhelst du än kan hitta på,
Och jag skall svara dig på ögonblicket.
Försök mitt mod i tvekamp, om du vågar,
Och du skall se att jag är mer än kvinna.
Nu raskt beslut; dig lyckan ej skall fela,
Om krigskamratskap jag med dig får dela.

Karl. Du mig förvånat med ditt stolta tal;
Blott detta prof jag kräfver på ditt mod;

Du skall i tvekamp mäta dig med mig,
Och, om du segrar, har du talat sant;
Om ej, så tror jag ej på dig det minsta.
Puc. Jag är tillreds; här är mitt skarpa svärd,
Fem liljor pryda det på hvarje sida.
Jag valde det bland annat gammalt järn
Uti Touraine på sankt Kathrinas kyrkgård.
Karl. Kom i Guds namn! Jag fruktar ingen kvinna.
Puc. Ej, i mitt lif, jag flyr för någon man.
(De fäkta)
Karl. Håll, håll din hand! Du är en amazon
Och fäktar som en Deborah.
Puc. Guds moder
Mig bistår, annars vore jag för svag.
Karl. Hvem helst dig hjälper, du skall hjälpa mig.
Jag flammar af ett brinnande begär;
Min hand och hjärta du med ens betvingat.
Du härliga Pucelle, om du så heter,
Låt mig din slaf, och ej din konung vara;
Dauphin af Frankrike dig beder så.
Puc. Jag får ej lämna mig åt kärleks makt,
Ty Gud på mig sin helgelse har lagt;
När jag din ovän fått ur landet jaga,
Då skall jag tänka på att dig behaga.
Karl. Emellertid, se nådigt till din slaf.
Reign. Mig tyckes prinsen språkar något länge.
Alenç. Han skriftar utan tvifvel flickans kjortlar,
Ty annars höll han ej så länge på.
Reign. Afbrytom honom; han ej känner måtta.
Alenç. Hvarthän han måttar, veta icke vi:
Ett kvinnfolk listigt kan med tungan fresta.
Reign. Min prins, hvar är ni? Hvarpå tänker ni?
Skall Orleans uppgifvas eller ej?
Puc. Nej, säger jag, klentrogna hedningar!
Slåss till det yttersta; jag er beskärmar.
Karl. Hvad hon har sagt är rätt; vi skola slåss.
Puc. Jag korad är till Englands plågoris.
Ännu i natt jag vill undsätta staden:

I kunnen vänta en sankt Mårtens sommar,
Då jag till dessa krig har vändt min hand.
En ringel uti vattnet ryktet är;
Den blifver större ideligt och större,
Tills slutligt den försvinner till ett intet.
Med Henriks död tog Englands ringel slut,
Förströdt är ryktet som den inneslöt.
Nu är jag lik det stolta skepp, som trotsigt
På en gång Cæsar bar och Cæsars lycka.

Karl. Var Mahomets ingifvelse en dufvas,
Så är visst din ingifvelse en örns.
Ej Helena som födde Konstantin,
Ej helge Filips döttrar, likna dig.
Du Venus-stjärna, fallen ned på jorden,
Hur kan jag ödmjukt nog tillbedja dig?

Alenç. Ej dröjsmål mer; låt oss undsätta staden.

Reign. Fräls du vår ära bäst du kan, o kvinna!
Drif dem från Orleans och blif odödlig.

Karl. Vi vilja fresta; nu till verket genast;
Om hon är falsk, så tror jag ingen mer.

(De gå)

Scen III. — *London. Framför Towern.*

(Hertigen af Gloster uppträder med sina betjänter, klädda i blåa rockar)

Glost. Jag kommer hit att Towern visitera;
Allt sedan Henrik dog, jag fruktat knep. —
Hvar håller vakten hus, som ej syns till?
Låt porten upp; det Gloster är som ropar.

Betjänterna bulta på porten)

1 Väkt. (Innanför)
Hvem är det som så myndigt bultar på?

1 Bet. Det är den ädle hertigen af Gloster.

2 Väkt. (Innanför)
Hvem det ock är, han slipper icke in.

Bet. Skurk, svarar du mylord protektorn så?

1 Väkt. Gud honom protegere! Så vi svara.
Vi göra endast hvad man oss befallt.

Glost. Befallt? Hvem utom jag befaller här?
Det finns blott en protektor, det är jag. —

Bryt porten opp, jag tar det på mitt ansvar;
Skall jag af gödsel-knektar gäckas så?

(Betjänterna storma porten. Kommendanten Woodville närmar sig porten)

Woodv. *(Innanför)*
Hvad buller? Stå förrädare för porten?
Glost. Är det er röst jag hör, herr kommendant?
Låt porten opp, lord Gloster vill gå in.
Woodv. *(Innanför)*
Haf tålamod, ers nåd, jag får ej öppna;
Mylord af Winchester det har förbudit.
Han har uttryckligen befallt, att ej
Ni eller edra här få släppas in.
Glost. Du aktar honom mer än mig, du fege?
Den stolte Winchester, den dryga prästen,
Som salig konung Henrik aldrig tålte?
Du är ej vän med Gud, ej vän med kungen;
Låt upp! Jag annars stänger ut dig snart.
Bet. Låt genast porten upp för lord protektorn;
Vi spränga den, om ni ej öppnar kvickt.

(Winchester uppträder med en hop betjänter, klädda i bruna rockar)

Winch. Hvad nu, härsklystne Humphrey! Säg, hvad vill du?
Glost. Du präst-kalott! Vill du mig utestänga?
Winch. Ja, du förrädare till usurpator,
Men ej protektor öfver land och rike!
Glost. Tillbaka, fräcka riksförrädare!
Du som lönmörda tänkte salig kungen,
Du som åt skökor gifver aflatsbref,
Jag vill uti din breda kardinalshatt
Dig sikta, om du fortfar så att trotsa.
Winch. Tillbaka du! Jag viker ej en hårsmån;
Damascus vare här; må du som Kain
Din broder Abel dräpa, om du vill.
Glost. Jag vill ej dräpa, blott fördrifva dig.
Som i en barnkolt, i din röda kåpa,
Jag vill dig bära ut från detta rum.
Winch. Gör hvad du vågar; jag dig trotsar käckt.

Glost. Hvad? Trotsar man mig midt i synen fräckt?
Drag svärden här i denna fristad käckt!
Blårock mot brunrock. Akta, präst, ditt skägg!

(Gloster och hans folk anfalla biskopen)

Jag skall det lugga och dig duktigt puffa.
Din kardinalshatt trampar jag i stoftet;
Trots påfven och trots kyrkans värdigheter,
Jag vill dig släpa kring vid öronen.

Winch. För detta skall du stå till svars för påfven.

Glost. Winchester-gås! Ett rep, ett rep, jag ropar!
Slå dem, förströ dem uti alla väder!
Dig kör jag bort, du ulf i fårakläder.
Brunrockar, bort! Bort, röda hycklare!

(Det uppstår ett stort tumult. Midt under detsamma kommer lord mayor'n af London med rättsbetjänter)

Lord m. Fy, lorder, så att störa friden skändligt,
Då I dock öfverhetspersoner ären!

Glost. Tig, mayor! Du vet ej hur jag är kränkt.
Beaufort, som trotsar både kung och Gud,
Har till sitt eget bruk ryckt till sig Towern.

Winch. Och här står Gloster, borgerskapets ovän,
Som städse främjar krig men aldrig fred
Samt pungslår edra fria kassor jämt.
Han söker till att störta religionen,
För det han är protektor öfver riket,
Och ville hafva vapen här ur Towern
För att sig kröna och afsätta prinsen.

Glost. Jag ej med ord, men blott med hugg, dig svarar.

(De komma ånyo i handgemäng)

Lord m. Mig återstår i detta vilda tummel
Blott att kungörelsen offentliggöra: —
Rätts-tjänare! Så högt du nånsin kan.

Rättst. "Alla och en hvar, som här i dag beväpnade sammankommit emot Guds och konungens frid, åtvarnas och anbefallas, i hans höghets namn, att förfoga sig en och hvar till sitt och att icke hädanefter bära, handtera eller nyttja svärd, gevär eller dolk. Allt vid lifsstraff."

Glost. Jag bryter icke lagen, kardinal;
En annan gång vi brytas med hvarandra.
Winch. Vi råkas nog; det mötet blir dig dyrt.
Du med ditt hjärteblod skall detta gälda.
Lord m. Ur vägen! Annars ropar jag på påkar: –
Den kardinal'n är fräckare än satan.
Glost. Farväl, lord mayor! Du endast gör din tjänst.
Winch. Fördömda Gloster! Akta du ditt hufvud,
Ty jag har lust att ha det innan kort. *(De gå)*
Lord m. När först vi sopat rent, vi gå vår väg. –
O Gud, att adeln så husera får!
Jag slåss ej en gång uppå fyrti år. *(De gå)*

Scen IV. – *Frankrike. Framför Orleans.*

(Bössemästaren och hans son uppträda på muren)

Bössem. Du vet, min son, hur Orleans belägras,
Samt att förstaden är i Brittens våld.
Son. Det vet jag, far. Jag ofta skjutit på dem,
Men var ej lycklig nog att träffa rätt.
Bössem. Nu skall du träffa; gör blott som jag säger:
Som förste bössemästaren i staden
Jag måste göra något, gunst att vinna.
Mig prinsens spejare ha underrättat,
Att Britten, väl förskansad i sin förstad,
Lär, bakom hemligt gallerverk af järn,
Uti det tornet där, på staden kika
Och speja hur med möjligaste fördel
De måtte plåga oss med skott och stormning.
Att detta omak stäfja, har jag riktat
Mot samma gallerverk en fältkanon
Och gått och passat på i trenne dagar
För att få syn på dem. Nu du, min gosse,
Får passa på; jag kan ej dröja längre.
Om du får någon se, så spring med hast
Och säg mig till; jag går till kommendanten. *(Går)*
Son. Min far, det kan ni lita på; var lugn.
Får jag dem se, jag sparar er besväret.

(I öfra våningen af ett torn synas Salisbury och Talbot, sir William Glansdale, sir Thomas Gargrave m. fl.)

Sal. Talbot, mitt lif, min fröjd, jag ser dig åter!
Hur blef i fångenskapen du bemött?
Och huru kom du till att blifva utlöst?
Kom, låt oss språka här på tornets tinnar.
Talb. En fånge hade hertig Bedford gjort,
Det var den tappre Ponton de Santrailles;
Mot honom har jag blifvit bytt och utlöst.
En gång emot en mycket simpel karl
Man ville, för att håna, växla ut mig.
Jag svarte med förakt och kräfde döden,
Förr än så där jag ville plottra bort mig.
Till slut jag blef dock utlöst efter önskan.
Men ack, den falska Fastolfe kränkt mitt hjärta!
Jag med min bara näfve dräpte honom,
Om jag nu hade honom i mitt våld.
Sal. Men säg mig nu, hur man bemötte dig.
Talb. Med spott och spe och skymf och kränkningar.
På öppna torg man förde mig ikring
Som ett spektakel inför allmänheten.
Här, skrek man, är den franska härens skräck,
Den busen som man skrämde barnen med.
Då slet jag mig från vakten som mig förde,
Och gräfde stenar upp med naglarna
För att uppå min småleks vittnen slunga.
Min grymma uppsyn skrämde andra bort;
Af skräck för bråddöd djärfdes ingen nalkas.
Jag satt ej säkert nog i mur af järn;
Så vidt var fruktan för mitt namn i svang,
Att man mig trodde kunna krossa stål
Och spränga portar utaf diamant;
Man gaf mig ock skarpskyttar till bevakning,
Som gingo rundt ikring mig hvar minut,
Och om jag endast rörde mig ur sängen,
De voro redo att mig skjuta ned.
Sal. Det smärtar mig att höra hvad du lidit.
Men vi oss skola hämna grundeligt.
Nu är det kvällsvarddags i Orleans;
Från gallret här hvar enda man jag räknar

Och spejar hur de Franske sig förskansa:
Se hit; det skall dig roa att det skåda. —
Sir Thomas Gargrave och sir William Glansdale,
Nu sägen mig uttryckligen er mening,
Åt hvilket håll är bäst att öppna elden?

Garg. Mot norra porten, tror jag; där står adeln.

Glansd. Jag tror emot bålverket här vid bryggan.

Talb. Så vidt jag ser, bör staden hungras ut;
Om ej, med små skärmytslingar försvagas.

(Ett skott från staden. Salisbury och sir Thomas Gargrave falla)

Sal. Gud nåde oss, vi arma syndare!

Garg. Gud nåde mig, i mina plågor, arme!

Talb. Hvad ofärd kommer här så plötsligt på?
Salisbury, tala, om du tala kan;
Hur står det till, du ridderskapets spegel?
Ett öga och din ena kind är borta! —
Fördömda torn! Fördömda olyckshand,
Som detta grymma sorgespel har utfört!
I tretton fältslag Salisbury vann seger,
Han lärde femte Henrik krigets lek;
Så länge trummor och trumpeter ljödo,
Upphörde ej hans svärd att hugga in. —
Du lefver Salisbury? — Fast du är mållös,
Ett öga har du än, hvarmed du kan
Om nåd se upp mot himlahvalfvet. Solen
Ser med ett öga öfver hela världen. —
O Gud, gif icke nåd åt någon mänska,
Om Salisbury ej vinner nåd hos dig!
Bär liket bort! Jag följer det till grafven. —
Sir Thomas Gargrave, är du än i lifvet,
Så tala Talbot till! Se upp på honom!
Salisbury, fröjda dig åt denna tröst;
Du skall ej dö, sålänge —
Han vinkar med sin hand och ler emot mig,
Som sade han: "Då jag är död och borta,
Så glöm ej att mig hämna på de Franske." —
Plantagenet, det skall jag! — Och som Nero

På luta spela och se städer brinna.
Mitt blotta namn skall vålla Frankland ofärd.

(Tordön höres. Därpå krigsbuller)

Hvad buller? Hvad tumult i himlens sky?
Hvar kommer detta gny och buller från?

(En budbärare kommer)

Budb. Mylord, mylord, Fransmännen sig förstärkt;
Förenad med en viss Jeanne la Pucelle,
En ny och helig sierska, har Dauphin
Med väldig makt ryckt an till stadens hjälp.

(Salisbury suckar)

Talb. Hör, hör, hur Salisbury i döden suckar!
Det grämer honom, att han ej får hämnas. –
Jag blir en Salisbury för er, Fransoser! –
Pucelle och pyssja, marsvin och delphin,
Jag skall med hästhof edra hjärtan krossa
Och edra hjärnor blanda upp med dy. –
Låt föra Salisbury in i sitt tält,
Se'n låt oss se hvad fege Fransmän våga.

(De gå och bära liken med sig)

Scen V. – *Utanför en af stadsportarna.*

(Vapenbrak, skärmytsling. Talbot förföljer Dauphin och drifver honom ut; därpå kommer la Pucelle, jagande Engelsmännen framför sig. Talbot kommer in igen)

Talb. Hvar är min kraft, min styrka och mitt mod?
Vår skara viker, jag kan den ej hejda;
En kvinna, klädd i pansar, jagar den.

(La Pucelle kommer in)

Här är hon, här: – med dig jag drabbar hop;
Håll stånd, du satan eller satans mor!
Jag skall dig åderlåta, leda häxa,
Och ge din själ åt honom som du tjänar.

Puc. Kom! Jag är den som skall förnedra dig.

(De fäkta)

Talb. I himlar, låten I så helvet segra?
Om ock mitt spända mod skall bröstet spränga

Och mina armar slitas ifrån skuldran,
Jag skall dock tukta denna stolta slinka.
Puc. Talbot, farväl! Än är din stund ej kommen;
Jag proviant till staden måste bringa.
Tag fatt mig, om du kan; din kraft jag trotsar.
Gå, gå och muntra opp ditt svultna folk,
Hjälp Salisbury att göra testamente;
Vår segern är, och fler vi skola få.

(La Pucelle går in i staden med sitt krigsfolk)

Talb. Mitt hufvud surrar som ett kvarnhjul kring,
Jag vet ej hvar jag är, ej hvad jag gör.
Med skräck, men ej med kraft, lik Hannibal,
En häxa drifver våra skaror undan
Och segrar som hon lyster. Så, med rök,
Man drifver bin, och dufvor så, med stank,
Från sina kupor och från sina dufslag.
Vår djärfhet gaf oss namn af Englands hundar;
Nu springa vi som valpar bort och gnälla. *(Vapenbrak)*
Hör, landsmän! Om I ej förnyen striden,
Så plånen lejonen ur Englands vapen,
Vanbördingar, och sätten får i stället.
Får springa hälften ej så kvickt för vargen,
Ej hästar eller oxar för en tiger,
Som ni för slafvar dem ni fordom tuktat.

(En ny skärmytsling)

Det hjälper ej: — fort in i skansarna!
Salisburys död I hafven på ert samvet,
Då ingen högg ett hugg att honom hämna.
Pucelle har sluppit in i Orleans
Trots oss och allt hvad vi ha mäktat göra.
O, att jag finge dö med Salisbury!
Jag blygs så att jag må mitt hufvud dölja.

(Krigstumult. Återtåg. Talbot går med sina troppar)

SCEN VI. — *Sammastädes.*

(På stadsmuren uppträda la Pucelle, Karl, Reignier, Alençon och soldater)

Puc. Låt våra fanor svaja högt på muren;

Från Englands vargar Orleans är taget. —
Se, så har Jeanne Pucelle nu hållit ord.
Karl. Du gudavarelse! Astræas dotter!
Hur skall jag hedra dig för denna framgång?
Ditt löfte liknar en Adonis-trädgård,
Som, blommande i går, ger frukt i dag. —
Var stolt, o Frankrike, af sierskan!
Vi hafva återvunnit Orleans;
En större lycka har vårt land ej sport.
Reig. Hvi ringa icke alla stadens klockor?
Bjud borgerskapet tända lusteld, Dauphin,
Och hålla gästabud på öppen gata
För all den fröjd som Gud oss har beskärt.
Alenç. Med fröjd och lust skall hela landet fyllas,
När det blir spordt hur tappert vi oss hållit.
Karl. Af Jeanne, men ej af oss, är segren vunnen;
Jag därför vill med henne kronan dela,
Och hvarje präst och munk uti mitt rike
Skall sjunga hennes lof i procession.
En ståtligare pyramid åt henne
Jag resa vill än Rhodopes och Memphis'.
Till hennes minne, när hon dör en gång,
Skall hennes stoft, i mera dyrbar urna
Än kung Darii kostliga juvelskrin,
Vid höga fester bäras i triumf
För franska konungar och drottningar.
Ej mer vi rope an vår sankt Denis,
Ty la Pucelle är vårt skyddshelgon nu.
Kom, låt oss fröjdas nu i kungligt lag
Åt denna gyllne, segersälla dag.

(Fanfarer. Alla gå)

ANDRA AKTEN.

Scen I. — *Sammastädes.*

(En fransk sergeant och två skiltvakter komma genom porten)

Serg. Tag in er post och passa noga på:
Om I på något sätt förnimmen buller,

Och att soldater närma sig till muren,
Så låt oss veta det i corps-de-gardet.

1 Skiltv. Skall ske. *(Sergeanten går)*
Så får en stackars tjänare,
När andra sofva uti varma sängar,
Stå här i mörker, regn och köld och vaka.

(Talbot, Bedford och Burgund med troppar, som bära stormstegar)

Talb. Mylord, regent, stormäktige Burgund, —
Hvars ankomst har förvärfvat oss till vänner
Wallon och Picardie och Artois! —
I denna sälla natt är Franken sorglös,
Han hela dagen rustat och kalasat;
Låt oss tillfället taga nu i akt
Och tacka dem för sist för deras svek,
Tillställdt med trolldom och med satans konster.

Bedf. Du fega Frankrike! Hur ärelöst
Att så förtvifla om sin egen styrka
Och söka hjälp hos helvete och häxor!

Burg. En niding söker alltid sådant sällskap. —
Men hvem är den Pucelle, den så de prisa
Som änglaren?

Talb. En flicka, säger man.

Bedf. En flicka! Och så full af hjältemod!

Burg. Bed Gud, att hon ej snart som man sig visar,
Då under det fransyska riksbaneret
Hon rustning bär, som redan hon begynt.

Talb. Godt, låt dem stämpla och med trolldom fara.
Gud är vår borg. Hans segerrika namn
Må ge oss mod att storma denna stenvall.

Bedf. Stig upp, du tappre Talbot; vi dig följa.

Talb. Ej allesamman; mycket bättre då
Att uppå skilda vägar tränga in.
Så att, om det ej lyckas för den ene,
Den andre måtte kunna hålla stånd.

Bedf. Godt; jag till detta hörnet mig begifver.

Burg. Och jag till detta.

Talb. Här stormar Talbot eller gör sin graf. —
Nu, Salisbury, för dig och Henriks rätt

Skall denna natt bevisa huru fast
Jag är i tro och plikt emot er båda.

(Engelsmännen bestiga murarna med stormstegar ropande "sankt Georg!" och "lefve Talbot!" De intränga i staden)

Skiltv. Upp! I gevär! Här stormar fienden.

(Fransmännen springa öfver murarna i bara skjortan. Från olika sidor komma Bastarden, Alençon och Reignier halfklädda och oklädda)

Alenç. Ha! Hvad är det? Oklädda allesamman?
Bast. Oklädda! Ja, och glada till på köpet
Att väl vi kommo undan.
Reig. Tid, minsann,
Det var att vakna och ur sängen klifva,
Då vid vår kammardörr man slog allarm.
Alenç. I all min tid, så vidt jag varit med,
Jag aldrig sport ett krigiskt företag,
Så vildt och så förtvifladt djärft som detta.
Bast. Den Talbot, tror jag, är från helvetet.
Reig. Är han det ej, så gynnar himlen honom.
Alenç. Här kommer Karl; få se hur han slapp undan.

(Karl och la Pucelle komma)

Bast. Ha! Sankt Pucelle har hållit vakt hos honom.
Karl. Är detta list af dig, du falska kvinna?
Har du med liten vinst oss smickrat först
För att oss tiodubbel skada vålla?
Puc. Hvi bannas Karl på sin väninna så?
Skall jag då alltid vara lika mäktig?
Om jag ej segrar så i sömn som vako,
I skyllen allt på mig och klandren mig.
Sorglöse krigare! Om rätt ni vaktat,
Så hade denna ofärd ej er drabbat.
Karl. Ni, hertig Alençon, är skuld till detta;
Ni hade nattpatrullen på ert ansvar
Och passade ej bättre på er tjänst.
Alenç. Om hvart distrikt så väl bevakadt blifvit,
Som det som stod inunder mitt befäl,
Så hade icke denna skam oss händt.
Bast. Mitt var i säkerhet.
Reig. Mitt också, herre.

Karl. Själf har jag vandrat nästan hela natten
Fram och tillbaka uti mitt distrikt
Och sett att vakten blifvit riktigt aflöst:
Hvar eller hur ha de då brutit in!

Puc. Spörj icke mer om denna sak, god herrar,
Hvar eller hur: allt nog de funno på
En svagt bevakad plats och bröto in.
Nu återstår oss intet annat råd,
Än att församla våra sprängda skaror
Och bygga nya skansar dem till skada. -

(Vapenbrak. En engelsk soldat kommer in och ropar: "lefve Talbot, lefve Talbot!" De fly och lämna sina kläder i sticket)

Sold. Jag tager utan krus hvad de ha lämnat.
Att ropa Talbot är så godt som svärd,
Ty jag har lastat mig med månget byte
Och brukat såsom svärd hans blotta namn. *(Går)*

Scen II. — *Orleans. Inuti staden.*

(Talbot, Bedford, Burgund, en höfvitsman och flere uppträda)

Bedf. Nu bryter dagen in, och natten flyr,
Som insvept jorden uti becksvart mantel;
Blås till reträtt, hör upp att mer förfölja.

(Man blåser till reträtt)

Talb. För hit den gamle Salisburys lekamen
Och ställ den fram på torget här i midten
Af denna staden, som förbannad vare. —
Nu har jag löst mitt löfte till hans själ;
För hvarje droppa blod som togs från honom
Fem Fransmän minst ha dött i denna natt.
Och för att eftervärlden måtte skåda
Hvad nederlag har skett till hämnd för honom,
Vill jag i deras största kyrka bygga
En graf, hvari hans lik skall blifva nedsatt;
Och där skall klart och tydligt stå att läsa
För en och hvar hur Orleans blef plundradt,
Hur lömskt hans sorgeliga död blef vållad,
Samt hvilken skräck han var för Frankrike.
Men mig förundrar, att i detta blodbad

Vi ingenstädes sett hans nåde Dauphin,
Ej heller sköldmön, dygdespegeln Jeanne, –
Nej, ingen alls utaf den falska ligan.
Bedf. Det sägs att de, när fäktningen begynte,
Ur sina lättjobäddar rusade
Och sprungo midt bland hopar af soldater
Tvärs öfver muren ut på fria fältet.
Burg. Jag själf – så vida jag ej orätt såg
I rök och nattens dimma – dref på flykten
Helt säkert Dauphin och hans käresta,
Då arm i arm de kommo sättandes
Som ett förälskadt turturdufvepar,
Som dag och natt beständigt kuttrar samman.
När allting väl vi hafva ordnat här,
Så må vi dem med all vår makt förfölja.

(En budbärare kommer)

Budb. Hell, lorder! Hvem i denna furstekrets
Benämns den bålde Talbot, för bedrifter
Högt prisade i hela Frankrike?
Talb. Jag Talbot är; hvem vill med honom tala?
Budb. Den dygdiga grefvinnan af Auvergne,
Som blygsamt dina hjältedåd beundrar,
Anhåller att du täcktes, store lord,
Den ringa borgen där hon bor besöka,
Att hon må yfvas att hon sett den man,
Hvars ära ljuder öfver vida världen.
Burg. Ha, hör jag rätt? Pass på att våra strider
I fredligt lustspel snart förvandla sig,
Då damer mana ut oss till ett möte. –
Mylord, ni får så artig bön ej afslå.
Talb. Tro icke det; ty om en värld af männer
Med all sin talekonst ej mäktar något,
Så har dock kvinnans mildhet öfverhand. –
Säg henne, att jag tackar på det högsta
Och skall uppvakta henne underdånigt. –
Vill deras härligheter göra sällskap?
Bedf. O nej, det skulle icke passa sig;

Objuden gäst — så brukar man ju säga —
Är oftast mest välkommen när han går.

Talb. Nå väl; då får jag väl allena pröfva
Hur artigt denna damen tager mot.
Kom hit, kapten! *(Hviskar till honom)*
Ni fattar hvad jag menar?

Höfv. Rätt väl, mylord; och är af samma mening.

(De gå)

SCEN III. — *Auvergne. Slottets borggård.*

(Grefvinnan och hennes portvaktare uppträda)

Grefv. Kom väl ihåg hvad jag befallt dig, portvakt.
När det är gjordt, så ge mig nycklarna.

Portv. Det skall jag göra, hennes nåd. *(Går)*

Grefv. Min plan är anlagd; om den ej slår fel,
Så blir jag genom denna bragd så ryktbar,
Som Tomyris blef genom Cyri död.
Stort denne bålde kämpens rykte är,
Och hans bedrifter ej af mindre värde.
Mitt öga gärna vill med örat vittna
För att bedöma rätt hans underverk.

(Budbäraren inkommer med Talbot)

Budb. Min fru!
I enlighet med eders nådes önskan,
Är, på min bjudning, nu lord Talbot här.

Grefv. Han är välkommen! Hvad? Är detta Talbot?

Budb. Ja, hennes nåd.

Grefv. Frankrikes gissel, han?
Är det den Talbot, som så fruktas här,
Att mödrar tysta barnen med hans namn?
Jag ser, att ryktet fabel är och ljuger;
Jag trodde mig få se en Hercules,
En annan Hektor, fruktansvärd att åse,
Med breda skuldror och med täta lemmar.
Ack, denne är ett barn, en futtig dvärg;
Det står ej till, att denna svaga pyssling
Kan sätta sådant skräck i fiender.

Talb. Min fru, jag vågat komma till besvär;
Men som ers nåd ej nu tycks hafva lägligt,
Jag vill till annan tid besöket spara.

Grefv. Hvad menar han? Gå, fråga hvart han går.

Budb. Dröj kvar, lord Talbot! Fru grefvinnan önskar
Att veta skälet till så plötsligt afsked.

Talb. Åh jo, för det hon är så svag i tron,
Vill jag bevisa att det här är Talbot.

(Portvaktaren kommer med nycklarna)

Grefv. Om du är Talbot, är du nu min fånge.

Talb. Jag, fånge? Hvilkens?

Grefv. Min, blodlystne lord;
Och därför just har jag dig lockat hit.
Din skugga länge i min träldom varit,
Ty i mitt galleri din bild är upphängd.
Ditt väsen skall nu lida samma öde;
Jag dina ben och armar slår i kedjor,
Du, som i många år med tyranni
Vårt land förhärjat, mördat våra landsmän
Och våra män och söner sändt i träldom.

Talb. Ha, ha, ha!

Grefv. Du skrattar, usling? Snart du jämra skall.

Talb. Jag skrattar att ers nåd inbillar sig
Att hafva något mer än Talbots skugga
Att praktisera eder grymhet på.

Grefv. Är du då icke Talbot?

Talb. Jo, det är jag.

Grefv. Då har jag ock ditt väsen i mitt våld.

Talb. Nej, nej; jag är blott skuggan af mig själf:
Ni er bedrar, mitt väsen är ej här,
Ty hvad ni ser är blott den sämsta delen
Och minsta måttet af min människa.
Vet, att om hel och hållen här jag vore,
Så vore min gestalt så jättestor,
Att ert gemak ej mäktade den rymma.

Grefv. Det kan man kalla gåtokrämare!
Här vill han vara och är dock ej här;
Hur kan en slik tvetalan passa hop.

Talb. Det skall jag visa genast.

(Han blåser i ett horn. Man hör trummor och därpå en artillerisalfva. Portarna sprängas upp och soldater tränga in)

Se så, min fru; är nu ni öfvertygad,
Att Talbot blott är skuggan af sig själf?
Se här hans väsen, senor, armar, styrka,
Hvarmed han kröker eder upprorsnacke,
Förderfvar borgar, grusar edra städer
Och gör dem öde i ett ögonblick.

Grefv. Förlåt mitt brott, du segersälle Talbot!
Jag ser, du ej är mindre än ditt rykte,
Och mer än man kan se utaf din skapnad.
Låt min förmätenhet din harm ej väcka;
Det smärtar mig, att jag ej vördnadsfullt,
Så som sig borde, tagit dig emot.

Talb. Förskräcks ej, sköna fru, och misskänn icke
Lord Talbots själ, så som ni tagit miste
Uppå det yttre utaf hans person.
Hvad ni har gjort har mig ej förolämpat,
Och ingen ann upprättelse jag kräfver,
Än att ni måtte blott tillåta oss
Att pröfva på ert vin och skafferi,
Ty krigaren har alltid god aptit.

Grefv. Af allt mitt hjärta; stor den äran är
Att se en sådan hjälte i mitt hus. *(De gå)*

Scen IV. — *London. Trädgården vid Temple.*

(Grefvarna af Somerset, Suffolk och Warwick, Richard Plantagenet, Vernon och en advokat uppträda)

Plant. I store lorder, hvarför denna tystnad?
Djärfs ingen tala när det gäller sanning?

Suff. Vi talte allt för högljudt uti Temple;
Trädgården här är mera passande.

Plant. Säg då med ens, om jag ej hade rätt,
Och Somerset, den trätolystne, orätt?

Suff. Jag är en stympare, minsann, i lagen;
Jag kunde aldrig efter den mig lämpa,
Nu vill jag lämpa lagen efter mig.

Som. Döm ni, Mylord af Warwick, oss emellan.

Warw. Af tvenne falkar, hvilken flyger högst,
Af tvenne hundar, hvilken skäller grofvast,
Af tvenne klingor, hvilken biter skarpast,
Af tvenne hästar, hvilken trafvar bäst,
Af tvenne flickor, hvilken mest är pigg-ögd –
Se, sådant kan jag döma tämligen!
Men i den fina, skarpa juridiken
Slår jag minsann ej hufvudet på spiken.

Plant. Hå, hvilken artig återhållsamhet!
Så naken sanning på min sida står,
Att till och med den blinde borde se den.

Som. Och på min sida hon så välklädd står,
Så klar, så skinande, så uppenbar,
Att tvärs igenom starr hon kunde stråla.

Plant. Då tungan häftar stum i edra munnar,
Så röjen mig med tecken edra tankar:
Må den, som är en äkta adelsman
Och tror på äran af sin börd, här plocka –
Så framt han menar, att jag talat sanning –
Med mig en snöhvit ros af denna buske.

Som. Må den som ej är smickrare och feg,
Men vågar främja sanningen, med mig
Den röda rosen plocka här från törnet.

Warw. Jag älskar icke smink; fri från allt smink
Och utan kryp och smicker, plockar jag
Den hvita rosen med Plantagenet.

Suff. Med Somerset jag plockar röda rosen
Och säger därtill: Somerset har rätt.

Vern. Håll, mina herrar; plocka icke mer,
Till dess ni kommit öfverens att den,
Uppå hvars sida minsta antal rosor
Afplockat blifvit, ger den andra rätt.

Som. Anmärkningen är riktig, bästa Vernon;
Om jag får minst, så vill jag tiga still.

Plant. Jag ock.

Vern. Då plockar jag, för rätt och sannings skull,

Här denna bleka, jungfruliga blomma,
Förklarande mig så för hvita rosen.

Som. Stick ej ert finger då ni plockar den,
Att ej med blod ni färgar rosen röd
Och går så mot er vilja på min sida.

Vern. Mylord, ifall jag blöder för min mening,
Så skall min mening också läka såret
Och hålla mig på samma sida stadigt.

Som. Godt, fortfar: ha vi inga fler?

Adv. (Till Somerset) Har ej min lärdom och min lagbok orätt,
Så strider ni för orättfärdig sak,
Och därför plockar jag den hvita rosen.

Plant. Nå Somerset, hvar är nu ert bevis?

Som. I skidan här; och den bevisningen
Skall färga blodröd eder hvita ros.

Plant. Er kind dock härmar våra hvita rosor;
De blekna utaf skräck, som för att vittna
För vår rättvisa sak.

Som. Plantagenet,
Det är ej skräck, men harm att dina kinder,
Af blygsel röda, härma våra rosor,
Fast ej din tunga vill ditt fel bekänna.

Plant. Är ej din ros maskstungen, Somerset?

Som. Har ej din ros en tagg, Plantagenet?

Plant. Jo, skarpa taggar att sin rätt försvara,
När masken i din ros sin falskhet gnager.

Som. Min ros som blöder nog skall vänner finna,
Som påstå att hvad jag har sagt är sant,
Där falsk Plantagenet ej djärfs sig visa.

Plant. Vid denna rena blomma i min hand,
Jag dig föraktar och din liga, pojke!

Suff. Kom icke fram med slikt, Plantagenet.

Plant. Jo, stolte Poole!
Och både dig och honom jag föraktar.

Suff. Min del däraf jag kastar dig i halsen.

Som. Gå, bästa William Poole; för mycken heder
Vi göra denna bonde med vårt samtal.

Warw. Vid Gud! Ni honom orätt gör, mylord;
Hans ättefader var ju Lionel,
Hertig af Clarence och den tredje sonen
Till tredje Edvard, konung utaf England.
Vanbördig bonde har ej rot så djup.
Plant. Han litar uppå denna fristads skydd,
Ty annars ej den fege talte så.
Som. Vid den som skapat mig, mitt ord jag vidgår
På hvarje jordfläck uti kristenheten.
Led ej din fader, Richard grefve Cambridge,
I förra kungens tid förrädar-döden?
Står ej af hans förräderi du smittad,
Föraktad, utstött af den gamla adeln?
Hans brott än lefver skyldigt i ditt blod;
Tills du upprättad blir, är du en bonde.
Plant. Min far anklagad blef, men ej förvunnen.
Till döden för förräderi han dömdes,
Förrädare han aldrig var; det vill jag
På bättre folk än Somerset bevisa,
När uti tidens lopp min vilja mognat.
Hvad er beträffar och er hjälpkarl Poole,
Så vill jag i min minnesbok er teckna
För att för denna smädelse er tukta;
Tag er i akt, och mins att jag er varnat.
Som. Godt; du skall städse finna oss beredda
Och känna oss igen som fiender
På denna färg, som dig till trots skall bäras
Af mina vänners hop.
Plant. Och, vid min själ!
Se, denna rosen, hvit och blek af harm,
Skall jag och mitt parti för evigt bära
Som sinnebild uppå ett blodigt hat,
Tills i min graf den vissnar eller ock
Uppblomstrar stolt till höjden af min rang.
Suff. Gå på, och må ditt högmod kväfva dig!
Och så farväl, till dess härnäst vi råkas! *(Går)*
Som. Jag följer, Poole. — Farväl, högdragne Richard.
(Går)

Plant. Så trotsig! Och jag måste tåla sådant!
Warw. Den fläck de vilja kasta på ert hus
Skall plånas ut i nästa parlament,
Som Winchester och Gloster skall förlika;
Och om du då till York ej utnämnd blir,
Så vill jag icke längre heta Warwick.
Emellertid, som pant att jag dig älskar,
Men hatar Somerset och William Poole,
Bär jag med ditt parti den hvita rosen.
Och nu jag spår, — att denna tvist i dag,
Som blef i Temples trädgård en partisak,
Skall mellan hvita rosen och den röda
Mång tusen själar sända till de döda.
Plant. Min bästa Vernon, jag är er förbunden
För det ni plockade för mig en blomma.
Vern. Jag vill för er den blomman städse bära.
Adv. Det vill ock jag.
Plant. Haf tack, min bästa herre.
Kom nu med mig till kvällsvard: detta kif
Skall innan kort nog kosta månget lif. *(De gå)*

SCEN V. — *Sammastädes. Ett rum i Towern.*

(Mortimer föres in i en bärstol af två fångvaktare)

Mort. Min svaga ålders ömma väktare,
Låt Mortimer här hvila få i döden!
Liksom en man, nyss släpad från en pinbänk,
Så är min kropp af långligt fängsel bräckt;
Och dessa gråa håren, dödshärolder,
Som Nestor gamla, bleka af bekymmer,
Bebåda: det är slut med Mortimer.
Mitt öga, lampan likt hvars olja spilldes,
Blir dunkelt, ty det stundar till det sista.
Svag skuldran är och trött af sorgers börda,
Och armen märglös som ett vissnadt vinträd,
Som fäller saftlös ranka ned på marken: —
Dock denna fot, hvars lama vrister vackla
Ur stånd att bära denna jordklump mer,
Har snabba vingar nu som trå till griften,

Den enda trösten efter lifvets skiften.
Men säg mig, kommer ej min frände snart?
Fångv. Richard Plantagenet skall komma, herre.
Vi sändt ett bud till Temple, der han bor;
Man svarade, att strax han skulle komma.
Mort. Godt! Tillfredsställd blir då till slut min själ. –
Den arma Richard! Han är kränkt som jag.
Allt sedan Henrik Monmouth kom till väldet –
Jag framför honom stor i rykte var –
Har jag i detta leda fängsel suttit;
Ja, sedan dess har Richard blifvit svärtad,
Beröfvad arf och ära; men nu kommer
Bekymrens skiljedomare, den milda,
Rättvisa döden, allt eländes lisa,
Och släpper mig så huldt ur bojan lös;
Ack, att hans sorger också vore slut,
Och att han vunne så hvad han förlorat!

(Richard Plantagenet uppträder)

Fångv. Mylord, er kära systerson nu kommer.
Mort. Richard Plantagenet? Säg är han här?
Plant. Ja, ädle morbror; så er frände kommer,
Den skymfade, nyss ärekränkte Richard.
Mort. Sträck ut min arm, att jag hans hals må famna
Och gjuta i hans barm min sista pust.
O, säg mig när min mun hans kind berör,
Att ömt jag där min svaga kyss må trycka. –
Du ljufva kvist af ädla stammen York,
Säg hvi du kallade dig ärekränkt?
Plant. Stöd först din gamla rygg emot min arm,
Och, lyftad så, gif akt på min förnedring.
Jag kom i dag om någon sak i tvist
Med Somerset; ordväxlingen blef häftig;
Han brukade mot mig en smädlig tunga,
Och gaf mig stickord om min faders död;
Det tadlet lade band uppå min tunga,
Som annars skulle gifvit svar på tal.
Min goda morbror, för min faders skull
Och vid din ära som Plantagenet

Och för vår frändskaps skull, gif mig besked,
Hvarför min far, gref Cambridge, mist sitt hufvud.
Mort. Densamma orsak, som mig fängslat, frände,
Och hållit mig min hela ungdomstid
I kval och pina i ett ängsligt fångtorn,
Var en förbannad orsak till hans död.
Plant. Utveckla denna orsak närmare,
Ty jag den icke vet och kan ej gissa.
Mort. Det vill jag, om ej andan tryter mig
Och döden kommer förr'n jag talat ut.
Den fjärde Henrik, denna kungens farfar,
Tog land och krona från sin frände Richard,
Kung Edvards äldsta son och laglig arfving
Af Edvard, tredje kungen af den stammen.
Uti hans tid fann Percys ätt i Norden
Högst orättfärdig hans usurpation
Och sträfvade att sätta mig på tronen.
Det som bevekte dessa tappra lorder
Var att, då unge Richard så var afsatt
Och icke lämnat någon lifsarfvinge,
Jag var den närmaste i börd och frändskap;
Ty jag härstammar uppå mödernet
Från Lionel af Clarence, tredje sonen
Till Edvard, tredje kungen af det namnet,
Då han härstammade från John af Gaunt,
Den fjärde blott i denna hjälteätten.
Dock, märk: bäst så de dristigt kämpade,
Att gifva en rättmätig arfving kronan,
Så miste jag min frihet, de sitt lif.
Långt senare, då femte Henrik kom
På tronen efter fadren Bolingbroke,
Så äktade din fader, grefve Cambridge,
Som drog sitt ättartal från Edmund Langley,
Den store hertigen af York, min syster.
Det var din mor. Af ömkan för mitt öde,
Han värfvade en här att mig befria
Och att bekläda mig med diademet.
Den ädle grefven föll liksom de andra

Och miste hufvudet. Så undertrycktes
De Mortimers, som voro pretendenter.
Plant. Af hvilka ni, mylord, den siste är.
Mort. Ja, och du ser, att jag har inga barn,
Och mina matta ord förkunna död.
Du är min arfving; gissa själf till resten,
Men var försiktig i din trägna sträfvan.
Plant. Din allvarsamma varning ej jag glömmer:
Dock tycks mig att min fars afrättning var,
Det minsta sagdt, ett blodigt tyranni.
Mort. I tysthet, frände, drif din politik;
Ty huset Lancaster är grundadt djupt
Och är, liksom ett berg, ej lätt att flytta.
Men nu din morbror flyttar härifrån,
Som furstar flytta residens, då ej
De längre trifvas på ett gammalt ställe.
Plant. O, att en del af mina unga år
Er lifstid kunde återköpa, morbror!
Mort. Då gjorde du mig ondt, som mördarn gör
Som gifver många sår, då ett kan döda.
Sörj ej, så framt mitt väl dig ej är sorg,
Bestyr allenast om min jordafärd;
Och så, farväl; dig hoppet vare huldt,
Och lyckosamt ditt lif i fred och krig! *(Dör)*
Plant. Och fred, ej krig, nu vare med din ande!
Du gjort i fängelse din pilgrimsfärd
Och har som eremit din lefnad tillbragt. —
Godt; jag hans råd uti mitt bröst skall gömma;
Om hvad jag tänker ingen själ skall drömma. —
För honom bort, ni väktare; jag själf
Vill honom jorda bättre än han lefvat.
(Fångvaktarne bära ut Mortimer)
Här dör, o Mortimer, din dunkla fackla
Af ringare medtäflare förkväfd.
Och från den orätt och den bittra kränkning,
Som Somerset har öfvat mot mitt hus,
Skall jag förvisso mig med äran rädda.
Och därför ilar jag till parlamentet:

Man skall mitt blod sin rätt tillbaka gifva;
Min ofärd annars skall min lycka blifva. *(Går)*

TREDJE AKTEN.

Scen I. — *London. Palament-huset.*

(Fanfarer. Konung Henrik, Exeter, Gloster, Warwick, Somerset, Suffolk, biskopen af Winchester, Richard Plantagenet och flera uppträda. Gloster vill framräcka en anklagelseskrift; Winchester rycker den ifrån honom och söndersliter den)

Winch. Hvad! kommer du med djupt uttänkta rader,
Med listigt sammanskrifna smädeskrifter,
Humphrey af Gloster? Om du klaga kan
Och tänker lägga något mig till last,
Så gör det genast utan argan list,
Som jag med snabba ord, *ex tempore,*
Vill svara dig på hvad du har att säga.

Glost. Högdragne präst! vet, detta rum är fridlyst;
Du annars skulle se hvem du har skymfat.
Tro ej, änskönt med pennan jag har skildrat
Hur lågt och brottsligt du har farit fram,
Att jag har diktat, eller icke kan
Verbotim repa upp hvad jag har skrifvit.
Nej, bisp; så oförvägen är din ondska,
Så giftiga och fräcka dina ränker,
Att spena-barnen prata om din högfärd.
Du är en högst fördärflig ockrare,
Hårdnackad af naturen, fridens ovän,
Vällustig, yppig, mer än det kan anstå
En man utaf din värdighet och rang;
Hvad är mer klart än ditt förräderi,
Då du en snara lade för mitt lif
Så väl vid Towern som vid London-bridge?
Ja, skulle dina tankar siktas rätt,
Så fruktar jag, att konungen din herre
Är icke helt och hållen skyddad för
Ditt svällda hjärtas afundsamma ilska.

Winch. Gloster, jag trotsar dig. — Mylords, behagen

Att lyssna till hvad jag att svara har.
Om jag var girig, ärelysten, ilsken,
Som han mig gör, hvi är jag då så fattig?
Hur kommer sig, att jag ej söker stiga
Till högre rang, men blifver vid mitt kall?
Och mina ränker! — Säg, hvem älskar friden
Mer än jag gör, då man ej retar mig?
Nej, bästa lorder, där ej felet ligger,
Det har ej upptändt hertig Glosters harm;
Han ensam härska vill, se, det är saken,
Och ensam omge konungens person,
Och sådant föder tordön i hans bröst
Och dessa klagomål som fram han vrålar.
Men han skall se, jag är så god —
Glost. Så god?
Du? En bastard utaf min farfar! —
Winch. Ja, högvälborne lord! Ty hvad är ni,
Om ej en härsksjuk på en annans tron?
Glost. Är icke jag protektor, fräcka präst?
Winch. Och är ej jag prelat uti vår kyrka?
Glost. Jo, som en fridlös i en röfvarborg,
Där han för tjufgods söker skydd och värn.
Winch. Haf vördnad, Gloster!
Glost. Vördig är du visst
I kraft utaf ditt kall, ej i din lefnad
Winch. Rom skall väl tukta dig.
Warw. Så rym till Rom.
Som. Mylord, ni borde vara eftergifven.
Warw. Pass på att bispen ej blir öfvergifven.
Som. Mig tycks, mylord, ni borde vara from
Och akta slika herrars värdighet.
Warw. Mig tycks en bisp mer ödmjuk borde vara;
Ej en prelat det höfves så att träta.
Som. Jo, om hans helga kall så förolämpas.
Warw. Ohelig eller helig, lika godt;
Är ej hans nåde hertigen protektor?
Plant. *(Afsides)* Jag ser, Plantagenet får tiga stilla,
Ty annars heter det: "haf tand för tunga

Och fall så stora herrar ej i talet." —
Om så ej vore, munhöggs jag med bispen.
K. Henr. I fränder utaf Winchester och Gloster
Som särskildt vaken öfver Englands väl,
Jag ville helst, om böner något mäkta,
I frid och kärlek edra hjärtan binda.
O, hvilken smälek är det för vår krona,
Att två så ädla pärer skola kifvas!
Tro mig, så ung jag är jag kan dock säga,
Att borgartvist en giftig huggorm är
Som gnager på samhällets hjärterötter.
(Buller utanför. Det ropas: "ned med brunrockarne!")
Hvad larm är detta?
Warw. Uppror, utan tvifvel,
Uppväckt i ilska utaf bispens folk.
(Nytt buller. Det ropas: "stenar, stenar!" Lord mayor'n af London uppträder med sitt följe)
Mayo. I gode herrar, — dygderike Henrik, —
Förbarmande för London och för oss!
Lord Winchesters och hertig Glosters män,
Förbjudna nyss att bära något vapen,
Ha sina fickor fyllt med kiselstenar,
Och, rotande sig hop å ömse sidor,
Slå de hvarann så duktigt uti skallen,
Att mångens yra hjärna blifvit krossad.
I alla gator slår man fönster in,
Och vi ha nödgats stänga våra bodar.
(Glosters och Winchesters anhängare komma in i fullt handgemäng med blodiga hufvuden)
K. Henr. Vi bjuda er vid undersåtlig tro,
Att hejda mordisk hand och hålla frid.
Min frände Gloster, stilla denna träta.
1 Bet. Få vi ej slåss med stenar,
Så börja vi väl på med tänderna.
2 Bet. Gör hvad ni vågar; ingen rädder här.
(Nytt slagsmål)
Glost. Hör ni, mitt husfolk, sluta denna träta
Och lämna denna dumma strid å sido.

3 Bet. Vi känna eders nåde som en rättvis
Och ärlig man, som uti furstlig börd
För ingen viker utom majestätet.
Förr än vi tåla att en sådan prins,
En sådan fader för vårt fosterland,
Utaf en bläckhorns-junker förolämpas,
Så vilja vi med hustrur och med barn
Af dina fiender oss låta slakta.

1 Bet. Ja själfva naglarna på våra lik
Ånyo skola resa sig till strid. *(Nytt slagsmål)*

Glost. Håll, säger jag!
Och om I älsken mig, som I bedyren,
Så låten mig en stund få stilla er.

K. Henr. O, huru denna tvedräkt mig bedröfvar! –
Kan ni, mylord af Winchester, väl åse
Min gråt och suckan utan att bevekas?
Hvem borde sig förbarma, om ej ni?
Hvem skall väl gå med fridens budskap mer,
Då kyrkans män sin fröjd i trätor hafva?

Warw. Gif vika, Gloster; – Winchester, gif vika; –
Så framt med envis vägring I ej viljen
Er konung mörda och förstöra riket.
I sen hvad ofärd, och I sen hvad mord
Har blifvit följden af er fiendskap;
Förlikens, om ej efter blod I törsten.

Winch. Han underkaste sig; jag viker ej.

Glost. För att min konung skona, ger jag vika:
Jag annars förr ref hjärtat ur hans bröst,
Än slikt medgifvande jag gaf åt prästen.

Warw. Se, lord af Winchester, hur hertigen
Har bannlyst dystert missnöjdt raseri,
Man kan det se uppå hans klara panna:
Hvi ser ni än så mörk och tragisk ut?

Glost. Här, Winchester, jag räcker dig min hand.

K. Henr. Fy, onkel Beaufort! Jag er hört predika,
Att hatet är en svår och gräslig synd:
Vill ni nu ej er lärdom efterlefva,
Men främst emot densamma synda själf?

Warw. Du gode kung, hur mildt du bispen bannar. –
Blygs, lord af Winchester, och fridsam var!
Hvad? Skall ett barn er lära hvad sig passar.

Winch. Godt, hertig Gloster, jag vill gifva vika;
För vänskap vänskap, hand för hand jag gifver.

Glost. Ja, men jag räds, det är ej ärligt menadt. –
Se, mina vänner, mina kära landsmän,
En fredens flagga detta tecken är
Emellan oss och hela vårt parti:
Så sant Gud hjälpe mig, jag hycklar ej!

Winch. *(Afsides)* Men det gör jag, så sant Gud hjälpe mig.

K. Henr. Min dyra onkel, goda hertig Gloster,
Ack hur jag fröjdar mig åt er förlikning! –
Bort, gode män, och stören oss ej mer,
Men blifven vänner liksom edra herrar.

1 Bet. Må gjordt! Jag går till fältskärn.

2 Bet. Och det gör också jag.

3 Bet. Och jag vill se hvad bot det finns på krogen.

(betjänterna, mayor'n, etc. gå)

Warw. Tag detta papper mot, min dyre kung;
Det gäller Richard af Plantagenet,
Hvars rätt vi främja hos ers majestät.

Glost. Väl gjordt, lord Warwick; – ty, min hulde prins,
Om eders höghet noga gifver akt,
Så har ni skäl att göra Richard rätt,
I synerhet i kraft utaf de grunder
Som jag i Eltham sagt ers majestät.

K. Henr. Och dessa grunder voro starka, onkel;
Och därför är vår vilja, gode herrar,
Att Richard återställes till sitt blod.

Warw. Låt Richard återställas till sitt blod,
Så blir hans faders oförrätt försonad.

Winch. Som resten vill, så vill ock Winchester.

K. Henr. Vill Richard trogen vara, ger jag honom
Ej detta blott, men därtill hela arfvet

Som hör till huset York, från hvilket ni
I rakt nedstigande er härkomst leder.
Plant. Hörsammast lofvar dig din tjänare
Sin tro och lydnad in i dödens stund.
K. Henr. Så böj ditt knä för mina fötter ned,
Så skall jag till en gengäld för din hyllning
Med Yorks stridbara svärd omgjorda dig.
Statt, Richard, upp som en Plantagenet,
Statt upp som utnämnd hertig utaf York.
Plant. Så visst jag stånde, som din ovän falle!
Och som min trohet blomstrar, vissne de
Som tänka argt emot ers majestät!
Alla. Hell höge prins, den store hertig York!
Som. *(Afsides)* Dö, lumpne prins, oädle hertig York!
Glost. Nu är det bäst, min kung, att öfver hafvet
Ni går att krönas uti Frankrike.
En kungs närvaro väcker kärlek upp
Ibland hans undersåtare och trogna,
Men sätter skräck uti hans fiender.
K. Henr. När Gloster bjuder, konung Henrik går,
Ty vänligt råd mång ovän nederslår.
Glost. Er flotta ligger allaredan färdig.
(Alla, utom Exeter, g.i.)
Exet. Ja, vare sig i England eller Frankland,
Vi skåda likväl ej hvad följden blir:
Ty denna tvist emellan pärerna,
Den brinner under hycklad kärleks aska
Och skall till slut i ljusan låga stå.
Liksom en bulnad ruttnar småningom,
Tills ben och kött och senor falla bort,
Så denna ilskna tvist kan fräta kring sig.
Och nu jag bäfvar för den slemma spådom,
Som i den femte konung Henriks tid
Af barn och spenabarn förkunnades:
"Henrik af Monmouth, han skall vinna allt,
Henrik af Windsor, han skall allt förlora;"
Det är så klart, att Exeter blott önskar
Att före denna olyckstid få dö. *(Går)*

SCEN II. — *Frankrike. Framför Rouen.*

(La Pucelle uppträder förklädd, följd af soldater, klädda som bönder, med säckar på ryggen)

Puc. Här är stadsporten, porten till Rouen,
Som med vår list vi skola genombryta;
Gif noga akt hur edra ord ni ställa,
Och tala så som simpelt torgfolk gör,
Som skall sig pengar skaffa för sin spannmål.
Om vi nu slippa in, som jag det hoppas,
Och finna blott den tröga vakten svag,
Så vill jag gifva våra vänner tecken
Att Dauphin kan mot staden anfall våga.
1 Sold. Och, lustigt till att påse, i vår påse
Vi stoppa staden; vårt är nu Rouen;
Vi bulta på. *(Bultar på porten)*
Vak. *(Innanför)* *Qui est là?*
Puc. *Paysans, pauvres gens de France,*
Vi komma för att sälja korn på torget.
Vakt. Gå in; det redan har till torgdags ringt.
(Öppnar portarna)
Puc. Se så, Rouen, nu skakar jag din grundval.
(Pucelle och hennes folk gå in i staden)

(Karl, Bastarden af Orleans, Alençon och troppar)

Karl. Må sankt Denis välsigna denna krigslist!
Vi än en gång tryggt sofva i Rouen.
Bast. Här gick hon in med sina hjälpare;
Nu är hon där, men huru skall hon visa
Hvar bästa stället är att tränga in?
Alenç. Från tornet, där hon sätter ut en fackla;
Det är ett tecken att den väg hon gått
Är utaf alla minst och sämst bevakad.

(La Pucelle stiger upp på en af tinnarna och svänger en brinnande fackla)

Puc. Se, detta är den ljufva bröllopsfacklan,
Som nu Rouen vid sina landsmän viger,
Men brinner hemskt för Talbotisterna!
Bast. Se, ädle Karl, se vår väninnas fyrbåk,
Den klara facklan, flammar där på tornet.

Karl. Nu må den stråla som en hämndkomet,
Som en profet om fiendernas fall!

Alenç. Spill icke tiden, dröjsmål farligt är;
Fort in och ropa: "Dauphin!" på minuten,
Och låt så vakten springa öfver klingan.

(De tränga in)

(Stridstumult. Talbot kommer in med några Engelsmän)

Talb. O, Frankrike!
Du skall ditt svek med heta tårar ångra,
Om Talbot ditt försåt blott öfverlefver. —
Pucelle, den häxan, det fördömda trollet,
Har plötsligt denna satans ofärd vållat,
Så att vi knappast undgått Fransmäns högmod.

(De gå in i staden)

(Stridstumult. Utfall. Från staden kommer Bedford, som föres in sjuk i en bärstol; med honom komma Talbot, Burgund och engelska troppar. På stadsmuren uppträda Pucelle, Karl, Bastarden, Alençon m. fl.)

Puc. God morgon, tappre! Skall det vara korn?
Burgund vill säkerligen hellre fasta,
Än köpa ännu mer till samma pris:
Fullt var det utaf klint; hur smakar det?

Burg. Ja, håna, satans häxa, fräcka sköka!
Jag hoppas snart dig kväfva med ditt eget,
Så att du själf din kornskörd skall förbanna.

Karl. Ers nåd kan svälta innandess ihjäl.

Bedf. O, låt ej ord, men handling hämma sveket!

Puc. Hvad vill ni, kära gråskägg? Bryta lans
Och rida dust med döden i en bärstol?

Talb. Du franska djäfvul, oförskämda kona,
Omhvärfd af dina lystna bolare!
O, blygs du ej att skymfa åldrig hjälte
Och kalla halfdöd krigare pultron?
Jag än en gång vill nappas med dig, slinka;
Må Talbot annars dö uti sin smälek!

Puc. Så het, min herre? Dock, Pucelle, var tyst;
På Talbots tordön plägar regn ju följa.

(Talbot och de öfriga rådslå)

Gud signe parlamentet! Hvem har ordet?

Talb. Djärfs ni på öppna fältet möta oss?
Puc. Hans nåde måtte anse oss för narrar,
Om än en gång ni vill att man skall pröfva,
Om hvad oss tillhör vårt är eller ej.
Talb. Jag talar icke till den fräcka häxan,
Men, Alençon, till dig och till de andra;
Vill ni som krigsmän fäkta för er sak?
Alenç. Åh nej, signor!
Talb. Så häng dig då, signor!
Ni lumpna franska åsnedrifvare!
Som bönder hålla de sig bakom muren
Och våga icke slåss som adelsmän.
Puc. Bort, höfdingar; vi stiga ned från muren,
Ty Talbots blickar båda intet godt.
Guds fred, mylord! Vi ville blott er säga,
Att här vi voro.

(Pucelle och de öfriga lämna murarna)

Talb. Vi skola innan kort ock vara där;
Må annars Talbots rykte blifva smälek! —
Svärj mig, Burgund, svärj vid ditt huses ära,
Du, eggad upp af franska oförrätter,
Att återtaga staden eller dö:
Och jag, — så sant som Englands Henrik lefver
Och som hans far här stod som segrare,
Så sant som hjälten Lejonhjärtas hjärta
I denna nyss förrådda stad är jordadt, —
Jag vill eröfra staden eller dö.
Burg. Min ed går jämna steg med dina eder.
Talb. Dock, förr'n vi gå, sörj för den döende,
Den tappre prinsen Bedford. — Kom, mylord,
Vi vilja skaffe er en bättre plats,
Bekvämare för ålderdom och krankhet.
Bedf. Lord Talbot, gör mig icke denna skymf.
Här framför murarna utaf Rouen
Jag sitta vill och dela edra öden.
Burg. Låt oss dig öfvertala, tappre Bedford.
Bedf. Ej att gå härifrån; jag läst en gång,
Att bålde Pendragon uti en sjukbår

Drog ut i fält och slog sin fiende:
Jag tror att jag kan elda upp soldaten,
Ty så som själf jag var, var alltid han.
Talb. Du djärfva ande i ett halfdödt bröst!
Nå väl då: — Gud bevare gamle Bedford! —
Nu gäller det, du tappre prins Burgund,
Att samla våra troppar på minuten
Och rusa på vår spotska fiende.

(Burgund och Talbot gå ut med sina troppar och lämna Bedford m. fl. kvar)

(Stridstumult. Utfall. Sir John Fastolfe kommer in med en höfvidsman)

Höfv. Hvarthän, sir Fastolfe, uti sådan hast?
Fast. Hvarthän? Att rädda mig igenom flykten;
Vi blifva åter vräkta öfverända.
Höfv. Hvad? Vill ni fly och öfverge lord Talbot?
Fast. Ja alla Talbotar i hela världen,
Blott jag blir räddad. *(Går)*
Höfv. Fege riddare,
En oblid lycka följe dig i spåren! *(Går)*

(Återtåg. Anfall. Från staden komma Pucelle, Alençon, Karl m. fl. stadda i flykt)

Bedf. Nu gå i frid, min själ, när Herren vill,
Ty jag har sett vår oväns nederlag.
Hvar är, o, människa, din kraft och tillit?
Se de, som nyss så hånfullt trotsade,
De äro glada nu att kunna fly.

(Han dör och föres ut i sin bärstol)

(Krigstumult. Talbot, Burgund m. fl. uppträda)

Talb. Förloradt uppå samma dag och vunnet!
Fördubblad är vår ära nu, Burgund;
Dock himlen vare pris för denna seger!
Burg. Du tappre krigsman Talbot, i sitt hjärta
Burgund dig läser in och reser där
Af dina hjältedåd ett minnesmärke.
Talb. Tack, ädle hertig; men hvar är Pucelle?
Jag tror, att hennes skyddspatron har somnat.
Hvar är Bastardens skryt och Dauphins spe?
Hvad? Allt kaputt? Rouen sitt hufvud hänger,

Att sådant tappert sällskap flytt sin kos.
Nu skola staden vi i ordning bringa
Och dit förordna kloka ämbetsmän.
Så till Paris, till kungen; ty där ligger
Den unge Henrik med sitt ridderskap.
Burg. Hvad Talbot vill, det vill Burgund.
Talb. Likväl,
Förr än vi gå, o, låt oss icke glömma
Den ädle, nyss aflidne hertig Bedford,
Men i Rouen hans jordafärd begå.
En krigsman mera båld ej svängt en lans,
Ett hjärta mera ömt ej styrt ett hof;
Den mäktigaste kung ej undgår döden,
Ty den gör slut på arma mänskors öden.

(De gå)

SCEN III. — *En slätt i grannskapet af Rouen.*

(Karl, Bastarden, Alençon och La Pucelle uppträda med troppar)

Puc. Förtviflen ej, I prinsar, öfver detta
Och sörjen ej att så Rouen blef taget;
Sorg är ej bot, men snarare en sot,
För saker som ej mera kunna hjälpas.
Låt galen Talbot jubla för en stund
Och breda som påfågeln ut sin stjärt;
Hans fjädrar plocka vi och stubba svansen,
Blott Dauphin och de andra höra skäl.
Karl. Vi hafva hittills ju din ledning följt
Och aldrig misstro hyst till din förmåga;
Ett olycksfall ej minska kan vår tillit.
Bast. Uppleta i din hjärna hemlig list,
Och vi ditt rykte öfver jorden sprida.
Alenç. Uti en helgedom din stod vi resa
Och böja knä för dig som för ett helgon;
Gör nu ditt bästa, hulda mö, för oss.
Puc. Nå väl; så hören då Johannas plan:
Med fagert tal och sockersöta ord
Vi skola locka hertigen Burgund
Att lämna Talbot och att följa oss.

Karl. Ja visst, min söta, om vi kunde det,
Så vore icke mer i Frankrike
För Henriks krigsmän plats, ej heller skulle
Det folket trotsa oss så öfvermodigt;
De skulle rotas ut ur våra landskap.
Alenç. Och jagas ut ur Frankrike för evigt
Och ej ett enda grefskap äga här.
Puc. Nu märken, gode herrar, hur jag vill
Till önskad utgång mina planer bringa. *(Trummor höras)*
Hör, dessa trummors ljud tillkännagifver
Att deras här marscherar mot Paris.
(En engelsk marsch. På afstånd tågar Talbot förbi med sina troppar)
Der Talbot går; hans fanor svaja vida,
Och alla Englands troppar följa honom.
(En fransk marsch. Hertigen af Burgund med sina troppar)
Der går Burgund med sina i reserven;
I sanning lyckligt att han efterst går.
Begär parlamentering, gif signal.
(Man blåser till parlamentering)
Karl. Med hertigen utaf Burgund ett samtal!
Burg. Hvem kräfver samtal med Burgund?
Puc. Din landsman,
Den furstelige Karl af Frankrike.
Burg. Så tala, Karl; jag skall marschera bort.
Karl. Förtrolla honom med ditt tal, Pucelle.
Puc. Frankrikes hopp, du modige Burgund,
Dröj, låt din ringa tärna med dig tala!
Burg. Nå väl; men var ej för omständelig.
Puc. Se på ditt land, det sköna Frankrike,
Och se dess städer och dess byar kränkta
Af vilda fienders förstörelse!
Som modren skådar på sitt lilla barn,
När döden lyckt den spädes brustna öga,
Se, se ditt Frankrike, dess kval och vånda
Och se de sår, de sår dem onaturligt
Du själf har gifvit hennes kvalda bröst!
O, vänd ditt skarpa svärd åt annat håll,
Slå dem som slå, men slå ej dem som hjälpa!

En droppa blod ur fosterlandets barm
Dig smärte mer än främlingsskarors blodbad;
Vänd därför åter i en flod af tårar
Och tvätta fosterlandets fläckar af!
Burg. Har hon förhäxat mig med sina ord?
Hvad, eller har naturen smält mitt hjärta?
Puc. Ja, hela Frankrike emot dig ropar
Och tviflar på din börd och äkta härkomst.
Hvem lyder du, om ej ett härsksjukt folk,
Som blott för vinnings skull dig trogen håller?
Har Talbot blott fotfäste fått i Frankland
Och bildat dig till verktyg åt sin ilska,
Hvem utom Englands Henrik blir då herre,
Och du blir kastad ut liksom en flykting?
Kom blott ihåg och gif blott akt på detta: —
Var icke hertig Orleans din ovän,
Och var han icke uti England fången?
Men då de sport att han din ovän var,
De gåfvo honom utan lösen fri
Till trots för dig, Burgund, och dina vänner.
Se nu! Du fäktar ju mot dina landsmän,
Förent med dem som skola mörda dig.
Kom, kom, vänd om, vänd om, förlupne hertig!
Prins Karl och alla räcka dig sin famn.
Burg. Jag är besegrad; hennes höga ord
Som dundrande kanonskott mig förkrossat
Och nästan tvungit mig att böja knä. —
Förlåt mig, fosterland, förlåten landsmän!
I herrar, tagen mot ett hjärtligt famntag;
Min styrka, all min härsmakt tillhör er; —
Talbot, farväl: jag tror dig icke längre.
Puc. Komplett Fransos! Än hit, än dit han svänger.
Karl. Hell, tappre hertig! Oss din vänskap lifvar.
Bast. Och föder mod på nytt i våra hjärtan.
Alenç. Förträffligt har Pucelle sin roll nu spelat
Och sig en krona utaf guld förtjänat.
Karl. Nu låtom oss förena våra troppar
Och se hur bäst vi fienden må skada. *(De gå)*

SCEN IV. — *Paris. En sal i palatset.*

(Konung Henrik, Gloster och andra lorder; Vernon, Basset m. fl. — Talbot och några hans officerare)

Talb. Min dyre prins och hedervärde pärer,
Då jag er ankomst hit till riket hörde,
Gaf jag en stund mitt örlig stillestånd
För att min konung här min hyllning gifva.
Se, därför sänker denna arm — som vunnit
Åt er till lydno femti fästningar,
Tolf städer, sju med ringmur värjda byar
Och väl femhundra fångar utaf rang, —
Sin klinga ned inför ers höghets fötter
Och gifver med ett underdånigt hjärta
De gjorda segervinningarnas ära
Först åt min Gud och sedan åt ers höghet.

K. Henr. Min onkel Gloster, säg, är detta Talbot,
Som uti Frankrike så länge vistats?

Glost. Ja, eders konglig majestät.

K. Henr. Välkommen,
Du tappre höfding, segersälle lord!
Då jag var ung, — och än jag är ej gammal —
Erinrar jag mig att min fader sade:
"En kämpe mera båld drog aldrig svärd."
Vi redan länge känt er tro och huldhet,
Ert nit i tjänsten och i krig er möda,
Men aldrig än ni smakat vår belöning,
Ja icke ens så mycket som vår tack,
I ty att ej förr'n nu vi sett ert anlet.
Statt därför upp; för dessa trogna tjänster
Vi nämna er af Shrewsbury till grefve,
Och tag nu in er plats vid kröningen.

(Konung Henrik, Gloster, Talbot och lorderna gå)

Vern. Nu, herre, ni som var så het på sjön
Och smädade de färger, som jag bär
Till ära för min ädle lord af York,
Djärfs ni att stå till svars för hvad ni sagt?

Bass. Ja, herre! Lika braf som ni försvarar
Er fräcka tungas ilskna skällande
Mot hertig Somerset, min öfverherre.
Vern. Din lord, du skurk, jag ärar som han är till.
Bass. Hvad är han då? Fullt ut så god som York.
Vern. Det är ej sant; tag detta till bevis.
(Slår honom)
Bass. Du vet det, skurk, att vapenlagen bjuder
Att hvem så drager svärd skall genast dö;
Jag annars tappade ditt hjärteblod.
Men jag till kungen går att bedja honom
Om tillstånd att få hämnas denna skymf:
Du skall få se, att du betalar laget.
Vern. Din usling, jag är där så fort som du,
Och möter dig väl förr än du det önskar. *(De gå)*

FJÄRDE AKTEN.

Scen I. — *Paris. En audiens-sal.*

(Konung Henrik, Gloster, Exeter, York, Suffolk, Somerset, Winchester, Warwick, Talbot, ståthållaren i Paris m. fl. uppträda)

Glost. Herr biskop, sätt nu kronan på hans hufvud.
Winch. Kung Henrik hell, den sjette af det namnet!
Glost. Gör ed, ståthållare uti Paris: —
(Ståthållaren knäböjer)
Att ingen konung utom honom hylla,
Ej anse den för vän som ej är hans,
För ovän ingen utom den som stämplar
Med argan list emot hans regemente:
Och detta allt, så sant som Gud er hjälpe!
(Ståthållaren och hans svit gå)
(Sir John Fastolfe uppträder)
Fast. Min dyre kung, då från Calais jag red
För att till eder kröning skynda mig,
Blef mig i händer lämnadt detta bref
Till eders nåd från hertigen Burgund.
Talb. Må smälek följa så Burgund som dig!
Ett löfte har jag gjort, du lumpna krigsman,

Att, när härnäst vi möttes, strumpebandet
Jag skulle slita från ditt fega knä.

(Rycker strumpebandsorden ifrån honom)

Nu är det gjordt; ovärdigt har du blifvit
I denna höga orden tagen upp. —
Förlåt mig, konung Henrik och I andre:
I slaget vid Patay, då icke mer
Jag hade än sextusen man på fältet
Emot de franskes tiodubbla styrka,
Sprang denna niding, förr'n ett hugg var gifvet,
En knape just att lita på, sin väg.
I detta slag tolfhundra man vi miste;
Jag själf och flere ädlingar dessutom
Där blefvo öfvermannade och fångna.
Döm nu god' herrar, om jag orätt gjort,
Och om en slik pultron bör anses värdig
Att bära riddarband, ja eller nej.

Glost. Att sanning säga, detta dåd var nesligt
Och anstår illa hvarje simpel karl,
Långt mer en riddare och chef och höfding.

Talb. Då denna orden stiftades, mylords,
Var strumpebandets riddare af adel,
Hugstor och tapper, full af dristigt mod,
Uppfostrad uti bardalek till ära;
Han skydde ingen död och ingen nöd,
Men stod till sista man när hårdt det gällde.
Den man som icke så till sinnes är
Missbrukar blott det helga riddarnamnet,
Och är en skamfläck för den höga orden
Samt borde, om jag finge döma här,
Bli vräkt liksom en lurk i diket född,
Som djärfves skryta öfver adligt blod.

K. Henr. Du skamfläck för ditt land, du hör din dom:
Bort med dig du som varit riddersman;
Du är vid lifsstraff hädanefter biltog. — *(Fastolfe går)*
Och nu, mylord protektor, bryt det bref,
Som oss vår onkel af Burgund har sändt.

Glost. *(Ser på utanskriften)* Hvad menar han, som titeln
så förändrat?
Här står ej mer än rätt och slätt: "till kungen."
Har han då glömt hvem majestätet är?
Hvad? eller syftar denna näsvishet
På någon minskning i hans goda vilja?
Låt se: — *(Han läser)*
"Jag har af egna skäl och grunder, —
Samt rörd utaf mitt fosterlands ruin,
Så väl som utaf deras klagomål
Som grufligt sugas ut af ert förtryck —
Försakat ert fördärfliga parti
Och lyder Karl, Frankrikes rätte konung."
O nedrighet! Kan sådant vara möjligt,
Att uti vänskap, edgång och förbund
En sådan falskhet, sådant svek kan finnas?
K. Henr. Hvad? Gör min onkel af Burgund väl uppror?
Glost. Ja, prins; och nu är han er fiende.
K. Henr. Är det det värsta som i brefvet står?
Glost. Det värsta, ja, och allt som står i brefvet.
K. Henr. Nå väl; lord Talbot skall med honom tala.
Och gifva honom näpst för denna skymf. —
Hvad säger ni, mylord? Är ni förnöjd?
Talb. Förnöjd, min prins? Ni gick mig blott i förväg,
Jag hade gärna tiggt om detta uppdrag.
K. Henr. Så samla folk, ryck ut mot honom genast;
Lär honom hur förräderi vi hata,
Och hvilket brott det är att skymfa vänner.
Talb. Jag går, min kung; mitt hjärtas önskan är,
Att ni må skåda eder ovåns fall. *(Går)*
(Vernon och Basset uppträda)
Vern. Tillstäd mig envig, nådigaste konung!
Bass. Tillstäd mig också envig, dyre prins!
York. Han tjänar mig; hör honom ädle prins:
Som. Och denne mig; var honom gunstig, Henrik!
K. Henr. Haf tålamod, mylords, och låt dem tala. —
I gode män, hvad orsak har er retat?
Hvi ropen I på envig? och med hvem?

Vern. Med honom, prins, ty han mig förolämpat.
Bass. Och jag med honom; han mig förolämpat.
K. Henr. Hvad förolämpning klagen I då öfver?
Låt höra det, och jag skall svara er.
Bass. Då jag från England for till Frankrike,
Så hånade mig denna karlen här
Med smädlig tunga för den ros jag bär;
Han sade, att dess blodfärg var en bild
Utaf min herres blygselröda kinder,
Då sanning han mot bättre vetande
Bestred uti en viss juridisk fråga
Emellan hertigen af York och honom,
Med andra låga och gemena uttryck.
Att denna råa smälek vederlägga
Samt för att kämpa för min herres heder,
Begär jag nu af gunst och nåd ett envig.
Vern. Och det är ock min bön, min ädle prins:
Ty fast med listiga och hala ord
Han söker sminka upp sitt öfverdåd,
Så vet, min prins, att han har trätan väckt;
Han först tog anstöt utaf detta tecken,
Och sade att den hvita rosens blekhet
Förrådde feghet i min herres hjärta.
York. Vill du din ondska, Somerset, ej sluta?
Som. Mylord af York, ert dolda groll vill ut,
Om än så listigt ni det söker dämpa.
K. Henr. O Gud, hur mänskans sjuka hjärna yrar,
Då för en slik eländig, lumpen sak
En sådan het partistrid väckas kan!
I gode fränder, York och Somerset,
Jag ber er, stillen er och hållen frid!
York. Låt först med svärdet denna träta slitas,
Och sedan kan ers höghet bjuda frid.
Som. Den tvisten angår ingen utom oss,
Låt därföre oss själfva den få sluta.
York. Där är min pant; tag mot den, Somerset.
Vern. Nej, så som saken börjat, låt den vara.
Bass. Bekräfta det, min nådigaste konung.

Glost. Bekräfta det? Förbannadt edert kif!
Fördärf åt er och edert fräcka sladder!
Dumdristiga vasaller, skäms ni icke
Med detta oförskämda hojt och skrik
Att kungen och oss alla göra omak?
Och I, mylords, — I gören icke rätt
Att öfverse med deras galna träta;
Långt mindre att från deras munnar taga
Anledning till en tvist emellan er:
Låt mig er öfvertala till det bättre.
Exet. Det smärtar kungen: — gode herrar, frid!
K. Henr. Framträden, I som viljen kämpa här;
Jag bjuder er, så framt min gunst I älsken,
Att platt förglömma hela denna tvist.
Och I, mylords, — betänken hvar I ären,
I Frankland bland ett vankelmodigt folk.
Om de i våra blickar tvedräkt skåda
Och att vi oss emellan hysa groll,
Hur skola icke deras ilskna hjärtan
Till envis tredskhet och till uppror eggas.
Dessutom hvilken skam, I gode herrar,
Om det för andra furstar kunnigt blir,
Att för en strunt, ett ting af intet värde,
Kung Henriks pärer och hans höga adel
Förstört sig själf och Frankrike förlorat?
O, tänken på min fars eröfringar
Och mina späda år, och låt oss icke
Hvad blod har kostat spilla för ett lappri!
Låt mig bli skiljoman i denna tvist.
(Han sätter en röd ros på sig)
Jag ser ej skäl, om denna ros jag bär,
Hvi någon därför skulle tro att jag
Är mera böjd för Somerset än York.
Som fränder älskar jag dem båda lika;
Man lika gärna kan mig förebrå
Att jag en krona bär, för det att krona,
Kantänka, också bärs af Skottars konung.
Dock, eder vishet kan er bättre råda,

Än jag förmår att lära och förmana;
Vi kommit hit i frid, så låt oss ock
I frid och kärlek städse fara fort.
Min frände York, i denna del af Frankland
Vi sätta er uti vår stad och ställe: –
Ni, gode lord af Somerset, förena
Ert rytteri med hans infanteri; –
Som trogna män och ädla fäders söner,
Gån vänligt hand i hand och gjuten ut
På edra fiender er vredes galla!
Vi själf, mylord protektor, och de andra
Gå, när vi rastat, åter till Calais;
Och så till England, där jag hoppas snart
Att edra segrar bringa för min åsyn
Karl, Alençon och hela upprorsligan.

(Fanfarer. Konung Henrik, Gloster, Somerset, Winchester, Suffolk och Basset gå)

Warw. Mylord af York, minsann har icke kungen,
Som mig det tyckes, talat bra och vackert.

York. Det gjorde han; dock tycker jag ej om
Att Somersetska färgerna han bär.

Warw. Det var ett infall, klandra honom icke;
Han menar intet ondt, den goda prinsen.

York. Om han det gjorde, – dock det må så vara,
Jag andra ting nu har att tänka på.

(York, Warwick och Vernon gå)

Exet. Rätt gjorde du som höll din tunga, Richard;
Ty om ditt hjärtas lidelse fått fart,
Så hade, fruktar jag, vi där fått läsa
Mer bittert groll, mer ilsket raseri,
Än någon ens kan tänka eller ana.
Men hur som helst; det simplaste förstånd,
Som skådar detta split och kif bland adeln
Och detta skuffande på hofvets trappor
Och dessa nappatag bland favoriter,
Kan förutse att sådant går på tok.
Rätt illa att i barnhand spiran är;

Men inhemsk afund — det är mer än illa;
Där kommer ofärd, där begynner villa. *(Går)*

Scen II. — *Frankrike. Framför Bourdeaux.*

(Talbot uppträder med sina troppar)

Talb. Gå fram till stadens port, trumpetare,
Och bjud dess höfding komma fram på muren.

(En trumpetare blåser till parlamentering. På muren uppträder befälhafvaren öfver de franska tropparna m. fl.)

Den engelske John Talbot kallar er.
Talbot, kung Henriks utaf England krigsman;
Och så han bjuder: öppnen edra portar,
Ödmjuken er och hyllen Englands konung
Som lydiga och trogna undersåtar,
Så vill jag gå min väg med blodig härsmakt;
Men om mot denna frid I rynken pannan,
Så rasa mina trenne tjänsteandar,
Tveeggadt svärd och hungersnöd och mordbrand,
Som uti ögonblicket skola jämna
Med jorden edra himmelshöga torn,
Om I försaken deras kärleks tillbud.

Befälh Du gräsliga dödsuggla, olycksfågel,
Vårt rikes skräck och blodbestänkta gissel!
Ditt tyranni nu nalkas till sitt slut.
Till oss går vägen blott igenom döden,
Ty vet, vi äro väl förskansade
Och starka nog att falla ut och fäkta.
Går du tillbaks, står Dauphin rustad väl
Att snärja dig i krigets snaror flux.
På ömse sidor mura ryttarskaror
Din väg till frihet och till flykt igen.
Du kan ej vända dig åt något håll,
Där icke död med undergång dig möter
Och blekt fördärf dig skådar stinnt i synen.
Vid sakramentet tiotusen Fransmän
Ha dyrt förpliktat sig att icke rikta
De gräsliga kanoners mynningar
Mot någon annan kristen själ än Talbot.

Se, där du står och andas än, en hjälte.
En obesegrad, obetvungen ande:
Det är ditt ryktes sista gloria,
Med hvilken jag, din fiende, dig pryder;
Ty förr'n det glas, som nu begynner rinna.
Har runnit ut med timmans sista sandkorn,
Skall denna blick som ser dig frisk och röd
Dig skåda vissnad, blodig, blek och död.

(Trummor höras på afstånd)

Hör, hör!
En varselklocka, Dauphins trumma, sjunger
Sin sorgmusik för din förskräckta själ,
Och min skall ringa till din hädanfärd.

(Befälhafvaren och hans följe gå från muren)

Talb. Han diktar icke; fienden jag hör. —
Ut, snabba ryttare, att speja fältet! —
O, hvilken sorglös och försumlig krigstukt!
Här stå vi nu omgärdslade och stängda,
En liten hjord af Englands skygga rådjur,
Kringskälld utaf ett koppel franska hundar.
Om vi ä' Engelskt vildt, så fatten mod
Och stupen ej som skrala kräk för smällen,
Men vänden, med förtvifladt mod, som hjorten,
Emot blodhundarna en stålsatt panna
Och tvingen dem att blott på afstånd gläfsa.
Sälj, en och hvar, sitt lif så dyrt som jag,
Så blifva vi dem dyra djur, god' vänner. —
Gud och sankt Georg! Talbot! Englands rätt!
Förunne lycka åt vår krigar-ätt! *(De gå)*

Scen III. — *En slätt i Gascogne.*

(York uppträder med troppar; en budbärare kommer)

York. Ha ej de snabba spejarena kommit,
Som följde Dauphins stora här i spåren?
Budb. Mylord, de hafva kommit och förtälja,
Att han emot Bourdeaux marscherat af
Till kamp med Talbot: då han drog åstad,
Upptäckte spejarena tvenne skaror

Långt starkare än Dauphins, som med honom
Förente sig och drogo mot Bourdeaux.
York. Förbannad Somerset, den nidingen,
Som så fördröjt den hjälp han lofvat mig
Af rytteri, utmönstradt till belägring!
Den bålde Talbot väntar på min hjälp,
Och här jag huttlas af en svekfull skurk
Och kan ej ge den ädle kämpen bistånd.
Gud styrke honom uti denna nöd!
Ty faller han, — farväl med krig i Frankland!
(Sir William Lucy uppträder)
Lucy. Du furstehöfding för vårt Englands härsmakt,
Nödvändigare nu än någonsin
Uppå den franska jorden, rid i sporrstreck
Till ädle Talbots hjälp, som nu med järnband
Omgjordad är och trängd i grymt fördärf.
Upp till Bourdeaux, du ridderlige York,
Upp till Bourdeaux, ty annars säg farväl
Åt Talbot, Frankrike och Englands ära!
York. O, vore Somerset, som arg till sinnes
Fördröjer hjälpen, nu i Talbots ställe!
Då vore där en tapper krigsman räddad,
Och en pultron och niding satt i sticket.
Jag gråter utaf harm och raseri
Att så vi dö och nidingen går fri.
Lucy. O, skicka Talbot hjälp! hans styrka tryter.
York. Han dör; vi ock: mitt krigarord jag bryter:
Vi sörja; Fransman ler: han står, vi falla,
Men Somerset han har förrådt oss alla.
Lucy. Gud sig förbarme öfver hjälten Talbot
Och unge John, hans son! Jag mötte honom
På marschen till sin ridderlige fader!
Ej Talbot sett sin son på åtta år;
Nu mötas de med död i sina spår.
York. Ack, ingen fröjd det Talbots hjärta gaf
Att säga: "Son, välkommen till din graf!"
Bort! Smärtan kväfver mig, då skilda fränder
Sin hälsning lägga uti dödens händer. —

Lucy, farväl! Ej annat återstår,
Än den förbanna som för detta rår. —
Maine, Blois, Poitiers och Tours man tagit;
På detta allt oss Somerset bedragit. *(Går)*
Lucy. Så, under det att upprorsandans gam
På slika stora herrars hjärtan gnager,
En sömnig håglöshet till spillo gifver
Den knappast kalla segerhjältens verk,
Den evigt minnesvärda femte Henriks.
Då en och hvar sitt gagn vill ha förstoradt,
Går lif och ära, land och allt förloradt. *(Går)*

SCEN IV. — *En annan slätt i Gascogne.*

(Somerset uppträder med sina troppar; med honom följer en af Talbots officerare)

Som. Det är för sent; nu kan jag dem ej skicka.
I detta företag ha York och Talbot
För häftigt gått till väga; all vår härsmakt
Fått nog att sköta, om man nu från staden
Ett utfall gjort. Den oförvägna Talbot
Har fläckat all sin forna äras glans
Med detta galna, vilda äfventyr;
York honom bragt till strid och död och skam;
På Talbots ära York var afundsam.
Offic. Här är sir William Lucy, som med mig
Kom efter hjälp åt hären i dess trångmål.

(Sir William Lucy uppträder)

Som. Nå väl, sir William, hvem har sändt er hit?
Lucy. Hvem? Den förrådde, nedrigt sålde Talbot,
Som, rundt omringad af en väldig motgång,
Anropar ädle York och Somerset
Att drifva bort ifrån hans svaga skaror
De dödar, som emot dem löpa storm.
Och under det den hedervärde fältherrn
Från sina matta lemmar svettas blod
Och klokt sig reder, bidande på hjälp,
Så stån I båda två hans falska vänner,
Vårt Englands sista hopp, från honom fjärran

Utaf en usel afund fängslade.
Låt ej en enskild träta undanhålla
Den här som blifvit värfvad till hans hjälp,
När han, den tappre, ädle riddaren,
Sitt lif har satt på spel emot en värld.
Burgund, Bastarden, Orleans och Karl,
Reignier och Alençon omringa honom,
Och Talbot får sin död för eder skull.
Som. York eggat honom; York må honom hjälpa.
Lucy. York ropar lika högt mot eders nåde
Och svär att ni den härsmakt undanhåller,
Som blifvit just till detta krigståg värfvad.
Som. York ljuger. Hvarför hämtar han den ej?
Jag föga tjänst och kärlek honom skyller,
Är ej hans dräng och går ej i hans är'nden.
Lucy. Ett Engelskt svek, men icke Frankers härsmakt
Har nu den ädelsinte Talbot snärjt:
Han räddar ej till England mer sitt lif,
Men dör, förrådd till ofärd af ert kif.
Som. Så kom; jag skickar genast rytteriet,
Och om sex timmar står det till hans tjänst.
Lucy. För sent! Han re'n är fången eller död,
Ty fly han kunde ej, om ock han ville,
Och fly vill Talbot ej, om ock han kunde.
Som. Om han är död, farväl då Talbot stor!
Lucy. Er skammen blir, hans namn i världen bor.

(De gå)

Scen V. — *Det engelska lägret vid Bourdeaux.*

(Talbot och hans son John uppträda)

Talb. O John, min son! Jag sände efter dig
För att i krigets konst dig fostra upp
Och göra Talbots namn i dig odödligt,
Då saftlös ålderdom och svaga lemmar
Din fader hålla fast uti hans länstol.
Dock, — hvilka onda, olycksdigra stjärnor!
Nu är du kommen till en dödens fest,
Till en förfärlig, oundviklig fara:

Stig, kära barn, upp på min bästa fåle,
Och jag skall visa dig hur du skall räddas
Igenom hastig flykt. Kom, skynda dig!
John. Är jag en Talbot? Är jag son af er?
Och skall jag fly? O, om min mor ni älskar,
Beskäm ej hennes hederliga namn,
I det ni gör mig till bastard och träl!
Man säga skall: — han är ej Talbots blod,
Som flydde fegt, när ädle Talbot stod.
Talb. Fly att mig hämnas, när min död man gråter.
John. Den som så flyr, han kommer aldrig åter.
Talb. Om båda dröja, bli vi dräpta båda.
John. Så fly då ni, min far; låt mig få råda:
Ni är en stor förlust, gif akt på det;
Så icke jag: ej stort om mig man vet.
Utaf min död ej Fransman har att skryta,
Men väl af er, när Englands krafter tryta.
Ej flykt den ära fläckar, som ni vann;
Den fläckar mig, som ej till ära hann.
Ni flyr af klokhet, ni blir icke hädd,
Men om jag flyr, så sägs det: — han var rädd.
Hvad kan man hoppas väl af mig med tiden,
Om nu jag flydde i den första striden?
Här, på mitt knä, jag ber om dödlighet
Och köper ej mitt lif med skändlighet.
Talb. Skall allt din moders hopp i grafven ned?
John. Ja, förr'n jag skymfa vill min moders kved.
Talb. Är min välsignelse dig kär, så gå.
John. Till strids, ja; flykt jag passar icke på.
Talb. En del utaf din far i dig du frälsar.
John. Ej någon del, som ej med skam mig hälsar.
Talb. Du har ej rykte än, som flykt kan stäcka.
John. Jo, edert rykte; skall jag det befläcka?
Talb. Det var din far som dig att flykta böd.
John. Det vittnet gäller ej, då ni är död.
Är död så viss, så låt oss flykta båda.
Talb. Och mina män åt kamp och död förråda?
Nej, fjärran sådan skam från gråa hår!

John. Skall den då fläcka mina unga år?
Ni kan mig ej ifrån er sida rycka,
Så framt er själf i tu ni ej vill stycka.
Dröj, gå, gör hur ni vill; som ni, jag gör;
Jag vill ej lefva, om min fader dör.
Talb. Farväl då, hulde son, hvars lefnads sol
Går dunkel ned i kväll ifrån sin pol.
Med bröst vid bröst vi lefva, dö tillsamman,
Och, själ vid själ, till himlen fly med gamman.

(De gå)

Scen VI. — *En annan del af slagfältet.*

(Krigstumult. Anfall. Talbots son omringas, och räddas af Talbot)

Talb. Sankt Georg, seger! Fäkten, karlar, fäkten!
Mot mig regenten brutit har sitt ord
Och lämnat oss åt Frankers svärd och mord.
Hvar är John Talbot? — Hvila, andas ut;
Jag gaf dig lif, då det var nära slut.
John. Du tvefaldt fader, tvefaldt son jag är;
Det lif du gaf mig först, jag mistat här,
Om ej, till trots för ödet, med din glafven
Du gifvit mig ånyo lif vid grafven.
Talb. Från Dauphins hjälm din klinga gnistor slog;
Ack, hur i fadershjärtat eld det tog
Och tände segerfröjd i blytung arm,
Som slog med ungdomsglöd och krigarharm
Burgund och Orleans och Alençon
Och frälste dig från stolta Gallers tvång.
Bastarden, som din klingas mödom tog,
Den vilde Orleans, och blodet drog
Ur dina ådror, gosse, mötte jag
Och göt med hugg på hugg och slag på slag
Oäktingsblodet ut och sade så
Med stolt förakt: "Vanbördige, hör på,
Jag spiller här ditt usla tiggarblod
Till gengäld för den skära purpurflod,
Som du ifrån min tappra gosse röfvat." —
Att döda honom hade jag ej töfvat,

Men det kom hjälp. — O! du mitt lif, min själ,
Säg, är du trött, min John? mår du ej väl?
O! fly, min gosse. Hvarför dröjer du?
Ditt riddarskap är ju beseglandt nu.
Fly för att hämna mig, då jag är död;
En man ej hjälper stort i denna nöd.
Det dårligt vore och ej båta skulle
Att våga allas lif i liten julle.
Om ej i dag mig franska svärden mörda,
Så skall i morgon ålderdom mig skörda:
Om här jag dröjer, stort de icke vinna;
En dag i förväg blott mitt lif de hinna:
Med dig nedsjunka uti dödens famn
Din mor, min hämd, vår ätt och Englands namn;
Allt detta skall, om här du dröjer, lykta,
Allt detta räddas, om du blott vill flykta.

John. Bastardens svärd ej gjort mig någon smärta,
Men dessa ord dra lifsblod ur mitt hjärta.
Förr'n jag vill söka mig den vinsten snöda
Att rädda uselt lif och äran döda,
Förr'n unge Talbot flyr den gamles sida,
Så stupe hvarje häst som han vill rida
Och blifve John de franska trälar lik,
På lycka fattig och på vanfrejd rik.
Så sant som jag om Talbots namn är mån,
Om nu jag flyr, jag är ej Talbots son.
Nämn icke flykt; det föga nytta gör,
Ty Talbots son vid Talbots fötter dör.

Talb. Följ då din fader med förtvifladt sinne,
Du Icarus, mitt ljufsta fadersminne:
Om du vill slåss, så slåss vid faders sida;
Med dristigt mod vi hjältedöd förbida. *(De gå)*

Scen VII. — *En annan del af slagfältet.*

(Krigstumult. Anfall. Talbot, sårad, inledes af en betjänt)

Talb. Hvar är mitt andra lif? Mitt flyktat har. —
O, hvar är John? Min tappre Talbot hvar?
Du segerstolta död, som fängslat mig,

Jag ler vid Johns bedrifter nu åt dig.
Då han på knä mig såg bland Franker snärd,
Han svängde öfver mig sitt blanka svärd,
Och som ett hungrigt lejon gick han på
Allt hvad bedrift och rasvill hug förmå.
Men då mitt tappra skydd allena stod
Och, oanfäktad, såg sin faders blod,
Då rusade han bort ifrån min sida,
En furie lik hvars ögon rulla vida,
Och sig i franska krigstumultet sänkte;
I detta mordhafs djup min Talbot dränkte
Sin djärfva själ; där föll han i sin blod,
Min Icarus, mitt blomster, min klenod.

(Soldater komma med John Talbots lik)

Bet. Ack, dyre herre, se! Där är er son!

Talb. Du narr till död, du möter oss med hån?
Och likväl från din fräcka bödelshand,
Förenade i evighetens band,
Två Talbots, dig till trots, i luftig sky
På skära vingar upp ur stoftet fly. —
O du, hvars sår ge döden själf behag,
O skänk din far ditt sista andedrag!
O, tala! Trotsa döden midt i synen,
Han är en Fransman, rynka ögonbrynen;
Du ler, mitt barn; din mening fattar jag:
"Var döden Fransman, stod han lik i dag."
Kom, kom och lägg min John i fadersarm,
Min ande tål ej längre denna harm.
Farväl, soldater! Mitt mig ödet gaf:
Min gamla arm är unga Talbots graf. *(Dör)*

(Krigstumult. Soldaterna och betjänten gå och lämna liken kvar. Karl uppträder med Alençon, Burgund, Bastarden, Pucelle och troppar)

Karl. Om York och Somerset till bistånd kommit,
Vi skulle haft en blodig dag i dag.

Bast. Hur Talbots lejonvalp med gramse mod
Sin späda klinga dränkt i Fransmäns blod!

Puc. En gång jag mötte John och sade så:
"En flicka skall dig, lilla junker, slå."

Men med ett stolt och majestätiskt hån
Han svarade: "den store Talbots son
Skall ej bli rof för någon gatunymf."
Han utan svärdshugg gaf mig denna skymf
Och störtade mot Fransmåns täta leder.

Burg. Den gossen nog gjort ridderskapet heder.
Se, hur han är begrafven i den arm,
Som blodigt fostrat upp hans krigarharm.

Bast. Hugg dem i tu! Slit sönder detta par,
Som Englands ära, Galliens under var.

Karl. O, nej! Då dessa lefde, flydde vi;
Nu må de njuta dödens ro: låt bli.

(Sir William Lucy uppträder med sitt följe; en fransk härold går framför honom)

Lucy. Härold!
För mig till Dauphins tält, att jag må veta
Hvem som har vunnit denna dagens ära.

Karl. Hvad underdånigt budskap för du fram?

Lucy. Hvad? Underdånigt? Detta ord är franska;
En engelsk krigare det ej förstår.
Jag blott vill veta om du fångar tagit,
Och räkna deras lik som slagna blifvit.

Karl. I helvetet vi gömma våra fångar.
Men säg mig hvem du söker.

Lucy. Säg, hvar är stridens väldige Alcides,
Den bålde Talbot, lord af Shrewsbury,
För sina mäktiga bedrifter utnämnd
Till earl af Washford, Waterford och Valence?
Lord Talbot utaf Urchinfield och Goodrig,
Lord Strange af Blackmere, Lord Verdun af Alton,
Lord Cromwell Wingfield, Furnival af Sheffield,
Den segersälle lorden Falconbridge,
Sankt Georgs riddare och riddare
Utaf sankt Michael och gyllne skinnet,
Henrik den sjettes förste fältmarskalk
Uti hans alla örlig uti Frankland?

Puc. Högtrafvande och ståteligt, i sanning!
Ej Turken ens med två och femti riken

Kan rada upp en så odräglig lista. –
Han, som med dessa titlar du stofferar,
Nu ligger ruttnande vid dina fötter.
Lucy. Är Talbot död? Han, Fransmäns enda gissel
Ert rikes skräck och svarta Nemesis?
O, vore mina ögon styckekulor,
Jag skulle vildt dem skjuta er i pannan!
O, kunde jag blott väcka dessa döda,
De vore fyllest till ert rikes skräck!
Om blott hans bild hos eder funnes kvar,
Den skulle slå med skräck er största hjälte.
O, gif mig deras lik! Jag för dem bort
Och jordar dem som slika män det höfves.
Puc. Jag tror den djärfve herrn är Talbots spöke.
Ty så befallande och stolt han talar.
För Guds skull, lämna liken; här de ligga
Och stinka endast och förpesta luften.
Karl. Gå, hämta liken.
Lucy. Jag dem hädan bringar;
Men utur deras stoft skall himlen väcka
En Fœnix, som skall Frankrike förskräcka.
Karl. Gör med dem hvad ni vill, blott vi dem slippa.
Nu till Paris, du segerkrönta här!
Allt vika skall, då Talbot slagen är. *(De gå)*

FEMTE AKTEN.

Scen I. – *London. Ett rum i palatset.*

(Kung Henrik, Gloster och Exeter uppträda)

K. Henr. Har brefven än ni genomsett från påfven
Och kejsaren och grefve Armagnac?
Glost. Ja, dyre prins; och så är deras mening:
De bedja ödmjukt, att ers härlighet
I allsköns vänskap ville sluta frid
Emellan England och det franska riket.
K. Henr. Hvad tycker eders nåde om förslaget?
Glost. Rätt bra, min kung; det är det enda sättet
Att hämma spillandet af kristet blod
Och grunda lugn och ro på båda sidor.

K. Henr. Ja visst, min onkel; jag har alltid tyckt,
Att gudlöst det och onaturligt var
Att slik omänsklighet och blodig strid
Emellan trosförvanter öfvas skulle.

Glost. Dessutom — för att desto snarare
Och fastare sitt vänskapsband få knyta —
Tillbjuder grefve Armagnac — en frände
Till Karl och mäktig man i Frankrike —
Sin enda dotter åt ers majestät
Till äkta med en stor och kostbar hemgift.

K. Henr. Till äkta? Ack, min onkel, jag är ung,
Och studier och böcker mer mig passa
Än smek och kyssar och en käresta.
Dock kallen sändebuden hit och gifven
Åt en och hvar det svar som bäst I finnen.
Jag är förnöjd med valet, blott det länder
Till Herrans ära och mitt rikes väl.

(En legat och två sändebud uppträda; med dem Winchester i kardinalsdräkt)

Exet. Hvad ser jag? Är mylord af Winchester
Till kardinalsrang vald och installerad?
Nu märker jag, att det skall sanna sig
Som femte Henrik understundom spådde, —
"Om en gång Winchester blir kardinal,
Skall han sin hatt med kronan lika göra!"

K. Henr. *(Till sändebuden)*
I gode herrar, alla edra uppdrag
Vi hafva noga öfvervägt och pröfvat;
Er afsikt lika god som rättslig är,
Och därför hafva vi oss fast beslutat
Att sätta upp ett vänligt fredsförslag,
Som med mylord af Winchester vi ärna
Till Frankrike nu genast öfversända.

Glost. Och hvad er herres anbud nu beträffar:
För kungen har jag det så noga framställt,
Att han på grund af frökens stora dygder
Och fägring samt betydeliga hemgift
Vill höja henne upp till Englands drottning.

K. Henr. Som tecken och bevis på vårt förbund,
Gif henne denna ring till kärlekspant. –
Mylord protektor, laga att de komma
I säkerhet till Dover; och förtro dem
Åt hafvets lycka, när de gått om bord.

(Konung Henrik går med sin svit; likaledes Gloster, Exeter och sändebuden)

Winch. Dröj, herr legat! Ni skall mottaga först
Den summa penningar, som jag har lofvat
Att utbetala till hans helighet,
För det han denna hedersskrud mig iklädt.
Leg. Allt som ers härlighet för lägligt finner.
Winch. Nu böjer sig ej Winchester, minsann,
Inför den stoltaste af alla pärer.
Humphrey af Gloster, nu skall du få se,
Att ej i börd och rang vi äro lika,
Samt att ej bispen skall för dig ge vika.
Ditt knä du ödmjukt böja skall för mig,
Jag annars väcker upp inbördeskrig. *(De gå)*

Scen II. – *Frankrike. En slätt i Anjou.*

(Karl, Burgund, Alençon och La Pucelle uppträda med troppar under marsch)

Karl. Det budet lifvar upp vårt sjunkna·mod;
Det säges, att Parisarne sig resa
Och vända åter till de tappra Fransmän.
Alenç. Drag till Paris, kung Karl af Frankrike,
Och låt er krigsmakt här ej spilla tiden.
Puc. Frid vare hos dem, om med oss de hålla,
Om ej, så drabbe deras stad ruin!

(En budbärare kommer)

Budb. All medgång åt vår tappra general,
Och lycka åt hans hjälpare i striden!
Karl. Hvad säga våra spejare? Berätta!
Budb. Den engelska arméen, som nyss var skild
I två partier, nu förenat sig
Och ämnar genast gifva er en drabbning.
Karl. Den varningen påkommer något plötsligt.
Dock vilja vi emot dem strax oss rusta.

Burg. Ej Talbots ande mera bland dem är;
Nu är han död, ni ej behöfver frukta.

Puc. Af allt elände fruktan är det sämsta. —
Tag segren käckt, o Karl, i dina armar,
Fast Henrik gräms och hela världen larmar.

Karl. Gå på, I herrar! Hell dig, Frankrike!

(De gå)

Scen III. — *Framför Angiers.*

(Krigstumult. Anfall. La Pucelle uppträder)

Puc. Regenten segrar, Frankerna de fly. —
I signerier och I amuletter,
Och I som varnen mig, I trogna andar,
Och spån hvad hända skall, o, hjälpen mig!

(Tordön höres)

I snabba hjälpare och tjänsteandar
Åt nordens väldige allhärskare,
Jag manar er att komma till mitt bistånd!

(Onda andar visa sig)

Er snabba ankomst är ett nytt bevis
Uppå er vanda tro och nit för mig.
I tjänsteandar, sammankallade
Från underjordens hemska regioner,
O, hjälpen mig blott denna enda gång,
Att franska väldet må behålla seger.

(De gå omkring henne, men tala icke)

O plågen mig ej så med långsam tystnad!
Jag har ju närt er med mitt eget blod,
Nu vill jag hugga af en lem åt er
Som underpant på större lön med tiden,
Om endast nu I viljen hjälpa mig. —

(De hänga sina hufvuden)

Finns ingen hjälp? Jag lofvar er min kropp
Till vedergällning, om min bön I hören.

(De skaka sina hufvuden)

Kan ej min kropp, ej offret af mitt blod,
Förmå er till er forna villighet,

Så tag min själ, min kropp, min själ och allt,
Blott England icke kufvar Frankrike.

(De försvinna)

Se, de försmå mig! Nu är tiden kommen,
Då Frankrike sin stolta hjälm skall sänka
Och lägga hufvudet i Englands sköt.
Min gamla trolldom nu för svag är vorden,
Och helvetet för starkt att brottas med. —
Nu sjunker, Frankrike, din glans i stoftet. *(Går)*

(Krigstumult. Fransmän och Engelsmän komma in fäktande. La Pucelle och York komma i handgemäng. Pucelle blir fången. Fransmännen fly)

York. Nu har jag fått dig fatt, du franska slinka;
Lös dina andar nu med signerier
Och fresta om de kunna dig befria. —
En vacker fångst, en läckerbit åt satan!
Se, hur den leda häxan rynkar pannan,
En Circe lik som vill förvandla mig!

Puc. Till värre skapnad kan du ej förvandlas.

York. O, Dauphin är en genomhygglig karl,
Blott han kan finna gunst för dina ögon.

Puc. Må pinsam ofärd drabba Karl och dig,
Och må ni båda blifva plötsligt gripna
Af blodig hand uti er bästa sömn!

York. Gemena häxa, trolldomskona, tig!

Puc. O, låt mig dock en liten stund förbanna!

York. Ja, när du kommer upp på bålet, satan!

(Krigstumult. Suffolk uppträder, ledande vid handen prinsessan Margaretha)

Suff. Hvem du må vara, du är nu min fånge.

(Han ser på henne)

Du hulda skönhet, frukta ej, blif kvar,
Ty blott med vördsam hand jag skall dig röra
Och mildt den lägga kring ditt smärta lif.
Jag kysser denna hand till evig frid.

(Kysser henne på handen)

Hvem är du? Säg, att jag må ära dig.

Marg. Margretha är mitt namn; min fader är
Neapels konung, hvem du ock må vara.

Suff. Jag grefve är, och Suffolk är mitt namn.
O vredgas ej, naturens underverk,
Att det mitt öde blef att fånga dig!
Så skyddar svanen lena svandunsungar
Inunder sina vingars fängelse.
Dock, tål du icke detta slafveri,
Så gå som Suffolks vän och gör dig fri.
(Hon vänder sig om för att gå)
O, dröj! — Jag har ej makt att släppa henne;
Min hand vill släppa, hjärtat säger — nej.
Som solen gnistrar uppå böljans spegel
Och bländar ögat med en härmad stråle,
Så skimrar denna skönhet i mitt öga.
Jag ville fria, men jag törs ej tala;
Med bläck och penna vill jag mig förklara:
Fy, De la Poole! Nedsätt ej så dig själf;
Har du ej tunga? Är hon ej din fånge?
Skall du väl bäfva för en kvinnas blick?
Ja, skönhets fursteliga majestät
Förvirrar tungan och förslöar sinnet.
Marg. Säg, grefve Suffolk, — om du heter så —
Hvad lösen skall jag gifva för min frihet?
Ty jag förstår, att jag din fånge är.
Suff. *(Afsides)* Hur vet du om hon dina böner afslår,
Förr än du har till hennes kärlek giljat?
Marg. Du talar ej? Hvad lösen skall jag gifva?
Suff. *(Afsides)* Ja, hon är skön, och därför bör jag fria:
Hon är en kvinna, därför kan hon vinnas.
Marg. Vill du ta lösen mot? Ja, eller nej.
Suff. *(Afsides)* O dåre! Kom ihåg, du har en hustru;
Hur kan då hon din käresta väl blifva?
Marg. Jag tror jag går min väg; han vill ej höra.
Suff. Det är det kortet som fördärfvar spelet.
Marg. Han pratar tok; jag tror, att karln är galen.
Suff. Och dock kan man ju få dispensation.
Marg. Och dock ni borde väl mig gifva svar.
Suff. Jag henne vinna skall. För hvem? För kungen.
Åh nej, en sådan träbock är jag ej.

Marg. En tråbock? Säkert är han timmerman.
Suff. *(Afsides)* Och dock kan så min kärlek tillfreds ställas,
Och frid emellan dessa riken stiftas.
Men än en sak som tål att tänka på!
Om också hennes far är kung i Napel
Och hertig utaf Maine och Anjou, — fattig
Han är, och slikt parti ej adeln tål.
Marg. Hör ni, kapten? Har ni nu tid att tala?
Suff. Så skall det bli, man säge hvad man vill:
Henrik är ung och lätt att öfvertala. —
Jag har en hemlighet att säga er.
Marg. *(Afsides)* Han är ju riddare; fast jag är fånge,
Så vågar han väl ej vanära mig.
Suff. Min fröken, värdigas att höra mig.
Marg. *(Afsides)* Kanhända komma Fransmän till min hjälp,
Och då jag ej hans artighet behöfver.
Suff. Min ljufva fröken, hör mig i en sak —
Marg. *(Afsides)* Hå! Kvinnor varit fångar förr än nu.
Suff. Min fröken, säg mig hvarför så ni talar.
Marg. Förlåt mig, det är blott ett *quiproquo.*
Suff. Prinsessa, säg om ni för lycklig anser
Den boja, som till drottning er kan göra?
Marg. Mer usel är en drottning uti bojor,
Än någon slaf uti sitt slafveri;
Fri skall en furste vara.
Suff. Så ock ni,
Om rika Englands konung blott är fri.
Marg. Hvad har hans frihet väl med mig att göra?
Suff. Jag vill dig göra till kung Henriks drottning
Och lägga gyllne scepter i din hand
Och sätta dyrbar krona på ditt hufvud,
Om du dig vill nedlåta till min —
Marg. Hvad?
Suff. Hans käresta.
Marg. Jag är ej värd att Henriks hustru bli.
Suff. Nej, fröken; det är jag som ej är värd

Att fria till så fager dam för honom,
Och själf ej hafva någon del i valet.
Är ni tillfreds därmed, min ädla fröken?
Marg. Ja, om min far så vill, är jag tillfreds.
Suff. Så låt då kalla fram befäl och fanor. —
Invid er faders fästningsmur ett samtal
Vi kräfva, för att höra hvad han säger.

(Troppar komma fram. Det blåses till parlamentering. Reignier uppträder på muren)

Suff. Se, Reignier, se här din dotter fångad!
Reign. Af hvem?
Suff. Af mig.
Reign. Kan det ej hjälpas, Suffolk?
Jag är soldat och har ej lust att gråta
Och jämra öfver lyckans vankelmod.
Suff. Jo, ädle herre, nog kan detta hjälpas;
Gif blott — jag vid din ära dig besvär —
Din dotter till gemål åt konung Henrik;
Med mycken strid jag hennes bifall vunnit,
Och denna hennes lätta fångenskap
Har gifvit kunglig frihet åt din dotter.
Reign. Är detta sagdt på allvar, grefve Suffolk?
Suff. Den sköna fröken Margaretha vet,
Att Suffolk hvarken hycklar eller smickrar.
Reign. Uppå ditt fursteord jag stiger ned
Att svara på din billiga begäran.

(Går ned från muren)

Suff. Och här jag vill uppå din ankomst bida.

(Trumpeter. Reignier kommer ned)

Reign. Välkommen, tappre grefve, i vårt land!
Befall i Anjou hvad ni helst behagar.
Suff. Tack, Reignier, du lycklige som har
Så fager dotter född till kungabrud.
Hvad svar behagar eders nåde gifva?
Reign. Då hennes ringa värde värdt du aktar
Att blifva furstlig brud åt sådan herre,
Så skall, uppå det villkor att i lugn
Jag får mitt Anjou och mitt Maine besitta,

Från allt förtryck och krigets plågor fritt,
Min dotter blifva Henriks, om han vill.
Suff. Så gäldas hennes lösen; hon är fri.
Jag svarar för att eders nåd i ro
Skall dessa båda grefskap få besitta.
Reign. Och jag dig gifver här, i Henriks namn,
Hvars höga majestät du föreställer,
Min dotters hand till pant på tro och huldhet.
Suff. Emottag, Reignier, en kunglig tack,
Ty denna underhandling rör en konung; *(Afsides)*
Och likväl tyckes mig jag hellre vore
Min egen ombudsman i denna sak. —
Jag far till England nu med denna nyhet
Och lagar om att detta bröllop firas.
Farväl! Infatta denna diamant
I gyllene palatser, som sig höfves.
Reign. Jag famnar dig, som om jag famna skulle
Den kristelige konung Henrik själf.
Marg. Farväl, mylord! Välönskningar och böner
Skall Margaretha städse egna Suffolk. *(Hon vill gå)*
Suff. Farväl, min fröken! Dock, Margretha, hör:
Ej någon furstlig hälsning till min konung?
Marg. Bär fram en sådan hälsning, som det höfves
En flicka och en mö och tjänarinna.
Suff. Ljuft sagda ord och blygsamt fogade.
Men än en gång jag faller till besvär, —
Ej någon kärlekspant till konung Henrik?
Marg. Jo, bästa lord; ett rent och fläckfritt hjärta
Af kärlek än ej rördt, jag sänder kungen.
Suff. *(Kysser henne)* Och denna utomdess.
Marg. Behåll den själf; — jag ej fördristar mig
Så barnslig pant att sända till en konung.
(Reignier och Margaretha gå)
Suff. Ack, om du vore min! — Dock, Suffolk, håll!
Du får i denna labyrint ej vandra;
Där lura arga svek och Minotaurer.
Låt Henrik tjusas utaf hennes pris
Och glöm ej hennes underbara gåfvor,

Den vilda tjuskraft som fördunklar konsten.
Påminn dig hennes fägrings bild på hafvet,
Så att, när du för Henrik böjer knä,
Du må hans vett med underverk förtrolla.

(Går)

Scen IV. — *Hertigens af York läger i Anjou.*

(York, Warwick och flera uppträda)

York. För fram den häxan, dömd till bålets lågor.

(La Pucelle kommer in med vakt. En herde följer henne)

Herd. Ack Jeanne! Din faders hjärta brista vill.
Har när och fjär jag sökt i alla land,
Och, då jag ändtligen dig lyckats finna,
Skall jag dig se i förtid pinligt dö?
Ack Jeanne, mitt kära barn, jag dör med dig.

Puc. Du skrala tiggargubbe! Usla träl!
Jag stammar från ett mera ädelt blod;
Du hvarken är min fader eller frände.

Herd. Fy, fy! — Det är ej så, I ädle herrar!
Hon är mitt barn, det vet ju hela socknen;
Än lefver hennes mor och kan bevittna,
Att hon var första frukten af min svendom.

Warw. Elända! Vill du neka för din släkt?

York. Det visar hvilken lefnad hon har fört,
Gemen och ond; så skall den också sluta.

Herd. Fy, Jeanne, att du kan så förhärdad vara!
Du är mitt kött och blod, det vete Gud,
Och jag för dig har många tårar gjutit;
Min kära Jeanne, förneka icke mig!

Puc. Tig, bonde! — Ni har värfvat denna man
För att min adeliga krona fläcka.

Herd. Ja, det är sant, jag prästen gaf en krona
Den dag han vigde mig vid hennes moder. —
Böj knä, mitt barn, och låt mig dig välsigna.
Du rör dig ej? Nå, vare då förbannad
Din födselstund! Och måtte all den mjölk,
Som du ifrån din moders spenar didde,
För dig ett dödligt råttgift hafva varit!

Och då du mina lamm på bete dref,
O, måtte hungrig varg dig hafva slukat!
Förnekar du din fader, fräcka kona?
Bränn henne, bränn! Att hänga är för godt.

(Går)

York. För henne bort. Hon har för länge lefvat
Och världen fyllt med sina stygga laster.

Puc. Låt först mig säga er hvem ni fördömt:
Jag är ej aflad af en usel herde,
Men leder ättartal från kunglig släkt,
Som dygdesam och helig blifvit korad
Att genom himmelens ingifvelse
På jorden verka månget härligt under.
Med onda andar har jag aldrig umgåtts:
Men I, — af onda lustar fläckade
Och sölade uti oskyldigt blod,
Fördärfvade af tusen fel och laster —
I dömen, att det platt omöjligt är
Att göra under utan satans hjälp,
För det I själfve ej i nåden ären.
I faren vill! Jeanne d'Arc har städse varit
En obefläckad jungfru från sin barndom
Samt kysk och ren i själfva sina tankar,
Och hennes jungfrublod, så grymt förspilldt,
Skall ropa efter hämnd vid himlens portar.

York. Ja, ja; — för henne bort till afrättsplatsen.

Warw. Och hör, godt folk; för det hon är en flicka,
Så spara ej på ved, gif henne fyllest.
Låt sätta upp tjärtunnor ikring pålen,
På det att hennes pina må förkortas.

Puc. Kan intet smälta edra hårda hjärtan? —
Bekänn då, Jeanne, din svaghet, som dig gifver
I kraft af lagen skydd och förmånsrätt. —
Blodstänkta mördare, jag är med barn!
O dräpen icke fostret i mitt sköte,
Om än I släpen mig till våldsam död!

York. Nå, Gud bevars! Den helga mön med barn?

Warw. Det största underverk hon nånsin gjort!
Gick all er stränga kyskhet ut på detta?
York. Hon har med Dauphin roat sig en smula;
Jag trodde nog det skulle gå därhän.
Warw. Se så! Vi låta ej bastarder lefva,
I synnerhet om Karl är barnafadern.
Puc. Ni misstar er; jag har ej barn med honom,
Men det var Alençon som njöt min kärlek.
York. Hvad, Alençon! den falske Machiavelli!
Det dör, om ock det hade tusen lif.
Puc. Förlåten mig, att jag bedragit er;
Ej Karl, ej Alençon min oskuld röfvat,
Men det var Reignier, kungen i Neapel.
Warw. En äkta man! Det var det allra värsta!
York. Den flickan hon är god! Hon vet ej själf —
Så många voro de – hvem hon skall nämna.
Warw. Ja, däraf syns att hon är liberal.
York. Och ändock är hon obefläckad jungfru. —
Du kona, ungen och dig själf du dömt,
Försök ej bedja, ty det är förgäfves.
Puc. Så för mig bort; — förbannelse med er!
Må aldrig solen kasta sina strålar
Uppå det land I byggen och bebon!
Må natt omskygga er och dödens skugga,
Tills ofärd och förtviflan drifva er
Att bryta nacken eller nyttja repet.

(Hon föres bort af vakten)

York. Spring du i stycken, sjunk i aska ned,
Du helvetets fördömda tjänarinna!

(Kardinal Beaufort uppträder med svit)

Kard. Mylord regent, jag hälsar eders nåde
Med fullmaktsbref ifrån min herre kungen.
Ty vet, mylord, att kristenhetens stater,
Af ömkan rörda öfver dessa blodbad,
Ha allvarsamt en allmän fred begärt
Emellan Engelsmän och stolte Fransmän,
Och redan nalkas Dauphin med sitt följe
För att om denna sak rådpläga här.

York. Är detta frukten utaf all vår möda?
Skall, efter mordet på så många pärer,
Så många herrar, riddare och krigsmän,
Som uti detta örlig blifvit dräpta
Och sålt sitt lif för fosterlandets bästa,
Ett kvinnligt fredsslut göras nu till sist?
Ha vi ej mistat våra flesta städer
Igenom list, förräderi och falskhet,
Dem våra stora fäder tagit in? –
O Warwick, Warwick, jag med smärta anar,
Att hela Frankrike oss går förloradt!

Warw. Var tålig, York; om vi ett fredsslut göra,
Så skall det ske uppå så stränga villkor,
Att Fransman ej skall vinna stort därpå.

(Karl med svit, Alençon, Bastarden, Reignier, m. fl. uppträda)

Karl. Enär, I Englands lorder, så är uppgjordt
Att fred i landet skall förkunnad blifva,
Så komma vi att af er själfva höra
På hvilka villkor sådan fred må slutas.

York. Winchester, tala, ty min galla kokar
Och täpper vägen för min ilskna röst,
När dessa arga fiender jag ser.

Kard. Karl och I andre, så är föreskrifvet:
Att I – enär kung Henrik funnit godt
Af idel mildhet och barmhärtighet
Att lätta edert land från krigets onda
Och låta er få andas ljuflig frid –
Vasaller skolen blifva åt hans krona:
Och, Karl, uppå det villkor att du svär
Att skatt betala och dig underkasta,
Du skall som vicekonung under honom
Allt framgent njuta få din kungarang.

Alenç. Skall han då blifva skuggan af sig själf?
Med kronan smycka sina tinningar
Och dock i väsende och myndighet
Förmer ej vara än en enskild man?
Det är ej sundt förnuft i sådant anbud.

Karl. Det är ju kändt, att redan jag besitter
Mer än det halfva franska kungariket
Och hyllas där som kung i kraft af lag;
Skall för det öfriga, som ej är kufvadt,
Jag eftergifva denna laga rätt
Och heta blott det helas vicekonung?
Nej, herr gesandt! Jag hellre vill behålla
Det som jag har, än trakta efter mer,
Och så kanske om alltihop gå miste.

York. Högdragne Karl! Har du i hemlighet
Bemedling nyttjat för att vinna fred,
Och håller du med liknelser dig undan
Vid sakens slutliga afgörande?
Tag mot den titel som du usurperar,
Och det som nådegåfva af vår konung,
Men ej som lön för någon sorts förtjänst;
Vi plåga dig med evigt örlig annars.

Reign. Min prins, ni gör ej rätt, om egensinnigt
Ni söker gräl vid denna underhandling.
Ty — tio emot ett! — försummas den,
Så få vi ej så godt tillfälle åter.

Alenç. *(Afsides till Karl)* Politiskt vore det af er, i sanning,
Att rädda edert folk från sådant blodbad
Och gräsligt slaktande, som dagligt ses
Så länge dessa stridigheter fortgå.
Tag därför detta fredsförslag emot,
Ni kan ju bryta det när ni behagar.

Warw. Nå Karl, vill du gå in på våra villkor?

Karl. Det gör jag,
Med förbehåll att I ej andel yrken
I någon stad, där vi ha garnison.

York. Så svärj då tro och huldhet åt din kung;
Vid riddarära svärj att aldrig tredskas
Och göra uppror emot Englands krona.
Du och din adel svärje samma ed! —

(Karl och de öfriga gifva tecken till hyllning)

Upplösen nu er här när I behagen,

Upphängen fanorna och tysten trumman,
Ty här afslutas en högtidlig fred. *(De gå)*

Scen V. — *London. Ett rum i palatset.*

(Konung Henrik kommer in, stadd i samtal med Suffolk; Gloster och Exeter följa)

K. Henr. Min grefve, eder underbara skildring
Af Margarethas skönhet mig förvånat;
Med yttre fägring prydda, hennes dygder
Uti mitt hjärta stilla kärlek väckt;
Och som de stormande orkaner drifva
Det största skepp mot flodens strida svall,
Så drifves jag af hennes ryktes anda
Till ett af två, till skeppsbrott eller hamn,
Där jag af hennes kärlek njuta må.

Suff. Min gode kung, hvad flyktigt nyss jag yttrat
Är företalet blott till hennes pris.
Om jag förmåga hade till att skildra
Den sköna frökens höga egenskaper,
Det blef en bok, där hvarje rad var trolldom
Som kunde själfva trögheten förrycka.
Än mera; så gudomlig är hon icke,
Så rikt med alla gåfvors val ej sirad,
Att hon ju ej med fromt och ödmjukt sinne
Är villig till att lyda hvad ni bjuder,
Jag menar hvad en dygdig kärlek bjuder —
Att älska och att ära er som make.

K. Henr. Och annat skall ej Henrik nånsin fordra.
Gif därför, lord protektor, nu ert bifall
Att Margaretha blifver Englands drottning.

Glost. Skall jag mitt bifall ge att smickra synden?
Ni vet, ers höghet, att ni är förlofvad
Och svurit trohet åt en annan dam;
Hur kunna vi det bandet lösa upp
Och ej med tadel fläcka ned er ära?

Suff. Så gör en härskare med vrånga eder,
Och så en riddare som vid tornering
Har lofvat bryta lans, men lämnar skranket

För det hans motpart honom är för ringa;
En fattig grefves dotter är för ringa,
Och därför kan man bryta utan synd.

Glost. Hvad är Margretha då, om jag får fråga?
Ej hennes far är mera än en grefve,
Fastän han bär en mera ståtlig titel.

Suff. Jo, ädle herre, hennes far är kung
Uti Neapel och Jerusalem
Och af så stort inflytande i Frankland,
Att släktförbund med honom styrker friden
Och håller Frankerna i tro och lydnad.

Glost. Det samma kan ju grefve Armagnac,
Som är med Dauphin nära släkt.

Exet. Dessutom
Kan Armagnac en riklig hemgift skänka,
Då Reignier plär hellre ta än ge.

Suff. En hemgift! — Skymfen icke så er konung,
Att han så arm och usel skulle vara
Att blott till guld, men ej till kärlek fria!
Kung Henrik kan sin drottning göra rik,
Men söker ej för rikdoms skull en drottning.
Så köpslå usla bönder om en hustru,
Som om det gällde oxar, kor och får.
Ett äktenskap är ju af högre värde,
Än att det skulle ske på mäklarslut;
Uppå hans höghets tycke, ej på vårt,
Beror det hvem hans äkta säng skall dela;
Och då, mylords, han älskar henne högst,
Förpliktar detta skäl oss mest af allt
Att föredraga henne framför andra.
Ty tvång i äktenskap, — det är en lefnad
I kif och split, ett riktigt helvete,
Liksom dess motsats ger välsignelse
Och är en förebild af himlens frid.
Hvem passar bäst för Henrik, som är konung,
Om ej Margretha, som är kungadotter?
Hon är så makalös i börd och fägring,

Att blott en konung kan till henne fria,
Och hennes tappra mod och djärfva ande,
Som öfvergå en vanlig kvinnas höfva,
Oss gifva hopp om kungligt barn och blomma,
Ty Henrik, son af en eröfrare,
Skall säkert afla fler eröfrare,
Om han en fröken af så kungligt sinne
Som skön Margretha sig till äkta tager.
Se så, mylords, vi rope alle man:
Margretha drottning blir och ingen ann.

K. Henr. Om det en verkan är utaf er skildring,
Min ädle grefve Suffolk, eller om
Det är en följd utaf min späda ungdom,
Som än ej varit tänd af kärleks flamma,
Det vet jag ej; men det är visst och sant,
Jag känner i mitt bröst en sådan brottning,
Ett sådant tummel utaf hopp och fruktan,
Att jag är sjuk af mina tankars åflan.
Om bord, mylord! Till Frankrike med hast!
Gå in på alla villkor, och besörj
Att fröken Margaretha täcktes komma
Till England öfver hafvet för att krönas
Som Henriks lagliga och smorda drottning.
För att betäcka hvad ni gifver ut,
Låt samla upp bland folket tionde,
Res, säger jag; ty tills ni kommer åter,
Jag väntar här i tusende bekymmer. —
Ni, goda onkel, bannlys all förtret;
Om ni mig dömer efter hvad ni var,
Ej efter hvad ni är, skall ni förlåta
Att jag så brådt min vilja satt i verket.
Nu för mig dit, där jag i ensamhet
Får öfverlämna mig åt mitt bekymmer.

(Går med Exeter)

Glost. Bekymmer blir det först som sist, gudnås!

(Går)

Suff. Nu Suffolk segrat: nu han drager bort,
Som fordom unge Paris drog till Hellas,
Med hopp om lika framgång uti kärlek,
Men bättre slut än det Trojanen fick,
Margretha skall som drottning styra kungen,
Jag henne, konungen och hela riket.

(Går)

ANMÄRKNINGAR.

KONUNG HENRIK DEN SJETTE.

FÖRSTA DELEN.

Sid. 6. Om ej sir Fastolfe hade spelt pultron. Denne sir John Fastolfe, som var general-löjtnant och hertigens af Bedford ståthållare i Normandie, är ej att förblanda med sir John Falstaff.

Sid. 12. Var Mahomets ingifvelse en dufvas, m. m. Sagan förtäljer om Mahomet, att han hade en dufva som plockade hvetekorn ur örat på honom: Mahomet sade då, att dufvan var den heliga ande som hviskade sina uppenbarelser till honom.

— Helige Filips döttrar. Jmfr Apostlagärningarna XXI, 9.

Sid. 13. Du som åt skökor gifver aflatsbref. Bordellerna lydde under biskopen af Winchester. Därföre ropar också Gloster några verser nedanför "Winchestergås," ett ord med hvilket man ömsom betecknade en allmän flicka, ömsom en viss farlig sjukdom. Jmfr Troilus och Cressida, sista scenen.

— Damascus vare här. Kain troddes hafva dräpt Abel på ett högt berg nära vid Damascus.

Sid. 18. Pucelle och pyssja. Öfversättaren har icke på annat sätt kunnat återgifva originalets ordlek: *Pucelle or puzzel.*

— Jag skall dig åderlåta, leda häxa. Man trodde att häxans kraft att trolla var förbi, om man kunde få en droppa blod af henne.

Sid. 32. **Allt sedan Henrik Monmouth kom till väldet, m. m.** Att Mortimer hölls i fängelse af Henrik den femte, lär sakna historisk grund. Shakspere följer folksagan. På många ställen i dessa skådespel följer skalden sådana traditioner; det skulle leda till allt för stor vidlyftighet att fästa uppmärksamhet vid dem alla. Ej heller tillåter utrymmet att särskildt utpeka alla de ställen, där Shakspere i smärre detaljer — såsom t. ex. då han (sid. 48) låter konung Henrik, som då fadren dog blott var nio månader gammal, omtala att han minns hvad fadren sagt om Talbot — afviker ifrån krönikorna och den kronologiska ordningen. Sådant kan icke framställas annat än i en fullständig commentarius och är snarare störande än uppbyggeligt för den som vill njuta af poesien.

Sid. 36. **Du? En bastard utaf min farfar.** Biskopen var son utaf Johan af Gaunt och Katharina Swynford.

Sid. 40. **Henrik af Monmouth, han skall vinna allt m. m.** Enligt sagan skulle Henrik den femte själf hafva yttrat denna spådom, då han underrättades om att hans drottning fått en son i Windsor.

Sid. 41. **Och, lustigt till att påse, i vår påse.** I originalet är en ordlek emellan *sack* (säck) och *sack* (stoppa i säck, plundra).

Sid. 43. **Pendragon** hette konung Arthurs far.

Sid. 68. **Nordens väldige allhärskare.** Nordpolen ansågs för de onda andarnas hem.

Sid. 69. **Jag kysser denna hand till evig frid.** Öfversättaren har följt den vanliga läsarten och den på densamma grundade tolkningen att Suffolk kysser Margaretha på handen. Enligt en annan tolkning skulle han hafva kysst sig själf på handen, således gifvit en art af slängkyss.

Sid. 76. **Den falske Machiavelli.** Machiavelli lefde senare; hans namn är här ordspråksvis begagnadt likasom Aristoteles' i Troilus och Cressida.

KONUNG

HENRIK DEN SJETTE.

ANDRA DELEN.

PERSONER:

Konung HENRIK *den sjette.*
HUMPHREY, *hertig af* GLOSTER, *hans farbror.*
Kardinal BEAUFORT, *biskop af Winchester, konungens grandonkel.*
RICHARD PLANTAGENET, *hertig af York.*
EDVARD *och* RICHARD, *hans söner.*
Hertigen af SOMERSET, *Hertigen af* SUFFOLK, *Hertigen af* BUCKINGHAM, *Lord* CLIFFORD, *Den unge* CLIFFORD, *hans son,* — *af konungens parti.*
Grefven af SALISBURY, *Grefven af* WARWICK, — *af Yorkska partiet.*
Lord SCALES, *befälhafvare på Towern.*
Lord SAY.
Sir HUMPHREY STAFFORD *och hans bror.*
Sir JOHN STANLEY.
En sjökapten, en styrman, en understyrman och WALTER *skeppare.*
Två adelsmän, fångna tillika med Suffolk.
En härold.
VAUX.
HUME *och* SOUTHWELL, *två präster.*
BOLINGBROKE, *en andebesvärjare.*
THOMAS HORNER, *en vapensmed.* PETER, *hans gesäll.*
Skrifvaren i Catham. Mayor'n i S:t Albans.
SIMPCOX, *en bedragare. Två mördare.*
JACK CADE, *en rebell.*
GEORG BEVIS, JOHAN HOLLAND, DICK *slaktare,* SMITH *linnevåfvare,* MICHEL *m. fl., Cades anhängare.*
ALEXANDER IDEN, *en adelsman från Kent.*
MARGARETHA, *konung* HENRIKS *gemål.*
LEONORA, *hertiginna af Gloster.*
GRETA JOURDAIN, *en häxa.*
Simpcox' hustru.

Herrar och damer. Supplikanter, åldermän, en profoss, sheriff och betjänter; borgare, lärgossar, falkenerare, soldater o. s. v.

SCENEN är i England.

FÖRSTA AKTEN.

SCEN I. — *London. Ett praktrum i slottet.*

(Fanfarer; därpå oboer. Från ena sidan komma konung Henrik, hertigen af Gloster, Salisbury, Warwick och kardinal Beaufort; från den andra komma drottning Margaretha, förd af Suffolk; York, Somerset Buckingham m. fl. följa)

Suff. Som jag utaf ers konglig majestät,
Då jag till Frankland drog, det uppdrag fick
Att i ers konglig höghets stad och ställe
Mig låta viga vid skön Margaretha;
Så har uti den gamla staden Tours,
Uti närvaro utaf kungarna
I Frankrike och i Sicilien
Och hertigarna Orleans, Calabrien,
Bretagne och Alençon samt tolf baroner,
Sju grefvar, tjugo vördiga prelater,
Jag fyllt mitt uppdrag, blifvit vigd vid henne:
Och underdånigt nu med böjda knän,
I Englands och dess höga pärers åsyn,
Jag lägger här min rätt till henne ned
Uti ers nådes hand, som kroppen är
Till stora skuggan som jag föreställde;
Den bästa gåfva nånsin grefve gaf,
Den skönsta drottning nånsin konung äktat.

K. Henr. Stig upp! — Välkommen drottning Margaretha!
Jag kan ej ömmare min kärlek visa,
Än med en ömhets kyss. — Du lifsens Gud,
Förläna mig ett fromt, tacknämligt hjärta!
Ty du mig gaf i detta sköna anlet
Ett jordiskt himmelrike för min själ,
När kärleks samdräkt enar våra tankar.

Marg. Min höga make, Englands store kung,
Den sammanvaro som min själ har haft —
Så dag som natt, i drömmar och i vaka,
Vid hofvets gillen och vid rosenkransen —
Med er, min allrakäraste gemål,
Mig gifver mod min konung till att hälsa
Enfaldeligt, så godt som jag förstår
Och fröjdfullt hjärta mäktigt är att tolka.

K. Henr. Jag redan hänryckt blef af hennes åsyn;
Men det behag och visdoms majestät
Som pryda hennes ord, de ha förvandlat
I ljufva glädjetårar min beundran:
Så öfverfullt mitt hjärta är af fröjd. —
I lorder, hälsen nu min brud välkommen!

Alla. Vårt Englands lycka, Margaretha lefve!

Marg. Vi tacka eder alla!

Suff. Mylord protektor, om det er behagar,
Här äro fredsartiklarna, som slötos
Emellan Englands kung och Frankrikes,
På nitton månader, som aftaldt blifvit.

Glost. (Läser) "*Imprimis* hafva konungen af Frankrike, Karl, och William de la Poole, konung Henriks af England ambassadör, öfverenskommit: att förbemälte Henrik skall till äkta taga fröken Margaretha, dotter af Reignier, konung af Neapel, Sicilien och Jerusalem, samt kröna henne till drottning af England innan den trettionde nästkommande Maj. *Item,* att hertigdömet Anjou och grefskapet Maine skall frigifvet samt till konungen hennes fader öfverlämnadt varda." —

K. Henr. Hvad nu, min onkel?

Glost. Dyre kung, förlåt!
Ett plötsligt ondt, som tränger mig till hjärtat
Och skymmer ögat, hindrar mig att läsa.

K. Henr. Min onkel Winchester, jag ber er, fortfar.

Kard. (Läser) "*Item* hafva högstdesamme öfverenskommit, att hertigdömena Anjou och Maine skola frigifna och konungen hennes fader öfverlämnade varda, samt att hon

på konungens af England egen bekostnad skall öfversändas, och det utan hemgift."

K. Henr. Beviljadt! — Lord markis, böj nu ditt knä:
Vi nämna dig till förste hertig Suffolk
Och spänna svärdet vid din sida. —
Min frände York, vi er entlediga
Från ert regentskap uti Frankrike,
Tills nitton månar lupit ut till fullo. —
Tack, onkel Winchester, Gloster, York och Buckingham,
Somerset, Salisbury och Warwick;
Vi tacka eder alla för den gunst,
Med hvilken ni vår drottning tagit mot.
Kom, låt oss gå och sörja för att hon
Så fort som möjligt måtte blifva krönt.

(Konungen, drottningen och Suffolk gå)

Glost. I tappre pärer, Englands pelare,
För er må Humphrey lasta af sin sorg
Och eder sorg och hela landets sorg.
Hvad? gaf min broder Henrik bort sin ungdom
Och mod och penningar och folk i krigen?
Låg han så ofta under öppen himmel
I vinterfrost och glödgad sommarhetta
För att sitt arf, det franska riket, vinna?
Och fick min broder Bedford hufvudbry,
Att Henriks vinningar med statskonst skydda?
Och fick ni, tappre York och Buckingham,
Salisbury, Somerset och store Warwick,
I Normandie och Frankland djupa skråmor?
Och har min onkel Beaufort och jag själf
Med hela detta rikes lärda statsråd
Så länge grubblat, både sent och bittid'
Vid rådets bord, med tvister fram och åter
Om hur man bäst de Franske skulle tukta?
Och blef hans majestät uti sin barndom
Krönt i Paris till trots för fienden?
Skall sådan möda, sådan ära dö?
Och Henriks segrar, Bedfords vaksamhet
Och edra bragder, våra rådslag dö?

I Englands pärer, denna fred är skamlig,
Och högst fördärfligt detta äktenskap!
Det plånar edra namn ur ryktets bok,
Raderar bort er äras minnesskrifter,
Utplånar minnet om ett kufvadt Frankland,
Förintar allt, som om det aldrig varit!

Kard. Hvi talar du så häftigt, bästa frände,
Och demonstrerar så omständeligt?
Frankland är vårt; vi skola det behålla.

Glost. Ja, vi behålla det, om vi det kunna;
Men nu är det för oss omöjlig sak,
Ty Suffolk, den nybakta hertigen
Som styr och ställer, bortskänkt Maine och Anjou
Till tiggarkungen Reignier, hvars titel
Så illa passar till hans tomma pung.

Sal. Nå, vid hans död som för oss alla dog!
Då har han bortskänkt Normandiets nycklar: —
Men Warwick, tappre son, hvi gråter du?

Warw. Af sorg att de ej kunna återtagas;
Ty om det stode till, så göt jag ut
Med svärdet blod, men ej med ögat tårar.
Anjou och Maine! Jag båda själf har tagit,
Med denna arm jag dem eröfrat har,
Och ger man nu de land jag vann med blod
Tillbaks igen med fridens söta ord?
Mort Dieu!

York. Må Suffolk blifva kväfd, han har förmörkat
Vårt tappra Englands stora hjälterykte.
Förr skulle Fransmän rifvit ut mitt hjärta,
Än jag bekvämt mig till ett slikt förbund.
Så vidt jag vet, ha Englands kungar städse
Med sina hustrur stora summor fått;
Men Henrik pungar ut med egna medel,
För att en hustru få som intet har.

Glost. Ett hyggligt puts och aldrig spordt förut,
Att Suffolk har för hennes kost och täring
Ej mindre än en femtondel begärt.

Hon kunde gärna dröjt i Frankrike
Och svultit uti Frankrike, men ej –
Kard. Mylord af Gloster, ni förifrar er;
Det var hans majestäts, vår konungs vilja.
Glost. Mylord af Winchester, jag känner er;
Det icke är mitt tal som er misshagar,
Men jag er står i vägen, tycker ni.
Groll måste ut: högfärdiga prelat,
Jag ser din ilska; om jag dröjer här,
Så börja våra gamla trätor åter.
Farväl, mylords; och minnens, att jag spått,
Att Frankrike går innan kort förloradt. *(Går)*
Kard. Där går protektorn bort i vredesmode.
Att han min ovän är, det veten I,
Ja, ovän till och med emot er alla,
Och, som jag fruktar, själfva kungen gramse.
Besinnen, att han är en prins af blodet
Och Englands presumtiva tronarfvinge;
Om Henrik gift sig till en kejsarkrona
Och vesterns alla rika kungadömen,
Så skulle det ej heller smakat Gloster.
God' herrar, låten ej hans hala ord
Förhäxa edra hjärtan; varen kloka.
Om också menigheten gynnar honom
Och kallar honom "gode hertig Gloster,"
Och klappar händerna och skriker högljudt:
"O Jesu statt hans konglig höghet bi,
Bevare Gud vår gode hertig Humphrey!"
Så fruktar jag, till trots för detta smicker,
Att han oss blir en mäkta svår protektor.
Buck. Hvi skall han då vår konung protegera,
Som själf är myndig till att styra riket?
Hör, Somerset, förena er med mig
Och allihop med hertigen af Suffolk –
Vi skjutsa kvickt lord Humphrey från sin plats.
Kard. Det är en viktig sak och tål ej uppskof;
Jag går till hertigen af Suffolk genast. *(Går)*
Som. Min frände Buckingham, fast Humphreys stolthet

Och höga värdighet oss gör förtret,
Så aktom dock uppå den stolta prästen;
Hans oförskämdhet mer odräglig är
Än alla prinsars uti hela landet.
Om Gloster sättes af, blir han protektor.

Buck. Jag eller du, min frände, får den platsen,
Till trots för hertigen och kardinalen.

(Buckingham och Somerset gå)

Sal. I högfärds spår går ständigt ärelystnad.
Då dessa sträfva för sin egen vinning,
Så höfves oss att sträfva för vårt land.
Jag aldrig annat sett än hertig Humphrey
Sig uppfört som en äkta adelsman.
Men ofta har jag sett den stolta prästen —
Mer lik en krigsknekt än en andans man,
Och stursk som om han vore allas herre —
Förbanna sig och svära, fara fram
Som det ej passar sig för öfverheten. —
Warwick, min son, mitt stöd på gamla dar,
Ditt mod, din jämnhet och din sparsamhet
Ha dig förvärfvat menighetens ynnest
I närmsta rummet efter hertig Humphrey. —
Och, broder York, din tapperhet i Irland,
Där du rebellerna till lydnad tvang,
Och dina bragder midt i Franklands hjärta,
Där du i kungens ställe var regent,
Ha gjort dig fruktad och af folket ärad: —
Förenom oss för allmänt väl och kväsom,
Så mycket som det står uti vår makt,
Så kardinalens öfvermod som Suffolks
Samt Buckinghams och Somersets parti;
Och hjälpom Gloster efter all förmåga,
Så länge han för landets bästa verkar!

Warw. Gud hjälpe mig, så sant jag England älskar
Och älskar fosterlandets gagn och bästa!

York. Det samma säger York med största skäl.

Sal. Låt oss nu skynda: dröjsmål bringar men.

Warw. Om men ni talar; Maine förloradt är,

Det Maine som Warwick vann förutan men
Och skulle till sin sista pust försvarat;
Ni talade om men, jag mente Maine
Som jag skall vinna eller fara hän.

(Warwick och Salisbury gå)

York. Anjou och Maine man gifvit åt de Franske;
Paris förloradt! Hela Normandie
Står också då på vippen att förloras;
Suffolk har slutat fredsartiklarna
Med pärers bifall; Henrik är belåten
Att hafva bortbytt tvenne hertigdömen
Emot en liten hertigs fagra dotter.
Jag klandrar icke dem; hvad rör det dem?
Hvad de ha gifvit bort är ditt, ej deras.
En tjuf kan sälja gods till underpris,
Och köpa vänner och traktera skökor,
Och lefva som en prins tills allt är slut;
Men rätta ägarn står på afstånd dyster
Och gråter bittert, vrider sina händer
Och rister hufvudet, och ser med harm
Hur bytet delas ut och släpas bort,
Och djärfs, utsvulten, ej sitt eget röra.
Så sitter York och sina tänder skär,
I det hans land man pantar bort och säljer.
Mig tycks, att England, Frankrike och Irland
Så sammanhänga med mitt kött och blod,
Som förr med unge Meleagers lif
Den olycksbranden, som Althea tände.
Anjou och Maine till Fransmän skänkta bort!
Fördömdt! Ty jag på Frankrike har hoppats
Så väl som på vårt Englands rika jord.
Den dag skall gry, då York sitt arf skall kräfva;
Jag därför gör gemensam sak med Nevils'
Och ställer mig med stolte Humphrey väl,
Och när det så bär till, jag fordrar kronan,
Ty åt det gyllne målet siktar jag;
Ej stolte Lancaster min rätt skall röfva,
Ej föra spiran i sin barnahand,

Ej bära diademet på sitt hufvud,
Hvars prästhumör ej passar för en krona.
Var därför stilla, York, tills tid sig yppar;
Pass på och vaka medan andra sofva,
Och pejla lönligt du på statens djup,
Tills Henrik, öfvermätt af brudgumsfröjder,
Med dyrköpt drottning, och den stolte Humphrey
Med Englands pärer komma uti gräl;
Då vill jag lyfta högt min hvita ros,
Hvars ljufva doft skall parfymera luften;
Yorks vapen då skall svaja på min fana
Till nappatag med huset Lancaster;
Mig Henrik utan krus skall ge sin krona,
Och ingen bokmal mer i England trona. *(Går)*

SCEN II. — *Sammastädes. Ett rum i hertigens af Gloster hus.*

(Gloster och hertiginnan uppträda)

Hert. Hvi böjer min gemål sitt hufvud ned,
Liksom ett kornax tyngdt af Ceres' gåfvor?
Hvi rynkar store Humphrey ögonbrynen,
Som om han bistert såg på världens gunst?
Hvi fäster du din blick på dunkla jorden
Och stirrar på en fläck som bländar ögat?
Hvad ser du där? Kung Henriks diadem,
Infattadt i all världens härlighet?
Om så det är, så stirra, kryp på näsan,
Tills dess ditt hufvud får den gyllne ringen.
Räck ut din hand och grip det klara guldet: —
Är den för kort? Jag skarfvar den med min;
Och när vi båda två ha fått det fatt,
Så lyfta vi mot himlen våra hjässor
Och sänka aldrig mer så lågt vårt öga,
Att jorden vi bevärdiga en blick.

Glost. Min bästa hustru, om din man du älskar,
Så kväf de ärelystna tankars orm;
Och må den tanken, om jag tänker argt
Emot min kung och frände, fromme Henrik,

Min sista tanke bli på denna jord!
Min hemska dröm i natt har gjort mig dyster.

Hert. Hvad drömde du? Berätta; och till lön
Jag vill min ljufva morgondröm förtälja.

Glost. Mig tycktes denna staf, mitt ämbetstecken,
Blef bräckt i tu; jag minns ej utaf hvem,
Men som jag tror, så var det kardinalen;
Och på dess stumpar spetsade man upp
Så Edmunds, hertigens af Somerset,
Som hertigens af Suffolk hufvuden.
Så drömde jag; Gud vet hvad det betyder.

Hert. Hå, ingenting, om ej att den som vågar
I Glosters lustgård bryta af en kvist,
Skall plikta med sitt hufvud för sin djärfhet.
Men hör mig nu, min Humphrey, käre hertig:
Mig tycktes, att jag majestätiskt satt
Uti Westminster-dômen på den stolen,
Där våra drottningar och kungar krönas,
Och Henrik och Margretha böjde knä
Och satte på mitt hufvud diademet.

Glost. Nej, hustru, nu jag måste banna dig·
Högdragna fru, bortskämda Leonora!
Är icke du den andra frun i riket,
Protektorns hustru, älskad utaf honom?
Och stå ej världens fröjder dig till buds
I högre mått, än dina tankar fatta?
Skall du beständigt smida dina ränker
För att din make störta och dig själf
Från ärans tinnar ned till småleks fot?
Bort, bort, och låt mig icke höra mer!

Hert. Hvad nu, gemål! Blir du på Leonora
Så ond, för det hon blott en dröm berättar?
Härnäst jag tiga vill med mina drömmar,
Så slipper jag väl bannor.

Glost. Blif icke stött, jag är ju god igen.

(En budbärare kommer)

Budb. Mylord protektor, kungens vilja är

Att ni till häst beger er till Sankt-Albans,
Där deras majestäter hålla falkjakt.
Glost. Jag kommer. — Går du med, min Leonora?
Hert. Ja, bästa man; jag följer dig på stund.
(Gloster och budbäraren gå)
Jag måste följa, får ej gå förut,
Så länge Gloster är så låg till sinnes.
Om jag var karl och förste prins af blodet,
Jag skulle vräka dessa stötestenar
Och gå min ban på hufvudlösa nackar;
Ja, fast jag kvinna är, jag nog skall spela
I lyckans granna skådespel min roll.
Hvar är ni då, sir John? Kom fram, min vän:
Här finns ej någon mer än du och jag.
(Hume kommer fram)
Hume. Bevare Gud ers konglig majestät!
Hertig. Ers majestät! Jag heter blott ers nåd.
Hume. Men med Guds nåd och hjälp och råd af Hume
Skall snart er nådes-titel bli fördubblad.
Hertig. Hvad säger du? Har du i samråd varit
Med Greta Jourdain, den förslagna häxan,
Och Roger Bolingbroke, besvärjaren?
Och vilja de åtaga sig min sak?
Hume. De hafva lofvat det, — att visa er
En ande manad upp från underjorden,
Som mäktar att besvara alla frågor,
Som eders höghet förelägger honom.
Hert. Nog! — Jag på frågorna mig vill betänka.
Så snart vi kommit åter från Sankt-Albans,
Vi vilja skåda detta allt fullbordadt.
Se här din lön och gör dig lustig, Hume,
Med dina bröder i det stora verket. *(Hertiginnan går)*
Hume. Så skall då Hume med hertiginnans guld
Sig göra lustig; lita mans på det!
Men hör du, kära Hume, sätt lås för munnen
Och tala ej ett ord, var tyst som muren!
Det här det kräfver största hemlighet.
Fru Leonora skänker mig sitt guld

För det att jag skall bringa henne häxan.
Ja, guld är bra, var hon ock själfva fan.
Visst flyger guld till mig från andra kanter,
Jag törs ej säga just från kardinalen
Och den där nya hertigen af Suffolk,
Men så jag tror det är; uppriktigt sagt:
De känna nådig fruns förnäma tankar
Och hafva hyrt mig för att störta henne
Och sätta häxeri i hennes hjärna.
Det sägs "en riktig skälm sig hjälper själf,"
Men jag får hjälpa kardinal'n och Suffolk.
Hume, akta du ditt skinn, du annars kunde
Ett par besatta skälmar kalla dem.
Så är det fatt; och så till slut jag rädes,
Att skälmen Hume skall störta hertiginnan.
Och fälles hon, så faller Humphrey ock;
Gå hur det vill, så får jag pengar dock. *(Går)*

Scen III. — *Ett rum i slottet.*

(Peter och flere med suppliker)

1 Supp. God' herrar, låt oss hålla oss framme; mylord protektorn kommer i ögonblicket förbi här, och då kan vi lämna fram våra suppliker skrifteligen.

2 Supp. Ja, Herren beskydde honom, ty han är en beskedlig karl; Jesus välsigne honom!

(Suffolk och drottning Margaretha uppträda)

1 Supp. Där kommer han, tror jag, och drottningen med honom; jag skall bli den första, lit på det.

2 Supp. Tillbaka, du narr! Det är hertigen af Suffolk och inte lord protektorn.

Suff. Hvad nu, karl? Vill ni mig någonting?

1 Supp. Jag ber er, mylord, förlåt mig: jag tog er för mylord protektorn.

Drottn. *(Läser öfverskriften)* "Till mylord protektorn!" Äro edra suppliker till hans härlighet? Låt mig se dem: hvad innehåller din?

1 Supp. Den är, med ers nådes tillåtelse, ställd emot

John Goodman, lord kardinalens tjänare, för det att han förhåller mig mitt hus, min jord, min hustru och alltihop.

Suff. Din hustru också? Det var min sann något närgånget. — Hvad innehåller er supplik? — Hvad vill det säga? *(Läser)* "Emot hertigen af Suffolk, för det han låtit inhägna Melfords allmänning." — Hvad nu, herr skurk!

2 Supp. Ack, herre, jag är bara en stackars supplikant för hela vårt borgerskap.

Pet. *(Räcker fram sin supplik)* Emot min mästare Thomas Horner, för det han har sagt, att hertigen af York är rättmätig arfvinge till kronan.

Drottn. Hvad säger du? Har hertigen af York sagt, att han är rättmätig arfvinge till kronan?

Pet. Att min mästare är det? Nej sannerligen; det var min mästare som sad', att han var det, och att kungen var en usurpator.

Suff. Hör hit! *(Betjänter komma in)* Tag den här karlen i förvar och skicka genast en rättstjänare efter hans mästare, — vi skola vidare höra er i saken inför konungen.

(Betjänterna gå med Peter)

Drottn. Och I som söken ödmjukt protektion
Inunder lord protektorns nådevingar,
Begynnen om igen och söken honom.

(Rifver sönder supplikerna)

Bort, edra slynglar! Suffolk, låt dem gå.

Alla. Kom, låt oss gå! *(Supplikanterna gå)*

Drottn. Mylord af Suffolk, säg, är detta seden,
Är detta skicket här vid Englands hof?
Är detta styrseln här på Britters ö,
Och detta Albions konungs härskarmakt?
Hvad? Skall kung Henrik stå till evig tid
Som myndling under denna buttra Gloster?
Skall jag till rang och titel drottning heta
Och vara dock en hertigs undersåte?
Hör, Poole, jag säger dig, då du i Tours
Till ära för min kärlek bröt en lans
Och hjärtat stal från alla franska damer,
Då trodde jag kung Henrik var din like

I mod och artighet och kroppsgestalt;
Men all hans håg nu står till helighet
Och till att räkna paternosterkulor;
Hans hjältar är profeter och apostlar,
Hans vapen bibelspråk, hans rännarbana
Bokkammaren, och stela kopparbilder
Af helige Guds män hans kärestor.
Konklaven borde just till påfve välja'n
Och släpa honom af till Rom och sätta
Uppå hans hufvud den tredubbla kronan;
Det skulle passa just hans helighet.

Suff. Var lugn, min fru; liksom jag orsak var
Att ni till England kom, så skall jag ock
I England ställa er tillfreds fullkomligt.

Drottn. Och utom den högfärdiga protektorn
Vi hafva ju den dryga prästen Beaufort
Och Somerset och Buckingham och York,
Den buttra karln; den minsta utaf dessa
Förmår i England mer än kungen själf.

Suff. Och den af dem som allramest förmår
Förmår så mycket ej som släkten Nevil:
Ej simpla pärer äro grefvarna
Af Salisbury och Warwick.

Drottn. Alla dessa
Förarga mig så mycket ej som hon,
Protektorns hustru, den förnäma damen.
Hon drar till hofs en svans af fruar jämt,
Mer lik en kejsarinna än en hustru
Till hertig Humphrey; hvarje främling tager
Vid hofvet henne ju för drottningen.
Hon bär en hertigs inkomst på sin gördel
Och gäckas i sitt hjärta åt vårt armod;
Skall jag då ej upplefva hämnd på henne,
Den där förakteliga knaper-frun?
Hon skröt bland sina tärnor häromdagen
Att släpet uppå hennes sämsta kjortel
Var mera värdt än allt mitt faders land

Tills Suffolk för hans dotter skänkte honom
Två hertigdömen.

Suff. Nådigaste fru,
Jag har en snara själf för henne lagt
Och satt en flock med kvitterfåglar ut,
Som skola locka henne att slå ned,
Så att hon aldrig flyger upp igen.
Låt henne vara; hör mig nu, min fru,
Jag är så djärf att gifva er ett råd:
Om också ej vi lida kardinalen,
Så skola dock med lorderna och honom
Gemensam sak vi göra, intill dess
Vi störtat hertig Humphrey uti onåd.
Hvad York beträffar, skall den där suppliken
Ej synnerligen verka till hans bästa;
Så småningom vi rota alla ut,
Och ni skall själf ett lyckligt roder styra.

(Konung Henrik uppträder; York och Somerset i samtal med honom. Hertigen och hertiginnan af Gloster, kardinal Beaufort, Buckingham, Salisbury och Warwick)

K. Henr. Mylords, det rör mig icke hvem det blir:
York eller Somerset; det gör mig lika.

York. Om York i Frankland fört sig illa upp,
Så må regentskap honom vägradt blifva.

Som. Om Somerset den platsen ej är värdig,
Så blifve York regent och jag ger vika.

Warw. Om ni är värdig eller ej, ers nåd,
Är icke frågan; York är värdigast.

Kard. Du stolte Warwick, tig när förmän tala.

Warw. I fält är ej en kardinal min förman.

Buck. Här äro alla dina förmän, Warwick.

Warw. Warwick kan bli den främste af dem alla.

Sal. Tig, son; — och säg mig, Buckingham, ett skäl
Hvi Somerset här föredragas skulle.

Drottn. Jo, för att kungen så vill hafva det.

Glost. Hans majestät är gammal nog, min fru,
Att rösta själf, det är ej kvinnfolks-göra.

Drottn. Om han är gammal nog, hvi skall ni då
Protektor vara åt hans härlighet?
Glost. Min fru, jag är protektor öfver riket;
När han behagar, lämnar jag min plats.
Suff. Så lämna den och styr ditt öfvermod;
Allt sedan du blef kung, — och hvem är kung,
Om icke du? — har staten jämt förfallit;
På andra sidan hafvet Dauphin segrat,
Och alla rikets ädlingar och pärer
Ha blifvit slafvar åt din envåldsmakt.
Kard. Du pinat folket; kleresiets kassor
Du tunna gjort med dina pressningar.
Som. Din hustrus grannlåt och din byggnadsvurm
Ha kostat staten oerhörda summor.
Buck. Din grymhet i behandlingen af brottmål
Har öfverskridit lagens bud och lämnat
Dig själf i lagens våld.
Drottn. Om blott din handel
Med statens ämbeten och franska städer
Så vore känd, som den är svåra misstänkt,
Så skulle snart du springa utan hufvud.

(Gloster går. Drottningen släpper sin solfjäder)

Tag upp solfjädern! Hör du ej, min docka?

(Ger hertiginnan en örfil)

Ha! var det ni, min fru? jag ber om ursäkt.
Hert. Just jag, du din högfärdiga Fransyska!
Om jag ditt sköna anlet finge nå,
Jag satte mina tio budord dit.
K. Henr. Min bästa tant, var lugn; det var ett misstag.
Hert. Ett misstag! Se dig för, min kära kung,
Ty annars vyssjar hon dig som ett barn;
Om också karlar icke hafva byxor,
Så tar dock Leonora icke stryk. *(Hertiginnan går)*
Buck. Lord kardinal, jag följer Leonora
Och ger på Humphrey akt, hur han beter sig;
Nu är hon retad; sporre ej behöfs,
Hon galopperar nog ändå åt fanders. *(Buckingham går)*

(Gloster kommer tillbaka)

Glost. Mylords, då nu jag svalat af min vrede
Med att ett hvarf spatsera kring kvarteret,
Så är jag färdig att om statsvärf tala.
Hvad edra falska klagomål beträffar,
Bevisa dem och döme lagen mig.
Dock vare Gud så nådig mot min själ,
Som jag af hjärtat älskar kung och land!
Men nu till saken som vi ha för händer: —
Min kung, jag tror, att York är skickligast
Att bli regent uti det franska riket.

Suff. Men låt mig, innan vi till valet skrida,
Med skäl af icke ringa kraft bevisa,
Att York är minst af alla därtill skicklig.

York. Och hvarför är jag icke skicklig, Suffolk?
Jo, först och främst för det jag dig ej smickrar,
Och sedan, om jag blir till platsen utnämnd,
Skall hertig Somerset mig hålla här
Förutan order, pengar och mundering
Tills Dauphin vunnit Frankrike tillbaka.
Så fick jag sist på honom stå och vänta,
Till dess Paris var utsvält och förloradt.

Warw. Han talar sant; en skändligare handling
Har ej förrädare i landet gjort.

Suff. Envise Warwick, tig!

Warw. Du högfärds afbild,
Hvi skall jag tiga?

(Suffolks betjänter föra in Horner och Peter)

Suff. Jo, här står en man
Som är anklagad för förräderi;
Gud gifve hertig York sig kunde fria!

York. Hvem vågar kalla York förrädare?

K. Henr. Hvad tror du, Suffolk? Hvilka äro dessa?

Suff. Min konung, denna karl har klagat an
Sin mästare för högförräderi,
Ty han har sagt att Richard, hertig York,
Rättmätig arfving är till Englands krona,
Och att ers majestät är usurpator.

K. Henr. Säg karl, om du har sådant sagt?

Horn. Med ers majestäts tillåtelse, jag har aldrig hvarken tänkt eller sagt sådant; Gud är mitt vittne att jag är falskeligen anklagad af den skurken.

Pet. *(Håller fingrarna i vädret)* Vid dessa tio benstumpar, ädle herrar, svär jag på att han så har sagt till mig på vindskammaren häromafton, då vi höllo på att polera hertig Yorks rustning.

York. Gemena handtverkslymmel, falska snusker,
Jag vill ditt hufvud hafva för din lögn. —
Jag beder eders konglig majestät,
Låt honom lagens hela stränghet känna.

Horn. Ack, mylord, jag vill gärna låta hänga mig, om jag sagt något sådant. Min anklagare är min lärgosse, och då jag häromdagen agade honom, svor han på sina knän att han nog skulle hitta mig; det har jag goda vittnen på. Ers majestät, vräk icke bort en hederlig karl, för det att en skurk anklagat honom.

K. Henr. *(Till Gloster)* Hur skola detta rättsligen vi döma?

Glost. Så här bör domen bli, om jag får säga.
Att Somerset blir Frankrikes regent.
För det att York är misstänkt uti detta.
Och sätt åt dessa karlar ut en dag
Till envig på en därtill läglig plats,
Ty han har vittne på sin lärlings ondska:
Så dömer Humphrey; detta allt med rätta.

K. Henr. Så må det bli. Mylord af Somerset,
Vi nämna er till Frankrikes regent.

Som. Ers majestät, jag tackar underdånigst.

Horn. Jag är till envig när som helst beredd.

Pet. Ack, nådige herre, jag kan inte fäkta; för Guds skull förbarma er öfver mig! Menniskors ondska är väldig emot mig. — Ack, herre, var mig nådig! Jag kan inte stöta en endaste stöt: — herre jemini! —

Glost. Skurk, fäkta skall du eller också hänga.

K. Henr. Bort, fängsla dem, och envigsdagen skall

Den sista dagen bli i nästa månad. —
Kom, Somerset, du måste resa af. *(De gå)*

Scen IV. — *Hertigens af Gloster trädgård.*

(Greta Jourdain, Hume, Southwell och Bolingbroke uppträda)

Hume. Kom, godt folk; hertiginnan väntar på uppfyllandet af edra löften, skall ni veta.

Bol. Det äro vi beredda på, herr Hume. Vill hennes nåd se och höra våra besvärjelser?

Hume. Visst vill hon det; hon är inte rädd af sig, skall ni tro.

Bol. Nej, jag har hört sägas, att hon är ett fruntimmer med oöfvervinnerlig själsstyrka; men bäst vore det, herr Hume, om ni hölle henne sällskap däruppe, medan vi syssla här nere; och så ber jag er, att ni i Guds namn vill gå er väg och lämna oss. *(Hume går)*

Mor Jourdain, lägg er framstupa och kryp på jorden. John Southwell, läs du och låt oss börja vårt arbete.

(Hertiginnan visar sig på en altan)

Hert. Bra, mina vänner; välkomna, allesamman. Nu till verket, ju förr dess hellre.

Bol. Haf tålamod! En trollkarl vet sin tid.
Djup natt, svart natt och dyster midnatts timma,
Den tid då Troja blef i lågor satt,
Den tid då uggla skriker, bandhund tjuter,
Och spöken gå och andar spränga grafven,
Den tiden passar bäst för vårt bestyr. —
Sitt ner och var ej rädd, min fru; vi binda
I helig krets de andar som vi mana.

(De göra sina ceremonier och rita trollkretsen. Bolingbroke eller Southwell läser; conjuro te etc. Det dundrar och blixtrar förfärligt; därpå stiger anden upp)

And. *Adsum.*

G. Jourd. Asmath!
Vid Gud, den evige, hvars namn och makt
Du bäfvar för, besvara mina frågor;
Ty förr'n du svarat, släpper jag dig icke.

And. Spörj hvad du vill! — O, att det vore slut!

Bol. *(Läser ur ett papper)* Om kungen först. Hur skall det gå med honom?

And. Den hertig lefver än, som Henrik sätter af,
Men öfverlefver honom, dör för svärd.

(Allt efter som anden talar, skrifver Southwell upp svaret)

Bol. Hvad öde väntar hertigen af Suffolk?

And. Han kommer ut för skepparnöd och dör.

Bol. Hvad skall det hända hertig Somerset?

And. Han vakte sig för borgar;
Säkrare han är på sandig slätt,
Än där höga borgar stånda.
Håll upp! Jag härdar icke längre ut.

Bol. Sjunk ned i mörker och i svafvelsjön!
Vik hädan, lede djäfvul!

(Dunder och blixt; anden sjunker ned)

(York och Buckingham komma hastigt in med vakt)

York. Tag fast förrädarne och hela byket.
Vi knepo dig ju kvickt, du gamla häxa. —
Ni här, min fru? Så konungen som landet
För detta streck er äro högst förbundna;
Mylord protektorn utan tvifvel skall
För ert besvär er löna rikligen.

Hert. Det är så brottsligt ej, som ditt mot kungen.
Förmätne pär, du hotar utan skäl.

Buck. Hå! utan skäl? Hvad kallar ni det här?

(Visar henne papperet)

För bort dem; sätt dem inom lås och bom
Och hvar för sig; min fru, ni följer oss; —
Tag henne med dig, Stafford!

(Hertiginnan stiger ned från altanen)

Nu komma edra småputs fram i dagen;
Bort med dem alla!

(Vakten går med Southwell, Bolingbroke o. s. v.)

York. Lord Buckingham, ni lurat henne bra:
En vacker plan och bra att bygga på!
Se så, mylord; få se hur satan skrifver.
Hvad står det här?
"Den hertig lefver än, som Henrik sätter af,

Men öfverlefver honom, dör för svärd".
Fullkomligt riktigt,
Aio te Æacida, Romanos vincere posse.
Låt se hvad följer:
"Hvad öde väntar hertigen af Suffolk?"
"Han kommer ut för skepparnöd och dör."
"Hvad skall det hända hertig Somerset?"
"Han vakte sig för borgar;
Säkrare han är på sandig slätt,
Än där höga borgar stånda".
Kom, kom, god' herrar!
Med svårighet man kommer åt oraklen,
Och svårligen man dem förstår.
Nu kungen är på resa till sankt Albans,
Åtföljd af denna värda damens man.
Och dit skall denna nyhet hinna fram,
Så fort som nånsin häst kan bära den;
En ledsam frukost för mylord protektorn.

Buck. Tillåt mig, eders nåd, mylord af York,
Att vara bud i hopp om min belöning.

York. Som ni behagar, bäste lord. — Hör hit!

(En betjänt kommer)

Bjud lorderna af Salisbury och Warwick
Till morgon afton på supé hos mig. *(De gå)*

ANDRA AKTEN.

Scen I. — *Sankt-Albans.*

(Konung Henrik, drottning Margaretha, Gloster, kardinalen och Suffolk uppträda med falkenerare, som upphäfva jaktrop)

Drottn. Tro mig, mylords, att ej på många år
Jag sett en bättre jakt på vattenfågel.
Men, med förlof, det blåste strängt i dag,
Jag håller hvad ni vill att Hans ej flugit.

K. Henr. Er falk, mylord, hur sköt den icke fart
Och flög så högt utöfver alla andra!
Hur Gud är underbar i kreaturen!
Så falk som mänska flyga gärna högt.

Suff. Ers majestät, det är ej underligt

Att lord protektorns falkar flyga högt;
De känna nog sin herres höga tankar,
Som flyga vida högre än en falk.
Glost. Det är en låg, oädel själ, mylord,
Som icke svingar högre än en fågel.
Kard. Nej, hör man på! han högre vill än molnen.
Glost. Ja, kardinal; säg, vore det ej bra,
Om eders nåd till himlen kunde flyga?
K. Henr. Till evig frid och fröjd och salighet!
Kard. Din himmel är på jorden; håg och tankar
Till kronan stå, som är ditt hjärtas skatt.
Du farlige protektor, falske pär,
Som sviker så din konung och ditt land!
Glost. Aj, kardinal, hur går det nu med prästen?
Tantæne animis cœlestibus iræ?
En klerk så het? Hör, onkel, dölj din ondska!
Ni är ju helig nog att göra det.
Suff. Det är ej ondska; mer än jämnt sig passar
En tvist så ärlig och en pär så dålig.
Glost. Som hvem, mylord?
Suff. Som ni, mylord, protektor,
Om lord protektorn ej tar illa upp.
Glost. Din fräckhet, Suffolk, är i England känd.
Drottn. Och din härsklystnad, Gloster.
K. Henr. Tyst, jag ber,
Och reta icke dessa vilda pärer;
Välsignad den som stiftar frid på jorden!
Kard. Må jag välsignas för den frid jag stiftar
Med svärdet mot den stolta lord protektorn!
Glost. *(Afsides till kardinalen)*
Ack, vore det så väl, min fromma onkel!
Kard. *(Afsides)*
Åh ja, om du det vågar.
Glost. *(Afsides)* Samla icke
För denna sak anhängare ihop;
Din egen kropp försvare hvad du sagt,
Kard. *(Afsides)*

Ja, där du ej törs kny; men om du törs,
Så möt i kväll vid parkens östra sida.

K. Henr. Hvad nu, god' herrar?

Kard. Tro mig, frände Gloster,
Om ej din dräng så hastigt hejdat falken,
Så hade säkert jakten bättre gått. —

(Afsides till Gloster)

Ditt slagsvärd skall du taga med dig.

Glost. Godt, onkel.

Kard. *(Afsides)*
Nu vet du ju? Vid parkens östra sida.

Glost. *(Afsides)*
Jag kommer, kardinal.

K. Henr. Hvad är det, Gloster?

Glost. Vi tala blott om falkjakt, nådig herre. —

(Afsides)

Nu, vid Guds moder, präst,
Jag skall tonsuren raka om på dig,
Så vida ej min fäktarkonst mig sviker.

Kard. *(Afsides)* *Medice te ipsum;*
Protektor, protegera du dig själf.

K. Henr. Stormvädret växer; så er vrede, lorder.
Hur den musiken skär uti mitt hjärta!
Hur skall man kunna hoppas harmoni,
När slika strängar skorra; gode lorder,
Låt mig få stifta frid emellan er

(En af sankt Albans borgare kommer in och skriker "mirakel")

Glost. Hvad är det där för buller?
Säg, hvad mirakel är det nu på färde?

Borg. Ett mirakel, ett mirakel!

Suff. Så kom till kungen och förtälj miraklet.

Borg. Tänk att en stenblind karl har fått sin syn
Vid helgonskrinet i sankt Albans kyrka,
En karl som varit blind i all sin dar.

K. Henr. Vi prise dig, o Gud, som trogna själar
I mörkret gifver ljus, i nöden tröst!

(Mayor'n af sankt Albans och hans medbröder komma. Simpcox bäres af två karlar i en stol; hans hustru och en stor hop folk följa)

Kard. Där komma borgare i procession
För att den karlen ställa fram för er.
K. Henr. Hans fröjd är stor i denna jämmerdalen;
Dock gifver synen frestelse till synd.
Glost. Ur vägen där! för honom fram till kungen;
Hans majestät vid karlen tala vill.
K. Henr. Min vän, berätta oss hur allt gått till,
På det att vi för dig må prisa Herran;
Säg, var du länge blind och ser du nu?
Simpc. Blind född, ers majestät!
Hust. Ja, det är visst och sant.
Suff. Hvem är den kvinnan?
Hust. Hans hustru, med ers nåds tillåtelse.
Glost. Hans mor ett bättre vittne hade varit.
K. Henr. Hvar är du född?
Simpc. I Berwick, norrut, nådigaste herre.
K. Henr. Stor nåd dig Gud bevisat, arma själ!
Låt ingen dag och ingen natt förgå,
Då du med bön och tack ej prisar Herran.
Drottn. Var det af andakt eller af en slump
Som du till helgonskrinet kom, min vän?
Simpc. Pur andakt, herre Gud! väl hundra gånger,
Och flera till, sankt Alban ropat mig
I sömnen till och sagt: "Kom, Simpcox, kom
Att bedja vid mitt skrin; jag skall dig hjälpa!"
Hust. Ja, dagens sanning; många, många gånger
Har själf jag hört en röst på honom ropa.
Kard. Hvad, är du lam?
Simpc. Ack ja, Gud hjälpe mig!
Suff. Hur blef du det?
Simpc. Jag föll ifrån ett träd.
Hust. Det var ett plommonträd.
Glost. Hur länge har du varit blind?
Simpc. Blind född, min herre.
Glost. Hvad? Och du klifver uti träd?
Simpc. Den enda gången; i min ungdoms dagar.
Hust. Ack, allt för sant! det fick han plikta för.
Glost. Du måtte tycka mycket, du, om plommon?

Simpc. Ack, hustru min ju ville sviskon ha;
Då klef jag upp och vågade mitt lif.
Glost. Din skälm! Vi skola nog ta rätt på dig. –
Få se ditt öga; blinka; se nu opp. –
Än ser du icke riktigt, tror jag. –
Simpc. Jo, klart som dagen, lofvad vare Gud
Och sankt Albanus!
Glost. Så; du säger det?
Hvad färg har denna manteln?
Simpc. Röd, herre; röd som blod.
Glost. Fullkomligt riktigt; denna rocken då?
Simpc. Svart, svart som korpen.
H. Henr. Då vet du ock hvad färg som korpen har.
Suff. Och ändå har han aldrig sett en korp.
Glost. Men mången rock och mantel förr'n i dag.
Hust. Nej, aldrig förr'n i dag i all sin dar.
Glost. Säg mig, karl, hvad heter jag?
Simpc. Ack, herre, det vet jag inte.
Glost. Hvad heter han?
Simpc. Det vet jag inte.
Glost. Inte heller hvad han heter?
Simpc. Nej, sannerligen, herre.
Glost. Hvad heter du själf då?
Simpc. Sander Simpcox, till er tjänst, herre.
Glost. Sitt, Sander, där, du värsta lögnare
I kristenheten. Om du föddes blind,
Så kunde du så väl vid namn oss nämna,
Som nämna färgen uppå våra kläder.
Syn skiljer färger, men att plötsligt så
Dem alla nämna är omöjlig sak. –
Mylords, sankt Alban här har gjort mirakel;
Hvad tycker ni om den som kan den konsten
Att hjälpa denna krymplingen på benen?
Simpc. Ack, herre, om ni det kunde!
Glost. Hör ni god' vänner i sankt Albans, har ni någon profoss här i staden samt någon ting som kallas piska?
Mayo. Ja, nådig herre, om ni befaller.
Glost. Skicka då efter en genast.

Mayo. Hör hit du! Spring genast efter profossen.

(Ett bud går)

Glost. Sätt nu fram en stol genast. *(En stol sättes fram)* Om du nu vill slippa piskan, din slyngel, så hoppa öfver den här stolen och spring din väg.

Simpc. Ack herre, jag kan ju icke stå för mig själf; det är bara att pina mig förgäfves!

(Budet kommer tillbaka med profossen)

Glost. Nå, så skall jag väl hjälpa dig på benen; piska honom, profoss, till dess han hoppar öfver stolen här.

Prof. Det skall jag göra, mylord. — Se så, lymmel; kvickt af med rocken.

Simpc. Ack herre, hvad skall jag göra? jag är ju inte i stånd att stå på benen.

(När profossen gifvit honom ett slag, så hoppar Simpcox öfver stolen och springer sin väg; folket följer efter honom och ropar "ett mirakel!")

K. Henr. Ack Herre, huru länge tål du detta?

Drottn. Det lustigt var att se den skälmen springa.

Glost. Förfölj den skurken och för konan bort.

Hust. Ack, herre, vi gjorde det af pur nöd!

Glost. Låt piska dem igenom alla marknadsplatser till dess de komma till Berwick, där de äro hemma.

(Mayor'n, profossen, hustrun m. fl. gå)

Kard. I dag har hertig Humphrey gjort mirakel.

Suff. Ja visst; han kom den lame till att springa.

Glost. Ni större underverk har gjort än jag;
Fler städer lät ni springa på en dag.

(Buckingham kommer)

K. Henr. Hvad nytt, min gode frände Buckingham?

Buck. Mitt hjärta bäfvar att berätta det.
En hop af uselt pack och nedrigt slödder
Har under skydd och medarbetande
Af Leonora, lord protektorns fru,
Som för befälet öfver hela ligan,
Mot er regering öfvat arga svek
I hop med häxor och besvärjare;
Vi hafva gripit dem på gärningen

Då onda andar fram de manade
Och sporde om kung Henriks lif och död,
Samt flere herrars som i rådet sitta,
Hvarom utförligt ni skall underrättas.

Kard. *(Afsides till Gloster)*
Då lär väl er gemål, mylord protektor,
Få resa af till London; denna nyhet
Har säkert omvändt spetsen på ert svärd;
Nu kan ni visst ej möta mig på timman.

Glost. Högdragna präst, o kränk ej så mitt hjärta!
Af sorg och kval är all min kraft förkrossad,
Och så förkrossad viker jag för dig,
Så väl som för den sämsta dräng i landet.

K. Henr. O Gud, hvad ofärd stifta ej de onda
Och hopa så på egna hjässor hämnden!

Drottn. Se, Gloster, fläckarna i eget bo;
Om du är fläckfri själf, så har du ro.

Glost. Hvad mig beträffar, Gud mitt vittne är
Hur jag mitt land och konung håller kär;
Jag vet ej hur min hustru sig betett;
Det gör mig sorg att höra hvad jag hört.
Hon ädel är, men om hon har förglömt
Sin dygd och heder uti sådant sällskap,
Som fläckar liksom beck en adlig ära,
Så må hon aldrig mer mig komma nära.
Till lagens näpst hon flykte ur min famn,
Då så hon skändat Glosters ädla namn.

K. Henr. Godt; denna natt vi vilja dröja här;
I morgon vi till London återvända.
Där vilja saken noga vi begrunda
Och ställa dessa nidingar till ansvar;
På lagens säkra vågskål allt skall pröfvas,
Den ståndar fast och ingen våld skall öfvas.

(Trumpeter. Alla gå)

SCEN II. — *London. Hertigens af York trädgård.*

(York, Salisbury och Warwick uppträda)

York. Nu är vår simpla måltid slut, mylords;

Tillåten mig att under dessa hvalf
För egen säkerhet rådfråga er
Om edra tankar om min rättighet,
Som är osvikelig, till Englands krona.

Sal. Jag längtar att till fullo saken höra.

Warw. Begynn, min bästa York; och har du rätt,
Så kan du öfver Nevils släkt befalla.

York. Så hör: —
Den tredje Edvards söner voro sju:
Först Edvard, prins af Wales, den svarta prinsen;
Den andre, William Hatfield, och den tredje
Lionel, hertig Clarence; efter honom
Kom John af Gaunt, hertig af Lancaster;
Den femte, Edmund Langley, hertig York;
Den sjette, Thomas Woodstock, hertig Gloster,
Och William utaf Windsor var den sjunde.
Den svarta prinsen före fadren dog
Och hade blott den enda sonen Richard,
Som efter tredje Edvard kom på tronen,
Tills Henrik Bolingbroke af Lancaster,
Den äldsta sonen utaf John af Gaunt,
Och krönt och kallad fjärde konung Henrik,
Grep spiran, satte af en laglig konung
Och skickade hans arma drottning bort
Till Frankland, hvarifrån hon hade kommit,
Och honom uti fängelse i Pomfret,
Där, som ni vet, den gode Richard blef
På ett förrädiskt vis om lifvet bragt.

Warw. Hvad hertigen har sagt är sant, min far;
Så huset Lancaster har vunnit kronan.

York. Den nu med våld, men ej med rätt de bära.
Ty när den äldsta sonens arfving dött,
Så går ju kronan till den närmaste
Af Edvards söner och hans arfvingar.

Sal. Men William Hatfield hade ingen arfving.

York. Den tredje sonen, hertigen af Clarence, —
Från honom räknar jag min rätt till kronan —
En dotter hade som Filippa hette;

Hon gifte sig med Edmund Mortimer,
Som grefve var af March, och denne Edmund
Blef far till Roger, grefve utaf March,
Som födde Edmund, Anna och Lenora.

Sal. Den Edmund gjorde under Bolingbroke,
Som jag har läst, en gång på kronan anspråk
Och hade blifvit konung, om Glendower
Ej hållit honom fången till hans död.
Men vidare!

York. Hans äldsta syster Anna,
Min mor, som arfving var till Englands krona,
Med Richard, grefve Cambridge, gifte sig;
Och han var son af Edmund utaf Langley,
Den femte sonen utaf konung Edvard.
Från henne är min rätt; hon arfving var
Till Roger, grefve March, som var en son
Af Mortimer som äktade Filippa,
Prins Lionels af Clarence enda barn.
Och därför — om den äldre sonens ätt
Skall gå framför den yngres — är jag kung.

Warw. Ja, ingenting är mera klart än detta.
Ty Henriks anspråk gå från John af Gaunt,
Den fjärde sonen; Yorks ifrån den tredje.
Så länge Lionels af Clarence ätt
Ej utdöd är, bör ingen ann' regera;
Den lefver än, den blomstrar uti dig
Och dina söner, stammens friska grenar. —
Nu, fader Salisbury, vi böja knä
Och äro här på enslig ort de första
Som gifva hälsning åt vår rätta konung
Med äran af hans börd och rätt till kronan.

Båda. Lefve kung Richard, Englands suverän!

York. Vi tacka er; dock är jag ej er konung,
Förr'n jag är krönt, och förr'n mitt svärd är fläckadt
Af hjärteblod ur huset Lancaster;
Och det bör ej så hastigt gå till väga,
Men med försiktighet och uti löndom.
Gör ni som jag i dessa farans dagar:

Vi låts' ej märka Suffolks öfvermod
Och Beauforts högfärd, Somersets förakt
Och hertig Buckingham och hela ligan,
Till dess de hafva hjordens herde snärjt,
Den dygdesamma prinsen, hertig Humphrey;
Det söka de och finna, bäst de söka,
Sin egen död, om York kan profetera.

Sal. Mylord, nu känna vi er mening fyllest.

Warw. Mitt hjärta säger mig, att grefve Warwick
Skall göra hertig York till kung en gång.

York. Och, Nevil, detta säger jag mig själf:
Att Richard skall en gång gref Warwick göra
Till närmsta mannen efter Englands kung. *(De gå)*

Scen III. — *London. En domaresal.*

(Trumpeter. Konung Henrik, drottning Margaretha, Gloster, York, Suffolk och Salisbury uppträda. Hertiginnan af Gloster, Greta Jourdain, Southwell, Hume och Bolingbroke införas under bevakning)

K. Henr. Kom fram, fru Leonora Cobham, Glosters hustru.
Inför din Gud och oss din synd är stor;
Förnim hur lagen dömer dig för synder
Som, efter skriftens ord, förtjäna döden. —
Ni fyra, bort till fängelset igen
Och därifrån till afrättsplatsen; häxan
I Smithfield brännas skall till kol och aska,
De andra tre i galge skola strypas. —
Ni hertiginna, som af adel är,
Skall uppå lifstid äran bli förlustig
Samt efter trenne dagars kyrkoplikt
I landsflykt lefva i ert eget land
Med sir John Stanley uppå öen Man.

Hert. Välkommen flykt! Välkommen vore död!

Glost. Du ser, att lagen dömt dig, Leonora;
Det står ej i min makt att fria dig. —
(Hertiginnan och de öfriga fångarna gå med vakt)
I ögat svälla tårar, sorg i hjärtat.
Ack, Humphrey, denna skam på gamla dar

Med sorg ditt hufvud föra skall i grafven! —
Jag er besvär, min kung, låt mig få gå;
Min sorg behöfver tröst, min ålder ro.
K. Henr. Håll, Humphrey, hertig Gloster! Förr'n du går,
Gif mig din staf, ty Henrik för sig själf
Protektor vara vill; Gud är mitt hopp,
Mitt stöd, min staf och mina fötters lykta.
Gå, Humphrey, nu i frid, ej mindre älskad,
Än då du var protektor åt din konung.
Drottn. Jag ser ej något skäl, hvi myndig konung
Skall som ett barn behöfva en protektor. —
Gud och kung Henrik styre här, ej flera;
Gif stafven hit, låt honom själf regera.
Glost. Min staf? — Här, ädle Henrik, har du den.
Jag lika villigt lämnar dig min staf,
Som förr din fader Henrik gaf mig den;
Och lika villigt för din fot den sänker,
Som andra skola nappa den med ränker.
Farväl, min gode kung! Då jag är död,
Må frid och ära bli din spiras stöd!
Drottn. Ja, nu är Henrik kung, Margretha drottning,
Och Humphrey knappt densamme som förut;
Två hugg på samma gång ha honom stympat; —
Hans hustru biltog och hans hedersstaf
Afhuggen tvärt, — nu fri från alla band
Den hvile, som sig bör, i Henriks hand.
Suff. Så sviktar denna stolta gran mot jorden;
Så Leonoras högfärd kväst är vorden.
York. Låt honom gå i frid. Ers majestät,
Till denna dag är envigskampen utsatt;
Så kärande som svarande är redo —
Jag menar smeden och hans dräng — att slåss,
Om det ers höghet täcks att åse striden.
Drottn. Ack ja, min kung; jag kommit enkom hit
Från hofvet för att se den kampen kämpas.
K. Henr. Sätt allt i ordning då i Herrans namn.
Här må de sluta; Gud beskydde rätten!
York. Jag aldrig sett en karl så illa fast

Och rädd för striden som den kärande,
Lärgossen här åt denna vapensmeden.

(Från ena sidan kommer Horner med sina grannar, som dricka så mycket med honom, att han är öfverlastad; han bär en käpp med en sandpåse på ändan; framför honom går en trumma; från andra sidan kommer Peter med en trumma och en dylik käpp, åtföljd af lärgossar, som dricka honom till)

1 Grann. Här, granne Horner, dricker jag dig till i ett glas sekt; och var inte rädd, granne, det skall nog gå bra.

2 Grann. Och här, granne, är ett glas Charneco.

3 Grann. Och här är ett stop godt dubbelöl, granne; drick och var inte rädd för din lärgosse.

Horn. Nå så hit med det; jag skall svara er allesamman på skålen; jag gör en konst i Peter.

1 Lärg. Här, Peter, dricker jag dig till; var inte rädd, du.

2 Lärg. Var munter, Peter, och var inte rädd för din mästare; du skall slåss för lärgossarnas reputation.

Pet. Tack, tack, skall ni ha! Drick för mig och bed för mig, ty jag tror, att jag har fått min sista klunk här i världen. Se här, Robin, om jag dör, så skall du ha mitt förskinn; du, Wille, skall ha min hammare, och du, Tom, alla pengar som jag har. — Ack Herre Gud, bevara mig! Ty jag är aldrig i stånd att slåss med min mästare, han är redan så snäll uti att fäkta.

Sal. Kom nu; låt bli att dricka och börja att slåss. — Hvad heter du, pojke?

Pet. Peter, kantänka.

Sal. Peter, hvad mer?

Pet. Trumf.

Sal. Trumf! Nå så trumfa då din mästare duktigt.

Horn. Hör, godt folk, jag har kommit hit, så till sägandes på min lärgosses anstiftelse, för att bevisa att han är en skurk och jag en hederlig karl; och hvad hertigen af York beträffar, så vill jag dö på att jag aldrig haft något ondt i sinnet emot honom, och intet mot kungen och drottningen heller. Se så Peter, akta nu skallmejan på dig!

York. Fort! Denna skurkens tunga börjar stamma. Trumpeter blåsen upp signal till striden!

(Signal blåses. De fäkta, och Peter slår sin mästare till marken)

Horn. Håll, Peter, håll! Jag bekänner, jag bekänner mitt förräderi. *(Dör)*

York. Tag vapnet ifrån honom. — Hör du, min gosse, tacka du Gud och det goda vinet i din mästares hufvud.

Pet. O Gud! Har jag besegrat mina fiender i detta förnäma sällskap? O Peter, nu har du bevisat, att du haft rätt.

K. Henr. Tag den förrädarn bort utur vår åsyn.
Hans död bevisar, att han skyldig var,
Och Gud rättfärdig har oss uppenbarat
Den stackars gossens ärlighet och oskuld,
Då han höll på att gudlöst blifva mördad. —
Kom med, min gosse, skall du få belöning. *(De gå)*

SCEN IV. — *London. En gata.*

(Gloster uppträder med sina tjänare, alla sorgklädda)

Glost. Så komma moln då dagen är som klarast,
Och efter sommarn kommer kalla vintern
Med bister kyla och med bitter frost.
Så fröjd och sorg som årets tider växla. —
Säg, hvad är klockan?

Bet. Tio, eders nåd.

Glost. Ja, klockan tio var mig sagdt att jag
Min dömda hertiginna skulle möta;
På gatans skarpa stenar får hon svårt
Att gå med sina bara, fina fötter.
Ack, Leonora, för ditt ädla sinne
Hur hårdt, att packet gapa skall på dig
Med ilsken blick och hånskratt åt din skam,
Då förr det sprang kring dina stolta vagnshjul,
När i triumf kring gatorna du for!
Men tyst, där kommer hon! Jag skall väl skåda
Med tårstänkt öga hennes nöd och jämmer.

(Hertiginnan af Gloster kommer in, klädd i en hvit botöfningsskjorta med pappersiappar fästade på ryggen, barfota och med ett brinnande ljus i handen; sir John Stanley, en Sheriff och rättsbetjänte)

Bet. Ers nåd, vi rycka henne från sheriffen!

Glost. Ert lif det gäller, om ni henne rör.
Hert. Du kommer, Gloster, för att se min skam?
Nu gör du också bot. Se, hur de stirra!
Se, hur det yra packet pekar finger
Och nickar fräckt och ser dig stinnt i synen!
O, göm dig undan deras arga blickar
Och stäng dig in och sörj åt mitt elände,
Och önska ondt åt dina fiender,
Ty dina fiender, de äro mina.
Glost. Var tålig, Leonora; glöm din sorg.
Hert. Ack, Gloster, lär mig då mig själf att glömma.
Ty då jag minns, att jag din maka är,
Och du en prins och detta lands protektor,
Så tycks mig att jag borde så ej föras
I smälek klädd, med papper på min rygg
Och följd af pack, som gläds åt mina tårar
Och mina djupt ur bröstet dragna suckar.
Den grymma flintan skär min späda fot,
Och då jag stapplar, ler det ilskna packet
Och ber mig se mig före hur jag går.
Ack, Humphrey, kan jag bära denna smälek?
Tror du, att mer jag världen skåda kan
Och akta den för säll som skådar solen?
Nej, svart skall bli mitt hvitt, och natt min dag,
Och tanken på min prakt mitt helvete.
Då skall jag säga: Jag är Glosters hustru,
Och han en prins och landets styresman;
Men sådan prins han var och så han styrde,
Att själf han åsåg hur jag hjälplös fördes
Sam en förlustelse och ett spektakel
För hvarje lätting i den råa hopen.
Men var du from och blygs ej åt min skam
Och rör dig ej förr'n dödens bila hänger,
Som snart den göra skall, dig öfver nacken.
Ty Suffolk, — han som allt förmår hos henne
Som hatar dig och hatar mig och alla, —
Och York och gudsförgätne prästen Beaufort
Ha snaror lagt att snärja dina vingar,

Och hur du flaxa må, — de fånga dig.
Men var ej rädd, förr än din fot är snärd,
Och sök ej att din ovän förekomma.

Glost. Håll, Leonora, håll; du måttar vilse.
Jag måste skyldig vara, förr'n jag dömes;
Ett tjugodubbelt antal fiender,
Med tjugodubbel makt hvarenda en,
Ej kan den minsta skada göra mig,
Så framt jag skuldfri är och kungen trogen.
Du vill att jag från straffet dig skall rycka?
Din smälek blir ej mindre därigenom,
Men jag i fara står att bryta lagen.
Din bästa hjälp är lugn, min Leonora;
Jag ber dig, lär ditt hjärta tålamod,
Om några dagar är ju allt förglömdt.

(En härold kommer)

Häro. Jag kallar ers härlighet till hans majestäts parlament, som skall hållas i Bury den första i nästa månad.

Glost. Och utan att man frågat mig till råds!
Det där går hemligt till. — Godt, jag skall komma.

(Härolden går)

Farväl, min Leonora. — Herr sheriff,
Förfar ej strängare än efter fullmakt.

Sher. Ers härlighet, här är min fullmakt slut;
Sir John af Stanley har befallning nu
Att föra henne af till öen Man.

Glost. Skall ni, sir John, bevaka min gemål?

Stanl. Ja, detta uppdrag har jag fått, mylord.

Glost. Behandla henne icke strängare,
För det jag ber om skonsamhet för henne.
Ännu en gång kan lyckan vända sig,
Och jag kan göra godt mot er, om ni
Gör godt mot henne. Nu, sir John, farväl!

Hert. Du går och säger ej farväl åt mig?

Glost. Jag kan ej säga det för dessa tårar.

(Gloster går med sina betjänter)

Hert. Du går din väg? Dig följe all min tröst!
Hos mig blir ingen kvar; min fröjd är döden,

Ja, döden, vid hvars blotta namn jag ryst
För det jag evigheten sökt i tiden.
Jag ber dig, Stanley, gå och för mig hädan,
Likmycket hvart; jag tigger ingen gunst,
Ledsaga mig dit plikten bjuder dig.
Stanl. Det blir till öen Man, min nådig fru;
Där efter eder rang ni skall behandlas.
Hert. Då står det illa till; min rang är skymf,
Och skall jag då på skymfligt sätt behandlas?
Stanl. Nej, såsom Humphreys hertiginna
Och efter hennes rang skall ni behandlas.
Hert. Lef väl, sheriff, och bättre du än jag,
Fast du har varit den som ledt min smälek.
Sher. Det var min plikt; förlåt mig, nådig fru.
Hert. Ja, ja, farväl! Din plikt fullbordad är —
Kom, Stanley, låt oss gå.
Stanl. Drag denna skjorta af, ert straff är slut,
Och tag en annan klädning på för resan.
Hert. Jag drager ej min smälek af med skjortan;
Nej, vid min bästa skrud den sitter fast
Och, hur jag än mig smyckar, syns den dock.
Gå, visa väg; jag längtar till mitt fängsel. *(De gå)*

TREDJE AKTEN.

Scen I. — *Bury-Abbey.*

(Konung Henrik, drottning Margaretha, kardinal Beaufort, Suffolk, York, Buckingham och flere parlamentsledamöter)

K. Henr. Jag undrar, att mylord af Gloster felas.
Han plägar icke vara sista man,
Hvad orsak också nu fördröjer honom.
Drottn. Kan ni ej se och vill ni ej bemärka,
Hur kall och främmande hans hållning blifvit,
Och med hvad majestät han för sig opp?
Hur stolt och trotsig och befallande
Och icke lik sig själf han nu har blifvit?
Jag minns den tid, då han var mild och vänlig,
Och om på afstånd blott jag gaf en blick,
Så stod han genast på sitt knä, och alla

Beundrade hans underdånighet.
Möt honom nu, och till och med en morgon,
Då en och hvar uppå den andra hälsar;
Han rynkar pannan, visar sturska blickar
Och går förbi med styft och oböjdt knä,
Föraktande den hyllning han oss skyller.
Att valpar morra frågar man ej efter,
Men hjältar darra då ett lejon ryter,
Och Humphrey är ej liten man i England,
Märk först, att han en prins af blodet är,
Och faller ni, så är det han som stiger.
Och därför tycks mig ej politiskt vara, —
Då grollet i hans hjärta jag besinnar,
Och att hans fördel följer på er bortgång —
Att han till eder kungliga person
Och fursteliga råd tillträde har.
Med smicker har han vunnit folkets hjärtan
Och, när ett uppror han behagar göra,
Så räds jag alla följa honom efter.
Än är det vår och ogräs lätt på roten,
Men om ni ej det rycker upp i tid,
Så frodas det och öfverväxer säden.
Min vördnadsfulla omsorg om min kung
Ha väckt farhågorna för hertig Humphrey.
Om jag har orätt, nämn dem kvinnofruktan,
Och kunna bättre skäl dem tränga ut,
Så tillstår jag att jag gjort honom orätt.
Mylord af Suffolk, Buckingham och York,
Om I det kunnen, vederläggen mig,
Om ej, bekräften att jag talat sanning.

Suff. Ers nåd har genomskådat hertigen;
Och, om jag kommit att mig yttra först,
Så hade jag detsamma sagt som ni.
Af honom retad, hertiginnan har,
Det svär jag på, sin djäflakonst begynt;
Och tog han ock i hennes brott ej del,
Så var det dock hans skryt om kunglig börd
Och närmsta arfsrätt efter er till tronen,

Och slika höga adeliga tankar,
Som retade den galna hertiginnan
Att främja ondskefullt vår konungs fall.
De största fiskar gå i stilla vatten;
Han döljer svek inunder ärlig yta.
Ej räfven gnäller då han lamm vill stjäla.
Nej, nej, min konung; Gloster är en man
Hvars bottenlösa svek man ej kan pejla.

Kard. Var det ej han som, tvärt mot lagens ord,
I ringa brottmål påfann grymma dödsstraff?

York. Och pressade han icke som protektor
I landet stora summor ut till sold
Åt våra troppar uti Frankrike,
Men skickade dem aldrig af? Och därför
Var ständigt uppror ju i städerna.

Buck. Ack, bara småfel mot de dolda brott,
Som tiden snart skall bringa uti dagen
Hos denna falska hertigen af Gloster!

K. Henr. Mylords, ett ord: den omsorg som I hysen
Att meja tömet undan mina fötter
Berömligt är; men skall jag tala öppet?
Min frände Gloster är så fri och ren
Från allt förräderi mot vår person
Som späda lammet eller ömma dufvan;
Han allt för mild och dygdig är att drömma
Om något ondt, han söker ej mitt fall.

Drottn. Ack, huru farlig denna blinda tillit!
En dufva han! Då har han lånat fjädrar,
Ty som en korp han ilsken är till sinnes.
Är han ett lamm? Då har han lånat skinn,
Ty som en ulf så glupsk han är i hågen.
Den svika vill, nog stjäla kan en dräkt.
Gif akt, min kung, ty allas vårt bestånd
På denna falska mannens fall beror.

(Somerset kommer)

Som. Hell er, min kung!

K. Henr. Välkommen, Somerset!
Hvad nytt från Frankrike?

Som. Att all er makt
I detta land är slut; förbi med allt!

K. Henr. Ondt bud, lord Somerset; men ske Guds vilja!

York. *(Afsides)* Ondt bud för mig; på Frankrike jag räknat,
Så fast som jag på sköna England räknar.
Så vissna mina blommor i sin knopp,
Och maskarna uppäta mina löf:
Men jag vill söka bot för detta, eller
För ärans bädd min rätt till kronan sälja.

(Gloster kommer)

Glost. Min dyre kung och herre, hell och säll!
Förlåt, min furste, att jag dröjt så länge.

Suff. Nej, Gloster, vet, att du för bittid kommit,
Så framt ej emot konungen din herre
Du vore mera trogen än du är.
Jag häktar dig för högförräderi.

Glost. Godt, Suffolk, dock du skall ej se mig rodna,
Ej skifta anletsdrag vid denna fängsling.
Ett ärligt hjärta är ej lätt förfäradt.
Ej klara källan är så fri från dy,
Som jag är fri från svek emot min konung.
Hvem klagar an mig? Säg, hvad har jag gjort?

York. Man tror, mylord, att ni för franska mutor
Har undanhållit hären sin besoldning,
Och så har Frankrike oss gått förloradt.

Glost. Man tror! Men hvilken tror, att så det är?
Jag aldrig har beröfvat hären sold,
Ej heller fått en styfver uti mutor.
Så sant Gud hjälpe mig, som jag har vakat —
Ja, natt på natt — för England i bekymmer!
Den slant som nånsin jag från kungen stal,
Det öre som jag tog för egen räkning,
Må vittna mot mig på min domedag!
Nej, månget pund af mina egna medel
Har jag, för att det arma folket skona,
Åt garnisonerna i förskott gifvit,
Men aldrig fordrat mina pengar åter.

Kard. Rätt väl det skrytet passar er, mylord.
Glost. Jag säger sanning blott, så Gud mig hjälpe!
York. Då ni protektor var, så fann ni upp
För brottslingar en oerhörd tortyr,
Och England blef för tyranni beryktadt.
Glost. Det är ju kändt, att då jag var protektor,
Barmhertigheten var mitt största fel;
Mitt hjärta smälte vid en brottslings tårar,
Och bön om skoning köpte mången fri.
Så framt det icke var en nedrig tjuf
Och blodig rånare på allmän landsväg,
Så lät jag aldrig lagens skärpa gälla:
Men blodigt mord marterade jag strängt
Och framför tjufveri och andra brott.
Suff. För dessa småfel lätt ni hittar ursäkt;
Men större brott man förevitar er,
Som ej så lätt ni reder er ifrån.
Jag häktar er uti hans höghets namn
Och er antvardar åt lord kardinalen
Uti förvar till vidare ransakning.
K. Henr. Det är mitt säkra hopp, mylord af Gloster,
Att ni bevisar att ni saklös är;
Mitt samvet säger: ni är icke skyldig.
Glost. Ack, dyre konung, tiden farlig är!
Ty dygden är af ärelystnad kväfd,
Och kristlig kärlek utaf groll förjagad;
De falska ränker hafva öfverhand,
Och billighet är landsförvist ur England.
Jag vet, att de mig efter lifvet stå;
Och om min död för Englands lycka kräfdes
Och gjorde slut på deras tyranni,
Så skulle jag med största glädje dö.
Men detta är prologen blott till stycket,
Ty tusen fler, som än ej ana fara,
Ej sluta deras grymma sorgespel.
Ur Beauforts öga sprakar hjärtats ondska,
Från Suffolks panna stormar dystert hat;
Med skarpa tungan lättar Buckingham

Den hätska tyngd som ligger på hans hjärta;
Och ilskne York, som griper efter månen,
Och hvars förmätna arm jag höll tillbaka,
Med falsk beskyllning måttar åt mitt lif. –
Och ni, min drottning, med de andra alla,
Har utan skäl lagt onåd på mitt hufvud
Och retat efter all förmåga upp
Min ädle kung att bli min fiende, –
I hafven edra hufvu'n lagt ihop;
Jag kunskap haft om edra konventiklar.
Som alla gällde Glosters arma lif;
Det skall ej blifva brist på falska vittnen
Och lömska påhitt för att fälla mig.
Ett gammalt ordspråk nog besannadt blifver:
"Om man vill slå en hund, nog får man käpp."

Kard. Min kung, hans skräflande odrägligt är;
Om de som vilja skydda majestätet
Från lönmords knif och upprors raseri
Så blifva kränkta, hånade och hädda,
Men öppen talan lämnas åt förbrytarn,
Så kallnar deras ifver för ers höghet.

Suff. Och har han ej vår drottning förevitat
Med smädeliga ord, fast listigt ställda,
Att hafva tubbat falska vittnen fram
För att hans värdighet om ända kasta?

Drottn. Jag låter gärna den som tappar gräla.

Glost. Långt bättre sagdt, än menadt; tappar gör jag –
Men ve de vinnande som spela falskt!
Nog den som tappar bör få lof att tala.

Buck. Vår tid han spiller med att vrida ord; –
Lord kardinal, han är i ert förvar.

Kard. *(Till några af sviten)* För honom bort; bevaka honom väl.

Glost. Så kastar konung Henrik bort sin krycka,
Förrän han mäktar gå på sina ben.
Så är din herde tagen från din sida,
Och ulfvar slåss om hvem dig först skall bita.

Ack, om min fruktan vore bara villa!
Ty, gode kung, nu går det visst dig illa.

(Några af sviten gå med Gloster)

K. Henr. I gode herrar, gören nu och låten
Hvad eder visdom finner lämpligast,
Som om jag vore själf tillstädes här.

Drottn. Hvad? Vill ers höghet lämna parlamentet?

K. Henr. Ja, Margaretha; sorgen dränkt mitt hjärta,
Dess floder börja flöda i mitt öga;
Omgjordad är min kropp med svårt elände,
Ty hvad är mer eländigt än förtret?
Ack, frände Humphrey, i ditt anlete
Jag ser en bild af heder, tro och ära,
Och dock, min Humphrey, skall den timma komma,
Då jag dig misstror och din falskhet fruktar.
Hvad olycksstjärna harmas på din lycka,
Att dessa stora lorder och min drottning
Ditt milda lif så vilja undergräfva?
Du aldrig kränkte dem; du kränkte ingen;
Men liksom slaktarn släpar af med kalfven
Till blodigt slaktarhus och binder honom
Och slår den stackarn då han stretar mot,
Så drog man obarmhertigt af med Gloster.
Och liksom modren springer kring och råmar
Och söker efter kalfven öfverallt
Och kan ej mer än jämra för sin unge;
Så klagar jag min gode Glosters öde
Med hjälplös gråt och skådar efter honom
Med tårad blick, men mäktar icke hjälpa;
Så starka äro Humphreys fiender.
Jag vill hans olycksöde nu begråta;
För hvarje suck jag säga vill: O, nej!
Hvem var förrädare? Ack, Gloster ej!

Drottn. I djärfve lorder, snö i solen smälter.
I stora värf är Henrik kall som snö,
Men smälter allt för lätt; och Glosters sken
Har dårat honom, liksom krokodilen
Med falska tårar vandraren bedrager.

Ja, som en orm med blankt och spräckligt skinn,
På blomstersängen ringlad, stinger barnet,
Som står och undrar på hans granna färger.
Tro mig, om ingen var mer klok än jag, —
Och dock mitt eget påhitt nu jag prisar, —
Så skulle Gloster snart bli världen kvitt,
Och vi bli honom kvitt och all vår fruktan.

Kard. Att han bör dö är riktig politik,
Men ännu saknas till hans död ett svepskäl;
Man måste döma honom efter lag.

Suff. Det vore, som jag tycker, ej politiskt,
Ty kungen visst skall sträfva för hans räddning
Och folket göra uppror för hans räddning;
Och hittills hafva vi blott svaga skäl,
Misstankar blott, att döma honom på.

York. Ni vill då icke se hans sista dag?

Suff. Om någon vill den se, så är det jag.

York. Nej, York har större skäl att se hans död. —
Men ni, lord kardinal, och ni, lord Suffolk,
Rent ut, god herrar, — är det ej detsamma
Att sätta hertig Humphrey till protektor,
Som om man ville sätta svulten örn
Att akta kycklingen för snåla hökar?

Drottn. Då vore det väl slut med kycklingen.

Suff. Fullkomligt riktigt; vore den ej galen
Som satte räfven till att vakta lamm?
Om man nu kallat honom mördare,
Så vore det ett klent försvar för honom
Att han ej hunnit med att mörda än.
Nej, han skall dö, för det han är en räf,
Utaf naturen fiende till lammen,
Förrän sin käft han stänkt med purpurblod.
Sak samma är det också nu med Gloster.
Hur han skall dödas — grubbla ej på det,
Om det skall ske med fälla eller snara,
I vaka eller sömn; stor sak i det.
Nog, han skall dö! Ty det är lofligt knep
Att knipa den som först har nyttjat knep.

Drottn. Du talar som en karl, min ädle Suffolk.
Suff. Ja, karl är den som sätter det i verket,
Ty ofta säger man hvad man ej menar.
Men, för att visa att jag håller ord, –
Ty gärningen jag anser för berömlig,
Enär jag skyddar majestätets lif, –
Säg bara till, så är jag Glosters präst.
Kard. Men jag vill hafva honom död, lord Suffolk,
Förr än ni hinner till att prästvigd bli;
Säg blott, att ni är nöjd med hvad som sker,
Så skall jag svara för att han får bödel,
Så öm är jag om kungens säkerhet.
Suff. Här är min hand; det är en loflig gärning.
Drottn. Det tycker också jag.
York. Och jag; och när vi tre ha domen fällt,
Så bryr oss föga hvem mot domen muckar.

(En budbärare kommer)

Budb. Jag kommer hit från Irland hufvudstupa;
Rebeller hafva rest sig där, mylords,
Och hugga skonlöst Engelsmännen ned;
Sänd hjälp och hejda raseri't i tid,
Förr'n såret hunnit att oläkligt blifva;
Så länge det är friskt, kan allting hjälpas.
Kard. Det var en bresch som genast kräfver lagning!
Hvad skall man göra i så viktig sak?
York. Jo, Somerset skall bli regent i Irland.
Hans härskaretalent bör ej försummas;
Han gjorde ju sin sak så bra i Frankland.
Som. Om York med all sin fina politik
Uti mitt ställe varit där regent,
Han knappast kunnat blifva där så länge.
York. Nej, icke för att mista allt som du;
Jag hade hellre tidigt mist mitt lif,
Än släpat hem med mig den tunga skammen
Att dröja där tills allt förloradt gått.
Få se om du en enda skråma har;
Den segrar ej som så på skinnet spar.

Drottn. Nej, denna gnista blir en gräslig vådeld,
Om drag och tunder komma den för nära; —
Håll, gode York, tyst, gode Somerset; —
Din lycka, York, som Frankrikes regent,
Kanhända fallit sämre ut än hans.
York. Hvad? Sämre än ett intet!
Nej, då må skammen drabba allesamman.
Som. Och dig tillika, som på skammen ropar.
Kard. Mylord af York, försök er lycka nu,
Ty Irlands vilda Kerner stå i vapen
Och knåda ler ihop med engelskt blod.
Vill ni till Irland föra en armé
Af utvaldt folk, från hvarje grefskap några,
Och pröfva mot Irländarna er lycka?
York. Ja, om det så hans majestät behagar.
Suff. Vi hafva kungens fullmakt att besluta,
Och hvad vi funnit godt bekräftar han.
Emottag därför detta uppdrag, York.
York. Det gör jag gärna; skaffa folk, mylords;
Emellertid jag ordnar mina saker.
Suff. Det skall min omsorg bli att skaffa folk.
Men nu tillbaka till den falska Humphrey.
Kard. Ej mer om honom; honom skall jag sköta,
Så att han aldrig mer oss gör bekymmer.
Vi bryta upp, snart dagen är förbi;
Lord Suffolk, än en stund vi rådslå, jag och ni.
York. Mylord af Suffolk, inom fjorton dagar
Jag väntar mina troppar uti Bristol,
Ty därifrån jag skeppar dem till Irland.
Suff. Allt skall bli riktigt gjordt, mylord af York.
(Alla, utom York, gå)
York. Nu eller aldrig, York, ditt sinne stålsätt
Och utbyt tvekan mot beslutsamhet;
Blif hvad du hoppas, eller gif åt döden
Ett lif som ej är värdt att njutas mer.
Låt bleklagd fruktan bo hos simpelt folk,
Uti ett kungahjärta trifs den icke.
Som skur på skur, så jagar tanke tanke,

Och kungliga de äro allesamman.
Min hjärna, trägnare än flitig spindel,
På nät för mina fiender nu binder.
Bra, lorder, bra! det var politiskt gjordt,
Att skicka bort mig med en talrik krigshär;
Jag räds, att ni en domnad orm ha värmt,
Som kvicknar vid och sticker er i barmen.
Jag blott behöfde män; ni gaf mig dem,
Tack skall ni ha; men lita på likväl
Att ni en knif i galnings händer satt.
Bäst jag i Irland mäktig krigshär leder,
Jag vill i England väcka upp en storm,
Som tiotusen själar blåsa skall
Till himmelrike eller helvete.
Och denna storm skall rasa oupphörligt,
Till dess den gyllne ringen på mitt hufvud,
Likt solens majestätiskt klara strålar,
Den galna hvirfvelvindens yrsel stillar.
Och som handtlangare åt mina planer
Har jag förfört en styfsint man från Kent,
John Cade af Ashford,
Att göra uppror, som han fyllest kan,
Med namn och titel af John Mortimer.
I Irland såg jag denna styfva Cade
Hårdnackadt strida mot en hop af Kerner,
Till dess hans lår, af pikar späckade,
Liksom ett borstigt piggsvin sågo ut.
Och då han räddad blifvit, såg jag honom
Liksom en mohrisk dansare battera
Och skaka sina blodbestänkta pilar,
Som Mohren skakar på sin bjällerskrud.
I skepnad af en lurfvig, knipslug Kern
Han ofta samkväm haft med fienden
Och kommit oupptäckt till mig igen
Och gifvit mig om deras skurkstreck kunskap.
Den saten gör jag till mitt substitut,
Ty både uti uppsyn, gång och tal
Han liknar Mortimer, som nu är död:

Så skall jag forska menigheten ut,
Om den mot huset York är gynnsamt stämd.
Ponera, Cade blir gripen; ingen pinbänk
Och inga marter kunna honom tvinga
Att ange mig som den där lockat honom.
Ponera, att han lyckas, — det är troligt —
Då kommer jag ju med min här från Irland
Och bergar grödan, som den skurken sått;
Är Gloster dödad först — det slår ej fel —
Samt Henrik kväst, så har jag vunnet spel. *(Går)*

SCEN II. — *Bury. Ett rum i slottet.*

(Två mördare komma hastigt in)

1 Mörd. Spring till lord Suffolk och berätta honom,
Att hertig Humphrey är expedierad.

2 Mörd. Ack, att det vore ogjordt! Har man nånsin
En så botfärdig människa väl hört?

(Suffolk kommer)

1 Mörd. Här kommer ju mylord.

Suff. Nå, karlar, har ni riktigt gjort er sak?

1 Mörd. Ja, bästa herre, han är död.

Suff. Nå, det var hederligt. Gå hem till mig;
Jag skall för denna djärfva bragd er löna.
Snart pärerna och kungen äro här; —
Ni har väl städat opp hans säng och satt
I ordning allt, som jag er föreskrifvit?

1 Mörd. Ja, bästa herre.

Suff. Bort, skynda er! *(Mördarna gå)*

(Konung Henrik, drottning Margaretha, kardinal Beaufort, Somerset m. fl. uppträda)

K. Henr. Låt genast kalla hit vår onkel Gloster;
Vi vilja nu hans härlighet förhöra,
Om han är skyldig, som man yrkat har.

Suff. Jag kallar honom genast, ädle konung. *(Går)*

K. Henr. Så tagen plats, mylords; jag ber er alla,
Förfaren icke strängare mot Gloster,
Än han på ärliga och goda vittnen
Och efter gärningar förvinnas kan.

Drottn. Förbjude Gud, att någon ondska skulle
En ädling fälla som ej skyldig var.
Gud gifve, att han kunde fria sig!

K. Henr. Margretha, tack! Mig fröjda dessa ord. —

(Suffolk kommer tillbaka)

Hvad nu? Hvi är du blek? Hvi darrar du?
Hvar är vår onkel? Hvad har händt, lord Suffolk?

Suff. Död i sin säng, min kung; död Gloster är,

Drottn. Det Gud förbjude!

Kard. Vår Herres dom det är; — i natt jag drömde,
Att Gloster mållös var och icke kunde
Ett enda ord få fram. *(Konungen svimmar)*

Drottn. Hvad felas kungen?
Till hjälp, mylords! Hans majestät är död.

Som. Lyft honom upp och nyp uti hans näsa.

Drottn. Spring, gå, hjälp, hjälp! — Slå upp ditt öga, Henrik!

Suff. Han kommer sig; — haf tålamod, min fru.

K. Henr. Du store Gud!

Drottn. Hur mår ni, min gemål?

Suff. Haf tröst, min kung; haf tröst, min ädle Henrik.

K. Henr. Hvad? Vill mylord af Suffolk trösta mig?
Sjöng han ej nyss för mig en ugglesång,
Hvars hemska toner hämmade min lifskraft,
Och tror han, att en tättings kvitter nu
Med trösterop ur tomt och håligt bröst
Förjaga kan det ljud jag först förnummit?
Göm ej ditt gift i slika sockerord.
Rör icke vid mig! släpp mig, säger jag!
Jag bäfvar för din hand, som för ett ormstyng.
Bort ur min åsyn, leda olycksbud!
På dina ögon tronar fasansvärdt
Ett mordiskt tyranni, som skrämmer världen.
Se icke hit, ty dina blickar såra; —
Gå dock ej bort! — Kom, basilisk, och dräp
Oskyldig skådare med dina blickar!
I dödens skugga skall min fröjd jag finna,
I lifvet dubbel död, då han är död.

Drottn. Hvi bannar ni mylord af Suffolk så?
Fast hertig Gloster var hans fiende,
Så sörjer Suffolk kristligt dock hans död.
Och jag, — till trots att han min ovän var —
Om klara tårar, hjärtats ångestrop,
Blodsprängda suckar kunde väcka Gloster,
Jag grät mig blind, jag suckade mig sjuk,
Jag blef som liljan blek af störtadt blod,
Om blott jag kunde sätta lif i Humphrey.
Jag vet ej, huru världen skall mig döma;
Att vi ej voro vänner just, det vet man,
Nu tror man visst att jag hans död har vållat.
Så blir mitt namn af onda tungor såradt,
Och furstehofven tala om min smälek.
Det vann jag, då han dog. O ve mig, arma,
Som drottning är, men krönt med smälek blott!
K. Henr. Ve mig för Gloster, ack den arme mannen!
Drottn. Nej, ve för mig, långt mera arm än han!
Hvad, vänder du dig bort och skyler blicken?
Spetälska har jag icke; se på mig.
Hvad, har du blifvit döf liksom en huggorm?
Blif giftig ock och bit din arma drottning.
Är all din tröst i Glosters grift begrafven?
Ha! aldrig höll du då Margretha kär.
Res då hans bildstod upp och dyrka den,
Och låt min afbild blott en krogskylt vara.
Höll jag ej nära på att lida skeppsbrott,
Och blef jag ej af motvind tvenne gånger
Från Englands kust tillbakadrifven hem?
Det var en varsel; stormen var mig huld
Och tycktes säga: sky det ormanästet
Och sätt ej fot på denna grymma strand.
Men jag, — jag bannade de milda stormar
Och honom som dem släppt ur kopparhålan
Och böd dem fläkta mot det ljufva England,
Om ej, mot vilda skär vårt roder vräka.
Men Æolus var ingen mördare,
Han lämnade åt dig det grymma värfvet.

De snälla vågors hvalf ej dränkte mig,
De visste att du själf mig dränka ville
Med hårdt bemötande på torra landet
I tårar saltare än salta hafvet.
De skarpa klippor döko djupt mot bottnen,
De ville icke krossa mig, de visste
Att du med hjärta hårdare än flinta
Margretha skulle krossa i ditt slott.
Så vidt jag dina kritberg kunde ögna,
Då stormen dref från kusten oss tillbaka,
Jag stod på däcket uti storm och byar,
Och då den skumma misten började
Att skymma landet för mitt fikna öga,
Jag tog en dyr juvel ifrån min hals –
Det var ett hjärta fattadt i demanter –
Och kastade mot landet; hafvet tog det,
Så skulle du ock med mitt hjärta gjort.
I samma blink försvann det sköna England,
Jag mina ögon böd mitt hjärta följa,
Och skumma fjärrglas kallade jag dem,
För det de mist den kära kust ur sikte.
Hur ofta tvang jag icke Suffolks tunga –
Som för ditt vankelmod ett ombud var –
Att mig förtrolla, lik Ascanius,
Då för en kärlig Dido han förtäljde
Sin faders bragder efter Trojas brand!
Är du ej falsk som han? förtrollad jag som hon?
Ve mig; jag kan ej mer! Dö, Margaretha!
Ty Henrik gråter för du lefver än.

(Buller utanför. Warwick och Salisbury uppträda. Folket tränger på dörrarna)

Warw. Det föreljudes, mäktigaste konung,
Att gode hertig Humphrey lömskt är mördad
Af kardinal Beaufort och hertig Suffolk.
Och menigheten, lik en vredgad bisvärm
Som mist sin vise, svärmar hit och dit
Och frågar icke efter hvem den sticker.

Jag deras vilda uppror stillade,
Till dess de höra hur hans död gått till.
K. Henr. Att han är död är allt för sant, min Warwick;
Men hur han dog vet Gud och icke Henrik;
Gå in till honom, se hans döda kropp
Och gif så tydning åt hans snabba död.
Warw. Det skall jag göra; — stanna, Salisbury,
Till dess jag kommer, hos den vilda mängden.

(Warwick går in i ett inre rum, och Salisbury drager sig tillbaka)

K. Henr. O du som dömer allt, min tanke hejda,
Min tanke som vill själen öfvertyga,
Att våldsam hand är lagd på Humphreys lif!
Är min misstanke falsk, så tillgif mig,
Ty domen din allena är, O Gud!
Hans bleka läppar värmde jag så gärna
Och göt med tusen kyssar på hans anlet
En ocean af mina salta tårar,
Och talte till hans döfva lik om kärlek
Och kände på hans känslolösa hand;
Men fåfäng vore denna sista tjänst;
Att skåda på hans andelösa stoft,
Det vore blott min smärta att föröka.

(Dubbeldörrarna till ett inre rum öppnas och man ser Gloster död i sin säng; Warwick och flere stå ikring liket)

Warw. Kom hit, min ädle kung, och se på liket.
K. Henr. Det är att se hur djup min graf är gräfd,
Ty all min fröjd på jorden flyktat har
Med Glosters själ, och när jag skådar honom,
Jag skådar blott i dödens famn mitt lif.
Warw. Så säkert som min ande hoppas lefva
Uti den konungs sköt, som mandom tog
Att frälsa oss ifrån sin faders vrede,
Tror jag att våldsam hand har blifvit lagd
På denna vidtberömda hertigs lif.
Suff. En gräslig ed, med bister tunga svuren!
Men hvad bevis kan Warwick draga fram?
Warw. Se, hur hans blod är stockadt i hans anlet!
Jag ofta sett ett nyss afsomnadt lik;

Det hade askfärg, blekt och blodlöst var,
Ty blodet hade rusat ned till hjärtat,
Som i den strid det kämpade mot döden
Tog blodet till sin hjälp mot fienden.
När hjärtat kyldes, kyldes också blodet
Och vände icke om att kinden färga.
Men se, hans anlet svart och blodsprängdt är,
Och ögonen, ur sina gropor trängda,
Så otäckt stirra, som han vore strypt.
Hans hår är vildt, näsborrarna stå spända;
Hans fingrar streta ut, som när man kämpar
Och åflas för sitt lif mot öfvermakt.
Se på hans lakan hur hans hår är klibbadt,
Hans vackra skägg är tofvadt hop och trassladt
Liksom ett kornfält piskadt af en regnskur.
Ja, han är mördad här; det minsta tecknet
Af alla dessa är bevis tillfyllest.

Suff. Hvem skulle hafva mördat honom, Warwick?
Jag själf och Beaufort hade vakt om honom;
Vi äro icke mördare, jag hoppas.

Warw. Men båda voro Humphreys dödsfiender,
Och ni, kantänka, skulle vakta honom.
Det lopp helt säkert ej så vänligt af,
Man nog kan se han fann en fiende.

Drottn. Då tror ni säkert dessa höga lorder
Till hertig Glosters bråddöd skyldiga?

Warw. Hvem ser en kviga död af friska blodsår
Och slaktarn med sin yxa stå bredvid,
Och tror ej det är han som slaktat henne?
Hvem fann ett rapphöns i en gladas bo
Och såg ej strax hur fågeln blifvit död,
Om gladan ock ej hade blodig näbb?
Just så är detta sorgespelet misstänkt.

Drottn. Är Suffolk slaktare? Hvar är hans knif?
Är Beaufort glada nämnd? Hvar ä' hans klor?

Suff. Jag bär ej knif att mörda män i sömnen,
Men här är hämndens svärd, af hvila rostadt;
Det skuras skall uti ditt hätska hjärta,

Som stämplar mig med mordets purpurtecken.
Säg, stolta lord af Warwick, om du djärfs,
Att jag till hertig Glosters död är skyldig!

(*Kardinalen, Somerset m. fl. gå*)

Warw. Hvad djärfs ej Warwick, när en Suffolk djärfs?
Drottn. Han djärfs ej lägga band på smädlig tunga
Och hör ej upp med öfvermodigt tadel,
Fast Suffolk tusen gånger honom trotsar.
Warw. Min fru, var tyst; det vare vördsamt sagdt.
Ty hvarje ord ni säger till hans fördel
Er konungsliga värdighet befläckar.
Suff. Du tölp till lord, som ej har vett och skick!
Om nånsin hustru så sin man bedrog,
Så tog din mor uti en skändlig säng
En grof bondlymmel upp och ympade
En surkartsymp uti den ädla stammen;
Du är en surkart, ingen ädel Nevil.
Warw. Om ej din blodskuld dig beskärmade
Och bödeln jag beröfvade sin lön,
Och så dig löste ifrån tusen skymfer,
Och om min kungs närvaro mig ej band,
Så skulle du på knä, du fega niding,
Om tillgift tigga för ett sådant tal,
Och säga att det var din mor du mente,
Och att du själf var född i lönskaläge;
Och efter denna afbön skulle jag
Din lön dig gifva, dig till helvet sända,
Du bof som suger blod af män som sofva.
Suff. Af dig som vaken skall jag tappa blod,
Om du med mig ur denna krets dig vågar.
Warw. Kom genast, eller släpar jag dig ut!
Fast du ej värdig är, med dig jag kämpar;
Jag Humphreys ande denna tjänst bör göra.

(*Suffolk och Warwick gå*)

K. Henr. Ett fläckfritt hjärta är det bästa pansar;
Rättfärdig stridsman trefaldt väpnad är,
Men naken, vore han än stängd i stål,
Är den hvars samvete är tyngdt af orätt.

Drottn. Hvad buller där?

(Suffolk och Warwick komma tillbaka med dragna värjor)

K. Henr. Hvad nu, mylords! Med ilskna värjor dragna
Uti er konungs åsyn! Hvilken djärfhet! –
Hvad är det här för buller och tumult?

Suff. Den falska Warwick stormar löst mot mig
Med Burys borgerskap, min höge konung.

(Folkhopen bullrar utanför. Salisbury kommer)

Sal. *(Till folket utanför)*
Håll! konungen er önskan skall få veta.

(Till konungen)

Ers majestät, mig folket bedt er säga,
Att om ej Suffolk går till döden eller
Ifrån det sköna England landsförvisas,
Så rycka de med våld ur slottet honom
Och pina honom grymt med långsam död.
De säga, att den gode hertig Humphrey
Af honom dödad blef; de säga ock,
Att de ers höghets död af honom frukta,
Samt att de blott af kärleks nit och tro –
Men ej af någon art af brottsligt trots
Som skulle vilja tredskas med ers höghet –
Hans landsförvisning fordra utaf er.
De säga, ömma om sin kungs person,
Att, om ers höghet skulle vilja sofva
Och böde att man ej er ro fick störa,
Vid straff af onåd eller lifs förlust,
Så vore, oansedt ett sådant straffbud,
Om man en huggorm såg med klufven tunga
Till eders majestät sig slingra fram,
Nödvändigt dock, att man er väckte upp,
På det att icke ormen måtte göra
En farlig slummer till en evig sömn.
Och därför ärna de, förbud till trots,
Med eller mot er vilja, vakta er
För sådan otäck orm som falske Suffolk,
Hvars giftiga och dödeliga bett

Beröfvat lömskt er käre onkel lifvet,
Som tjugo gånger mer var värd än Suffolk.

Folk. (*Utanför*) Ett svar från konungen, lord Salisbury!

Suff. Nog tror jag, att ett rått, oborstadt slödder
Kan skicka sådant budskap till sin konung;
Men ni, mylord, med nöje går dess ärenden
Och visar så hur fint ni kan orera;
Dock, all den ära Salisbury har vunnit
Är att han gått som lord ambassadör
Ifrån en kittelflickarsvärm till kungen.

Folk. (*Utanför*)
Ett svar från kungen! annars bryta vi oss in.

K. Henr. Gå, Salisbury, och säg å mina vägnar,
Att jag för deras ömma omsorg tackar:
Och om de ock ej hade manat mig,
Så hade jag dock ämnat hvad de önska;
Ty, sannerligen, jag har stundligt anat
Från Suffolks sida ofärd mot min tron.
Och därför svär jag vid det majestät
Hvars ringa tjänare och bud jag är:
Hans ande skall ej denna luft förpesta
I ännu trenne dagar till, vid dödsstraff.

(*Salisbury går*)

Drottn. O, låt mig bedja för den gode Suffolk!

K. Henr. Du är ej god, om Suffolk god du kallar.
Tyst, säger jag: om du för honom talar,
Så ökar du än värre blott min vrede.
Om jag blott sagt det, hölle jag mitt ord,
Men när jag svurit, kan mig ingen rubba.
Om efter trenne dagar här du finnes
På någon jordfläck som jag härskar öfver,
Så kan en värld ditt lif ej återköpa.
Kom, Warwick, gode Warwick, kom med mig;
Jag stora saker har att säga dig.

(*Konung Henrik, Warwick m. fl. gå*)

Drottn. Må sorg och ofärd följa er i spåren!
Må hjärtekval och bittraste bekymmer
Bli sällskap och kamrater på er färd!

I åren två: må satan bli den tredje,
Och trefald hämnd ledsaga edra fjät!
Suff. Håll, goda drottning! Banna icke mer,
Och låt din Suffolk taga sorgligt afsked.
Drottn. Fy, svaga kvinna, hjärteveka kräk!
Har du ej mod att fiender förbanna?
Suff. Ve öfver dem! Hvi skulle jag förbanna?
Om min förbannelse dem kunde mörda
Likt gastars hemska skri, så skulle jag
Så etterbittra bannor finna upp,
Så skärande och gräsliga att höra,
Framhvästa mellan sammanbitna tänder
Med lika många prof på dödligt hat
Som gulblek afund har i afgrundshålan,
Att i sin fart min tunga skulle stappla,
Mitt öga såsom stål och flinta spraka,
Mitt hår på ända stå som på en galning
Och hvarje lem af ilskna bannor darra.
Ja, uti detta nu mitt hjärta bruste,
Om jag ej finge lof att dem förbanna.
Förgift dem blifve dryck, och bitter galla
Den största läckerhet som de få smaka!
Cypresser blifve deras bästa skygd,
Och basilisker deras ögonfägnad!
Det ljufvaste de nånsin röra vid
Ormödlegaddar vare; sin musik
I deras öron hväse espingar,
Af ufvars kor ackompagnerade! —
Må alla fasor uti svarta helvet —
Drottn. Nog, nog, min Suffolk! Du dig själf blott plågar
Och dessa bannor — liksom sol i spegeln
Och liksom bössan, den för starkt man laddat —
Tillbakastöta, drabba blott dig själf.
Suff. Du böd mig banna; bjuder du mig nu
Att hålla upp? Nå, vid mitt fosterland,
Från hvilket jag är biltog! Nog jag kunde
En vinternatt tillbringa uti bannor,
Om jag ock naken stod på bergets topp,

Der bitter köld ej låter gräset gro,
Och anse allt som en minutens lek.

Drottn. Jag ber dig, stilla dig; gif mig din hand,
Att jag med sorgens tårar den må fukta.
Må aldrig himlens regn den fläcken skölja
Och tvätta bort min smärtas monument;

(Hon kysser hans hand)

Må denna kyss uti din hand sig prägla,
Och glömme du ej nånsin dessa läppar,
Som andats tusen suckar ut för dig!
Gå nu din väg, att jag min sorg må röna;
Så länge du står kvar, jag blott den anar,
Lik den som, öfvermätt, på hunger tänker.
Jag skall dig återkalla eller ock
Förklaras biltog själf; och biltog är jag,
Om blott från dig, min Suffolk, jag är skild.
Gå! tala ej; gå, gå; nej, gå ej än!
Så skiljas tvenne dömda vänner åt
Med kyss på kyss och tusen, tusen afsked,
Väl hundra gånger svårare än döden.
Farväl! Farväl med lifvet och med dig!

Suff. Så är då Suffolk tio gånger bannlyst,
Tre gånger tre af dig och en af kungen.
Ej bryr mig land, om blott du hädan vore;
En ödemark tillfyllest är befolkad,
Om Suffolk blott ditt gudasällskap har:
Ty där du är, där är ju hela världen
Och en och hvar af världens alla fröjder,
Men där du icke är, där är en öken.
Jag kan ej mer: — lef du och njut ditt lif;
Mig intet fröjdar, utom att du lefver.

(Vaux uppträder)

Drottn. Hvart ilar Vaux? Hvad har väl händt? Berätta!

Vaux. Jag skall hans majestät tillkännagifva,
Att kardinalen ligger hardt för döden.
Han sjuknat häftigt in och ligger nu
Och stirrar vildt och flämtar efter luft
Och hädar Gud och jordens barn förbannar.

Han talar stundom som om Humphreys ande
Stod tätt bredvid, och ropar efter kungen
Och hviskar till sin kuddo, som till honom,
Sitt svårt betyngda hjärtas hemligheter.
Och jag är sänd att konungen förtälja,
Att han just nu högt ropar efter honom.

Drottn. Gå, bär till kungen detta tunga budskap.

(Vaux går)

Ve mig! Du snöda värld, du sorgenyhet!
Men hvi begråta stundens arma mistning
Och glömma Suffolk bort, min själs klenod?
Hvi sörjer jag ej endast för min Suffolk
Och gråter uti kapp med sunnanmolnen,
Som jord befrukta så som jag min sorg.
Nu gå din väg, du vet att kungen kommer;
Om här han träffar dig, så är du dödens.

Suff. Jag kan ej lefva, om från dig jag skiljs;
Och dö hos dig, hvad vore det väl annat
Än få en ljuflig slummer i ditt sköte?
Här kan jag andas ut min själ i luften
Så lätt och ljufligt som ett spenabarn
Som dör med modersbröstet i sin mun:
Men, skild från dig, jag skreke som en galning
På dig och bad dig lycka mina ögon
Och täppa mina läppar med din mun.
Då skulle du min själ i flykten hejda,
Om ej, uti din kropp jag andas den;
Då lefde den i ljuft Elysium.
Att dö hos dig, det vore dö på lek,
Men skild från dig, det vore mer än dödskval.
O, låt mig stanna, hände hvad som helst!

Drottn. Bort! Fastän afsked sveder som en frätsten,
Så läker det likväl ett dödligt sår.
Till Frankrike, min Suffolk! Skrif till mig;
Ty hvarsomhelst du vistas här i världen,
Skall nog en Iris finna väg till dig.

Suff. Jag går.

Drottn. Och tag mitt hela hjärta med dig.

Suff. En perla i det sorgligaste skrin
Som någonsin har gömt en dyr klenod.
Likt skepp som splittras vår skilsmässa är;
Här går min väg till döds.
Drottn. Och min går här.

Scen III. — *London. Kardinal Beauforts sängkammare.*

(Konung Henrik, Salisbury, Warwick m. fl. uppträda. Kardinalen ligger i sin säng. Betjänter stå bredvid sängen)

K. Henr. Hur mår du, Beaufort? Tala till din konung.
Kard. Om du är döden, ger jag Englands skatter,
Som räcka till för dig att köpa dig
En annan sådan ö som denna är,
Blott du mig låter lefva utan pina.
K. Henr. Ack, hur det vittnar om en syndig lefnad,
När döden så förfärlig är att åse!
Warw. Det är din kung som talar till dig, Beaufort.
Kard. Låt föra mig till domstol när ni vill.
Han dog ju i sin säng; hvar dör man annars?
Är jag i stånd att tvinga folk att lefva? —
O, pina mig ej mer! Jag skall bekänna. —
Vid lif igen? Ack, visa hvar han är!
Ettusen pund, om jag får honom skåda!
Han har ej ögon; mullen har dem bländat. —
Låt kamma ned hans hår; se! se! kapprakt
Det står liksom en limstång, för att fånga
Min själ som flyga vill. — Gif mig att dricka:
Säg till aptekaren, att han mig ger
Det starka gift som jag har köpt af honom.
K. Henr. O, du som evigt styrer himlarna,
Beskär en nådens blick åt denna mask!
Drif bort den nidska, efterhängsna djäfvul,
Som hårdt belägrar denna uslings själ,
Och tvätta svart förtviflan ur hans hjärta!
Warw. Se, hur hans anlet vrids af dödens ångest.
Sal. Stör honom ej; i frid han skiljes hädan.
K. Henr. Frid åt hans själ, om så är Guds behag!
Lord kardinal, om du på himlen tänker,

Så lyft din hand till tecken på ditt hopp. –
Han dör och ger ej tecken; – nåd, o Gud!
Warw. Så ryslig död förråder gräslig lefnad.
K. Henr. Döm ej din nästa; alla synda vi. –
Lyck nu hans ögon, drag gardinen för
Och låt oss detta andaktsfullt begrunda. *(De gå)*

FJÄRDE AKTEN.

Scen I. – *Kent. Sjökusten vid Dover.*

(Man hör skott på sjön. En båt lägger till och ur densamma stiga en sjökapten, en styrman, en understyrman, Walter Skeppare och flere: med dem Suffolk och andra adelsmän såsom fångar)

Sjök. Den brokiga och skygga sladder-dagen
Har uti hafvets sköte krupit ned,
Och ulfvar väcka med sitt tjut de kampar
Som släpa fram den tragiskt dystra natten
Och famna med de sömnbetyngda vingar
De dödas grafvar och ur dimmigt gap
I luften andas ut ett smittsamt mörker. –
Nu fram med folket från det tagna skeppet,
Ty, medan nu vår jakt på redden ankrar,
De skola här friköpa sina lif,
Om ej, med hjärteblodet färga sanden. –
Du, styrman, denna fånge får till skänks; –
Du, understyrman, må behålla denna;
Den tredje, Walter Skeppare, är din.
(Pekar på Suffolk)
1 Adelsm. Hvad fordrar du i lösen, styrman? säg mig.
Styrm. Ettusen kronor, eller af med nacken!
Underst. Ni ger mig samma summa – eller nacken.
Sjök. Ni tycker tusen kronor är för mycket,
Och ändå vill ni heta adelsmän?
Nej, kapa deras strupar; – ni skall dö.
Ej deras lif som vi i striden miste
Kan gäldas med en sådan lumpen styfver.
1 Adelsm. Jag skall betala, om mitt lif du skonar.
2 Adelsm. Jag ock, och skrifver genast efter pengar.

Wall. *(Till Suffolk)* Vid skeppets äntring miste jag mitt öga,
Det vill jag hämnas; därför skall du dö
Och, om jag finge råda, desse ock.
Sjök. Var ej så sträng; tag pengar, låt'en lefva.
Suff. Se här mitt storkors; jag är adelsman;
Hur mycket vill du ha? jag skall betala.
Walt. Jag, Walter Skeppare, är också adel. —
Hvad nu? Du stirrar? Månn' du fruktar döden?
Suff. Ditt namn jag fruktar; i dess klang är döden.
En astrolog har spått en gång och sagt,
Att uti skepparnöd jag skulle dö.
Låt detta likväl ej din blodtörst väcka;
Ditt namn är Schepper, om det utsägs rätt.
Walt. Strunt! Schepper eller Scheffer, lika godt!
Mitt goda namn har aldrig fått en fläck,
Som icke blifvit tvättad bort med svärdet.
Om med min hämnd jag drifver köpenskap,
Så krosse man mitt svärd och vapensköld,
Och kalle mig pultron i vida världen.
(Griper tag i Suffolk)
Suff. Håll, Walter, ty din fånge är en prins,
Är hertig Suffolk, William de la Poole.
Walt. Hvad? Hertig Suffolk, skyld i bara trasor?
Suff. Men dessa trasor äro icke Suffolk;
Zeus stundom gick förklädd, hvi icke jag?
Sjök. Men Zeus blef icke dräpt, som du skall blifva.
Suff. Du usla bondlurk! Ej kung Henriks blod,
Det hedervärda blodet Lancaster,
Skall af en sådan stalldräng gjutas ut.
Du hållit min stigbygel, kysst min hand
Och sprungit som en slaf bredvid min mula,
Och lycklig var du, då jag gaf en nick.
Hur ofta har du ej mig passat upp,
Min tallrik slickat, knäböjt vid den taffel,
Där jag och drottning Margaretha suto.
Kom det ihåg och sloka dina vingar,
Och kväf din högfärd, som ett missfall är.

Hur ofta stod du ej i min tambur
Och väntade så troget på min ankomst?
Ja, denna hand har skrifvit till din förmån,
Och därför slår den nu din fräcka mun.
Walt. Säg, skall jag sticka honom ned, kapten?
Sjök. Med mina ord jag först vill sticka honom,
Som han har stuckit mig.
Suff. Du usla slaf,
Du själf är lika slö som dina ord.
Sjök. För honom bort och slå hans hufvud af
Mot storbåts-relingen.
Suff. Det djärfs du ej,
Det kan ditt eget gälla.
Sjök. Jo, herr Poole.
Suff. Poole?
Sjök. Ja, Poole, sir Poole, lord Poole
Och pöl och pyts och puss, hvars dy fördunklar
Den silfverkällas våg där England dricker.
Nu skall jag täppa till ditt vida gap,
Som Englands alla rikedomar sväljt;
Nu med din mun, som kysste drottningen,
Jag marken sopa skall; och du, som log
Vid gode Humphreys död, skall grina illa
Mot känslolösa vindar, som med hån
Till gengäld skola hvissla dig i synen.
Må du med afgrunds häxor gifta dig,
För det du kopplat hop en väldig herre
Med dottren till en stackare till kung,
Som hvarken äger krona eller folk.
Med djäfvulsk politik du blifvit stor,
Och lik den djärfve Sylla, har du frossat
Uppå din egen moders hjärteblod.
Du Maine och Anjou sålt åt Frankrike;
Du skulden är att trotsiga Normander
Vår makt förakta, och att Picardie
Dräpt våra fogdar, tagit våra borgar
Och sändt vårt krigsfolk hem i blod och trasor.
Den stolte Warwick och Nevillerna,

Hvars tappra klingor aldrig fåfängt drogos,
Af hat mot dig till vapen gripa nu;
Och huset York, som blifvit stött från tronen
Igenom nedrigt mord på skuldlös konung
Och fräckt och öfvermodigt tyranni,
Af hämndlust glöder; på dess djärfva fanor
Frambryter genom molnens bädd vår sol
Med underskrift: *invitis nubibus.*
Allt folket här i Kent sig väpnat har,
Och slutligen har skymf och tiggararmod
Sig smugit in i själfva kungaborgen;
Allt rår du för; fort bort med honom, skynda!

Suff. O, den som vore Gud och kunde krossa
De usla trälarna med ljungeldsstrålar!
Af litet yfs en usling; denna skurk,
Som har befälet på en liten jakt,
Hofverar mer än själfva Bargulus,
Den stolta vikingen. En drönare
Ej suger örnens blod, men stjäl ur kupor.
Det är omöjligt, att jag skulle dö
För sådant simpelt legohjon som du.
Ditt tal min vrede väcker, ej min ånger.
Jag skickad är af drottningen till Frankland;
Hör hvad jag säger: för mig genast öfver
Till franska landet.

Sjök. Walter Skeppare, —

Walt. Kom, Suffolk, jag skall föra dig till döden.

Suff. *Gelidus timor occupat artus:* — dig fruktar jag.

Walt. Och det med skäl; det skall du snart få röna.
Hvad, är du modfälld? Vill du kröka rygg?

1 Adelsm. Min ädle lord, var foglig emot honom.

Suff. Nej, skarp och sträf är Suffolks härskartunga;
Den kan befalla, tigga kan den ej.
Bort det att vi med underdånig bön
Ett sådant pack som detta skulle hedra;
Nej, hellre lägger jag min hals på blocket,
Än detta knä jag böja vill för andra
Än Gud i himmelen och Englands konung.

Förr må mitt hufvud dansa på en stång,
Än det sig blottar för en sådan lymmel.
En äkta adel känner icke fruktan: –
Jag mer kan tåla, än du vågar göra.

Sjök. Drag af med honom; mer han ej får tala.

Suff. Soldater, visa nu er hela grymhet,
Att aldrig denna död må bli förgäten! –
För trälar falla ofta store män;
En gladiator och banditslaf dräpte
Den gode Tullius; bastarden Brutus
Var Cæsars baneman, och vilda öbor
Pompejus slogo; tjufvar mörda Suffolk.

(Suffolk går med Walter och flera)

Sjök. Nu täckes oss att en af dessa två
Som skola gifva lösen reser af: –
Ni stannar kvar hos oss, och ni får gå.

(Alla gå utom den första adelsmannen)

(Walter kommer tillbaka med Suffolks lik)

Walt. Där ligge nu hans hufvud och hans kropp,
Tills drottningen, hans hjärtans kär, dem jordar. *(Går)*

1 Adelsm. O hvilket grymt och blodigt skådespel!
Jag vill till kungen bära fram hans kropp.
Om han ej hämnas, hämnas väl hans vänner
Och drottningen, som honom höll så kär. *(Tager liket med sig)*

Scen II. – *Blackheath.*

(Georg Bevis och Johan Holland uppträda)

Georg. Se så, gå nu och skaffa dig en värja, om den också vore gjord af träd; de ha redan två dagar varit på benen.

Joh. Desto mera behöfva de då att sätta sig.

Georg. Det skall jag säga dig, att Jack Cade, klädesväfvaren, ämnar putsa opp det allmänna bästa och vända det och dekatera det.

Joh. Ja, det kan nog behöfvas, ty det är trådslitet. Det säger jag försann, att det har aldrig varit någon trefnad i England, sedan man kom upp med att där skulle finnas adel.

Georg. Eländiga tider! Man aktar icke på dygden hos handtverkare.

Joh. Adeln sätter sig öfver att gå i förskinn.

Georg. Ja, och hvad mera är; kungens rådsherrar ä' inga goda arbetare.

Joh. Riktigt; och ändå står det skrifvet: "arbeta i ditt kall"; hvilket betyder så mycket som att öfverhetspersoner böra vara arbetare, och därföre borde vi vara öfverhetspersoner.

Georg. Där slog du hufvudet på spiken; ty det finns intet bättre kännemärke på ett hederligt hjärta än en hård hand.

Joh. Jag ser dem, jag ser dem! Där är Best's son, garfvaren från Wingham; –

Georg. Han skall få våra fienders skinn, för att göra hundläder utaf.

Joh. Och Dick slaktare, –

Georg. Då blir synden slagen för pannan som en oxe, och orättfärdigheten slaktad som en kalf.

Joh. Och Smith, linneväfvaren; –

Georg. *Ergo* är deras lifstråd utspunnen.

Joh. Kom, låt oss slå oss ihop med dem.

(Trummor. Cade, Dick slaktare, Smith linneväfvare och en stor hop andra komma)

Cade. Vi, Johan Cade, så kallad efter vår förmenta fader, – ty våra fiender skola nederfalla för oss – af andans inskyndelse kallad att störta konungar och förstar, – äska ljud!

Dick. Tyst!

Cade. Min far var en Mortimer, –

Dick. *(Afsides)* Han var en beskedlig karl och en bra murare.

Cade. Min mor en Plantagenet; –

Dick. *(Afsides)* Jag kände henne nog; hon var barnmorska.

Cade. Min hustru är af familjen Lacie.

Dick. *(Afsides)* Ja visserligen; hon var dotter till en gårdfarihandlare och stod jämt bredvid lasse'.

Smith. *(Afsides)* Men nu, då hon inte mer orkar ränna med påsen, har hon tagit sig för att byka och tvätta hemma.

Cade. Följaktligen är jag utaf en hedervärd familj –

Dick. *(Afsides)* Ja, min sann, ty bara backen är heder värd; och där har han kommit till världen, bakom en häck, ty hans far hade intet annat hem än tjufhålan.

Cade. Tapper är jag.

Smith. *(Afsides)* Det tror jag nog; en tiggare får inte vara rädd.

Cade. Och mycket kan jag stå ut med.

Dick. *(Afsides)* Ingen fråga om det; jag har sett honom få stryk tre marknadsdagar å rad.

Cade. Jag fruktar hvarken eld eller svärd.

Smith. *(Afsides)* Han behöfver inte vara rädd för svärd, ty det häftar inte ett enda styng på hans rock.

Dick. *(Afsides)* Men för eld borde han vara rädd, ty han har blifvit brännmärkt för det han stulit får.

Cade. Varen därföre tappra, ty er anförare är tapper och vän af reformer. Sju sexstyfvers semlor skall man framdeles sälja här i England för tolf styfver. En trekvarters mugg skall rymma tio kvarter, och den, som dricker svagdricka, skall dömas efter missgärningsbalken. All egendom i landet skall bli gemensam, och min lifhäst skall gå på bet i Cheapside. Och när jag blir kung – som jag väl det blir –

Alla. Gud bevare ers majestät!

Cade. Tack skall ni ha, godt folk! – Så skall det inte finnas några pengar mer, utan alla ska' äta och dricka på min räkning, och jag skall kläda dem allesamman i ett livrée, på det att de må bli endräktiga som bröder och ära mig, som är deras herre.

Dick. Det första vi ska' göra, är att slå ihjäl alla jurister.

Cade. Ja, det är just det jag tänker göra. Är det inte bedröfligt, att man skall göra pergament utaf ett oskyldigt lamms skinn? Pergament, som kan göra utaf med en menniska, bara man klättrar lite på't! Folk säger, att bien stickas;

men jag säger, att det är vaxet som sticks, ty jag har bara en enda gång satt mitt sigill under något, och sedan dess har jag aldrig varit min egen karl. Hvad nu? Hvem kommer där?

(Det kommer folk, som för med sig skrifvaren från Catham)

Smith. Skrifvaren från Catham; han kan läsa och skrifva och göra upp räkningar.

Cade. Afskyvärdt!

Smith. Vi tog honom just som han höll på att göra förskrifter för pojkar.

Cade. Det var mig en kanalje!

Smith. Han har en bok i fickan med röda bokstäfver i.

Cade. Då är han en häxmästare.

Dick. Han kan sätta upp reverser och skrifva skrifvarstil.

Cade. Det gör mig ondt; karlen är, på min ära, en hygglig karl; han skall icke dö, såvida jag icke finner honom skyldig. Kom hit, karl, jag skall examinera dig. Hvad heter du?

Skrifv. Emanuel.

Dick. Så brukar det stå skrifvet öfver allmänna kungörelser; — det kommer att gå dig illa.

Cade. Fall mig inte i talet: — Brukar du skrifva ditt namn? Eller nyttjar du bomärke, som annat hederligt folk?

Skrifv. Jag tackar min Gud, att jag fått en så god uppfostran, att jag kan skrifva mitt namn.

Alla. Han har bekänt; bort med honom! Han är en skurk och förrädare.

Cade. Bort med honom, säger jag! Häng honom med sin penna och sitt bläckhorn om halsen. *(Skrifvaren föres bort)*

Mich. *(Kommer)* Hvar är vår general?

Cade. Här är jag, du simpla karl.

Mich. Fly! fly! fly! Sir Humphrey Stafford och hans bror ä' hardt nära med kungens troppar.

Cade. Stanna, skurk, stanna, eller hugger jag ner dig! Han skall få att göra med en karl, som är fullt ut så god som han själf. Han är ju inte mer än riddare, hvaba?

Mich. Nej.

Cade. För att bli jämngod med honom, vill jag strax

själf slå mig till riddare. Statt upp, sir John Mortimer! Nu i färd med honom.

(Sir Humphrey Stafford och hans bror William komma med troppar under trumslag)

Staff. Kents smuts och afskum, usla upprorspack,
För galgen stämplade, lägg vapen ned,
Gå hem igen och lämna denna skurk! —
Om ni det gör, skall kungen bli er nådig.

W. Staff. Men vred och grym och lysten efter blod,
Om här ni tredskas; lydnad eller död!

Cade. Mig bry ej dessa silkesklädda slafvar;
Det är till dig jag talar, goda folk,
Hvars kung jag hoppas i en framtid bli,
Ty jag är kronans lagligt födda arfving.

Staff. Du usla skurk, din far var murare;
Du själf är klädesöfverskärare,
Är det ej sant?

Cade. Och Adam var en trädgårdsmästare.

W. Staff. Hvad hör det hit?

Cade. Jo, hör: gref Edmund Mortimer af March
Var gift med Clarences dotter, eller hur?

Staff. Ja visst.

Cade. Och hon åt honom födde tvillingar.

W. Staff. Nej, det är lögn.

Cade. Så säger ni; jag säger det är sant:
Den äldre åt en amma lämnades
Och blef bortstulen af en tiggerska.
Okunnig om sin börd och släktregister,
Han blef vid mogen ålder murare.
Hans son är jag; det neke den som kan.

Dick. Det är dagsens sanning; därföre skall han bli kung.

Smith. Herre, han har murat opp en skorsten i min fars hus, och tegelstenarna ä' än i dag lefvande vittnen på den saken; därföre, neka inte för'et.

Staff. Och ni vill sätta tro till denna slaf,
Som säger saker som han icke känner?

Alla. Ja, visst tusan vill vi det; packa er bort, ni.

W. Staff. Jack Cade, det här har hertig York dig lärt.

Cade. *(Afsides)* Det ljuger han, ty det har jag själf hittat på. *(Högt)* Gå du, min gubbe, och hälsa kungen ifrån mig, att jag för hans fars, Henrik den femtes skull, i hvars tid pojkar spelade kronvägg med franska kronor, är nöjd med att han regerar; men jag vill vara protektor öfver honom.

Dick. Och vidare vill vi ha lord Say's hufvud, för det han sålt bort hertigdömet Maine.

Cade. Och det med rätta; ty därigenom har England blifvit stympadt och får nu gå med käpp och krycka, om jag ej upprätthölle det med min makt. Det säger jag er, mina kamrater och medkonungar, att lord Say har kastrerat det allmänna bästa och gjort det till en eunuch; och hvad ändå mera är, — han kan tala Franska, och därföre är han förrädare.

Staff. O, hvilken usel, grof okunnighet!

Cade. Ja, svara mig, om ni kan. Fransoserna ä' våra fiender; nå väl, nu vill jag bara fråga: kan den, som talar med en fiendes tunga, vara en god rådgifvare, eller ej?

Alla. Nej, nej! och därföre ska' vi ha hans hufvud.

W. Staff. Godt; då vi se, att goda ord ej hjälpa,
Så gripa vi dem an med kungens troppar.

Staff. Fort, härold, ropa ut i hvarje stad,
Att den som följer Cade gör högmålsbrott;
Att den som flyktar innan striden slutat
Skall sig till näpst, i barns och hustrus åsyn,
Upphängas vid sin egen stugudörr. —
Och I som ären kungens vänner, kommen!

(Bröderna Stafford gå med tropparna)

Cade. Och I som ären folkets vänner, kommen. —
Det gäller friheten; nu varen karlar!
Kaputt med alla adelsmän och lorder,
Men frid med dem som gå i becksömsskor,
Ty det är hederligt och sparsamt folk,
Som, om de tordes, gärna höllo med oss.

Dick. Nu ä' de allesamman i ordning och marschera emot oss.

Cade. Vi ä' först i riktig ordning, då vi ä' i full oordning. Framåt, marsch! *(De gå)*

Scen III. — *En annan del af Blackheath.*

(Stridstumult. Båda partierna komma in och fäkta; båda Stafforderna falla)

Cade. Hvar är Dick, slaktaren från Ashford?

Dick. Här.

Cade. De föllo för dig likasom får och oxar, och du betedde dig som om du hade varit i ditt eget slaktarehus; därföre skall jag belöna dig så här: fastan skall bli dubbelt så lång som den är, och du skall få privilegium att slakta för hundrade, en mindre.

Dick. Jag begär icke mer.

Cade. Och, sanningen att säga, du förtjänar icke mindre. Detta segertecken vill jag bära, *(tager upp Staffords rustning)* och låta släpa de döda kropparna bakefter min häst, tills jag kommer till London, där vi skola låta bära lord mayorn's svärd framför oss.

Dick. Om vi vill ha framgång och uträtta något godt, så låt oss bryta opp fängelserna och släppa ut fångarna.

Cade. Var inte rädd för det; det svarar jag för. Kom, låt oss marschera på London. *(De gå)*

Scen IV. — *London. Ett rum i palatset.*

(Konung Henrik kommer läsande på en supplik; hertigen af Buckingham och lord Say bredvid honom; på afstånd sitter drottning Margaretha och sörjer öfver Suffolks hufvud)

Drottn. Jag ofta hört, att sorgen mildrar sinnet
Och gör det fegt och fullt af modlös vanart;
Tänk därföre på hämnd och gråt ej mer.
Men hvem kan detta se och icke gråta?
Tätt vid min barm hans hufvud ligge här,
Men hvar är kroppen som jag famna skulle?

Buck. Hvad svar ger ers höghet på rebellernas supplik?

K. Henr. En helig biskop vill jag skicka till dem;
Förbjude Gud så många arma själar
För svärdsegg skulle dö! Jag hellre själf

Med deras general vill underhandla,
Än låta dem i blodigt krig förgås. –
Men dröj, jag än en gång vill läsa detta.
Drottn. O barbari! Har detta sköna anlet
Liksom en himlens stjärna mig behärskat,
Och kunde det ej tvinga dem till miskund,
Som icke voro värda att det skåda?
K. Henr. Lord Say, Jack Cade har svurit på att han
Ditt hufvud hafva skall.
Say. Dock hoppas jag,
Att eders majestät skall hafva hans.
K. Henr. Hvad nu, min drottning? städse sörjande
Och jämrande för hertig Suffolks död?
Jag räds, min vän, att om jag hade dött,
Du öfver mig ej hade sörjt så mycket.
Drottn. Min vän, jag sörjer ej, men dör för dig.
(Ett bud kommer)
K. Henr. Hvad nytt! Hvi kommer du med sådan brådska?
Budb. Rebellerna i Southwark äro; fly!
Jack Cade sig utger för lord Mortimer,
Härstammande från hertig Clarence's hus,
Och kallar högt ers nåd för usurpator
Och svärjer på att han sig själf skall kröna
I Westminster. Hans här en trasig skara
Af råa, grymma bondkrabater är.
Af Humphrey Staffords och hans broders död
De mod i bröstet fått och rycka fram.
Jurister, lärde, hofmän, adelsmän
Ohyra kalla de och dräpa dem.
K. Henr. Gudlösa folk! Det vet ej hvad det gör.
Buck. Min dyre konung, drag till Kenelworth,
Till dess en här som slår dem hinner samlas.
Drottn. Ack, vore hertig Suffolk än i lifvet,
Så vore detta uppror stilladt snart!
K. Henr. Lord Say, förrädarhopen hatar dig,
Kom därföre med oss till Kenelworth.
Say. Det vore vådligt för ers majestät;
Min blotta åsyn är dem ju förhatlig,

Och därför jag ur staden icke går,
Men gömmer mig så godt som jag förmår.

(En annan budbärare kommer)

Budb. Jack Cade har redan tagit London-bryggan,
Och borgerskapet rymmer sina hus;
Det sämre folket, törstigt efter byte,
Med Cade förenat sig. Nu svärja de,
Att stad och hof de samfäldt skola plundra.

Buck. Dröj icke då, min kung, men fort till häst.

K. Henr. Kom, Margaretha! Gud, vårt hopp, oss hjälper.

Drottn. Mitt hopp med Suffolk har i grafven gått.

K. Henr. Farväl, mylord; tro ej rebellerna.

Buck. Tro ingen själ, af fruktan att bli sviken.

Say. Jag till min oskuld sätter tro och lit,
Och därför är jag djärf och oförfärad. *(De gå)*

Scen V. — *Towern.*

(Lord Scales och flera på murarna. Åtskilliga borgare nedanföre)

Scal. Hvad nytt? Är Jack Cade slagen?

En borg. Nej, mylord, och inte heller ser det ut därtill, ty de ha eröfrat bryggan och slå ihjäl alla som sätta sig till motvärn. Lord mayor'n begär hjälp af ers härlighet från Towern, för att försvara city mot rebellerna.

Scal. Hvad jag undvara kan står till er tjänst;
Men äfven mig förrädarne ju plåga
Och hafva gjort försök att storma Towern.
Gå ni till Smithfield för att samla folk;
Dit skall jag skicka Matthew Gough till hjälp.
Slåss för er kung, ert land och edra lif,
Och så farväl; jag måste gå min väg. *(Alla gå)*

Scen VI. — *Kanon-gatan.*

(Jack Cade med sina följeslagare. Han slår med sin staf på Londons sten)

Cade. Nu är Mortimer herre i London. Och här, där jag sitter på Londons sten, bjuder och befaller jag, att, på stadens bekostnad, intet annat än rödt vin skall rinna i rännstenarna i detta vår regerings första år. Och framde-

les skall det anses för högförräderi, om någon kallar mig annat än lord Mortimer.

(En soldat kommer springande)

Sold. Jack Cade! Jack Cade!

Cade. Hugg ner honom där! *(De slå ihjäl honom)*

Smith. Om den karlen är klok, så kallar han er aldrig Jack Cade mer; han har minsann fått sig en vacker minnesbeta.

Dick. Mylord, det är en krigshär sammandragen i Smithfield.

Cade. Så kom och låt oss slåss med dem; men gå först och sätt London-bryggan i brand och, om ni kan, så bränn också ner Towern. Se så, nu ge vi oss utaf. *(De gå)*

Scen VII. — *Smithfield.*

(Stridstumult. Från den ena sidan kommer Cade med sitt anhang; från den andra borgare och kungliga troppar, anförda af Matthew Gough. De fäkta. Borgarne fly och Matthew Gough stupar)

Cade. Bra, bra! — Gå nu några åstad och rif ner Savoyiska kvarteret; andra till kollegierna; ner med dem allesamman!

Dick. Jag har en ansökan till ers högvälborenhet.

Cade. Om det också vore högvälborenhet, så skall du få den för det ordet.

Dick. Det är bara att Englands lagar måtte utgå från er mun.

Joh. *(Afsides)* Det lär bli urbota lagar det, ty han har fått ett styng i munnen af en lans, och det är inte botadt än.

Smith. *(Afsides)* Nej, Johan, det blir stinkande lagar, ty hans andedräkt stinker af stekt ost.

Cade. Jag har tagit saken i öfvervägande; det är beviljadt. Gå nu och bränn opp riksarkivet; min mun skall bli Englands parlament.

Joh. *(Afsides)* Då lär vi få bitande grundlagar, så vida man icke drar tänderna ur honom.

Cade. Och hädanefter skall allting bli gemensamt.

(En budbärare kommer)

Budb. Mylord, en fångst, en fångst! Här är lord Say,

som har sålt städerna i Frankrike, han, som lät oss betala en och tjugo femtondelar och en skilling på pundet i sista krigsgärden.

(Georg Bevis kommer med lord Say)

Cade. Godt, han skall bli tio gånger halshuggen för omaket. — Ack, du Say, du sega, du segelgarns-lord! Nu står du inför vår konungsliga jurisdiktion, som den hvita pricken i en skottafla. Hur kan du inför mitt majestät försvara, att du har afträdt Normandie åt munsjör *Baisemoncu*, dauphin af Frankrike? Göres dig härmed veterligt i denna vår närvaro, nämligen i närvaro af lord Mortimer, att jag är den kvast som skall sopa rent hofvet från sådan orenlighet som du är. Du har som en skälm och förrädare fördärfvat rikets ungdom med att inrätta en latinsk skola; och det oaktadt att våra förfäder aldrig hade andra böcker än karfstocken, så har du kommit upp med tryckerier samt, konungen, kronan och majestätet till förfång, byggt en papperskvarn. Det skall bevisas dig midt i synen, att du umgås med folk, som brukar tala om nomen och verbum och andra sådana ogudaktiga ord, som intet kristeligt öra kan uthärda att höra. Du har anställt fredsdomare, som stämma fattigt folk till sig och förhöra dem i saker, som de inte kunna svara på. Ytterligare har du satt dem i fängelse; och för det de icke kunna läsa, har du hängt dem, ehuruväl de just för den orsakens skull desto mera förtjänte att lefva. — Du rider på schabrak, eller hur?

Say. Hvad är det för ondt i det?

Cade. Hå! du borde ha bättre vett än att låta din häst gå i kapprock, då hederligare folk än du går i jacka och byxor.

Dick. Ja, och arbetar i bara skjortan på köpet; som jag själf till exempel, som är slaktare.

Say. I män af Kent, —

Dick. Hvad säger ni om Kent?

Say. Icke annat än att det är *bona terra, mala gens.*

Cade. Bort med honom, bort med honom, han talar Latin!

Say. Hör mina ord, och för mig hvart ni vill.

Kent kallas uti Cæsars kommentarier
Den bästa fläcken uppå hela ön;
Det är ett fagert land och rikt på håfvor,
Och folket gifmildt, tappert, flitigt, rikt,
Och kan ej därför vara armt på miskund.
Jag Maine ej sålt, ej Normandie förlorat,
Men köpte med mitt lif dem gärna åter.
Med godo har jag städse lagen skipat;
Mig bön och tårar rörde, aldrig mutor.
När har jag nånsin prejat något af er,
Och skyllt på Kent och konungen och landet?
Jag rika gåfvor gett åt lärde män,
För det min bok mig skaffat gunst hos kungen;
Okunnighet förbannad är af Gud,
Och vetenskapen är den starka vinge
På hvilken vi till himlen flyga upp.
Om ej af djäflar I besatta ären,
I kunnen icke vilja mörda mig.
För edert bästa denna tunga talat
Till fasta landets kungar. —

Cade. Stopp! När högg du ett endaste hugg på slagfältet?

Say. Stort folk kan räcka långt; jag ofta slagit
Dem som jag aldrig sett, och det till döds.

Georg. Ha, hvilken afskyvärd pultron! Hvad? anfalla folk i ryggen.

Say. Min kind jag vakat blek för edert bästa.

Cade Ge honom ett hugg på örat, så blir den väl röd igen.

Say. Långt stillasittande, för att begrunda
Den armes rätt, har förorsakat mig
En sjuklig kropp och många bräckligheter.

Cade. Då bör ni ta in litet rammel-buljong eller någon annan skarp-rätt.

Dick. Hvarföre darrar du, karl?

Say. Af slagfluss, ej af fruktan, jag betvingas.

Cade. Nej, se bara hur han nickar, alldeles som om han ville säga: "Jag skall nog ta rätt på er." Jag har lust

att se, om icke hans hufvud kommer att sitta stadigare på en stång; bort med honom och nacken af!

Say. Säg mig, hvari jag mest mig har förbrutit?
Var efter gods och makt jag fiken? säg!
Är utaf plundradt guld min kista full,
Och är min klädnad prunkande att åse?
Hvem har jag kränkt, då så min död I önsken?
Oskyldigt blod ej fläcka dessa händer,
Och detta bröst ej hyser falska tankar.
O, låt mig lefva!

Cade. Jag känner medömkan i mig vid hans ord, men jag skall tygla den; han skall dö, om det också icke vore för annat än att han talar så väl för sitt lif. Bort med honom! Han har en tomtbisse under sin tunga, han talar icke i Guds namn. Se så, bort med honom, säger jag, och hugg genast hufvudet af honom; bryt sedan in hos hans måg, sir James Cromer, och hugg hufvudet af honom och bär hit bådas hufvuden på hvar sin stång.

Alla. Det skall bli uträttadt!

Say. Ack, landsmän, om mot edra böner Gud
Så obarmhärtig vore som ni själfva,
Hur skulle det med edra själar gå?
Låt därför blidka er och spar mitt lif!

Cade. Bort med honom och gör så som jag har sagt! *(Lord Say föres ut)* Den stoltaste pär i England skall icke bära ett hufvud på sina skuldror, om han icke betalar mig skatt; ingen flicka skall få gifta sig, utan att hon först betalar mig sin jungfrudom. Alla männer skola stå under mig *in capite,* och vi bjuda och befalla, att deras hustrur skola vara så fria som hjärta någonsin kan önska eller tunga uttala.

Dick. Mylord, när skall vi gå till Cheapside och lyfta räntor med våra hillebarder?

Cade. På ögonblicket.

Alla. Skönt!

(Rebellerna komma tillbaka med lord Say's och hans mågs hufvuden)

Cade. Men är icke detta ändå skönare? Låt dem kyssas, ty de höllo så mycket af hvarann då de lefde. Skilj

dem nu åt igen, ty annars rådpläga de om hur de skola afträda än flere städer i Frankrike. Soldater, uppskjut stadens plundring till kvällen, ty vi vilja rida ikring gatorna med de här stängerna framför oss i stället för spiror, och i alla gathörn skola de kyssas. — Marsch! *(De gå)*

Scen VIII. — *Southwark.*

(Tumult. Cade uppträder med hela sitt anhang)

Cade. Fiskaregatan uppföre! Sankt Magnus-hörnet utföre! Slå ihjäl dem! Kasta dem i Themsen! — *(Det blåses till parlamentering och derpå till återtåg)* Hvad är det för buller jag hör? Vågar sig någon blåsa till parlamentering och reträtt, då jag har kommenderat: slå ihjäl?

(Buckingham och gamle Clifford uppträda med troppor)

Buck. Här komma de, som våga och som vilja
Förhindra dig; det må du veta, Cade,
Att sändebud vi äro ifrån kungen
Till menigheten, som du missledt har,
Och bjuda här pardon åt alla dem,
Som lämna dig och draga hem med frid.

Cliff. Hvad säger ni, god' vänner? Vill ni lyda
Och hylla nåden, medan den er bjuds,
Hvad, eller af ett pack till döden föras?
Den som sin konung älskar och hans nåd
Begagna vill, han svinge högt sin mössa
Och rope: Gud bevare konungen!
Men den som hatar honom och hans far,
Den femte Henrik, som har skakat Frankland,
Sitt svärd han skake, gånge oss förbi.

Alla. Gud bevare konungen! Gud bevare konungen!

Cade. Hvad, Buckingham och Clifford, är ni så tappra? Och ni, usla bönder, tror ni honom? Vill ni nödvändigt bli hängda med pardon ikring halsen? Har mitt svärd brutit sig igenom Londons portar, för det att ni skulle öfverge mig vid hvita hjorten i Southwark? Jag trodde, att ni aldrig ville nedlägga vapen, förr än ni hade återeröfrat er gamla frihet; men ni är uslingar och pultroner allesamman, som tycker att det är bra att vara slafvar åt adeln. Låt

dem bryta ryggen af er med bördor, taga husen bort öfver edra hufvuden, våldtaga edra hustrur och döttrar midt för edra ögon; hvad mig beträffar, så vill jag nu mera icke sträfva mer än för en, och er alla må Guds förbannelse drabba!

Alla. Vi följa Cade, vi följa Cade!

Cliff. Är Cade en son utaf den femte Henrik,
Att så I ropen ut: vi följa honom?
Kan han igenom hjärtat utaf Frankland
Er föra och den minsta utaf er
Till grefve eller hertig göra? — Ack!
Han har ju intet hem och ingen tillflykt
Och kan ej lefva annat än af byte
Och plundring utaf oss och edra vänner.
Hvad skam, om under det I kifven här,
De skrämda Fransmän, dem ni nyss besegrat,
Landstigning skulle göra och er slå!
Mig tycks jag ser dem under borgarkriget
På Londons gator spela herrar, ropa
Villageois åt alla som de möta.
Nej, hellre falle tiotusen Cader,
Än ni för Fransmäns nåd er skulle bocka.
Till Frankrike, att vinna hvad ni mistat!
Men skona England, edra fäders land.
Mynt Henrik har, och mod och styrka ni:
Med oss är Gud, vi tvifla ej om seger.

Alla. Lefve Clifford! Lefve Clifford! Vi följa kungen och Clifford!

Cade. Kan någon fjäder vara lättare att blåsa hit och dit, än denna folkhopen? Henrik den femtes namn drager dem i hundrade olyckor och tvingar dem att lämna mig i sticket. Jag ser att de lägga sina hufvuden samman för att öfverfalla mig. Mitt svärd skall bana mig väg, ty här duger det inte att dröja. — Till trots för helvetet och alla djäflar, går jag burdus midt igenom er, och himmelen och äran vare mina vittnen, att icke brist på beslutsamhet hos

mig, men endast mina följeslagares låga och nedriga förräderi tvinga mig att taga till fötterna.

(Springer sin väg)

Buck. Hvad, har han flyktat? Låt förfölja honom.
Den, som hans hufvud bringar fram för kungen,
Skall tusen kronor få för sitt besvär. *(Några gå)*
Följ mig, soldater; jag ett sätt skall finna
Att åter er med konungen försona. *(De gå)*

Scen IX. — *Slottet Kenelworth.*

(Konung Henrik, drottning Margaretha och Somerset på slottsterassen)

K. Henr. Satt någonsin en kung på jordisk tron,
Den mindre glädje stod till buds än mig?
Jag knappt ur vagggan kröp, förr än jag blef
Vid nio månars ålder gjord till konung.
Ej undersåte så till kronan trängtat,
Som Henrik trängtar att bli undersåte.

(Buckingham och Clifford uppträda)

Buck. Hell eders majestät! ett lyckligt budskap!
K. Henr. Säg, är förrädarn Cade tillfångatagen,
Hvad, eller har han flytt att få förstärkning?

(Nedanför terassen visar sig en stor hop af Cades följeslagare med rep ikring halsen)

Cliff. Han flytt, och all hans härsmakt har sig gifvit
Och bidar ödmjukt här med rep om halsen
På eders höghets dom om lif och död.
K. Henr. O himmel öppna dina fästa portar,
Och tag emot mitt lof och pris! — Soldater,
I dag I hafven friköpt edra lif
Och visat kärlek emot kung och land.
Bevaren städse detta goda sinne,
Och Henrik, om han ock ej lycklig är,
Skall icke blifva sträng, det lofvar han.
Och så med tack och tillgift för er alla
Jag hemförlofvar en och hvar till sitt.
Alla. Gud bevare konungen! Gud bevare konungen!

(En budbärare kommer)

Budb. Tillåter eders nåd att jag berättar,

Att hertig York från Irland kommit nyss
Och drager med en stor och väldig härsmakt
Af Gallowglasser och af djärfva Kerner
Mot dessa trakter uti ståtlig marsch
Och ropar ut, ehvar han rycker fram,
Att han med svärd i hand dig blott vill frälsa
Från Somerset, som är förrädare.

K. Henr. I trångmål står jag mellan Cade och York,
Liksom ett skepp som, bärgadt nyss ur storm,
I stiltjen äntras af en kapare.
Knappt Cade är tuktad och hans krigshär skingrad,
Förr'n York i vapen är att honom hjälpa. —
Gå York till mötes, frände Buckingham,
Och fråga hvi han väpnad är, och säg
Att hertig Edmund jag till Towern skickar, —
Och, Somerset, där vill jag dig förvara,
Till dess han hemförlofvat har sin krigshär.

Som. Min kung,
Frivilligt vill jag gå i fängelse,
Ja ock i döden för mitt fosterland.

K. Henr. För allt i världen, tala icke strängt,
Ty York är stolt och tål ej hårda ord.

Buck. Som ni befaller; och jag hoppas säkert
Att ställa allt till rätta till ert bästa.

K. Henr. *(Till drottningen)* Kom, låt oss lära oss att styra bättre;
Än England min regering kan förbanna. *(De gå)*

SCEN X. — *Kent. Idens trädgård.*

(Cade uppträder)

Cade. Anamma den äregirigheten! Anamma mig själf, som har ett svärd och ändå håller på att svälta ihjäl! I hela fem dagar har jag gömt mig i de här skogarna och vågar inte titta ut, ty hela landet lurar på mig; men nu är jag så hungrig, att om jag också finge privilegium på att lefva tusen år, så kunde jag inte vänta längre. Därföre har jag klättrat öfver trädgårdsmuren för att se till, om jag kan äta gräs eller plocka mig lite pickelsallat, som inte är

så tokigt att läska magen med i den här hettan. Pickels har alltid varit mig till gagn; ty mången gång hade min skalle så när blifvit klufven itu af en hillebard, om jag icke haft en pickelhufva på; och mången gång, då jag varit het utaf en duktig marsch, har jag nyttjat den till stop att dricka ur; nu skall pickeln tjäna mig till föda.

(Iden kommer med betjänter)

Iden. Hvem ville lefva uti hofvets tummel,
Om sådan landtlig fröjd han kunde njuta?
Den lilla jord jag ärft utaf min far
Mig fröjdar mera än en monarki.
Jag vill ej stiga genom andras fall,
Ej samla guld som bitter afund väcker.
Jag är förnöjd, om dagligt bröd jag får
Och tiggarn från min dörr ej hungrig går.

Cade. Där kommer egendomsherrn för att gripa mig som lösdrifvare, för det att jag gifvit mig in på hans ägor utan lof. — Ha, skurk, du vill förråda mig och vinna tusen kronor af kungen, för det du bär mitt hufvud till honom! Men innan vi skiljas åt, skall jag lära dig äta järn som en struts, och du skall svälja mitt svärd som en stor knappnål.

Iden. Du råa karl, jag vet ej hvem du är;
Hur skulle då jag kunna dig förråda?
Är det ej nog hos mig att göra inbrott
Och som en tjuf hit komma för att stjäla,
Vill du mig trotsa ock med fräcka ord?

Cade. Trotsa dig? Ja, vid det bästa blod som någonsin blifvit aftappadt, och nappa dig i skägget på köpet! Se noga på mig; jag har icke smakat en bit på fem dagar, och ändå kan du gärna komma med dina fem karlar, och om jag icke gör er döda som sillar, så vill jag bedja Gud att jag aldrig måtte äta gräs mer.

Iden. Så länge England står, det skall ej sägas
Att Alexander Iden, 'sqire af Kent,
Mot utsvält man begagnat öfvermakt.
Sätt dina stela ögon emot mina,
Och se om du kan skrämma mig med blicken.
Sätt lem mot lem, och se hur svag du är;

Din hand är blott ett finger mot min näfve,
Ditt ben en pinne är mot denna lägg;
Min fot kan sparka kull din hela styrka,
Och om jag lyfter upp min arm i luften,
Så är din graf i jorden redan gräfd.
Jag säger icke mer; må detta svärd
Förkunna hvad jag icke säga gitter.

Cade. Vid min tapperhet, den duktigaste kämpe jag någonsin hört omtalas! — Stål! om nu din egg sviker och du icke hackar den här groflemmade lunsen som en biffstek, innan du går till hvila i din skida, så beder jag Gud på mina knän att du må bli förvandlad i hästsko-söm. *(De fäkta; Cade faller)* O, det är förbi med mig! Hunger och ingenting annat har dräpt mig. Låt tiotusen djäflar komma emot mig, och ge mig bara de tio måltider som jag gått miste om, så bjuder jag dem alla spetsen. — Vissna, trädgård, och blif framdeles en begrafningsplats för alla dem som bo i detta hus, för det att Cades oöfvervinnerliga själ här bortflugit.

Iden. Har jag då dräpt den ertsförrädarn Cade?
Mitt svärd, för detta dåd du helgadt varde
Och hänge på min graf när jag är död;
Ej detta blod må tvättas från din udd,
Men pryde dig liksom en häroldskåpa
För att basuna ut din herres ära.

Cade. Farväl, Iden, och var stolt af din seger. Helsa Kent ifrån mig och säg, att det har förlorat sin raskaste karl, och uppmana hela världen att bli pultroner; ty jag, som aldrig har fruktat för någon, är öfvervunnen af hunger, men ej af tapperhet. *(Dör)*

Iden. Att du mig orätt gör, det vete Gud!
Dö af den kved förbannad som dig bar!
Och som jag kör mitt svärd uti din kropp,
Så köre jag din själ till helvetet.
Jag drar vid fötterna dig hufvudstupa
Hän till den dynghög, der din graf skall bli.
Der skall jag hugga af ditt fräcka hufvud

Och bära det till kungen i triumf,
Samt ge ditt lik till spis åt himlens korpar.

(Går, släpande liket med sig)

FEMTE AKTEN.

Scen I. — *En slätt emellan Dartford och Blackheath.*

(Konungens läger på den ena sidan. Från den andra kommer York med fanor och trummor; hans krigshär synes på afstånd)

York. Så kommer York från Irland nu tillbaka
Att kräfva ut sin rätt och rycka kronan
Ifrån den svaga Henriks tinningar.
I klockor, ringen gällt! Lusteldar, brinnen
Till välkomst klart för Englands rätta konung!
Ah, *sancta majestas,* huru kär du är!
Den lyda må, som ej förstår att härska;
Min hand är gjord att blott handtera guld;
Jag kan ej gifva handling åt mitt ord,
Om spira eller svärd ej tynga handen.
Har jag ett svärd, så skall den ha en spira,
Kring hvilken franska liljorna jag kastar.

(Buckingham uppträder)

Hvem kommer där? Vill Buckingham mig störa?
Visst kungen honom sändt; jag måste hyckla.

Buck. Välkommen, York, om godt du har i sinne.

York. Din hälsning, Buckingham, jag tar emot.
Säg, är du skickad, eller kommer annars?

Buck. Ifrån vår höge konung är jag skickad
Att fråga hvi du vapen bär i frid
Och hvarför du, — en undersåt som jag —
Emot den tro och huldhetsed du svurit,
Själfrådigt bragt så väldig krigshär hop
Och vågar föra den så nära hofvet?

York. *(Afsides)* Jag knappt kan tala; gallan kokar öfver.
Jag kunde spränga berg och krossa flinta,
Så harmas jag åt dessa låga ord.
Som Ajax Telamonius jag kunde
Mitt raseri på får och oxar släcka!

Min börd är vida ädlare än kungens,
Och vida kungligare är min hug;
Dock bäst att taga sked i vacker hand,
Tills Henriks makt blir svag och min blir stark. —
O Buckingham, jag ber dig, mig förlåt
Att jag så länge dröjt att svara dig!
Min själ af svårmod djupt förvirrad var,
Och skälet hvi jag hitfört denna krigshär
Är att aflägsna stolta Somerset,
Som farlig är för konungen och riket.

Buck. Det är för stor förmätenhet af dig;
Men har ditt krigståg ingen annan afsikt,
Så har kung Henrik re'n dig gjort till viljes;
I Towern sitter hertig Somerset.

York. Säg mig på tro och ära: är han fången?

Buck. Ja, vid min tro och ära, han är fången.

York. Då skingrar jag min krigshär, Buckingham. —
Soldater, hafven tack och gån er väg;
I morgon på sankt Georgs fält vi mötas;
Där skall jag ge er sold och hvad som helst. —
Och låt min suverän, den fromma Henrik,
Min äldsta son, ja alla mina söner,
Som gisslan för min tro och huldhet fordra,
Jag sänder dem så gärna som jag lefver.
Land, hästar, vapen, gods, allt hvad jag äger
Står till hans tjänst, om Somerset blott dör.

Buck. Din undergifvenhet jag prisar, York;
Nu gå vi båda in i kungens tält.

(Konung Henrik uppträder med svit)

K. Henr. Har York ej ondt i sinnet, Buckingham,
Att så du går med honom arm i arm?

York. I allsköns undersåtlig ödmjukhet
York ställer fram sig här inför sin konung.

K. Henr. Hvad är din mening då med denna härsmakt?

York. Att störta den förrädarn Somerset
Och slåss emot den ertsrebellen Cade,
Hvars nederlag just nu jag har förnummit.

(Iden uppträder med Cades hufvud)

Iden. Om en så låg och af så ringa villkor
Får visa sig inför en mäktig konung,
Så bringar jag ers nåd en nidings hufvud,
Jack Cades, den jag i tvekamp slagit har.
K. Henr. Cades hufvud? – Store Gud, du är rättfärdig! –
O, låt mig se dens anlet såsom död,
Som då han lefde gjort mig sådan oro!
Säg, var det du, min vän, som honom drap?
Iden. Ja, det var jag, ers konglig majestät.
K. Henr. Hvad heter du, och hvilken är din rang?
Iden. Jag heter Alexander Iden,
En fattig squire från Kent, sin konung trogen.
Buck. Om så det täcks min kung, det vore billigt
Att löna Iden med ett riddarslag.
K. Henr. Iden, böj knä! *(Iden knäböjer)*
Stå upp som riddare!
Vi tusen mark dig gifva i belöning,
Och vilja att du följer vår person.
Iden. Må Iden kunna denna gunst förtjäna,
Och dö om ej han är sin konung trogen!
K. Henr. Se, Buckingham!
Där kommer Somerset med drottningen;
Bed henne gömma honom fort för York.
(Drottning Margaretha och Somerset komma)
Drottn. För tusen Yorks han gömmer ej sitt hufvud,
Men dröjer djärft och skådar York i synen.
York. Hvad ser jag? Somerset är satt i frihet!
Så släpp då dina tankar lösa, York,
Och låt din tunga vittna med ditt hjärta.
Skall jag fördra att skåda Somerset? –
Du falska kung, hvi bryter du ditt löfte,
Då väl du vet att jag ej kränkning tål?
Kung, sade jag; nej, du är icke kung
Som duger till att styra menigheter,
Då du ej djärfs, ej kan en niding styra.
Ditt hufvud passar icke till en krona;
Din hand är gjord att bära pilgrimsstaf,

Men ej att föra majestätisk spira.
Nej, kronans gördel smycke denna panna,
Hvars moln och solsken likt Achilles spjut
Kan döda eller läka växelvis.
Här är en hand som lyfta kan en spira
Och sätta rätt och lag i gång med den.
Gif rum: vid Gud, du skall ej längre styra
Den man som Gud har skapt att styra dig.

Som. Du ertsförrädare! – Jag häktar dig
För högmålsbrott mot konungen och kronan;
Förvägne, lyd! Böj knä och bed om nåd.

York. Jag, böja knä! Låt först mig fråga dessa,
Om de fördraga att jag böjer knä. –
Låt kalla mina söner hit till gisslan.

(En af sviten går)

Jag vet, att de, förrän de se mig fängslad,
Pantsätta sina värjor för min frihet.

Drottn. Låt kalla Clifford strax; han skall oss säga,

(Buckingham går)

Om Yorks bastarder äro säkerhet
För deras fader, den förrädaren.

York. Du blodbestänkta Neapolitanska,
Neapels afskum, Englands grymma gissel!
Yorks söner, mer högättade än du,
Sin faders borgen äro; död åt dem
Som icke taga sådan borgen an!

(Edvard och Richard Plantagenet komma in med troppar från den ena sidan; från den andra den gamle Clifford och hans son, också med troppar)

De komma; nog de göra skäl för sig.

Drottn. Och Clifford där, att vräka deras borgen.

Cliff. *(Knäböjer)* Hell, säll, min allernådigaste konung!

York. Tack, Clifford; säg, hvad bringar du för nytt?
Nej, skräm oss icke så med vreda blickar;
Din kung vi äro; knäböj än en gång,
Och så ditt misstag vilja vi förlåta.

Cliff. Här står min konung, York; jag tog ej fel;

Men du tar fel, som tror att jag det gör.
Till Bedlam, York! — Jag tror, att karln är galen. —
K. Henr. Ja, Clifford; ärelysten galenskap
Har honom gjort uppstudsig mot sin konung.
Cliff. Förräderi! För honom af till Towern
Och hugg hans upprorsnacke genast af.
Drottn. Han häktad är, men lyder ej; hans söner,
Så säger han, för honom skola svara.
York. Säg, mina söner, vill ni icke det?
Edv. Jo, ädle fader, om vår talan gäller.
Rich. Och gäller icke den, så gäller svärdet.
Cliff. Ha, hvilket fräckt förrädaryngel här!
York. Ja, spegla dig och nämn din afbild så.
Jag är din kung, och du förrädare.
Låt hetsa mina tvenne björnar hit;
De skola skaka sina kedjor så,
Att dessa lömska hundar skola bäfva.
Låt kalla Salisbury och Warwick hit.
(*Ljud af trummor. Warwick och Salisbury med troppar*)
Cliff. Hvad, äro dessa dina björnar, York?
Till döds vi skola dina björnar hetsa,
Och fängsla vaktaren i deras kedjor,
Om inom skrankorna du djärfs dem föra.
Rich. Jag ofta sett en arg och ilsken hund
Ikring sig bita, om han icke släpps;
Men om han kommer ut för björnens tass,
Så tjuter han med svansen mellan benen;
Och samma goda tjänst I Iären göra,
Om I er viljen mäta med lord Warwick.
Cliff. Bort, vredens käril, bort, vanskapte klump,
Din själ är lika krum som din gestalt!
York. Godt; vi åt er en brasa skola elda.
Cliff. Gif akt, att ni ej bränner er på den.
K. Henr. Har Warwicks knä glömt bort att buga sig? —
Blygs, Salisbury, åt dina gråa hår,
Då du din galna son så vildt förleder! —
Vill på din dödssäng rumlare du spela
Och söka sorgen med glasögon opp? —

O, hvar är lydnad? Hvar är plikt och tro?
Om de från isgrått hufvud drifvas bort,
Hvar skola de på jorden fristad finna?
Vill du ur grafven gräfva kriget opp
Och sudla ned din ålderdom med blod?
Hvi är du gammal och ej klokhet har?
Och har du den, hvi nyttjar du den illa?
O, blygs och böj pliktskyldigast ditt knä,
Som böjer sig af ålderdom mot grafven!

Sal. Min konung, jag har noga öfvervägt
De anspråk denna store hertig har
Och anser samvetsenligt honom vara
Den rätta arfvingen till Englands tron.

K. Henr. Har du mig icke svurit tro och huldhet?

Sal. Det har jag gjort.

K. Henr. Kan inför Gud en sådan ed du jäfva?

Sal. Stor synd det är att svärja på en synd,
Men större synd att hålla syndig ed.
Hvem är väl bunden af högtidligt löfte
Att öfva mord, att plundra människor,
Att taga fläckfri jungfrudom med våld,
Att råna arfvet från den faderlöse,
Att göra intrång uti änkors rätt,
Då annat skäl ej finns för sådan orätt
Än det att man högtidligt derpå svurit?

Drottn. Förrädisk list behöfver ej sofister.

K. Henr. Låt kalla Buckingham och mana honom
Att väpna sig.

York. Ja, kalla Buckingham
Och alla vänner som du har tillsamman.
Jag döden eller kronan vinna skall.

Cliff. Det första skall du få, det lofvar jag,
Om jag är sanndrömd.

Warw. Bäst för dig det vore
Att gå till sängs och drömma om igen,
Så sluppe du ett slagfälts stormvind undan.

Cliff. Jag ärnar härda ut en värre storm,
Än nånsin du besvärjer upp i dag;

Det vill med svärd jag skrifva på din hjälm,
Om på din vapensköld du känns igen.
Warw. Ha, vid min faders vapen! Nevils märke,
En upprest björn vid knölig påle länkad,
Jag vill i dag på hjälmen bära högt,
Liksom på bergets topp en väldig ceder
Som bär sin krona stormarna till trots,
Och denna syn skall jaga skräck i dig.
Cliff. Och från din hjälm jag störta skall din björn
Och trampa den föraktligt under foten,
Björnföraren till trots som honom vaktar.
Unga Cliff. Och så till vapen, segerrike fader!
Ned med rebellerna och deras liga!
Rich. Förbarmande! Dig ej så bister visa!
Du skall i kväll med Jesus Kristus spisa.
Unga Cliff. Det vet du ej, du krympling ifrån gatan.
Rich. Så spisa då i helvetet hos satan!

(De gå åt olika håll)

SCEN II. — *Sankt Albans.*

(Tumult. Anfall. Warwick uppträder)

Warw. Clifford af Cumberland, dig Warwick kallar!
Och om du icke gömmer dig för björnen,
Så, — medan än trumpeter skalla vildt
Och slagnas skri den tomma luften fylla, —
Så kom, jag manar dig till envig, Clifford!
Du stolta lord från norden, Cumberland,
Af skrikande på dig är Warwick hes.

(York kommer)

Hvad nu, min ädle lord, ni är till fots?
York. Af Cliffords olyckshand min häst är slagen,
Men jag med samma mynt har honom gäldat
Och gjort hans häst, det vackra kreaturet
Som Clifford så höll af, till korpars spis.

(Clifford uppträder)

Warw. Nu stupar en af oss, om icke båda.
York. Håll, Warwick, sök dig ut ett annat vildt;
Själf vill till döds jag detta högdjur jaga.

Warw. Godt, ädle York; du fäktar för en krona. –
Så sant som jag på välgång hoppas, Clifford,
Det gör mig ondt att jag skall släppa dig!

(Warwick går)

Cliff. Hvi ser du på mig, York? Hvi dröjer du?
York. Jag i din tappra hållning blefve kär,
Om ej dödsfiende åt mig du vore.
Cliff. Ditt mod ej heller skulle sakna pris,
Om det ej vore en förrädares.
York. Nu må det hjälpa mig emot ditt svärd,
Så sant som en rättfärdig sak det har.
Cliff. Jag vågar lif och själ på denna bragd.
York. Ett gräsligt vad! – Nu håll dig färdig, Clifford.

(De fäkta och Clifford faller)

Cliff. *La fin couronne les oeuvres.* *(Dör)*
York. Krig gaf dig frid, ty nu du ligger still.
Frid med hans själ, o Gud, om så du vill. *(Går)*

(Den unga Clifford uppträder)

Unga Cliff. Skam och förvirring! Alla taga flykten.
Skräck gör oordning, och oordning sårar,
Men värnar ej. O krig, du helvets son,
Den vreda himlar nyttja till sitt verktyg,
Nedkasta uti våra frusna hjärtan
Hämdlystnads eldkol! Ingen flykte här:
Den som af själ och hjärta tillhör kriget,
Han älskar ej sig själf; den själf sig älskar
Bär ej med rätta, men af slumpen blott,
Den tappres namn. – *(Han får se sin fars lik)*
Förgå, du snöda värld!
Må domedagens eld, i förtid kommen,
Hopsmälta jord och himmel!
Må domsbasunens skrällar nu förstumma
Hvartenda svagt och obetydligt ljud!
Ack, var det då ditt öde, hulda fader,
Att njuta uti frid din ungdoms vår,
Att bära mogen ålders silfverdräkt,
Och nu, i hvilans och i ärans dagar,
I gudlös slaktning dö? – Vid denna syn

Mitt hjärta blir till sten; till evig tid
Det sten förblifve! York ej skonar gubbar,
Så vill jag icke heller skona barn;
Som dagg på eld mig vare jungfrurs tårar,
Och skönhet, som tyranner plär betvinga,
Skall gjuta olja i min vredes eld.
Jag vill ej veta af förbarmande,
Och möter jag ett barn af huset York,
Så vill jag hugga det i flera bitar,
Än vild Medea sönderskar Absyrtus.
Min ära vill jag sätta uti grymhet.
Kom, nya spillra af det gamla Cliffords hus!

(Lyfter upp liket)

Som förr Æneas bar sin far Anchises,
Så bär jag dig på mina mannaskuldror;
Dock var Æneas' börda lefvande,
Så tungt ej något är som detta kval. *(Går)*

(Richard Plantagenet och Somerset komma in fäktande; Somerset stupar)

Rich. Så, ligg du där! –
Ty under denna usla krogens skylt,
Sankt Albans borg, har Somerset nu gjort
Den häxa ryktbar som hans dödssätt spådde.
Var skarpt, mitt svärd, och håll ej upp att skörda;
En präst för ovän beder; prinsar mörda. *(Går)*

(Tumult. Utfall. Konung Henrik, drottning Margaretha och flere stadda på flykt)

Drottn. Hvad ni är trög, min kung! Fy! Låt oss ila!
K. Henr. Hvem undgår himlens vilja? Låt oss hvila.
Drottn. Hvad är ni för en karl?
Ni vill ju hvarken fäkta eller fly.
Nu är det mandom, visdom och försvar
Att gifva vika och att rädda sig
Så godt man kan, och det är blott med flykten.

(Krigsbuller höres)

Om ni blir gripen här, så se vi bottnen
På all vår lycka; men om ut vi slippa,
Som lätt vi kunna om ni icke sölar,
Så nå vi London, där ni älskad är,

Och hvarest denna bresch uti vår lycka
Snart lagas kan.

(Den unga Clifford uppträder)

Unga Cliff. Om ej min själ på framtids ofärd tänkte,
Jag hellre hädat Gud än bedt er fly.
Men fly ni måste; grufligt nederlag
I hjärtat utaf våra troppar härskar.
Bort, rädda er! Den dag vi skola se,
Då nederlag vi dem tillbaka ge;
Bort, bort, min kung! *(De gå)*

SCEN III. — *En slätt vid Sankt-Albans.*

(Tumult och återtåg. Fanfarer; därefter komma York, Richard Plantagenet, Warwick och soldater med trummor och fanor)

York. Hvem kan om Salisbury mig säga något,
Det vinterlejonet som vredgadt glömmer
Sin ålders bräcklighet och tidens rost
Och, likt en rask och tapper ungersven,
Blir, när det gäller, stark? Ej denna seger
Är lik sig själf; en fotsbredd vi ej vunnit,
Om Salisbury har stupat.

Rich. Ädle fader,
Tre gånger har jag honom hjälpt på hästen,
Tre gånger honom värjt och åter tre
Ur trängseln fört och manat att sig skona.
Men städs där fara var jag mötte honom;
Som i en koja präktiga tapeter,
Så var hans vilja i hans gamla kropp.
Men se, där kommer ju den ädle själf.

(Salisbury uppträder)

Sal. Ha! vid mitt svärd, du fäktat bra i dag;
Bra allesamman! — Jag dig tackar, Richard;
Gud vet hur länge än jag har att lefva;
Men hans behag det var att trenne gånger
Du skulle rädda mig från nära död. —
Än är hvad vi ha vunnit icke vårt;
Det är ej nog att fienden har flytt,
Han repar sig, om rätt jag känner honom.

York. Det säkrast är att fienden förfölja,
Ty kungen, hör jag, har till London flyktat
Och ärnar kalla parlamentet samman.
Förföljom, innan kallelsen har utgått; –
Hvad säger Warwick? Följa vi dem efter?

Warw. Hvad, efter dem? Nej, före dem, om möjligt.
Vid Gud, mylords, det var en härlig dag!
Sankt Albans slag, som tappre York har vunnit,
I alla tider högt skall blifva prisadt. –
Skräll, krigsmusik! – Till London allesamman,
Och komme ofta sådan segergamman!

(De gå)

ANMÄRKNINGAR.

KONUNG HENRIK DEN SJETTE.

ANDRA DELEN.

Sid. 9. Som förr med unge Meleagers lif, m. m Enligt sagan berodde Meleagers lif af en utsläckt eldbrand, som noga förvarades af hans mor Althea. Modren kastade den i elden, då Meleager hade dödat hennes bröder. Då dog Meleager.

Sid. 21. Den hertig lefver än, som Henrik sätter af, m. m. Tvetydigheten i detta orakel är afsiktlig.

Sid. 33. En käpp med en sandpåse på ändan. Riddare och ädlingar utförde sina envig med lans och svärd, men det lägre folket med det vapen som Shakspere här omnämner.

— Charneco, en sorts sött, förmodligen spanskt vin.

Sid. 57. Likt gastars hemska skri. Originalet har *mandrake's groan* (alrunans jämmer). Alrune-örten troddes ha en sorts djur-lif samt skrika då man ryckte upp den; ett sådant skri dödade.

Sid. 60. Hur mår du, Beaufort, m. m. Denna scen, till hvilken Shakspere hemtat materialier ur Halls krönika, där en berättelse af kardinalens biktfader finnes citerad, har med skäl varit föremål för beundran.

Sid. 64. Frambryter genom molnens bädd vår sol. Edvard den tredje förde i sitt vapen en sol som frambröt genom ett moln.

— Bargulus, en illyrisk sjöröfvare, omtalad af Cicero.

Sid. 66. Ty våra fiender skola nederfalla för oss.

Cade alluderar på sitt namns likhet med det latinska ordet *cadere* falla.

Sid. 67. All egendom i landet skall bli gemensam. Kommunistiska läror predikades i England redan på Richard den tredjes tid. Äfven i skådespelet Stormen (II, 1), behandlar Shakspere dessa och andra med dem i sammanhang stående idéer med sin vanliga öfverlägsna ironi.

Sid. 68. För att bli jämngod med honom m. m. Detta ställe är i högsta grad komiskt likasom hela beskrifningen på Cades uppror.

Sid. 73. Londons sten. Här menas troligen något gammalt monument i London.

Sid. 74. Sätt Londonbryggan i brand. Londonbryggan var på den tiden af träd.

— Stekt ost. Wallisarnes favoriträtt.

Sid. 75. Hå! Du borde ha bättre vett, m. m. Man ansågs icke vara riktigt klädd utan kappa.

Sid. 81. Af Gallowglasser och af djärfva Kerner. Två sorters fotfolk i Irland; de förra nyttjade stridsyxor, de sednare svärd.

Sid. 88. Låt hetsa mina båda björnar hit. Nevillerna, grefvarna af Warwick, förde en björn i sitt vapen. Jmfr sid. 90.

— Din själ är lika krum som din gestalt. Prins Richard, sedermera Richard den tredje, var puckelryggig. Läsaren gifve akt på huru Shakspere, så väl i detta skådespel som i det nästa, börjar utveckla den grymma Richards karakter, tills han ändtligen i det skådespel som bär Richards namn fullständigt och med mästarehand afslutar densamma.